

INFORME 2018

sobre a situación sociolaboral de Galicia

CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS

Autor:

Consello Galego de Relacións Laborais (CGRL)

Edita:

Consello Galego de Relacións Laborais (CGRL)

Algalia de Abaixo, 24

Santiago de Compostela

ISSN: 2386-2866

AUTORES:

- **Capítulos 1, 2, 4 (apartados 4.1 a 4.7), 12 e anexo**

María Bastida Domínguez

Profesora contratada doutora no Departamento de Organización de Empresas e Comercialización na Universidade de Santiago de Compostela

Santiago Lago Peñas

Catedrático de Economía e director do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

Alberto Vaquero García

Profesor titular de Economía Aplicada e membro do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

- **Capítulos 3, 9, 13**

Benigno Sánchez García

Inspector de Traballo e da Seguridade Social

- **Capítulos 4 (apartado 4.8), 5 e 11**

Marta Puebla Vilariño

Servizo Público de Emprego Estatal (SEPE)

- **Capítulos 6, 7 e 10**

Demetrio Fernández López

Inspector de Traballo e da Seguridade Social

- **Capítulo 8**

Carmen Cabanas Carlín

Funcionaria do Consello Galego de Relacións Laborais

CERTIFICACIÓN:

María Luisa Peña Cebreiro,
Secretaria do Consello Galego de Relacións Laborais

CERTIFICA

Que a comisión permanente reunida o 30/09/2019 acordou, por delegación do Pleno, tomar en consideración e publicar o Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2018 elaborado por encargo do Consello Galego de Relacións Laborais

Santiago de Compostela 30 de setembro de 2019

Índice xeral

.....	1
Capítulo 1. A ECONOMÍA GALEGA EN 2018	11
1.1. Contorna internacional e estatal.....	11
1.2. Crecemento económico galego.....	17
1.3. Variacións do PIB e do emprego: a produtividade.....	23
1.4. Benestar económico-social: taxas de pobreza; alta desigualdade.....	28
1.5. Participación dos salarios no VEB. Custos laborais e salariais	33
1.6. A variación do IPC.....	37
1.7. Comercio exterior.....	38
Capítulo 2. ESTRUTURA EMPRESARIAL E POLÍTICA INDUSTRIAL	45
2.1. Introducción	45
2.2. Estrutura e dinámica empresarial galega.....	45
2.3. Análise de enquisas industriais	80
2.4. Indicadores conxunturais: Índice de cifra de negocios, da produción e de prezos	95
2.5. Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I+D+I)	99
2.6. Innovación tecnolóxica nas empresas.....	111
Capítulo 3. ECONOMÍA SOCIAL	117
3.1. Cooperativas.....	117
3.2. Sociedades laborais	119
3.3. Centros especiais de emprego	124
Capítulo 4. POBOACIÓN E MERCADO DE TRABAJO	125
4.1. A poboación galega	127
4.2. Resumo das principais variables laborais.....	134
4.3. Poboación activa e taxa de actividade	135
4.4. Poboación ocupada. Taxa de ocupación	137
4.5. Poboación desempregada e taxa de paro.....	146
4.6. O paro rexistrado	150
4.7. A poboación inactiva	153
4.8. O subsistema de formación para o emprego	156
Capítulo 5. A MULLER NO MUNDO LABORAL	172
Introdución.....	174
5.1. A muller na poboación galega	175
5.2. Muller e actividade económica de mercado.....	178

5.3. Demandas de emprego e paro rexistrado.....	185
5.4. Contratos de traballo	189
5.5. Formación.....	194
5.6. Poder e toma de decisións	197
5.7. Conciliación entre a vida laboral e familiar	202
5.8. Salarios	205
5.9. Prestacións por desemprego.....	208
5.10. Pensións	211
Capítulo 6. INICIO DA RELACIÓN LABORAL	217
6.1. Inscripción de empresas.....	217
6.2. Afiliacións e altas na seguridade social	219
6.3. Persoas estranxeiras.....	231
Capítulo 7. CONTRATACIÓN	235
7.1. Introducción	235
7.2. Modalidades contractuais	240
7.3. Contratación a persoas estranxeiras.....	266
7.4. Empresas de traballo temporal.....	269
Capítulo 8. A NEGOCIACIÓN COLECTIVA.....	279
Parte I. A negociación colectiva en Galicia.....	279
8.1. Introducción e metodoloxía.....	279
8.2. Estrutura da negociación colectiva	281
8.3. Ámbitos de aplicación	289
8.4. Desenvolvemento da negociación	299
8.5. Réxime económico	303
8.6. Xornada pactada	325
Parte II. Convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia.....	329
ANEXO I.	337
ANALISE DAS INAPLICACIÓNS DE CONVENIOS REXISTRADAS EN 2018 EN GALICIA	337
ANEXO II.	346
ESTADO DA ULTRAactividade da negociación colectiva sectorial en Galicia..	346
Capítulo 9. SINISTRALIDADE LABORAL	359
9.1. Introducción.....	359
9.2. Distribución dos accidentes de traballo por gravidade, lugar do accidente e provincias	359

9.3. Distribución por sectores económicos.....	362
9.4. Distribución por actividades.....	363
9.5. Distribución en función doutras variables	370
9.6. Exame específico dos accidentes mortais.....	378
9.7. Evolución da sinistralidade laboral.....	386
9.8. Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas	388
9.9. Índices de incidencia	389
9.10. Enfermidades profesionais.....	393
Capítulo 10. CONFLITIVIDADE E MEDIOS DE SOLUCIÓN DE CONFLITOS DE TRABALLO	401
10.1. Folgas.....	401
10.2. Conciliacións colectivas e individuais.....	407
10.3. Xulgados do Social.....	409
Capítulo 11: REGULACIÓN DE EMPREGO E FONDO DE GARANTÍA SALARIAL.....	419
11.1. Regulación de emprego.....	419
11.2. Fogasa.....	429
Capítulo 12. PROTECCIÓN SOCIAL.....	437
12.1. Introducción.....	437
12.2. A protección social na Unión Europea. Análise xeral	437
12.3. Análise dos datos sobre as pensións do sistema	451
12.4. Outras prestacións	458
12.5. Pensións de carácter non contributivo e asistencial.....	462
12.6. Dependencia	468
Capítulo 13. ELECCIÓN SINDICAIS	473
ANEXO	493
CONCLUSIÓN.....	503

**A economía galega
no ano 2018**

1

María Bastida Domínguez

Santiago Lago Peñas

Alberto Vaquero García

Capítulo 1. A ECONOMÍA GALEGA EN 2018

1.1. Contorna internacional e estatal

1.1.1. Contorna internacional

O obxectivo deste capítulo é analizar a situación da economía galega no ano 2018, en perspectiva estatal e internacional.

No cadro 1.1 figuran os índices de variación do PIB, os prezos e as taxas de desemprego en China, EE UU, OCDE, UE, UEM no último sexenio (2013-2018). No caso da UE indícanse os datos dos cinco Estados con maior PIB: Alemaña, Reino Unido, Francia, Italia e España.

No ano 2018 seguiu a recuperación económica no conxunto da OCDE. Pola súa banda, a economía chinesa acadou un crecemento do 6,6%. En 2018 a UE, a UEM e a OCDE viron aumentar o seu PIB: 2,0%, 1,8% e 2,4%, respectivamente, aínda que con menores incrementos que no ano 2017 (2,5%, 2,5% e 2,6%, respectivamente).

Cadro 1.1

Economía internacional: % de variación do PIB, IPC e taxa de paro. 2013-2018

Período	OCDE	Unión Europea							EE.UU.	China	
		Total UE	UEM	España	Alemaña	Francia	Italia	Reino Unido			
PIB ⁽¹⁾	2013	1,2	0,3	-0,2	-1,7	0,4	0,7	-1,8	2,2	1,5	7,7
	2014	1,9	1,4	0,9	1,4	1,6	0,2	-0,3	2,9	2,4	7,3
	2015	2,5	2,2	2,0	3,4	1,5	1,0	0,9	2,3	2,9	6,9
	2016	1,8	1,9	1,8	3,2	1,9	1,1	1,1	1,8	1,6	6,7
	2017	2,6	2,5	2,5	3,0	2,5	1,9	1,7	1,8	2,2	6,8
	2018	2,4	2,0	1,8	2,6	1,4	1,6	0,7	1,4	2,9	6,6
	Taxa de desemprego										
IPC ⁽²⁾	2013	7,9	10,8	12,0	26,1	5,2	10,3	12,1	7,6		4,0
	2014	7,4	10,2	11,6	24,4	5,0	10,3	12,6	6,1		3,6
	2015	6,8	9,4	10,9	22,1	4,6	10,4	11,9	5,3	5,3	3,4
	2016	6,3	8,6	10,0	19,6	4,2	10,0	11,7	4,8	4,9	3,1
	2017	5,8	7,6	9,1	17,2	3,8	9,4	11,3	4,3	4,3	2,8
	2018	5,3	6,8	8,2	15,3	3,4	9,0	10,6	4,1	3,9	2,4
	IPC ⁽²⁾										
IPC ⁽²⁾	2013	1,6	1,5	1,4	1,5	1,6	1,0	1,2	2,6	1,5	2,7
	2014	1,7	0,6	0,4	-0,2	0,8	0,6	0,2	1,5	1,6	2,0
	2015	0,6	0,0	0,0	-0,6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	1,4
	2016	1,1	0,3	0,2	-0,3	0,4	0,3	0,0	0,6	1,3	2,0
	2017	2,2	1,7	1,5	2,0	1,7	1,2	1,3	2,7	2,1	1,6
	2018	2,6	1,9	1,8	1,7	1,9	2,1	1,2	2,5	2,4	2,1

(1) En porcentaxe de variación interanual, a prezos constantes.

(2) Índices harmonizados de prezos de consumo nos Estados da UE.

Fonte: BCE, OCDE.

No que atinxe á variación porcentual de índice de prezos ao consumo (IPC), cabe salientar en 2018:

- O incremento do nivel dos prezos dos bens e servizos, tanto na UE (1,9%) como en EE UU (2,4%).

- A suba do IPC (2,6%) para o conxunto da OCDE.
- A menor suba do IPC en España (1,7%) respecto de 2017.

1.1.2. Contorna estatal

No período 2001-2007 España foi o país que máis creceu da UE e da OCDE. A situación mudou radicalmente a partir de 2008, pola Gran Recesión. España tivo en 2018 o segundo maior crecemento económico dos dez ámbitos territoriais recollidos no cadro 1.1, só despois de China e os EE UU.

No que ten que ver coa taxa de desemprego, en España en 2018 foi do 15,3%, 1,9 puntos porcentuais menos que no 2017, pero continúa a duplicar a media da UE28 (6,8%), rexistrando case o triplo que no conxunto da OCDE (5,3%) e case o cuádruplo que en EE.UU (3,9%). España segue a ser, xunto coa economía helenica, o país da UE cunha maior taxa de paro en 2018.

O cadro 1.2, que recolle unha visión comparativa do crecemento económico dende 2007 a 2018 en Galicia e España, amosa que:

- No cuatrienio 2007-2010 subiu máis o PIB en Galicia todos os anos (ou baixou menos, no caso de 2009).
- No bienio 2011-2012 o PIB en Galicia baixou máis que a media estatal.
- En 2013 foi mellor o comportamento do PIB en Galicia. En 2014 recupera o ritmo positivo de crecemento, aínda que por baixo do resultado a nivel estatal, e a partir do 2015 comeza a recuperarse notablemente, acadando en 2018 un crecemento lixeiramente maior (2,8%) que a media estatal (2,6%).

Cadro 1.2

Porcentaxes de variación anual do PIB real⁽¹⁾. Galicia e España. 2007-2018

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Galicia	4,3	1,5	-3,6	0,2	-1,3	-2,7	-0,7	0,4	2,4	3,1	3,1	2,8
España	3,8	1,1	-3,8	0,0	-1,0	-2,6	-1,7	1,4	3,4	3,3	3,1	2,6

(1) Os valores do PIB estatal dos anos 2011a 2014 foron recalculados polo INE en setembro de 2015 e baixaron respecto do cálculo anterior nos anos 2011a 2013.

Fonte: INE e IGE.

Os datos para 2018 da Contabilidade rexional de España, e que figuran no cadro 1.3 amosan que:

- Galicia (2,7%) acadou un crecemento económico lixeiramente maior que a media estatal (2,6%), similar a Castela e León.
- Só tres comunidades autónomas (CC.AA.) rexistraron subas do PIB maiores que Galicia: Cantabria (3,4%), Madrid (3,7%) e Navarra (3,0%).

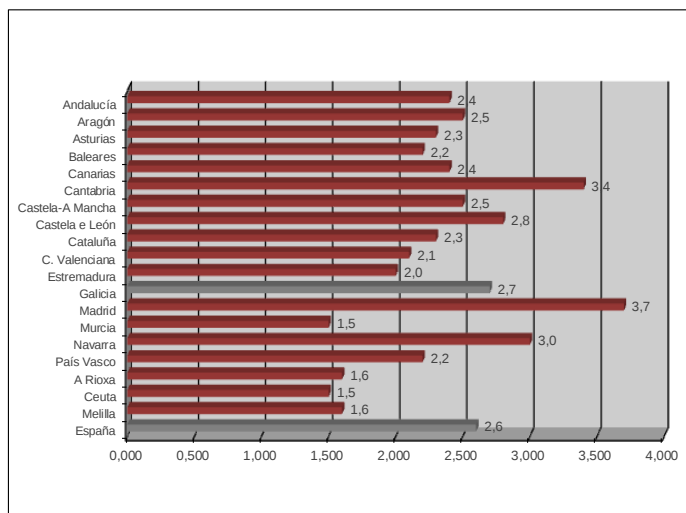
- Noutro extremo, Murcia e a cidade autónoma de Ceuta (ambas cun 1,5%) rexistraron o menor crecemento económico.
- Extremadura, Murcia, A Rioxa, e as cidades autónomas de Ceuta e Melilla tiveron en 2018 subas do PIB inferiores á media da UE (2,0%).

Cadro 1.3

Tasa de crecemento⁽¹⁾ do PIB. Por CC.AA. 2018

	2018
Andalucía	2,4
Aragón	2,5
Asturias	2,3
Baleares	2,2
Canarias	2,4
Cantabria	3,4
Castela-A Mancha	2,5
Castela e León	2,8
Cataluña	2,3
C. Valenciana	2,1
Extremadura	2,0
Galicia	2,7
Madrid	3,7
Murcia	1,5
Navarra	3,0
País Vasco	2,2
A Rioxa	1,6
Ceuta	1,5
Melilla	1,6
España	2,6

(1) En termos de volume.
Fonte: INE, Contabilidade rexional de España.

O cadro 1.4 recolle os datos do PIB por habitante. A información presentada reflicte que en 2018:

- O PIB per cápita foi en Galicia de 23.294 euros, por baixo da media estatal (25.854 euros). Nove CC.AA. estiveron por riba neste indicador económico e sete por baixo (máis as dúas cidades autónomas).
- Madrid (34.916 euros), País Vasco (34.079 euros), Navarra (31.809 euros) e Cataluña (30.769 euros) foron, igual que nos últimos anos, as de maior PIB por habitante.
- Extremadura (18.174 euros) e Andalucía (19.132 euros) seguen a ser as CC.AA. cun PIB por habitante máis baixo. Nesta lista tamén hai que incluír as dúas cidades autónomas (Ceuta con 20.032 euros e Melilla con 18.482 euros).

Cadro 1.4

**PIB por habitante en euros.
Por CC.AA. 2018**

	2018
Madrid	34.916
País Vasco	34.079
Navarra	31.809
Cataluña	30.769
Aragón	28.640
A Ríoxa	26.833
Baleares	26.764
España	25.854
Castela e León	24.397
Cantabria	23.817
Galicia	23.294
Asturias	23.087
C. Valenciana	22.659
Murcia	21.134
Canarias	21.031
Castela-A Mancha	20.645
Ceuta	20.032
Andalucía	19.132
Melilla	18.482
Extremadura	18.174

A posición relativa en PIB per cápita de cada comunidade e cidade autónoma, recollida no cadro 1.5, reflicte que no ano 2018:

- Galicia quedou un 9,9% por baixo da media estatal.
- No nivel superior, Madrid superou nun 35,1% á media española e o País Vasco, nun 31,8%.
- No baixo da media estatal aparecen Ceuta (22,5%), Andalucía (26,0%), Melilla (28,5%) e Extremadura (29,7%).

Cadro 1.5

Relación do PIB per cápita das CC.AA. respecto do estatal. 2017-2018

	2017 %	2018 %
Madrid	35,2	35,1
País Vasco	32,4	31,8
Navarra	23,7	23,0
Cataluña	19,7	19,0
Aragón	9,6	10,8
A Ríoxa	4,2	3,8
Baleares	3,1	3,5
Castela e León	-5,8	-5,6
Cantabria	-9,9	-7,9
Galicia	-10,0	-9,9
Asturias	-11,8	-10,7
C. Valenciana	-11,8	-12,4
Murcia	-17,7	-18,3
Canarias	-18,3	-18,7
Castela-A Mancha	-21,3	-20,1
Ceuta	-21,9	-22,5
Andalucía	-26,1	-26,0
Melilla	-28,2	-28,5
Estremadura	-30,9	-29,7

A perspectiva estática do cadro 1.5 complementámola co cadro 1.6, que recolle a evolución comparativa do PIB por habitante en Galicia e España no período 2008-2018, isto é, o valor cada ano da porcentaxe de Galicia sobre a media estatal.

Compróbase que:

- O PIB per cápita de Galicia no 2018 (23.294 euros) medrou por quinto ano consecutivo e tivo o maior crecemento en valor absoluto do período analizado, superando xa o acadado antes da última crise económica.
- Galicia recortou en 2,7 décimas a diferenza coa media estatal dende 2008 a 2018, ata situarse este último ano no 90,1% da media estatal.

Cadro 1.6

PIB por habitante (en euros). Galicia e España. 2008-2018⁽¹⁾

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Galicia	21.226	20.490	20.574	20.143	19.533	19.508	19.706	20.660	21.363	22.404	23.294
% Galicia/España	87,4	88,0	88,6	87,9	87,9	88,6	88,2	88,7	88,7	89,4	90,1

(1) Datos definitivos ata 2014, provisionais en 2015 e 2016, avance en 2017 e primeira estimación en 2018.

Fonte: INE, Contabilidade rexional de España.

A avaliación da dinámica do PIB por habitante en Galicia en comparanza coa media da UE reflicte o proceso de converxencia (ou de diverxencia) dos dous ámbitos territoriais. Ao fío do cadro 1.7, Galicia avanzou ininterrompidamente dende 2006 a

2009 a porcentaxe que supoñía o seu PIB por habitante respecto á media da UE, e o proceso de converxencia dese cuadrienio freouse de súpeto coa Gran Recesión, e entre 2010 a 2013 ampliouse a diverxencia. A partir de 2014 a situación mellora, ata situarse en 2017 no 82,3%. Tal e como se constata no cadro 1.7, a porcentaxe de PIB por habitante na comunidade galega foi avanzando ininterrompidamente respecto da media da UE dende o ano 2006 a 2009. A Gran Recesión freou de súpeto este proceso de converxencia e a partir deste ano a diverxencia foi ampliándose dende 2010 a 2013.

Cadro 1.7

Evolución do PIB por habitante⁽¹⁾. Galicia/ UE. 2005-2017

	2005	2016	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
%PIB Galicia/UE	83,3	86,6	88,1	88,5	88,6	85,1	81,3	79,7	79,1	79,3	80,7	80,9	82,3

(1) En paridade de poder adquisitivo. Media do PIB por habitante da UE=100; dentro da UE 27 ata o ano 2011e da UE 28 despois.
Fonte: Eurostat.

Pola súa banda, o cadro 1.8 reflicte que:

- España avanzou no ano 2006 en porcentaxe de PIB por habitante respecto da media da UE, pero de 2008 a 2013 ampliouse cada ano a diverxencia.
- Os anos 2006 (cun 103,2%) e 2013 (cun 89,6%) marcan os niveis máximo e mínimo, respectivamente, da posición relativa de España na UE en PIB per cápita.
- En 2017 o indicador supón xa o 92,0%, mostrando unha significativa recuperación, o que o sitúa moi preto do valor de 2011.

Cadro 1.8

Evolución do PIB por habitante⁽¹⁾. España/ UE. 2005-2017

	2005	2016	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
%PIB España/UE	100,4	103,2	103,1	101,1	100,4	95,7	92,4	91,0	89,6	90,2	90,7	91,1	92,0

(1) En paridade de poder adquisitivo. Media do PIB por habitante da UE=100; dentro da UE 27 ata o ano 2011e da UE 28 despois.
Fonte: Eurostat.

Case todas as CC.AA. experimentaron unha variación negativa en termos de converxencia coa UE entre 2012 e 2017. O cadro 1.9 recolle a variación en 2017 do PIB por persoa por CC.AA. A partir dos datos presentados, pódese salientar que:

- Galicia ocupa o posto décimo.
- Só cinco CC.AA. quedaron en 2017 por riba da media da UE-28 en renda por habitante: Madrid (124%), País Vasco (121%), Navarra (113%), Cataluña (110%) e Murcia (101%).

- As cinco CC.AA. con maior *diverxencia* en 2017 respecto da media da UE-28 en PIB por habitante foron: Estremadura (64%), Andalucía (68%), Castela-A Mancha (73%) e Canarias (75%).

Cadro 1.9

Converxencia coa UE⁽¹⁾. Por CC.AA. 2012-2017

	% variación 2012-2017	% sobre PIB da UE en 2017 ⁽¹⁾
Madrid	0,0	124
País Vasco	2,0	121
Navarra	1,0	113
Cataluña	4,0	110
A Ríoxa	2,0	101
Aragón	1,0	96
Baleares	-2,0	96
España	1,0	92
Castela e León	0,0	86
Cantabria	-1,0	83
Galicia	2,0	82
C. Valenciana	0,0	82
Asturias	2,0	81
Murcia	2,0	76
Canarias	-3,0	75
Castela-A Mancha	0,0	73
Andalucía	0,0	68
Estremadura	2,0	64

(1) En porcentaxe sobre a media do PIB por habitante da UE=100. En paridade de poder adquisitivo.

Fonte: Eurostat.

1.2. Crecemento económico galego

Este epígrafe afonda no estudo do PIB de Galicia no último sexenio, en concreto, faise a análise dende as perspectivas da demanda e máis da oferta, desagregando as compoñentes internas e temporal.

1.2.1. A perspectiva da demanda

A perspectiva da demanda (cadro 1.10) faise a partir da información publicada polo Instituto Galego de Estatística (IGE) nas Contas económicas trimestrais. En 2018 as exportacións de bens e servizos medraron un 3,4%, mentres que as importacións o fixeron un 3,9%.

Neste mesmo ano o gasto en consumo final das Administracións públicas aumentou en Galicia un 1,8%. O gasto dos fogares e institucións sen fin de lucro ao servizo das

familias (ISFLSF) rexistrou un comportamento positivo en 2018 (2,3%). Finalmente, a formación bruta de capital acadou en 2018 un moi bo comportamento (7,0%).

Cadro 1.10

PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. 2013-2018

Período	Gasto en consumo final		Formación bruta de capital	Demanda Interna	Exportacións de bens e servizos	Importacións de bens e servizos
	Fogares e ISFLSF	AA. PP.				
2013	-3,0	-0,8	-8,9	-3,7	11,0	4,1
2014	-0,8	-1,2	5,0	0,0	-2,0	-3,8
2015	1,1	1,7	3,5	1,6	2,3	-0,1
2016	1,9	1,5	2,6	1,9	5,0	2,3
2017	1,3	2,4	5,5	2,2	5,0	3,2
2018	2,3	1,8	7,0	2,9	3,4	3,9

Datos en porcentaxe de variación interanual corrixido de estacionalidade e calendario. Os datos dos anos 2014 e 2015 son provisionais. Os datos dos anos 2017 e 2018 son avance.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

O cadro 1.11 permite unha análise temporal máis polo miúdo dos compoñentes da demanda. En xeral, as taxas son positivas, mais temos que destacar a redución no último trimestre das exportacións e importacións de bens e servizos, debido ao comportamento da economía internacional, que xa comezou a dar sinais dun menor crecemento.

Cadro 1.11

PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. Por trimestres. 2018

Trimestre	Gasto en consumo final			Formación bruta de capital	Demanda Interna	Exportación de bens e servizos	Importación de bens e servizos
	Total	Fogares e SFLSF	AA. PP.				
1T	2,5	2,6	2,0	6,3	3,0	6,8	7,1
2T	2,2	2,2	2,3	8,2	3,1	4,2	5,0
3T	1,9	2,1	1,2	6,7	2,6	4,6	5,1
4T	2,2	2,4	1,8	6,8	2,9	-1,8	-1,4

Datos en porcentaxe de variación interanual corrixidos de estacionalidade e calendario. Os datos dos anos son avance.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

1.2.2. A perspectiva da oferta

O cadro 1.12 permite analizar a evolución dende a perspectiva da oferta. Neste contexto, en 2018 creceron o sector da construción (6,1%), industria (3,8%) e servizos (2,5%). O menor crecemento foi na agricultura, gandería, silvicultura e pesca (0,9%).

Cadro 1.12**PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. 2013-2018**

	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	Industria	Construción	Servizos
2013	4,4	5,3	-9,7	-0,3
2014	3,6	0,6	-0,6	1,0
2015	1,7	0,9	3,5	3,2
2016	-1,8	5,2	4,2	3,3
2017	1,9	3,2	6,7	3,1
2018	0,9	3,8	6,1	2,5

Datos en porcentaxe de variación interanual, corrixidos de estacionalidade e calendario. Os datos dos anos 2015 e 2016 son provisionais. Os datos dos anos 2017 e 2018 son avance.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

Esta información pode completarse coa análise temporal máis polo miúdo dos compoñentes da oferta do PIB en Galicia en 2018 por trimestres. Compróbase un lixeiro descenso no crecemento nos últimos dous trimestres en todos os sectores. O mellor comportamento reflíctese no sector servizos e na construción.

Cadro 1.13**PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. 2018. Por trimestres**

2018	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	Industria	Construción	Servizos
1T	0,8	7,0	5,6	2,2
2T	1,5	3,7	6,3	2,7
3T	0,7	2,2	6,6	2,5
4T	0,8	2,4	5,8	2,6

Datos en porcentaxe de variación interanual, corrixidos de estacionalidade e calendario. Os datos son avance.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

1.2.3. O PIB das provincias galegas

Os últimos datos publicados polo INE por provincias son os correspondentes a 2016 (provisionais). No cadro 1.14 preséntase a evolución do seu crecemento económico.

Do PIB de Galicia no ano 2016 (57,9 millóns de euros), as provincias atlánticas aportan un 76,7% do total. En concreto, a provincia da Coruña xerou un 43,6% e a de Pontevedra un 33,0%. As provincias de Lugo (12,2%) e Ourense (11,3%) pechan a clasificación, sumando entre as dúas menos da cuarta parte (23,4%) do PIB de Galicia.

Cadro 1.14**PIB^(*) a prezos de mercado das provincias galegas. 2010-2016**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (p)
A Coruña	25.135.061	24.508.808	23.551.939	23.396.979	23.213.042	24.444.237	25.263.455
Lugo	6.791.999	6.748.398	6.608.098	6.590.719	6.760.359	7.065.563	7.061.070
Ourense	6.283.395	6.341.864	6.245.623	6.091.904	6.040.797	6.217.027	6.529.932
Pontevedra	18.814.717	18.229.054	17.617.542	17.630.514	17.966.884	18.573.212	19.104.361

(*) A prezos correntes.

(p): datos provisionais.

Fonte: INE, Contabilidade rexional de España.

1.2.4. A crise das explotacións gandeiras da vacún de orientación leiteira

Unha das actividades máis salientables no sector agro-gandeiro en Galicia é a produción de leite. De aí, a necesidade de sinalar esta produción de xeito diferenciado. No cadro 1.15 recóllese a distribución por CC.AA. da produción de leite de vaca para 2017. Galicia, como é habitual, encabeza con gran diferenza, a clasificación, achegando un 41,2% do total estatal.

Cadro 1.15**Produción de leite^(*). Por CC.AA. 2017**

Andalucía	560,6
Aragón	146,9
Asturias	578,1
Baleares	75,4
Canarias	44,4
Cantabria	468,6
Castela-A Mancha	267,2
Castela e León	902,0
Cataluña	755,0
C. Valenciana	74,3
Estremadura	29,1
Galicia	2.749,6
Madrid	57,6
Murcia	62,3
Navarra	245,8
País Vasco	191,6
A Ríoxa	20,9
España	6.668,8

(*) En miles de toneladas métricas.

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca, Alimentación e Medio Ambiente (2019).

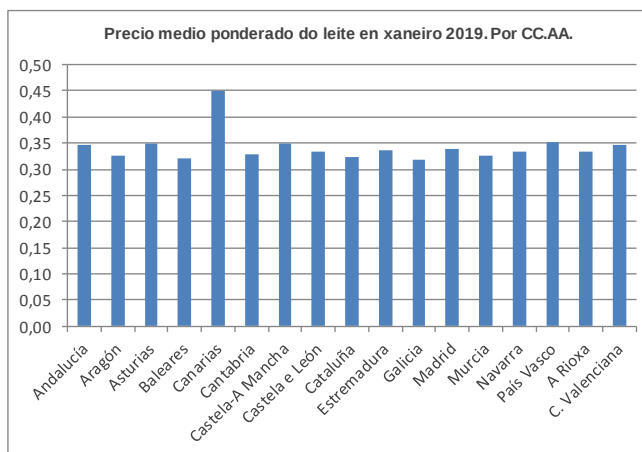
As oscilacións do prezo por litro de leite de vaca pagado ás explotacións leiteiras de Galicia teñen sempre unha importantísima repercusión na renda total e máis no emprego do subsector agro-gandeiro. O cadro 1.16 presenta o prezo do litro do leite nas distintas CC.AA. en xaneiro de 2019.

- Galicia é a comunidade cun prezo máis baixo (0,317 euros/litro).
- O prezo máis alto (Canarias) superou ao de Galicia en xaneiro de 2019 en 0,13 €/litro.

Cadro 1.16

Prezo do leite en xaneiro 2019. Por CC.AA.

	N ⁽¹⁾	Prezo ⁽²⁾
Andalucía	513	0,346
Aragón	53	0,327
Asturias	1.728	0,349
Baleares	122	0,322
Canarias	109	0,450
Cantabria	1.178	0,329
Castela-A Mancha	178	0,350
Castela e León	1.063	0,334
Cataluña	462	0,324
Estremadura	66	0,337
Galicia	7.503	0,317
Madrid	43	0,339
Murcia	23	0,325
Navarra	154	0,334
País Vasco	305	0,351
A Ríoxa	9	0,334
C. Valenciana	24	0,347

(1) N= número de explotacións lácteas incluídas neste estudo. En miles de litros.

(2) Prezo medio ponderado, en euros por litro.

Fonte: FEAGA - Fondo Español de Garantía Agraria. Declaracións de leite.

Se na vez dunha análise estática analízase a evolución para 2018 do prezo do leite (calculado coa ponderación dos prezos declarados polos compradores) comprobábase que Galicia rexistrou unha diminución intensa e continua de abril ata agosto, como reflicte a columna “total estratos” do cadro 1.17.

- Na media das explotacións de vacún de Galicia, o prezo do leite non subiu en Galicia entre xaneiro e decembro, situándose en ambos os meses en 31,7 céntimos por litro.
- Os menores prezos percibíronos as e os propietarios das explotacións gandeiras máis pequenas; as do estrato 6 (de 700.001 kg/ano ou máis) cobraron en decembro de 2018 un prezo (32,5 céntimos) que superou en 0,8 céntimos/litro á media (31,7 céntimos), mentres que nas de menor tamaño (cota láctea inferior a 100.000 kg/ano) o prezo (28,2) quedou 3,5 céntimos por baixo desa media.
- O prezo de venda do litro en decembro de 2018 quedou nos estratos máis pequenos por baixo do custo de produción (estimado en 0,30 euros/litro).

Cadro 1.17**Prezos do leite, declarados polos compradores. Galicia. 2018. Por meses**

	Total estratos	Estrato 1	Estrato 2	Estrato 3	Estrato 4	Estrato 5	Estrato 6
Xaneiro	31,70	27,93	29,65	30,40	31,38	31,97	32,63
Febreiro	31,60	27,80	29,62	30,25	31,31	31,80	32,57
Marzo	34,40	27,70	29,46	30,20	31,03	31,65	32,30
Abril	30,80	27,22	28,98	29,70	30,55	31,02	31,71
Maio	30,50	27,08	28,80	29,62	30,36	30,75	31,33
Xuño	30,40	27,08	28,75	29,47	30,18	30,48	31,14
Xullo	30,30	26,94	28,59	29,32	30,07	30,43	31,08
Agosto	30,30	26,91	28,68	29,41	30,08	30,51	31,07
Setembro	30,80	37,31	29,08	29,79	30,59	30,90	31,50
Outubro	31,40	28,05	29,72	30,31	31,26	31,58	32,18
Novembro	31,90	28,34	30,08	30,62	31,67	31,98	32,67
Decembro	31,70	28,24	29,98	30,64	31,46	31,92	32,51

€100 litros, sen IVE.

Estrato 1: Explotacións de vacún cota ata 100.000 kg de leite/ano.

Estrato 2: entre 100.001e 200.000 kg.

Estrato 3: entre 200.001e 300.000 kg.

Estrato 4: entre 300.001e 400.000 kg.

Estrato 5: entre 400.001e 700.000 kg.

Estrato 6: maior de 700.001kg de leite/ano.

Fonte: Fondo Galego de Garantía Agraria.

Ao fío do cadro 1.18 pódese salientar que:

- O prezo medio percibido polo litro de leite en Galicia en decembro de 2018 foi de 31,7 céntimos. A pesar desta mellora respecto a outros anos, o importe a pagar é inferior ao satisfeito noutros países e CC.AA. (a media na UE foi superior aos 33 céntimos por litro).
- Ese prezo medio agocha unha forte heteroxeneidade por tamaño de explotación, sendo menor nas explotacións máis pequenas, o que pode facer pouco rendible a súa produción.

Cadro 1.18

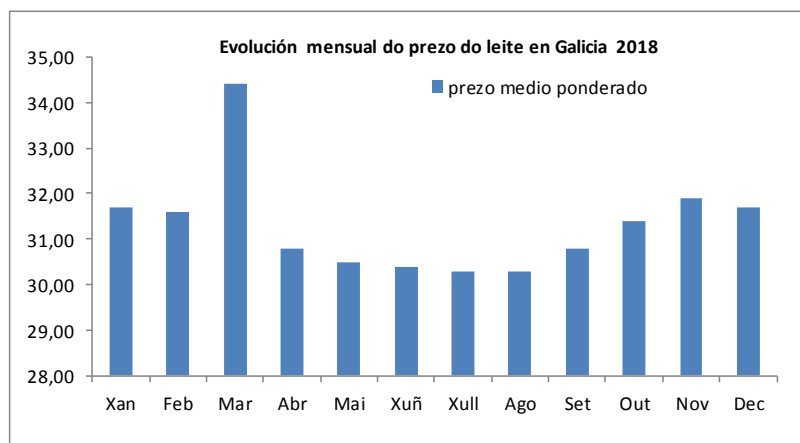
Prezo do leite en Galicia declarado polos compradores en 2018 (euros/100 litros, sen iva)

Tramo (kg/explotación)	Xan	Feb	Mar	Abr	Mai	Xuñ	Xull	Ago	Set	Out	Nov	Dec
Estrato 1 ≤100.000	27,93	27,80	27,70	27,22	27,08	27,08	26,94	26,91	27,31	28,05	28,34	28,24
Estrato 2 100.001-200.000	29,65	29,62	29,46	28,98	28,80	28,75	28,59	28,68	29,08	29,72	30,08	29,98
Estrato 3 200.001-300.000	30,40	30,25	30,20	29,70	29,62	29,47	29,32	29,41	29,79	30,31	30,62	30,64
Estrato 4 300.001-400.000	31,38	31,31	31,03	30,55	30,36	30,18	30,07	30,08	30,59	31,26	31,67	31,46
Estrato 5 400.001-700.000	31,97	31,80	31,65	31,02	30,75	30,48	30,43	30,51	30,90	31,58	31,98	31,92
Estrato 6 >700.001	32,63	32,57	32,30	31,71	31,33	31,14	31,08	31,07	31,50	32,18	32,67	32,51
Prezo medio ponderado	31,70	31,60	34,40	30,80	30,50	30,40	30,30	30,30	30,80	31,40	31,90	31,70

NOTA 1: Os datos do último mes correspóndense á situación das declaracións realizadas polos compradores na aplicación LacDec a data 5 de febreiro de 2019.

NOTA 2: Os datos de tramos de produción a partir de abril de 2015 non están referenciados á cota láctea; para determinar o tramo que lle corresponde a cada produtor, estímase a súa produción anual en base á seguinte estacionalidade mensual: Estacionalidade da produción de leite en Galicia (peso relativo medio de cada mes nos últimos 8 períodos lácteos): xan: 8,38%; feb: 7,83%; mar: 8,82%; abr: 8,56%; mai: 8,89%; xuñ: 8,47%; xul: 8,65%; ago: 8,42%; set: 7,92%; out: 8,07%; nov: 7,80%; dec: 8,19%.

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería do Medio Rural.

1.3. Variacións do PIB e do emprego: a produtividade

O obxectivo deste apartado é realizar unha análise do estado actual e máis da evolución nos últimos anos da produtividade do factor traballo na economía galega, en termos comparados coa media estatal.

1.3.1. Balance do mercado de traballo

A análise pivota sobre dúas fontes de datos: a Enquisa de poboación activa (EPA) do Instituto Nacional de Estatística, e as Contas económicas de Galicia, do Instituto Galego de Estatística.

1.3.1.1. Balance de indicadores laborais a partir dos datos da EPA

O cadro 1.19 representa a evolución de sete variables laborais (poboación activa, ocupada, asalariada, desempregada e as taxas de actividade, ocupación e paro), co obxecto de avaliar a traxectoria do mercado de traballo de Galicia dende 2008 ata 2018. A partir da información recollida conclúese que:

- A poboación activa, tras unha baixada e tres subas no cuadrienio 2009-2012 e a continua diminución no sexenio 2013-2017, pechou este último ano con 71.300 persoas menos respecto de 2008, o que supón un descenso do 5,4%. Esta caída da poboación activa (especialmente no grupo de idade de 16 a 34 anos) é un dos “puntos negros” nas variables do mercado de traballo. A variación no último ano rexistra unha perda de 4.800 persoas en situación de actividade.
- No que atinxe á ocupación, entre 2008-2014 caracterízase por un ininterrompido proceso de caída, que supuxo a destrución neta de 203.200 empregos. Esta forte diminución da poboación ocupada en Galicia dende 2008 (16,9%) é unha das peores pegadas que deixou a intensa e prolongada crise económica. A partir de 2015 prodúcese unha importante mellora, que se mantén en 2018 cun aumento de 24.900 persoas.
- No período analizado a poboación asalariada acadou o valor máis alto en 2008 (ao igual que a poboación ocupada) e dende entón ata 2013 Galicia perdeu 196.900 empregos por conta allea (-20,3%). No último quinquenio (2014-2018) subiu en 82.900 o número de persoas asalariadas.
- A poboación desempregada galega, que en 2007 estaba lixeiramente por baixo das 100.000 persoas (98.700), pasou a ser de 284.600 en 2013, tras o continuo incremento nese sexenio, con especial intensidade no peor ano da Gran Recesión (2009).
- A taxa de actividade da poboación de 16 ou máis anos estivo practicamente estancada no período 2008-2012 e logo experimentou unha caída de 1,5 puntos porcentuais, chegando a representar o 53,3% en 2018, un resultado similar ao de 2017, que amosa certa estabilidade.
- A taxa de ocupación sufriu unha diminución importante e continuada en Galicia no sexenio 2008-2014 (7,9 puntos porcentuais). A partir de 2015 comeza a mellora, situándose no 46,2% en 2018, un aumento de 1,2 puntos porcentuais respecto a 2017.
- A taxa de desemprego galega multiplicouse por máis de 2,5 de 2008 a 2013, sexenio no que dun 8,6% pasou a ser un 22%, tras o continuo e intenso incremento; a diminución de 5,9 puntos porcentuais no quinquenio 2014-2018 permitiu pechar 2018 cun 13,3% de taxa de paro, 2,4 puntos porcentuais menos que en 2017.

Cadro 1.19

Balance do mercado de traballo. Galicia. 2008-2018

Período	Poboación activa	Poboación ocupada	Poboación asalariada	Poboación desempregada	Taxa de actividade	Taxa de ocupación	Taxa de paro
	Miles de persoas				Porcentaxe		
2008	1.314,8	1.201,2	972,2	113,6	54,8	50,0	8,6
2009	1.319,5	1.155,4	898,0	164,1	54,8	48,0	12,6
2010	1.314,4	1.104,5	865,4	199,9	54,2	45,9	15,4
2011	1.316,5	1.089,3	852,3	227,2	54,8	45,3	17,4
2012	1.317,7	1.047,2	810,1	278,5	55,0	43,7	20,5
2013	1.290,9	1.006,4	775,3	284,6	54,2	42,2	22,0
2014	1.273,9	998,0	779,5	275,8	53,8	42,1	21,6
2015	1.260,7	1.017,2	800,2	243,4	53,5	43,1	19,3
2016	1.256,1	1.040,6	817,9	215,4	53,5	44,3	17,2
2017	1.248,3	1.052,7	827,3	195,6	53,3	45,0	15,7
2018	1.243,5	1.077,6	862,4	165,9	53,3	46,2	13,3

Datos en medias anuais.

Fonte: IGE, Enquisa de poboación activa.

1.3.1.2. Balance de indicadores laborais cos datos das Contas económicas de Galicia

A segunda aproximación da análise da evolución do mercado de traballo de Galicia farase a partir da estatística das Contas económicas trimestrais sobre postos de traballo equivalentes a tempo completo; o que permite aproximar mellor á variación do emprego neto de Galicia. No cadro 1.20 recóllense os datos do último sexenio, por sectores e ramas:

- En medias anuais, a poboación ocupada de Galicia subiu en 2018 en 48.875 persoas respecto de 2013.
- A diminución neta de postos de traballo rexistrouse só na agricultura, gandería, silvicultura e pesca (4.847 persoas menos) e en certos tipos de servizos (actividades financeiras e de seguros, con 1.276 persoas menos) e servizos non de mercado (1.355 persoas menos).

Cadro 1.20

Emprego^(*) segundo actividade económica. Galicia. 2013-2018

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
TOTAL POBOACIÓN OCUPADA	963.421	946.709	956.384	975.901	993.416	1.012.296
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	75.266	69.297	66.832	71.264	73.974	70.419
Industria	142.982	139.119	139.749	144.311	149.122	153.599
Construción	69.447	68.027	70.988	68.715	69.404	72.537
Servizos	675.726	670.266	678.815	691.611	700.916	715.742
-Comercio, transporte e hostalaría	276.281	267.427	267.817	270.624	274.545	280.218
-Información e comunicacións	14.923	15.377	16.402	17.452	17.380	17.515
-Actividades financeiras e de seguros	17.491	16.236	14.112	15.920	16.475	16.215
-Actividades inmobiliarias	6.131	6.593	7.005	6.893	7.065	7.619
-Actividades profesionais	87.172	87.205	86.114	93.255	98.493	101.821
-Administración pública (sanidade e educación)	201.774	204.406	212.041	209.746	209.706	215.697
-Actividades artísticas, recreativas e outros servizos	71.954	73.022	75.324	77.721	77.251	76.657
Servizos non de mercado	164.836	163.975	164.866	163.078	161.735	163.481

(*) En postos de traballo equivalentes a tempo completo.

Os datos están corrixidos de efectos estacionais e de calendario. Os dos anos 2014 e 2015 son provisionais e os de 2016 e 2017 son un avance.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

O cadro 1.21 recolle, cunha estrutura semellante á do cadro anterior, as porcentaxes de variación interanuais do emprego, medido en postos de traballo equivalentes a tempo completo. Nel pódese salientar:

- A redución da poboación ocupada de Galicia de 2014 deu paso, a partir de 2015, a subas continuadas. En 2018 foi do 1,9% en media anual, e pódese apreciar que esa suba vai gañando intensidade no primeiro semestre do ano. Así, no primeiro trimestre creceu un 2,1% e no segundo un 2,2%. Non obstante, no terceiro e cuarto a suba foi algo menor, do 1,7% e 1,6%, respectivamente.
- Por sectores de actividade económica, un dos máis dinámicos foi a industria, cunha suba do 3,0% en media anual e, especialmente, a construción (4,5%).
- No sector servizos a situación é moi dispar, en función das ramas de actividade.

Cadro 1.21

Porcentaxe de variación de emprego^(*) segundo actividade. Galicia. 2014-2018

	En medias anuais					Datos trimestrais			
	2014	2015	2016	2017	2018	2018/I	2018/II	2018/III	2018/IV
TOTAL POBOACIÓN OCUPADA	-1,7	1,0	2,0	1,8	1,9	2,1	2,2	1,7	1,6
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	-7,9	-3,6	6,6	3,8	-4,8	-4,1	-5,5	-5,3	-4,3
Industria	-2,7	0,5	3,3	3,3	3,0	3,4	3,8	2,9	1,9
Construción	-2,0	4,4	-3,2	1,0	4,5	4,6	5,0	4,6	3,9
Servizos	-0,8	1,3	1,9	1,3	2,1	2,2	2,4	2,0	1,9
-Comercio, transporte e hostalaría	-3,2	0,1	1,0	1,4	2,1	2,6	2,1	1,7	1,9
-Información e comunicacións	3,0	6,7	6,4	-0,4	0,8	-0,4	0,8	1,2	1,5
-Actividades financeiras e de seguros	-7,2	-13,1	12,8	3,5	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6	-1,5
-Actividades inmobiliarias	7,5	6,2	-1,6	2,5	7,8	7,7	7,7	8,4	7,5
-Actividades profesionais	0,0	-1,3	8,3	5,6	3,4	4,7	3,5	3,1	2,4
-Administración pública (sanidade e educación)	1,3	3,7	-1,1	0,0	2,9	2,6	3,4	2,9	2,6
-Actividades artísticas, recreativas e outros servizos	1,5	3,2	3,2	-0,6	-0,8	-2,1	-0,2	-0,7	-0,1
Servizos non de mercado	-0,5	0,5	-1,1	-0,8	1,1	1,3	1,2	1,2	0,7

(*) En postos de traballo equivalentes a tempo completo.

Os datos están corrixidos de efectos estacionais e de calendario. Os datos dos anos 2016 son provisionais. Os datos de 2017 e 2018 son un avance.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

A evolución do emprego neto en Galicia dende 2008, medido en postos de traballo equivalentes, preséntase no cadro 1.22, que reflicte nitidamente a gran intensidade da destrución da ocupación en Galicia durante a crise. En 2018, o mellor comportamento

é o da construción (6,2%), e o peor o da agricultura, gandería, silvicultura e pesca (-4,0%).

Cadro 1.22

Porcentaxe de variación de emprego ^(*) por sectores produtivos. Galicia. 2008-2018

	Total poboación ocupada	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	Industria	Construción	Servizos	Servizos non de mercado
2008	-0,4	-2,8	-0,8	-6,0	1,1	2,7
2009	-5,0	3,9	-10,5	-12,0	-2,5	2,0
2010	-4,7	-12,4	-4,2	-11,3	-3,3	-1,6
2011	-3,3	5,7	-5,8	-15,7	-1,1	-4,2
2012	-5,6	-0,7	-7,4	-20,6	-3,4	-4,2
2013	-2,7	-0,3	-4,0	-12,2	-1,4	0,1
2014	-0,9	2,8	-3,0	-2,6	-0,4	-0,5
2015	1,4	1,7	0,5	4,4	1,2	0,5
2016	2,0	3,4	3,6	-3,3	2,1	-1,1
2017	2,2	0,3	3,4	1,6	2,1	-0,8
2018	3,4	-4,0	3,7	6,2	3,4	1,1
2018/I	3,2	-5,2	3,8	6,3	3,2	1,3
2018/II	3,8	-4,5	4,2	7,0	3,8	1,2
2018/III	3,5	-2,9	3,8	6,4	3,5	1,2
2018/IV	3,0	-3,3	3,0	5,1	3,1	0,7

(*) En postos de traballo equivalentes a tempo completo; cambio ineranual.

Os datos de 2016 son provisionais; os de 2017 e 2018 son avances.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

O cadro 1.23 permite afondar no estudo da principal compoñente da poboación ocupada de Galicia.

Cadro 1.23

Emprego asalariado ^(*) segundo actividade. Galicia. 2013-2018

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
TOTAL POBOACIÓN ASALARIADA	793.173	786.113	796.763	812.377	830.045	858.100
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	27.859	28.627	29.115	30.095	30.175	28.971
Industria	128.931	125.050	125.705	130.198	134.626	139.608
Construción	57.786	56.281	58.731	56.802	57.683	61.246
Servizos	578.597	576.155	583.212	595.282	607.561	628.275
-Comercio, transporte e hostalaría	216.807	211.993	213.419	217.329	225.475	236.352
-Información e comunicacións	14.329	14.827	15.554	16.719	16.670	16.725
-Actividades financeiras e de seguros	16.374	15.062	12.919	14.738	15.227	14.998
-Actividades inmobiliarias	5.466	5.905	6.338	6.210	6.352	6.757
-Actividades profesionais	73.145	73.533	71.885	78.217	82.641	86.612
-Administración pública (sanidade e educación)	196.805	198.815	205.647	203.041	203.083	208.415
-Actividades artísticas, recreativas e outros servizos	55.671	56.020	57.450	59.028	58.114	58.416
Servizos non de mercado	164.836	163.975	164.866	163.078	161.735	163.481

(*)En postos de traballo equivalentes a tempo completo.

Os datos están corrixidos de efectos estacionais e de calendario. Os do ano 2016 son provisionais e os de 2017 e 2018 son un avance.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

1.3.2. Produtividade do traballo e competitividade empresarial

A produtividade, definida como o cociente entre o valor da produción e o dos recursos (humanos e materiais) utilizados para obtela, é un factor determinante do desenvolvemento económico dun país. O cadro 1.24 resume a evolución dende 2012 ata 2017 da porcentaxe de produtividade aparente do traballo respecto á media española. A produtividade aparente do traballo subiu todos os anos dende o comezo

da última gran crise. Neste último sexenio pásase do 92,8% en 2012 ao 98,4% en 2017.

Cadro 1.24

Porcentaxe de produtividade do traballo^(*). Galicia/España. 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
% Galicia/España	92,8	93,3	95,1	96,2	97,3	98,4

(*) % de produtividade aparente do factor traballo.

Fonte: IGE e INE.

Co fin de obter unha análise axeitada da produtividade de traballo, é necesario realizar un estudo sectorial, para coñecer a fenda de produtividade entre os sectores produtivos (cadro 1.25).

- En 2017, as produtividades aparentes do traballo de Galicia están por baixo das medias estatais na industria, a construción e os servizos, mentres que está por riba na agricultura, gandería, silvicultura e pesca.
- Na comparanza dos datos dos anos 2012 e 2017, sobresaí a produtividade sectorial agro-pesqueira en Galicia (concentrada no cuatrienio 2014-2017), pero con descenso dende 2015, e a suba na da industria e servizos dende 2015, mentres que a construción foi distanciándose da produtividade media estatal deste sector.

Cadro 1.25

Porcentaxe de produtividade do traballo, por sectores. Galicia/España. 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	145,2	142,4	151,7	146,0	146,2	145,2
Industria	86,8	93,4	93,0	88,5	86,9	86,6
Construción	87,1	87,3	88,2	90,6	92,6	93,5
Servizos	90,9	90,3	92,6	95,6	97,5	99,1

Fonte: Contas económicas de Galicia. Base 2008.

1.4. Benestar económico-social: taxas de pobreza; alta desigualdade

1.4.1. Dificultades económicas dos fogares

A Enquisa de condicións de vida (ECV) realizada polo INE estima a nivel rexional as dificultades económicas dos fogares en 2017 (último dato dispoñible), cuantificándoas polos catro criterios que recolle o cadro 1.26. Cabe salientar o seguinte:

- Un 38,8% dos fogares de Galicia non podían permitirse ir de vacacións polo menos unha semana ao ano fóra da súa casa (4,4 puntos porcentuais máis que a media estatal); só cinco CC.AA. (Andalucía, Canarias, Extremadura, Castela-A Mancha e a Comunidade Valenciana) tiveron unha porcentaxe de fogares maior que os

galegos, mentres que as menores porcentaxes rexistráronas as CC.AA. que encabezaron a clasificación por ingresos anuais netos medios (País Vasco, Madrid e Navarra).

- Un 23,7% dos fogares galegos consideraron que non tiñan capacidade económica para facerlle fronte a gastos imprevistos (13,6 puntos porcentuais menos que a media española); as maiores porcentaxes tivéronas as CC.AA. de Canarias, Comunidade Valenciana e Andalucía; as porcentaxes máis baixas foron as de Cantabria, País Vasco e Navarra.
- Un 3,7% dos fogares de Galicia tiveron retrasos nos pagos relacionados coa súa vivenda principal (3,7 puntos porcentuais por baixo da media española); Canarias, Murcia e Ceuta rexistraron as maiores porcentaxes de fogares; as menores rexistráronas Navarra, Cantabria, Castela e León e A Ríoxa.
- Un 6,2% dos fogares galegos tiveron moita dificultade para chegar a fin de mes (3,1 puntos porcentuais por baixo da media española); Canarias, Murcia e Andalucía foron as CC.AA. con maiores porcentaxes de fogares nesta situación, mentres que as menores rexistráronas A Ríoxa, Navarra e Aragón.

Cadro 1.26

Dificultades económicas dos fogares. Por comunidades autónomas. 2017

	Non pode permitirse ir de vacacións polo menos unha semana ao ano	Non ten capacidade para afrontar gastos imprevistos	Retrasos nos pagos relacionados coa vivenda principal	Moita dificultade para chegar a fin de mes
Andalucía	47,9	49,1	9,9	13,9
Aragón	23,6	19,4	3,0	4,6
Asturias	37,6	38,5	3,7	10,8
Baleares	35,1	35,5	10,9	4,6
Canarias	44,2	52,4	18,7	20,9
Cantabria	27,6	14,5	2,3	7,5
Castela e León	26,7	25,3	2,3	5,3
Castela-A Mancha	39,5	41,7	4,3	9,9
Cataluña	30,1	33,0	6,6	6,9
C. Valenciana	39,1	49,8	11,0	11,5
Extremadura	42,5	47,5	7,8	11,1
Galicia	38,8	23,7	3,7	6,2
Madrid	21,0	34,4	5,6	6,4
Murcia	38,3	43,1	13,2	15,5
Navarra	26,3	18,8	2,0	1,7
País Vasco	22,3	17,9	4,4	5,4
A Ríoxa	24,9	21,9	2,9	1,1
Ceuta	37,2	36,2	12,1	13,6
Melilla	28,9	29,9	8,1	13,6
España	34,4	37,3	7,4	9,3

Datos en porcentaxe.

Fonte: INE, Enquisa de condicións de vida (ECV - 2017)

1.4.2. Ingresos medios por persoa e por fogar

Na última Enquisa de condicións de vida (ECV) con información para 2017 estímase en 10.753 euros os ingresos medios anuais netos por persoa en Galicia, fronte a unha media de 11.074 no conxunto de España. Salienta a seguinte información do cadro 1.27:

- Os ingresos medios anuais netos por persoa en Galicia en 2017 están só un 2,9% por baixo da media española.
- As CC.AA. cos maiores niveis per cápita foron País Vasco, Navarra, Madrid e Cataluña, mentres que os menores tivéronos as CC.AA. de Canarias, Murcia e Extremadura.
- O ingreso medio anual neto en 2017 dunha persoa residente no País Vasco está un 33,8% por riba da media dunha residente en Galicia.

Cadro 1.27

**Clasificación das CC.AA. de maior a menor
ingreso medio anual por persoa. 2017**

País Vasco	14.397
Navarra	13.583
Madrid	13.099
Cataluña	12.712
Baleares	12.665
Asturias	12.244
A Ríoxa	12.131
Aragón	12.110
Cantabria	11.293
Castela e León	11.239
España	11.074
Galicia	10.753
Melilla	10.161
Comunidade Valenciana	9.801
Ceuta	9.676
Andalucía	9.116
Castela-A Mancha	9.045
Canarias	8.863
Murcia	8.702
Extremadura	8.250

Fonte: INE, Enquisa de condicións de vida (ECV - 2017)

A análise dos ingresos medios anuais netos por fogar en España entre 2010 e 2017 (cadro 1.28) permite comprobar que a evolución foi decrecente dende 2010 a 2015, pero tras a mellora producida en 2016, acada en 2017 o 93% respecto do primeiro ano. Pola súa banda, os ingresos medios anuais netos por persoa no conxunto do Estado español reducíronse nun 1,8% dende 2010 a 2017.

Cadro 1.28**Evolución dos ingresos medios anuais por fogar e por persoa. España. 2010-2017**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Por fogar	29.634	28.206	27.747	26.775	26.154	26.092	26.730	27.558
Por persoa	11.284	10.858	10.795	10.531	10.391	10.419	10.708	11.074

Datos en euros.

Fonte: INE (ECV anos 2011a 2017).

1.4.3. A poboación en risco de pobreza

A ECV tamén permite coñecer a taxa de pobreza en España. No cadro 1.29 preséntanse as comunidades (e cidades) autónomas ordenadas de menor a maior taxa de risco de pobreza. Esta información revela que:

- Galicia atópase por baixo da media estatal (18,7% e 21,6%, respectivamente) e ocupa en 2017 unha posición intermedia entre as comunidades pola súa taxa de pobreza.
- As CC.AA. coa taxa de pobreza máis baixa en 2017 foron Navarra, País Vasco e A Rioxa (todas por baixo do 10%).
- No outro extremo, Murcia, Canarias, Andalucía, a cidade autónoma de Ceuta e Extremadura rexistraron as maiores taxas de pobreza (todas por riba do 30%).

Cadro 1.29**Clasificación de menor a maior taxa de pobreza.
Por comunidades autónomas. 2017**

Navarra	8,3
País Vasco	9,7
A Rioxa	9,7
Asturias	12,6
Aragón	13,3
Cataluña	15,0
Castela e León	15,4
Cantabria	17,6
Madrid	16,9
Galicia	18,7
Baleares	21,3
España	21,6
Comunidade Valenciana	25,6
Melilla	26,2
Castela-A Mancha	28,1
Murcia	30,1
Canarias	30,5
Andalucía	31,0
Ceuta	32,5
Extremadura	38,8

Fonte: INE, Enquisa de condicións de vida (ECV - 2017).

No cadro 1.30 preséntase a evolución da poboación en risco de pobreza de Galicia e máis España de 2008 a 2017.

- Galicia rexistrou en 2017 unha suba de taxa da pobreza dende 2013 de 1,5 puntos porcentuais, e pecha 2017 co 18,7%, despois de ter en 2014 o mellor dato (15,4%).
- Pola súa banda, a taxa media de pobreza de España tivo entre 2013 e 2017 unha suba similar (1,2 puntos porcentuais). En 2017 sitúase no 21,6%.
- A diferenza entre as dúas taxas de pobreza quedou en 2,9 puntos porcentuais en 2017.

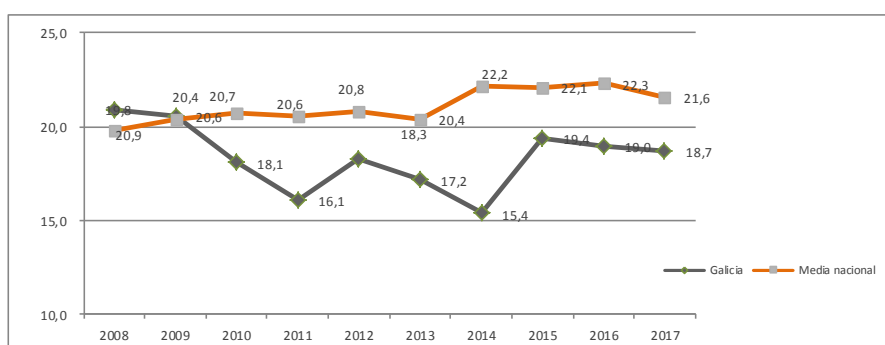
Cadro 1.30

Evolución da taxa de pobreza. Galicia e España. 2008-2017

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Galicia	20,9	20,6	18,1	16,1	18,3	17,2	15,4	19,4	19,0	18,7
España	19,8	20,4	20,7	20,6	20,8	20,4	22,2	22,1	22,3	21,6

Datos en porcentaxe.

Fonte: INE, ECV anos 2009 a 2017.

1.4.4. Distribución da renda

Unha forma de determinar a distribución da renda é calcular os quintís dos ingresos. Para iso, ordénanse todas as persoas segundo a contía dos ingresos por unidade de consumo e, posteriormente, divídense en cinco grupos iguais. O primeiro quintil corresponde ao 20% con menores ingresos e o quinto quintil corresponde ao 20% das persoas con maiores ingresos por unidade de consumo.

No cadro 1.31 preséntase a poboación por CC.AA. por quintil de renda por unidade de consumo no ano 2017. Da análise pódese salientar que:

- Galicia é unha das CC.AA. nas que a porcentaxe de poboación no grupo de menos ingresos (primeiro quintil), no segundo e no grupo de máis ingresos (quinto quintil) está por baixo da media estatal; mentres que está por riba da media española no terceiro e cuarto quintís.

- As CC.AA. coa maior porcentaxe de poboación no quinto quintil foron o País Vasco (35,7%), Madrid (30,0%) e Navarra (29,4%).
- No primeiro quintil, as maiores porcentaxes rexistráronas Extremadura (35,2%), Ceuta (31,9%) e Canarias (29,7%).

Cadro 1.31

Poboación por quintil de renda por unidade de consumo. Por comunidades autónomas. 2017

	1º quintil (menor renda): 0-20%	2º quintil (rendas intermedias): 20-40%	3º quintil (rendas intermedias): 40-60%	4º quintil (rendas intermedias): 60-80%	5º quintil (maior renda): 80-100%
Andalucía	28,9	25,6	17,9	14,5	13,1
Aragón	11,3	20,2	20,5	26,0	22,0
Asturias	11,9	20,3	22,6	23,9	21,3
Baleares	18,4	20,8	18,2	17,2	25,5
Canarias	29,7	23,3	20,4	17,5	9,1
Cantabria	15,3	25,9	20,4	19,8	18,7
Castela e León	14,6	19,3	25,5	21,9	18,7
Castela-A Mancha	26,5	26,7	18,0	18,1	10,8
Cataluña	13,3	15,6	20,2	23,0	28,0
C. Valenciana	24,3	21,3	22,5	18,4	13,6
Extremadura	35,2	28,0	19,4	10,0	7,4
Galicia	17,7	18,7	24,3	23,9	15,5
Madrid	15,5	14,8	17,2	22,5	30,0
Murcia	27,5	24,3	22,2	14,8	11,2
Navarra	7,7	13,4	16,1	33,4	29,4
País Vasco	8,4	11,8	18,2	25,8	35,7
A Ríoxa	9,6	18,7	27,7	21,8	22,3
Ceuta	31,9	14,5	22,8	7,8	23,1
Melilla	25,6	14,6	17,6	18,8	23,4
España	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0

Fonte: INE, Enquisa de condicións de vida (ECV - 2017).

1.5. Participación dos salarios no VEB. Custos laborais e salariais

Para analizar a participación dos salarios no valor engadido bruto estúdase a relevancia das remuneracións salariais no PIB de Galicia, España e a UE. Posteriormente, preséntanse as estatísticas de custos salariais e a evolución do salario mínimo interprofesional (SMI).

1.5.1. Peso das remuneracións salariais no PIB de Galicia, España e a UE

A evolución da porcentaxe que sobre o PIB supón a remuneración da poboación asalariada para o período 2001-2017 en Galicia, España e UE recóllese no cadro 1.32. Anotamos os seguintes aspectos:

- En 2017 a porcentaxe de remuneración da poboación asalariada de Galicia no seu PIB (42,3%) é moito menor que a estatal (46,9%). As diferenzas coa media estatal e a UE son de 4,6 e 4,9 puntos, respectivamente.
- A proporción dos salarios no PIB de Galicia acadou en 2017 o punto máis baixo da serie (42,7%). A porcentaxe máxima dese período foi en 2009 (48%), para posteriormente baixar todos os anos.

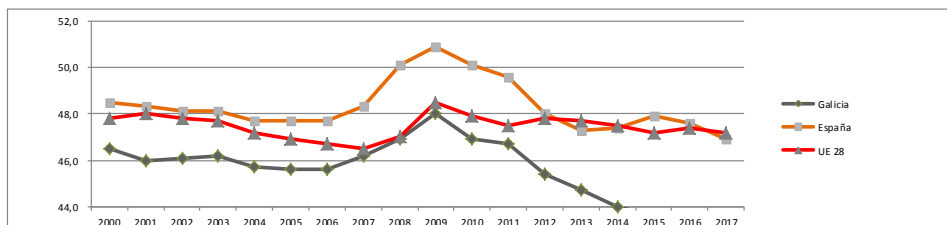
Cadro 1.32

Porcentaxe da remuneración das persoas asalariadas no PIB. Galicia, España e Europa. 2000-2017

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Galicia	46,5	46,0	46,1	46,2	45,7	45,6	45,6	46,2	46,9	48,0	46,9	46,7	45,4	44,7	44,0	43,6	43,1	42,3
España	48,5	48,3	48,1	48,1	47,7	47,7	47,7	48,3	50,1	50,9	50,1	49,6	48,0	47,3	47,4	47,9	47,6	46,9
UE 28	47,8	48,0	47,8	47,7	47,2	46,9	46,7	46,5	47,0	48,5	47,9	47,5	47,8	47,7	47,5	47,2	47,4	47,2

Datos en porcentaxe.

Fonte: IGE, Estudo sobre salarios.

1.5.2. Custos laborais. Xornada laboral

O cadro 1.33 recolle os custos laborais de 2011 a 2018 en Galicia dende unha dobre perspectiva: por persoa traballadora e mes e por hora efectiva de traballo. No que atinxe a primeira variable, o custo laboral foi 2.417,6 euros. Polo que respecta ao custo laboral por hora efectiva, en 2018 ascende ata os 19 euros.

Cadro 1.33

Custos laborais. Galicia. 2011-2018

Período	Custo laboral por persoa traballadora e mes		Custo laboral por hora efectiva	
	Euros	% var.*	Euros	% var.* ^(*)
2011	2.416,5	0,7	18,5	0,2
2012	2.256,2	-6,6	17,6	-4,9
2013	2.363,5	4,8	18,3	4,1
2014	2.378,7	0,6	18,0	-1,7
2015	2.370,6	-0,3	19,3	7,5
2016	2.343,7	-1,1	18,3	-5,2
2017	2.427,6	3,6	19,0	3,8
2018	2.417,6	3,2	19,0	3,4

(*) Sobre cuarto trimestre do ano anterior.

Fonte: INE, Enquisa trimestral de custo laboral.

A media estatal do custo salarial por persoa traballadora e mes foi de 2.692,5 euros en 2018. A desagregación deste dato por CC.AA. permite observar que o maior custo laboral medido con este parámetro foi o de País Vasco (3.211,0), seguido de Madrid (3.164,7 euros). Estremadura (2.223,9) e Canarias (2.305,8) pecharon a clasificación. As CC.AA. cunha maior suba porcentual no seu custo laboral en 2018 foron País Vasco (3,1%), Baleares (2,6%) e Canarias (2,4%); mentres que as maiores diminucións rexistráronse na Comunidade Valenciana (-1,6%) e Andalucía (-1,1%).

Cadro 1.34**Custos salariais en España. Por comunidades autónomas. 2018**

	Custo salarial por persoa traballadora e mes		Custo salarial por hora efectiva	
	Euros	Taxa ^(*)	Euros	Taxa ^(*)
España	2.692,5	0,9	21,1	0,5
Andalucía	2.335,50	-1,1	18,64	-0,6
Aragón	2.598,62	0,9	20,82	-0,9
Asturias	2.755,84	0,4	22,02	-0,6
Baleares	2.724,71	2,6	20,70	0,8
Canarias	2.305,78	2,4	17,54	2,4
Cantabria	2.603,45	1,7	20,27	1,1
Castela e León	2.438,04	0,7	19,43	0,1
Castela-A Mancha	2.400,33	-0,8	18,95	-1,7
Cataluña	2.880,31	1,8	22,52	0,7
Comunidade Valenciana	2.371,07	-1,6	19,01	-2,0
Estremadura	2.223,88	1,4	17,97	1,7
Galicia	2.417,57	-0,4	18,95	-0,4
Madrid	3.164,67	1,9	24,19	1,7
Murcia	2.414,51	0,2	18,94	0,7
Navarra	2.985,77	1,7	24,06	1,6
País Vasco	3.211,02	3,1	25,82	2,3
A Ríoxa	2.482,79	-1,0	19,47	-2,4

(*) Variación porcentual sobre o mesmo trimestre do ano anterior.

Fonte: INE, Enquisa trimestral de custo laboral.

No cadro 1.35 preséntase a xornada laboral por persoa traballadora e mes de Galicia no cuarto trimestre, para 2008-2018, dende unha tripla vertente: total de persoas traballadoras, as que traballan a tempo completo e as que o fan a tempo parcial.

Cadro 1.35**Xornada laboral. Galicia. 2008-2018**

Período	Xornada laboral (horas pactadas)		
	Total persoas traballadoras	Tempo completo	Tempo parcial
2008	156,4	169,5	83,4
2009	156,0	169,4	83,4
2010	155,7	169,5	84,7
2011	154,5	169,8	84,7
2012	153,3	169,6	85,3
2013	152,1	169,1	87,0
2014	152,1	169,1	88,2
2015	151,8	169,4	84,7
2016	150,2	169,2	84,4
2017	150,9	169,2	83,8
2018	150,5	169,3	84,3

Fonte: INE, Enquisa trimestral de custo laboral.

No que atinxe ao total de persoas que traballan, Galicia rexistra un descenso na xornada de traballo dende 2008. En 2018 foi de 150,5 horas. Polo que respecta ao traballo a tempo completo a cantidade estabilízase ao redor das 169 horas. No que fai

referencia ao traballo a tempo parcial, dende 2015 prodúcese unha diminución, acadando as 84,3 horas en 2018.

O número de vacantes en Galicia ao remate do ano 2018 foi de 4.205 (cadro 1.36), o que supón un 4,6% do total, moi por baixo das porcentaxes relativas no total español en poboación ou PIB. Este mesmo cadro permite coñecer os motivos principais de non existencia de vacantes, desagregado por CC.AA. e a nivel estatal.

Cadro 1.36

Vacantes, ou motivos polos que non existen. Por comunidades autónomas. 2018^(*)

	Vacantes	% en cada CC.AA. sobre o total de vacantes	Motivos polos que non existen vacantes (distribución autonómica)		
			Non se necesita ningunha persoa traballadora mais	Elevado coste de contratación	Outros
Andalucía	9.878	10,8	91,6	6,3	2,1
Aragón	2.449	2,7	95,1	2,7	2,2
Asturias	1.076	1,2	93,0	6,2	0,8
Baleares	687	0,8	92,8	5,3	1,9
Canarias	2.716	3,0	87,7	9,5	2,8
Cantabria	969	1,1	93,7	4,7	1,6
Castela e León	3.016	3,3	91,9	6,8	1,3
Castela-A Mancha	4.293	4,7	93,0	5,0	2,0
Cataluña	17.936	19,7	94,2	4,2	1,6
C. Valenciana	7.030	7,7	94,4	3,8	1,8
Extremadura	1.744	1,9	91,4	6,1	2,5
Galicia	4.205	4,6	91,0	6,7	2,3
Madrid	23.776	26,1	94,7	4,0	1,3
Murcia	1.313	1,4	94,1	3,9	2,0
Navarra	3.082	3,4	94,9	3,0	2,1
País Vasco	6.317	6,9	95,5	2,2	2,3
A Rioxa	613	0,7	94,9	3,9	1,2
Total	91.101	100,0	93,2	5,0	1,8

(*) Datos do 4º trimestre de 2018.

Fuente: INE, Enquisa trimestral de custo laboral.

1.5.3. O salario mínimo interprofesional (SMI)

O SMI a 1 de xaneiro de 2018 en España era de 858,6 euros/mes (incluíndo a pro rata das pagas extraordinarias). A súa contía actual en España experimentou unha importante suba este último ano (3,98%). Con todo, é ao redor da metade do establecido en Estados socios da Eurozona como Bélxica ou Irlanda. Respecto de Francia é un 57,2% (cadro 1.37).

Cadro 1.37

Salario mínimo interprofesional. España e outros Estados da UE. 2019

	Euros/mes
Luxemburgo	1.999
Bélxica	1.614
Irlanda	1.563
Francia	1.499
Reino Unido	1.468
España	859
Portugal	677
Grecia	684
Polonia	503

Inclúe o rateo das pagas extraordinarias.

Fonte: Eurostat.

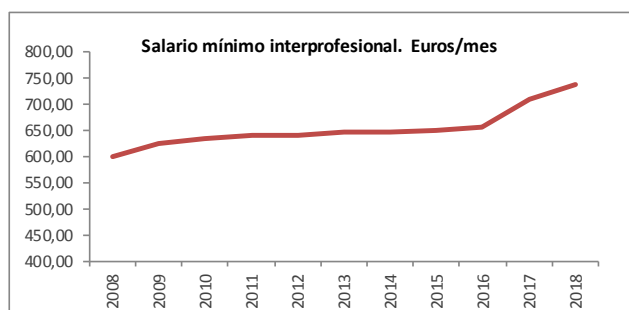
O moi limitado incremento do SMI no trienio 2012-2014 (0,6%), contrasta co importante aumento de 2016 a 2017 (8,01%) e entre 2017 a 2018 (3,98%), tal e como reflicte o cadro 1.38. En 2018 situouse en 735,9 euros mensuais.

Cadro 1.38

Salario mínimo interprofesional. España. 2008-2018

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
€/día	20,00	20,80	21,11	21,38	21,38	21,51	21,51	21,62	21,84	23,59	24,53
€/mes	600,00	624,00	633,30	641,40	641,40	645,30	645,30	648,60	655,20	707,70	735,90
Incremento sobre o salario anterior	5,15	4,00	1,49	1,28	0,00	0,61	0,00	0,51	1,02	8,01	3,98

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

1.6. A variación do IPC

O cadro 1.39 recolle a evolución nos últimos once anos das taxas de inflación de Galicia e España. Tras unha etapa ordinaria de incrementos entre 2006 e 2013, durante o bienio 2014-2015 os prezos tiveron un comportamento extraordinario: diminuíron, para logo aumentar en 2016. En 2017 foi do 1,2% e en 2018 do 1%. Para España, a evolución foi, en liñas xerais, a mesma, aínda que superior en dous décimas no 2018 respecto de Galicia.

Cadro 1.39

Porcentaxe de variación do IPC⁽¹⁾. Galicia/España. 2006-2018

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Galicia	2,6	4,1	1,2	0,9	3,1	2,5	2,6	0,5	-1,0	-0,2	1,6	1,2	1,0
España	2,7	4,2	1,4	0,8	3,0	2,4	2,9	0,3	-1,0	0,0	1,6	1,1	1,2

(1) De decembro a decembro.

Fonte: INE, IPC.

A inflación subxacente, que é aquela que non ten en conta a variación dos prezos dos produtos enerxéticos nin dos alimentos non elaborados, rematou en 2018 en Galicia no 0,8% fronte ao 0,9% da media estatal.

Cadro 1.40

Inflación subxacente. Galicia/España. 2009-2018

IPC xeral sen alimentos non elaborados nin produtos enerxéticos	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Galicia	0,2	1,4	1,6	2,2	0,3	-0,1	1,0	0,9	0,8	0,8
España	0,3	1,5	1,5	2,1	0,2	0,0	0,9	1,0	0,8	0,9

Taxas de variacións interanuais en % a decembro de cada ano.

Fonte: INE, IPC.

A información do cadro 1.41 ofrece a desagregación nos doce grupos de gasto do IPC e a súa taxa de variación entre 2009 e 2018 en Galicia. Obsérvase nel que en 2018:

- Diminuíron os prezos en dous grupos de gasto: transporte (-0,4%) e ocio e cultura (-0,6%).
- As maiores subas rexistráronse en vivenda (2,4%), comunicacións (2,2%), hoteis, cafés e restaurantes (2,0%) e bebidas alcohólicas e tabaco (1,6%), debido ao aumento da facturación e cifra de negocios do sector servizos.

Cadro 1.41

IPC por grupos de gasto. Galicia. 2009-2018

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1. Alimentos e bebidas non alcohólicas	-2,0	0,5	2,7	2,5	1,5	0,1	1,4	1,0	1,4	1,4
2. Bebidas alcohólicas e tabaco	11,3	13,9	3,7	5,8	5,0	-0,4	1,2	0,9	1,8	1,6
3. Vestido e calzado	-0,9	0,5	0,3	0,3	0,1	0,4	0,5	0,8	0,4	0,9
4. Vivenda	0,8	7,3	7,0	6,4	0,4	-0,9	-3,2	0,8	1,7	2,4
5. Enxoval	1,0	0,7	1,6	1,2	0,5	-1,3	0,6	-0,5	-0,1	0,3
6. Sanidade	-0,7	-0,1	-2,3	11,1	1,6	-0,2	0,2	1,4	0,3	1,1
7. Transporte	4,1	9,1	4,6	2,1	1,1	-4,2	-2,8	4,7	2,4	-0,4
8. Comunicacións	-0,3	-0,7	-1,6	-2,8	-6,6	-5,7	0,4	3,3	0,2	2,2
9. Ocio e cultura	-0,6	-0,9	0,6	0,7	-0,7	-1,8	0,1	0,2	-0,6	-0,6
10. Ensino	2,6	2,1	3,2	4,0	1,6	1,0	0,6	1,6	1,0	1,3
11. Hoteis, cafés e restaurantes	1,8	2,1	1,6	1,4	0,5	0,5	0,9	1,3	2,1	2,0
12. Outros	1,9	2,5	2,0	3,6	-0,1	0,7	1,4	1,6	0,0	0,8
VARIACIÓN XERAL DO IPC	0,9	3,1	2,5	2,6	0,5	-1,0	-0,2	1,6	1,2	1,0

Taxas de variación interanuais en % a decembro de cada ano.

Fonte: INE, IPC.

1.7. Comercio exterior

Cando se analiza o comercio exterior galego, podemos referirnos a tres realidades económicas diferentes: i) ao importe global das transaccións con orixe ou destino en Galicia (total do comercio exterior galego); ii) tan só a unha parte dese total do comercio exterior galego: ás compravendas de Galicia co estranxeiro (ou o que é o

mesmo, a parte correspondente a Galicia do comercio internacional español). Esta adoita ser a máis usada na literatura económica tradicional, pero cremos que a súa denominación pode resultar confusa; por iso, chamáremoslle comercio internacional de Galicia; e iii) á outra parte do total do comercio exterior galego: as transaccións de Galicia coas outras CC.AA.; chamáremoslle comercio galego intraestatal.

1.7.1. Comercio internacional galego

O valor das exportacións/expedicións de Galicia ao estranxeiro acadou en 2017 os 21.676 millóns de euros, mentres que as importacións foron de 17.140 millóns de euros. A diferenza foi de 4.535 millóns de euros (cadro 1.42).

Cadro 1.42

Comercio exterior de Galicia (e distribución provincial). Indicadores básicos. 2017

	EXPORTACIÓN				IMPORTACIÓN				SALDO	COBERT.
	Millóns €	Iprov ⁽¹⁾	TVA ⁽²⁾	Cprov a TVA ⁽³⁾	Millóns €	Iprov ⁽¹⁾	TVA (2)	Cprov a TVA ⁽³⁾	Millóns €	%
A Coruña	11.009,64	50,79	17,02	7,99	6.897,87	40,24	15,48	5,93	4.111,77	159,61
Lugo	679,58	3,14	-6,55	-0,24	625,85	3,65	-16,42	-0,79	53,73	108,59
Ourense	815,58	3,76	3,46	0,14	554,45	3,23	11,64	0,37	261,13	147,10
Pontevedra	9.171,46	42,31	0,62	0,28	9.062,66	52,87	8,32	4,47	108,81	101,20
Galicia	21.676,26	100,00	8,17	8,17	17.140,82	100,00	9,98	9,98	4.535,44	126,46

(1) Iprov: incidencia provincial na exportación/importación de Galicia (en porcentaxe).

(2) TVA: taxa de variación interanual (respecto a igual período do ano anterior), en porcentaxe.

(3) Cprov a TVA de Galicia: contribución provincial á taxa de variación interanual rexistrada por Galicia.

Fo nte: Ministerio de Economía e Competitividad, Informe anual da Dirección Territorial de Comercio en Galicia.

Consecuentemente co superávit nas compravendas de Galicia co estranxeiro, a taxa de cobertura (porcentaxe do valor das exportacións sobre o das importacións) quedou moi por riba do valor 100 (equilibrio da balanza comercial). En 2017 a taxa de cobertura do comercio internacional galego ascendeu ao 126,5% ou o que é o mesmo, o valor das exportacións galegas ao estranxeiro cubriu o importe das importacións e acadou ademais un 26,5% de marxe.

A desagregación provincial nas exportacións permite sinalar que:

- A provincia de Pontevedra (42,3% do total galego) e a da Coruña (50,8%) volveron a ser en 2017 os sólidos piares das nosas exportacións.
- O importe conxunto das compras do estranxeiro destas dúas provincias acadou en 2017 un 93,1% do total galego).

A desagregación provincial das importacións de Galicia procedente do estranxeiro permite indicar que:

- A provincia de Pontevedra ocupou en 2017 o primeiro posto (52,9%); seguíulle A Coruña, cun 40,2%.
- O importe conxunto das compras a outros Estados destas dúas provincias representou en 2017 un 93,1% do global galego.

Igual que se salientaba en informes previos, as nosas vendas ao estranxeiro concéntranse especialmente en tres grupos arancelarios: material de transporte; materias téxtiles-confección; e animais, peixes e moluscos, leite e ovos; entre os tres suman máis da metade do valor das exportacións de Galicia ao estranxeiro.

No que atinxe ás importacións, os grupos arancelarios máis importantes cuantitativamente foron o de minerais e combustibles minerais; material de transporte; e materias téxtiles e confección; entre os tres concentran algo máis da metade do valor das importacións galegas do estranxeiro. No cadro 1.43 preséntanse os indicadores básicos de comercio exterior para 2017 por CC.AA.

Cadro 1.43

Comercio exterior de España. Por comunidades autónomas. Indicadores básicos. 2017

	EXPORTACIÓN				IMPORTACIÓN				SALDO	COBERT.	EXP+IMP
	Valor (mil. euros)	ICom ⁽¹⁾	TVA ⁽²⁾	CCom a TVA ⁽³⁾	Valor (mil. euros)	ICom ⁽¹⁾	TVA ⁽²⁾	CCom a TVA ⁽³⁾	Valor (mil. euros)	%	Valor (mil. euros)
España	277.125,74	100,00	8,88	8,88	301.870,07	100,00	10,46	10,46	-24.744,33	91,80	578.995,81
Cataluña	70.828,72	25,56	8,73	2,23	84.321,66	27,93	8,35	2,38	-13.492,94	84,00	155.150,39
Madrid	30.510,26	11,01	7,75	0,86	60.884,58	20,17	5,58	1,18	-30.374,33	50,11	91.394,84
Andalucía	30.913,33	11,15	20,53	2,07	29.196,65	9,67	20,64	1,83	1.716,68	105,88	60.109,98
C. Valenciana	29.370,98	10,60	2,41	0,27	26.027,72	8,62	9,00	0,79	3.343,26	112,85	55.398,70
País Vasco	23.860,37	8,61	10,49	0,89	18.640,83	6,18	20,55	1,16	5.219,54	128,00	42.501,20
Galicia	21.676,26	7,82	8,17	0,64	17.140,82	5,68	9,98	0,57	4.535,44	126,46	38.817,08
Castela e León	15.597,58	5,63	-3,91	-0,25	13.397,60	4,44	5,66	0,26	2.199,98	116,42	28.995,18
Aragón	12.019,84	4,34	10,62	0,45	10.874,79	3,60	4,63	0,18	1.145,05	110,53	22.894,63
Murcia	10.456,74	3,77	16,00	0,57	9.667,56	3,20	21,47	0,63	789,18	108,16	20.124,30
Castela-A Mancha	7.056,06	2,55	9,29	0,24	8.432,22	2,79	11,04	0,31	-1.376,16	83,68	15.488,28
Navarra	8.073,72	2,91	-3,17	-0,10	4.432,78	1,47	-2,07	-0,03	3.640,93	182,14	12.506,50
Asturias	4.175,62	1,51	19,40	0,27	4.145,01	1,37	32,05	0,37	30,61	100,74	8.320,63
Canarias	2.533,51	0,91	26,61	0,21	4.301,05	1,42	27,04	0,34	-1.767,53	58,90	6.834,56
Non determinado	2.042,35	0,74	15,93	0,11	3.569,39	1,18	26,20	0,27	-1.527,04	57,22	5.611,75
Cantabria	2.319,22	0,84	-0,97	-0,01	1.951,85	0,65	7,86	0,05	367,37	118,82	4.271,07
Baleares	1.853,59	0,67	59,01	0,27	1.775,55	0,59	25,26	0,13	78,04	104,40	3.629,14
A Ríoxa	1.848,18	0,67	8,43	0,06	1.361,17	0,45	8,70	0,04	487,01	135,78	3.209,36
Extremadura	1.918,96	0,69	14,13	0,09	1.205,62	0,40	12,53	0,05	713,34	159,17	3.124,58
Ceuta	20,77	0,01	571,80	0,01	305,12	0,10	-2,96	0,00	-284,36	6,81	325,89
Melilla	49,67	0,02	2,19	0,00	238,09	0,08	-18,53	-0,02	-188,42	20,86	287,76

(1) Icom: incidencia autonómica na exportación/importación de España (en porcentaxe)

(2) TVA: taxa de variación interanual (respecto a igual período do ano anterior), en porcentaxe.

(3) CCom a TVA de España: contribución autonómica á taxa de variación interanual rexistrada por España.

Fonte: Ministerio de Economía e Competitividad, Informe anual da Dirección Territorial de Comercio en Galicia.

1.7.2. Comercio galego con outras comunidades autónomas

Desafortunadamente, non contamos con estatísticas oficiais sobre comercio interrexional en España. O que si temos é a estimación global das exportacións de bens e servizos de Galicia, incluíndo ao resto de España. Os datos para o período 2015-2018 aparecen recollidos no cadro 1.44. Galicia acada un superávit crecente dende o ano 2015. Dende os 675 millóns de euros neste ano ata 2.266 en 2018.

Cadro 1.44**Exportacións e importacións de bens e servizos en Galicia. 2015-2018**

	2015	2016	2017	2018
Exportacións	29.638	30.274	32.153	33.879
Importacións	28.963	28.560	29.733	31.613
Saldo neto	675	1.714	2.420	2.266

Nota: Os datos do ano 2016 son provisionais. Os datos dos anos 2017 e 2018 son avance.

Datos en millóns de euros.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

**Estructura empresarial e
política industrial**

2

María Bastida Domínguez

Santiago Lago Peñas

Alberto Vaquero García

Capítulo 2. ESTRUCTURA EMPRESARIAL E POLÍTICA INDUSTRIAL

2.1. Introducción

O primeiro capítulo analiza o contexto macroeconómico galego. Este adopta un enfoque microeconómico, para centrarse na análise estrutural e conxuntural do tecido produtivo de Galicia e no desenvolvemento das políticas industriais que propoñen as diferentes Administracións públicas.

Para iso, analízase en primeiro lugar a evolución das empresas galegas, sobre a base dos datos que contén o Directorio Central de Empresas (DIRCE) do Instituto Nacional de Estatística (INE) completados nalgún caso co s datos proporcionados polas bases do Instituto Galego de Estatística (IGE). Isto permite obter unha radiografía da xeografía empresarial galega, sobre a base comparativa de distintos ámbitos poboacionais (provincial, autonómico e estatal). Neste contexto, estúdase o tamaño das empresas, a súa distribución provincial, evolución, clasificación ou o número de persoas que empregan. A continuación, o foco ponse na análise cunha perspectiva societaria, analizando os datos incluídos no Rexistro Mercantil e completándoos cunha revisión da estrutura do capital social subscrito e ampliado polas sociedades mercantís.

Feito o anterior estudo, procédese coa análise sectorial a través da enquisas estruturais do INE, correspondentes a tres sectores básicos de actividade económica (industrial, comercial e de servizos). Ao fío destas enquisas, complétase a información co estudo conxuntural que permite o índice da cifra de negocios na industria e o índice de produción industrial. Todos estes datos analízanse sobre a base da comparanza da evolución e resultados de Galicia co resto das comunidades autónomas (CC.AA), co obxectivo de estimar o potencial sectorial de Galicia no conxunto do Estado.

En derradeiro lugar, analízase a evolución dos resultados estatísticos e os indicadores das enquisas de investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), de innovación tecnolóxica e alta tecnoloxía.

2.2. Estructura e dinámica empresarial galega

Este epígrafe comeza cunha análise estática e dinámica da estrutura empresarial de Galicia, estudando a evolución das empresas galegas atendendo a diferentes parámetros de clasificación como os sectores de actividade, o número de persoas asalariadas en cada unha ou a condición xurídica baixo a cal son constituídas as sociedades. Para iso utilízase a información subministrada polo DIRCE. Esta información combina, na elaboración das estatísticas de empresas, os datos da Seguridade Social cos procedentes das retencións do imposto sobre a renda das persoas físicas (IRPF), o imposto de actividades económicas (IAE) e os do Rexistro

Mercantil, someténdoo a unha serie de tratamentos de depuración, harmonización e integración co obxecto de obter maior fiabilidade. Os datos refírense á situación a día 1 de xaneiro de cada ano e non inclúen as empresas dos sectores agrario e pesqueiro nin os servizos administrativos das Administracións públicas; aínda que si as empresas públicas.

Debe salientarse que o DIRCE analiza dúas entidades diferentes, a empresa e a unidade local. A primeira fai referencia á unidade organizativa de produción de bens e servizos que exerce actividade nun ou varios lugares; mentres a segunda correspóndese cunha empresa (ou parte dela) situada nunha localización xeográfica concreta onde se exercen actividades económicas.

Comezamos ollando cara ao número de empresas activas que figuran no DIRCE a 1 de xaneiro de 2018 por CC.AA. e no conxunto do Estado, clasificadas en función do sector económico. Segundo estes datos, a 1 de xaneiro de 2018 en España rexistrábanse 3.337.646 empresas, 55.300 máis que as que figuraban como activas a 1 de xaneiro de 2017, o que supón un incremento do 1,76%. A participación relativa das empresas de cada sector no conxunto total de empresas apenas varía en relación co ano anterior, predominando claramente o sector servizos (81,45%) sobre as empresas do sector da construción (2,41%) e industrial (6,19%). Este último sector é, precisamente, o que amosa un comportamento máis dinámico no ano 2018, cun incremento do número de empresas rexistradas próximo ao 4%. Esta suba mellora o aumento rexistrado nas empresas do sector da construción (2,38%) e dos servizos (2,25%). Pola súa banda, as empresas do sector comercio rexistran unha leve contracción (-0,75%).

Cadro 2.1a

Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2018

	Total	Industria	Construcción	Comercio	Resto de servizos
A Ríoxa	23.197	2.389	2.868	5.277	12.663
Andalucía	509.137	29.225	54.700	134.444	290.768
Aragón	91.493	6.893	12.228	19.072	53.300
Asturias	68.688	3.652	8.344	14.844	41.848
Baleares	96.638	4.877	16.502	16.442	58.817
C. Valenciana	356.480	25.510	43.427	85.417	202.126
Canarias	146.126	5.687	15.938	33.196	91.305
Cantabria	38.522	2.080	5.484	8.105	22.853
Castela- A Mancha	127.643	12.310	19.141	32.710	63.482
Castela e León	161.986	11.976	23.627	38.059	88.324
Cataluña	618.366	37.605	74.420	126.161	380.180
Ceuta e Melilla	8.583	181	667	3.750	3.985
Estremadura	66.879	5.049	8.611	19.072	34.147
Galicia	200.801	12.970	29.686	48.081	110.064
Madrid	538.917	23.519	58.926	95.751	360.721
Murcia	95.544	7.387	12.691	25.415	50.051
Navarra	44.289	3.985	6.090	9.619	24.595
País Vasco	144.357	11.416	19.173	32.459	81.309
España	3.337.646	206.711	412.523	747.874	1.970.538

Fonte: INE, DIRCE.

Como vén acontecendo nos últimos anos, Cataluña (18,53%), Madrid (16,15%), Andalucía (15,25%) e a Comunidade Valenciana (10,68%) son as comunidades autónomas que rexistran un maior número de empresas, achegando no seu conxunto o 60,61% do total de empresas rexistradas en España. No ano 2017 esta aportación era do 60,53%, o que supón un lixeiro incremento na participación global desas comunidades do 0,08%. Galicia, con 200.801 empresas rexistradas en 2018, mantense na quinta posición cunha aportación do 6,02% ao total de empresas do Estado. Destas empresas, as localizadas no sector industrial supoñen un 6,46%, o 14,78% atópanse no sector da construción e os servizos (en conxunto) aglutinan o 78,76%. Tendo en conta os datos antes comentados da distribución de empresas no total do Estado, as empresas industriais e de construción en Galicia están por riba da media estatal, a costa da menor participación relativa das empresas de servizos (case tres puntos porcentuais menos que a media do Estado).

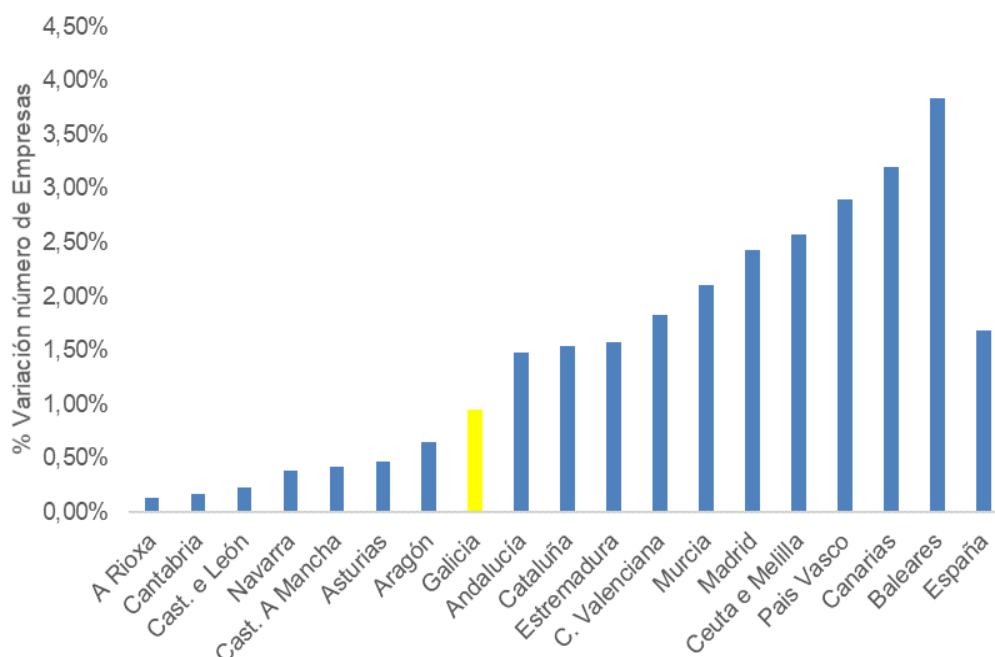
No ano 2018, o número de empresas creceu en todas as CC.AA., particularmente no relacionado coas empresas industriais. Pola contra, as do sector comercio diminuíron, con excepción do País Vasco (1,56% máis), Canarias (1,04%) e Murcia (0,04%). En

Galicia rexístrase un descenso do 1,03% das empresas neste sector, ao tempo que aumentan no resto dos sectores. En particular, a diferenza de períodos anteriores, rexístrase unha mellora do 3,56% das empresas do sector industrial, no marco de comportamento do conxunto do Estado. En cómputo global, o 3,40% das 55.300 novas empresas rexistradas en 2018 atópanse na comunidade galega. A porcentaxe de representación sectorial é superior nas empresas industriais e de “resto de servizos” (5,64% e 4,13% das novas empresas de cada sector, respectivamente), e inferior nas empresas de construción (1,43%). O 8,85% da redución de empresas rexistrada no sector comercial prodúcese en Galicia.

O gráfico 2.1 amosa as variacións relativas no número de empresas no período 2017-2018 por CC.AA., onde Baleares, Canarias e o País Vasco figuran á cabeza.

Gráfico 2.1

Variación relativa do número de empresas rexistradas por CC.AA. 2017-2018

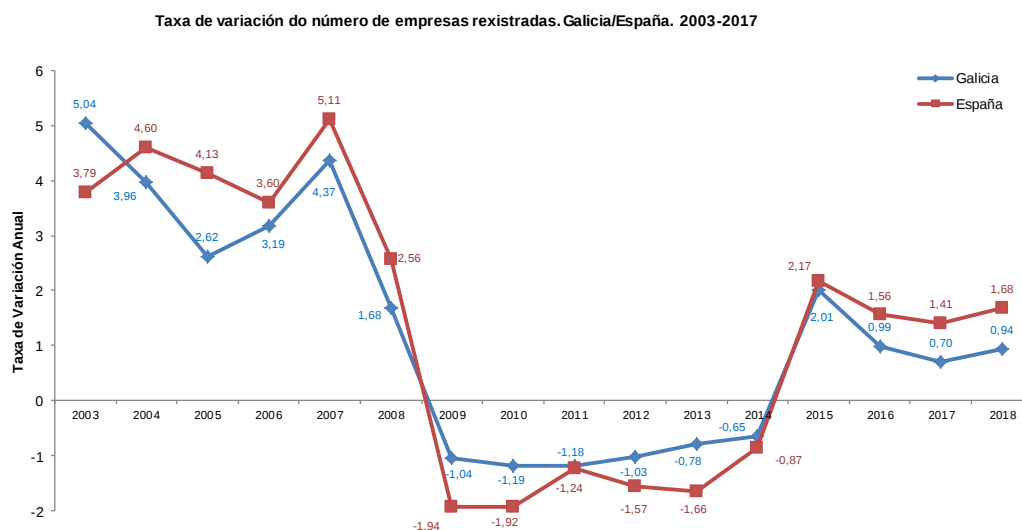
Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

O incremento producido en Galicia (0,94%) non chega á media do Estado (3%), o que deixa a nosa comunidade como a oitava de menor crecemento no que se refire a esta variable. Isto supón una lixeira mellora relativa en relación co ano precedente, no que Galicia era a sétima comunidade con menor crecemento no número de sociedades activas de nova creación.

A análise da taxa de variación anual do número de empresas activas (gráfico 2.2) reflicte unha tendencia de comportamento similar en Galicia e España, no sentido de que os

ciclos de crecemento e decrecemento oscilan na mesma dirección en ambos contextos. Así, a variación do número de empresas mantense en valores positivos ata o ano 2008, cando torna por debaixo do 0%. Esta tendencia negativa persiste ata 2014, ano no que a taxa de variación anual pasa a ter valores positivos. Como se observa na gráfica, o ritmo de crecemento é notable entre 2014 e 2015 (2,17% e 2,01% en España e Galicia, respectivamente), e ralentízase lixeiramente entre ese ano e 2017. Non obstante, volve a aumentar en 2018, para situarse en torno ao 1,7% en España e preto dun 1% en Galicia. Pódese comprobar tamén que Galicia presenta un dinamismo lixeiramente inferior á media estatal. Así, dende o ano 2015 a fenda entre as taxas de variación anual do número de empresas vaise ensanchando. No pasado 2018 este valor era de 0,74 puntos porcentuais (0,03 máis que o ano precedente).

Gráfico 2.2

Elaboración propia con datos do INE.

O cadro 2.1b permite completar a información anterior, incluíndo ademais das empresas as unidades locais e as organizacións do sector primario. En concordancia co anteriormente comentado, e a pesar de que o ritmo de creación de empresas se mantén en valores positivos, perde certo dinamismo no ano 2017. En concreto, hai unha leve desaceleración en todos os sectores con excepción do industrial. Neste período, o rol motor que tradicionalmente desenvolvía o sector comercial pasa a situarse no industrial, que é o único que mantén o pulo crecente no último período dispoñible.

Cadro 2.1b

Empresas con actividade en Galicia segundo actividade principal (grupos CNAE 2009)

	Nº empresas			Nº empresas	
	2015	2016	2017	2015-2016	2016-2017
1 Agricultura e pesca	43.193	42.195	40.616	-2,31%	-3,74%
2 Industria, incluída a enerxía	14.844	14.749	14.766	-0,64%	0,12%
3 Construción	31.821	31.854	31.609	0,10%	-0,77%
4 Servizos	155.559	157.492	158.667	1,24%	0,75%
Total	245.417	246.290	245.658	0,36%	-0,26%

Fonte: IGE, eExplotación do directorio de empresas e unidades locais.

O cadro 2.2 permite ver a evolución do peso relativo das empresas de cada sector, tanto en Galicia coma en España, dende o ano 2007 ata a actualidade. O forte crecemento rexistrado polas empresas do sector industrial no 2018 fai que este sector aumente relativamente o seu protagonismo no tecido empresarial, como tamén ocorre (con menor intensidade) coas empresas do sector “resto de servizos”, que continúa a ser o de maior peso na estrutura de poboación empresarial tanto na comunidade galega coma no conxunto do Estado. Non obstante, a participación deste sector no conxunto de empresas de Galicia é catro puntos inferior que a media estatal. En ambos os dous casos, o sector servizos, en cómputo global, achega preto do 80% das empresas.

Cadro 2.2

Distribución das empresas. Por sectores económicos⁽¹⁾. Galicia/ España. 2007-2018

Sector	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Industria	7,6	7,3	7,5	7,2	7,5	7,3	7,2	7,0	7,0	6,8	6,9	6,7
Construción	14,9	14,6	15,0	14,6	14,3	13,2	17,1	15,5	16,6	15,0	16,3	14,5
Comercio	29,0	25,3	27,3	24,6	27,2	24,8	26,4	24,2	26,0	24,1	25,9	24,2
Resto de servizos	49,5	52,7	50,2	53,5	51,0	54,8	49,3	53,3	50,4	54,2	50,9	54,6
Sector	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Industria	6,8	6,6	6,6	6,4	6,4	6,2	6,2	6,0	6,3	6,1	6,5	6,2
Construción	15,6	13,5	15,4	13,1	15,2	12,7	15,1	12,6	14,9	12,3	14,8	12,4
Comercio	26,0	24,3	25,8	24,6	25,4	24,0	24,8	23,4	24,4	23,0	23,9	22,4
Resto de servizos	51,7	55,6	52,2	56,2	52,9	57,1	53,8	58,0	54,4	58,7	54,8	59,0

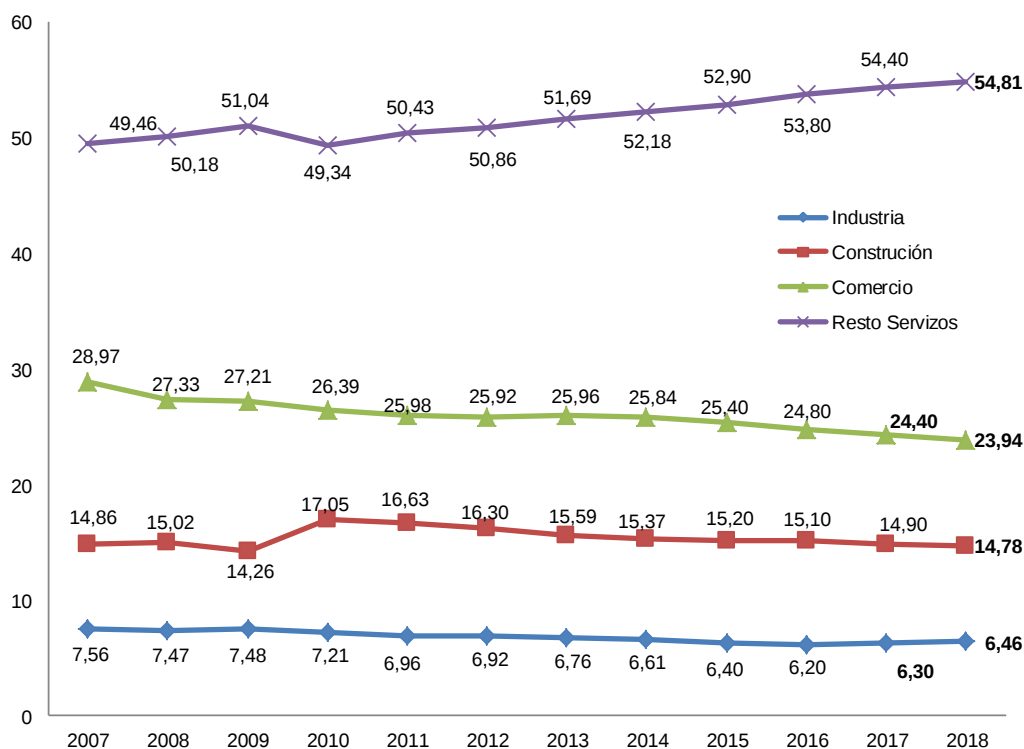
(1) En porcentaxe de cada sector sobre o total de empresas.

Fonte: IGE, Explotación do directorio de empresas e unidades locais.

Na liña do anteriormente comentado, o gráfico 2.3 reflicte que a participación relativa das empresas de cada sector non mudou apenas dende o ano 2007. Así mesmo, ponse en evidencia un incremento paulatino das empresas do sector servizos, mentres o comercio perde pulo e as empresas industriais e de construción debuxan un marco de comportamento máis estable.

Gráfico 2.3

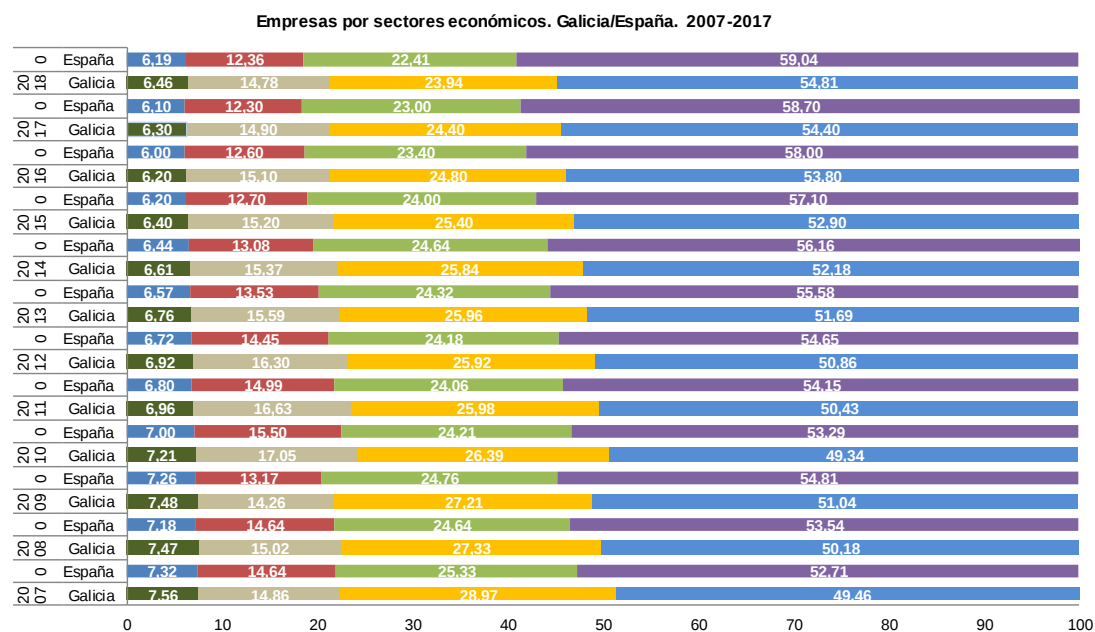
Peso relativo das empresas nos sectores económicos. Galicia. 2007-2018

Elaboración propia con datos do INE.

Precisamente, esta estabilidade no sector da construción marca un comportamento diferencial de Galicia con España (gráfico 2.4). Cando se sitúa o foco da análise na evolución dende o ano 2007, salienta o incremento relativo experimentado polas empresas do sector servizos (5,3 puntos en Galicia e 6,3 en contexto estatal), que é compensado polas perdas nos outros sectores empresariais. Con todo, a diminución relativa de empresas de comercio galegas é superior á experimentada na media xeral (5 puntos fronte a 2,9), mentres que a perda de empresas construtoras en España (2,3) é notablemente superior á producida no contexto galego (0,1). A variación experimentada no sector industrial é exactamente a mesma, de -1,1 puntos porcentuais.

Gráfico 2.4

A análise do papel relativo que teñen as empresas galegas no marco estatal, e a súa evolución temporal, preséntase no cadro 2.3a. Esta participación mantense bastante estable en torno ao 6%. A evolución en 2018 confirma a lixeira perda de representación iniciada no 2015.

Cadro 2.3a

Evolución do número total de empresas. Galicia/España. 2003-2018

Año	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Galicia	174.077	180.977	185.722	191.642	200.020	203.374	201.263	198.874
España	2.813.159	2.942.583	3.064.129	3.174.393	3.336.657	3.422.239	3.355.830	3.291.263
%	6,19	6,15	6,06	6,04	5,99	5,94	6,00	6,04
Año	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Galicia	196.535	194.511	192.998	191.745	195.595	197.538	198.923	200.801
España	3.250.576	3.199.617	3.146.570	3.119.310	3.186.878	3.236.582	3.282.346	3.337.646
%	6,05	6,08	6,13	6,15	6,14	6,10	6,06	6,02

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

Pese a esta tendencia, unha análise complementaria centrada na evolución da taxa de crecemento anual do número de empresas (cadro 2.3b) permite comprobar que esta perda de participación non se debe tanto á ralentización da creación de empresas na comunidade galega, coma á maior expansión na media estatal. Así, no período que vai de 2002 a 2018, o ritmo de evolución do número de empresas en valores medios en Galicia é unha décima inferior ao de España (1,21% e 1,31%, respectivamente). A crise

implicou unha contracción superior en España (1,60% anual fronte ao 1,04% en Galicia), mentres que na etapa de recuperación a creación de empresas avanza tamén no conxunto do Estado a un ritmo lixeiramente superior; concretamente medio punto porcentual.

Cadro 2.3b

TCA do número total de empresas

	2002-2009	2009-2013	2013-2018	2002-2018
Galicia	2,81	-1,04	0,80	1,21
España	3,10	-1,60	1,19	1,31

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

O cadro 2.4a amplía o marco temporal e xeográfico de observación presentando a evolución das empresas en Galicia e máis no Estado dende 1995 e engadindo a distribución das empresas por provincias. A representación das empresas galegas no total estatal de empresas que figuran no DIRCE oscila entre un máximo do 6,4% (anos 1995, 1998 e 2000) e o mínimo do 5,94% do ano 2008. A partir deste ano hai unha leve recuperación, para volver a descender dende 2014 ata o actual 6,02%.

Con todo, en 2018 Galicia rexistra 53.411 empresas máis que en 1995, o que supón un crecemento do número de empresas do 36,24%. Esta cifra, non obstante, deixa a Galicia moi por debaixo do incremento medio de empresas rexistrado en España nese mesmo período (45,02%). Neste contexto, Pontevedra é a provincia que presenta maior dinamismo, cun crecemento medio (47,80%) no período 1995-2018 dous puntos superior á media estatal e preto de doce puntos superior á galega. A Coruña experimenta un cambio próximo á media galega (35,15%), mentres que Lugo e Ourense, cun aumento respectivo do 25,83% e 22,04% das súas empresas, quedan bastante afastadas da media. Como consecuencia desta relativa desaceleración, A Coruña e Pontevedra gañan representación de forma progresiva no conxunto de empresas de Galicia. En concreto, se no ano 1995 as provincias atlánticas achegaban o 73,70% das empresas galegas, en 2018 pasan a aglutinar o 76,07%.

Cadro 2.4a

Distribución das empresas por provincias. Galicia/España. 1995-2018

	Nº empresas						Peso relativo provincias/Galicia				Peso relativo
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia/España
1995	61.647	19.678	19.085	46.980	147.390	2.301.559	41,83	13,35	12,95	31,87	6,40%
1996	63.865	20.254	19.779	48.597	152.495	2.384.711	41,88	13,28	12,97	31,87	6,39%
1997	64.946	20.545	20.076	49.494	155.061	2.438.830	41,88	13,25	12,95	31,92	6,36%
1998	66.313	20.945	20.370	50.955	158.583	2.474.690	41,82	13,21	12,85	32,13	6,41%
1999	63.167	21.267	20.598	52.013	157.045	2.518.801	40,22	13,54	13,12	33,12	6,23%
2000	69.381	21.825	20.959	53.907	166.072	2.595.392	41,78	13,14	12,62	32,46	6,40%
2001	70.021	21.865	21.136	54.710	167.732	2.645.317	41,75	13,04	12,60	32,62	6,34%
2002	66.276	21.942	21.215	56.293	165.726	2.710.400	39,99	13,24	12,80	33,97	6,11%
2003	71.748	22.396	21.560	58.373	174.077	2.813.159	41,22	12,87	12,39	33,53	6,19%
2004	74.809	22.479	22.118	61.571	180.977	2.942.583	41,34	12,42	12,22	34,02	6,15%
2005	77.023	23.122	22.452	63.125	185.722	3.064.129	41,47	12,45	12,09	33,99	6,06%
2006	79.170	23.780	22.843	65.849	191.642	3.174.393	41,31	12,41	11,92	34,36	6,04%
2007	82.873	24.609	23.520	69.018	200.020	3.336.657	41,43	12,30	11,76	34,51	5,99%
2008	84.220	25.035	23.711	70.408	203.374	3.422.239	41,41	12,31	11,66	34,62	5,94%
2009	83.748	24.861	23.304	69.350	201.263	3.355.830	41,61	12,35	11,58	34,46	6,00%
2010	82.729	24.714	23.100	68.331	198.874	3.291.263	41,60	12,43	11,62	34,36	6,04%
2011	81.321	24.499	22.987	67.728	196.535	3.250.576	41,38	12,47	11,70	34,46	6,05%
2012	80.408	24.288	22.845	66.970	194.511	3.199.617	41,34	12,49	11,74	34,43	6,08%
2013	80.215	24.022	22.694	66.067	192.998	3.146.570	41,56	12,45	11,76	34,23	6,13%
2014	79.854	23.703	22.663	65.525	191.745	3.119.310	41,65	12,36	11,82	34,17	6,15%
2015	81.432	24.087	22.991	67.085	195.595	3.186.878	41,63	12,31	11,75	34,30	6,14%
2016	82.156	24.353	23.061	67.968	197.538	3.236.582	41,59	12,33	11,67	34,41	6,10%
2017	82.403	24.549	23.140	68.831	198.923	3.282.346	41,42	12,34	11,63	34,60	6,06%
2018	83.313	24.760	23.291	69.437	200.801	3.337.646	41,49	12,33	11,60	34,58	6,02%

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

O cadro 2.4b ofrece unha visión máis próxima do acaecido coas empresas das diferentes provincias galegas no período de maior incidencia da crise económica e a etapa posterior. Entre 2009 e 2014, a evolución do número de empresas pasa a ser negativa en todas as provincias, na liña do acontecido en media galega e estatal.

Cadro 2.4b

Evolución interanual nº empresas. 2007-2018

Ano	Variación anual nº empresas					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
2008	1,63	1,73	0,81	2,01	1,68	2,56
2009	-0,56	-0,70	-1,72	-1,50	-1,04	-1,94
2010	-1,22	-0,59	-0,88	-1,47	-1,19	-1,92
2011	-1,70	-0,87	-0,49	-0,88	-1,18	-1,24
2012	-1,12	-0,86	-0,62	-1,12	-1,03	-1,57
2013	-0,24	-1,10	-0,66	-1,35	-0,78	-1,66
2014	-0,45	-1,33	-0,14	-0,82	-0,65	-0,87
2015	1,98	1,62	1,45	2,38	2,01	2,17
2016	0,89	1,10	0,30	1,32	0,99	1,56
2017	0,30	0,80	0,34	1,27	0,70	1,41
2018	1,10	0,86	0,65	0,88	0,94	1,68

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

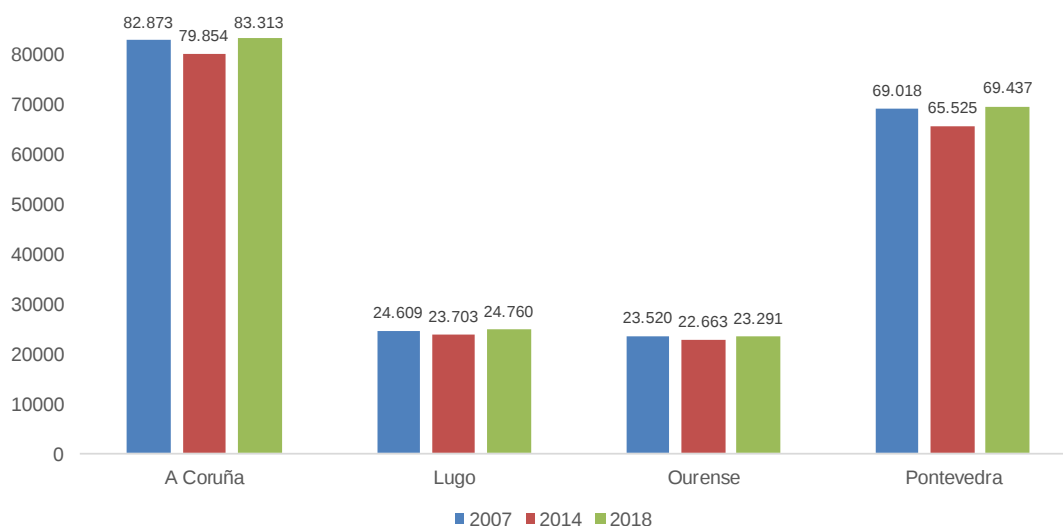
En cómputo global, a comunidade galega ve reducidas as súas empresas nun 4,14%, dous puntos máis que a media do Estado (6,51%). A partir de 2014 comeza a

recuperarse a creación de empresas, aínda que de xeito máis feble en Galicia: 4,72% fronte ao 7% de media estatal. A nivel provincial, Pontevedra e A Coruña recollen as maiores contraccións: case 8 de cada dez das 8.275 empresas que se reducen en Galicia entre 2007 e 2014 (un 78,69%) estaba localizada nestas provincias. Na etapa posterior a 2014 ambas provincias collen pulo: o 81,39% das empresas creadas en Galicia neste período están nestas provincias.

A comparación entre o número de empresas rexistradas en 2007 e 2018 permite comprobar que o saldo neto é positivo en Galicia (0,39% máis), superando a media de recuperación no conxunto no Estado (0,03%). A escala provincial, Pontevedra é a provincia que rexistra un mellor comportamento, con 419 empresas máis que en 2007 (0,61%). A continuación atópase a provincia de Lugo (151 empresas, 0,61% de incremento na década) e A Coruña (440 empresas máis, 0,53%). Non obstante, Ourense amosa un saldo negativo, con 229 empresas menos en 2018 que en 2014 (gráfico 2.5). Dos datos anteriores pode inferirse que A Coruña e Pontevedra reafirman o seu protagonismo no tecido de empresas galegas na década, posto que a súa participación na etapa de creación de empresas nestas provincias foi superior ao que tiveron na redución producida na primeira etapa considerada (2007-2014).

Gráfico 2.5

Número de empresas por provincias. 2007-2018

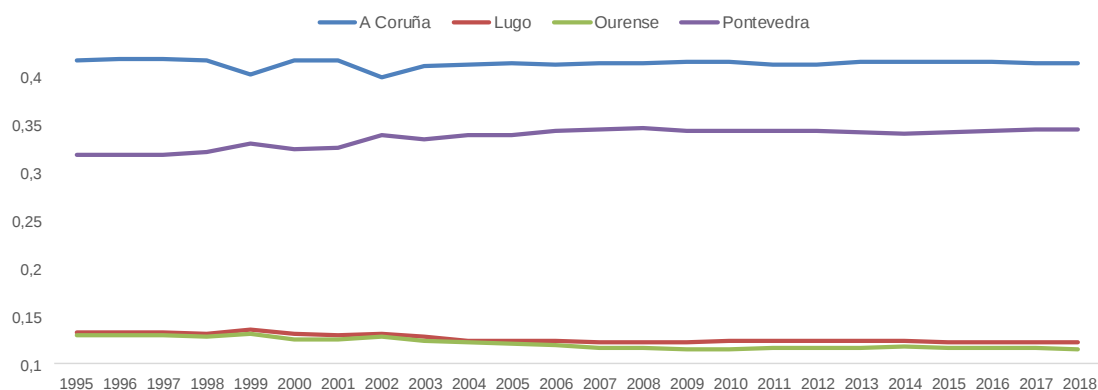

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

O gráfico 2.6 representa a participación do número de empresas de cada provincia no total de empresas de Galicia: En todo o período de análise (1995-2018) as provincias atlánticas concentran a maior presenza das empresas galegas, cun 75% en conxunto.

Gráfico 2.6

% provincial no total de empresas en Galicia. 1995-2018

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

A análise dos datos rexistrados no IGE sobre as empresas con actividade económica en Galicia (cadro 2.4c) no período 2014-2017 permite obter unha visión complementaria da evolución recente nas catro provincias galegas. O sector servizos é o que presenta un maior crecemento no número de empresas rexistradas (3,83%), presentando valores positivos en todas as provincias. No outro extremo, o sector primario presenta un notable decrecemento, perdendo máis de 3500 empresas nos últimos tres anos. Como se pode comprobar no cadro, este decrecemento é común ás catro provincias. O crecemento das empresas industriais na provincia de Pontevedra (79) non chega para compensar a perda de empresas no resto das provincias, polo que a taxa de variación global tamén é negativa. No sector da construción altéranse os resultados crecentes de Lugo e Pontevedra cos decrecentes da Coruña e Ourense, sendo superiores os primeiros. As empresas do sector primario recollen valores negativos nos dous anos e para todas as provincias, así como as do sector industrial, con excepción da provincia de Pontevedra.

Estes datos permiten confirmar algunha das cuestións previamente apuntadas. Primeiro, a tendencia a polarización das provincias: A Coruña e Pontevedra presentan un saldo neto positivo, fronte aos valores decrecentes de Ourense e Lugo. Segundo, Pontevedra é a provincia con maior dinamismo. De feito, é a que rexistra unha menor redución de empresas nos últimos catro anos, todas elas no sector primario. Terceiro, o sector servizos é o que rexistra mellores datos en todas as provincias, aínda que nin en Ourense nin en Lugo permite absorber a destrución producida no resto dos sectores produtivos.

Cadro 2.4c

Empresas con actividade en Galicia segundo actividade principal (grupos CNAE 2009). 2014-2017

	A Coruña						Lugo					
	2014	2015	2016	2017	ABS	REL	2014	2015	2016	2017	ABS	REL
TOTAL EMPRESAS												
Total	100.168	100.761	101.083	100.667	499	0,50%	37.597	37.551	37.337	36.904	-693	-1,84%
Agricultura e pesca	16.759	16.274	15.934	15.382	-1.377	-8,22%	12.835	12.508	12.070	11.493	-1.342	-10,46%
Industria, incluída a enerxía	5.865	5.792	5.717	5.700	-165	-2,81%	1.910	1.903	1.873	1.878	-32	-1,68%
Construción	12.994	13.104	13.162	12.947	-47	-0,36%	4.095	4.129	4.124	4.141	46	1,12%
Servizos	64.550	65.591	66.270	66.638	2.088	3,23%	18.757	19.011	19.270	19.392	635	3,39%
	Ourense						Pontevedra					
	2014	2015	2016	2017	ABS	REL	2014	2015	2016	2017	ABS	REL
TOTAL EMPRESAS												
Total	27.009	27.205	27.106	26.996	-13	-0,05%	78.638	79.900	80.764	81.091	2.453	3,12%
Agricultura e pesca	3.666	3.556	3.424	3.254	-412	-11,24%	10.919	10.855	10.767	10.487	-432	-3,96%
Industria, incluída a enerxía	2.150	2.131	2.109	2.112	-38	-1,77%	4.997	5.018	5.050	5.076	79	1,58%
Construción	4.293	4.256	4.243	4.226	-67	-1,56%	10.122	10.332	10.325	10.295	173	1,71%
Servizos	16.900	17.262	17.330	17.404	504	2,98%	52.600	53.695	54.622	55.233	2.633	5,01%
	Galicia											
	2014	2015	2016	2017	ABS	REL						
VARIACIÓN 2014-2017												
Total	243.412	245.417	246.290	245.658	2.246	0,92%						
Agricultura e pesca	44.179	43.193	42.195	40.616	-3.563	-8,06%						
Industria, incluída a enerxía	14.922	14.844	14.749	14.766	-156	-1,05%						
Construción	31.504	31.821	31.854	31.609	105	0,33%						
Servizos	152.807	155.559	157.492	158.667	5.860	3,83%						

Fonte: IGE, Explotación do directorio de empresas e unidades locais.

Finalmente, os datos tamén permiten constatar a relativa ralentización producida a partir do ano 2014.

Cadro 2.4d

Evolución nº empresas por provincia. 2014/2017

	Nº EMPRESAS				
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
2014	100.168	37.597	27.009	78.638	243.412
2015	100.761	37.551	27.205	79.900	245.417
2016	101.083	37.337	27.106	80.764	246.290
2017	100.667	36.904	26.996	81.091	245.658
	Variación absoluta				
14-15	593	-46	196	1262	2005
16-15	322	-214	-99	864	873
17-16	-416	-433	-110	327	-632
	Variación relativa				
14-15	0,59%	-0,12%	0,73%	1,60%	0,82%
16-15	0,32%	-0,57%	-0,36%	1,08%	0,36%
17-16	-0,41%	-1,16%	-0,41%	0,40%	-0,26%

Fonte: IGE, Explotación do directorio de empresas e unidades locais.

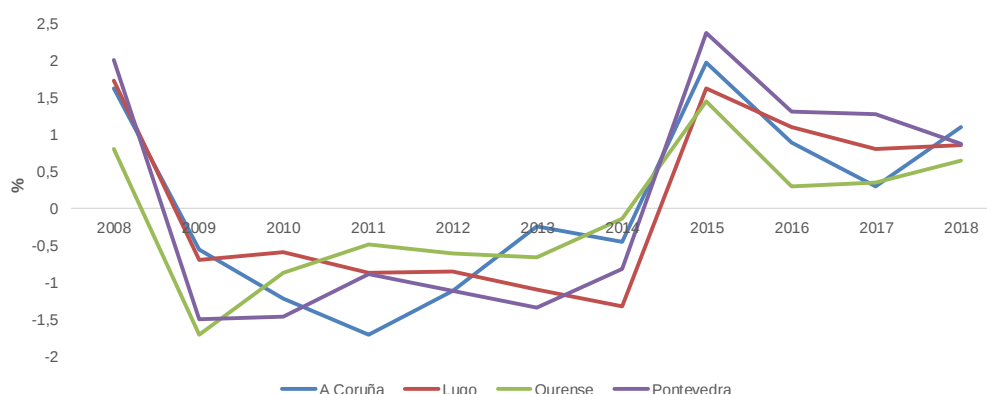
A partir dos datos do DIRCE, a análise da evolución interanual do número de empresas por provincia confirma o maior dinamismo da provincia de Pontevedra na análise conxunta. Con todo, o pulo experimentado pola Coruña no ano 2018 permite que esta provincia supere ao resto nese período, cunha variación do 1,10% no número de empresas rexistradas na provincia. Neste pasado ano, a provincia coruñesa presenta un crecemento de empresas superior á media galega (0,94%). A continuación figura

Pontevedra, que vai desacelerando dende o ano 2015 en maior proporción que o resto das provincias. En último lugar atópase Ourense, aínda que cunha lixeira recuperación no último período analizado (ata o 0,65%).

Da análise xeral dende o ano 1995 conclúese que as empresas da provincia de Pontevedra veñen aumentando a unha media do 1,71% anual, por riba do resultados para Galicia (1,36%) e o Estado (1,63%). A continuación, A Coruña iguala practicamente a media da comunidade galega (1,32% en media anual), mentres que Lugo (1,00%) e Ourense (0,87%) quedan afastados deste valor medio. O gráfico 2.7 permite observar o crecemento relativo anual do número de empresas no período 2005-2018 en cada provincia. Obsérvase unha caída importante entre 2009 e 2014 en todos os casos, con taxas de variación interanual negativas. A partir dese ano rexístranse valores positivos, pero con tendencia decrecente a partir de 2015. Na gráfica tamén se observa a mellora relativa da provincia da Coruña no último ano, así como unha recuperación de menor intensidade en Ourense.

Gráfico 2.7

Taxa de crecemento Interanual do nº de empresas por provincia. 2008-2018

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

O cadro 2.5 reflicte a evolución do número de empresas inscritas no Rexistro Mercantil en Galicia e en España dende o ano 2015. Nese contexto, das 200.801 unidades produtivas rexistradas en 2018 –e con independencia da data en que comezan a súa actividade comercial- 114.001 están constituídas como persoa física (56,77%), unha proporción similar á do ano precedente (56,95%). A continuación, figuran as sociedades inscritas como persoa xurídica (86.800, 43,23% do total de empresas rexistradas), onde destacan con claridade as de responsabilidade limitada (66.288), que supoñen preto dun 76,37% das persoas xurídicas totais e un 33,01% do total de unidades produtivas rexistradas no pasado ano. Como se pode comprobar no cadro 2.5, esta radiografía coincide coa correspondente ao conxunto estatal, onde tamén predominan as entidades constituídas como persoa física (53,51% en 2018, tres

puntos inferior á media galega) e as sociedades de responsabilidade limitada como forma xurídica de preferencia (76,14% do total de persoas xurídicas rexistradas e 35,39% do total de empresas).

Cadro 2.5

		Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia/España. 2015-2018										
		Total empresas	Persoas físicas	Persoas xurídicas	Sociedades					Comunidades de bens	Asociacións e outros tipos	Organismos autónomos
					Anónimas	Respons. limitada	Colectivas	Comanditarias	Cooperativas			
ESPAÑA	2015	3.186.878	1.626.938	1.559.940	89.392	1.146.131	203	85	20.719	116.045	178.588	8.777
	2016	3.236.582	1.681.838	1.554.744	85.430	1.152.813	179	83	20.571	115.823	171.019	8.826
	2017	3.282.346	1.747.159	1.535.187	81.954	1.162.254	166	83	20.656	115.377	145.834	8.863
	2018	3.337.646	1.786.037	1.551.609	78.866	1.181.391	155	81	20.707	116.119	145.405	8.885
GALICIA	2015	195.595	106.741	88.854	3.222	65.508	9	4	930	6.385	12.370	426
	2016	197.538	109.345	88.193	3.089	65.431	8	5	920	6.512	11.810	418
	2017	198.923	113.295	85.628	2.937	65.217	7	5	918	6.601	9.529	414
	2018	200.801	114.001	86.800	2.884	66.288	6	5	912	6.708	9.590	407
A Coruña	2015	81.432	44.624	36.808	1.356	26.358	7	-	374	1.327	7.200	186
	2016	82.156	45.758	36.398	1.297	26.362	6	1	369	1.409	6.769	185
	2017	82.403	47.819	34.584	1.214	26.044	6	1	366	1.635	5.132	186
	2018	83.313	48.112	35.201	1.193	26.618	5	1	367	1.785	5.051	181
Lugo	2015	24.087	14.069	10.018	240	7.120	-	-	161	1.648	786	63
	2016	24.353	14.319	10.034	233	7.143	-	-	162	1.638	794	64
	2017	24.549	14.649	9.900	222	7.187	-	-	158	1.518	756	59
	2018	24.760	14.721	10.039	226	7.288	-	-	155	1.457	855	58
Ourense	2015	22.991	13.236	9.755	376	7.063	-	4	116	421	1.715	60
	2016	23.061	13.432	9.629	369	7.073	-	4	114	436	1.573	60
	2017	23.140	13.851	9.289	355	7.096	-	4	109	454	1.211	60
	2018	23.291	13.844	9.447	352	7.236	-	4	106	458	1.232	59
Pontevedra	2015	67.085	34.812	32.273	1.250	24.967	2	-	279	2.989	2.669	117
	2016	67.968	35.836	32.132	1.190	24.853	2	-	275	3.029	2.674	109
	2017	68.831	36.976	31.855	1.146	24.890	1	-	285	2.994	2.430	109
	2018	69.437	37.324	32.113	1.113	25.146	1	-	284	3.008	2.452	109

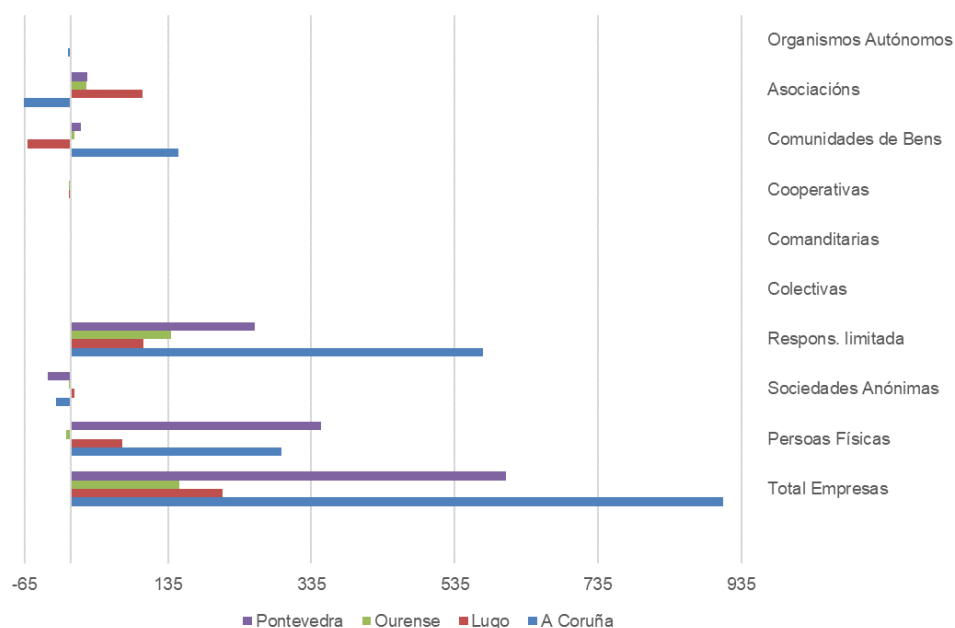
Fonte: Rexistro Mercantil.

A distribución provincial dos datos confirma a preferencia de inscricións baixo a fórmula de persoas físicas, encabezada por Lugo e Ourense (59,4% do total de rexistros en 2018 en ambas provincias). A clasificación de inscricións como persoa xurídica lídéraa Pontevedra (46,25% do total), seguida pola Coruña (42,25%). Tal e como se comentaba en contexto galego, a sociedade de responsabilidade limitada é a fórmula xurídica máis empregada, achegando máis do 70% do total de sociedades en 2018. Este valor oscila entre o mínimo de 72,60% na provincia de Lugo, e o máximo de Pontevedra, con 78,3% rexistrado baixo esta fórmula. A Coruña é a provincia onde se constitúen máis sociedades anónimas (1.193 en 2018), seguida de Pontevedra (1.113). En conxunto, estas provincias achegan 8 de cada 10 sociedades anónimas inscritas en 2018 en Galicia. No que se refire ás formas xurídicas menos relevantes, Ourense é a provincia onde se sitúan case en exclusividade as sociedades comanditarias, cunha media de 4 cada ano. A sociedade cooperativa presenta un peso porcentual inferior ao 0,50% en Galicia, sendo Lugo a provincia onde as cooperativas presentan unha maior representación en comparación coas empresas da provincia (2,02%). Non obstante, A Coruña aporta máis do 40% do total de cooperativas en Galicia.

No gráfico 2.8 recóllese a evolución das empresas galegas inscritas no Rexistro Mercantil entre 2017 e 2018.

Gráfico 2.8

Evolución do nº de sociedades en Galicia. 2017-2018

Elaboración propia con datos do Rexistro Mercantil.

Pode apreciarse un incremento neto do número de sociedades no total de Galicia, 1878 en total. Neste último ano, o incremento é superior nas persoas xurídicas consideradas en conxunto (1172). De feito, esta característica é común en todas as provincias agás Pontevedra, onde o número de persoas físicas (348) aumenta máis que as xurídicas (258). No ano 2018 redúcense as inscricións de sociedades anónimas, salvo na provincia de Lugo. A Coruña lidera a inscrición de sociedades de responsabilidade limitada (54% do total), ao igual que no relacionado coas empresas que escollen como modalidade as comunidades de bens.

O cadro seguinte (2.6) presenta a distribución das empresas e en función do número de persoas asalariadas dende 2016. Tal e como pode esperarse da prevalencia das empresas constituídas como persoa física, as empresas galegas caracterízanse pola súa reducida dimensión. Así, das 200.801 empresas existentes en Galicia a 1 de xaneiro de 2018 na base do DIRCE, 108.380 non tiñan persoal asalariado. Isto supón unha porcentaxe do 53,94%, case un punto e medio inferior á media estatal. Se temos en conta o número de empresas que teñen entre unha e dúas persoas traballando (59.204), preto dun 83,5% das empresas galegas teñen menos de dúas persoas traballando por conta allea (case un punto por riba das empresas españolas, 82,6%).

Cadro 2.6

Empresas segundo estrato de persoal asalariado. Provincias/Galicia/España. 2016-2018

		Sen persoal asalariado		Con persoal asalariado				
		Nº	%	Nº	De 1 a 2 (%)	Menos de 10 (%)	Menos de 50 (%)	Máis de 200 (%)
A Coruña	2016	45.671	55,59	36.485	64,43	91,62	98,51	0,32
	2017	46.038	55,87	36.365	63,95	91,48	98,51	0,34
	2018	45.970	55,18	37.343	64,03	91,41	98,53	0,35
Lugo	2016	12.781	52,48	11.572	65,12	93,48	99,32	0,09
	2017	13.021	53,04	11.528	65,66	93,42	99,32	0,10
	2018	13.088	52,86	11.672	65,26	93,09	99,26	0,09
Ourense	2016	12.404	53,79	10.657	66,85	93,39	99,06	0,16
	2017	12.549	54,23	10.591	66,51	93,00	99,07	0,15
	2018	12.505	53,69	10.786	66,56	92,98	99,10	0,14
Pontevedra	2016	35.837	52,73	32.131	63,73	91,76	98,81	0,18
	2017	36.526	53,07	32.305	63,08	91,47	98,74	0,20
	2018	36.817	53,02	32.620	62,83	91,23	98,68	0,19
Galicia	2016	106.693	54,01	90.845	64,56	92,12	98,78	0,22
	2017	108.134	54,36	90.789	64,16	91,90	98,76	0,24
	2018	108.380	53,97	92.421	64,06	91,74	98,74	0,23
España	2016	1.791.909	55,36	1.444.673	61,99	90,35	98,37	0,36
	2017	1.823.250	55,55	1.459.096	61,28	90,03	98,30	0,38
	2018	1.845.881	55,30	1.491.765	61,05	89,79	98,26	0,39

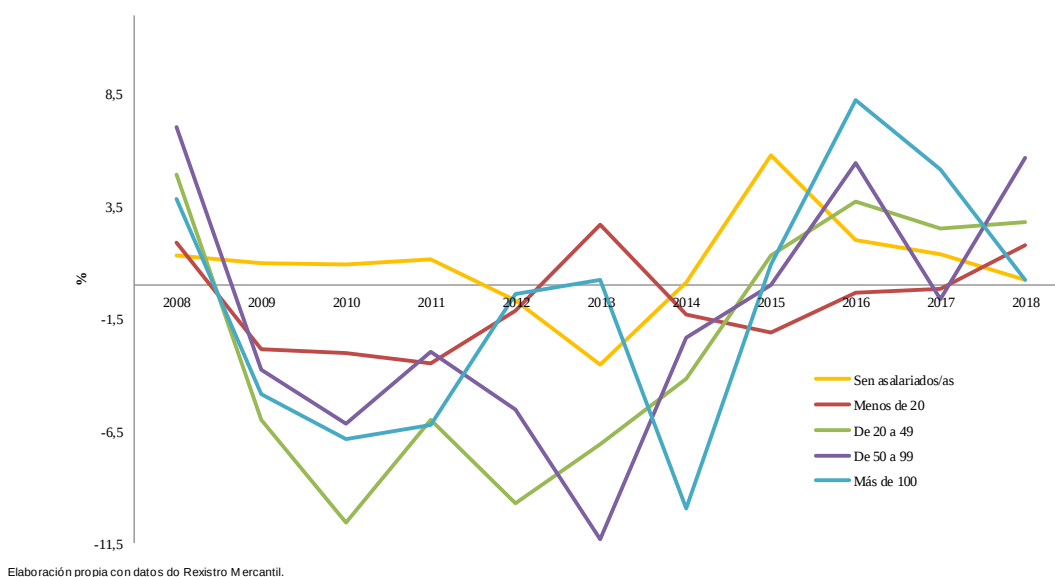
Fonte: Rexistro Mercantil.

A análise centrada no número de persoas asalariadas confirma esta pequena dimensión. Así, das que teñen persoal asalariado, algo máis do 64% teñen menos de dúas persoas traballando, preto do 92% menos de dez, e a práctica totalidade menos de 50 (98,75%). No ano 2018 unicamente 215 empresas en Galicia tiñan máis de 200 persoas traballando, o que non chega ao 1% do total de empresas na comunidade galega.

As empresas sen persoal asalariado son maioría nas catro provincias, lideradas pola Coruña en correspondencia á súa maior participación no tecido empresarial -e, en consecuencia, nas súas características principais. Cabe destacar, con todo, que a proporción destas empresas sen persoal por conta allea se reduce lixeiramente no último período. No relacionado coas empresas con persoal asalariado, tanto Lugo coma Ourense teñen unha presenza superior á media galega en canto á porcentaxe de empresas que non chegan a dez persoas asalariadas (43,89% e 43,06% do total de empresas, respectivamente, fronte á media rexistrada en Galicia, o 42,23%). Por outra banda, e en relación coas diferencias antes comentadas da distribución societaria nas provincias galegas, cabe destacar que A Coruña e Pontevedra concentran o 75,70% das 92.241 empresas galegas que teñen persoal asalariado. Ademais, A Coruña aporta o 60% das empresas de máis de 200 persoas asalariadas.

Gráfico 2.9

Variación relativa anual de empresas por estrato de persoal asalariado. Galicia. 2008-2017

Ollando cara as variacións interanuais, aboia o leve retroceso das empresas sen persoal asalariado, e que as empresas que máis medran son as que teñen menos de 20 ou entre 50 e 99 persoas traballando por conta allea. Pola contra, as de máis de 100 persoas asalariadas caen e as que teñen entre 20 e 49 presentan un comportamento de maior estabilidade. A este respecto, cabe destacar que entre 2017 e 2018 se reducen 7 empresas de entre 200 e 499 asalariados na provincia de Pontevedra.

A información extraída da explotación do directorio de empresas e unidades locais do IGE amosa esta estrutura empresarial para 2017 (cadro 2.7a). A diferenza dos datos anteriores, esta base inclúe o sector primario, que tamén se caracteriza pola presenza de empresas de pequena dimensión (menos de 2 persoas traballadoras). O maior número de empresas entre 3 e 50 persoas asalariadas está no comercio por xunto e polo miúdo, mentres que a industria manufactureira presenta a maior participación de empresas por riba dese número. Por outra banda, só o 8,15% das empresas do grupo “O” (Administración pública e defensa) teñen menos de 10 persoas asalariadas.

Cadro 2.7a

Empresas e unidades locais segundo estrato de persoal asalariado. Galicia. 2017

	Con persoal asalariado				
	De 0 a 2	Entre 3 e 9	Entre 10 e 49	Entre 50 e 249	250 ou máis
A AGRICULTURA, GANDARÍA, SILVICULTURA E PESCA	39.253	1.073	277	13	0
B INDUSTRIAS EXTRACTIVAS	179	59	42	5	0
C INDUSTRIA MANUFACTUREIRA	9.382	2.579	1.434	332	39
D FORNECIMENTO DE ENERXÍA ELÉCTRICA, GAS, VAPOR E AIRE ACONDICIONADO	374	33	8	5	0
E FORNECIMENTO DE AUGA, ACTIVIDADES DE SANEAMENTO, XESTIÓN DE RESIDUOS E DESCONTAMINACIÓN	196	44	40	13	2
F CONSTRUCCIÓN	28.420	2.487	641	60	1
G COMERCIO POR XUNTO E POLO MIÚDO; REPARACIÓN DE VEÍCULOS DE MOTOR E MOTOCICLETAS	44.623	6.386	1.421	101	17
H TRANSPORTE E ALMACENAMENTO	9.657	1.226	542	58	5
I HOSTALARÍA	15.900	4.331	666	28	3
K INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN	2.269	261	107	27	6
L ACTIVIDADES FINANCEIRAS E DE SEGUROS	4.552	216	29	5	2
M ACTIVIDADES INMOBILIARIAS	6.324	200	18	1	0
N ACTIVIDADES PROFESIONAIS, CIENTÍFICAS E TÉCNICAS	20.520	1.582	345	34	4
O ACTIVIDADES ADMINISTRATIVAS E SERVIZOS AUXILIARES	5.289	594	268	59	17
P ADMINISTRACIÓN PÚBLICA E DEFENSA; SEGURIDADE SOCIAL OBRIGATORIA	11	23	199	158	26
Q EDUCACIÓN	5.509	686	351	73	7
R ACTIVIDADES SANITARIAS E DE SERVIZOS SOCIAIS	6.859	907	356	88	20
S ACTIVIDADES ARTÍSTICAS, RECREATIVAS E DE ENTRETENIMENTO	4.161	430	174	31	1
T OUTROS SERVIZOS	9.599	1.119	171	15	0
Total	213.077	24.236	7.089	1.106	150

Fonte: IGE, Explotación do directorio de empresas e unidades locais.

Por outra banda, a evolución das empresas e unidades locais entre 2016 e 2017 (cadro 2.7b) confirma o tímido avance das empresas con persoal asalariado, particularmente entre 3 e 9 persoas. Neste contexto, a hostalaría e as empresas da construción amosan o maior avance.

Cadro 2.7b

Empresas e unidades locais segundo estrato de persoal asalariado. Galicia. 2016-2017

	Con persoal asalariado				
	De 0 a 2	Entre 3 e 9	Entre 10 e 49	Entre 50 e 249	250 ou máis
A AGRICULTURA, GANDARÍA, SILVICULTURA E PESCA	-1.581	31	-29	0	0
B INDUSTRIAS EXTRACTIVAS	-2	2	-7	0	0
C INDUSTRIA MANUFACTUREIRA	-10	-11	13	13	5
D FORNECIMENTO DE ENERXÍA ELÉCTRICA, GAS, VAPOR E AIRE ACONDICIONADO	-1	5	-1	0	0
E FORNECIMENTO DE AUGA, ACTIVIDADES DE SANEAMENTO, XESTIÓN DE RESIDUOS E DESCONTAMINACIÓN	14	-4	0	1	0
F CONSTRUCCIÓN	-378	120	15	-2	0
G COMERCIO POR XUNTO E POLO MIÚDO; REPARACIÓN DE VEÍCULOS DE MOTOR E MOTOCICLETAS	-667	-26	47	2	2
H TRANSPORTE E ALMACENAMENTO	-70	6	46	-2	1
I HOSTALARÍA	-675	153	66	-5	1
K INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN	35	9	8	0	1
L ACTIVIDADES FINANCEIRAS E DE SEGUROS	102	-2	-1	0	0
M ACTIVIDADES INMOBILIARIAS	408	9	0	0	0
N ACTIVIDADES PROFESIONAIS, CIENTÍFICAS E TÉCNICAS	453	34	13	5	0
O ACTIVIDADES ADMINISTRATIVAS E SERVIZOS AUXILIARES	314	13	-3	-6	2
P ADMINISTRACIÓN PÚBLICA E DEFENSA; SEGURIDADE SOCIAL OBRIGATORIA	-3	-11	2	12	0
Q EDUCACIÓN	319	2	16	6	0
R ACTIVIDADES SANITARIAS E DE SERVIZOS SOCIAIS	176	41	-15	8	-1
S ACTIVIDADES ARTÍSTICAS, RECREATIVAS E DE ENTRETENIMENTO	229	-3	18	2	0
T OUTROS SERVIZOS	62	29	12	2	-1
Total	-1.275	397	200	36	10

Fonte: IGE, Explotación do directorio de empresas e unidades locais.

O cadro 2.8 amosa a distribución porcentual das empresas con e sen persoal asalariado en España e Galicia dende 1999, incluíndo o detalle provincial para Galicia. A análise desta serie histórica revela algúns resultados destacables:

- Despois de tres anos consecutivos de incremento, en 2018 cae lixeiramente a porcentaxe de empresas galegas sen persoal asalariado. Como se constata no cadro, esta caída é común ás catro provincias, aínda que con menor intensidade en Pontevedra.
- En consecuencia, a porcentaxe de empresas con persoal asalariado en Galicia é, en 2018, algo máis dun punto superior á media do Estado. A análise da taxa de crecemento medio anual amosa que no conxunto da serie as empresas con persoal asalariado medran a un ritmo lixeiramente inferior en Galicia que na media estatal (1,38 e 1,55, respectivamente). A Coruña destaca polo valor desta taxa, superior á media galega e próxima á do Estado.
- Nos últimos catro anos todas as provincias con excepción da coruñesa presentan taxas decrecentes das empresas con persoal asalariado. A media de crecemento da Coruña (0,07) non chega para compensar o ritmo decrecente do resto das provincias.
- En 2018 todas as provincias galegas presentan crecementos do número de empresas con persoal asalariado superiores á media estatal.

Cadro 2.8

%Empresas con e sen persoal asalariado. Galicia e provincias, España. 1999-2018

	España		Galicia		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado	
	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen
1999	44,89%	55,11%	46,02%	53,98%	44,94%	55,06%	45,15%	54,85%	42,87%	57,13%	48,94%	51,06%
2000	45,39%	54,61%	46,05%	53,95%	44,05%	55,95%	46,24%	53,76%	43,76%	56,24%	49,46%	50,54%
2001	46,74%	53,26%	47,72%	52,28%	45,61%	54,39%	48,35%	51,65%	45,46%	54,54%	51,03%	48,97%
2002	47,41%	52,59%	49,32%	50,68%	48,11%	51,89%	49,44%	50,56%	46,37%	53,63%	51,79%	48,21%
2003	48,10%	51,90%	49,61%	50,39%	47,58%	52,42%	50,17%	49,83%	47,33%	52,67%	52,72%	47,28%
2004	49,01%	50,99%	50,58%	49,42%	48,21%	51,79%	51,45%	48,55%	48,31%	51,69%	53,97%	46,03%
2005	48,63%	51,37%	50,62%	49,38%	48,20%	51,80%	51,41%	48,59%	48,79%	51,21%	53,95%	46,05%
2006	49,06%	50,94%	50,89%	49,11%	48,63%	51,37%	51,68%	48,32%	49,02%	50,98%	53,97%	46,03%
2007	48,87%	51,13%	50,58%	49,42%	48,28%	51,72%	51,53%	48,47%	48,86%	51,14%	53,59%	46,41%
2008	48,74%	51,26%	50,77%	49,23%	48,57%	51,43%	51,40%	48,60%	48,96%	51,04%	53,78%	46,22%
2009	47,33%	52,67%	49,78%	50,22%	47,45%	52,55%	50,46%	49,54%	48,09%	51,91%	52,91%	47,09%
2010	46,10%	53,90%	48,72%	51,28%	46,54%	53,46%	49,87%	50,13%	47,45%	52,55%	51,37%	48,63%
2011	44,77%	55,23%	47,52%	52,48%	44,86%	55,14%	49,12%	50,88%	47,16%	52,84%	50,26%	49,74%
2012	44,84%	55,16%	47,34%	52,66%	45,09%	54,91%	48,46%	51,54%	46,80%	53,20%	49,83%	50,17%
2013	46,56%	53,44%	48,83%	51,17%	47,00%	53,00%	50,17%	49,83%	48,07%	51,93%	50,82%	49,18%
2014	46,38%	53,62%	48,44%	51,56%	46,64%	53,36%	49,69%	50,31%	47,79%	52,21%	50,40%	49,60%
2015	44,96%	55,04%	46,52%	53,48%	44,88%	55,12%	47,96%	52,04%	46,37%	53,63%	48,05%	51,95%
2016	44,64%	55,36%	45,99%	54,01%	44,41%	55,59%	47,52%	52,48%	46,21%	53,79%	47,27%	52,73%
2017	44,45%	55,55%	45,64%	54,36%	44,13%	55,87%	46,96%	53,04%	45,77%	54,23%	46,93%	53,07%
2018	44,70%	55,30%	46,03%	53,97%	44,82%	55,18%	47,14%	52,86%	46,31%	53,69%	46,98%	53,02%
TCA 1999-2018	1,55	1,60	1,38	1,37	1,53	1,56	1,09	0,64	1,12	0,34	1,39	1,83
TCA 2014-2018	0,77	2,50	-0,12	2,32	0,07	1,92	-0,22	2,35	-0,10	1,39	-0,31	3,17

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

O cadro 2.9 amosa a participación relativa que teñen as empresas galegas sobre as españolas, atendendo á segmentación en función dos estratos de persoal asalariado. Tendo en conta que a participación relativa da poboación galega sobre o total estatal é, no ano 2018, de 5,84%, obsérvase que tanto nas empresas de menos de 9 persoas contratadas por conta allea coma nas de máis de 5000 a aportación das empresas galegas é superior que a que lle correspondería pola súa presenza no total da poboación. A este respecto, salienta a mellora relativa producida no recente 2018 do peso das empresas de máis de 5000 persoas asalariadas.

Cadro 2.9

Número de empresas, por estrato de persoal asalariado. Galicia/España. 2016-2018

	Total empresas	Sen p. asalariado	Con persoal asalariado										
			1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50-99	100-199	200-499	500-999	1.000-4.999	5.000 ou máis
2016 Galicia	197.538	106.693	58.647	18.347	6.690	3.844	2.212	620	282	137	25	34	7
2016 España	3.236.582	1.791.909	895.574	292.403	117.293	75.022	40.895	12.020	6.243	3.489	951	674	109
% Galicia/España	6,1	6,0	6,5	6,3	5,7	5,1	5,4	5,2	4,5	3,9	2,6	5,0	6,4
2017 Galicia	198.923	108.134	58.247	18.334	6.853	3.962	2.267	616	293	150	30	29	8
2017 España	3.282.346	1.823.250	894.179	298.744	120.696	77.632	43.079	12.540	6.674	3.756	969	709	118
% Galicia/España	6,1	5,9	6,5	6,1	5,7	5,1	5,3	4,9	4,4	4,0	3,1	4,1	6,8
2018 Galicia	200.801	108.380	59.204	18.577	7.008	4.139	2.331	651	296	143	36	27	9
2018 España	3.337.646	1.845.881	910.686	303.574	125.173	80.860	45.485	13.116	7.033	3.925	1.044	750	119
% Galicia/España	6,02%	5,87%	6,50%	6,12%	5,60%	5,12%	5,12%	4,96%	4,21%	3,64%	3,45%	3,60%	7,56%

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

Pasamos a continuación a ampliar o foco da análise, amosando a serie histórica, dende o ano 1999, da porcentaxe de empresas en función do número de persoas contratadas por conta allea (cadro 2.10). Dentro dun marco xeral de estabilidade, pódese comprobar que a concentración só é superior en Galicia en comparación con España nas empresas de menor tamaño (64,1% fronte a 61%), aínda que esta porcentaxe se vén reducindo de xeito sostido dende 2014. Nun movemento contrario, a porcentaxe de empresas entre 3 e 5 persoas traballadoras aumenta dende 2014 (cun lixeiro retroceso en 2018), polo que tende a igualarse coa media do Estado. No resto de segmentos contemplados, as concentracións relativas son superiores no conxunto do Estado.

Cadro 2.10

Número de empresas por estrato de persoal asalariado⁽¹⁾. Galicia/España. 2000-2015

	Galicia						España					
	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis
2000	59,5	21,1	8,7	6,1	3,4	1,2	56,6	20,9	9,2	7,2	4,2	1,9
2001	59,3	20,9	9,3	6,0	3,2	1,3	56,0	21,0	10,2	7,0	3,9	1,9
2002	59,0	21,1	9,3	6,0	3,3	1,3	55,8	21,1	10,2	7,0	3,9	1,7
2003	59,8	20,8	9,0	5,9	3,2	1,3	56,2	21,1	10,1	6,9	3,8	1,9
2004	59,9	21,1	8,9	5,8	3,1	1,2	56,7	21,1	9,9	6,8	3,7	1,8
2005	60,1	20,8	8,9	5,7	3,2	1,3	57,1	20,9	9,8	6,7	3,8	1,8
2006	60,0	20,9	8,9	5,7	3,2	1,3	56,6	21,1	9,9	6,8	3,8	1,8
2007	60,1	20,9	8,9	5,7	3,1	1,4	57,2	20,9	9,7	6,7	3,7	1,8
2008	60,0	20,8	8,9	5,7	3,2	1,4	57,5	20,7	9,6	6,6	3,7	1,8
2009	59,8	21,3	9,0	5,5	3,1	1,4	57,9	20,9	9,5	6,4	3,5	1,8
2010	60,6	21,1	8,9	5,1	2,9	1,3	58,9	21,0	9,4	5,8	3,2	1,7
2011	60,0	21,8	8,9	5,2	2,8	1,3	58,3	21,5	9,5	5,8	3,2	1,7
2012	62,4	20,3	8,6	4,8	2,6	1,3	60,5	20,1	9,2	5,5	3,0	1,7
2013	65,1	19,2	7,9	4,4	2,3	1,2	63,0	19,2	8,5	5,1	2,7	1,6
2014	66,1	19,3	7,0	4,1	2,3	1,2	63,7	19,7	7,7	4,9	2,6	1,5
2015	65,4	19,8	7,1	4,2	2,3	1,1	62,8	20,1	7,9	5,0	2,7	1,6
2016	64,6	20,2	7,4	4,2	2,4	1,2	62,0	20,2	8,1	5,2	2,8	1,6
2017	64,2	20,2	7,5	4,4	2,5	1,2	61,3	20,5	8,3	5,3	3,0	1,7
2018	64,1	20,1	7,6	4,5	2,5	1,3	61,0	20,3	8,4	5,4	3,0	1,7

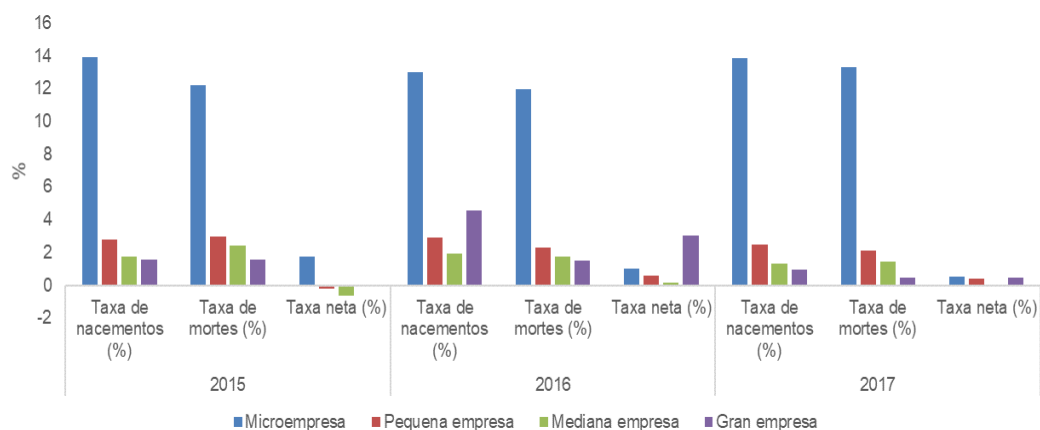
(1) Calculado sobre o total de empresas que teñen algún asalariado ou asalariada.

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

Para rematar este apartado, ofrécese unha panorámica xeral da taxa de demografía empresarial en Galicia por tamaño de empresa. En concordancia co exposto nos epígrafes anteriores, a taxa de nacemento é notablemente superior nas microempresas que no resto das unidades produtivas, pero tamén a taxa de mortalidade. Tras un leve retroceso no ano 2016, ambos os valores aumentan en 2017. Con todo, a taxa neta de creación de empresas redúcese en 2017. Esta circunstancia, coincidente coa xa argumentada ralentización dos últimos períodos analizados, é común en todos os niveis de empresa. De feito, a taxa neta das medianas empresas no ano 2017 é negativa.

Gráfico 2.10

Gráfico 2.10. Taxa de demografía empresarial por tamaño de empresa. Galicia. 2015-2017

Fonte: IGE.

O seguinte apartado do informe baséase na explotación da estatística de sociedades mercantís do INE. Estes datos describen dende hai 80 anos a demografía das sociedades do Estado, incluíndo información detallada tanto do número de sociedades creadas e disoltas coma das operacións de modificación de capital. A información ofrécese con carácter mensual e desagregada por provincias e CC.AA. A información base tómake do Rexistro Mercantil Central, que centraliza toda a información provincial sobre sociedades e empresas e os actos mercantís determinados por Lei.

O cadro 2.11 amosa o número de sociedades creadas e disoltas no período dende 2014 a 2018. O ano 2018 continua a tendencia detectada a partir de 2016, concatenando un segundo período de diminución do número de sociedades creadas e disoltas tanto en contexto autonómico coma estatal.

Cadro 2.11

Sociedades mercantís creadas e disoltas. Galicia/España. 2014-2018

		Creadas	% variación anual	Disoltas	% variación anual
2014	Galicia	4.266	-0,21	1.528	-21,10
	España	94.152	0,80	21.850	-11,90
2015	Galicia	3.968	-6,99	1.512	-1,05
	España	94.644	0,52	20.758	-5,00
2016	Galicia	4.533	14,24	1.495	-1,12
	España	101.047	6,77	21.223	2,24
2017	Galicia	4.068	-10,26	1.431	-4,28
	España	94.370	-6,61	21.587	1,72
2018	Galicia	4.026	-1,03	1.438	0,49
	España	95.135	0,81	22.351	3,54

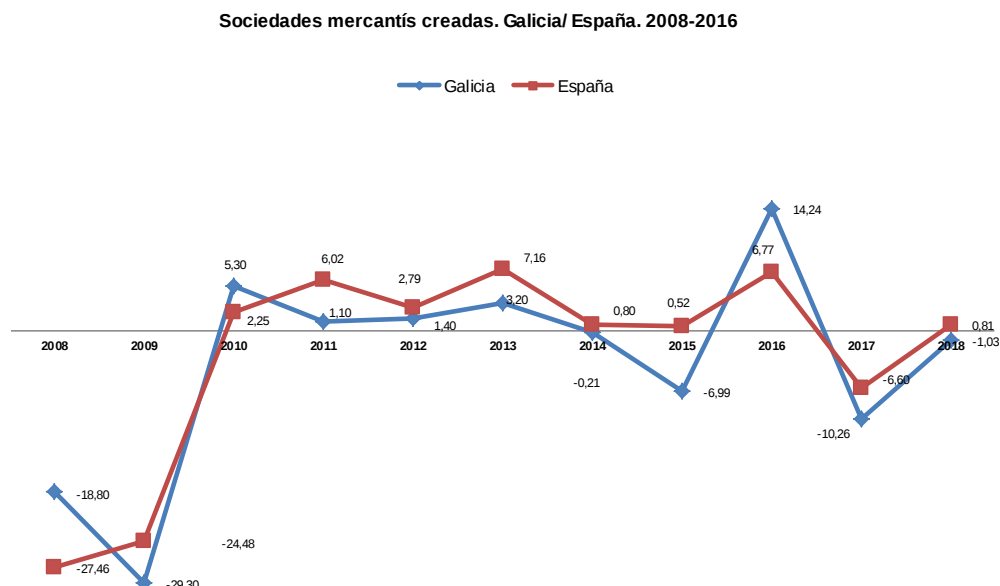
Os datos son provisionais dende abril de 2018.

Fonte: Instituto Nacional de Estadística (INE)

En 2018 creáronse en Galicia máis de 4000 sociedades, 42 menos que en 2017. En termos interanuais, o número de sociedades diminuíu un 1,03%. En España a evolución é positiva, cun incremento de 760 constitucións respecto do ano precedente (0,81% menos). As sociedades que foron disoltas en 2018 tamén rexistran variación interanual positiva, aínda que nun valor pouco apreciable (0,49%) e moi inferior á media estatal (3,54%). Isto supón romper a tendencia á baixa que se iniciara na nosa comunidade en 2018, aínda que debe notarse que os datos son provisionais dende abril de 2018.

O gráfico 2.11 amosa que dende 2016 as taxas interanuais de constitución de sociedades mercantís pasan a ser negativas tanto en Galicia como en España. Con todo, no ano 2018 hai unha lixeira recuperación, algo menos intensa en Galicia (que segue en taxa de variación interanual negativa) que en España.

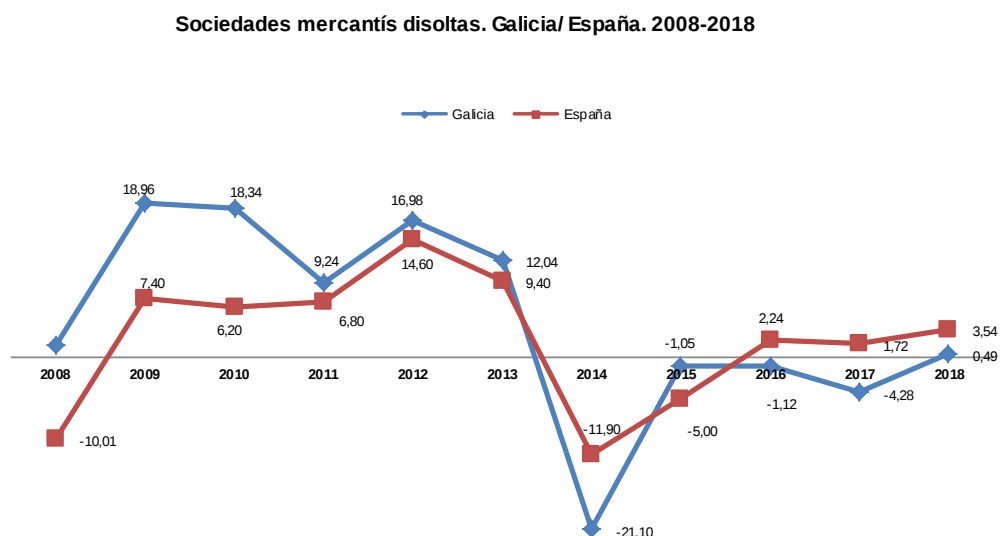
Gráfico 2.11

Fonte: Rexistro Mercantil.

A análise da evolución da taxa de variación da disolución de sociedades amosa un incremento en Galicia superior ao rexistrado en España. Os valores acadados en 2018 constatan que neste ano se rexistra unha maior taxa interanual de disolución de sociedades mercantís dende 2018, tanto en Galicia coma no conxunto do Estado.

Gráfico 2.12

Fonte: Rexistro Mercantil.

A evolución do número de sociedades mercantís, contemplada na súa globalidade dende o ano 2008 e distribuída por CC.AA. permite observar que só en tres delas (Andalucía, Madrid e Baleares) se rexistran taxas de crecemento, mentres que o resto presentan una diminución media anual do número de sociedades mercantís. Galicia, cun -4,64% de decrecemento medio do número de sociedades constituídas, é a terceira comunidade en ritmo de decrecemento na última década. Doutra banda, o número de sociedades disoltas véñse incrementando anualmente en todas as comunidades salvo en Cataluña e a Comunidade Valenciana. Murcia é a comunidade autónoma que presenta un maior crecemento de disolución de sociedades mercantís (12,47% en media anual). No conxunto do Estado en 2018 creáronse 9.201 sociedades menos e disolvéronse 6.135 sociedades das rexistradas nese ano. O ano 2018 confirma a tendencia á diminución na creación de sociedades mercantís en xeral.

Cadro 2.12

Taxa de crecemento anual sociedades mercantís constituídas e disoltas. 2008-2018

	TCA Sociedades (2008-2018)	
	Constituídas	Disoltas
Andalucía	0,12	2,16
Aragón	-1,72	0,81
Asturias	-2,89	2,13
Baleares	1,00	5,21
Canarias	-0,38	4,36
Cantabria	-1,20	2,41
Castela e León	-3,33	2,79
Castela-A Mancha	-5,34	7,21
Cataluña	-0,65	-0,81
C. Valenciana	-0,65	-0,33
Estremadura	-3,61	0,79
Galicia	-2,94	3,47
Madrid	0,67	6,43
Murcia	-2,20	12,47
Navarra	-5,05	3,76
País Vasco	-2,79	2,64
A Ríoxa	-3,31	4,80

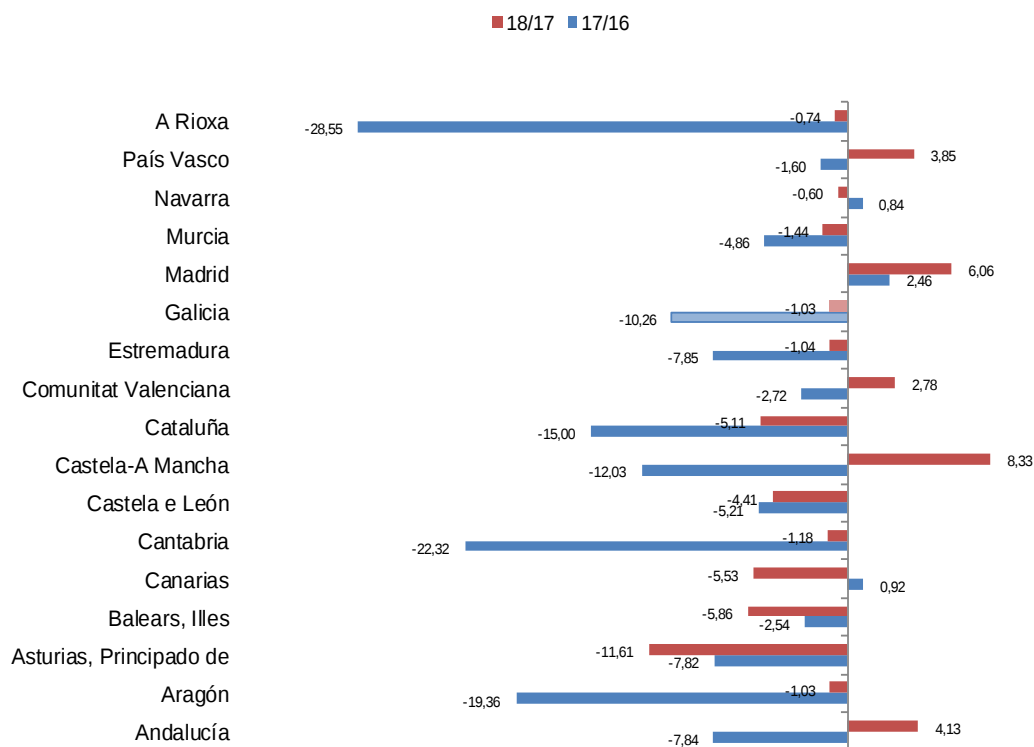
Fonte: Instituto Nacional de Estadística (INE)

Na análise da evolución entre 2017 e 2018 compróbase que a variación interanual de creación de sociedades mercantís é negativa na maioría das CC.AA., concatenando a tendencia rexistrada en 2017. Galicia é a cuarta comunidade en menor caída relativa, cuxo liderado ostenta Asturias, que rexistra un decrecemento do 11,61% na inscrición de sociedades mercantís. Ademais, cabe sinalar que este dato na comunidade galega

mellora sensiblemente o rexistrado en 2017 (-10,26%). En termos absolutos, a maior caída no rexistro de sociedades mercantís atópase en Cataluña, con 945 sociedades menos. No outro extremo, Madrid lidera a creación de sociedades mercantís, con 1237 sociedades máis que as constituídas en 2017.

Gráfico 2.13

Taxa de variación anual creación de sociedades. 2016-2018

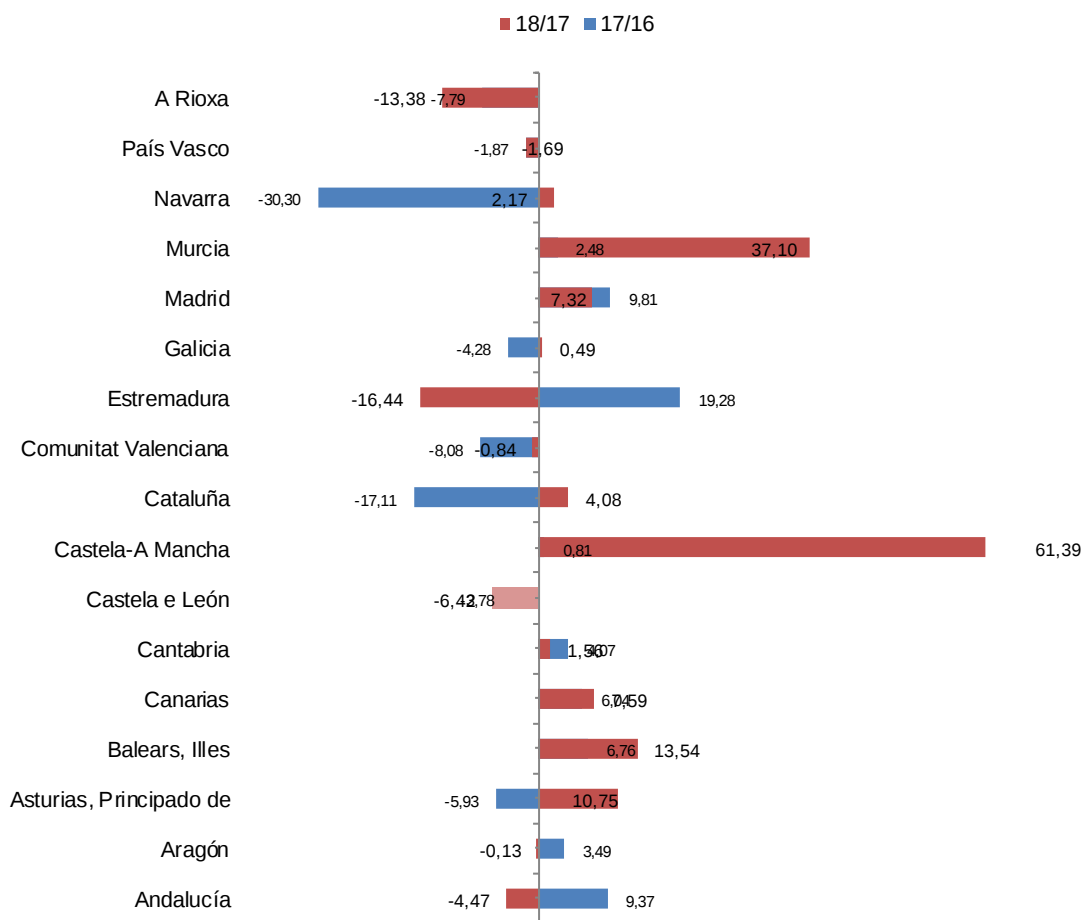

Fonte: Rexistro Mercantil.

No relacionado coas sociedades disoltas, salienta a redución experimentada pola Rioxa (13,38%) e Estremadura (16,44%), así como o incremento relativo das sociedades mercantís disoltas en Castela-A Mancha, superior ao 61%.

Gráfico 2.14

Taxa de variación anual disolución de sociedades. 2015-2017

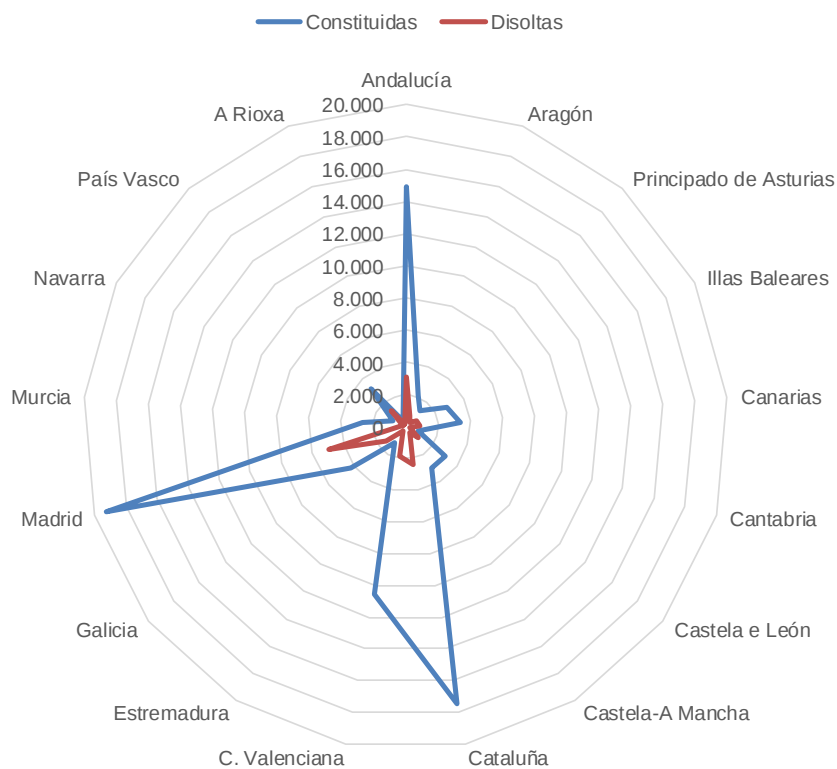

Fonte: Rexistro Mercantil.

Unha das características máis destacadas no que se refire ás sociedades mercantís é a alta concentración que presentan en determinadas CC.AA. O gráfico 2.14 amosa a media de creación e disolución de sociedades nos últimos dez anos, distribuídos por CC.AA. Pódese comprobar como Madrid, Cataluña, Comunidade Valenciana e Andalucía inclúen o maior número de sociedades en media anual, tanto no que se refire ás que se crean coma ás disoltas. Os resultados obtidos en 2018 manteñen a Galicia no quinto lugar en ambas as clasificacións.

Gráfico 2.15

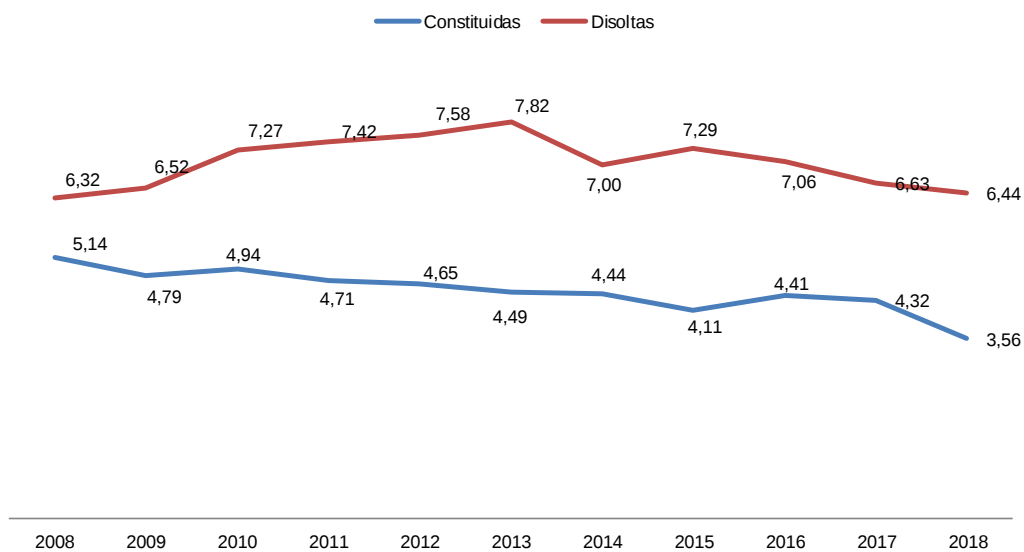
Promedio de creación e disolución de sociedades. 2007-2017

Galicia vai perdendo peso relativo no conxunto do Estado, tanto no que se refire ás sociedades disoltas –o que é positivo- coma nas constituídas.

Gráfico 2.16

% Sociedades galegas no total do Estado. 2008-2018

Fonte: Rexistro Mercantil.

No que se refire á forma xurídica que adoptaron as sociedades mercantís constituídas en Galicia en 2018, 4012 foron de responsabilidade limitada, máis do 99,65 do total, igualando a porcentaxe rexistrada no conxunto do Estado (99,52%). Cabe destacar que nalgunha comunidade (A Rioxa) tan só se constituíron sociedades deste tipo. A tipoloxía menos utilizada é a de sociedades comanditarias, comunidades de bens e sociedades cooperativas: tan só 21 das sociedades inscritas en 2018 entra nestas categorías. Ademais, 14 delas localízanse en Cataluña.

Dende o ano 2015, en termos xerais, detéctase que o importe do capital suscrito para a constitución das sociedades diminúe progresivamente. O cadro 2.13a resume estes datos, recollendo o número de sociedades mercantís constituídas en cada comunidade autónoma e o total en España, xunto co capital suscrito para a constitución desas sociedades neste período. En 2018, o capital suscrito para a constitución das sociedades galegas superou os 271 millóns de euros, unha diminución do 14,36% en relación co exercicio anterior.

Cadro 2.13a

Capital suscrito polas sociedades mercantís Galicia /España. 2015-2018

	Nº de sociedades				Capital total suscrito			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
España	94.644	101.047	94.377	95.135	7.355.949	6.292.376	5.262.217	5.200.729
Andalucía	15.893	16.689	15.379	16.016	688.381	716.249	644.395	712.132
Aragón	2.002	2.526	2.037	2.016	76.679	168.490	90.340	84.826
Asturias	1.332	1.458	1.342	1.188	47.346	71.182	61.770	61.191
Baleares	3.108	3.589	3.497	3.293	344.965	498.911	168.543	239.546
Canarias	3.577	3.815	3.843	3.637	93.740	204.789	186.389	92.047
Cantabria	805	981	762	753	20.578	20.253	16.607	48.399
Castela e León	2.847	3.014	2.857	2.731	86.384	196.911	147.180	141.780
Castela-A Mancha	2.732	2.976	2.618	2.836	85.899	72.233	67.129	157.702
Cataluña	18.894	21.769	18.510	17.559	840.417	950.541	1.025.090	735.931
C. Valenciana	10.991	11.148	10.845	11.146	578.110	753.292	752.571	803.694
Estremadura	1.165	1.248	1.150	1.138	122.197	74.082	64.105	51.938
Galicia	3.968	4.533	4.066	4.026	368.693	204.576	317.054	271.505
Madrid	19.947	19.924	20.431	21.652	3.608.403	1.895.965	1.256.410	1.172.551
Murcia	2.796	2.776	2.641	2.603	173.613	183.137	119.999	99.688
Navarra	820	831	838	833	26.809	23.901	60.704	226.701
País Vasco	3.137	3.008	2.960	3.074	142.917	208.154	248.472	257.126
A Rioxa		571	408	405	49.228	46.905	33.231	40.036

Elaboración propia a partir de datos do INE.

Pola contra, o capital medio subscrito entre 2017 e 2018 aumenta en España, pero non en Galicia, onde se reduce en preto do 4%, de 70,15 e 67,45 euros. Aínda así, o importe medio da subscrición en Galicia é 16 euros superior á media estatal. Unha análise máis detallada revela que esa circunstancia se relaciona principalmente co importe medio das subscricións en sociedades de responsabilidade limitada, que en Galicia é de 67,44 euros fronte aos 51,84 euros de media estatal en 2018. De feito, tan só catro comunidades (Valencia, País Vasco, A Rioxa e Navarra) superan esta cantidade.

O cadro 2.13b abunda nesta información, recollendo as sociedades que ampliaron capital no período 2015-2018, así como o capital total ampliado.

Cadro 2.13b

**Sociedades mercantís que amplían capital.
Galicia/España. 2015-2018**

		Nº de sociedades	Capital total ampliado
2015	Galicia	1.520	893.100
	España	32.370	34.544.392
2016	Galicia	1.405	1.002.097
	España	31.507	32.908.240
2017	Galicia	1.321	721.357
	España	31.010	38.040.739
2018	Galicia	1.343	991.336
	España	31.235	26.421.988

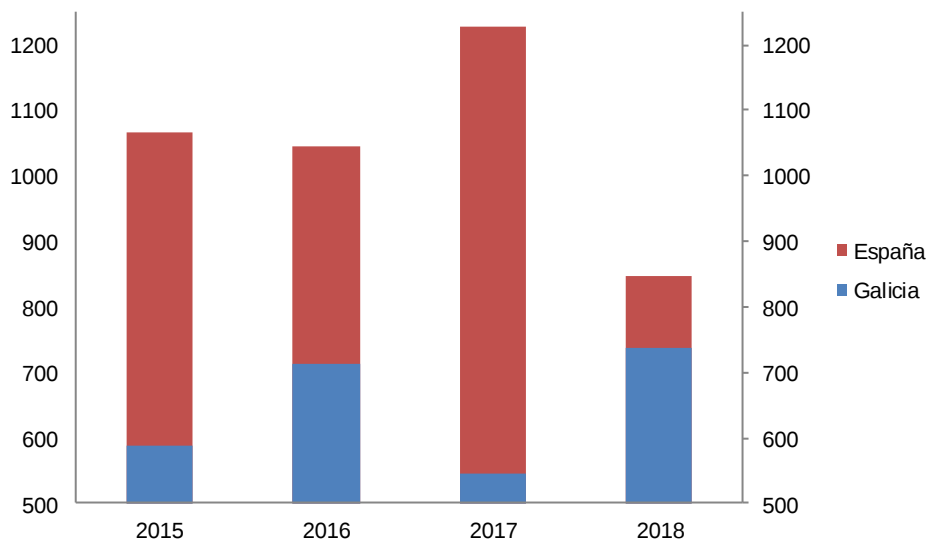
Elaboración propia a partir de datos do INE.

A diferenza de anos anteriores, o número de sociedades que amplían capital aumenta en Galicia en 22 en 2018. Esta cifra supón que a taxa de variación interanual galega duplica a española (1,67% e 0,73%, respectivamente). Igualmente, aumenta de forma notable o capital ampliado, que pasa a ser de 991.336 euros. Isto supón unha taxa de variación interanual de algo máis do 37%, mentres que en España se produce unha redución do 30,54%. As empresas galegas que amplían capital supoñen o 4,30% das empresas españolas, pero representan o 3,75% do capital total ampliado en 2018.

O capital medio ampliado polas sociedades en Galicia aumenta en máis de 234.000 euros dende 2018, mentres diminúe en España en algo máis de 380.000 euros. Isto orixina que as diferencias entre o importe medio de capital ampliado en Galicia e España vaian diminuindo.

Gráfico 2.17

% Capital ampliado medio Galicia/España. 2015-2018

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

A diferencia do acontecido en anos anteriores, en 2018 o número de sociedades mercantís disoltas en Galicia aumenta en relación co ano precedente. Isto supón rachar coa tendencia iniciada en 2014, ano en que as disolucións de entidades comezan a diminuír. O mesmo ocorre en contexto español, onde a taxa de variación interanual (3,65%) é notablemente superior a galega (0,63%).

Cadro 2.14

Sociedades mercantís disoltas. Galicia/España. 2014-2018

		Sociedades disoltas			
		Total	Voluntaria	Por fusión	Otras
2014	Galicia	1.528	1.132	86	310
	España	21.850	14.869	1.857	5.124
2015	Galicia	1.512	1.166	104	242
	España	20.758	14.602	1.931	4.225
2016	Galicia	1.495	1.206	87	202
	España	21.223	15.578	2.346	3.299
2017	Galicia	1.429	1.163	89	177
	España	21.563	16.620	2.265	2.678
2018	Galicia	1.438	1.180	82	176
	España	22.351	17.093	2.463	2.795

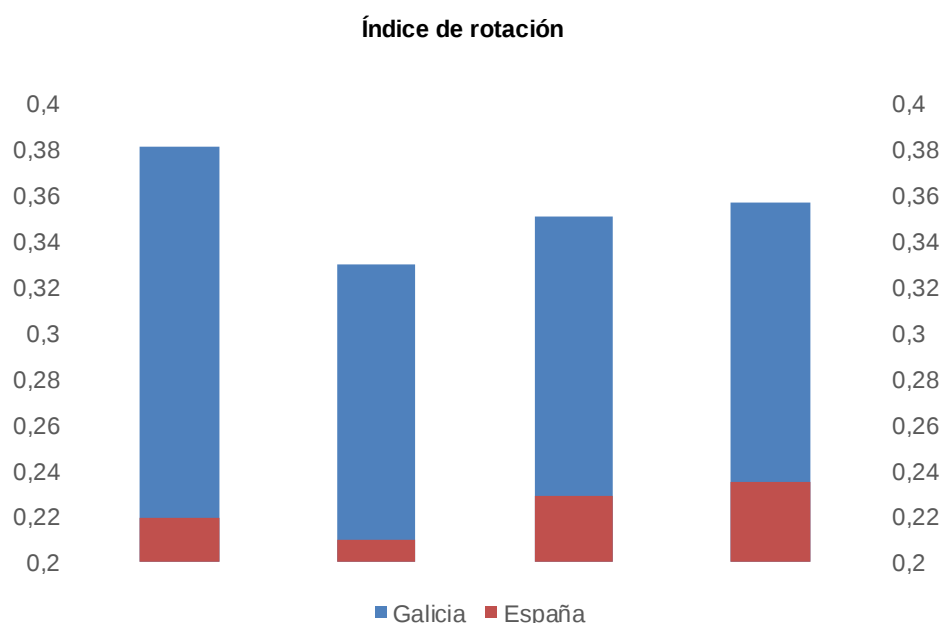
Os datos son provisionais dende abril de 2018.

Fonte: INE.

En concreto, en 2018 disolvéronse 9 sociedades máis que en 2017. O peso relativo das sociedades mercantís galegas disoltas no conxunto das españolas vai decrecendo progresivamente, dende o 6,99% do 2014 ata o 6,43% actual. En canto ao tipo de disolución, o 76,48% das sociedades disoltas en España en 2018 fixérono de xeito voluntario. O 11,02% disolvéronse por fusión, mentres o 12,51% alegaron outras causas. En Galicia, pola súa banda, a porcentaxe de disolución voluntaria é superior (82,06%), a costa da redución das disolucións por fusión (5,70%), algo máis de 5 puntos inferior á media estatal. A distribución causal no resto das CC.AA. é similar, salvo os casos de Navarra e Castela-A Mancha, onde os procesos de fusión están detrás do 53,5% e o 25% das disolucións de sociedades en 2018.

Como dato de particular interese, o índice de rotación permite contrastar a evolución das sociedades disoltas e constituídas. En concreto, o valor deste índice indica o número de sociedades constituídas por cada cen sociedades disoltas. Como se pode comprobar no gráfico seguinte, este valor é en Galicia superior ao da media estatal nos últimos catro anos. En concreto, en Galicia en 2018 constituíronse 36 sociedades por cada cen disoltas, mentres que en España este valor é de 23 sociedades por cada 100 disoltas. Isto supón unha leve mellora na nosa comunidade en relación co ano precedente, onde o índice de rotación era de 35.

Gráfico 2.18

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

Pasamos agora a analizar a información proporcionada pola Estatística do procedemento concursal, que combina información recollida vía cuestionario dos

Xulgados do Mercantil e dos Xulgados de 1ª Instancia, como tamén dos Xulgados de 1ª Instancia e Instrución con competencia mercantil. A estatística proporciona datos trimestrais sobre o número de debedores concursados por existencia de proposta anticipada de convenio e do seu contido (quita, espera, quita e espera ou outra proposición).

O número de debedores concursados en Galicia vén diminuindo progresivamente dende 2013. A redución en 2018 (53 debedores, unha variación interanual de -19,80%) supón que o número de debedores concursados se sitúa en valores próximos aos rexistrados en 2013. Galicia é a segunda comunidade onde máis se reducen os debedores concursados en 2018, tan só superada por Cantabria (42,65%, aínda que en valores absolutos son 29,30 menos que na comunidade galega). A Coruña e Lugo, con reducións do 26,45% e 23,44%, melloran a media galega; Pontevedra iguala e Ourense presenta un valor atípico, por canto ve como os seus debedores aumentan nun 27,27% (6 máis que o ano precedente). Ademais, tamén cabe salientar que Galicia experimenta unha redución da media de debedores concursados do 15,41 anual dende 2013, sendo a sexta comunidade autónoma onde máis se reduce esa cifra.

Cadro 2.15

Debedores concursados. Galicia / España. 2008-2018

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Galicia	185	345	340	452	559	552	473	331	308	298	239
España	2.902	5.922	5.962	6.863	9.071	9.937	7.280	5.746	5.253	5.753	5.799

Os datos son provisionais dende abril de 2018.
Fonte: INE, Estatística do procedemento concursal.

O cadro 2.16 ofrece unha radiografía dos procedementos concursais en Galicia dende 2012 segundo diferentes tipoloxías de clasificación. Estes datos constatan que máis do 90% dos procedementos son concursos voluntarios. En concreto, en 2018 o 95,70% teñen esa categoría en Galicia, cinco puntos superior á media española (93,82%). A isto debe engadirse que este tipo de procedementos se reducen en maior contía que os obrigatorios dende 2015. Ademais, obsérvase certa estabilidade nos concursos que atanguen a persoas sen actividade empresarial, despois do incremento notable entre 2015 e 2016. Finalmente, a maioría dos procedementos en empresas son en sociedades de responsabilidade limitada, seguidas a moita distancia das sociedades anónimas e as empresas de persoa física. En 2018 redúcense notablemente os procedementos ordinarios.

Cadro 2.16

Debedores concursados. Desagregación en distintas variables. Galicia. 2012-2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Por natureza xurídica							
- Personais físicas sen actividade empresarial	58	18	25	27	43	48	47
- Empresas	481	521	435	304	265	231	192
· Personais físicas	15	9	14	25	15	8	18
· Sociedades anónimas	65	65	53	27	24	16	13
· Sociedades limitadas	396	435	353	246	207	197	156
· Outras	7	12	15	6	19	10	5
Por tipo de concurso							
· Por vontade	509	502	417	307	287	269	222
· Necesario	30	37	43	24	21	29	10
Por clase de procedemento							
· Ordinario	65	89	49	56	25	39	11

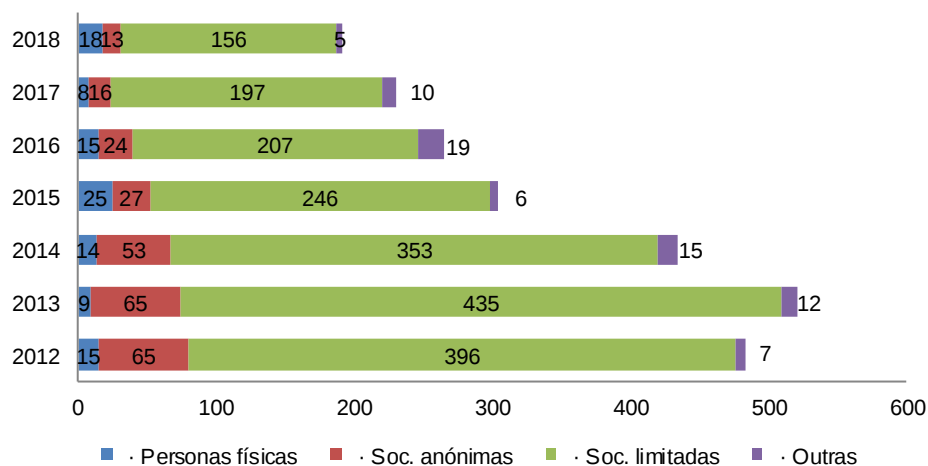
Datos provisionais dende o segundo trimestre de 2018.

Fonte: INE, Estatística do procedemento concursal.

O gráfico 2.19 reflicte a progresiva redución do número de concursos relativos a empresas, e o claro protagonismo dos relativos ás sociedades limitadas entre eles.

Gráfico 2.19

Tipoloxía de sociedades en concurso de acredores. Galicia. 2012-2018

Elaboración propia con datos do INE.

Unha análise máis polo miúdo das empresas sometidas a concurso de acredores en Galicia constata que a radiografía xeral non mudou en demasía nos últimos anos. No contexto de diminución que parte do ano 2013, a maioría dos procedementos concursais teñen lugar en empresas de menos de 10 persoas asalariadas. En consecuencia, esas empresas son as que máis ven reducido o número de procedementos concursais. De feito, no ano 2018 estes aumentan en empresas de entre 10 e 40 persoas asalariadas, e

entre as que teñen máis de 100. Por outra banda, segundo o volume de negocio as empresas máis afectadas son as que teñen unha facturación inferior a dous millóns de euros anuais. En 2018 todas as empresas, con independencia da cifra de facturación, reducen o número de procedementos concursais.

Cadro 2.17

Empresas concursadas por tramos de persoal asalariado, volume de negocio e actividade económica principal. Galicia. 2012-2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total empresas	481	521	435	304	265	231	192
Por tramos de persoal asalariado							
· 0	44	56	49	45	38	42	33
· 1-9	218	240	239	159	145	126	100
· 10-49	152	173	87	65	53	38	42
· 50-99	27	17	15	7	3	6	3
· Máis de 100	8	18	11	4	5	0	4
· Sen clasificar	32	17	34	24	21	19	10
Por volume de negocio ^(*)							
· Menos de 2	326	345	302	223	208	170	142
· 2-5	65	73	29	21	9	16	10
· 5-10	29	42	19	6	3	8	7
· Máis de 10	29	25	18	3	6	5	4
· Sen clasificar	32	36	67	51	39	32	29
Por actividade económica principal							
· Agricultura e pesca	2	4	12	7	3	5	1
· Industria	113	108	76	39	37	38	33
· Enerxía	2	4	1	1	1	0	0
· Construción	148	120	113	75	49	56	42
· Servizos	185	231	197	158	154	113	106
· Sen clasificar	31	54	34	24	21	19	10

(*) En millón de euros.

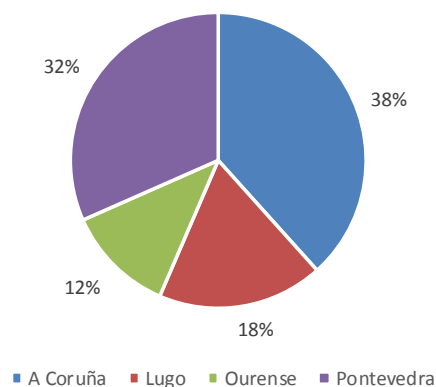
Datos provisionais dende o segundo trimestre de 2018.

Fonte: INE, Estatística do procedemento concursal.

A localización xeográfica destas empresas correspóndese coa participación de cada provincia no conxunto de sociedades. En consecuencia, Pontevedra e A Coruña aportan 7 de cada 10 empresas en concurso.

Gráfico 2.20

Sociedades en concurso de acredores por provincias. Galicia. 2019

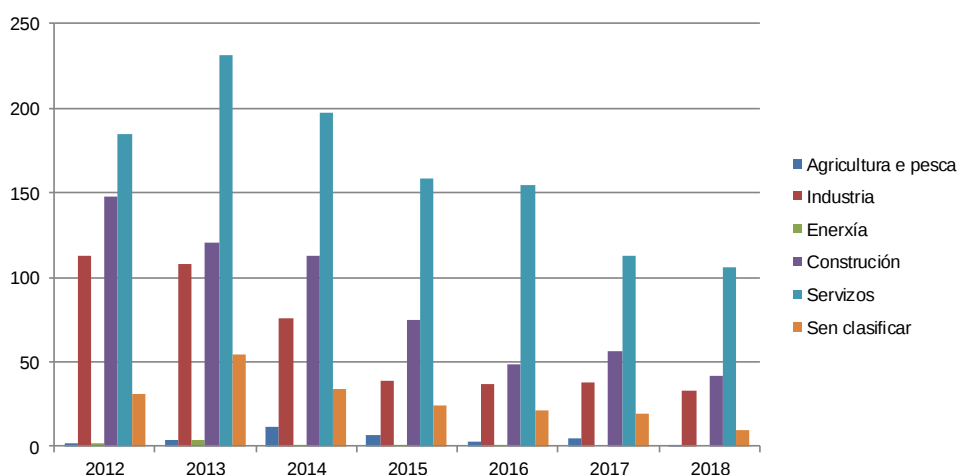

Elaboración propia con datos do INE.

Finalmente, a maior incidencia entre os sectores produtivos correspóndese cos servizos, que concentran máis do 55% dos procedementos concursais en Galicia en 2018. O sector da construción segue a clasificación, cun 21,88%, e a maior distancia as empresas industriais (17,19%). O gráfico 2.21 reflicte esa característica, permitindo constatar tamén a progresiva caída de empresas de servizos nos procedementos concursais dende o ano 2013. A diferenza do acaecido en 2017, o ano 2018 rexistra de novo unha caída de procedementos concursais no sector da construción.

Gráfico 2.21

Sociedades en concurso de acredores por sector. Galicia. 2012-2017

Elaboración propia con datos do INE.

Como dato complementario, o cadro 2.18 presenta a análise dos procesos concursais en función da idade das sociedades. A maior incidencia corresponde a empresas de máis de 20 anos de antigüidade. Non obstante, estas sociedades viron reducido o número de procedementos concursais nun 29% dende 2015.

Cadro 2.18

Nº procedementos concursais por idade das sociedades. Galicia. 2015-2018

	2015	2016	2017	2018
De 0 a 4 anos	41	26	31	29
De 5 a 8 anos	40	57	26	32
De 9 a 12 anos	70	56	34	36
De 13 a 16 anos	47	31	39	24
De 17 a 19 anos	25	22	24	13
20 o máis anos	76	66	66	54
Sen Clasificar	5	7	11	5

(*) En millón de euros.

Datos provisionais dende o segundo trimestre de 2018.

Fonte: INE, Estatística do procedimientu concursal.

2.3. Análise de enquisas industriais

Completamos a análise do tecido produtivo galego cunha visión segmentada, prestando atención aos datos particularizados de cada sector principal de actividade

(industrial, comercio e servizos). Para iso, utilizaremos os datos das enquisas estruturais que elabora o INE.

2.3.1. Estatística estrutural de empresas do sector industrial

Esta estatística, recollida polo Regulamento 295/2008 do Parlamento e do Consello da UE, ten como obxectivo coñecer as características estruturais e económicas das empresas do sector industrial como tamaño, datos económicos (ingresos e gastos), estrutura de emprego e investimento. Inclúe as industrias extractivas e manufacturas, as actividades de fornecemento de enerxía e auga e saneamento.

Os últimos datos dispoñibles proporcionados polo INE son un avance de 2017, elaborados cos datos do sector industrial de 2016. Segundo estes datos, a cifra de negocios acadou algo máis de 616.918 millóns de euros en 2017, xerando un valor engadido de 141.342 millóns de euros. Isto leva de seu unha mellora de 44.973 millóns de euros en relación co ano precedente, unha variación interanual superior ao 7,8%. Nese marco, Galicia achegou o 6,45% da cifra total de negocios, un 6,29% do persoal ocupado do sector e o 6,40% do investimento en activos materiais. En definitiva, a comunidade galega mellora a súa aportación ao sector industrial en relación co ano precedente en todos os parámetros analizados agás persoal ocupado. Neste apartado, pese a incrementar o número en 717 efectivos, perde 0,15 puntos de representación en relación co ano precedente (de 6,44 do total do sector a 6,29%).

Cadro 2.19

Cifra de negocios no sector industrial por comunidades autónomas. 2017

	Cifra de negocios		Persoal ocupado		Inversión en activos materiais	
	Millóns de €	% sobre total	Media anual	% sobre total	Millóns de €	% sobre total
Andalucía	74.259.027	12,04	217.950	10,20	2.409.825	10,14
Aragón	28.297.159	4,59	90.911	4,25	1.121.230	4,72
Asturias	13.581.496	2,20	49.277	2,31	477.440	2,01
Baleares	4.583.854	0,74	24.968	1,17	193.398	0,81
Canarias	6.682.003	1,08	35.556	1,66	310.477	1,31
Cantabria	8.689.088	1,41	31.494	1,47	271.412	1,14
Castela e León	38.751.996	6,28	128.154	6,00	2.086.439	8,78
Castela-A Mancha	25.476.056	4,13	94.196	4,41	1.024.442	4,31
Cataluña	138.677.621	22,48	466.368	21,82	4.807.090	20,22
C. Valenciana	65.407.486	10,60	262.529	12,28	2.523.818	10,61
Extremadura	8.207.667	1,33	27.816	1,30	263.228	1,11
Galicia	39.821.335	6,45	134.346	6,29	1.521.990	6,40
Madrid	61.153.993	9,91	216.369	10,12	2.804.752	11,80
Murcia	21.198.878	3,44	72.508	3,39	687.280	2,89
Navarra	19.223.572	3,12	68.987	3,23	1.009.287	4,24
País Vasco	56.934.093	9,23	188.713	8,83	1.942.796	8,17
A Ríoxa	5.725.291	0,93	25.588	1,20	306.634	1,29
Ceuta	138.378	0,02	944	0,04	7.165	0,03
Mellilla	109.324	0,02	409	0,02	7.803	0,03
Total	616.918.317	100,00	2.137.083	100,00	23.776.506	100,00

Elaboración propia con datos do INE, Enquisa estrutural de empresas do sector industrial.

En 2016, a comunidade galega situábase en sétimo lugar tanto en valor absoluto coma relativo na súa achega ao sector industrial, agás no relacionado co persoal ocupado, onde ocupaba o sexto lugar. A mellora producida en 2017 motiva que avance un posto, sendo a sexta comunidade que máis aporta ao volume de negocios e o investimento en activos materiais. A perda de participación no que se refire ao persoal ocupado non significa que perda o lugar acadado no ano 2016, mantendo o sexto posto. De feito, a comunidade galega mellora en 3.754 millóns de euros a cifra de negocios, emprega a 717 persoas máis no sector e incrementa en 394.085 millóns o investimento en activos materiais. Neste último parámetro, a comunidade galega é a que presenta unha maior taxa de variación interanual de investimento en activos materiais (34,94%).

O cadro 2.20 mostra que as porcentaxes de participación de cada comunidade na cifra de negocios total estatal son bastante estables na última década.

Cadro 2.20

Distribución porcentual da cifra de negocios. Por comunidades autónomas. 2009-2017

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Andalucía	10,6	11,2	11,8	12,7	12,5	12,2	11,3	11,4	12,2
Aragón	4,4	4,7	4,6	4,2	4,4	4,3	4,5	4,5	4,6
Asturias	2,5	2,5	2,3	2,4	2,4	2,4	2,3	2,2	2,2
Baleares	0,8	0,8	0,4	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8
Canarias	1,5	1,4	1,1	1,6	1,4	1,2	1,1	1,0	1,1
Cantabria	1,4	1,4	1,5	1,4	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
Castela e León	6,5	6,3	6,7	6,4	6,3	6,2	6,4	6,6	6,3
Castela-A Mancha	4,7	4,4	4,7	5,0	4,8	4,4	4,0	3,9	4,2
Cataluña	23,5	24,0	23,6	22,2	22,4	22,3	22,7	22,8	22,5
C. Valenciana	9,6	9,8	10,3	9,4	9,7	10,1	10,6	10,6	10,6
Extremadura	1,1	1,1	0,9	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3
Galicia	6,7	6,3	6,5	6,0	6,5	6,3	6,3	6,3	6,5
Madrid	10,9	9,3	7,6	10,5	9,8	9,7	10,3	10,4	9,9
Murcia	2,7	2,9	3,0	3,5	3,7	3,8	3,5	3,3	3,4
Navarra	3,0	3,2	3,6	2,8	2,9	3,0	3,2	3,3	3,1
País Vasco	9,0	9,6	10,3	9,1	9,1	10,0	9,6	9,2	9,2
A Ríoxa	1,0	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9
España	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector industrial.

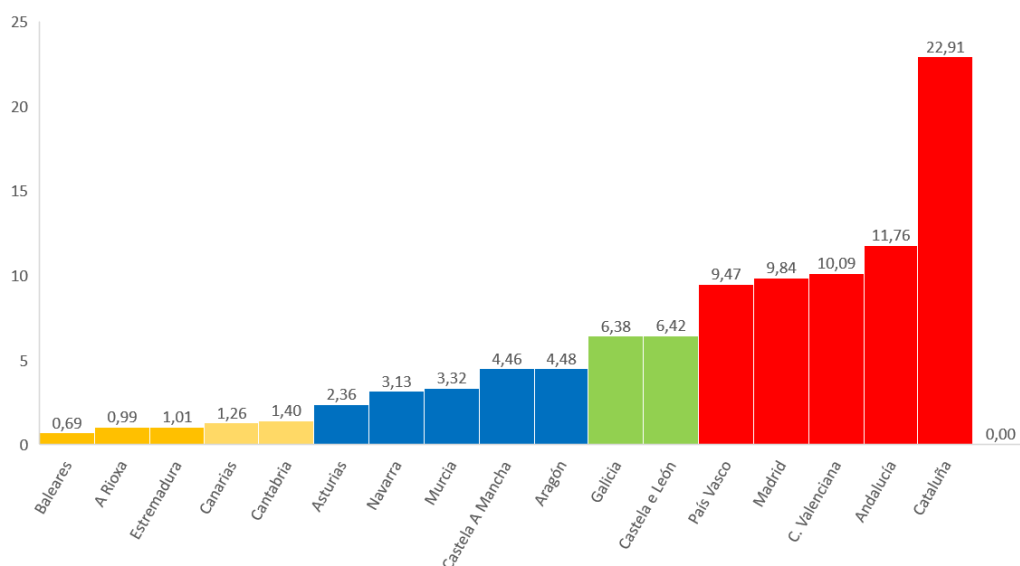
A partir de 2016 inclúese un cambio de metodoloxía.

Na evolución da media acadada por cada comunidade autónoma nese período obsérvase a existencia de distintos grupos de comunidades (gráfico 2.22). Ao fronte, e de forma destacada, figura Cataluña, con valores sempre superiores ao 20%. A continuación figuran as CC.AA. que aportan entre o 9% e o 12% da cifra total de negocios: Andalucía, Comunidade Valenciana e Madrid e o País Vasco. En terceiro lugar aparece o grupo de comunidades que representa entre o 5 e o 9%, no que se atopan Galicia e Castela e León. O grupo máis numeroso está conformado por aquelas comunidades que supoñen entre o 1 e o 5% da cifra de negocios total estatal,

nomeadamente Aragón, Castela-A Mancha, Murcia, Navarra, Asturias, Cantabria, Canarias e Estremadura. Pechan a lista as comunidades con aportación inferior ao 1%, Baleares e A Ríoxa.

Gráfico 2.22

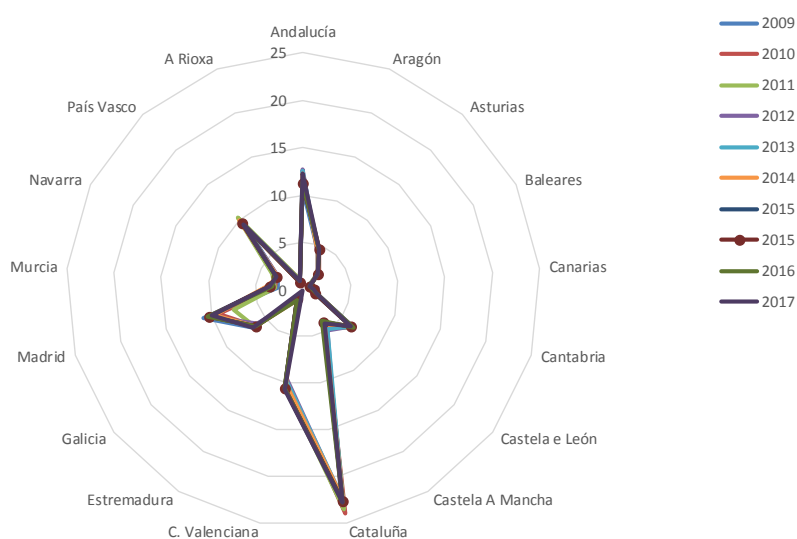
Participación de cada comunidade autónoma na cifra de negocios do sector industrial. 2009-2017

O gráfico 2.23 acredita que estas cinco comunidades figuran moi por diante do resto na súa participación na cifra de negocios estatal dende 2009 e achegan conxuntamente dous de cada tres euros (un 65% de media dende 2009) da cifra de negocios do sector industrial en España.

Gráfico 2.23

Participación na cifra de negocios sector industrial por CC.AA. 2009-2017

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector industrial.

O cadro 2.21 completa a información anterior incluíndo a porcentaxe de representación da comunidade galega no total de persoas ocupadas no sector industrial nos últimos anos. Como se comentou con anterioridade, os cambios acaecidos no último ano baixan relativamente a participación galega nas persoas ocupadas no sector, continuando cun devalar decrecente iniciado en 2013.

Cadro 2.21

Evolución da porcentaxe de Galicia no Estado nas principais variables da industria. 2001-2017

	Persoas ocupadas	Cifra de negocios
2001	6,0	5,8
2002	6,2	6,2
2003	6,2	6,1
2004	6,1	6,0
2005	6,3	6,0
2006	6,5	6,2
2007	6,7	6,6
2008	6,9	6,7
2009	6,9	6,7
2010	6,8	6,7
2011	6,9	6,7
2012	6,7	6,0
2013	6,8	6,5
2014	6,6	6,3
2015	6,4	6,3
2016	6,4	6,3
2017	6,3	6,5

Elaboración propia.

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector industrial.

A partir de 2016 inclúese un cambio de metodoloxía.

2.3.2. Estatística estrutural de empresas do sector comercio

En correspondencia co comentado no apartado anterior, tamén a partir de 2015 no marco do Proxecto de integración das enquisas económicas estruturais aparece esta Estatística estrutural para o sector comercio, que inclúe datos non comparables con períodos anteriores. Neste caso, os últimos datos dispoñibles a nivel autonómico datan de 2017.

Ofrecemos, en primeiro lugar, os principais indicadores estruturais do sector para o ano de referencia.

Cadro 2.22

Cifra de negocios no sector comercial por comunidades autónomas. 2017

	España	Andalucía	Aragón	Asturias	Baleares	Canarias	Cantabria	Castela e León	Castela-A Mancha
Locais (núm.)	909.281	164.963	23.753	18.626	21.548	41.927	10.294	45.357	38.212
Cifra negocios	766.153.171	93.065.988	18.592.572	10.428.869	14.714.394	27.580.735	6.566.608	31.023.070	22.005.332
Soldos e salarios	53.302.088	6.606.856	1.475.343	950.081	1.231.699	2.146.308	542.902	1.950.151	1.478.654
Investimento en activos materiais	11.237.279	1.536.947	285.071	154.122	282.049	670.789	96.641	475.606	357.275
Persoal ocupado	3.148.232	498.908	87.308	63.763	77.018	154.221	35.479	136.885	108.960
	Cataluña	Valencia	Extremadura	Galicia	Madrid	Murcia	Navarra	País Vasco	A Ríoxa
Locais (núm.)	154.090	104.530	22.405	58.774	112.975	29.666	11.517	40.146	6.328
Cifra negocios	147.777.738	72.204.799	10.616.103	44.935.759	188.493.927	23.612.263	9.792.188	39.004.562	3.722.648
Soldos e salarios	11.631.933	5.779.908	683.113	2.621.961	11.048.543	1.572.459	642.313	2.552.340	283.998
Investimento en activos materiais	2.123.803	1.096.885	194.589	665.709	2.204.507	465.196	134.932	385.141	74.857
Persoal ocupado	570.841	375.567	60.360	174.485	484.055	116.650	38.366	138.012	18.386

Elaboración propia con datos de INE, Enquisa estrutural de empresas do sector comercial.

O sector comercial acada unha facturación de 84.095 millóns de euros máis que en 2016, o que supón unha mellora relativa do 12,33%. A principal variación prodúcese no investimento en activos materiais, que aumenta un 23,08% en relación cos datos do período precedente. Neste sector, as CC.AA. que figuran en cabeza nas diferentes variables do sector comercial coinciden parcialmente coas sinaladas para o sector industrial: Madrid, Cataluña, Andalucía e Valencia ocupan os primeiros postos tanto na participación total da cifra de negocios, coma no resto das variables alternando o liderado. En 2017, Galicia achega o 6,46% dos locais comerciais, contribúe cun 5,87% á cifra de negocios, soporta o 4,92% dos soldos e salarios do sector, emprega ao 5,54% do persoal empregado e realiza o 5,92% dos investimentos materiais no sector comercial. Os datos do 2017 manteñen a comunidade galega na quinta posición en todas as variables agás no investimento de activos materiais, onde pasa a ser a sexta en favor de Canarias. Non obstante, a evolución recente amosa unha perda relativa de participación na cifra de negocios, que descende dende o 6,34% do ano 2016; na cifra de soldos e salarios (que era do 5,15%) e tamén na ocupación (5,87% en 2016).

O cadro 2.23 recolle as variacións en cada factor das distintas CC.AA. entre 2016 e 2017. Todas as variacións son positivas. Ao igual que no caso das empresas industriais, destaca a mellora nos investimentos materiais na comunidade galega, superior ao conxunto de comunidades e á media estatal. Igualmente, tamén é superior á media do Estado a mellora no número de locais.

Cadro 2.23

Variación interanual no sector comercial por comunidades autónomas. 2016-2017

	España	Andalucía	Aragón	Asturias	Baleares	Canarias	Cantabria	Castela e León	Castela-A Mancha
Locais (núm.)	6,07%	10,14%	1,10%	3,17%	10,84%	11,61%	12,12%	0,30%	5,62%
Cifra negocios	12,33%	10,01%	2,22%	6,39%	20,67%	17,46%	13,92%	4,47%	11,99%
Soldos e salarios	6,25%	6,40%	10,86%	4,86%	16,67%	9,09%	14,97%	5,45%	9,87%
Investimento en activos materiais	23,08%	36,09%	8,30%	0,95%	27,82%	22,42%	23,02%	19,94%	32,75%
Persoal ocupado	6,54%	6,58%	6,58%	4,29%	12,10%	11,47%	12,15%	4,33%	8,00%
	Cataluña	Valencia	Extremadura	Galicia	Madrid	Murcia	Navarra	P Vasco	A Ríoxa
Locais (núm.)	3,72%	8,49%	7,43%	6,30%	1,41%	9,76%	5,28%	4,61%	4,70%
Cifra negocios	12,24%	17,12%	13,58%	3,98%	11,56%	13,72%	9,33%	34,92%	10,87%
Soldos e salarios	7,02%	9,11%	8,46%	1,44%	2,48%	9,16%	3,74%	5,06%	3,54%
Investimento en activos materiais	19,86%	17,73%	13,54%	38,55%	15,67%	54,70%	22,53%	16,46%	35,95%
Persoal ocupado	5,40%	10,00%	7,40%	0,61%	3,78%	11,52%	7,59%	8,47%	1,90%

Elaboración propia con datos de INE, Estatística estrutural de empresas do sector comercial.

No cadro 2.24 preséntase a desagregación da produción comercializada galega en 2017. De igual forma que en anos anteriores, a maior aportación correspóndese co comercio ao por maior, con preto dun 30% da cifra de negocios total, mentres que o comercio polo miúdo acada o 16,27%. Estes grupos lideran tamén o resto das variables.

Cadro 2.24

Valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. Galicia. 2017

	Número de locais	Cifra de negocios	Inversión en activos materiais	Persoal ocupado
45 Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas	5.873	3.297.276	43.435	19.055
421 Venda de vehículos de motor	1.069	1.989.608	22.610	5.852
452 Mantemento e reparación de vehículos de motor	3.777	651.336	11.269	9.290
453 Comercio de repostos e accesorios de vehículos de motor	805	605.445	9.162	3.466
454 Venda, mantemento e reparación de motocicletas e os seus repostos e accesorios	221	50.887	394	448
46 Comercio por xunto e intermediarios do comercio, excepto de vehículos de motor e motocicletas	15.907	25.528.057	255.548	52.238
461 Intermediarios do comercio	3.328	194.864	9.107	4.684
462 Comercio por xunto de materias primas agrarias e de animais vivos	969	841.167	6.505	2.552
463 Comercio por xunto de produtos alimenticios, bebidas e tabaco	3.827	8.013.165	83.463	16.798
464 Comercio por xunto de artigos de uso doméstico	2.464	10.051.483	90.359	9.314
465 Comercio por xunto de equipos para as tecnoloxías da información e das comunicacións	397	357.691	4.088	1.778
466 Comercio por xunto de outra maquinaria, equipos e subministracións	1.624	1.278.114	22.492	6.675
467 Outro comercio por xunto especializado	3.104	4.736.399	39.146	10.122
469 Comercio por xunto non especializado	194	55.174	388	314
47 Comercio polo miúdo, excepto de vehículos de motor e motocicletas	34.378	13.903.616	192.856	101.465
471 Comercio polo miúdo en establecementos non especializados	3.915	5.243.070	82.921	31.030
472 Comercio polo miúdo de produtos alimenticios, bebidas e tabaco en establecementos especializados	5.954	1.100.414	5.040	12.549
473 Comercio polo miúdo de combustible para a automoción en establecementos especializados	651	989.088	14.920	3.522
474 Comercio por xunto de equipos para as tecnoloxías da información e das comunicacións en establecementos especializados	998	293.186	3.754	2.971
475 Comercio por xunto de outros artigos de uso doméstico en establecementos especializados	5.524	1.227.662	12.403	12.004
476 Comercio por xunto de artigos culturais e recreativos en establecementos especializados	2.163	410.302	3.373	4.459
477 Comercio por xunto de outros artigos en establecementos especializados	11.643	3.210.148	62.856	29.331
478 Comercio por xunto en postos de venda e en "mercadillos"	2.739	150.604	3.017	3.692
479 Comercio por xunto non realizado nin en establecementos, nin en postos de venda nin en "mercadillos"	792	1.279.143	4.574	1.908

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector comercial.

Nestes grupos de maior presenza salientan as aportacións dos artigos de uso doméstico, produtos alimenticios, bebidas e tabaco; mentres que no grupo de comercio polo miúdo se detecta unha menor concentración, salientando o papel principal dos produtos especializados e os non especializados.

2.3.3. Estatística estrutural de empresas do sector servizos

Neste apartado recóllense os resultados principais da terceira das enquisas estruturais, a relacionada co sector servizos. Esta enquisa inclúe actividades variadas, sendo as principais ramas recollidas transporte e almacenamento, hostalaría, información e comunicacións, actividades científico-técnicas, administrativas, de entretemento, reparacións e outras actividades englobadas no sector terciario ou de servizos. Os últimos datos dispoñibles a nivel autonómico son de 2017.

Existe de novo unha alta concentración de actividade nun número limitado de CC.AA. En concreto, Cataluña, Madrid, Andalucía e Comunidade Valenciana ocupan as primeiras posicións calquera que sexa o parámetro analizado. Cataluña lidera a clasificación no que se refire a número de locais de servizos, mentres que no resto das variables cede este posto en favor de Madrid. Galicia, en función desta enquisa, acada a mellor posición no conxunto do Estado en canto ao seu número de locais comerciais, aportando un 5,43% dos totais en España. En segundo lugar, a cifra de persoal ocupado sitúaa nunha aportación do 4,62%. A participación no resto de parámetros ronda o 3,5%. No que atinxe á cifra de negocios, supón unha achega do 3,54% do total estatal. Os resultados alcanzados en 2017 manteñen a Galicia como quinta comunidade en locais comerciais, sétima en persoal ocupado e investimento en activos materiais e oitava en participación na cifra de negocios total e soldos e salarios.

Cadro 2.25

Cifra de negocios no sector servizos por comunidades autónomas. 2017

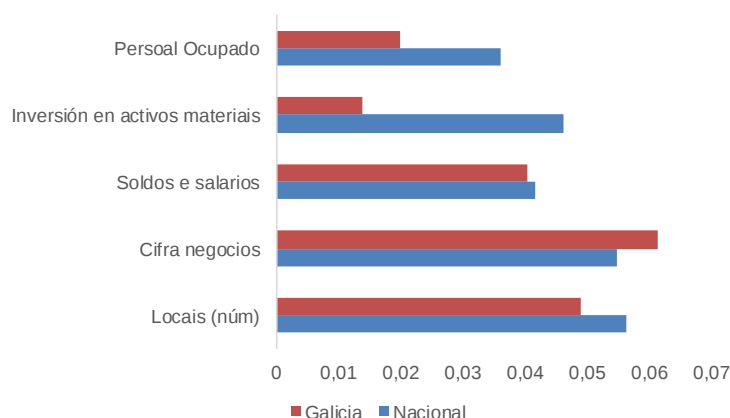
	España	Andalucía	Aragón	Asturias	Baleares	Canarias	Cantabria	Castela e León	Castela-A Mancha
Locais (núm.)	1.431.093	214.724	36.170	28.712	47.439	68.886	15.524	61.892	43.146
Cifra negocios	460.601.957	40.632.223	8.774.804	5.742.512	21.669.194	20.902.185	3.242.485	11.981.711	8.263.554
Soldos e salarios	99.723.603	10.212.875	2.190.398	1.467.439	3.495.256	4.561.625	834.587	3.058.861	1.902.831
Investimento en activos materiais	31.591.775	2.696.670	593.744	291.407	1.429.455	2.003.247	187.958	1.010.846	521.415
Persoal ocupado	5.623.910	751.054	138.139	101.692	190.333	299.811	58.593	220.582	144.163
	Cataluña	Valencia	Extremadura	Galicia	Madrid	Murcia	Navarra	P Vasco	A Rioja
Locais (núm.)	282.149	146.067	23.517	77.649	263.663	34.076	17.536	57.951	9.049
Cifra negocios	90.280.295	32.577.737	3.292.400	16.299.020	162.294.764	7.855.156	4.258.694	20.298.898	1.577.673
Soldos e salarios	20.687.705	7.502.118	832.856	3.713.792	30.575.255	1.823.507	1.106.260	5.195.910	389.013
Investimento en activos materiais	6.078.188	2.428.638	378.005	1.081.409	10.906.941	498.829	220.735	1.133.903	109.749
Persoal ocupado	1.088.878	515.273	72.822	259.649	1.277.932	138.712	63.086	261.088	29.509

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

O resultado de 2017 comporta unha mellora significativa en relación co ano precedente, como ocorre no resto de CC.AA. en termos xerais. En conxunto, o sector mellora os seus resultados en máis de 3.500 millóns de euros, unha variación do 5,5%. Galicia mellora esta cifra, cun incremento do 6,15% da súa cifra de negocios. Non obstante, este é o único parámetro onde a comunidade galega supera a media estatal. Como se pode comprobar no gráfico seguinte, no resto de variables analizadas a variación interanual é inferior á rexistrada no conxunto do Estado.

Gráfico 2.24

Variacións sector servizos España/Galicia. 2016-2017

Fonte: INE, "Encuesta industrial de empresas" e Estatística Estrutural de Empresas do sector servizos.

O cadro 2.26 permite comprobar a mellora de resultados na cifra de negocios nas respectivas CC.AA., coa excepción de Castela-A Mancha, que reflicte un leve empeoramento. Constátase tamén que a aportación relativa de cada comunidade se mantén en termos estables, como tamén a alta concentración de actividade nas catro comunidades líder. En concreto, Cataluña, Madrid, Andalucía e Comunidade Valenciana aportan o 62,35% da cifra de negocios en 2016 e un 63,35% en 2017. No que se refire a persoal ocupado, aportan un 64% do total do persoal ocupado no sector.

Cadro 2.26

Variación na cifra de negocios dos servizos. Por CC.AA. 2016-2017

	2016		2017	
	Cifra negocios	%	Cifra negocios	%
España	436.663.240		460.601.957	
Andalucía	38.738.754	8,87%	40.632.223	8,82%
Aragón	8.539.304	1,96%	8.774.804	1,91%
Asturias	5.512.086	1,26%	5.742.512	1,25%
Baleares	19.344.440	4,43%	21.669.194	4,70%
Canarias	19.376.825	4,44%	20.902.185	4,54%
Cantabria	3.049.101	0,70%	3.242.485	0,70%
Castela e León	10.906.131	2,50%	11.981.711	2,60%
Castela-A Mancha	10.877.176	2,49%	8.263.554	1,79%
Cataluña	86.865.731	19,89%	90.280.295	19,60%
Valencia	30.875.669	7,07%	32.577.737	7,07%
Extremadura	3.263.608	0,75%	3.292.400	0,71%
Galicia	15.355.242	3,52%	16.299.020	3,54%
Madrid	153.641.209	35,19%	162.294.764	35,24%
Murcia	7.617.149	1,74%	7.855.156	1,71%
Navarra	4.251.961	0,97%	4.258.694	0,92%
País Vasco	19.789.377	4,53%	20.298.898	4,41%
A Ríoxa	1.546.981	0,35%	1.577.673	0,34%

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

Cadro 2.27

Persoal ocupado en servizos por CC.AA. 2016-2017

	2016		2017	
	Persoal ocupado	%	Persoal ocupado	%
España	5.427.741		5.623.910	
Andalucía	716.882	13,21%	751.054	13,84%
Aragón	135.384	2,49%	138.139	2,55%
Asturias	100.945	1,86%	101.692	1,87%
Baleares	180.244	3,32%	190.333	3,51%
Canarias	282.084	5,20%	299.811	5,52%
Cantabria	57.391	1,06%	58.593	1,08%
Castela e León	209.201	3,85%	220.582	4,06%
Castela-A Mancha	213.155	3,93%	144.163	2,66%
Cataluña	1.044.402	19,24%	1.088.878	20,06%
Valencia	487.227	8,98%	515.273	9,49%
Estremadura	70.515	1,30%	72.822	1,34%
Galicia	254.554	4,69%	259.649	4,78%
Madrid	1.241.049	22,86%	1.277.932	23,54%
Murcia	132.092	2,43%	138.712	2,56%
Navarra	65.545	1,21%	63.086	1,16%
País Vasco	260.908	4,81%	261.088	4,81%
A Ríoxa	29.270	0,54%	29.509	0,54%

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

Unha análise máis polo miúdo do sector revela que o subsector de transporte e almacenamento é o que ten maior participación no conxunto dos servizos en 2017. É o que ten maior representación en todos os parámetros considerados, con excepción de número de locais e na poboación ocupada, onde a maior importancia reside nas actividades profesionais científicas e técnicas e na hostalaría. En España a distribución é similar, aínda que tamén no que atinxe a soldos e salarios a participación é superior nas actividades profesionais.

Cadro 2.28

Cifra de negocios no sector servizos. Grupos principais. 2017

		Total	Transporte e almacenamento	Hostalaría	Información e comunicacións	Actividades inmobiliarias	Profesionais científicas e técnicas	Administrativas e de servizos auxiliares
España	Número de locais	1.400.481	215.806	325.192	74.433	185.488	411.795	187.767
	Cifra de negocios	458.029.706	109.074.815	72.357.813	84.176.153	28.830.814	88.409.700	75.180.411
	Soldos e salarios	99.182.381	19.382.871	17.561.058	15.622.304	3.610.332	22.041.707	20.964.109
	Investimento en activos materiais	31.518.096	8.600.206	3.585.277	4.722.728	7.931.562	2.435.974	4.242.349
	Persoal ocupado	5.570.238	879.927	1.464.895	468.303	261.457	1.050.302	1.445.354
Galicia	Número de locais	75.467	12.923	21.308	3.005	7.491	21.495	9.245
	Cifra de negocios	16.152.737	5.267.999	2.905.292	2.379.436	724.944	2.671.593	2.203.473
	Soldos e salarios	3.691.723	897.647	636.572	468.538	75.818	800.374	812.774
	Investimento en activos materiais	1.079.901	349.571	57.880	142.618	261.116	74.902	193.814
	Persoal ocupado	256.661	48.739	69.770	17.068	9.003	50.354	61.727

Fonte: INE, Enquisa estrutural do sector servizos.

Na comparanza entre a participación relativa de cada subsector apréciase que o peso do transporte e almacenamento e da hostalaría é relativamente inferior en Galicia (nove e dous puntos porcentuais menos, respectivamente, na cifra de negocios), e superior no resto de subsectores. Tamén cabe salientar que esa menor participación relativa no sector de transporte é común a todos os parámetros da análise.

Pola importancia relativa do sector en Galicia, a continuación realízase unha achega ao comportamento do sector turístico galego utilizando os datos contidos no IGE. Para a elaboración destes indicadores pártese dunha serie de enquisas mensuais que realiza o Instituto Nacional de Estatística (INE): a Enquisa de ocupación hoteleira; a Enquisa de ocupación en cámpings; a Enquisa de ocupación en apartamentos turísticos e a Enquisa de ocupación en aloxamentos de turismo rural. Destas enquisas extráese o obxecto de estudo, os establecementos turísticos de Galicia (hoteis, cámpings, apartamentos turísticos e aloxamentos de turismo rural).

Comezamos a análise comprobando o número de establecementos hoteleiros e de turismo rural rexistrados en Galicia, segundo datos estimados do IGE. No ano 2017 en Galicia hai un total de 1.969 establecementos hoteleiros, e máis de 67.000 prazas dispoñibles. Isto supón unha diminución en relación cos existentes en 2016, 38 establecementos e 507 prazas menos. A maior parte destes establecementos son hoteis de diferente categoría, que achegan o 76% dos locais e o 91,14% das prazas. Como se observa na táboa, o turismo rural segue unha tendencia decrecente dende 2012. En concreto, no bienio 2016-2017 a variación interanual dos establecementos de turismo rural é moi superior á rexistrada nos establecementos hoteleiros (-1% e -4,65%, respectivamente).

Cadro 2.29

Establecementos hoteleiros e de turismo rural estimados. 2012-2017

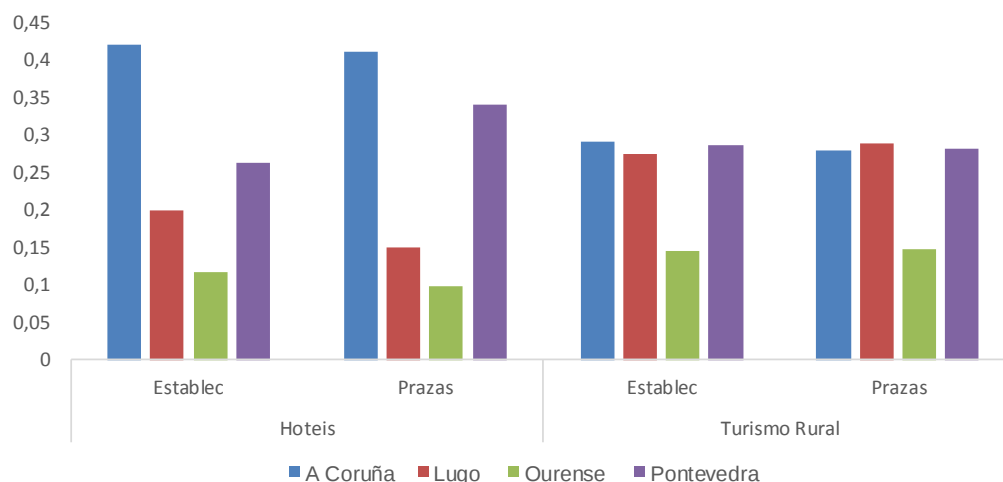
		Establecementos hoteleiros		Establec. de turismo rural	
		Establecementos	Prazas	Establecementos	Prazas
GALICIA	2012	1.548	63.155	536	6.678
	2013	1.523	61.818	520	6.493
	2014	1.529	62.173	511	6.358
	2015	1.497	61.454	497	6.238
	2016	1.512	61.616	495	6.257
	2017	1.497	61.398	472	5.968
A CORUÑA	2012	630	25.613	151	1.851
	2013	620	24.935	152	1.880
	2014	636	25.258	150	1.806
	2015	630	25.179	147	1.806
	2016	627	25.220	145	1.777
	2017	629	25.284	138	1.673
LUGO	2012	295	9.158	134	1.716
	2013	304	9.340	131	1.654
	2014	306	9.739	131	1.665
	2015	300	9.580	123	1.603
	2016	294	9.193	132	1.736
	2017	300	9.136	130	1.731
OURENSE	2012	191	6.180	78	990
	2013	196	6.272	74	960
	2014	184	6.009	74	960
	2015	181	6.030	70	927
	2016	187	6.251	69	899
	2017	174	6.043	69	879
PONTEVEDRA	2012	432	22.204	172	2.121
	2013	402	21.271	163	1.998
	2014	402	21.166	156	1.927
	2015	387	20.665	156	1.903
	2016	404	20.953	149	1.846
	2017	394	20.935	135	1.685

Fonte: INE, Enquisa de ocupación hoteleira e Enquisa de ocupación de aloxamentos de turismo rural.

Os establecementos están altamente concentrados nas provincias da Coruña e Pontevedra, que achegan o 65% destes e o 54% das prazas totais. Non obstante, a participación relativa é diferente se analizamos por separado os establecementos hoteleiros e os de turismo rural. Así, se ben os establecementos hoteleiros responden a ese perfil xeral, a situación no turismo rural presenta máis equilibrio. A provincia de Ourense é a que conta con menor número de establecementos e prazas en ambos os subsectores.

Gráfico 2.25

Turismo en Galicia (prazas e establecementos). 2016-2018

Fonte: IGE.

O comportamento decrecente da oferta previamente comentado é común nas catro provincias galegas en 2017. No sector hoteleiro, A Coruña e Lugo aumentan lixeiramente o número de establecementos, aínda que no caso da provincia lucense diminúe o número de prazas ofertadas. No que atinxe ao turismo rural, tan só Ourense mantén o número de establecementos, e a oferta de prazas descende nas catro provincias galegas. O cadro seguinte reflicte os principais destinos turísticos, e a súa evolución nos últimos sete anos.

Cadro 2.30

Destinos turísticos en Galicia. 2011-2018

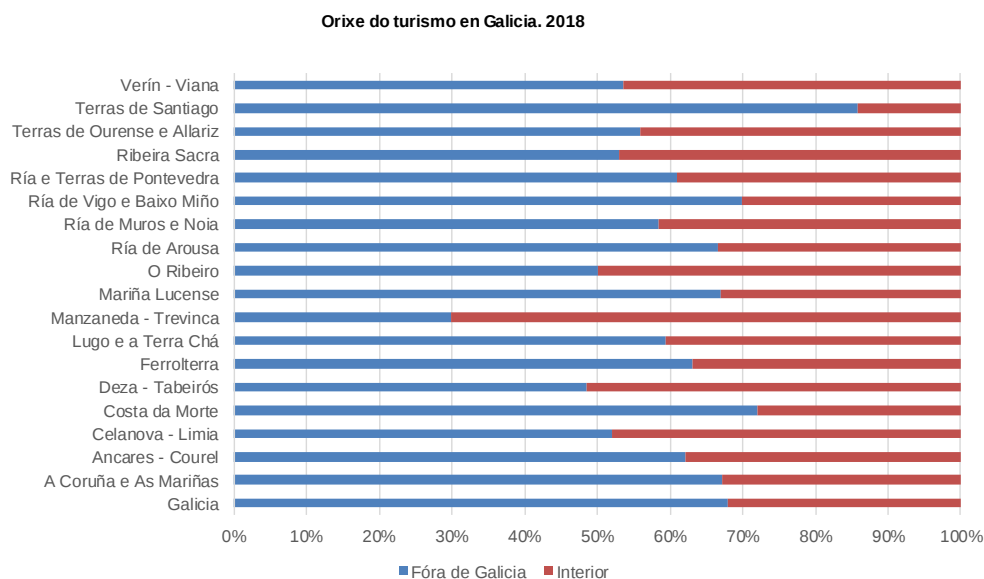
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña e As Mariñas	1.148.095	1.084.510	1.140.541	1.124.959	1.180.999	1.226.618	1.348.705	1.340.859
Ancares - Courel	86.819	67.981	59.525	82.668	99.616	73.295	95.166	71.678
Celanova - Limia	61.699	45.709	58.190	55.398	58.279	63.261	60.316	65.526
Costa da Morte	190.844	247.193	204.780	315.746	318.506	333.874	385.843	296.404
Deza - Tabeirós	131.266	106.075	94.434	69.494	87.019	102.693	132.757	117.031
Ferrolterra	381.377	349.593	360.569	358.860	389.915	409.176	416.648	425.621
Lugo e a Terra Chá	493.454	447.883	485.130	482.825	519.388	566.865	567.721	547.021
Manzaneda - Trevinca	57.218	52.655	49.426	65.098	66.736	82.447	70.345	71.100
Mariña Lucense	290.278	277.153	298.590	310.305	354.905	381.855	405.094	408.741
O Ribeiro	111.063	77.304	72.348	83.274	103.370	121.524	126.634	118.732
Ría de Arousa	1.697.138	1.540.807	1.529.381	1.635.697	1.793.622	1.971.593	2.189.999	2.044.343
Ría de Muros e Noia	96.409	86.568	94.269	96.176	97.623	123.520	117.926	130.517
Ría de Vigo e Baixo Miño	1.143.118	1.033.361	1.009.989	1.045.233	1.164.987	1.438.765	1.517.408	1.540.007
Ría e Terras de Pontevedra	604.362	575.655	556.740	498.968	528.427	563.100	621.892	620.670
Ribeira Sacra	222.830	196.836	217.547	266.734	293.233	331.259	330.943	316.447
Terras de Ourense e Allariz	277.141	272.518	261.769	271.527	296.440	324.404	328.980	324.699
Terras de Santiago	1.501.797	1.431.453	1.485.335	1.658.823	1.794.456	1.888.868	1.881.072	1.727.993
Verín - Viana	43.763	53.447	70.567	64.772	58.059	61.596	71.087	66.261

Elaboración IGE a partir de datos INE, Enquisa de ocupación hoteleira e Enquisa de ocupación de aloxamentos de turismo rural.

Agás a comarca de Deza-Tabeirós e Os Ancares-Courel, todos os destinos melloran a súa capacidade de atracción dende o ano 2011. Ao fronte desta mellora figura a

comarca de Verín, cun incremento do 51,41% do número de visitantes nestes anos (6,10 de media anual) e a Ribeira Sacra, cun aumento do 42,01%. Non obstante, se nos centramos nos dous destinos máis populares (a Ría de Arousa e Terras de Santiago) detéctase unha importante caída no bienio 2017-2018, que ascende a case 300.000 visitantes. En 2018, ademais, a meirande parte destes visitantes vén de fóra de Galicia, agás na comarca de Manzaneda-Trevinca, onde o turismo é fundamentalmente interior.

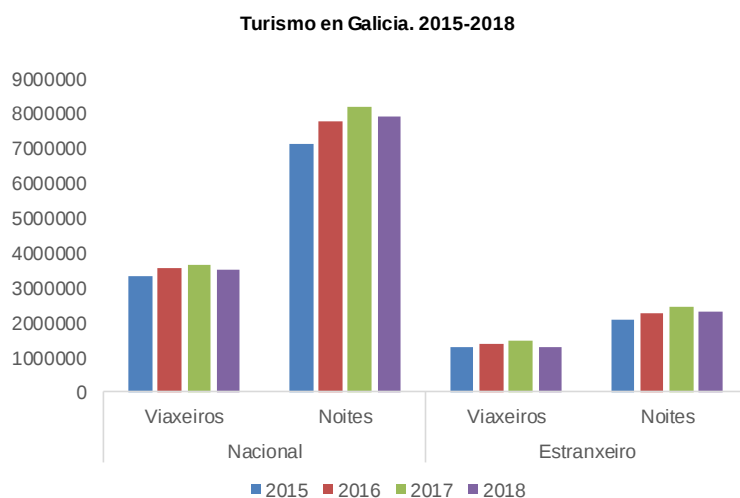
Gráfico 2.26

Fonte: IGE.

En 2018 obsérvase unha lixeira diminución do número total de persoas viaxeiras e noites de estancia, rompendo a senda crecente dos últimos tres anos. Esta perda é máis notoria nas persoas procedentes do estranxeiro, que descenden relativamente un 11,65% fronte ao 4,41% de descenso do turismo estatal.

Gráfico 2.27

Fonte: IGE.

A caída é común a todos os tipos de aloxamentos, sendo a máis notoria a relacionada co turismo procedente do estranxeiro en apartamentos turísticos (-19,50% no total de persoas e -26,17% no número de noites).

Cadro 2.31

Viaxeiros/as e noites en establecementos por procedencia

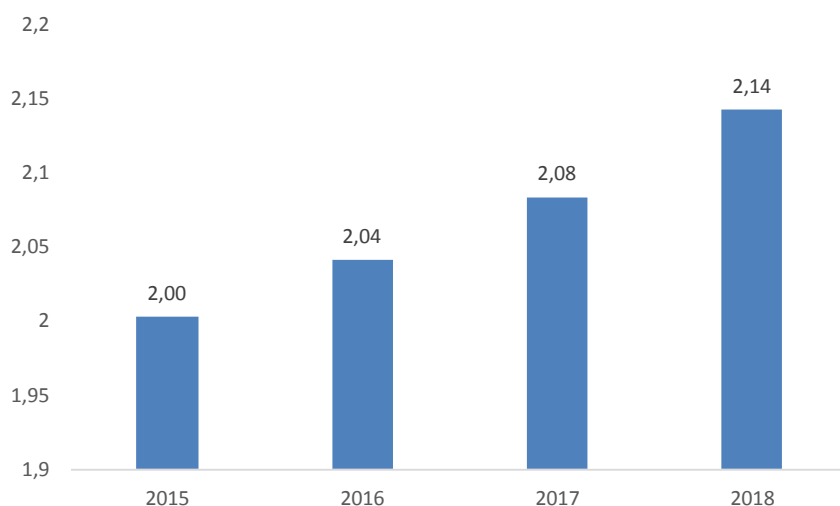
		España		Estranxeiro	
		Viaxeiros/as	Noites	Viaxeiros/as	Noites
2015	Hoteleiros	2.928.461	5.868.297	1.157.728	1.816.405
	Campamentos turísticos	172.560	702.039	58.810	132.484
	Apartamentos turísticos	70.343	279.616	15.081	44.509
	Turismo rural	147.478	289.095	45.850	73.140
2016	Hoteleiros	3.104.208	6.321.254	1.221.242	1.930.627
	Campamentos turísticos	196.913	794.999	75.597	168.640
	Apartamentos turísticos	101.119	367.540	24.445	66.387
	Turismo rural	153.520	317.509	60.145	110.033
2017	Hoteleiros	3.196.479	6.703.144	1.299.176	2.104.782
	Campamentos Turísticos	191.432	767.609	73.262	162.951
	Apartamentos turísticos	109.091	389.047	34.684	91.966
	Turismo rural	159.163	340.059	57.355	108.981
2018	Hoteleiros	3.047.975	6.481.965	1.130.659	1.980.844
	Campamentos turísticos	188.259	778.157	72.574	170.338
	Apartamentos turísticos	103.785	362.837	27.920	67.901
	Turismo rural	154.990	311.052	62.695	105.337

INE, Enquisa de ocupación hoteleira. Enquisa de ocupación en aloxamentos de turismo rural.

Pola contra, o número de noites por persoa aumenta dende 2015, aínda que moi lixeiramente.

Gráfico 2.28

Estancia media. 2015-2018

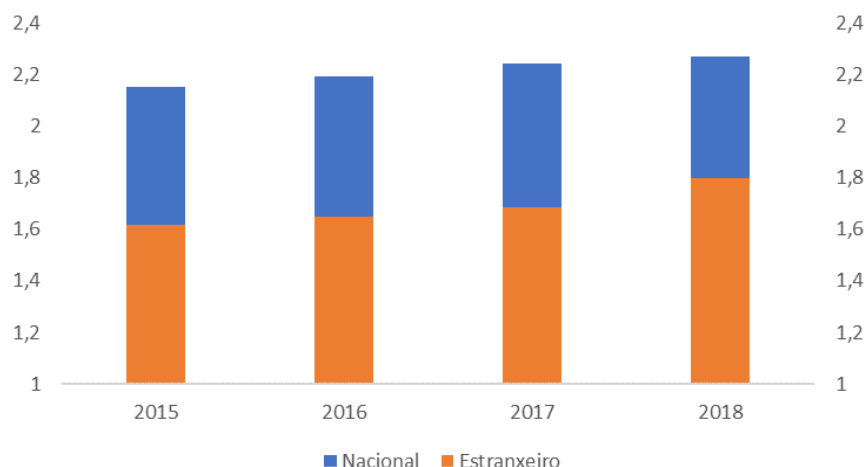

Fonte: IGE.

Esta mellora da estadía media ten a súa orixe principal no incremento da estancia do turista estatal.

Gráfico 2.29

Estancia media por orixe da persoa. 2015-2018

Fonte: IGE.

2.4. Indicadores conxunturais: Índice de cifra de negocios, da produción e de prezos

O índice da cifra de negocios na industria (ICN) é un indicador conxuntural que ten como obxectivo a medición da evolución mensual da demanda das ramas industriais, excluindo a construción. A información de base é unha enquisa mensual de máis de 12.000 establecementos industriais distribuídos por todo o territorio estatal.

O cadro 2.32 amosa a evolución por CC.AA. dende 2016. A comunidade galega mostra unha mellora continua dende este ano ata o 2018. De feito, nos últimos dous anos queda por encima da media no conxunto do Estado, acadando un mellor resultado sobre esta en 2018. Este comportamento sitúa a comunidade galega no grupo das que presentan maior índice: no ano 2016 ocupaba o posto 9 entre as CC.AA., pero a partir dese ano mantense no terceiro lugar.

Cadro 2.32

Índice de negocios na industria. Por comunidades autónomas. 2016-2018

	Índice			Variación		
	2016	2017	2018	2016-2017	2017-2018	2016-2018
Andalucía	97,9	108,4	113,1	10,72%	4,38%	15,58%
Aragón	100,9	108,1	112,9	7,13%	4,50%	11,96%
Asturias	95,8	108,1	115,3	12,81%	6,69%	20,35%
Baleares	103,7	106,3	103,5	2,53%	-2,66%	-0,20%
Canarias	97,7	103,1	101,4	5,54%	-1,67%	3,78%
Cantabria	96,2	107,2	112,7	11,34%	5,20%	17,13%
Castela e León	108,2	109,4	109,1	1,03%	-0,21%	0,82%
Castela-A Mancha	98,2	105,9	112,2	7,89%	5,90%	14,25%
Cataluña	101,1	108,0	111,6	6,76%	3,35%	10,34%
C. Valenciana	100,5	106,9	112,2	6,36%	4,93%	11,60%
Extremadura	102,2	113,3	121,0	10,83%	6,81%	18,39%
Galicia	100,3	111,5	119,0	11,22%	6,67%	18,65%
Madrid	100,6	105,2	107,8	4,57%	2,48%	7,17%
Murcia	98,6	117,3	132,4	18,99%	12,82%	34,24%
Navarra	99,9	102,8	113,9	2,91%	10,80%	14,03%
País Vasco	100,4	109,8	116,2	9,37%	5,85%	15,77%
A Rioxa	98,0	101,2	100,5	3,30%	-0,64%	2,64%
España	100,5	108,2	113,2	7,60%	4,62%	12,57%

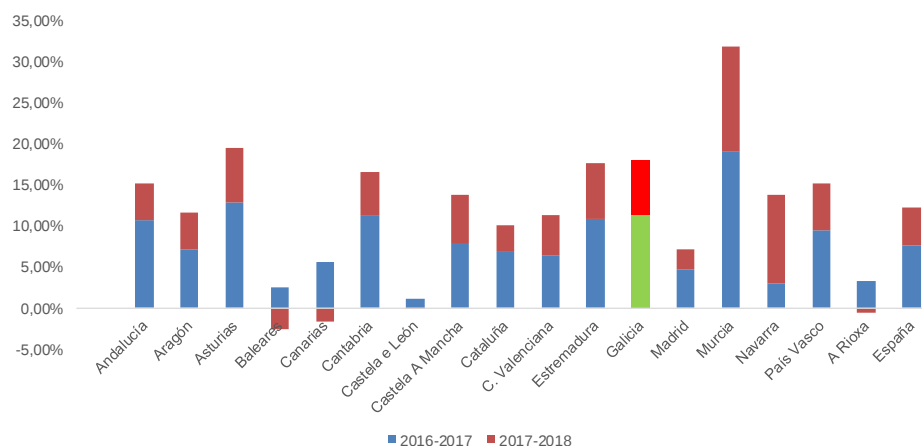
En porcentaxe anual (media anual).

Fonte: INE, Índice de cifra de negocios na industria.

O gráfico 2.30 reflicte as variacións interanuais do índice, desagregadas por CC.AA. En todos os casos, as variacións do ano 2018 (sobre 2017) son menores que as producidas no bienio 2017-2016. Este dato, que podería proporcionar a idea da desaceleración xa comentada neste informe, debe ser tomado con cautela, por canto o ano que se toma como base na serie actual é 2015 e pode introducir certa disfunción nos datos. Feita esta prevención, a comunidade galega sitúase no marco das que teñen un mellor comportamento, cunha mellora en relación con 2016 próxima ao 19%.

Gráfico 2.30

Variación do ICN por comunidades autónomas. 2016-2018

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

Pola súa banda, o índice de produción industrial (IPI) é tamén un indicador conxuntural, que mide a evolución mensual da actividade produtiva das ramas industriais (sen incluír a construción). Mide a evolución conxunta da cantidade e calidade, eliminando a influencia dos prezos. Para iso, realiza unha enquisa a 11.500 establecementos industriais e inclúe máis de 1.100 produtos.

O cadro 2.33 recolle o valor deste indicador para as CC.AA. entre 2016 e 2018, así como as variacións interanuais. O valor do índice en Galicia é catro puntos superior á media estatal, acadando neste ano o segundo posto entre as CC.AA. (só por detrás de Cantabria). Isto supón unha mellora significativa en relación co dato de 2017, onde a comunidade galega ocupaba o noveno posto e quedaba lixeiramente por debaixo da media estatal.

Cadro 2.33

**Variación do Índice xeral de produción industrial^(*).
Por comunidades autónomas. 2016-2018**

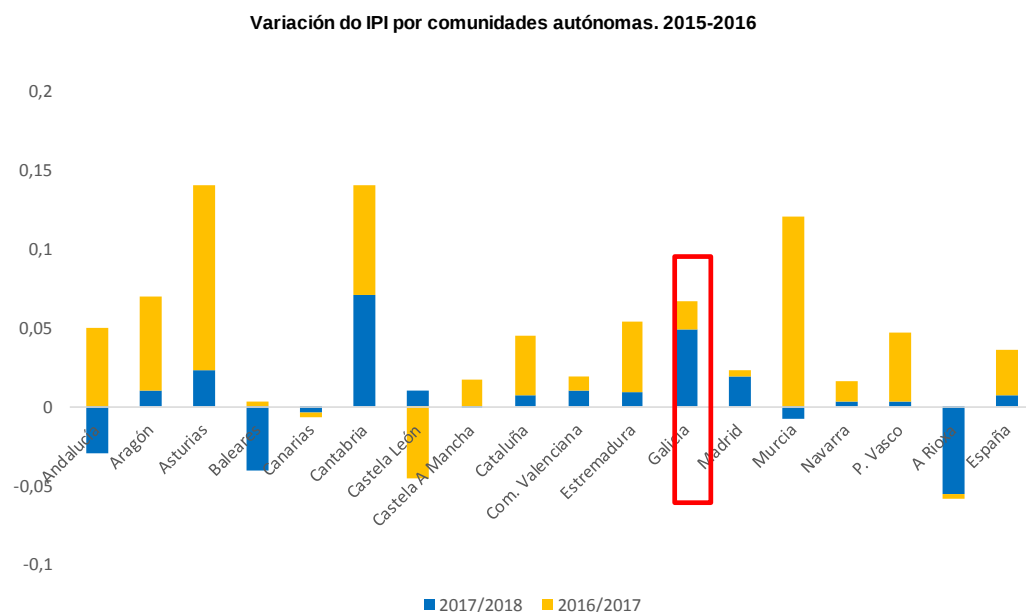
	Variación anual			Media anual		
	2016/2017	2017/2018	2016/2018	2016	2017	2018
Andalucía	5,00%	-2,92%	1,94%	99,8	104,8	101,7
Aragón	5,99%	1,04%	7,09%	99,3	105,2	106,3
Asturias	11,73%	2,35%	14,35%	94,0	105,0	107,5
Baleares	0,38%	-4,07%	-3,71%	100,9	101,3	97,1
Canarias	-0,26%	-0,37%	-0,63%	98,7	98,4	98,0
Cantabria	6,94%	7,14%	14,58%	100,7	107,7	115,4
Castela e León	-4,49%	1,04%	-3,50%	102,2	97,6	98,6
Castela-A Mancha	1,77%	-0,08%	1,69%	99,1	100,9	100,8
Cataluña	3,72%	0,79%	4,53%	103,1	106,9	107,7
C. Valenciana	0,91%	1,00%	1,92%	103,1	104,0	105,0
Extremadura	4,46%	0,95%	5,45%	98,1	102,5	103,5
Galicia	1,79%	4,90%	6,78%	102,3	104,1	109,2
Madrid	0,40%	1,95%	2,36%	104,0	104,5	106,5
Murcia	12,14%	-0,71%	11,35%	97,1	108,9	108,1
Navarra	1,22%	0,37%	1,60%	101,8	103,1	103,5
País Vasco	4,37%	0,35%	4,74%	101,1	105,6	105,9
A Ríoxa	-0,35%	-5,50%	-5,83%	95,6	95,3	90,0
España	2,85%	0,75%	3,62%	101,6	104,5	105,2

(*) En media anual.

Fonte: INE, Índice de produción industrial (IPI).

O gráfico 2.31 permite comprobar que a variación global da posición de Galicia dende 2016 se explica, fundamentalmente, pola mellora producida no recente 2018.

Gráfico 2.31

Fonte: Elaboración propia con datos do INE, índice de produción industrial (IPI)

Para rematar este epígrafe, ofrécese unha análise máis detallada da estrutura do IPI de 2016 a 2018 para Galicia e a media do Estado. O valor do índice na comunidade galega é superior á media estatal en todos os anos considerados e, en particular, no relacionado co índice de produción industrial dos bens de consumo duradeiro. Non obstante, este é o grupo que experimenta unha maior caída en 2018. Por outra banda, presenta un valor inferior no caso dos bens de equipo.

Cadro 2.34

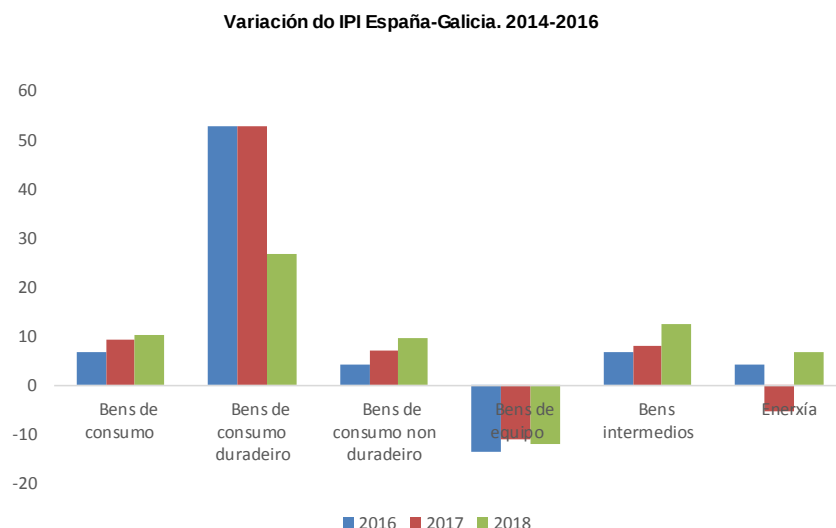
Estrutura IPI. Galicia/España. 2016-2018

	2016		2017		2018	
	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia
Bens de consumo	101,4	108,0	102,1	111,3	102,0	112,3
Bens de consumo duradeiro	101,4	154,2	106,6	159,5	104,6	131,3
Bens de consumo non duradeiro	101,4	105,5	101,8	108,7	101,8	111,3
Bens de equipo	103,6	89,9	107,4	96,4	110,3	98,2
Bens intermedios	101,9	108,5	106,8	114,6	108,6	121,0
Energía	99,3	103,5	101,1	95,5	99,4	106,2

Fonte: INE, Índice de produción industrial (IPI)

O gráfico 2.32 amosa a diferenza de puntuación entre o valor do índice en Galicia e España nos tres anos analizados. Ademais do protagonismo do índice de bens de consumo duradeiro en Galicia, obsérvase que as diferenzas entre os índices desagregados tenden a aumentar, salvo precisamente neste segmento.

Gráfico 2.32

Fonte: Elaboración propia con datos do INE, índice de produción industrial (IPI)

2.5. Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I+D+I)

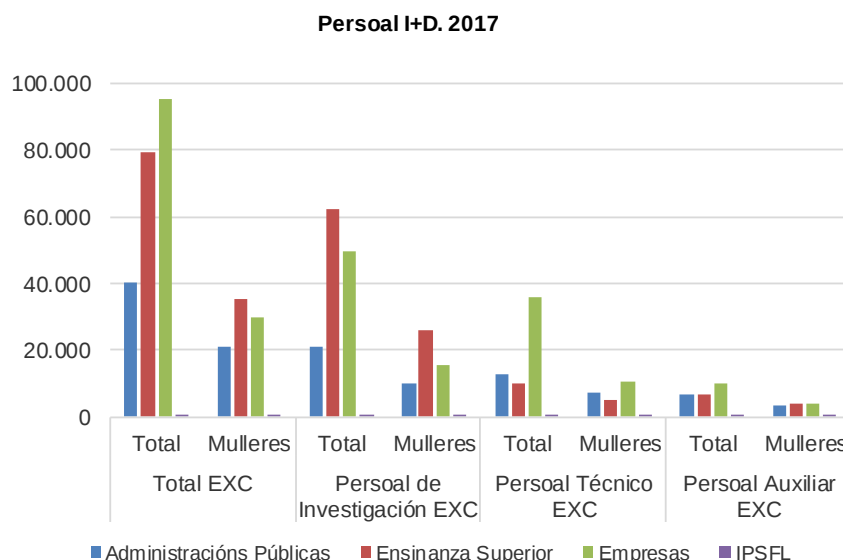
Nesta parte do informe analízase a evolución do gasto en investigación científica, tanto dende unha perspectiva xeral (estatal) como centrada en Galicia e comparada. Para iso, tómanse como referencia os datos da Estatística sobre as actividades en investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), que ten como obxectivo principal a medición dos recursos económicos e humanos destinados a investigación por todos os sectores económicos (empresas, administracións, ensino superior e institucións privadas sen ánimo de lucro). A enquisa, que se realiza con carácter anual, faise entre 45.000 empresas, máis de 500 centros de Administración pública, máis de 80 universidades e 121 institucións sen fins de lucro. Os últimos datos dispoñibles son de 2017.

O gasto interno en investigación e desenvolvemento (I+D) en España en 2017 superou os 14.051 millóns de euros, un incremento superior en preto de 800.000 euros ao do ano precedente (5,99%). As empresas representaron o principal sector de execución, seguidas polos centros de ensino superior (27,11%), e as Administracións públicas, que aportan o 17,8% do gasto total en I+D. O resto, un 0,2%, corresponde as institucións privadas sen fins de lucro (IPSFL).

As actividades de I+D empregaron un total de 215.713 persoas en equivalencia a xornada completa, un incremento do 4,8% respecto do ano anterior. Destas persoas, o 40% son mulleres. A meirande parte destas persoas traballa en empresas (44,33%), seguido polo persoal dos centros de ensino superior (36,76%), e o empregado en Administracións públicas (18,67%). O persoal de I+D nas IPSFL non chega ao 1%.

O colectivo de maior importancia é o persoal investigador, que acada 133.195 persoas (en equivalencia a xornada completa). Del, preto do 39% son mulleres. A maior porcentaxe de mulleres atópase nas IPFSL (53%) e nas Administracións públicas (52%). Pola súa banda, o 44% dos centros de ensino superior e o 31% do persoal investigador nas empresas son mulleres.

Gráfico 2.33

Fonte: INE, Estadística sobre actividades de I+D

O cadro seguinte amosa a distribución do gasto en I+D en 2017, desagregado por CC.AA. Engádese o persoal en equivalencia a xornada completa nestas actividades.

Cadro 2.35a

Gastos internos e persoal en I+D. Por comunidades autónomas. 2017

	Gastos internos			Persoal en equivalencia a xornada completa		
	Total (Miles de euros)	%	Taxa de variación 2017-2016	Total	%	Taxa de variación 2017-2016
Andalucía	1.421.997	10,1	4,6	24.438,8	11,3	5,7
Aragón	312.636	2,2	0,8	5.745,8	2,7	2,5
Asturias	182.371	1,3	13,0	3.264,2	1,5	4,4
Baleares	113.142	0,8	19,6	2.203,7	1,0	9,9
Canarias	220.264	1,6	10,9	3.360,3	1,6	4,9
Cantabria	109.005	0,8	2,9	1.723,3	0,8	-6,1
Castela e León	683.055	4,9	12,6	9.478,2	4,4	6,8
Castela-A Mancha	228.433	1,6	5,6	3.132,0	1,5	-0,6
Cataluña	3.273.410	23,3	5,5	48.551,3	22,5	4,2
C. Valenciana	1.080.464	7,7	4,1	19.127,0	8,9	2,1
Extremadura	114.014	0,8	7,5	2.041,3	0,9	8,2
Galicia	570.946	4,1	13,3	10.266,0	4,8	9,6
Madrid	3.692.625	26,3	5,4	51.616,5	23,9	6,0
Murcia	280.089	2,0	4,1	6.002,4	2,8	3,3
Navarra	342.525	2,4	11,0	4.830,0	2,2	5,3
País Vasco	1.349.881	9,6	3,6	18.465,2	8,6	3,6
A Ríoxa	74.150	0,5	10,1	1.404,1	0,7	1,5
España	14.051.633	100,0	6,0	215.713,1	100,0	4,8

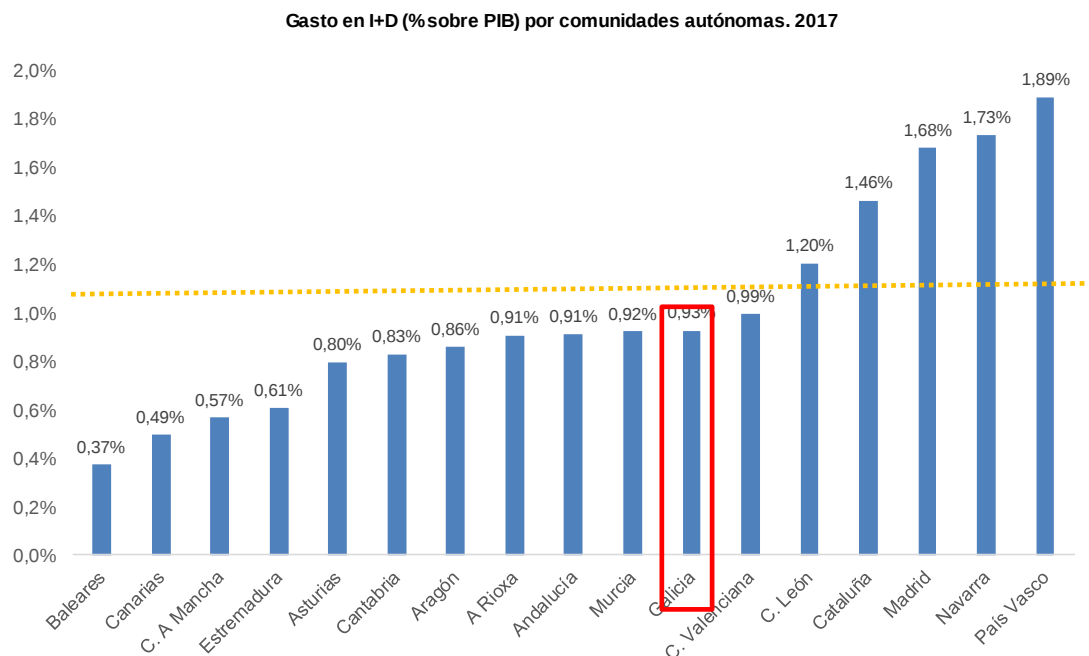
Fonte: INE, Estadística sobre actividades de I+D.

Galicia dedicou case 571.000 euros a I+D en 2017, un 0,90% do seu PIB neste ano. Isto supón un investimento lixeiramente superior ao realizado en 2016, que foi dun 0,87% do PIB dese ano. Este incremento do 13,3% do gasto duplica a media do Estado (6%), e sitúa a comunidade galega, xunto con Baleares (19,6%) e Asturias (13,0%) no marco das CC.AA. de maior incremento no gasto de I+D. Pola contra, Aragón (0,8%), Cantabria (2,9%) e o País Vasco (3,9%) son as comunidades que rexistran menor dotación incremental. Igualmente, Galicia é a segunda comunidade onde máis aumenta o persoal empregado en actividades de I+D, cunha mellora do 9,6% do persoal ocupado só inferior á rexistrada en Baleares (9,9%).

Madrid (26,3%) e Cataluña (23,3%) son as comunidades cunha maior participación no gasto en I+D total en España, mentres que Galicia ocupa o sétimo lugar, cunha aportación do 4,1% ao gasto total en I+D. No relacionado co do persoal implicado nestas actividades, a comunidade galega ocupa o quinto lugar cun 4,8%.

Galicia é a sétima comunidade autónoma en gasto en I+D en proporción ao seu PIB (0,93%), aínda que por debaixo da media do Estado (1,20%). Como se observa no gráfico 2.34, tan só catro comunidades quedan por encima desa media, liderando o País Vasco, cun 1,89% do seu PIB.

Gráfico 2.34

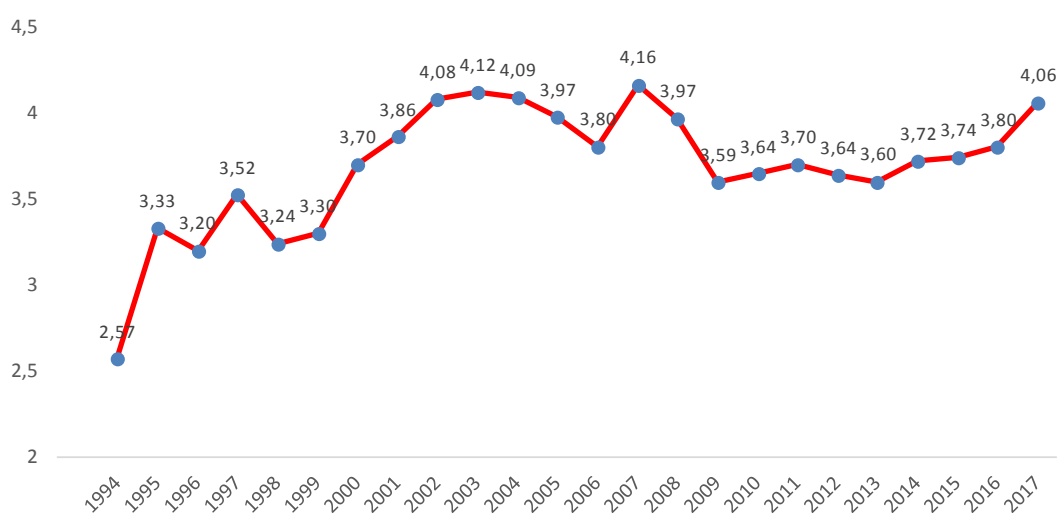
Fonte: INE, Estadística sobre actividades de I+D.

No gráfico 2.35 a porcentaxe do gasto en I+D en Galicia en relación co de España en 2017 reflicte a crecente iniciada entre 2012 e 2013. Como se observa, dende 1998 hai un período expansivo que, con pequenas oscilacións, sitúa a Galicia na máxima

participación no global de gasto estatal, situada en 2003. Dende aquela, as porcentaxes decaen lixeiramente, para tomar pulo outra vez en 2006 e acadar o máximo da serie en 2007 (4,16%). A etapa de crise económica motiva una caída abrupta, situándose con pequenas variacións no 3,60%, aproximadamente. A partir de 2013, como se dixo anteriormente, recupérase a senda crecente. A participación rexistrada en 2017 sitúa a comunidade galega na súa maior participación dende hai unha década.

Gráfico 2.35

Galicia. Gasto en I+D (% sobre PIB). 1994- 2017

Fonte: INE, Estadística sobre actividades de I+D.

O cadro seguinte permite ver a distribución do gasto en I+D por sector de execución, desagregado por CC.AA. O sector empresarial é o que acada máis fondos, tanto en Galicia (50,30%) coma na media estatal (54,92%). Dos 67.058 millóns de euros adicionais que Galicia destina en 2017 a I+D, o 71,77% corresponde a incremento de execución do gasto en empresas. Isto supón un esforzo no sector empresarial notablemente superior ao realizado no ano precedente, no que o 46,24% do incremento do gasto anual se relacionaba cun incremento de fondos para o sector empresarial. Por outra banda, neste ano destaca especialmente o incremento do gasto de execución nas institucións de ensino superior, moi por enriba do realizado en 2016 (22,35% dos fondos adicionais de 2017 fronte ao 5,73% do mesmo valor en 2016). Este perfil encaixa co debuxado polas comunidades que máis invisten en I+D en proporción do seu PIB (Madrid, Navarra, Cataluña e, moi especialmente, o País Vasco).

Cadro 2.35b

Gastos internos totais en I+D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2017

	Total	% sobre PIB	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾
Andalucía	1.421.997	0,91	528.554	274.307	616.956	2.181
Aragón	312.636	0,86	174.904	65.902	71.748	81
Asturias	182.371	0,80	98.292	25.776	58.207	96
Baleares	113.142	0,37	28.888	35.275	48.733	246
Canarias	220.264	0,49	33.853	75.316	110.963	132
Cantabria	109.005	0,83	39.515	21.140	46.143	2.207
Castela e León	683.055	1,20	438.559	47.890	196.351	255
Castela-A Mancha	228.433	0,57	131.907	28.010	68.291	225
Cataluña	3.273.410	1,46	1.916.087	619.818	723.023	14.482
C. Valenciana	1.080.464	0,99	472.444	126.286	481.365	369
Extremadura	114.014	0,61	25.264	24.471	(...)	(...)
Galicia	570.946	0,93	287.214	85.383	196.123	2.227
Madrid	3.692.625	1,68	2.124.818	886.319	675.486	6.003
Murcia	280.089	0,92	127.648	34.863	(...)	(...)
Navarra	342.525	1,73	238.238	29.747	(...)	(...)
País Vasco	1.349.881	1,89	1.012.868	98.592	237.088	1.334
A Ríoxa	74.150	0,91	38.334	15.929	19.852	34
España	14.051.633	1,20	7.717.438	2.495.023	3.808.958	30.213

(1) Institucións privadas sen ánimo de lucro.

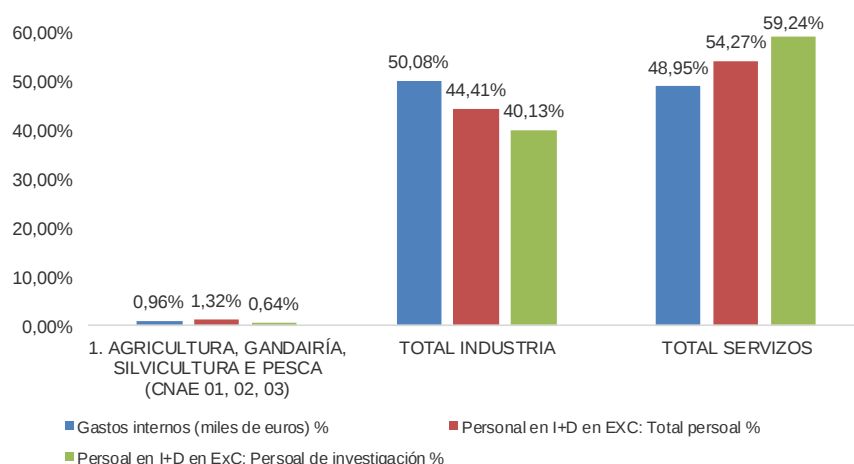
(..) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

Resulta significativo comprobar que nas comunidades que fan un maior esforzo en I+D (País Vasco, Madrid, Navarra e Cataluña) o sector privado é o responsable da meirande parte da actividade, o que pon de releve a necesidade de dispoñer dun tecido produtivo con forte actividade de I+D. Debe notarse, ademais, que son comunidades cunha fonda tradición industrial. O sector servizos acada algo menos do gasto en I+D, pero emprega a máis persoal nestas actividades e, en particular, unha parte notablemente superior para sustentar a súa actividade.

Gráfico 2.36

Gasto en I+D por sectores industriais. España, 2017

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D

O cadro 2.36 permite analizar estes gastos polo miúdo. Aínda que as cantidades destinadas pola industria son bastante equilibradas, destaca especialmente o gasto na industria farmacéutica, na de vehículos de motor e noutro material de transporte. No relacionado cos servizos, a maior partida de gasto correspóndese coas actividades profesionais, científicas e técnicas. En segundo lugar, aínda que coa metade de dotación, aparecen os servizos de información e comunicacións.

Cadro 2.36

Gastos totais en I+D (por sector). España. 2017

	Gastos internos (miles de euros)		Persoal en I+D en EXC: total personal		Persoal en I+D en EXC: persoal investigador	
	Total	%	Total	%	Total	%
TOTAL EMPRESAS	7.125.973	100	90.129	100	47.222	100
1. AGRICULTURA, GANDARÍA, SILVICULTURA E PESCA (CNAE 01, 02, 03)	68.691	0,96%	1.186	1,32%	301	0,64%
TOTAL INDUSTRIA	3.568.875	50,08%	40.026	44,41%	18.948	40,13%
2. Industrias extractivas e do petróleo (CNAE 05, 06, 07, 08, 09, 19)	75.321	1,06%	562	0,62%	271	0,57%
3. Alimentación, bebidas e tabaco (CNAE 10, 11, 12)	205.986	2,89%	2.794	3,10%	1.191	2,52%
4. Textil, confección, coiro e calzado (CNAE 13, 14, 15)	104.617	1,47%	1.177	1,31%	356	0,75%
5. Madeira, papel e artes gráficas (CNAE 16, 17, 18)	40.496	0,57%	659	0,73%	259	0,55%
6. Química (CNAE 20)	239.067	3,35%	3.657	4,06%	1.732	3,67%
7. Farmacia (CNAE 21)	631.333	8,86%	4.956	5,50%	2.473	5,24%
8. Caucho e plásticos (CNAE 22)	102.734	1,44%	1.257	1,39%	390	0,83%
9. Produtos minerais non metálicos diversos (CNAE 23)	47.494	0,67%	683	0,76%	300	0,64%
10. Metalurxia (CNAE 24)	43.437	0,61%	484	0,54%	251	0,53%
11. Manufacturas metálicas (CNAE 25)	113.099	1,59%	1.605	1,78%	641	1,36%
12. Produtos informáticos, electrónicos e ópticos (CNAE 26)	169.508	2,38%	2.924	3,24%	1.643	3,48%
13. Material e equipo eléctrico (CNAE 27)	218.611	3,07%	2.910	3,23%	1.493	3,16%
14. Outra maquinaria e equipo (CNAE 28)	228.875	3,21%	3.247	3,60%	1.437	3,04%
15. Vehículos de motor (CNAE 29)	439.983	6,17%	4.716	5,23%	2.101	4,45%
16. Outro material de transporte (CNAE 30)	567.982	7,97%	4.129	4,58%	2.245	4,75%
17. Mobles (CNAE 31)	14.953	0,21%	291	0,32%	125	0,26%
18. Outras actividades de fabricación (CNAE 32)	61.585	0,86%	861	0,96%	366	0,78%
19. Reparación e instalación de maquinaria e equipo (CNAE 33)	13.418	0,19%	210	0,23%	123	0,26%
20. Enerxía e agua (CNAE 35, 36)	131.206	1,84%	1.237	1,37%	757	1,60%
21. Saneamento, xestión de residuos e descontaminación (CNAE 37, 38, 39)	23.539	0,33%	233	0,26%	121	0,26%
22. Construción (CNAE 41, 42, 43)	95.632	1,34%	1.434	1,59%	673	1,43%
TOTAL SERVICIOS	3.488.408	48,95%	48.917	54,27%	27.973	59,24%
23. Comercio (CNAE 45, 46, 47)	251.221	3,53%	3.212	3,56%	1.655	3,51%
24. Transportes e almacenamento (CNAE 49, 50, 51, 52, 53)	57.191	0,80%	788	0,87%	230	0,49%
25. Hostalaría (CNAE 55, 56)	2.792	0,04%	53	0,06%	32	0,07%
26. Información e comunicacións (CNAE 58, 59, 60, 61, 62, 63)	836.058	11,73%	14.565	16,16%	6.924	14,66%
27. Actividades financeiras e de seguros (CNAE 64, 65, 66)	154.213	2,16%	1.351	1,50%	468	0,99%
28. Actividades inmobiliarias (CNAE 68)	5.316	0,07%	70	0,08%	19	0,04%
29. Actividades profesionais, científicas e técnicas (CNAE 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75)	2.044.353	28,69%	26.460	29,36%	17.237	36,50%
30. Actividades administrativas e servizos auxiliares (CNAE 77, 78, 79, 80, 81, 82)	36.919	0,52%	686	0,76%	245	0,52%
31. Actividades sanitarias e de servizos sociais (CNAE 86, 87, 88)	77.792	1,09%	1.334	1,48%	938	1,99%
32. Actividades artísticas, recreativas e de entretemento (CNAE 90, 91, 92, 93)	5.502	0,08%	106	0,12%	47	0,10%
33. Outros servizos (CNAE 85-854, 94, 95, 96)	17.050	0,24%	293	0,32%	179	0,38%

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

Dos datos anteriores derívase o cadro 2.37, que permite comparar a participación do gasto en I+D de cada sector no PIB das distintas CC.AA. No marco estatal, na liña co anteriormente comentado, obsérvase que a maior representación sobre o PIB a acada o sector empresarial, con preto dun 55%. A continuación figura o sector de ensino superior, cun 27,11% do gasto total. O gasto das Administracións públicas supuxo un

equivalente ao 17,76%, e o sector institucións privadas sen fins de lucro (IPSFL) achega o 0,22% restante. Estas porcentaxes supoñen unha leve reestruturación en relación co ano precedente.

A análise da comunidade galega revela que a porcentaxe empresarial é lixeiramente inferior á media estatal (50,30%), mentres que a das institucións de ensino superior representan sete puntos máis que a media estatal (34,35%). Tamén figura sobre a media o gasto das IPSGL (0,39% en Galicia), en detrimento do gasto das Administracións públicas, tres puntos por debaixo da media española.

Cadro 2.37

**Gastos en persoal actividades en I+D.
Por comunidades autónomas e sector de execución. 2017**

	Total	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾	% Persoal s/gasto total
Andalucía	1.421.997	7.672	5.320	11.384	63	0,02
Aragón	312.636	2.434	1.202	2.106	3	0,02
Asturias	182.371	1.311	507	1.444	3	0,02
Baleares	113.142	377	500	1.320	7	0,02
Canarias	220.264	578	1.091	1.688	4	0,02
Cantabria	109.005	598	371	722	32	0,02
Castela e León	683.055	3.839	942	4.685	12	0,01
Castela-A Mancha	228.433	1.499	482	1.141	10	
Cataluña	3.273.410	23.363	10.100	14.915	174	0,01
C. Valenciana	1.080.464	7.486	2.241	9.393	7	0,02
Extremadura	114.014	525	488	(...)	(...)	
Galicia	570.946	4.619	1.484	4.132	32	0
Madrid	3.692.625	22.898	13.044	15.544	130	0,01
Murcia	280.089	2.136	544	(...)	(...)	
Navarra	342.525	2.619	448	(...)	(...)	
País Vasco	1.349.881	13.041	1.252	4.155	18	0,01
A Ríoxa	74.150	641	269	493	1	0,02
España	14.051.633	95.636	40.283	79.286	509	0,02

En miles de euros (agás a 2ª columna, que está en porcentaxe)

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.

(...) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

A información do cadro anterior recolle o gasto destinado a financiar a persoal en actividades de I+D en 2017. Como pode observarse, é un gasto escaso sobre o gasto total de I+D nas diferentes comunidades e no conxunto do Estado. Galicia é a cuarta comunidade que máis gasto destina ao pago de persoal (das que teñen datos dispoñibles), cunha porcentaxe case 3 décimas superior á media estatal. O persoal en ensino superior acapara a meirande contía, case sen excepción. Ademais, contráese en 2017, aínda que nunha cantidade case inapreciable (1,55% en 2016 e 1,54% en

2017). As comunidades difiren no referente á partida que acapara a maior porcentaxe de gastos, entre aquelas onde este corresponde ás empresas (entre as que se atopa Galicia) e aquelas outras onde se trata de persoal en institucións de ensino superior. Particularmente rechamante é o caso de Cataluña, onde a porcentaxe de gasto de persoal nas empresas supera o 48% do total.

As Administracións públicas son maioritarias no emprego de mulleres en I+D. En todas as comunidades agás catro (Aragón, Canarias, Extremadura e Murcia), a porcentaxe de gasto destinado a financiar as actividades de I+D exercidas por mulleres é maioritaria nas respectivas Administracións públicas. Galicia, con preto dun 61% desta partida destinada a persoal feminino, lidera esta porcentaxe, superando en 7 puntos a media do Estado. Tamén supera a media estatal na porcentaxe de gasto en actividades desenvolvidas por mulleres en institucións de ensino superior e IPSFL. Non obstante, no caso do gasto para mulleres que traballan nestas actividades nas empresas queda por debaixo da media estatal (case 4 puntos), atopándose entre as comunidades con menor porcentaxe neste grupo.

Cadro 2.38

% Gasto mulleres. 2017

	Empresas	Admón. pública	Enseño superior	IPSFL ⁽¹⁾
Andalucía	29,55	49,44	43,71	20,06
Aragón	27,78	48,47	48,05	51,61
Asturias	31,19	51,28	41,82	21,21
Baleares	22,42	55,86	45,81	16,18
Canarias	29,33	38,84	43,43	44,44
Cantabria	30,30	59,34	46,16	38,01
Castela e León	29,30	53,79	48,45	74,19
Castela-A Mancha	34,58	46,93	42,22	65,35
Cataluña	33,33	53,47	47,63	53,48
C. Valenciana	29,86	56,82	44,37	51,35
Extremadura	27,77	47,08	(...)	(...)
Galicia	27,43	60,81	46,33	67,29
Madrid	32,91	51,04	38,69	67,41
Murcia	31,44	46,81	(...)	(...)
Navarra	28,53	50,71	(...)	(...)
País Vasco	30,00	56,31	50,28	63,64
A Rioxa	27,42	56,08	48,16	0,00
España	31,27	51,95	44,45	53,11

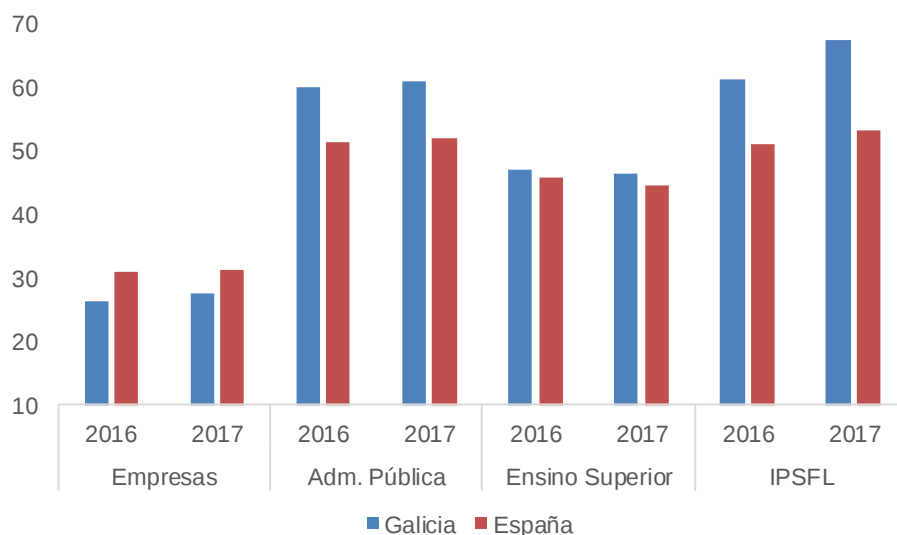
(...) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

Ao fío da representación feminina, obsérvase que en Galicia aumenta en todos os sectores relativamente máis do que o fai en España, salvo unha moi lixeira caída nos centros de ensino superior. En consecuencia, as diferenzas da representación da muller en actividades de I+D en Galicia sobre a media estatal van aumentando progresivamente.

Gráfico 2.37

%Gasto mulleres por sectores. Galicia/España. 2016-2017

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D.

O cadro 2.39 presenta a evolución do gasto por sectores dende 2010, en Galicia e España. En Galicia vese un incremento constante da porcentaxe de execución de gasto en empresas, que en España se mantén constante. Igualmente, en ambos os contextos redúcese progresivamente o gasto executado polas institucións de ensino superior, aínda que a caída é superior en Galicia. O “resto dos sectores” é o que presenta un comportamento máis estable, relativamente. Estes datos suxiren que as empresas galegas están adoptando un rol motor do gasto en I+D na comunidade, en detrimento das institucións de ensino superior.

Cadro 2.39

Porcentaxe de execución do gasto en I+ D por sectores. Galicia e España. 2010-2017

	Galicia					España				
	2010	2012	2014	2016	2017	2010	2012	2014	2016	2017
Empresas	45,07	46,00	47,61	47,45	50,30	51,65	52,98	52,92	53,74	51,70
Enseño superior	38,99	39,56	37,76	35,95	34,35	28,26	27,75	28,13	27,52	27,11
Resto dos sectores ⁽¹⁾	15,94	14,43	14,63	16,60	15,35	20,09	19,27	18,95	18,74	21,19

(1) Administración pública e institucións privadas sen fins de lucro.

Fonte: INE, Estatística de I+D.

No seguinte cadro podemos ver a evolución dende o ano 2000 ata a actualidade das porcentaxes do gasto en I+D respecto do PIB nas distintas CC.AA. Como norma xeral, detéctase unha tendencia crecente ata o 2010, en que as porcentaxes comezan a decrecer salvo en tres comunidades (Castela-A Mancha, Navarra e o País Vasco). A partir dese ano mantense decrecente, ata o bienio 2016-2017, onde se empeza a recuperar este gasto. En Galicia destaca o crecemento producido en 2007 (trece centésimas), que remata no seguinte ano onde acada a maior porcentaxe respecto ao PIB, o 1,04%. Igualmente, no último ano obsérvase tamén un leve descenso, que o sitúa no 0,94%.

Cadro 2.40

Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado. Por comunidades autónomas. 2000-2017

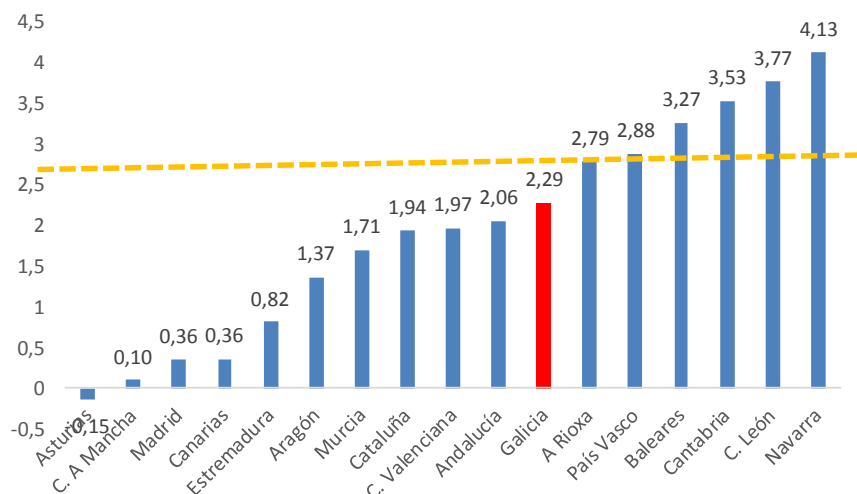
	2000	2001(*)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009(**)	2010	2011	2012(***)	2013	2014	2015	2016	2017
Andalucía	0,65	0,60	0,60	0,85	0,76	0,84	0,89	1,02	1,03	1,11	1,22	1,16	1,05	1,04	1,06	1,03	0,92	0,92
Aragón	0,69	0,69	0,71	0,70	0,69	0,79	0,87	0,90	1,03	1,12	1,13	0,97	0,95	0,90	0,92	0,90	0,89	0,87
Asturias	0,82	0,69	0,62	0,67	0,65	0,70	0,88	0,93	0,97	1,01	1,06	0,97	0,90	0,86	0,83	0,75	0,74	0,80
Baleares	0,22	0,23	0,24	0,24	0,26	0,27	0,29	0,33	0,36	0,38	0,43	0,37	0,34	0,33	0,32	0,33	0,33	0,38
Canarias	0,47	0,54	0,58	0,52	0,58	0,58	0,65	0,64	0,63	0,60	0,63	0,60	0,52	0,50	0,49	0,49	0,47	0,50
Cantabria	0,46	0,57	0,53	0,45	0,44	0,45	0,79	0,88	1,01	1,17	1,24	1,11	1,02	0,91	0,85	0,85	0,84	0,83
C. León	0,64	0,82	0,80	0,86	0,93	0,89	0,97	1,10	1,27	1,15	1,11	1,04	1,14	0,99	1,02	1,00	1,10	1,20
C. A Mancha	0,56	0,34	0,43	0,42	0,41	0,41	0,47	0,60	0,72	0,63	0,69	0,70	0,60	0,53	0,54	0,55	0,57	0,57
Cataluña	1,06	1,10	1,19	1,27	1,33	1,35	1,42	1,48	1,62	1,70	1,66	1,60	1,51	1,50	1,49	1,52	1,46	1,47
C. Valenciana	0,71	0,74	0,77	0,83	0,89	0,98	0,95	0,95	1,05	1,11	1,08	1,05	1,03	1,02	1,04	1,00	0,99	0,99
Extremadura	0,54	0,59	0,59	0,52	0,41	0,68	0,72	0,74	0,86	0,90	0,88	0,85	0,75	0,76	0,70	0,67	0,60	0,62
Galicia	0,64	0,72	0,79	0,85	0,85	0,87	0,89	1,03	1,04	0,94	0,94	0,94	0,89	0,86	0,89	0,89	0,87	0,94
Madrid	1,58	1,67	1,76	1,69	1,64	1,81	1,96	1,92	2,02	2,05	2,06	2,00	1,73	1,75	1,70	1,71	1,66	1,68
Murcia	0,69	0,62	0,54	0,68	0,65	0,73	0,76	0,91	0,86	0,87	0,92	0,86	0,84	0,84	0,88	0,89	0,94	0,92
Navarra	0,87	1,16	1,05	1,34	1,80	1,68	1,91	1,88	1,94	2,19	2,04	2,12	1,95	1,79	1,76	1,62	1,62	1,73
País Vasco	1,16	1,36	1,29	1,39	1,51	1,48	1,58	1,87	1,98	2,13	2,03	2,15	2,23	2,09	2,04	1,91	1,89	1,88
A Ríoxa	0,57	0,62	0,54	0,63	0,66	0,66	1,04	1,16	1,01	1,08	1,06	1,02	0,89	0,79	0,93	0,90	0,84	0,91
España	0,91	0,95	0,99	1,05	1,06	1,12	1,20	1,27	1,35	1,39	1,40	1,36	1,27	1,24	1,24	1,22	1,19	1,20

Dende 2001(*) ata 2009 PIB pm base 2000.
Dende 2009 (**) ata 2012 PIB pm base 2008.
Dende 2012 (***) en adelante PIB pm base 2010.
Fonte: INE, Estadística de I+D.

Unha análise polo miúdo desta evolución permite obter resultados de interese. O gráfico seguinte presenta as taxas de crecemento medio anual das porcentaxes de gasto en I+D (en relación co PIB) nas diferentes CC.AA. Galicia é a sétima comunidade en crecemento, por enriba da media do conxunto de España (1,6%).

Gráfico 2.38

Evolución do gasto en I+D sobre PIB. 2010-2017

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D.

En España o gasto total porcentual en I+D vén aumentando a unha media do 1,64%. Navarra, Castela e León e Cantabria destacan no esforzo acumulado neste investimento, mentres que o ritmo de Castela-A Mancha e Madrid –que foi sinalada pola cantidade que destina ao seu I+D- é menor. Asturias é a única comunidade que dedica en 2016 unha cantidade menor do seu PIB que a que destinaba en 2000. Galicia, no total do período, presenta un crecemento medio acumulado superior á media.

O cadro 2.41 recolle a porcentaxe de gasto en I+D que se realiza nos diferentes países que integran a UE, así como outros países de Europa. A Estratexia Europa 2020 para un crecemento intelixente, sostible e integrador establece como obxectivo clave o aumento do investimento comunitario ata o 3% do PIB. A senda de crecemento iniciada en 2008 interrómpeuse coa chegada da crise, no bienio 2012-2013. A partir dese momento, o gasto en I+D estabilízase no 2,03% ata o ano 2017, onde experimenta unha lixeira mellora. Alemaña, Austria, Dinamarca, Finlandia e Suecia, con taxas medias superiores ao 2,8%, destacan no esforzo de investimento en I+D. Non obstante, cabe destacar que tan só dous países (Finlandia, cunha media do 3,3% no período analizado, e Suecia, do 3,3%) se achegan ao obxectivo marcado.

Cadro 2.41

Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. Países OCDE Europa: 2007-2017

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EU (28 países)	1,84	1,93	1,93	1,97	2,01	2,02	2,03	2,03	2,03	2,06
Alemaña	2,60	2,72	2,71	2,80	2,87	2,82	2,87	2,92	2,94	3,02
Austria	2,57	2,60	2,73	2,67	2,91	2,95	3,07	3,05	3,09	3,16
Bélxica	1,92	1,99	2,05	2,16	2,27	2,33	2,39	2,47	2,49	2,58
Bulgaria	0,45	0,49	0,56	0,53	0,60	0,63	0,79	0,96	0,78	0,75
Chipre	0,39	0,44	0,45	0,46	0,44	0,48	0,51	0,48	0,50	0,56
Croacia	0,88	0,84	0,74	0,75	0,75	0,81	0,78	0,84	0,84	0,86
Dinamarca	2,77	3,06	2,92	2,94	2,98	2,97	2,91	2,96	2,87	3,05
Eslovaquia	0,46	0,47	0,62	0,66	0,80	0,82	0,88	1,18	0,79	0,88
Eslovenia	1,63	1,82	2,06	2,42	2,57	2,58	2,37	2,20	2,00	1,86
España	1,32	1,35	1,35	1,33	1,29	1,27	1,24	1,22	1,19	1,20
Estonia	1,26	1,40	1,58	2,31	2,12	1,72	1,45	1,49	1,28	1,29
Finlandia	3,55	3,75	3,73	3,64	3,42	3,29	3,17	2,90	2,75	2,76
Francia	2,06	2,21	2,18	2,19	2,23	2,24	2,23	2,22	2,25	2,19
Grecia	0,66	0,63	0,60	0,67	0,70	0,81	0,83	0,97	0,99	1,13
Hungría	0,98	1,13	1,14	1,19	1,26	1,39	1,35	1,36	1,21	1,35
Irlanda	1,39	1,61	1,59	1,55	1,56	1,56	1,50	1,20	1,18	1,05
Italia	1,16	1,22	1,22	1,21	1,27	1,31	1,34	1,34	1,29	1,35
Letonia	0,58	0,45	0,61	0,70	0,66	0,61	0,69	0,63	0,44	0,51
Lituania	0,79	0,83	0,78	0,90	0,89	0,95	1,03	1,04	0,74	0,89
Luxemburgo	1,62	1,68	1,50	1,46	1,27	1,30	1,26	1,27	1,24	1,26
Malta	0,53	0,52	0,61	0,67	0,83	0,77	0,72	0,77	0,61	0,54
Países Baixos	1,64	1,69	1,72	1,90	1,94	1,95	2,00	2,00	2,03	1,99
Polonia	0,60	0,66	0,72	0,75	0,88	0,87	0,94	1,00	...	1,03
Portugal	1,45	1,58	1,53	1,46	1,38	1,33	1,29	1,24	1,27	1,33
Reino Unido	1,63	1,69	1,67	1,67	1,60	1,65	1,67	1,67	1,69	1,66
República Checa	1,24	1,29	1,34	1,56	1,78	1,90	1,97	1,93	1,68	1,79
Rumanía	0,57	0,46	0,45	0,49	0,48	0,39	0,38	0,49	0,48	0,50
Suecia	3,50	3,45	3,22	3,25	3,28	3,31	3,15	3,27	3,25	3,40
Turquia	0,69	0,81	0,80	0,80	0,83	0,82	0,86	0,88	...	0,96
Islandia	2,52	2,64	:	2,48	:	1,76	2,00	2,17	2,08	2,10
Noruega	1,55	1,72	1,65	1,63	1,62	1,65	1,71	1,93	2,04	2,09
Rusia	0,98	1,17	1,06	1,02	1,05	1,06	1,07	1,10	...	...
Galicia	1,04	0,94	0,94	0,94	0,89	0,86	0,87	0,89	0,87	0,93
España	1,35	1,39	1,35	1,33	1,28	1,26	1,23	1,22	1,19	1,20

Fonte: IGE e Eurostat.

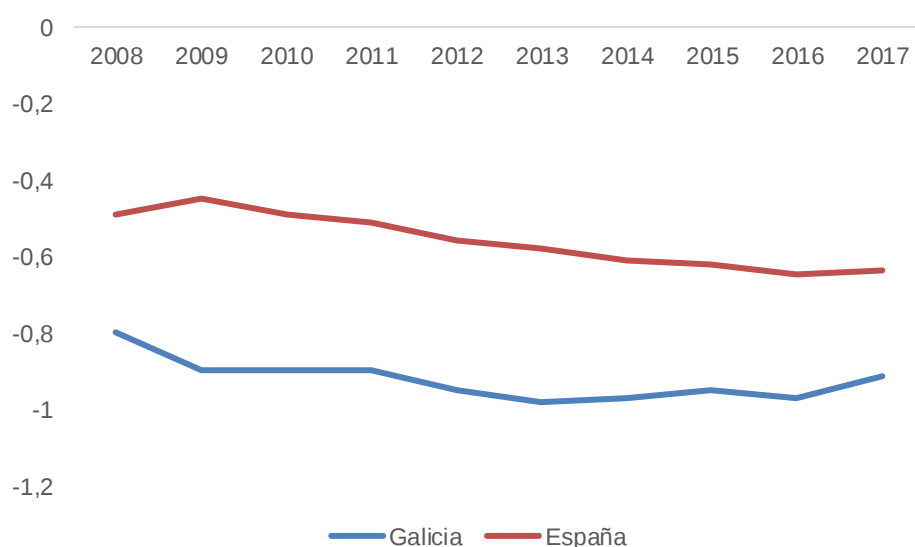
España non chega a media da EU en ningún dos anos. En concreto, o investimento durante toda a década (1,28%) é 7 décimas inferior á media da EU. A situación relativa de Galicia mellora entre 2016 e 2017, presentando unha mellora de 0,15 puntos só igualada á experimentada polo Reino Unido e Italia. O gasto actual sitúa a comunidade

galega no marco de países como Lituania e Turquía. Con todo, a porcentaxe de gasto en I+D en 2017 é do 45,14% da media europea. España, onde ademais se reduce a porcentaxe entre 2016 e 2017, queda no 58,25% da media do gasto da EU. Isto supón equiparalo a países como Estonia ou Luxemburgo.

A pesar destes datos, obsérvase que a diverxencia da comunidade galega de cara aos obxectivos da EU é menor que á do conxunto do Estado, sobre todo a partir da recente mellora do 2017.

Gráfico 2.39

**Evolución do gasto en I+D sobre PIB. Galicia/España.
2008-2017**

Fonte: INE, Estadística sobre actividades de I+D.

2.6. Innovación tecnolóxica nas empresas

A Enquisa de innovación tecnolóxica nas empresas, do INE, permite coñecer a estratexia tecnolóxica das empresas e os factores que inflúen na súa capacidade para innovar e ademais proporciona o marco base para estudos posteriores, como pode ser a utilización da tecnoloxía punta nos procesos de fabricación ou a análise dos fluxos de pagos e ingresos tecnolóxicos. Nesta enquisa avalíase a actividade das empresas que realizan algunha actividade innovadora (I+D, adquisición de tecnoloxía inmaterial software, gastos en deseño etc.)

O cadro 2.42 recolle os principais indicadores de I+D nas empresas manufactureiras de tecnoloxía alta e media alta e de servizos de alta tecnoloxía.

Cadro 2.42

Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa⁽¹⁾ e comunidades autónomas. 2017

	Manufactureiras de alta e media-alta tecnoloxía			De servizos de alta tecnoloxía		
	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC
Andalucía	168	159.123	2.031	268	135.420	2.366
Aragón	123	98.514	1.270	74	30.962	512
Asturias	30	10.309	141	80	36.000	647
Baleares	8	2.562	43	38	10.923	228
Canarias	6	1.351	29	51	23.186	383
Cantabria	27	13.852	204	37	8.832	143
Castela e León	60	132.773	1.296	128	223.103	1.450
Castela-A Mancha	51	71.106	522	54	16.266	270
Cataluña	692	871.728	9.397	561	463.771	6.656
C. Valenciana	261	129.373	1.863	291	137.893	2.473
Estremadura	11	1.863	43	33	5.524	163
Galicia	108	72.683	923	185	97.369	2.034
Madrid	264	708.891	5.800	622	723.741	9.173
Murcia	70	22.043	405	81	28.485	576
Navarra	100	87.573	946	74	42.391	470
País Vasco	342	283.063	3.171	328	471.849	6.120
A Ríoxa	14	2.994	55	35	9.551	232
España	2.173	2.669.800	28.139	2.625	2.465.265	33.897

(1) Manufactureiras de alta tecnoloxía: industria farmacéutica, maquinaria de oficina e material informático, compoñentes electrónicos, aparatos de radio, TV e comunicación, instrumentos médicos, de precisión, óptica e relojería e construción aeronáutica e espacial.

Manufactureiras de media-alta tecnoloxía: industria química agás farmacia; maquinaria e equipo; maquinaria e aparatos eléctricos; industria do automóbil; outro material de transporte.

De servizos de alta tecnoloxía: correos e telecomunicacións; actividades informáticas; investigación e desenvolvemento.

Fonte: INE, Base: indicadores de ciencia e tecnoloxía.

En 2017 a comunidade galega concentra 108 empresas manufactureiras de alta-media tecnoloxía, dez máis que en 2016 (un incremento do 10%). Supoñen preto dun 5% do total do Estado, e achegan o 2,72% dos gastos en I+D e o 3,28% do gasto en persoal en actividades de innovación no total do conxunto do Estado. Os servizos de alta tecnoloxía presentan un mellor comportamento, aglutinando 185 empresas (7,04% do total) cun gasto superior ao das empresas manufactureiras (6,64% do total do Estado). As empresas de servizos dan emprego a 2.034 persoas en 2017, un 6% do total en España. Cataluña, Madrid e o País Vasco son as comunidades que lideran todas as categorías, sobre todo no relacionado co sector industrial. Entre as tres comunidades suman o 60% das empresas manufactureiras, que empregan a algo máis do 65% do persoal e supoñen un 70% do gasto total. No sector servizos, os datos son lixeiramente menores, pero con idéntica tendencia á concentración: 58% das empresas, 64,70% do emprego e 67,30% do gasto total en I+D. Estas porcentaxes son lixeiramente inferiores ás reflectidas en informes anteriores, pero as diferencias non chegan a un punto porcentual.

Na comparativa coa situación en 2016, España rexistra unha perda de 20 empresas manufactureiras e 70 de servizos, un 1,84% do total de empresas no sector. Esta redución é particularmente salientable en Cataluña, responsable de máis do 53%

deste diminución (26 empresas manufactureiras e 22 de servizos). Polo contrario, Andalucía presenta a maior expansión no que se refire as manufactureiras (16), aínda que presenta un saldo neto global negativo pola perda de 18 empresas de servizos.

Neste contexto, Galicia fornece o seu tecido empresarial, aumentando o número de empresas manufactureiras (10) e de servizos (1). Así, a comunidade galega é a segunda comunidade que máis mellora no número global de empresas innovadoras, sendo tan só superada por Navarra.

O gasto expándese en termos globais, destacando os incrementos do gasto en Madrid e Cataluña en manufactureiras e de Cataluña no sector servizos. Finalmente, tamén medra o número de persoas empregadas no sector, tanto nas empresas manufactureiras coma nas de servizos. Galicia é responsable de algo máis do 9% desta mellora relativa.

Economía social

3

Benigno Sánchez García

Capítulo 3. ECONOMÍA SOCIAL

3.1. Cooperativas

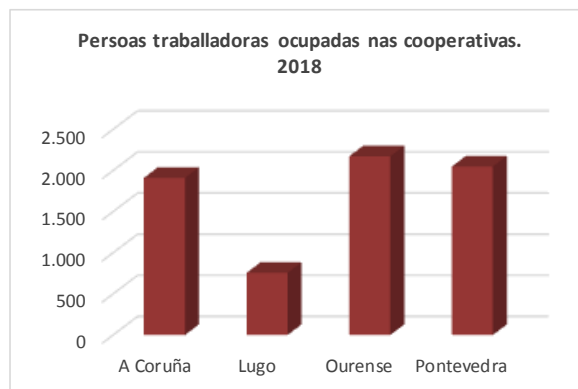
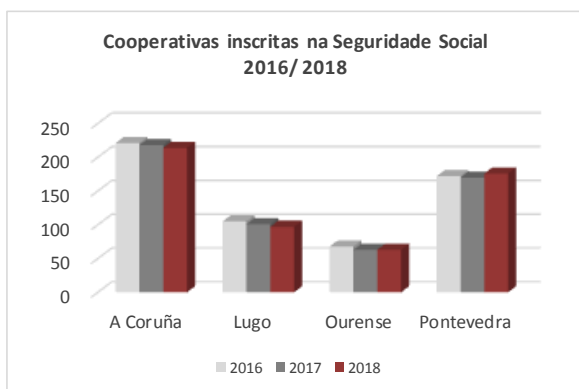
Segundo datos do Ministerio de Traballo, Migracións y Seguridade Social (cadro 3.1), o número total de cooperativas inscritas na Seguridade Social en Galicia, a 31 de decembro de cada ano, rexistrou unha diminución continuada nos tres últimos anos que, en 2018 respecto de 2016, supón o 2,8%. Non obstante, a pesar da diminución do número de cooperativas inscritas, o número de persoas traballadoras empregadas tivo un incremento do 6,5 % nese mesmo período dos tres últimos anos. A provincia da Coruña segue a ser a que conta con máis cooperativas, pero estas ocupan menos persoas que as da provincia de Ourense e Pontevedra. As cooperativas da provincia de Ourense seguen a ter a ocupación media de persoas traballadoras máis alta de Galicia (32 persoas), aínda que este dato está distorsionado polo efecto Coren, un dos maiores grupos industriais de Galicia, cunha ampla base cooperativa. Lugo é a provincia onde o indicador á que se acaba de facer referencia é máis baixo, con 7 persoas traballadoras de media por cooperativa.

Cadro 3.1

**Cooperativas inscritas na Seguridade Social e persoas traballadoras.
Por provincias. Galicia. 2016-2018**

	Cooperativas			Persoas traballadoras			
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	
						Ambos sexos	% de mulleres
A Coruña	221	218	214	1884	2.019	1910	45,5
Lugo	105	101	97	826	747	755	45,0
Ourense	68	63	63	1438	1458	2.172	44,3
Pontevedra	172	170	176	2.317	2.011	2.048	46,3
Galicia	566	552	550	6.465	6.235	6.885	45,3

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social, Anuario de estatísticas laborais 2018.

Xa con datos da Consellería de Economía, Emprego e Industria, e se temos en conta tan só as cooperativas inscritas en 2018 nos rexistros autonómicos, provinciais e central (cadro 3.2), a provincia que amosou un maior dinamismo neste punto foi a de Pontevedra. Por tipo de cooperativa, o protagonismo case absoluto corresponde ao cooperativismo de traballo asociado.

Cadro 3.2

Cooperativas constituídas nos rexistros provinciais e central, segundo a clase de cooperativa e número de socios/as promotores. Galicia, 2018

CLASE	REGISTROS PROVINCIAIS																				REGISTRO CENTRAL					TOTAL				
	A CORUÑA					LUGO					OURENSE					PONTEVEDRA														
	Nº COOP.	Nº SOCIOS/AS				Nº COOP.	Nº SOCIOS/AS				Nº COOP.	Nº SOCIOS/AS				Nº COOP.	Nº SOCIOS/AS				Nº COOP.	Nº SOCIOS/AS				Nº COOP.	Nº SOCIOS/AS			
		HOMES	MULL.	P.XURIDICA S	TOTAL		HOMES	MULL.	P.XURIDICA S	TOTAL		HOMES	MULL.	P.XURIDICA S	TOTAL		HOMES	MULL.	P.XURIDICA S	TOTAL		HOMES	MULL.	P.XURIDICA S	TOTAL		HOMES	MULL.	P.XURIDICA S	TOTAL
Traballo asociado	14	13	20		33	2	2	2		4	13	27	15		42	26	33	43		76	7	7	9		16	62	82	89		171
Consumidores e usuarios																														
Vivendas	3	28	17		45											2	6	3		9						5	34	20		54
Agrarias	1	2	4		6						1	2	2		4											2	4	6		10
Explotación comun. da terra																														
Servizos																														
Mar																														
Transportistas																					2	4		3	7	2	4		3	7
Transportistas-Traballo asociado																														
Seguros																														
Sanitarias																														
Servizos sociais-Traballo asociado																														
Ensino																														
Ensino-Traballo asociado											1	3			3											1	3		0	3
Educacionais																														
Integración social																														
Segundo Grao																														

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Dende o punto de vista da actividade desenvolvida, o 52,8% das cooperativas constituídas en Galicia en 2018, que agrupan ao 58,8% das persoas socias, pertencen ao sector da construción e aos subsectores do comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas; ás actividades profesionais, científicas e técnicas; e ao ensino.

Cadro 3.3

Cooperativas constituídas nos rexistros provinciais e central, segundo a actividade desenvolvida e número de socios/as promotores. 2018

Cód.	Tipo de actividade	REXISTROS PROVINCIAIS								REXISTRO CENTRAL		TOTAL	
		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.
		Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.				
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	2	8			2	6	1	2			5	16
B	Industrias extractivas												
C	Industria manufacturera	3	7			1	3			1	2	5	12
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado												
E	Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación												
F	Construción	3	45					3	11	1	2	7	58
G	Comercio por xunto e polo mudo; reparación de vehículos de motor e motocicletas	2	5			4	9	9	26	1	3	16	43
H	Transporte e almacenamento									2	7	2	7
I	Hostalaría	1	2			2	4	2	7			5	13
J	Información e comunicacións					3	18			2	4	5	22
K	Actividades financeiras e de seguros											0	0
L	Actividades inmobiliarias							1	3			1	3
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	2	4			2	6	5	14			9	24
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares			1	2	1	3			1	2	3	7
O	Administración pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria												
P	Educación	4	10					2	9			6	19
Q	Actividades sanitarias e de servizos sociais							2	7			2	7
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	1	3							1	3	2	6
S	Outros servizos			1	2			3	6			4	8
T	Activid. dos fogares como empregadores de persoal doméstico; activid. dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio												
U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais												
Total		18	84	2	4	15	49	28	85	9	23	72	245

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

3.2. Sociedades laborais

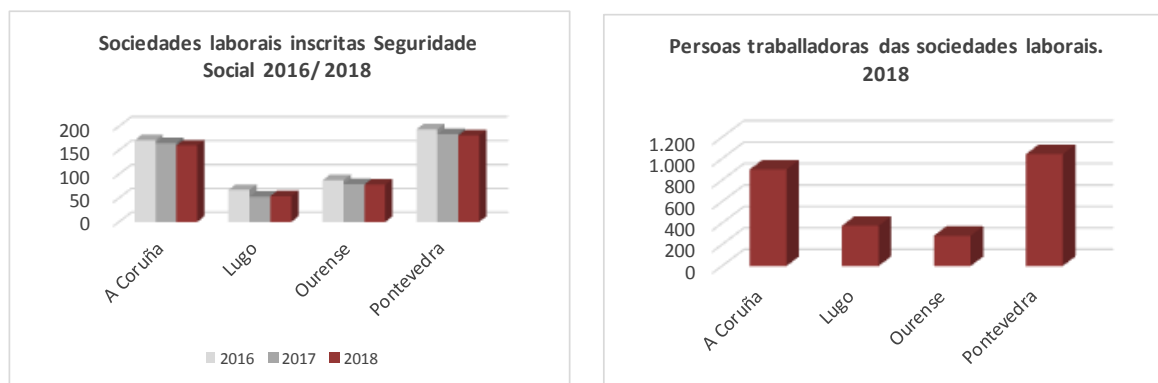
De novo con datos do Ministerio de Traballo, Migracións y Seguridade Social (cadro 3.4), o número total de sociedades laborais inscritas na Seguridade Social en Galicia, a 31 de decembro de cada ano, diminuíu nos últimos tres anos, nunha tendencia uniforme en todas as provincias galegas. A diminución en 2018 respecto de 2016 foi do 8,9%. O número de persoas traballadoras empregadas nelas diminuíu un 1,6%.

Cadro 3.4

Sociedades laborais inscritas na Seguridade Social e persoas traballadoras.
Por provincias. Galicia. 2016-2018

	Sociedades laborais			Persoas traballadoras			
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	
						Ambos sexos	% de mulleres
A Coruña	171	165	160	941	925	899	34,6
Lugo	67	53	54	357	344	374	29,4
Ourense	87	79	78	293	271	282	35,1
Pontevedra	194	184	181	1049	1118	1042	26,3
Galicia	519	481	473	2.640	2.658	2.597	30,6

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social, Anuario de estadísticas laborais 2018.

O dato anterior resulta congruente cos facilitados pola Consellería de Economía, Emprego e Industria acerca da evolución do número de sociedades laborais constituídas en Galicia entre 2011 e 2017 (a pesar do reponte no número das constituídas en 2018), e do número de sociedades laborais que causaron baixa no mesmo período, incluíndo aquí o ano 2018, ano este último no que se produciron 125 baixas, o dato máis prominente de toda a serie.

Cadro 3.5

Sociedades laborais: actos inscritos segundo a provincia do domicilio social. Galicia. 2018

	Sociedades laborais constituídas	Modificacións estatutarias	Sociedades laborais que causaron baixa	Totais
A Coruña	15	37	50	102
Lugo	3	12	15	30
Ourense	3	5	10	18
Pontevedra	24	26	50	100
Galicia	45	80	125	250

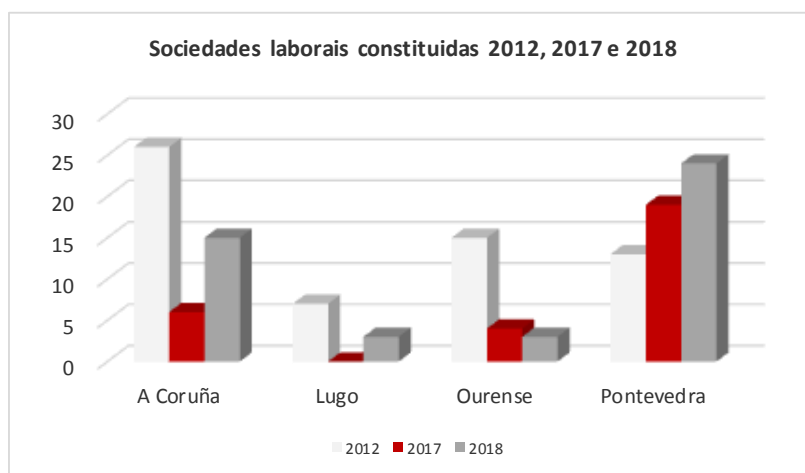
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 3.6

Sociedades laborais constituídas por provincias. Galicia. 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	20	26	18	18	13	7	6	15
Lugo	2	7	2	5	1	1	0	3
Ourense	10	15	3	6	5	3	4	3
Pontevedra	16	13	22	13	16	18	19	24
Galicia	48	61	45	42	35	29	29	45

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 3.7

Sociedades laborais. Modificacións estatutarias. Evolución. Galicia. 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	7	11	15	11	6	12	8	37
Lugo	2	7	2	1	1	3	2	12
Ourense	5	4	1	4	2	0	1	5
Pontevedra	10	14	13	12	11	9	12	26
Galicia	24	36	31	28	20	24	23	80

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 3.8

Sociedades laborais que causaron baixa por provincias. Galicia. 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	26	20	18	23	15	19	41	50
Lugo	15	14	23	8	8	4	25	15
Ourense	11	14	14	13	14	5	10	10
Pontevedra	25	23	24	20	20	11	25	50
Galicia	77	71	79	64	57	39	101	125

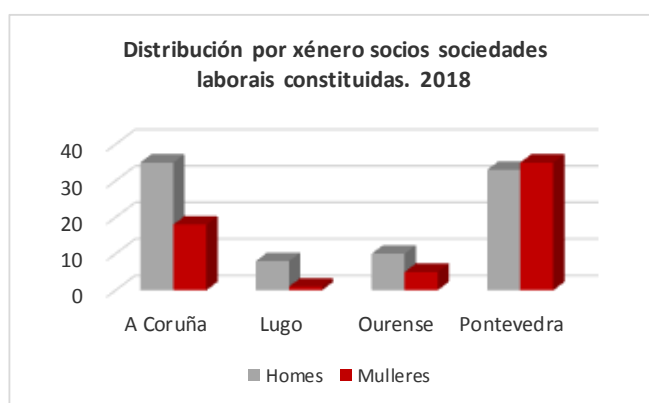
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 3.9

Distribución provincial número socios desagregado por sexo e tipo de participación nas sociedades laborais constituídas en 2018

	Persoas Físicas	Persoas xurídicas	Totais socios por sexo		Socios por tipo de participación			
			Homes	Mulleres	Homes soc. traballo	Mulleres soc. traballo	Homes soc. capital	Mulleres soc. capital
A Coruña	53		35	18	29	14	6	4
Lugo	9		8	1	8	1		
Ourense	15		10	5	7	4	3	1
Pontevedra	68		33	35	28	34	5	1
Galia	145	0	86	59	72	53	14	6

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

A metade das sociedades laborais constituídas en Galicia en 2018 (cadro 3.10) están encadradas en tres subsectores: o comercio por xunto e polo miúdo e a reparación de vehículos a motor; as actividades profesionais, científicas e técnicas; e as actividades artísticas, recreativas e de entretemento.

Cadro 3.10

Sociedades laborais constituídas, segundo a actividade económica, as provincias e o total. Galicia, 2018

Cód.	Actividade	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
		Nº SS LL	Nº Soc.	Nº SS LL	Nº Soc.	Nº SS LL	Nº Soc.	Nº SS LL	Nº Soc.	Nº SS LL	Nº Soc.
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	1	3					1	3	2	6
B	Industrias extractivas										
C	Industria manufacturera	3	15					1	2	4	17
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado										
E	Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación										
F	Construción	2	7	1	3			1	6	4	16
G	Comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas	3	12					6	15	9	27
H	Transporte e almacenamento										
I	Hostalaría	2	6					2	6	4	12
J	Información e comunicacións			1	3			1	2	2	5
K	Actividades financeiras e de seguros										
L	Actividades inmobiliarias										
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	4	10					5	11	9	21
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares							2	10	2	10
O	Administración pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria										
P	Educación					1	5			1	5
Q	Actividades sanitarias e de servizos sociais										
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento			1	3	2	10	2	4	5	17
S	Outros servizos							3	9	3	9
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio										
U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais										
Total		15	53	3	9	3	15	24	68	45	145

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Dende o punto de vista societario, o 86,2% das persoas socias das sociedades laborais constituídas en 2018 son socias de traballo, e un 59,3% homes.

Cadro 3.11

Sociedades laborais constituídas, segundo a actividade económica, tipo de participación e sexo. Galicia. 2018

Cód.	Actividade	Nº SS LL	Total socios	Socios		Sexo	
				De traballo	De capital	Home	Muller
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	2	6	5	1	4	2
B	Industrias extractivas						
C	Industria manufacturera	4	17	15	2	13	4
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado						
E	Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación						
F	Construción	4	16	13	3	14	2
G	Comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas	9	27	23	4	14	13
H	Transporte e almacenamento						
I	Hostalaría	4	12	12		7	5
J	Información e comunicacións	2	5	5		4	1
K	Actividades financeiras e de seguros						
L	Actividades inmobiliarias						
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	9	21	19	2	8	13
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	2	10	7	3	4	6
O	Administración pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria						
P	Educación	1	5	4	1	1	4
Q	Actividades sanitarias e de servizos sociais						
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	5	17	14	3	14	3
S	Outros servizos	3	9	8	1	3	6
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio						
U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais						
Total		45	145	125	20	86	59

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

3.3. Centros especiais de emprego

Esta modalidade de organización produtiva, que persegue a integración laboral das persoas con discapacidade, viu a constitución de 6 centros en 2018, nos que a práctica totalidade está integrada por persoas con discapacidade.

Cadro 3.12

Centros especiais de emprego constituídos en Galicia. 2018

Centros especiais de emprego	Centros de traballo	Traballadores/as		Persoas con discapacidade		Persoas sen discapacidade	
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
6	6	5	2	5	1	0	1

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

**Poboación e mercado de
traballo**

4

María Bastida Domínguez

Santiago Lago Peñas

Alberto Vaquero García

(apartados 4.1 a 4.7)

Capítulo 4. POBOACIÓN E MERCADO DE TRABALLO

4.1. A poboación galega

4.1.1. Evolución da poboación

A poboación galega diminuíu en 2018 respecto a 2017 en 6.980 persoas, ata chegar aos 2.703.149 habitantes.

Esta perda de peso demográfico insírese nunha traxectoria descendente, como mostra o cadro 4.1. Nel recóllese a evolución demográfica das cinco comunidades autónomas (CC.AA.) máis poboadas, cunha dobre perspectiva temporal: a un prazo máis longo (tomando como referencia 2001) e nos últimos oito anos (2011-2018). En 2018, Andalucía, Cataluña, Madrid e Comunidade Valenciana, por esta orde, concentran 27.394.563 habitantes, un 58,7% da poboación española.

Salienta o seguinte:

- O contraste entre a grande suba da poboación española entre 2001 e 2018 (5.992.902 habitantes, un 14,7%) e a diminución da poboación galega (5.124 habitantes, un 18,9%).
- Galicia é a única das cinco CC.AA. analizadas que ten menos poboación en 2018 que no 2001.

Polo que se refire aos últimos oitos anos (2011-2018):

- A poboación galega diminuíu en 70.266 persoas.
- Galicia é a única das cinco CC.AA. estudadas que baixou a poboación todos os anos.

Cadro 4.1

Poboación das 5 comunidades autónomas de mais habitantes. 2001/2011-2018

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Andalucía	7.323.031	8.332.087	8.377.809	8.393.159	8.388.875	8.399.618	8.403.774	8.408.825	8.410.094
Cataluña	6.314.849	7.493.252	7.514.992	7.480.921	7.416.237	7.396.991	7.408.290	7.441.140	7.488.717
Madrid	5.379.087	6.394.239	6.425.573	6.414.709	6.378.297	6.385.298	6.424.275	6.476.705	6.549.519
C. Valenciana	4.135.183	4.999.211	5.009.647	4.987.017	4.956.427	4.939.674	4.932.347	4.935.084	4.946.233
Galicia	2.698.025	2.773.415	2.771.916	2.761.970	2.747.226	2.734.656	2.720.102	2.710.129	2.703.149
España	40.665.545	46.667.175	46.818.216	46.727.890	46.512.199	46.449.565	46.440.099	46.527.039	46.658.447

Os datos do 1-1-2018 son provisionais.

Fonte: INE, a 1 de xaneiro de cada ano.

Aparece a desagregación provincial desta evolución no cadro 4.2, destacando que:

- A poboación baixou nas catro provincias.
- En 2018 A Coruña e Pontevedra seguen a concentrar máis de dous millóns de habitantes (2.062.343), un 76,3% do total da poboación en Galicia.

- O devalar demográfico en Galicia vaise facendo máis intenso ano a ano, sobre todo nas provincias de Ourense e Lugo, cunha perda de poboación dende 2011 ata 2018 do 6,3% e 5,2%, respectivamente.

Cadro 4.2

Evolución anual da poboación. Por provincias. 2001/2011-2018

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	1.095.881	1.140.069	1.141.178	1.138.494	1.133.330	1.128.694	1.124.114	1.121.746	1.121.417
Lugo	359.818	349.525	347.629	344.845	341.822	338.921	336.136	333.593	331.492
Ourense	339.681	330.019	328.188	325.389	321.801	318.739	314.663	311.562	309.314
Pontevedra	902.645	953.802	954.921	953.241	950.273	948.302	945.189	943.228	940.926

Fonte: INE, a 1de xaneiro de cada ano.

A desagregación por grupos quinquenais de idade dos datos da poboación galega a longo prazo figura no cadro 4.3. O notable avellentamento demográfico de Galicia queda ben reflectido comparando a situación entre 2001 y 2018, xa que o grupo de idade de 85 ou máis anos multiplica case por 2 o valor de 2001.

Cadro 4.3

Serie histórica de poboación segundo grupos quinquenais de idade. Galicia. 2001, 2006, 2014 e 2018

	2001	2006	2014	2018
0-4	93.594	103.716	108.093	97.757
5-9	105.119	98.513	113.617	113.096
10-14	126.065	109.671	106.762	112.684
15-19	166.204	130.641	104.818	106.778
20-24	213.597	169.871	124.056	109.998
25-29	210.965	217.213	146.545	125.854
30-34	201.386	215.370	193.081	150.984
35-39	192.982	207.372	228.146	200.849
40-44	189.714	197.626	216.706	224.960
45-49	171.193	192.760	208.759	213.963
50-54	171.108	172.649	198.369	203.312
55-59	158.809	171.235	182.840	194.255
60-64	141.256	158.141	168.418	175.792
65-69	167.010	138.842	166.041	165.352
70-74	140.368	158.009	133.450	154.766
75-79	110.629	125.273	130.765	114.427
80-84	75.190	88.776	113.244	116.678
85 e mais	62.837	74.421	103.516	121.643
Total	2.698.025	2.730.097	2.747.226	2.703.149

Fonte: INE, a 1de xaneiro de cada ano.

O cadro 4.4 amosa a evolución da distribución da poboación galega por comarcas, no que subliñamos as once demarcacións que a 1 de xaneiro de 2018 teñen máis de 50.000 habitantes. A partir da comparación respecto ao ano 2001, salienta o seguinte:

- No eido das provincias de Lugo e Ourense, tan só a comarca da capital de provincia medrou, namentres na Coruña aumentou en tres (A Coruña, Compostela e Barbanza) e en Pontevedra en seis (Vigo, Pontevedra, Baixo Miño, o Condado, O Morrazo e O Salnés).

- Das comarcas das sete principais cidades de Galicia, só a de Ferrol baixou o número de habitantes (en 8.680).
- En varias comarcas galegas (Ortegal, Os Ancares, A Fonsagrada, Quiroga, Baixa Limia, Terra de Caldelas, Terra de Trives, Viana, A Paradanta) a poboación caeu máis dun 25%; e entre un 20%-25% en Muros, Terra de Soneira, Xallas, Chantada, Meira, O Ribeiro e Terra de Celanova).

Finalmente salienta que no período 2014-2018, das 53 comarcas tan só subiu a poboación en tres: A Coruña, Santiago de Compostela e Pontevedra.

Cadro 4.4

Poboación segundo comarcas. Galicia. 2001, 2011-2018

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Arzúa	19.184	17.364	17.226	17.057	16.909	16.828	16.678	16.500	16.351
Barbanza	66.323	68.311	68.336	68.199	67.776	67.331	66.940	66.672	66.405
A Barcala	11.800	11.179	11.046	10.940	10.763	10.634	10.556	10.424	10.382
Bergantiños	70.815	70.209	69.834	69.438	68.928	68.428	67.890	67.357	67.173
Betanzos	39.142	39.632	39.419	39.065	38.768	38.452	38.079	37.975	38.011
A Coruña	358.302	396.864	398.025	398.412	397.254	396.728	397.520	398.730	400.995
Eume	28.842	26.391	26.124	25.539	25.490	25.184	25.000	24.834	24.639
Ferrol	162.261	162.531	161.541	160.666	159.422	158.029	156.159	154.802	153.581
Fisterra	25.175	23.677	23.136	22.747	22.461	22.255	22.000	21.770	21.631
Muros	15.971	14.399	14.042	13.785	13.493	13.244	13.004	12.852	12.726
Noia	37.292	35.623	35.269	34.775	34.459	34.062	33.758	33.527	33.312
Ordes	38.193	38.683	38.411	38.153	37.687	37.313	36.960	36.702	36.583
Ortegal	16.923	14.347	13.772	13.166	12.942	12.990	12.776	12.531	12.238
Santiago	146.555	163.576	164.519	164.621	165.083	165.361	165.887	166.692	167.142
O Sar	17.718	16.814	16.730	16.459	16.373	16.235	16.091	15.922	15.741
Terra de Melide	14.820	13.137	12.679	12.379	12.533	12.371	12.238	12.153	12.003
Terra de Soneira	21.694	19.426	19.168	18.706	18.386	17.943	17.620	17.360	17.041
Xallas	16.992	14.961	14.634	14.054	14.008	13.808	13.643	13.491	13.397
Os Ancares	14.238	11.612	11.330	11.153	10.951	10.719	10.474	10.265	10.019
Chantada	17.118	14.835	14.536	14.287	14.055	13.876	13.639	13.499	13.389
A Fonsagrada	7.461	6.043	5.859	5.696	5.563	5.432	5.316	5.185	5.075
Lugo	112.895	120.548	120.737	120.802	120.320	119.579	119.394	118.906	118.758
A Mariña Central	30.457	30.530	30.323	30.106	29.860	29.542	29.373	29.185	29.149
A Mariña Occidental	28.020	27.238	27.140	26.964	26.729	26.370	26.122	25.929	25.792
A Mariña Oriental	17.479	17.231	17.126	16.893	16.741	16.598	16.477	16.357	16.245
Meira	6.706	5.698	5.638	5.552	5.447	5.425	5.335	5.231	5.125
Quiroga	7.245	6.020	5.813	5.721	5.618	5.514	5.406	5.333	5.245
Sarria	26.427	24.511	24.170	23.914	23.720	23.466	23.194	22.994	22.735
Terra Chá	48.801	44.081	43.573	42.912	42.336	41.860	41.290	40.770	40.336
Terra de Lemos	36.089	33.133	32.813	32.333	31.876	31.530	31.132	30.754	30.370
A Ulloa	11.189	10.050	9.844	9.672	9.532	9.475	9.375	9.226	9.089
Allariz-Maceda	15.633	15.151	15.060	14.835	14.637	14.466	14.268	14.181	14.089
Baixa Limia	9.925	8.421	8.212	7.930	7.636	7.409	7.126	6.936	6.782
O Carballiño	30.074	29.240	28.891	28.588	27.979	27.512	27.108	26.765	26.576
A Limia	25.218	23.252	22.823	22.391	21.964	21.525	21.111	20.658	20.340
Ourense	143.142	146.165	146.135	146.190	145.563	144.810	144.372	144.011	144.004
O Ribeiro	20.546	18.861	18.369	17.808	17.195	16.817	16.547	16.336	15.985
Terra de Caldelas	4.647	3.544	3.443	3.314	3.223	3.141	3.064	2.990	2.842
Terra de Celanova	22.894	20.623	20.057	19.324	18.749	18.367	17.960	17.620	17.433
Terra de Trives	5.963	4.789	4.660	4.507	4.430	4.348	4.227	4.111	4.023
Valdeorras	29.126	27.999	27.724	27.369	27.000	26.762	26.531	26.134	25.755
Verín	29.450	28.410	28.261	27.968	27.555	27.081	26.556	26.022	25.653
Viana	8.005	6.802	6.622	6.500	6.362	6.153	5.983	5.916	5.811
O Baixo Miño	45.949	51.116	51.096	50.630	50.402	50.282	49.998	49.828	49.646
Caldas	35.397	35.322	35.154	34.958	34.757	34.623	34.456	34.197	34.067
O Condado	37.998	43.318	42.917	42.790	42.286	41.992	41.828	41.693	41.551
Deza	47.314	44.355	42.630	41.849	41.412	40.792	40.471	40.310	40.063
O Morrazo	79.817	83.669	83.313	83.340	83.613	83.347	83.109	82.711	82.445
A Paradanta	18.118	15.970	14.000	13.497	13.226	12.945	12.663	12.531	12.259
Pontevedra	115.571	124.356	124.075	124.132	124.094	123.639	123.583	125.278	125.032
O Salnés	104.184	111.849	111.541	111.089	110.534	110.422	109.937	109.882	109.715
Taboas-Terra de Montes	29.588	28.100	27.489	27.149	26.753	26.536	26.293	24.223	24.112
Vigo	402.240	425.456	426.213	425.616	423.842	422.796	422.008	422.078	422.882

Fonte: INE, a 1 de xaneiro de cada ano.

4.1.2. A poboación estranxeira

A chegada de poboación do estranxeiro foi moi importante no conxunto de España, pero non tanto en Galicia, nos últimos anos do século XX e principios do século XXI. En Galicia o máximo da serie alcánzase en 2012 (103.785). Dende entón, e ata 2018, produciuse unha redución de 8.482 persoas. A 1 de xaneiro de 2018 hai en Galicia 95.303 residentes procedentes doutros países, un 3,5% da nosa poboación total, unha porcentaxe que é a terceira parte da media estatal.

O cadro 4.5 amosa que:

- A suba continuada da poboación estranxeira feminina residente en Galicia, que comezou na última década do século XX, continuou na primeira década do século XXI. Xa en 2013 comeza a diminuír, primeiro lixeiramente e logo de forma acentuada; o anterior provoca que en 2018 se acade a cifra de 48.143 mulleres estranxeiras (3.065 persoas menos que en 2012). Porén, entre 2017 e 2018 hai unha medra (3.052 mulleres máis).
- A evolución da poboación estranxeira masculina residente en Galicia caracterízase polo mesmo patrón de comportamento. Foi en 2012 cando acada o máximo, con 52.577 homes. Como lle pasou ás mulleres, en 2013 a cifra comeza a diminuír. En 2018 o número de estranxeiros varóns foi de 47.160 (5.417 menos que en 2012). Non obstante, entre 2017 e 2018 recóllese una lixeira suba desta poboación (1.159 homes máis).

Cadro 4.5

Poboación estranxeira segundo sexo. Galicia. 2001/2011-2018

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Homes	15.658	52.153	52.577	52.084	47.920	46.045	45.746	46.001	47.160
Mulleres	17.400	50.987	51.208	51.294	46.406	44.456	44.586	45.091	48.143
Total	33.058	103.140	103.785	103.378	94.326	90.501	90.332	91.092	95.303

Fonte: INE, a 1de xaneiro de cada ano.

A desagregación por provincias e sexos da poboación estranxeira residente en Galicia en 2018 figura no cadro 4.6. A concentración deste colectivo é elevada: as provincias da Coruña e Pontevedra acollen 67.849 persoas (un 71,2% do total galego).

Cadro 4.6

Poboación estranxeira. Por provincias. 2018

	Homes	Mulleres	Total
A Coruña	17.006	18.630	35.635
Lugo	7.377	6.864	14.240
Ourense	6.560	6.651	13.212
Pontevedra	16.217	15.998	32.214

Fonte: INE, datos a 1 de xaneiro.

4.1.3. Movementos naturais de poboación

Galicia rexistrou no 2018 (primeiro semestre) un descenso absoluto (9.135 habitantes menos). No total estatal, en 2018 houbo unha redución vexetativa de 46.590 persoas, resultado da diferenza entre os 179.794 nacementos e as 226.384 defuncións. O cadro 4.7 resume estes resultados. A perspectiva temporal dos movementos naturais da poboación galega reflíctea o cadro 4.8 (2001 e 2011 ata 2017).

Cadro 4.7

Nacementos, mortes e crecemento natural. Galicia, España. 1º semestre 2018

	Nacementos	Mortes	Crecemento natural
Galicia	8.312	17.447	-9.135
España	179.794	226.384	-46.590

Fonte: INE, Movemento natural de poboación. Datos provisionais.

Cadro 4.8

Movementos naturais de poboación. Galicia. 2001/2011-2017

	Nacementos	Defuncións	Crecemento natural
2001	19.361	28.300	-8.939
2011	21.594	29.879	-8.285
2012	21.098	30.871	-9.773
2013	19.727	30.433	-10.706
2014	19.630	29.929	-10.299
2015	19.427	31.688	-12.261
2016	19.062	31.757	-12.695
2017	18.445	31.962	-13.517

Fonte: INE, Movemento natural da poboación.

Para a análise da situación demográfica resulta conveniente utilizar datos relativos. Dese xeito pódense realizar comparanzas territoriais (cadro 4.9). O habitual é analizar taxas de natalidade, mortalidade e crecemento vexetativo por cada 1.000 habitantes.

A taxa bruta de natalidade en Galicia no último ano do que o INE proporciona datos definitivos (2017) foi dun 6,8 por 1.000 habitantes, por baixo da media estatal (8,4 por 1.000 habitantes). Galicia é a antepenúltima comunidade autónoma do Estado nesta clasificación, por diante de Asturias (5,8 por 1.000 habitantes) e Castela e León (6,4 por

1.000 habitantes).

No que atinxe á taxa bruta de mortalidade (defuncións por cada 1.000 habitantes), o indicador en 2017 para Galicia (11,8 por 1.000 habitantes) foi o terceiro máis alto de España, só superado por Asturias (12,8 por 1.000 habitantes) e Castela e León (11,9 por 1.000 habitantes).

Os datos a longo prazo para Galicia e cada unha das súas provincias amosan que Lugo e Ourense tiñan unha taxa bruta de natalidade xa moi baixa no ano de partida (2001), cunha gran diferenza respecto das provincias da Coruña e Pontevedra.

Tanto Galicia como todas as súas provincias amosan hoxe taxas de natalidade inferiores ás de 2001 (7,2 por 1.000 habitantes). En 2017, as taxas máis elevadas correspondían a Pontevedra (7,3 por cada 1.000 habitantes) e A Coruña (6,9 por 1.000 habitantes). As menores, a Lugo (6,3 por 1.000 habitantes) e, sobre todo, a Ourense (5,5 por cada 1.000 habitantes).

Cadro 4.9

Serie histórica. Taxa bruta de natalidade. Galicia. 2001/2011-2017

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
2001	7,3	5,3	5,3	8,5	7,2
2011	8,1	6,3	6,0	8,6	7,8
2012	7,9	6,5	5,9	8,3	7,6
2013	7,4	6,1	5,8	7,7	7,2
2014	7,3	6,3	5,8	7,8	7,2
2015	7,5	6,5	5,8	7,4	7,1
2016	7,4	6,3	5,7	7,3	7,0
2017	6,9	6,3	5,5	7,3	6,8

Nota: Os indicadores de fecundidade elabóranse a partir dos datos definitivos do Movemento natural da poboación do ano de referencia.

Fonte: INE, indicadores demográficos.

No que atinxe á evolución das taxas de mortalidade de Galicia e das súas provincias, o cadro 4.10 mostra que:

- Ourense e Lugo tiñan taxas moito máis altas en 2001 que as provincias da Coruña e Pontevedra, aínda que as diferenzas non fosen tan acusadas como nas taxas de natalidade.
- A comparanza por provincias das taxas entre 2011 e 2017 amosa que aumentou nas catro provincias galegas, especialmente en Lugo: un incremento de 1,8 por 1.000 habitantes ata o 15,6 por 1.000 no último ano dispoñible.

Cadro 4.10

Serie histórica. Taxa bruta de mortalidade. Galicia. 2001/2011-2017

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
2001	10,0	13,8	13,1	8,8	10,5
2011	10,3	13,8	14,1	9,1	10,8
2012	10,5	14,6	14,5	9,5	11,2
2013	10,7	14,4	14,0	9,3	11,1
2014	10,6	14,4	13,7	9,1	10,9
2015	11,2	15,2	14,8	9,8	11,6
2016	11,2	15,5	14,9	9,9	11,7
2017	11,3	15,6	15,1	10,0	11,8

Nota: Os indicadores de fecundidade eláboranse a partir dos datos definitivos do Movemento natural da poboación do ano de referencia.

Fonte: INE, indicadores demográficos.

O cadro 4.11 resume o comportamento do saldo vexetativo por 1.000 habitantes para Galicia, España e a UE, tanto en 2001 como para o conxunto do período 2011-2017. A taxa negativa de crecemento natural (ou vexetativo) de Galicia en 2017 (-5,0 por cada 1.000 habitantes) contrasta coa redución do 0,7 por cada 1.000 habitantes de España ou a diminución de 0,4 por cada 1.000 habitantes da UE.

Cadro 4.11

Saldo vexetativo⁽¹⁾ por 1.000 habitantes. Galicia, España, UE. 2001/2011-2017

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
UE (28)	0,5	0,8	0,4	0,2	0,4	-0,2	0,0	-0,4
España	1,2	1,8	1,1	0,8	0,7	0,0	0,0	-0,7
Galicia	-3,3	-3,0	-3,7	-3,9	-3,8	-4,5	-4,7	-5,0

(1) Nacementos menos defuncións.

Fonte: Eurostat.

4.1.4. Movementos migratorios

No cadro 4.12 figura a evolución en 2001 e entre 2011-2017 das emigracións, inmigracións e saldo migratorio para Galicia. Centrando o estudo no último ano da serie, a emigración externa foi de 30.249 persoas en 2017, escollendo preferentemente como destino outra comunidade autónoma. Polo que atinxe á inmigración externa, a distribución é moi similar entre a que ten por destino outra comunidade autónoma (18.380) e o estranxeiro (11.869). En 2017 o saldo migratorio externo (emigración externa menos inmigración externa) resultou positivo en 6.683 persoas.

Cadro 4.12

Emigracións, inmigracións e saldo migratorio. Galicia. 2001/2011-2017

	Emigración externa (*)	A outra comunidade	Ao estranxeiro	Inmigración externa	Doutra comunidade	Do estranxeiro	Saldo migratorio externo	Co resto de España	Co estranxeiro
2001	16.028	16.028	...	23.194	11.799	11.395	...	-4.229	...
2011	29.880	20.563	9.317	34.688	20.841	13.847	4.808	278	4.530
2012	29.441	19.551	9.890	30.687	20.365	10.322	1.246	814	432
2013	30.709	18.970	11.739	27.876	18.608	9.268	-2.833	-362	-2.471
2014	30.154	19.862	10.292	27.875	17.498	10.377	-2.279	-2.364	85
2015	30.707	19.993	10.714	29.933	17.839	12.094	-774	-2.154	1.380
2016	29.532	18.745	10.787	32.557	16.821	15.736	3.025	-1.924	4.949
2017	30.249	18.380	11.869	36.932	17.854	19.078	6.683	-526	7.209

(*) A partir do ano 2006, na emigración ao estranxeiro inclúense as baixas por caducidade.

Fonte: INE, Estatística de variacións residenciais. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros porporcionados polo INE.

4.2. Resumo das principais variables laborais

Os datos do cadro 4.13 amosan os catro compoñentes en que se adoita dividir a poboación de 16 e máis anos, segundo a súa situación.

- A poboación activa galega baixou dende 2011 e por sétimo ano consecutivo en 2018, aínda que cada vez menos intensamente. Durante este período diminuíron en 73.100 as persoas activas (un 5,9%).
- A poboación ocupada de Galicia subiu a partir de 2015, tras varios anos consecutivos de diminución, o que permitiu acadar en 2018 unha cifra superior ao millón de empregos (1.077.600).
- O paro estimado pola EPA acada en 2018 as 165.900 persoas, o que supón unha importante recuperación do mercado de traballo.
- A poboación inactiva sitúase en 2018 en 1.090.500 persoas, un aumento de 3.600 respecto a 2011.

Cadro 4.13

Poboación de 16 e máis anos, por actividade económica. Galicia. 2001/2011-2018

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Poboación activa	1.158,6	1.316,6	1.317,7	1.290,9	1.273,9	1.260,7	1.256,1	1.248,3	1.243,5
Poboación ocupada	1.031,0	1.089,3	1.047,2	1.006,4	998,0	1.017,2	1.040,6	1.052,7	1.077,6
Poboación parada	127,6	227,2	270,5	284,6	275,8	234,4	215,4	195,6	165,9
Poboación inactiva	1.170,6	1.086,9	1.077,5	1.091,4	1.094,7	1.097,5	1.093,7	1.093,6	1.090,5

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.

Fonte: INE (EPA). Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

A análise feita pódese inserir nun marco territorial máis amplo, dende a perspectiva estatal e europea. O cadro 4.14 posibilita este exercicio para o período 2014-2018. No conxunto da UE28, Eurostat estima que a poboación activa subiu dende o cuarto trimestre de 2014 ata o mesmo de 2018 en 3 millóns de persoas (1,2%). En contraposición, no conxunto de España baixou en 158.000 persoas (un 0,7% menos).

Para o total da UE28, Eurostat estima que a poboación ocupada subiu nese mesmo período en máis de 10,9 millóns de persoas, en España fíxoo en 1,9 millóns de persoas (o 18,3% do total).

A poboación desempregada na UE28 baixou en 7,9 millóns de persoas no período sinalado; en España o descenso foi de 2,1 millóns; o 27% da diminución total.

En síntese, en España a recuperación do mercado de traballo é moito máis intensa, nun contexto de caída da poboación activa.

Cadro 4.14

Balance do mercado de traballo en Galicia, España e UE 2014-2018

	2014			2015			2016			2017			2018		
	Galicia	España	UE ^(*)	Galicia	España	UE ^(*)	Galicia	España	UE ^(*)	Galicia	España	UE ^(*)	Galicia	España	UE ^(*)
Poboación activa	1.264,3	23.026,8	237.472,0	1.255,2	22.873,7	237.883,0	1.253,8	22.745,9	239.083,0	1.237,9	22.765,0	239.938,0	1.237,0	22.868,8	240.472,0
Poboación ocupada	1.000,4	17.569,1	212.920,0	1.032,5	18.094,2	215.244,0	1.049,6	18.508,1	218.397,0	1.055,8	18.998,4	221.421,0	1.088,1	19.564,6	223.843,0
Poboación desempregada	263,8	5.450,1	24.295,0	222,7	4.779,5	22.117,0	204,2	4.237,8	20.235,0	182,1	3.766,7	17.975,0	148,9	3.304,3	16.341,0

(*) Datos en miles. Datos do cuarto trimestre de cada ano.

Fonte: INE (EPA) e Eurostat.

4.3. Poboación activa e taxa de actividade

4.3.1. Poboación activa

O cadro 4.15 resume o comportamento en valor absoluto, porcentaxe e variacións da poboación activa por CC.AA. para o período 2014-2018. Del destacamos o seguinte:

- A poboación activa galega no cuarto trimestre de 2018 totalizou 1.237.000 persoas, 900 menos que no mesmo período do ano anterior.
- A participación de Galicia na poboación activa de España en 2018 (5,4%) segue na mesma porcentaxe que o ano anterior.
- Na desagregación rexional compróbase que en 2018 a poboación activa subiu en once CC.AA., e fíxoo con especial intensidade, respecto do ano anterior en Baleares (4,8%). As CC.AA. de maiores porcentaxes de caída foron Cantabria (-2,6%), a cidade autónoma de Ceuta (-2,1%) , Comunidade Valenciana (-1,6%) e Asturias (-1,5%).

Cadro 4.15

Poboación activa por comunidades autónomas. 2014-2018^(*)

	Miles					Distribución porcentual					Variación anuais									
											Miles					%				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Andalucía	4.077,6	4.017,7	3.965,6	3.932,2	3.924,6	17,7	17,6	17,4	17,3	17,2	44,1	-99,9	-52,1	-33,4	-7,6	1,1	-1,5	-1,3	-0,8	-0,2
Aragón	647,2	642,0	648,6	638,3	649,0	2,8	2,8	2,9	2,8	2,8	-2,2	-5,2	6,6	-10,3	10,7	-0,3	-0,8	1,0	-1,6	1,7
Asturias	473,7	471,2	461,0	455,0	448,3	2,1	2,1	2,0	2,0	2,0	-10,4	-2,5	-10,2	-6,0	-6,7	-2,1	-0,5	-2,2	-1,3	-1,5
Baleares	589,9	604,3	593,5	595,5	624,2	2,6	2,6	2,6	2,6	2,7	1,4	14,4	-10,8	2,0	28,7	0,2	2,4	-1,8	0,3	4,8
Cantabria	1.100,8	1.110,4	1.100,3	1.119,3	1.141,6	4,8	4,9	4,8	4,9	5,0	-3,2	9,6	-10,1	18,0	23,3	-0,3	0,9	-0,9	1,6	2,1
Castela e León	278,0	274,6	276,5	274,6	267,5	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	-4,1	-3,4	1,9	-1,9	-7,1	-1,5	-1,2	0,7	-0,7	-2,6
Castela-La Mancha	1.155,3	1.145,3	1.142,0	1.119,2	1.115,9	5,0	5,0	5,0	4,9	4,9	-10,4	-10,0	-3,3	-22,8	-3,3	-0,9	-0,9	-0,3	-2,0	-0,3
Cataluña	993,5	988,6	989,2	995,6	990,0	4,3	4,3	4,3	4,4	4,3	-15,3	-4,9	0,6	6,4	-5,6	-1,5	-0,5	0,1	0,6	-0,6
C. Valenciana	3.804,6	3.770,5	3.761,1	3.795,4	3.842,5	16,5	16,5	16,5	16,7	16,8	-33,7	-34,1	-9,4	34,3	47,1	-0,9	-0,9	-0,2	0,9	1,2
Extremadura	2.424,8	2.426,0	2.441,2	2.445,8	2.406,7	10,5	10,6	10,7	10,7	10,5	-37,1	1,2	15,2	4,6	-39,1	-1,5	0,0	0,6	0,2	-1,6
Galicia	506,6	500,5	499,3	493,2	495,5	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	0,2	-6,1	-1,2	-6,1	2,3	0,0	-1,2	-0,2	-1,2	0,5
Madrid	1.264,3	1.255,2	1.253,8	1.237,9	1.237,0	5,5	5,5	5,5	5,4	5,4	-19,2	-9,1	-1,4	-15,9	-0,9	-1,5	-0,7	-0,1	-1,3	-0,1
Murcia	3.401,4	3.408,5	3.349,9	3.393,5	3.431,8	14,8	14,9	14,7	14,9	15,0	49,4	7,1	-58,6	43,6	38,3	1,5	0,2	-1,7	1,3	1,1
Navarra	722,1	701,2	702,0	708,3	718,3	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	-2,9	-20,9	0,8	6,3	10,0	-0,4	-2,9	0,1	0,9	1,4
País Vasco	310,7	305,7	308,2	310,1	316,5	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	0,4	-5,0	2,5	1,9	6,4	0,1	-1,6	0,8	0,6	2,1
A Rixa	1.048,6	1.027,4	1.028,3	1.024,2	1.029,3	4,6	4,5	4,5	4,5	4,5	3,3	-21,2	0,9	-4,1	5,1	0,3	-2,0	0,1	-0,4	0,5
Ceuta	154,0	153,8	152,4	152,9	154,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	-3,4	-0,2	-1,4	0,5	1,9	-2,2	-0,1	-0,9	0,3	1,2
Melilla	39,4	36,2	35,9	37,3	36,5	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	1,1	-3,2	-0,3	1,4	-0,8	2,9	-8,1	-0,8	3,9	-2,1
España	34,4	34,6	37,2	38,0	39,0	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	-1,9	0,2	2,6	0,8	1,0	-5,2	0,6	7,5	2,2	2,6
España	23.026,8	22.873,7	22.745,9	22.765,0	22.868,8	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-44,1	-153,1	-127,8	19,1	103,8	-0,2	-0,7	-0,6	0,1	0,5

(*)Os datos corresponden á serie revisada incorporando a nova base poboacional da EPA actualizada coas estimacións derivadas do Censo de poboación e vivendas de 2011 en substitución da baseada no Censo 2001.
Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de cada ano.

4.3.2. Taxa de actividade

O cadro 4.16 recolle os valores do cuarto trimestre no último sexenio da taxa de actividade da poboación de 16 a 64 anos nas distintas CC.AA.

- En Galicia foi do 73,2% en 2018, tres décimas máis que no ano anterior, e 1,7 puntos porcentuais por baixo da taxa estatal.
- A taxa de actividade subiu en dez CC.AA. e baixou no resto. O maior crecemento en 2018 foi na Cidade Autónoma de Melilla (2,96 puntos porcentuais) e a diminución máis grande, na Cidade Autónoma de Ceuta (-2,76 puntos porcentuais).
- Madrid (78,6%) e Cataluña (78,5%) tiveron en 2018 as taxas máis altas, mentres que as máis baixas foron as das dúas cidades autónomas (Ceuta con 66,2% e Melilla con 69,9%) e a de Andalucía (70,6%). Galicia quedou en 2018, un ano máis, na parte baixa da clasificación das CC.AA.

Cadro 4.16

Taxas de actividade da poboación^(*). Por comunidades autónomas. 2014-2018

	Miles					Variacións anuais en puntos porcentuais				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
España	75,60	75,38	75,14	75,07	74,89	0,27	-0,22	-0,24	-0,07	-0,18
Andalucía	73,13	72,18	71,39	70,87	70,63	0,75	-0,95	-0,79	-0,52	-0,24
Aragón	76,52	76,55	77,47	76,85	77,70	0,26	0,03	0,92	-0,62	0,85
Asturias	69,92	70,36	69,71	69,50	69,24	-0,01	0,44	-0,65	-0,21	-0,26
Baleares	76,53	77,86	76,07	74,93	75,93	-0,10	1,33	-1,79	-1,14	1,00
Canarias	74,02	74,40	73,74	73,58	73,89	-0,50	0,38	-0,66	-0,16	0,31
Cantabria	72,51	72,20	73,57	73,36	71,60	-0,48	-0,31	1,37	-0,21	-1,76
Castela-A Mancha	74,24	74,38	74,63	74,35	74,60	0,47	0,14	0,25	-0,28	0,25
Castela e León	73,87	74,13	74,37	75,41	74,57	-0,47	0,26	0,24	1,04	-0,84
Cataluña	79,12	78,67	78,48	78,60	78,49	-0,03	-0,45	-0,19	0,12	-0,11
C. Valenciana	74,92	75,44	76,06	76,17	74,70	-0,44	0,52	0,62	0,11	-1,47
Estremadura	71,38	70,70	71,06	70,86	71,65	0,58	-0,68	0,36	-0,20	0,79
Galicia	72,63	72,76	73,28	72,88	73,18	-0,19	0,13	0,52	-0,40	0,30
Madrid	80,00	80,16	78,84	79,04	78,64	1,25	0,16	-1,32	0,20	-0,40
Murcia	74,60	72,71	72,60	72,90	73,27	0,24	-1,89	-0,11	0,30	0,37
Navarra	75,98	74,85	75,54	75,71	76,24	0,63	-1,13	0,69	0,17	0,53
País Vasco	76,09	74,96	75,56	75,33	75,45	0,76	-1,13	0,60	-0,23	0,12
A Rioxa	76,16	77,11	76,43	76,83	77,58	-1,37	0,95	-0,68	0,40	0,75
Ceuta	68,62	64,33	64,96	68,94	66,18	0,01	-4,29	0,63	3,98	-2,76
Melilla	65,39	64,43	68,17	66,95	69,91	-2,07	-0,96	3,74	-1,22	2,96

(*)Da poboación de 16 a 64 anos.
Fonte: INE, EPA. 4º trimestre de cada ano.

Finalmente, o cadro 4.17 diferenza por sexos a taxa de actividade por CC.AA. e do total español para o período 2014-2018.

Cadro 4.17

Taxa de actividade^(*). Por comunidades autónomas e sexo. 2014-2018

	Taxa de actividade					Variación da taxa en puntos porcentuais				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
HOMES										
España	81,02	80,55	80,22	80,09	80,04	0,28	-0,47	-0,33	-0,13	-0,05
Andalucía	79,53	78,39	78,24	77,57	77,83	0,82	-1,14	-0,15	-0,67	0,26
Aragón	82,26	81,87	82,80	81,92	82,85	0,81	-0,39	0,93	-0,88	0,93
Asturias	73,74	72,48	73,26	72,30	71,48	-0,79	-1,26	0,78	-0,96	-0,82
Baleares	82,13	81,50	80,48	80,51	81,58	-1,28	-0,63	-1,02	0,03	1,07
Canarias	79,17	80,68	78,09	77,74	78,07	-0,77	1,51	-2,59	-0,35	0,33
Cantabria	78,46	77,29	77,92	77,53	78,28	-0,25	-1,17	0,63	-0,39	0,75
Castela-A Mancha	80,01	79,77	79,91	79,42	80,04	0,65	-0,24	0,14	-0,49	0,62
Castela e León	81,23	80,60	81,85	82,20	81,06	-0,79	-0,63	1,25	0,35	-1,14
Cataluña	83,72	83,28	82,50	82,85	82,59	-0,12	-0,44	-0,78	0,35	-0,26
C. Valenciana	81,27	80,78	80,36	81,21	80,69	0,14	-0,49	-0,42	0,85	-0,52
Estremadura	78,66	77,75	77,95	77,85	78,14	2,02	-0,91	0,20	-0,10	0,29
Galicia	76,63	76,42	77,07	76,14	76,36	-0,15	-0,21	0,65	-0,93	0,22
Madrid	84,18	84,41	83,05	82,88	82,99	1,20	0,23	-1,36	-0,17	0,11
Murcia	81,38	80,06	79,44	80,01	79,54	-0,24	-1,32	-0,62	0,57	-0,47
Navarra	81,00	78,22	79,55	79,99	78,99	0,37	-2,78	1,33	0,44	-1,00
País Vasco	80,14	79,38	80,63	79,74	78,74	0,23	-0,76	1,25	-0,89	-1,00
A Rioxa	81,60	83,68	81,66	82,36	81,10	-0,04	2,08	-2,02	0,70	-1,26
Ceuta	79,41	74,78	72,11	77,05	73,79	2,34	-4,63	-2,67	4,94	-3,26
Melilla	72,81	76,73	80,33	76,98	77,97	-6,44	3,92	3,60	-3,35	0,99
MULLERES										
España	70,16	70,19	70,05	70,04	69,73	0,29	0,03	-0,14	-0,01	-0,31
Andalucía	66,66	65,91	64,47	64,12	63,39	0,69	-0,75	-1,44	-0,35	-0,73
Aragón	70,55	71,05	71,98	71,64	72,41	-0,31	0,50	0,93	-0,34	0,77
Asturias	66,16	68,29	66,22	66,76	67,04	0,76	2,13	-2,07	0,54	0,28
Baleares	70,79	74,13	71,55	69,22	70,14	1,14	3,34	-2,58	-2,33	0,92
Canarias	68,82	68,08	69,36	69,39	69,68	-0,22	-0,74	1,28	0,03	0,29
Cantabria	66,50	67,07	69,20	69,18	64,90	-0,71	0,57	2,13	-0,02	-4,28
Castela-A Mancha	68,22	68,78	69,14	69,10	68,99	0,29	0,56	0,36	-0,04	-0,11
Castela e León	66,02	67,24	66,44	68,22	67,72	-0,12	1,22	-0,80	1,78	-0,50
Cataluña	74,52	74,06	74,48	74,39	74,43	0,08	-0,46	0,42	-0,09	0,04
C. Valenciana	68,48	70,04	71,71	71,08	68,67	-1,01	1,56	1,67	-0,63	-2,41
Estremadura	63,75	63,30	63,85	63,59	64,92	-0,92	-0,45	0,55	-0,26	1,33
Galicia	68,65	69,13	69,52	69,67	70,03	-0,24	0,48	0,39	0,15	0,36
Madrid	76,02	76,11	74,84	75,39	74,51	1,29	0,09	-1,27	0,55	-0,88
Murcia	67,52	65,05	65,47	65,50	66,75	0,77	-2,47	0,42	0,03	1,25
Navarra	70,79	71,38	71,43	71,33	73,44	0,90	0,59	0,05	-0,10	2,11
País Vasco	72,07	70,60	70,56	70,96	72,20	1,30	-1,47	-0,04	0,40	1,24
A Rioxa	70,58	70,43	71,12	71,21	74,03	-2,73	-0,15	0,69	0,09	2,82
Ceuta	56,76	53,04	57,04	60,77	58,40	-2,69	-3,72	4,00	3,73	-2,37
Melilla	57,80	51,81	56,18	56,13	61,37	2,66	-5,99	4,37	-0,05	5,24

(*)Da poboación de 16 a 64 anos.
Fonte: INE, EPA, datos do 4º trimestre de cada ano.

4.4. Poboación ocupada. Taxa de ocupación

Este apartado analiza a poboación ocupada no período 2014-2018. En primeiro lugar, estúdase a súa evolución nos últimos anos por CC.AA.; despois faise o mesmo coa taxa de ocupación, para situar os resultados no contexto estatal e da UE. Posteriormente, o foco ponse na distribución por sexos, provincias, sectores económicos, situación profesional e tipos de contrato.

4.4.1. Poboación ocupada

O cadro 4.18 recolle os datos da poboación ocupada en cada unha das CC.AA. no cuarto trimestre entre 2014-2018, así como a porcentaxe que cada comunidade representa no emprego total español e máis a variación que presentou cada unha delas. Salientar que:

- Galicia pechou 2018 con 1.088.100 persoas ocupadas, tras a creación de emprego neto no último ano (32.300 postos de traballo).
- A suba porcentual da poboación ocupada de Galicia en 2018 (3,1%) foi lixeiramente superior á do conxunto do Estado (3,0%).
- O emprego subiu no ano 2018 en todas as CC.AA. As maiores porcentaxes de suba da ocupación rexistráronse nese ano en Baleares (6,9%) e Canarias (4,8%).
- A participación de Galicia no total de ocupación española en 2018 mantívose na mesma porcentaxe do ano anterior, o 5,6%.

Cadro 4.18

Poboación ocupada. Por comunidades autónomas. 2014-2018^(*)

	Miles					Distribución porcentual					Variacións anuais									
											Miles					%				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Andalucía	2.681,8	2.819,4	2.845,3	2.971,6	3.090,3	15,3	15,6	15,4	15,6	15,8	110,8	137,6	25,9	126,3	118,7	4,3	5,1	0,9	4,4	4,0
Aragón	526,5	548,3	560,8	565,7	577,0	3,0	3,0	3,0	3,0	2,9	10,8	21,8	12,5	4,9	11,3	2,1	4,1	2,3	0,9	2,0
Asturias	375,2	375,4	393,8	388,4	390,6	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0	-1,0	0,2	18,4	-5,4	2,2	-0,3	0,1	4,9	-1,4	0,6
Baleares	478,5	501,5	511,6	520,3	556,1	2,7	2,8	2,8	2,7	2,8	23,7	23,0	10,1	8,7	35,8	5,2	4,8	2,0	1,7	6,9
Canarias	758,7	813,3	826,3	871,8	913,4	4,3	4,5	4,5	4,6	4,7	20,0	54,6	13,0	45,5	41,6	2,7	7,2	1,6	5,5	4,8
Cantabria	226,8	226,0	240,8	237,6	241,6	1,3	1,2	1,3	1,3	1,2	0,6	-0,8	14,8	-3,2	4,0	0,3	-0,4	6,5	-1,3	1,7
Castela e León	921,0	943,9	972,9	965,8	990,8	5,2	5,2	5,3	5,1	5,1	12,0	22,9	29,0	-7,1	25,0	1,3	2,5	3,1	-0,7	2,6
Castela-A Mancha	719,3	741,7	770,1	799,1	830,1	4,0	4,1	4,2	4,2	4,2	-6,1	31,4	26,4	29,0	31,0	-0,9	4,4	3,8	3,8	3,9
Cataluña	3.048,1	3.101,9	3.202,6	3.316,2	3.391,1	17,3	17,1	17,3	17,5	17,3	49,3	53,8	100,7	113,6	74,9	1,6	1,8	3,2	3,5	2,3
C. Valenciana	1.855,4	1.905,6	1.973,8	2.035,8	2.062,7	10,6	10,5	10,7	10,7	10,5	61,9	50,2	68,2	62,0	26,9	3,5	2,7	3,6	3,1	1,3
Extremadura	354,8	360,0	358,0	369,3	381,1	2,0	2,0	1,9	1,9	1,9	12,4	5,2	-2,0	11,3	11,8	3,6	1,5	-0,6	3,2	3,2
Galicia	1.000,4	1.032,5	1.049,6	1.055,8	1.088,1	5,7	5,7	5,7	5,6	5,6	-2,2	32,1	17,1	6,2	32,3	-0,2	3,2	1,7	0,6	3,1
Madrid	2.789,0	2.845,7	2.860,8	2.927,0	3.035,6	15,9	15,7	15,5	15,4	15,5	122,8	58,7	15,1	66,2	108,6	4,6	2,0	0,5	2,3	3,7
Murcia	525,3	536,3	571,6	586,4	604,6	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1	6,9	11,0	35,3	14,8	18,2	1,3	2,1	6,6	2,6	3,1
Navarra	264,3	264,4	277,3	280,2	284,8	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	5,0	0,1	12,9	2,9	4,6	1,9	0,0	4,9	1,0	1,6
País Vasco	874,5	894,9	902,1	915,9	930,6	5,0	4,9	4,9	4,8	4,8	2,5	20,4	7,2	13,8	14,7	0,3	2,3	0,8	1,5	1,6
A Rioxa	127,5	132,3	135,8	135,3	138,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	2,0	4,8	3,5	-0,5	3,5	1,6	3,8	2,6	-0,4	2,6
Ceuta y Melilla	50,8	51,1	54,9	56,2	57,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	2,6	0,3	3,8	1,3	1,2	5,4	0,6	7,4	2,4	2,1
España	17.569,1	18.094,2	18.508,1	18.998,4	19.564,6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	433,9	525,1	413,9	490,3	566,2	2,5	3,0	2,3	2,6	3,0

(*)Os datos corresponden á serie revisada incorporando a nova base poboacional da EPA actualizada coas estimacións derivadas do Censo de poboación e vivendas de 2011, en substitución da baseada no Censo 2001.

4.4.2. Taxa de ocupación

O cadro 4.19 sistematiza as taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos nas distintas CC.AA. no cuarto trimestre do período 2014-2018:

- A taxa galega en 2018 subiu respecto ao ano pasado en 2,27 puntos porcentuais (a media española fíxoo en 1,43 puntos).
- Galicia pechou 2018 cunha taxa de ocupación do 64,3%, 0,31 puntos por riba da media estatal (64,0%).
- En 2018, só Ceuta recolle unha redución da taxa de ocupación (0,73 puntos porcentuais). No cuarto trimestre de 2018 as CC.AA. con maiores taxas foron Madrid, Aragón, Cataluña, e A Ríoxa (todas por riba do 69%), mentres que as menores as tiveron as dúas cidades autónomas (Ceuta con 50,1% e Melilla con 53,1%), Andalucía (55,6%) e Extremadura (54,9%).

Cadro 4.19

Taxas de ocupación^(*). Por comunidades autónomas. 2014-2018

	Valores das taxas En porcentaxe					Variacións anuais En puntos porcentuais				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
	57,60	59,53	61,05	62,57	64,00	1,73	1,93	1,52	1,52	1,43
España										
Andalucía	47,97	50,54	51,12	53,48	55,56	1,91	2,57	0,58	2,36	2,08
Aragón	62,17	65,31	66,87	68,08	69,00	1,69	3,14	1,56	1,21	0,92
Asturias	55,32	55,95	59,46	59,21	60,21	1,13	0,63	3,51	-0,25	1,00
Baleares	62,02	64,49	65,52	65,40	67,53	2,80	2,47	1,03	-0,12	2,13
Canarias	50,89	54,33	55,26	57,27	59,01	1,09	3,44	0,93	2,01	1,74
Cantabria	59,08	59,32	64,06	63,40	64,61	0,59	0,24	4,74	-0,66	1,21
Castela e León	59,12	61,20	63,43	64,09	66,16	1,65	2,08	2,23	0,66	2,07
Castela- A Mancha	52,75	55,55	57,87	60,47	62,46	0,07	2,80	2,32	2,60	1,99
Cataluña	63,33	64,65	66,78	68,63	69,20	1,59	1,32	2,13	1,85	0,57
C. Valenciana	57,24	59,18	61,40	63,33	64,01	2,43	1,94	2,22	1,93	0,68
Extremadura	49,91	50,75	50,86	52,98	54,98	2,13	0,84	0,11	2,12	2,00
Galicia	57,37	59,74	61,23	62,04	64,31	0,61	2,37	1,49	0,81	2,27
Madrid	65,52	66,84	67,26	68,09	69,50	2,87	1,32	0,42	0,83	1,41
Murcia	54,20	55,57	59,05	60,29	61,61	1,14	1,37	3,48	1,24	1,32
Navarra	64,60	64,66	67,92	68,37	68,56	1,64	0,06	3,26	0,45	0,19
País Vasco	63,40	65,24	66,26	67,32	68,16	0,62	1,84	1,02	1,06	0,84
A Ríoxa	62,96	66,28	68,02	67,91	69,53	1,20	3,32	1,74	-0,11	1,62
Ceuta	46,28	49,32	50,35	50,87	50,14	3,20	3,04	1,03	0,52	-0,73
Melilla	45,92	43,50	49,39	50,26	53,12	1,38	-2,42	5,89	0,87	2,86

(*)Da poboación de 16 a 64 anos.

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de cada ano.

O cadro 4.20 representa a desagregación por sexos das taxas de ocupación das distintas CC.AA. para o período 2014-2018.

Cadro 4.20

Taxas de ocupación⁽¹⁾. Por comunidades autónomas e sexos. 2014-2018^(*)

	Valores das taxas					Variacións en puntos porcentuais				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
HOMES										
España	62,45	64,76	66,31	68,02	69,67	2,03	2,31	1,55	1,71	1,65
Andalucía	54,23	56,91	58,02	60,70	63,82	2,43	2,68	1,11	2,68	3,12
Aragón	69,46	72,16	73,21	74,74	74,62	4,42	2,70	1,05	1,53	-0,12
Asturias	58,66	57,09	62,25	62,08	63,12	0,21	-1,57	5,16	-0,17	1,04
Baleares	65,73	67,20	70,03	69,31	72,19	2,73	1,47	2,83	-0,72	2,88
Canarias	55,17	59,52	59,70	62,09	62,92	2,68	4,35	0,18	2,39	0,83
Cantabria	63,26	63,91	68,02	67,35	71,71	-0,82	0,65	4,11	-0,67	4,36
Castela-A Mancha	65,33	67,73	69,13	70,37	72,11	2,59	2,40	1,40	1,24	1,74
Castela e León	60,95	63,44	66,59	69,36	71,35	0,83	2,49	3,15	2,77	1,99
Cataluña	66,78	69,46	70,96	72,95	73,48	1,72	2,68	1,50	1,99	0,53
C. Valenciana	62,80	64,27	66,18	69,14	70,52	3,07	1,47	1,91	2,96	1,38
Extremadura	57,09	59,24	58,95	61,24	63,53	3,19	2,15	-0,29	2,29	2,29
Galicia	60,60	63,37	64,90	65,16	67,63	1,26	2,77	1,53	0,26	2,47
Madrid	68,67	70,53	71,23	72,05	73,78	1,83	1,86	0,70	0,82	1,73
Murcia	60,79	63,53	66,95	67,93	69,90	1,69	2,74	3,42	0,98	1,97
Navarra	68,84	68,76	72,15	73,68	71,75	0,67	-0,08	3,39	1,53	-1,93
País Vasco	66,52	69,55	70,95	71,29	71,42	0,00	3,03	1,40	0,34	0,13
A Ríoxa	70,32	71,70	74,11	74,49	73,47	3,47	1,38	2,41	0,38	-1,02
Ceuta	56,86	61,25	58,35	61,46	59,66	4,92	4,39	-2,90	3,11	-1,80
Melilla	56,84	54,68	62,62	61,15	61,55	5,11	-2,16	7,94	-1,47	0,40
MULLERES										
España	52,71	54,29	55,79	57,12	58,33	1,43	1,58	1,50	1,33	1,21
Andalucía	41,65	44,11	44,15	46,21	47,25	1,40	2,46	0,04	2,06	1,04
Aragón	54,60	58,22	60,34	61,25	63,24	-1,15	3,62	2,12	0,91	1,99
Asturias	52,05	54,82	56,71	56,39	57,36	2,05	2,77	1,89	-0,32	0,97
Baleares	58,22	61,72	60,92	61,40	62,75	2,90	3,50	-0,80	0,48	1,35
Canarias	46,57	49,10	50,80	52,43	55,09	-0,51	2,53	1,70	1,63	2,66
Cantabria	54,85	54,70	60,08	59,43	57,49	2,01	-0,15	5,38	-0,65	-1,94
Castela-A Mancha	52,64	54,40	57,52	57,59	60,02	0,66	1,76	3,12	0,07	2,43
Castela e León	44,02	47,16	48,62	51,06	53,07	-0,73	3,14	1,46	2,44	2,01
Cataluña	59,88	59,86	62,63	64,34	64,94	1,48	-0,02	2,77	1,71	0,60
C. Valenciana	51,59	54,02	56,57	57,46	57,46	1,79	2,43	2,55	0,89	0,00
Extremadura	42,37	41,85	42,41	44,38	46,11	1,01	-0,52	0,56	1,97	1,73
Galicia	54,17	56,15	57,59	58,96	61,03	-0,02	1,98	1,44	1,37	2,07
Madrid	62,52	63,33	63,48	64,33	65,44	3,86	0,81	0,15	0,85	1,11
Murcia	47,31	47,27	50,82	52,34	53,01	0,59	-0,04	3,55	1,52	0,67
Navarra	60,22	60,45	63,58	62,94	65,30	2,66	0,23	3,13	-0,64	2,36
País Vasco	60,30	60,97	61,63	63,39	64,95	1,24	0,67	0,66	1,76	1,56
A Ríoxa	55,42	60,78	61,84	61,23	65,55	-1,10	5,36	1,06	-0,61	4,32
Ceuta	34,66	36,42	41,48	40,22	40,41	1,16	1,76	5,06	-1,26	0,19
Melilla	34,76	32,03	36,34	38,52	44,19	-2,26	-2,73	4,31	2,18	5,67

(1) Da poboación de 16 a 64 anos.

(*)Os datos corresponden á serie revisada incorporando a nova base poboacional da EPA actualizada coas estimacións derivadas do Censo de poboación e vivendas de 2011 en substitución da baseada no Censo 2001.

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de cada ano.

O cadro 4.21 presenta, en medias anuais, as taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos en España e no conxunto da UE, en 2001 e entre 2011 a 2018.

O meirande impacto da crise económica en España fixo que a diferenza se abrise en favor da UE ata 2013 (quedou co diferencial máximo, de 9,3 puntos). Esta situación mantense en 2014 (a diferenza foi de 8,8 puntos), pero comeza a remitir a partir deste ano, situándose en 2018 en 6,2 puntos porcentuais.

Cadro 4.21**Taxas de ocupación da poboación 15-64 anos. España/UE. 2001/2011-2018**

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
España	57,8	58,0	55,8	54,8	56,0	57,8	59,5	61,1	62,4
UE	62,6	64,2	64,1	64,1	64,8	65,7	66,7	67,7	68,6
Diferencial España-UE	-4,8	-6,2	-8,3	-9,3	-8,8	-7,9	-7,2	-6,6	-6,2

Elaboración propia.

Datos en miles, en medias anuais.

Fonte: Eurostat.

No cadro 4.22 preséntanse as taxas de ocupación das sete maiores cidades de Galicia para o período 2014-2018. Só a da Coruña e Ourense empeora en 2018 respecto a un ano antes; nas outras cinco, os crecementos foron significativos sobre todo en Ferrol (7,2 puntos porcentuais adicionais) e Lugo e Santiago (2,4 puntos porcentuais adicionais).

Cadro 4.22**Taxas de ocupación das sete maiores cidades de Galicia. 2014-2018**

	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	45,00	45,70	46,80	48,20	47,70
Lugo	52,20	51,40	52,20	53,70	56,10
Ourense	48,60	45,30	45,20	48,50	47,70
Pontevedra	41,60	45,40	49,50	47,70	48,40
Santiago de Compostela	54,20	54,20	52,90	55,50	57,90
Vigo	45,90	46,00	45,10	46,90	48,40
Ferrol	38,00	34,50	32,50	35,90	43,10
Galicia	42,30	43,10	44,30	45,00	46,60

Datos en miles, 4º trimestre.

Fonte: IGE, INE (EPA)

O cadro 4.23 procede á desagregación por sexos e provincias das taxas de actividade para o período 2014-2018.

Cadro 4.23**Taxa de ocupación. Por sexo e provincia. 2014-2018**

	Total	Homes	Mulleres
Galicia			
2014	42,1	46,2	38,4
2015	43,1	47,7	39,0
2016	44,3	48,8	40,1
2017	45,0	49,2	41,1
2018	46,2	50,4	42,3
A Coruña			
2014	44,1	48,1	40,5
2015	45,2	49,9	40,9
2016	46,4	51,1	42,1
2017	47,0	51,3	43,1
2018	48,1	52,2	44,4
Lugo			
2014	41,7	45,7	37,9
2015	43,6	47,7	39,8
2016	44,4	48,7	40,4
2017	45,1	50,4	40,2
2018	46,9	51,4	42,8
Ourense			
2014	37,2	40,3	34,4
2015	38,0	40,7	35,5
2016	38,6	41,7	35,7
2017	40,0	44,0	36,3
2018	41,4	45,2	37,9
Pontevedra			
2014	41,7	46,3	37,4
2015	42,2	47,4	37,5
2016	43,7	48,5	39,2
2017	44,1	48,0	40,5
2018	45,2	49,7	41,0

Medias anuais.
INE, EPA.

4.4.3. Distribución da poboación ocupada por sexos, sectores económicos, grupo de idade, situacións profesionais e tipo de contrato

O cadro 4.24 recolle a distribución da poboación ocupada de Galicia por sectores dende 2014 ata 2018. A poboación ocupada galega subiu en 2018 globalmente (24.900 persoas), e en dous dos cinco sectores analizados (construción e sobre todo os servizos). O sector servizos, a auténtica columna vertebral do emprego en Galicia e nas economías máis desenvolvidas concentraba en 2018 un 71,8% do emprego total galego, aínda que segue por baixo da media estatal e da media da UE.

Cadro 4.24**Poboación ocupada por sector económico. Galicia. 2014-2018**

Total sectores		
	2014	998,0
	2015	1.017,2
	2016	1.040,6
	2017	1.052,7
	2018	1.077,6
Agricultura, gandería, caza e silvicultura		
	2014	49,1
	2015	45,6
	2016	49,2
	2017	55,4
	2018	52,3
Pesca e acuicultura		
	2014	17,0
	2015	18,1
	2016	22,2
	2017	19,8
	2018	15,7
Industria		
	2014	154,0
	2015	159,5
	2016	161,9
	2017	171,2
	2018	169,0
Construción		
	2014	67,1
	2015	73,6
	2016	71,8
	2017	66,6
	2018	67,3
Servizos		
	2014	710,7
	2015	720,4
	2016	735,5
	2017	739,7
	2018	773,3

Datos en medias anuais.

IGE, INE (EPA)

O cadro 4.25 permite a comparanza da distribución porcentual da poboación ocupada por sectores económicos de Galicia e España para 2018. A porcentaxe estatal de poboación con emprego agro-pesqueiro (4,2%) é moi inferior á galega (6,3%); na industria é un 15,7% en Galicia mentres que en España é dun 14,0%; en Galicia traballa na construción un 6,2% da poboación ocupada, unha cifra similar a da media de España (6,3%) e, finalmente, nos servizos un 71,8%, 3,7 puntos por baixo da porcentaxe media española en 2018.

Cadro 4.25**Distribución porcentual da poboación ocupada por sectores económicos. Galicia/España. 2018**

	Agro-Pesqueiro	Industria	Construción	Servizos
Galicia	6,3	15,7	6,2	71,8
España	4,2	14,0	6,3	75,5

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre.

O cadro 4.26 sintetiza a información sobre as situacións profesionais da poboación ocupada no período 2014-2018.

- A poboación asalariada do sector privado comeza a subir a partir de 2015. En 2018 sitúase en 671.600 persoas.
- A poboación empregada no sector público aumentou en 9.100 no último ano. No últimos anos (2014-2018) aumentaron 8.100 postos de traballo neste sector.
- O conxunto da poboación asalariada de Galicia en 2018 (862.400 persoas) representa un 80,0% da poboación ocupada.
- Séguelle á poboación asalariada en importancia cuantitativa do emprego as e as persoas traballadoras independentes ou empresariado sen persoal asalariado, con 139.300 persoas en 2018, baixando en 9.800 dende 2017.
- A terceira posición ocúpaa o empresariado con persoas asalariadas, 68.300 en 2018, cunha suba no último ano de 900 persoas.
- As persoas que traballan axudando na empresa a familiares diminuíron lixeiramente en 2018, ata chegar a 5.800 (un 0,54% da poboación ocupada en Galicia).

Cadro 4.26

Poboación ocupada por situación profesional. Galicia. 2014-2018

Total poboación ocupada		
	2014	998,0
	2015	1.017,2
	2016	1.040,6
	2017	1.052,7
	2018	1.077,6
Empresario/a con asalariados/as		
	2014	65,2
	2015	68,9
	2016	64,7
	2017	67,4
	2018	68,3
Traballador/a independente ou empresario/a sen asalariados/as		
	2014	143,7
	2015	139,9
	2016	150,1
	2017	149,1
	2018	139,3
Asalariado/a do sector público		
	2014	182,7
	2015	181,0
	2016	182,8
	2017	181,7
	2018	190,8
Asalariado/a do sector privado		
	2014	596,8
	2015	619,2
	2016	635,1
	2017	645,6
	2018	671,6
Axuda na empresa ou negocio familiar		
	2014	7,4
	2015	7,0
	2016	5,7
	2017	6,9
	2018	5,8
Outros		
	2014	2,2
	2015	1,3
	2016	2,3
	2017	2,0
	2018	1,8

Datos en miles. Medias anuais.

O cadro 4.27 recolle a desagregación das poboación asalariada segundo o seu contrato teña duración determinada (contrato temporal) ou non (indefinido). De 2014 a 2018 aumentou en Galicia o número de contratos indefinidos en 36.700 un 5,8%. Durante o mesmo período, aumentou a contratación temporal en 46.100, un 20,7%.

A taxa de temporalidade foi en 2018 en Galicia dun 26,6%, catro decimas menos que o ano anterior. Polo tanto, a contratación indefinida en 2018 foi do 73,4%.

Cadro 4.27

Contratación indefinida e temporal. Galicia. 2014-2018

	Indefinida					Temporal				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Galicia	596,6	596,7	603,4	604,0	633,3	182,9	203,5	214,4	223,3	229,0

Datos en miles. Medias anuais.
Fonte: INE, EPA.

O cadro 4.28 amosa a duración dos contratos temporais en Galicia para 2018. O 10,7% é inferior a un mes, o 24,6% entre 1 e 3 meses e o 34,3% é de 4 a 6 meses, xa que logo, o 69,6% dos contratos temporais en Galicia en 2018 ten unha duración inferior a medio ano.

Cadro 4.28

Duración dos contratos temporais. Galicia. 2018

	< 1 mes	De 1 a 3 meses	De 4 a 6 meses	De 7 a 11 meses	Entre 1 e 2 anos	Entre 2 e 3 anos	De 3 anos ou mais	Non saben duración do contrato		
								Non saben duración	pero > 1 mes	pero < 1 mes
Galicia	10,7	24,6	34,3	13,9	25,3	2,8	11,5	15,3	87,2	3,4

Datos en miles. Medias anuais.
Fonte: IGE, INE (EPA)

O cadro 4.29 mostra a distribución da poboación asalariada entre a que traballa a tempo completo e a que o fai a tempo parcial para o período 2014-2018. En 2018 segue coa rotura da tendencia de diminución dos contratos con xornada completa en Galicia, acadando os 732.000 (un aumento de 28.400 empregos). A contratación a tempo parcial aumentou en 2018 lixeiramente. En 2018 hai 6.300 empregos máis deste tipo que en 2017. O cadro 4.30 indica o número de persoas asalariadas no sector público e privado. No 2018 o 77,8% da poboación asalariada en Galicia traballa no sector privado.

Cadro 4.29

Poboación asalariada por tipo de xornada. Galicia. 2014-2018

	TOTAL	
	Completa	Parcial
2014	657,7	121,9
2015	673,8	126,4
2016	694,6	123,3
2017	703,6	123,7
2018	732,0	130,0

Datos en miles. Medias anuais.
Fonte: IGE, INE (EPA)

Cadro 4.30

Poboación asalariada. Sector público e privado. Galicia. 2014-2018

	Sector público					Sector privado				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Galicia	182,7	181,0	182,8	181,7	190,8	596,8	619,2	635,1	645,6	671,6

Datos en miles. Medias anuais.
Fonte: INE, EPA.

4.5. Poboación desempregada e taxa de paro

4.5.1. Poboación desempregada

O cadro 4.31 representa a poboación desempregada nas CC.AA. no cuarto trimestre de cada ano. En 2018 houbo en Galicia unha forte diminución de persoas en paro (33.200). A diminución porcentual do desemprego de Galicia en 2018 (-18,2%) foi superior a do ano anterior (-10,8%) en Galicia e tamén superior a rexistrada en 2018 na media estatal, que baixou un 12,3%. Finalmente, nun ano de diminución do desemprego en todas as CC.AA. (agás en Navarra e a Cidade Autónoma de Melilla) as maiores baixadas porcentuais tivéronas Cantabria (-30,0%), Castela e León (-18,6%) e Castela- A Mancha (-18,4%).

Cadro 4.31

Poboación desempregada. Por comunidades autónomas. 2014-2018^(*)

	Miles					Distribución porcentual					Variacións anuais									
											Miles					%				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Andalucía	1.395,7	1.198,3	1.120,3	960,6	834,3	25,6	25,1	26,4	25,5	25,2	-66,8	-197,4	-78,0	-159,7	-126,3	-4,6	-14,1	-6,5	-14,3	-13,1
Aragón	120,7	93,7	87,8	72,6	72,1	2,2	2,0	2,1	1,9	2,2	-13,0	-27,0	-5,9	-15,2	-0,5	-9,7	-22,4	-6,3	-17,3	-0,7
Asturias	98,4	95,8	67,3	66,6	57,6	1,8	2,0	1,6	1,8	1,7	-9,5	-2,6	-26,5	-0,7	-9,0	-8,8	-2,6	-29,7	-1,0	-13,5
Baleares	111,4	102,8	81,9	75,1	68,1	2,0	2,2	1,9	2,0	2,1	-22,3	-8,6	-20,9	-6,8	-7,0	-16,7	-7,7	-20,3	-8,3	-9,3
Cantabria	342,2	297,1	274,0	246,4	228,2	6,3	6,2	6,5	6,5	6,9	-23,1	-45,1	-23,1	-27,6	-18,2	-6,3	-13,2	-7,8	-10,1	-7,4
Castilla-La Mancha	51,2	48,6	35,7	37,0	25,9	0,9	1,0	0,8	1,0	0,8	-4,7	-2,6	-12,9	1,3	-11,1	-8,4	-5,1	-26,5	3,6	-30,0
Castela e León	234,3	201,4	169,1	153,4	125,1	4,3	4,2	4,0	4,1	3,8	-22,4	-32,9	-32,3	-15,7	-28,3	-8,7	-14,0	-16,0	-9,3	-18,4
Cataluña	283,1	246,8	219,0	196,5	160,0	5,2	5,2	5,2	5,2	4,8	-9,3	-36,3	-27,8	-22,5	-36,5	-3,2	-12,8	-11,3	-10,3	-18,6
C. Valenciana	756,5	668,6	558,5	479,2	451,4	13,9	14,0	13,2	12,7	13,7	-83,0	-87,9	-110,1	-79,3	-27,8	-9,9	-11,6	-16,5	-14,2	-5,8
Extremadura	569,4	520,4	467,4	410,0	344,1	10,4	10,9	11,0	10,9	10,4	-98,9	-49,0	-53,0	-57,4	-65,9	-14,8	-8,6	-10,2	-12,3	-16,1
Galicia	151,8	140,5	141,3	123,9	114,4	2,8	2,9	3,3	3,3	3,5	-12,3	-11,3	0,8	-17,4	-9,5	-7,5	-7,4	0,6	-12,3	-7,7
Madrid	263,8	222,7	204,2	182,1	148,9	4,8	4,7	4,8	4,8	4,5	-17,1	-41,1	-18,5	-22,1	-33,2	-6,1	-15,6	-8,3	-10,8	-18,2
Murcia	612,3	562,8	489,1	466,5	396,2	11,2	11,8	11,5	12,4	12,0	-73,2	-49,5	-73,7	-22,6	-70,3	-10,7	-8,1	-13,1	-4,6	-15,1
Navarra	196,9	164,9	130,5	121,9	113,7	3,6	3,5	3,1	3,2	3,4	-9,7	-32,0	-34,4	-8,6	-8,2	-4,7	-16,3	-20,9	-6,6	-6,7
País Vasco	46,4	41,4	30,8	29,9	31,6	0,9	0,9	0,7	0,8	1,0	-4,6	-5,0	-10,6	-0,9	1,7	-9,0	-10,8	-25,6	-2,9	5,7
A Rexa	174,1	132,5	126,2	108,3	98,7	3,2	2,8	3,0	2,9	3,0	0,8	-41,6	-6,3	-17,9	-9,6	0,5	-23,9	-4,8	-14,2	-8,9
Ceuta	26,4	21,5	16,6	17,6	15,9	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	-5,5	-4,9	-4,9	1,0	-1,7	-17,2	-18,6	-22,8	6,0	-9,7
Melilla	12,8	8,4	8,0	9,7	8,8	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	-1,3	-4,4	-0,4	1,7	-0,9	-9,2	-34,4	-4,8	21,3	-9,3
España	10,1	11,3	10,2	9,3	9,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	-2,2	1,2	-1,1	-0,9	0,0	-17,9	11,9	-9,7	-8,8	0,0
España	5.457,7	4.779,5	4.237,8	3.766,7	3.304,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-477,9	-678,2	-541,7	-471,1	-462,4	-8,1	-12,4	-11,3	-11,1	-12,3

(*) Os datos corresponden á serie revisada incorporando a nova base poboacional da EPA actualizada coas estimacións derivadas do Censo de poboación e vivendas de 2011, en substitución da base do Censo 2001.
Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de cada ano.

4.5.2. Taxa de desemprego

O cadro 4.32 compara as taxas de paro por CC.AA. no cuarto trimestre de cada ano. A taxa de paro foi en 2018 dun 12,04% en Galicia (2,67 puntos porcentuais menos que en 2017). En 2018 descendeu a taxa en todas as CC.AA. e cidades autónomas (agás en Navarra, que aumentou 0,36 puntos porcentuais). As maiores reducións foron en Cantabria (-3,81 puntos porcentuais) e Castela e León (-3,58 puntos porcentuais).

Na clasificación autonómica, ordenada por maior taxa de desemprego, sobresaen, un ano máis, Andalucía, Melilla, Extremadura e Ceuta (todas por riba do 20%). Pola contra, as menores taxas, ao peche do ano 2018 preséntanlas País Vasco (9,6%), Cantabria (9,7%) e Navarra (9,9%).

Cadro 4.32

	Valores das taxas En porcentaxe					Variacións anuais en puntos porcentuais				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
	23,70	20,90	18,63	16,55	14,45	-2,03	-2,80	-2,27	-2,08	-2,10
España										
Andalucía	34,23	29,83	28,25	24,43	21,26	-2,03	-4,40	-1,58	-3,82	-3,17
Aragón	18,65	14,60	13,53	11,37	11,11	-1,94	-4,05	-1,07	-2,16	-0,26
Asturias	20,78	20,33	14,59	14,64	12,86	-1,51	-0,45	-5,74	0,05	-1,78
Baleares	18,88	17,02	13,80	12,61	10,91	-3,84	-1,86	-3,22	-1,19	-1,70
Canarias	31,08	26,75	24,90	22,04	19,99	-2,01	-4,33	-1,85	-2,86	-2,05
Cantabria	18,42	17,71	12,89	13,49	9,68	-1,39	-0,71	-4,82	0,60	-3,81
Castela-A Mancha	20,28	17,58	14,81	13,71	11,21	-1,74	-2,70	-2,77	-1,10	-2,50
Castela e León	28,50	24,97	22,14	19,74	16,16	-0,49	-3,53	-2,83	-2,40	-3,58
Cataluña	19,88	17,73	14,85	12,63	11,75	-1,99	-2,15	-2,88	-2,22	-0,88
C. Valenciana	23,48	21,45	19,15	16,76	14,30	-3,67	-2,03	-2,30	-2,39	-2,46
Extremadura	29,96	28,07	28,31	25,12	23,10	-2,44	-1,89	0,24	-3,19	-2,02
Galicia	20,87	17,74	16,29	14,71	12,04	-1,01	-3,13	-1,45	-1,58	-2,67
Madrid	18,00	16,51	14,60	13,75	11,54	-2,45	-1,49	-1,91	-0,85	-2,21
Murcia	27,26	23,51	18,58	17,21	15,83	-1,24	-3,75	-4,93	-1,37	-1,38
Navarra	14,92	13,53	10,01	9,63	9,99	-1,52	-1,39	-3,52	-0,38	0,36
País Vasco	16,60	12,89	12,27	10,57	9,58	0,02	-3,71	-0,62	-1,70	-0,99
A Rioxa	17,17	13,97	10,90	11,51	10,30	-3,07	-3,20	-3,07	0,61	-1,21
Ceuta	32,46	23,25	22,39	26,03	24,02	-4,32	-9,21	-0,86	3,64	-2,01
Melilla	29,52	32,64	27,38	24,62	23,85	-4,27	3,12	-5,26	-2,76	-0,77

Taxas de desemprego. Por comunidades autónomas.
Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de cada ano.

No cadro 4.33 preséntanse, por sexos e para o período 2014-2018, as taxas de paro das CC.AA.

Cadro 4.33

	En porcentaxe					Variacións en puntos porcentuais				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
	22,91	19,61	17,34	15,07	12,96	-2,25	-3,30	-2,27	-2,27	-2,11
HOMES										
España	22,91	19,61	17,34	15,07	12,96	-2,25	-3,30	-2,27	-2,27	-2,11
Andalucía	31,81	27,40	25,85	21,75	18,00	-2,39	-4,41	-1,55	-4,10	-3,75
Aragón	15,57	11,86	11,58	8,76	9,94	-4,58	-3,71	-0,28	-2,82	1,18
Asturias	20,45	21,23	15,03	14,13	11,70	-1,13	0,78	-6,20	-0,90	-2,43
Baleares	19,97	17,55	13,00	13,91	11,50	-4,50	-2,42	-4,55	0,91	-2,41
Canarias	30,32	26,22	23,55	20,13	19,41	-4,02	-4,10	-2,67	-3,42	-0,72
Cantabria	19,38	17,31	12,71	13,13	8,40	0,78	-2,07	-4,60	0,42	-4,73
Castela e León	18,35	15,09	13,50	11,39	9,90	-2,60	-3,26	-1,59	-2,11	-1,49
Castela-A Mancha	24,97	21,29	18,64	15,62	11,98	-1,73	-3,68	-2,65	-3,02	-3,64
Cataluña	20,23	16,60	13,99	11,95	11,03	-2,17	-3,63	-2,61	-2,04	-0,92
C. Valenciana	22,72	20,44	17,64	14,86	12,61	-3,66	-2,28	-2,80	-2,78	-2,25
Extremadura	27,41	23,81	24,38	21,33	18,70	-2,26	-3,60	0,57	-3,05	-2,63
Galicia	20,92	17,09	15,79	14,42	11,44	-1,79	-3,83	-1,30	-1,37	-2,98
Madrid	18,43	16,44	14,23	13,07	11,11	-1,02	-1,99	-2,21	-1,16	-1,96
Murcia	25,30	20,65	15,72	15,10	12,12	-2,29	-4,65	-4,93	-0,62	-2,98
Navarra	15,02	12,10	9,30	7,89	9,16	-0,44	-2,92	-2,80	-1,41	1,27
País Vasco	16,99	12,38	12,01	10,60	9,31	0,23	-4,61	-0,37	-1,41	-1,29
A Rioxa	13,82	14,32	9,24	9,56	9,41	-4,29	0,50	-5,08	0,32	-0,15
Ceuta	28,39	18,09	19,08	20,24	19,15	-4,22	-10,30	0,99	1,16	-1,09
Melilla	21,93	28,74	22,04	20,56	21,05	-12,80	6,81	-6,70	-1,48	0,49
MULLERES										
España	24,86	22,65	20,36	18,45	16,35	-1,75	-2,21	-2,29	-1,91	-2,10
Andalucía	37,51	33,08	31,52	27,93	25,46	-1,47	-4,43	-1,56	-3,59	-2,47
Aragón	22,60	18,06	16,17	14,51	12,67	1,27	-4,54	-1,89	-1,66	-1,84
Asturias	21,34	19,72	14,36	15,53	14,43	-2,22	-1,62	-5,36	1,17	-1,10
Baleares	17,76	16,75	14,85	11,30	10,53	-2,82	-1,01	-1,90	-3,55	-0,77
Canarias	32,33	27,88	26,76	24,44	20,95	0,52	-4,45	-1,12	-2,32	-3,49
Cantabria	17,52	18,43	13,18	14,10	11,41	-3,86	0,91	-5,25	0,92	-2,69
Castela e León	22,83	20,90	16,81	16,66	13,00	-0,65	-1,93	-4,09	-0,15	-3,66
Castela-A Mancha	33,33	29,87	26,83	25,16	21,63	0,99	-3,46	-3,04	-1,67	-3,53
Cataluña	19,65	19,18	15,91	13,51	12,74	-1,90	-0,47	-3,27	-2,40	-0,77
C. Valenciana	24,67	22,87	21,11	19,17	16,32	-3,67	-1,80	-1,76	-1,94	-2,85
Extremadura	33,54	33,89	33,58	30,21	28,97	-2,50	0,35	-0,31	-3,37	-1,24
Galicia	21,10	18,77	17,15	15,37	12,86	-0,25	-2,33	-1,62	-1,78	-2,51
Madrid	17,75	16,79	15,19	14,68	12,17	-3,75	-0,96	-1,60	-0,51	-2,51
Murcia	29,92	27,33	22,38	20,10	20,58	-0,08	-2,59	-4,95	-2,28	0,48
Navarra	14,93	15,32	10,99	11,77	11,09	-2,71	0,39	-4,33	0,78	-0,68
País Vasco	16,34	13,64	12,66	10,67	10,04	-0,22	-2,70	-0,98	-1,99	-0,63
A Rioxa	21,48	13,70	13,05	14,01	11,46	-1,42	-7,78	-0,65	0,96	-2,55
Ceuta	38,95	31,34	27,28	33,82	30,80	-4,70	-7,61	-4,06	6,54	-3,02
Melilla	39,87	38,18	35,32	31,38	27,99	7,01	-1,69	-2,86	-3,94	-3,39

*Da poboación de 16 a 64 anos.
Fonte: INE, EPA, datos do 4º trimestre de cada ano.

No cadro 4.34 aparecen as taxas de desemprego nos sete maiores concellos de Galicia entre 2014 e 2018. Lugo (9,6%) e Santiago de Compostela (9,8%) pechan, por esta orde, o ano 2018 coas menores taxas de paro (máis de dous puntos por baixo da media de Galicia). A diminución da taxa de desemprego en 2018 foi especialmente notable nas cidades de Pontevedra (-3,8 puntos porcentuais) e Lugo (-1,5 puntos porcentuais). En Ourense, rexistrouse unha suba (1,4 puntos porcentuais).

Cadro 4.34

Taxas de desemprego dos sete maiores concellos de Galicia. 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	16,60	14,30	13,20	13,60	12,90
Lugo	15,60	15,90	14,20	11,10	9,60
Ourense	18,50	18,30	16,80	13,70	15,10
Pontevedra	28,70	18,10	17,60	19,50	15,70
Santiago de Compostela	13,40	14,10	14,70	10,10	9,80
Vigo	23,70	19,90	20,10	16,50	15,60
Ferrol	23,80	27,90	24,40	18,90	17,60
Galicia	21,00	17,70	16,30	14,71	12,04

Datos en miles, 4º trimestre.

Fonte: IGE, INE (EPA)

Especialmente preocupante é a problemática social das persoas desempregadas de longa duración. No cadro 4.35 móstranse as taxas de desemprego no período 2014-2018 por sexo. Nos últimos anos, a taxa vai caendo ata acadar 5,2% para os homes e o 6,5% para as mulleres en 2018. A media foi do 5,9%.

Cadro 4.35

**Taxa de desemprego de longa duración.
Por sexo. Galicia. 2014-2018**

	Total	Homes	Mulleres
2014	11,6	11,7	11,4
2015	10,6	10,5	10,7
2016	8,9	8,6	9,2
2017	7,9	7,8	8,2
2018	5,9	5,2	6,5

Datos en miles. Medias anuais.

IGE, INE (EPA)

4.5.3. Desemprego dos fogares. Tempo na procura de emprego

O cadro 4.36 amosa que 55.000 fogares de Galicia tiñan todas as súas persoas activas desempregadas en 2019. Ademais, existen 349.000 fogares nos que non hai ningunha persoa activa.

Cadro 4.36

Desemprego de longa duración. Por sexo. Galicia. 2019

	Dato do trimestre actual (miles de vivendas)	Variación absoluta respecto ao mesmo trimestre do ano pasado (miles de vivendas)	Variación relativa respecto ao mesmo trimestre do ano pasado (%)
Total	1.090,5	2,3	0,2
Fogares con polo menos unha persoa activa	741,1	-4,0	-0,5
Todas as persoas activas son ocupadas	601,6	21,8	3,8
Todas as persoas activas son paradas	55,0	-13,9	-20,2
Con persoas ocupadas e paradas	84,5	-11,9	-12,3
Fogares nos que non hai ningunha persoa activa	349,0	6,4	1,9

Datos en miles. Medias anuais.
IGE, INE (EPA) do 1º trimestre de 2019.

O cadro 4.37 recolle a distribución da poboación desempregada galega entre 2014-2018 segundo o tempo de busca de emprego. En 2018 baixaron as persoas desempregadas nos catro grupos en que se divide a poboación segundo o tempo que leva sen traballo. Porén, existen aínda en Galicia 53.700 persoas que levan dous anos ou máis buscando traballo. Estas son o 35,8% do total de persoas sen emprego.

Cadro 4.37

**Poboación desempregada que traballou anteriormente.
Por tempo de búsqueda de emprego. Galicia. 2014-2018**

Total poboación desempregada	
2014	250,5
2015	220,3
2016	196,0
2017	177,4
2018	149,8
Menos de 6 meses	
2014	54,9
2015	47,8
2016	48,1
2017	47,3
2018	44,0
De 6 meses a < 1 ano	
2014	34,4
2015	25,9
2016	23,0
2017	18,7
2018	17,6
De 1 ano a < 2 anos	
2014	49,6
2015	38,1
2016	28,9
2017	25,2
2018	22,0
De 2 anos ou mais	
2014	99,4
2015	96,0
2016	85,4
2017	73,1
2018	53,7
Xa atopou traballo	
2014	12,2
2015	12,5
2016	10,6
2017	13,0
2018	12,2

Datos en miles. Medias anuais.

Fonte: IGE; INE (EPA)

4.6. O paro rexistrado

Os datos da estatística do paro rexistrado na comunidade autónoma obtéñense da oficina de Emprego da Xunta de Galicia. Dentro do colectivo de persoas paradas, son obxecto de tratamento aquelas que teñen demandas pendentes de satisfacer o último día do mes, agás as que se atopen nalgunha das situacións establecidas na Orde ministerial do 11 de marzo de 1985 (BOE do 14 de marzo de 1985).

O cadro 4.38 recolle o paro rexistrado por CC.AA. e cidades autónomas en 2018. Prodúcese unha diminución do paro rexistrado en Galicia en 15.718 persoas. Os datos da media de España reflectiron 210.484 persoas menos rexistradas como paradas en 2018.

Cadro 4.38

Paro rexistrado. Por comunidades autónomas. 2018

	Parados/as decembro 2018	Variación anual absoluta
Andalucía	788.767	-36.597
Aragón	66.179	-4.531
Asturias	72.804	-3.743
Baleares	59.878	-3.491
Canarias	207.015	-9.072
Cantabria	37.553	-953
Castela-A Mancha	165.041	-13.528
Castela e León	147.365	-15.623
Cataluña	392.907	-25.111
C. Valenciana	364.131	-21.574
Estremadura	101.543	-9.842
Galicia	169.295	-15.718
Madrid	339.298	-30.668
Murcia	102.337	-6.262
Navarra	32.842	-2.890
País Vasco	119.674	-7.873
A Ríoxa	16.191	-1.245
Ceuta	11.014	-829
Melilla	8.463	-934
España	3.202.297	-210.484

Fonte: SEPE.

O cadro 4.39 representa a evolución do paro rexistrado dende 2014 a 2018 para Galicia. En 2018 reflíctese unha importante redución do desemprego en 15.718 persoas.

Cadro 4.39

**Evolución do paro rexistrado.
Galicia. 2014-2018**

	Nº Parados/as
2014	251.918
2015	228.808
2016	205.914
2017	185.013
2018	169.295

Datos de decembro de cada ano.

Fonte: SEPE.

O cadro 4.40 sintetiza a distribución para decembro de 2018 do paro rexistrado por provincias e diferenciando por idades. O 95,4% da poboación parada ten 25 ou máis anos, mentres que o 4,6% ten menos de 25 anos.

Cadro 4.40

Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2018

	Paro mes	<25	>25
A Coruña	66.691	3.001	63.690
Lugo	16.313	889	15.424
Ourense	19.099	975	18.124
Pontevedra	67.192	2.993	64.199
Galicia	169.295	7.858	161.437

Datos de decembro de 2018.

Fonte: SEPE.

En decembro de 2018, o total de homes parados rexistrados alcanzaba os 73.383, o que supoñía un 43,3% do total da poboación parada, fronte a unha poboación parada feminina de 95.912 mulleres, que representaban o 56,7% do total (cadro 4.41). Tanto a poboación parada masculina coma a feminina diminuíron en 2018.

Cadro 4.41

Paro rexistrado por idades e sexos. Galicia. 2018

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	4.124	69.259
Mulleres	3.734	92.178

Datos decembro 2018.

Fonte: SEPE.

A distribución por sectores do paro rexistrado (cadro 4.42) reflicte para 2018 unha diminución en todos os sectores. O sector servizos segue a ser o que máis persoas desempregadas rexistra, superando notablemente a suma dos outros tres sectores produtivos: agricultura e pesca, industria, construción e o colectivo de sen emprego anterior.

Cadro 4.42

Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2018

	Parados/as decembro 2018	Variación decembro 2017
Agricultura e pesca	6.583	0
Industria	19.693	0
Construción	14.963	0
Servizos	113.949	0
Sen emprego anterior	14.107	0

Datos decembro 2018.

Fonte: SEPE.

O paro rexistrado en 2018 clasificado por nivel académico e provincia é representado no cadro 4.43. Apréciase un maior rexistro de poboación parada no grupo con estudos secundarios, con 83.202 persoas (49,1%), e estudos primarios, con 21.117 (12,5%).

Cadro 4.43

Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2018

	Sen estudos	Sen certif. estudos prim.	Con certif. estudos prim.	Programa F.P.	Educ. xeral	Tec. prof. Sup.	1º ciclo superior	2º e 3º ciclo superior	Outros
A Coruña	4.785	6.724	6.518	4.695	30.203	5.707	2.422	5.594	43
Lugo	2.967	862	2.021	1.012	6.342	1.349	634	1.115	11
Ourense	154	1.414	3.059	1.294	10.098	1.269	608	1.188	15
Pontevedra	990	3.603	9.519	4.898	36.559	5.396	2.013	4.178	36
Galicia	8.896	12.603	21.117	11.899	83.202	13.721	5.677	12.075	105

Datos de decembro 2018.
Fonte: SEPE.

4.7. A poboación inactiva

No cadro 4.44 recóllense os datos da poboación inactiva en Galicia, diferenciando por provincias e situación de inactividade para o período 2014-2018. As notas máis relevantes son:

- Unha leve suba da poboación inactiva en Pontevedra en 2018 (600 persoas).
- Como en anos anteriores, máis da metade da poboación inactiva (57,8%) atópanse no grupo de "retirados/as, xubilados/as, pensionistas".
- O segundo grupo por importancia é o de "labores do fogar", ata alcanzar o 18,5%.
- O grupo de "estudantes" representa o 13,9% da poboación inactiva.
- Baixan todas as categorías de poboación inactiva agás "estudantes" e "outras situacións".

Cadro 4.44

Población inactiva por tipo de inactividade. Galicia-provincias. 2014- 2018

		2014	2015	2016	2017	2018
Total	A Coruña	438,9	440,6	438,4	437,9	437,5
	Lugo	146,1	143,5	142	142,4	140,7
	Ourense	148,5	145,8	143,8	142,5	141
	Pontevedra	361,2	367,6	369,5	370,8	371,4
	Galicia	1094,7	1097,5	1093,7	1093,6	1090,5
Estudantes	A Coruña	58,2	59,9	57,1	58,9	62,7
	Lugo	14,2	15,6	16,8	17,6	17,5
	Ourense	15,5	15,3	15,2	14,6	14,7
	Pontevedra	48	53,2	53,2	53	56,8
	Galicia	135,9	144	142,3	144,1	151,7
Retirados/as, xubilados/as e pensionistas	A Coruña	246,6	251	255	252	252,3
	Lugo	93,1	92,7	91,3	92,1	92,5
	Ourense	93,6	89,3	89,2	91	88,8
	Pontevedra	196,5	197,1	200,4	198,9	196,4
	Galicia	629,8	630,1	635,9	634	630,1
Labores da casa	A Coruña	91,8	88,3	86,4	86,5	83,6
	Lugo	23,1	20,1	21,9	19,3	17,7
	Ourense	24,3	25,2	24	23,2	21,8
	Pontevedra	78,54	79,8	80,4	80,7	78,5
	Galicia	217,74	213,4	212,7	209,7	201,5
Incapacidade permanente	A Coruña	39,9	39,3	38,2	37,4	34,4
	Lugo	15	13,9	11,1	12,2	11,6
	Ourense	14	15,5	14,9	12,7	14,5
	Pontevedra	35,1	33,3	33,5	35,3	35,8
	Galicia	104	102	97,7	97,6	96,4
Outra situación	A Coruña	2,3	2,3	1,8	3,1	4,5
	Lugo	0,7	1,2	1	1,2	1,4
	Ourense	1	0,5	0,5	1,1	1,1
	Pontevedra	3,2	4,1	2	2,9	3,9
	Galicia	7,2	8,1	5,3	8,3	10,9

Datos en miles.

Fonte: IGE, INE (EPA)

Para rematar este apartado, realízase unha breve análise da situación da poboación inactiva no resto das CC.AA. no cuarto trimestre de 2018 (cadros 4.45 e 4.46).

Galicia segue a ser a comunidade con maior porcentaxe de persoas inactivas no grupo de "xubilados/as e prexubilados/as" (47,6%), seguido da Ríoxa (45,6%). A media estatal é de 39,3%.

No grupo de "estudantes" a porcentaxe de Galicia (14,2%) é inferior ao resto das CC.AA., despois de Asturias (13,9%), namentres o indicador para España é do 17,2%.

No grupo de "labores do fogar" Galicia cun 18,7%, presenta a porcentaxe máis baixa do Estado (22,8%).

En derradeiro lugar, no ano 2018 a porcentaxe do grupo de "incapacidade permanente" pasa a ser o 8,1%, fronte a media estatal do 7,9%.

Cadro 4.45

Poboación inactiva por situación de inactividade e comunidade autónoma. 2018

	Total	Estudante	Xubilado/a ou prexubilado/a	Labores do fogar	Incapacidade permanente	Perceptor/a de pensión distinta de xubilación ou prexubilación	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	16.150,6	2.776,5	6.354,3	3.681,3	1.268,3	1.610,6	459,6
Andalucía	3.009,5	564,3	1.013,4	768,4	273,8	300,0	89,5
Aragón	448,9	75,4	189,2	95,3	35,0	47,0	7,1
Asturias	443,4	61,7	189,1	92,5	30,8	57,7	11,6
Baleares	368,5	64,0	141,1	92,0	19,6	22,7	29,0
Canarias	731,0	138,7	229,3	178,2	66,5	90,8	27,5
Cantabria	225,2	37,1	83,8	54,9	18,6	26,7	4,2
Castela e León	932,0	133,9	393,9	224,2	66,7	96,8	16,4
Castela- A Mancha	686,3	127,2	226,3	193,9	51,6	72,0	15,4
Cataluña	2.388,4	368,1	1.083,1	467,2	131,5	249,8	88,7
C. Valenciana	1.737,6	313,1	709,0	375,3	160,2	137,1	42,9
Extremadura	400,7	70,0	134,7	94,1	31,8	54,2	15,8
Galicia	1.097,3	155,3	522,2	204,8	88,7	108,8	17,7
Madrid	2.020,4	374,0	801,0	477,6	130,3	178,1	59,3
Murcia	487,6	96,5	165,8	112,0	53,4	46,6	13,4
Navarra	217,0	38,4	88,2	42,1	20,5	23,8	3,8
País Vasco	797,4	126,8	324,3	169,8	79,6	85,9	11,0
A Ríoxa	106,2	18,6	48,4	22,1	5,4	8,1	3,5
Ceuta	29,4	7,2	6,3	9,2	2,8	2,3	1,5
Melilla	23,9	6,3	5,1	7,5	1,4	2,3	1,3

(1) A categoría "Outra situación" inclúe ás persoas inactivas que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar.

Datos en miles.

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de 2018.

Cadro 4.46

Poboación inactiva por clase principal de inactividade e comunidade autónoma. 2018.
Porcentaxe respecto do total de cada comunidade autónoma

	Total	Estudante	Xubilado/a ou prexubilado/a	Labores do fogar	Incapacidade permanente	Perceptor/a de pensión distinta de xub. ou	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	100,0	17,2	39,3	22,8	7,9	10,0	2,8
Andalucía	100,0	18,8	33,7	25,5	9,1	10,0	3,0
Aragón	100,0	16,8	42,1	21,2	7,8	10,5	1,6
Asturias	100,0	13,9	42,7	20,9	6,9	13,0	2,6
Baleares	100,0	17,4	38,3	25,0	5,3	6,2	7,9
Canarias	100,0	19,0	31,4	24,4	9,1	12,4	3,8
Cantabria	100,0	16,5	37,2	24,4	8,2	11,9	1,8
Castela e León	100,0	14,4	42,3	24,1	7,2	10,4	1,8
Castela-A Mancha	100,0	18,5	33,0	28,2	7,5	10,5	2,2
Cataluña	100,0	15,4	45,4	19,6	5,5	10,5	3,7
C. Valenciana	100,0	18,0	40,8	21,6	9,2	7,9	2,5
Extremadura	100,0	17,5	33,6	23,5	7,9	13,5	3,9
Galicia	100,0	14,1	47,6	18,7	8,1	9,9	1,6
Madrid	100,0	18,5	39,6	23,6	6,4	8,8	2,9
Murcia	100,0	19,8	34,0	23,0	11,0	9,5	2,7
Navarra	100,0	17,7	40,6	19,4	9,5	11,0	1,8
País Vasco	100,0	15,9	40,7	21,3	10,0	10,8	1,4
A Ríoxa	100,0	17,6	45,5	20,8	5,1	7,6	3,3
Ceuta	100,0	24,6	21,5	31,3	9,4	7,9	5,2
Melilla	100,0	26,3	21,3	31,5	5,9	9,7	5,3

(1) A categoría "Outra situación" inclúe ás persoas inactivas que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar.

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de 2018.

Na clasificación por idades (cadro 4.47) destaca que a maior porcentaxe de persoas inactivas, para o cuarto trimestre de 2018, dáse nos maiores de 65 anos co 59,1% (53,0% en España). Castela-A Mancha é a comunidade autónoma coa porcentaxe máis alta neste tramo de idade (59,7%) e a Cidade Autónoma de Melilla é a que a ten máis baixa (30,2%). Séguenlle os pertencentes ao grupo de idade de 55 a 64 anos co 14,3% en Galicia (14,5% en España). O Principado de Asturias é a comunidade que conta cun maior número de persoas inactivas neste tramo de idade (16,9%) e Madrid a que menos (13,0%).

En Galicia, a menor porcentaxe de persoas inactivas por grupo de idade encóntrase no intervalo de 25 a 34 anos co 3,5% (4,5% en España). Navarra é Aragón son as comunidades cunha porcentaxe máis baixa neste tramo (ambas con 2,8%) e a Cidade Autónoma de Melilla a que ten a porcentaxe máis elevada (10,4%).

Cadro 4.47

Poboación inactiva por grupos de idade e comunidade autónoma. 2018.
Porcentaxes respecto do total de cada comunidade autónoma

	Total	De 16 a 19 anos	De 20 a 24 anos	De 25 a 34 anos	De 35 a 44 anos	De 45 a 54 anos	De 55 a 64 anos	De 65 e máis anos
Total	100,0	9,8	6,3	4,5	4,7	7,2	14,5	53,0
Andalucía	100,0	10,2	6,9	5,9	5,7	9,4	15,8	46,1
Aragón	100,0	9,5	6,3	2,8	3,3	5,4	13,8	58,9
Asturias	100,0	6,5	5,1	4,2	3,9	7,6	16,9	55,7
Baleares	100,0	10,6	6,4	6,4	6,7	8,6	14,2	47,1
Canarias	100,0	11,1	6,8	5,6	5,3	9,4	16,2	45,6
Cantabria	100,0	8,3	6,5	4,4	5,6	7,0	15,1	53,3
Castela-A Mancha	100,0	7,8	5,7	3,3	3,6	6,1	13,9	59,7
Castela e León	100,0	10,5	6,9	4,2	5,4	7,0	14,7	51,3
Cataluña	100,0	10,3	5,1	4,1	4,7	5,6	13,9	56,4
C. Valenciana	100,0	9,7	6,7	4,6	5,2	6,5	13,9	53,4
Estremadura	100,0	9,3	7,1	4,2	4,7	8,1	15,2	51,4
Galicia	100,0	7,3	5,4	3,5	4,2	6,2	14,3	59,1
Madrid	100,0	10,9	7,1	3,8	4,0	7,0	13,0	54,3
Murcia	100,0	11,4	7,3	5,6	6,4	9,3	13,5	46,5
Navarra	100,0	11,0	6,8	2,8	4,4	5,7	14,4	54,9
País Vasco	100,0	9,0	5,6	3,4	2,8	4,9	15,9	58,3
A Rioxa	100,0	10,7	6,7	3,0	2,5	5,1	13,9	58,2
Ceuta	100,0	13,2	10,3	8,5	9,4	6,1	15,4	37,1
Melilla	100,0	18,0	8,6	10,4	8,1	9,1	15,5	30,2

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de 2018.

4.8. O subsistema de formación para o emprego

4.8.1. Introducción. Antecedentes

A formación profesional que é tratada neste apartado non é o ensino profesional regulado impartido dentro do sistema educativo, senón a coñecida como formación ocupacional para o emprego, que abrangue tanto á dirixida a persoas ocupadas co obxecto de mellorar o súa cualificación profesional (formación continua) como a destinada a persoas desempregadas (formación ocupacional) coa finalidade de adquirir as habilidades que lle permitan integrarse no mercado laboral.

A actual normativa, Lei 30/2015, do 9 de setembro, pola que se regula o sistema de formación profesional para o emprego no ámbito laboral, e a normativa que o desenvolve, o Real decreto 694/2017, do 3 de xullo, sinala que o seu obxecto é regular no marco xeral do sistema nacional das cualificacións e formación profesional, a planificación e financiamento do sistema, a programación e execución das accións formativas, o control, o seguimento e o réxime sancionador, así como a avaliación e o control da calidade.

Con anterioridade a esta lei xurdiron os Acordos sobre o subsistema de formación continua, como importantes fitos do dialogo social e da negociación colectiva no ámbito da formación ocupacional. O seu obxectivo fundamental foi implantar e estender en empresas e persoal unha cultura de formación permanente, creando un sistema de axudas á formación continua. Foi no marco do I Acordo Nacional de Formación Continua onde se comezou a regular a formación continua coa participación das organizacións empresariais, sindicais e Goberno. Destinouse unha parte da cota de formación profesional ao financiamento da formación continua. Este modelo foi materializado na Fundación para a Formación Continua (FORCEM).

Ademais, no marco de desenvolvemento da formación continua asínase en 1996 o II Acordo Nacional de Formación Continua e no 2000 os III ANFC. En 2001 créase a Fundación Tripartita para a Formación no Emprego. En 2002 promúlgase a Lei orgánica 5/2002, do 19 de xuño, das cualificacións e da formación profesional. En 2003, o Real decreto 1046, que regula o subsistema de formación continua, inscribe a súa regulación no ámbito da lexislación laboral.

En 2006, os Acordos nacionais de formación integraron a formación ocupacional e a formación continua nun único subsistema de formación profesional para o emprego recollido no Real decreto 395/2007.

4.8.2. Regulación actual do sistema de formación profesional para o emprego

4.8.2.1. Real decreto 395/2007, do 23 de marzo, polo que se regula o subsistema profesional para o emprego

Sobre as bases sentadas polo IV Acordo Nacional de Formación do ano 2006, desenvólvese o Real decreto 395/2007, cuxas principais iniciativas foron:

- Formación bonificada de demanda da empresa e os permisos individuais de formación xestionados pola Fundación tripartita.
- Formación subvencionada ou de oferta dirixida a persoas traballadoras, xestionada pola Fundación tripartita no ámbito estatal e polas CC.AA. no seu ámbito.
- Formación subvencionada ou de oferta dirixida a poboación desempregada xestionada case na súa totalidade polas CC.AA.
- Programas específicos dirixidos a determinados colectivos, como menores de 30 anos.
- Formación dirixida a empregadas e empregados públicos.

- Formación en alternancia co emprego e formación teórica dos contratos de formación e aprendizaxe.
- Accións de apoio e acompañamento á formación.

4.8.2.2. Lei 30/2015, do 9 de setembro, pola que se regula o sistema profesional para o emprego no ámbito laboral

A nova lei conta con catro obxectivos estratéxicos:

- Garantir o exercicio do dereito á formación de persoas traballadoras, empregadas e desempregadas.
- Posibilitar a contribución efectiva da formación á competitividade das empresas.
- Fortalecer a negociación colectiva na adecuación da oferta formativa.
- Asegurar a eficacia e transparencia na xestión dos recursos públicos.

4.8.2.3. Real decreto 694/2017, do 3 de xullo, polo que se desenvolve a Lei 30/2015, do 9 de setembro, polo que se regula o sistema de formación profesional para o emprego no ámbito laboral

O Real decreto consta de seis capítulos.

- Capítulo I: Disposicións xerais. Nel recóllense aspectos relacionados coa planificación plurianual (3 anos) na que colaboran as organizacións empresariais e sindicais máis representativas. Establécense as modalidades formativas e as persoas destinatarias, así como os límites e porcentaxes de participación.
- Capítulo II: Formación programada polas empresas. Establécese que a programación e xestión das accións formativas poderán realizala as empresas con flexibilidade nos contidos e momentos de impartición, sendo beneficiarias calquera empresa ou entidade pública, con independencia do seu tamaño, sector e ubicación, informando á representación legal.
- Capítulo III: Oferta formativa para as persoas ocupadas. Tomando como referencia o informe anual de prospección e detección de necesidades formativas, prográmanse accións de formación sectorial, transversal e de cualificación e recoñecemento profesional. Tamén levarase a cabo formación para traballadoras e traballadores autónomos e de economía social.

- Capítulo IV: Oferta formativa para persoas desempregadas. Apostarase por sectores innovadores e dando prioridade as persoas con baixo nivel de cualificación, con necesidades educativas especiais ou con dificultades para a súa inserción ou recualificación. Tamén se crean programas formativos que inclúen compromisos de contratación.
- Capítulo V: Outras iniciativas de formación. Neste capítulo recóllense os permisos individuais de formación, a formación en alternancia co emprego e a formación do persoal ao servizo das Administracións públicas.
- Capítulo VI: Réxime de funcionamento. As CC.AA. son competentes na programación, xestión, control e avaliación da formación profesional para o emprego no seu ámbito territorial e naqueles programas que transcendan ese ámbito requirirán unha actuación coordinada e homoxénea por parte do SEPE.

4.8.3. Formación de demanda

Está regulada polo Real decreto 395/2007 nos anos 2016 e 2017. A partir de xaneiro de 2018 pasará a regularse no marco da Lei 3/2015 e denominarase “Formación programada polas empresas”.

Características da formación de demanda

Este tipo de formación trata de dar resposta ás necesidades de formación de cada empresa e de quen traballan nelas. Inclúe tanto as accións formativas como os permisos individuais de formación. Este permiso individual é o que as empresas autorizan para realizar unha actividade formativa para a obtención dun título oficial ou certificado de profesionalidade, sen ter que estar relacionado coa actividade da empresa e cunha duración máxima de 200 horas. Correspóndelle á empresa a planificación e xestión das accións formativas, sendo a duración mínima de 6 horas.

A formación irá destinada ao persoal asalariado de empresas ou entidades públicas non incluídas no ámbito das Administracións públicas, con relación laboral fixa discontinua en períodos de ocupación, que acceda ao desemprego cando estea en período formativo ou acollido a un ERE en períodos de suspensión de emprego.

As empresas dispoñen dun crédito de formación e a Lei de orzamentos xerais do Estado establecerá un mínimo crédito en función do número de persoas que teña a empresa.

As empresas poderán organizar a formación de seu con medios propios ou externos. Poderán optar por encomendar a organización a unha entidade externa e as de

menos de 100 persoas poderán agruparse con criterios territoriais ou sectoriais.

Se analizamos os principais indicadores do ámbito estatal constatamos que en 2018 se produce un leve aumento de todos os indicadores excepto o crédito disposto e o número de permisos individuais de formación, que baixa lixeiramente en 2018.

Cadro 4.48

Formación de demanda. Evolución principais indicadores. Ámbito estatal. 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Empresas formadoras	432.182	459.620	478.621	471.590	439.188	367.770	355.507	360.052
Cobertura empresas ⁽¹⁾	28,8%	31,1%	30,0%	29,7%	27,4%	22,70%	21,20%	21,20%
Crédito asignado	763.772.616	799.922.865	802.189.822	785.704.096	784.331.843	761.399.133	785.460.00	1.147.000.000
Crédito disposto	560.921.613	592.128.270	608.226.556	588.057.612	551.288.713	514.729.040	517.104.469	535.628.097
Ratio disposto	73,4%	74,0%	75,8%	74,8%	70,3%	67,60%	65,8%	64,80%
Participantes formados/as	2.986.493	3.176.489	3.224.182	3.291.803	3.576.748	3.766.997	4.017.000	4.413.853
Cobertura participantes ⁽²⁾	24,3%	27,4%	29,0%	28,9%	30,3%	30,90%	31,7%	33,60%
Horas de formación	80.654.568	82.772.544	82.435.580	79.884.757	79.209.257	64.276.809	63.822.032	67.058.057
Duración media	27,0	26,1	25,6	24,3	22,2	17,1	15,9	17,80%
PIF finalizados	4634	18.909	30.226	13.666	9.403	6.492	6.034	5.178

(1) Porcentaxe de empresas formadoras sobre empresas do sector privado de alta en TXSS.

(2) Porcentaxe de participantes formados/as sobre persoas traballadoras asalariadas do sector privado EPA.

Fonte: elaboración propia con datos da Fundación para a Formación no Emprego.

Unha evolución semellante caracteriza a Galicia, salientado a leve redución da duración media das horas de formación que alcanza o 16,6% en 2018, fronte a 17,4% en 2017. As horas de formación en Galicia supuxeron só o 5,1% do total de horas a nivel estatal (cadro 4.49).

Cadro 4.49

Formación de demanda. Evolución principais indicadores. Galicia. 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Empresas formadoras	36.762	37.860	37.801	36.311	33.875	26.943	26.701	27.532
Cobertura empresas ⁽¹⁾	37,5%	39,1%	39,0%	38,3%	35,9%	28,5%		28,40%
Crédito asignado	40.872.668	41.075.645	39.740.701	37.331.150	36.458.354	34.215.124	34870000	36.920.000
Crédito disposto	31.705.794	31.008.366	31.187.872	29.068.392	26.534.427	22.682.453	23.090.974	24.176.849
Ratio disposto	77,6%	75,5%	78,5%	77,9%	72,8%	66,3%	66,2%	65,48%
Participantes formados	170.482	169.835	173.282	173.381	184.270	183.787	155.814	207.372
Cobertura participantes ⁽²⁾	25,9%	27,6%	29,1%	29,3%	29,9%	29,30%	30,2%	30,37%
Horas de formación	5.400.651	5.223.026	5.141.169	4.859.014	4.735.227	2.952.199	2.990.632	3.447.595
Duración media	31,7	30,8	29,7	28,0	25,7	18,4	17,4	16,60%
PIF finalizados	101	1.433	1.895	653	387	240	164	204

(1) Porcentaxe de empresas formadoras sobre empresas do sector privado de alta en TXSS. Dato non dispoñible para 2017.

(2) Porcentaxe de participantes formados/as sobre persoas traballadoras asalariadas do sector privado EPA.

Fonte: Elaboración propia con datos da Fundación para a Formación no Emprego.

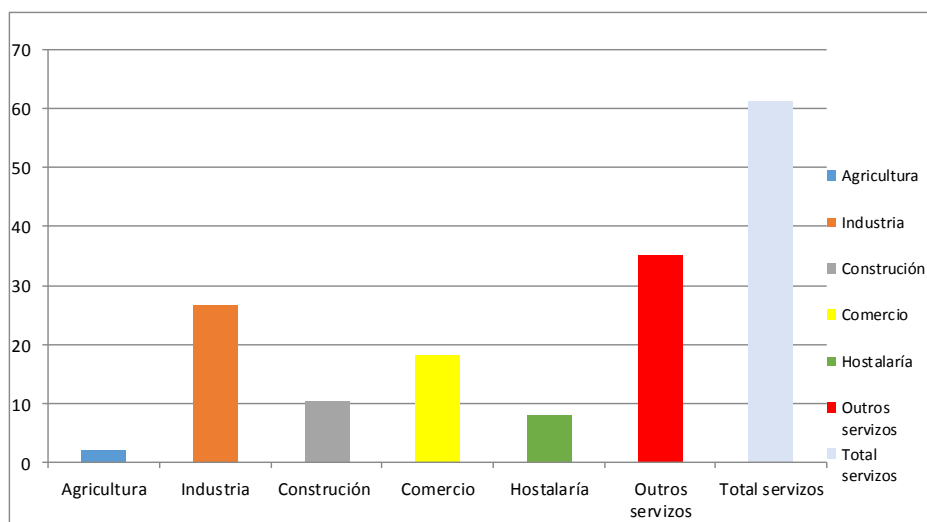
A distribución das horas de formación segundo o sector de actividade, tanto en España como en Galicia concéntranse maioritariamente no sector servizos chegando ao 61% en Galicia e ao 73% no conxunto do Estado. No sector industrial destaca Galicia, que destina unha porcentaxe superior de horas de formación en comparación coas destinadas polo resto do Estado (cadro 4.50).

Cadro 4.50

Formación de demanda. Distribución sectorial das horas de formación. Galicia/España. 2017-2018

	2017				2018			
	Galicia	%	España	%	Galicia	%	España	%
Agricultura	79.009	2,33	948.637	1,49	61.576	1,98	918.190	1,4
Industria	724.212	21,39	11.740.322	18,40	827.794	26,62	12.223.706	18,67
Construcción	349.854	10,33	4.298.768	6,74	320.635	10,31	4.457.930	6,81
Comercio	628.455	18,56	10.327.188	16,18	564.792	18,16	10.357.543	15,82
Hostalaría	254.727	7,52	4.987.822	7,82	242.962	7,81	4.705.254	7,19
Outros servizos	1.349.458	39,86	31.519.295	49,39	1.092.213	35,12	32.816.059	50,12
Total servizos	2.232.640	65,94	46.834.305	73,38	1.899.967	61,09	47.878.856	73,12
Total sectores	3.385.715	100,0	63.822.032	100,0	3.109.972	100,0	65.478.682	100,0

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego.

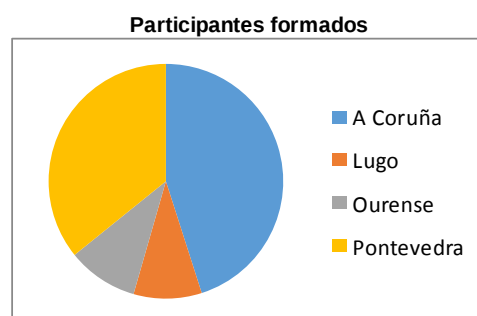
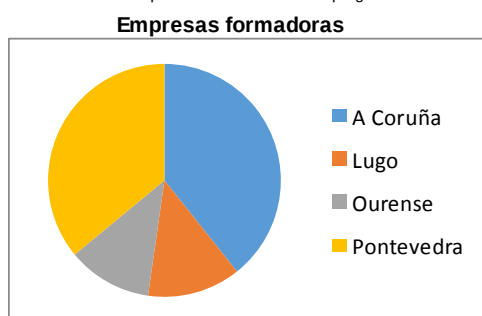
A nivel provincial salienta A Coruña co maior número de empresas formadoras e participantes formados, seguida de Pontevedra (cadro 4.51).

Cadro 4.51

Formación de demanda. Principais indicadores-I. Galicia. Por provincias. 2018

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Empresas formadoras	10.492	3.461	3.140	9.608	26.701
% Provincia	39,3%	13,0%	11,8%	36,0%	100,0%
Participantes formados	87.510	18.248	18.935	69.529	194.220
% Provincia	45,0%	9,4%	9,8%	35,8%	100,0%
Particip. formados mujeres	37.828	7.135	7.852	29.492	82.307
% Provincia	46,0%	8,7%	9,5%	35,8%	100,0%
Participip. Formados hombres	49682	11111	11083	40037	111913
% Provincia	44,4%	9,9%	9,9%	35,8%	100,0%

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego.

No que atinxe ao perfil das persoas participantes, a franxa de idade de 36 a 45 anos é a que concentra o maior número. A franxa de idade entre 26 e 45 anos supón máis da metade das persoas formadas (cadro 4.52).

Cadro 4.52

Formación de demanda. Perfil das persoas formadas. Por idade e nacionalidade.

Galicia. 2018

ANOS	HOMES			MULLERES		
	Participantes formados/as	%	Duración media	Participantes formados/as	%	Duración media
De 16 a 25	6.132	5,0	19,3	4.080	4,8	21,7
De 26 a 35	27.403	22,5	17,0	20.661	24,1	20,4
De 36 a 45	44.266	36,4	15,6	32.456	37,9	17,3
De 46 a 55	33.437	27,5	15,4	22.740	26,5	15,9
Maiores de 55	10.372	8,5	14,4	5.745	6,7	12,6
Sen datos	53	0,0	10,7	27	0,0	24,1
ESTRANXEIROS/AS						
Si	3.079	2,5	18,1	1.507	1,8	22,6
Non	121.663	56,0	16,0	85.709	44,0	17,6

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego.

Segundo o nivel de estudos, son os homes con estudos primarios (EXB ou equivalente) os que proporcionan o maior número de persoas, seguido de homes con estudos secundarios (formación profesional, bacharelato, BUP ou equivalente). Estes dous niveis concentran en torno ao 70% dos homes. No grupo de mulleres son as de estudos terciarios as que maior número de participantes acreditan (39% en 2018).

A duración media das horas de formación no colectivo feminino é maior no nivel de estudos terciarios (arquitectura, enxeñarías, licenciaturas) cun 19%, mentres que no masculino alcanzan o 16,5% en 2018 (cadro 4.53).

Cadro 4.53

Formación de demanda. Perfil das persoas formadas. Por nivel de estudos. Galicia. 2018

NIVEL DE ESTUDOS	Galicia 2018					
	HOMES			MULLERES		
	Participantes formados/as	%	Duración media	Participantes formados/as	%	Duración media
Estudos primarios	60.000	38,9	16,1	23.184	27,0	14,4
Estudos secundarios	38.896	32,0	15,1	27.738	32,4	17,8
Estudos terciarios	34.415	28,3	16,5	33.665	39,3	19,1
Outras titulacións	1.078	0,9	23,6	1.122	1,3	31,0

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego.

Participantes formados homes

Participantes formadas mulleres

De ser o tamaño da empresa a variable a ter en conta, son as de entre 10 a 49 persoas traballadoras as que reúnen o maior número de participantes formados no grupo de homes e as de máis de 4.999 no de mulleres.

No que atinxe á duración media, non é directamente proporcional ao número de participantes nalgúns tramos; a menor número, maiores son as horas de formación. Como exemplo, nas empresas entre 1 e 5 persoas traballadoras, o colectivo feminino adicou unha media de 47,3 horas en 2018. No caso dos homes, esa media foi de 39,5 horas.

O sector de actividade que concentra maior número de mulleres formadas é o de “outros servizos” seguida de comercio, mentres que no grupo de homes é a industria, seguida de “outros servizos” (cadro 4.54).

Cadro 4. 54

Formación de demanda. Perfil das persoas formadas. Por tamaño da empresa e sector de actividade. Galicia. 2018

	HOMES			MULLERES		
	Participantes formados/as	%	Duración media	Participantes formados/as	%	Duración media
TAMAÑO DA EMPRESA						
De 1 a 5	11.597	9,5	39,5	9.872	11,5	47,3
De 6 a 9	5.570	4,6	25,6	2.937	3,4	36,9
De 10 a 49	25.525	21,0	17,5	11.175	13,0	23,2
De 50 a 99	11.781	9,7	14,0	6.609	7,7	14,4
De 100 a 249	12.234	10,0	143,0	8.168	9,5	14,8
De 250 a 499	7.816	6,4	12,5	5.558	6,5	12,0
De 500 a 999	9.410	7,7	10,7	5.283	6,2	9,9
De 1.000 a 4.999	14.311	11,8	9,7	14.234	16,6	9,5
Más de 4.999	23.429	19,3	11,3	21.870	25,5	9,2
SECTOR DE ACTIVIDADE						
Agricultura	2.100	1,7	16,0	419	0,5	28,5
Industria	41.255	33,9	14,0	14.528	17,0	15,5
Comercio	17.290	14,2	18,9	18.514	21,6	17,0
Construción	17.468	14,4	16,9	1.683	2,0	31,6
Hostalaría	3.206	2,6	29,9	5.757	6,7	27,4
Outros servizos	40.344	33,2	14,7	44.808	52,3	16,6

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego.

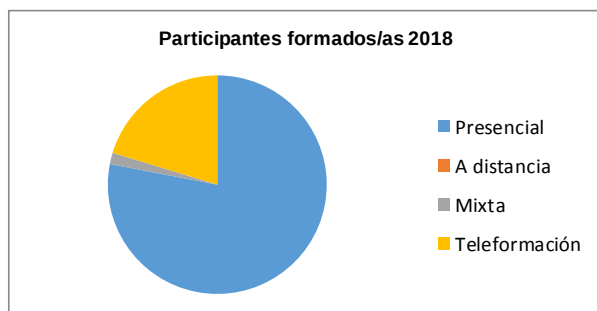
A modalidade de formación dominante é a presencial. Concentra o 78% das persoas participantes, seguida da teleformación co 20%. A duración media é inversamente proporcional ao número de participantes, xa que a modalidade presencial só tivo unha duración media de 11 horas, fronte á modalidade mixta que foi de 44 (cadro 4.55).

Cadro 4.55

Formación de demanda. Persoas formadas segundo tipoloxía da formación. Galicia. 2017/2018

MODALIDADE DE IMPARTICIÓN	TOTALS 2017			TOTALS 2018		
	Participantes formados/as	%	Duración media	Participantes formados/as	%	Duración media
Presencial	142.043	73,10	10,90	148.654	78,00	10,90
A distancia	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
Mixta	5.247	2,70	44,30	3.204	1,70	44,20
Teleformación	46.930	24,20	34,30	38.651	20,30	26,20

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego.

Tomando como referencia as familias profesionais (cadro 4.56), aprécianse diferenzas segundo os participantes sexan homes ou mulleres. No primeiro caso é a de “seguridade e medio ambiente” a de maior presenza (36,8%), seguida de “administración e xestión” co 17,7%. No caso das mulleres o primeiro lugar ocúpao “administración e xestión” (26,7%), seguida de “seguridade e medio ambiente” (13,7%).

Cadro 4.56

Formación de demanda. Persoas formadas segundo familia profesional. Galicia. 2018

FAMILIA PROFESIONAL ⁽¹⁾	Participantes homes	%	Duración media	Participantes mulleres	%	Duración media
Actividades físicas e deportivas	213	0,2	11,0	136	0,2	11,6
Administración e xestión	21.555	17,7	11,8	22.860	26,7	14,0
Agraria	407	0,3	19,2	361	0,4	8,3
Artes gráficas	208	0,2	19,2	160	0,2	38,1
Comercio e marketing	10.079	8,3	13,3	8.843	10,3	16,2
Edificación e obra civil	2.689	3,0	17,1	189	0,2	24,2
Electricidade e electrónica	686	0,6	13,2	50	0,1	9,1
Enerxía e auga	2.022	1,7	9,1	227	0,3	9,4
Fabricación mecánica	2.319	1,9	28,3	499	0,3	34,8
Hostalaría e turismo	632	0,5	30,9	859	0,6	29,3
Imaxe persoal	25	0,0	53,6	623	0,7	29,3
Industrias alimentarias	4.702	3,9	14,4	9.954	11,6	12,3
Industrias extractivas	636	0,5	10,5	97	0,1	8,8
Informática e comunicacións	5.568	4,6	23,6	4.501	5,25	25,4
Instalación e mantemento	2.221	1,8	20,0	767	0,9	10,5
Sanidade	1.408	1,8	20,0	3.797	4,4	17,6
Seguridade e medio ambiente	44.770	36,8	13,8	11.769	13,7	15,7
Servizos socioculturais e á comunidade	5.850	4,8	12,4	9.356	10,9	13,4
Téxtil, confección e e pel	83	0,1	12,4	412	0,5	9,3
Transporte e mantemento de vehículos	6.992	5,8	24,5	611	0,7	18,1
Formación complementaria	7.978	6,6	30,9	9.332	10,9	34,7

(1) Por familia profesional enténdese o conxunto de cualificacións en que se estrutura o Catálogo nacional de cualificacións profesionais, atendendo a criterios de afinidade da competencia profesional. Hai 26 familias profesionais. Neste cadro téñense en conta tan só aquelas familias profesionais que son máis representativas.

4.8.4. Formación de oferta

A formación de oferta abrangue accións formativas das administracións laborais e comprenden as seguintes iniciativas:

4.8.4.1. Oferta formativa para persoas ocupadas

Esta oferta atende ás necesidades formativas non cubertas polas empresas e desenvólvese de forma complementaria. Poderán participar, ademais das persoas ocupadas, as desempregadas nas porcentaxes que se establezan. Considéranse as seguintes actuacións:

- Programas formativos sectoriais.
- Programas formativos transversais.
- Programas de cualificación e recoñecemento profesional.

O obxecto desta oferta é atender os requirimentos de produtividade e competitividade das empresas e ás necesidades de adaptación aos cambios no sistema produtivo, do

mesmo xeito que ás necesidades de promoción, desenvolvemento persoal e mellora da empregabilidade. Os últimos datos dispoñibles á data de peche deste informe son do ano 2015.

Apréciase unha redución de participantes con respecto ao ano anterior, sendo maioría o grupo de homes e a provincia de Pontevedra a de máis persoas formadas.

En relación coa duración media en horas por participante é maior en Pontevedra. En Lugo e no programa de garantía xuvenil o grupo de mulleres ten unha media igual en horas ao grupo de homes.

Cuadro 4.57

Formación dirixida prioritariamente a poboación ocupada. Persoas formadas, segundo sexo e provincia. Galicia. 2014-2015

	Homes 2014					Homes 2015				
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Convenio colaboración. Plans de formación ⁽¹⁾	1.430	697	283	4.139	6.549					
Programa con compromiso de contratación. Garantía xuvenil ⁽²⁾						53	0	5	469	527
Programa específico mozos < 30 anos	0	0	13	266	279	6	2	0	203	211

	Mulleres 2014					Mulleres 2015				
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Convenio colaboración. Plans de formación ⁽¹⁾	942	809	211	3.786	5.748					0
Programa con compromiso de contratación. Garantía xuvenil ⁽²⁾						3	11	0	153	167
Programa específico mozos < 30 anos	0	0	11	213	224	131	0	15	270	416

(1) Non hai datos para 2015.

(2) Non hai datos para 2014.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, Anuario de estadísticas laborais.

Cuadro 4.58

Formación dirixida prioritariamente a poboación ocupada. Duración media por participante (horas), segundo sexo e provincia. Galicia. 2014-2015

	Homes 2014					Homes 2015				
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Convenio colaboración. Plans de formación ⁽¹⁾	60,2	76,0	104,5	122,0	102,8					
Programa con compromiso de contratación. Garantía xuvenil ⁽²⁾						210,0	800,0	0,0	442,4	438,1
Programa específico mozos/as < 30 anos	0,0	0,0	524,6	448,3	451,9	522,3	0,0	154,0	382,0	394,0

	Mulleres 2014					Mulleres 2015				
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Convenio colaboración. Plans de formación ⁽¹⁾	83,3	104,2	86,8	115,1	107,3					
Programa con compromiso de contratación. Garantía xuvenil ⁽²⁾						210,0	800,0	0,0	657,9	659,2
Programa específico mozos/as < 30 anos	0,0	0,0	340,9	555,5	545,0	535,5	0,0	164,7	405,7	437,9

(1) Non hai datos para 2015.

(2) Non hai datos para 2014.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, Anuario de estadísticas laborais.

4.8.4.2 . Oferta formativa para persoas desempregadas

Comprende tres programas:

- Programas de formación dos Servizos públicos de emprego.
- Programas específicos de formación.
- Programas formativos con compromiso de contratación.

Os últimos datos dispoñibles á data de peche deste informe son do ano 2017.

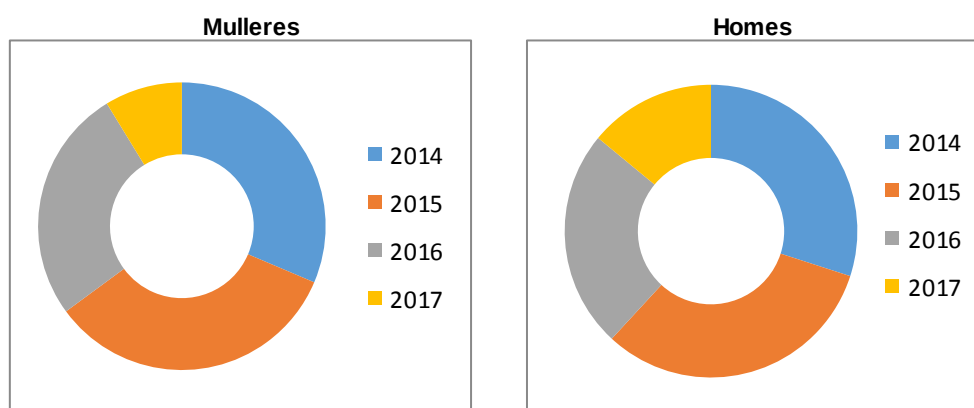
As accións formativas dirixidas prioritariamente a persoas desempregadas aumentaron con respecto ao ano anterior, e son os homes maioría na participación cun 59%. En relación coas provincias, son A Coruña (47%) e Lugo (22%) as que realizaron máis accións formativas e con máis persoas participantes que as finalizaron (cadro 4.59).

Cadro 4.59

Formación dirixida prioritariamente a poboación desempregada. Participantes que rematan a acción formativa segundo sexo. Galicia. 2014-2017

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Accións formativas					
2104	163	77	115	143	498
2015	194	103	113	168	578
2016	136	93	98	135	462
2017	1001	463	240	412	2.116
Mulleres					
2014	1109	413	702	958	3.182
2015	1193	528	713	966	3.400
2016	826	465	533	848	2.672
2017	409	164	124	189	886
Homes					
2014	864	435	560	770	2.629
2015	927	490	479	901	2.797
2016	631	443	381	660	2.115
2017	592	299	116	223	1.230

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, Anuario de estadísticas laborais.

O nivel de estudos secundarios supón o 52% do total, seguido de estudos técnicos-profesionais superiores (11,5%). O grupo de idade entre 35 e máis anos supón un 58% do total de persoas formadas. Este tramo de idade é maioritario, tanto en mulleres como en homes, en Galicia como a nivel estatal (cadros 4.60 e 4.61).

Cadro 4.60

Formación dirixida prioritariamente a poboación desempregada. Participantes que rematan a acción formativa. Galicia. 2017

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sen estudos	43	49	3	4	99
Estudos primarios incompletos	67	39	11	14	131
Estudos primarios completos	73	26	26	26	151
Estudos secundarios: programas de FP	89	28	15	52	184
Estudos secundarios: educación xeral	489	205	166	243	1.103
Estudos postsecundarios: técnicos profesionais superiores	141	56	11	35	243
Estudos postsecundarios: primeiro ciclo	48	22	4	17	91
Estudos postsecundarios: segundo e terceiro ciclo	51	38	4	21	114
Outros	0	0	0	0	0
Total	1.001	463	240	412	2.116

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social, Anuario de estatísticas laborais.

Cadro 4.61

Formación dirixida prioritariamente a poboación desempregada. Participantes que rematan a acción formativa segundo sexo e idade. Galicia. 2017

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Ambos os sexos					
Menor de 25 anos	152	51	45	47	295
De 25 a 34 anos	266	120	73	103	562
De 35 a máis anos	583	292	122	262	1.259
Total	1001	463	240	412	2.116
MULLERES					
Menor de 25 anos	52	16	14	19	101
De 25 a 34 anos	97	49	38	35	219
De 35 a máis anos	260	99	72	135	566
Total	409	164	124	189	886
HOMES					
Menor de 25 anos	100	35	31	28	194
De 25 a 34 anos	169	71	35	68	343
De 35 a máis anos	323	193	50	127	693
Total	592	299	116	223	1.230

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social, Anuario de estadísticas laborais.

4.8.5. outras iniciativas de formación**4.8.5.1. Permisos individuais de formación (PIF)**

Cando a empresa conceda un PIF, entenderase cumprido o dereito ao permiso retribuído de 20 horas anuais de formación.

Na Comunidade de Galicia os datos en 2018 son:

	Homes	Mulleres	Total
Participantes	107	97	204
Horas de permiso	8.717	5.440	14.157

En España en 2018:

	Homes	Mulleres	Total
Participantes	2.830	2.348	5.178
Horas de permiso	228.833	144.338	373.171

Tanto en España como en Galicia é maior o número de participantes homes e, en consecuencia, maior o número de horas de permiso de formación. Con relación ao 2017 en Galicia prodúcese un aumento e en España un leve descenso.

4.8.5.2. Formación en alternancia co emprego

Este tipo de formación está integrada polos programas públicos de emprego-formación, que inclúen os programas de escolas obradoiro, casas de oficios, obradoiros de emprego ou formación e emprego.

As escolas obradoiro e casas de oficios son programas públicos de emprego-formación que teñen como finalidade a inserción laboral de mozas e mozos sen emprego, menores de 25 anos a través de formación en alternancia co emprego, a práctica profesional en ocupacións relacionadas coa recuperación patrimonial do patrimonio histórico, artístico, cultural ou natural.

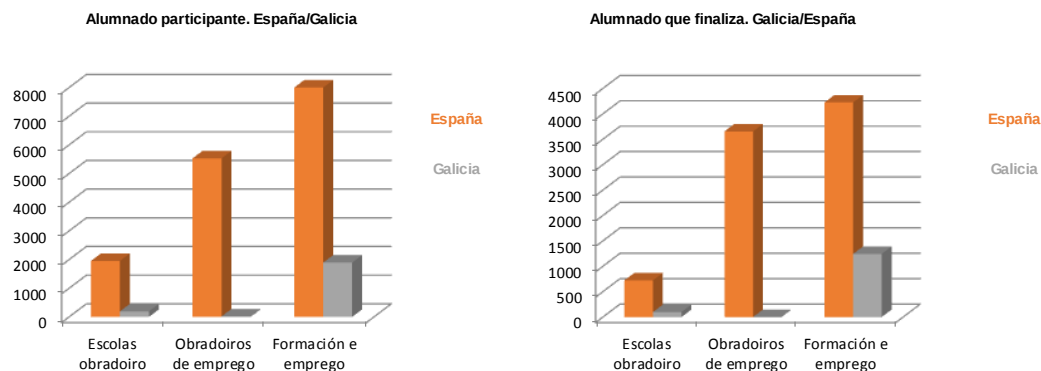
Os obradoiros de emprego combinan formación e emprego dirixidos a persoas desempregadas de 25 ou máis anos, con dificultades de inserción laboral (persoas desempregadas de longa duración, maiores de 45 anos, mulleres, persoas con capacidades diferentes). Participan en obras ou servizos de utilidade pública recibindo unha formación relacionada coa actividade e cunha duración mínima de 6 meses e máxima dun ano (cadro 4.62). Este cadro mostra ao alumnado participante (persoa desempregada que tomou parte nunha acción formativa), inscrito (persoa desempregada que se inscribe nunha acción formativa) e que finaliza un programa de formación e emprego a nivel estatal e autonómico no ano 2017. Galicia representa, aproximadamente, o 10% das persoas participantes sobre o conxunto estatal.

Cadro 4.62

Formación y empleo. Alumnado que participa, inscrito e que finaliza. Galicia/España. 2017

	Alumnado participante			Alumnado inscrito			Alumnado que finaliza		
	Escolas obradoiro	Obradoiros de emprego	Formación e emprego	Escolas obradoiro	obradoiros de emprego	Formación e emprego	Escolas obradoiro	Obradoiros de emprego	Formación e emprego
España	1.950	5.529	7.996	975	3.132	3.729	721	3.653	4.223
Galicia	193	18	1.892	93	18	618	98	0	1.242

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social, Anuario de estadísticas laborales.

**A muller no mundo
laboral**

5

Marta Puebla Vilariño

Capítulo 5. A MULLER NO MUNDO LABORAL

Introdución

Na exposición de motivos da Lei orgánica 3/2007, do 22 de marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes, dise: " O artigo 14 da Constitución Española proclama o dereito á igualdade e á non discriminación por razón de sexo. Pola súa banda o artigo 9.2 consagra a obriga dos poderes públicos de promover as condicións para que a igualdade do individuo e dos grupos en que se integra sexan reais ou efectivos".

A igualdade é así mesmo un principio fundamental na UE no que se refire ao acceso ao emprego, formación, promoción profesional e condicións de traballo. A violencia de xénero, a discriminación salarial, a discriminación nas pensións de viuvez, o maior desemprego feminino, a escasa presenza das mulleres en postos de responsabilidade política, social, cultural e económica, ou os problemas de conciliación entre a vida persoal, laboral e familiar, mostran que a igualdade plena e efectiva aínda non se conseguiu.

O Título IV da citada Lei orgánica ocúpase do dereito ao traballo en igualdade de oportunidades entre mulleres e homes no acceso ao emprego, na formación profesional e nas condicións de traballo e contempla especificamente o de negociar plans de igualdade nas empresas de máis de 250 persoas traballadoras.

As recomendacións que se fan a España están orientadas a aumentar os incentivos para que as mulleres participen no mercado de traballo e incrementar a dispoñibilidade e accesibilidade dos servizos para o coidado de fillas e fillos e doutras persoas dependentes.

A situación de desigualdade da muller segue sendo palpable non só en España e Europa, senón no resto do mundo. A OIT puxo a voz de alarma sobre a feminización da pobreza, resultado, en parte, das diferenzas de xénero no ámbito laboral. Aumenta o número de mulleres que acceden ao emprego pero tamén aumenta o número de mulleres no paro. A taxa de actividade das mulleres españolas está por debaixo das europeas e a taxa de emprego feminino, aínda que mellorou nos últimos anos, aínda é máis baixa que a das mulleres europeas. A taxa de paro feminino, que tende a reducir distancias co masculino, segue sendo elevada.

As diferenzas salariais entre homes e mulleres na media da UE fóronse reducindo progresivamente. En España a evolución foi mínima, non só se manteñen unhas grandes diferenzas salariais por razón de sexo, senón que a porcentaxe de mulleres con ingresos anuais superiores a 30.000 euros é moi reducida.

Ao longo deste capítulo queremos deixar reflexo da necesidade de adoptar medidas que reduzan as dificultades da muller para acceder e manter o emprego, a temporalidade, a precariedade, a desigualdade salarial e dificultades para conciliar a vida familiar, laboral e persoal. A estes elementos debe unirse a importante segregación ocupacional por sexos, o emprego feminino céntrase en determinadas ramas de actividade (segregación horizontal) e en determinadas categorías profesionais (segregación vertical).

Máis complicado parece que desapareza o "teito de cristal" ou "chan pegañento": barreira invisible formada por unha complexa trama de estruturas en organizacións dominadas por homes, que impiden que as mulleres accedan a postos de gran responsabilidade e recoñecemento social, e que en moitos casos crean que o elixiron elas libremente.

5.1. A muller na poboación galega

Neste capítulo atenderemos o mercado de traballo de Galicia dende a perspectiva da posición que nel ocupan as mulleres. Comezaremos este achegamento á problemática da muller no mercado de traballo galego analizando a participación relativa da muller na poboación galega.

As mulleres son maioría na poboación galega (así como na de cada unha das súas provincias) e na española, como se comproba co cadro 5.1.

En Galicia en 2018 por cada 100 homes hai 104 mulleres; o dato na Coruña é de 108,59, en Lugo de 106,2; en Ourense de 108,38 e en Pontevedra de 107 (todos moi por enriba da media española: 103,95)

Cadro 5.1

Poboación de Galicia e España. Por sexo e provincias. Padrón municipal a 1 de xaneiro de 2016-2018

	2016			2017			2018		
	Ambos sexos	Varóns	Mulleres	Ambos sexos	Varóns	Mulleres	Ambos sexos	Varóns	Mulleres
España	46.557.008	22.843.610	23.713.398	46.572.132	22.832.861	23.739.271	46.733.038	22.914.086	23.818.952
Galicia	2.710.216	1.309.481	1.400.736	2.672.940	1.282.772	1.390.168	2.672.940	1.282.772	1.390.168
A Coruña	1.122.799	538.878	583.921	1.120.294	537.311	582.983	1.119.351	536.637	582.714
Lugo	336.527	163.154	173.373	333.634	161.775	171.859	331.327	160.647	170.680
Ourense	314.853	151.226	163.627	311.680	149.689	161.991	309.293	148.426	160.867
Pontevedra	944.346	456.551	487.795	942.731	455.617	487.114	941.772	454.899	486.873

Fonte: INE, Padrón de habitantes.

No cadro 5.2 constatamos que no ano 2018 había na Unión Europea aproximadamente 51,10% de poboación feminina.

Cadro 5.2

Poboación España e UE. %de mulleres. 2016-2018

	2016	2017	2018
EU 28	51,13	51,11	51,1
España	50,89	50,92	50,96

Fonte: Eurostat.

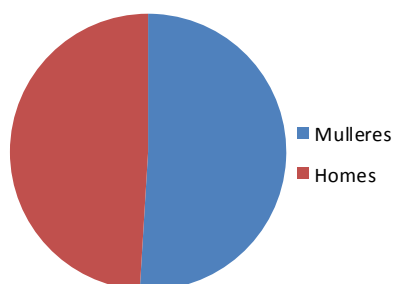
A porcentaxe de mulleres sobre a poboación total dende 1996 figura no cadro 5.3.

Cadro 5.3

Poboación e índice de femineidade. 1996-2018

	Ambos sexos	Mulleres	Homes	Índice de femineidade
2018	23.776.565	23.776.565	22.881.882	103,91
2017	46.621.153	23.739.271	22.832.861	103,97
2016	46.546.259	23.713.398	22.843.610	103,81
2015	46.577.609	23.733.999	22.890.383	103,69
2014	47.771.341	23.785.665	22.985.676	103,48
2013	47.129.783	23.933.397	23.196.386	103,18
2012	47.265.321	23.966.965	23.298.356	102,87
2011	47.190.493	23.907.306	23.283.187	102,68
2010	47.021.031	23.794.846	23.226.185	102,45
2009	46.745.807	23.628.819	23.116.988	102,21
2008	46.157.822	23.310.085	22.847.737	102,02
2007	45.200.737	22.860.775	22.339.962	102,33
2006	44.708.964	22.608.498	22.100.466	102,30
2005	44.108.530	22.327.661	21.780.869	102,51
2004	43.197.684	21.912.437	21.285.247	102,95
2003	42.717.064	21.682.738	21.034.326	103,08
2002	41.837.894	21.273.805	20.564.089	103,45
2001	41.116.842	20.951.328	20.165.514	103,90
2000	40.499.791	20.678.407	19.821.384	104,32
1999	40.202.160	20.531.518	19.670.642	104,32
1998	39.852.651	20.364.186	19.488.465	104,49
1996	39.669.394	20.269.845	19.399.549	104,49

Fonte: INE, Padrón municipal de habitantes.

A distribución por sexo de cada un dos grupos de idade en Galicia pode verse no cadro 5.4, que pon de manifesto que:

- Os homes son maioría no grupo de idade de 0 a 15 anos.
- As mulleres son maioría nos outros dous grupos de idade e a diferenza a favor das mulleres vaise abrindo progresivamente á medida que avanzamos na idade.

A maior esperanza de vida das mulleres e a maior emigración dos homes están, sen dúbida, entre os factores explicativos.

Cadro 5.4

Poboación de Galicia. Por idade e sexo. 2016-2018

Idade	Galicia 2016			Galicia 2017			Galicia 2018		
	Ambos sexos	Homes	Mulleres	Ambos sexos	Homes	Mulleres	Ambos sexos	Homes	Mulleres
0-15 anos	346.006	178.205	167.801	345.107	177.680	167.427	344.170	177.115	167.055
16-64 anos	1.711.209	851.531	859.678	1.697.293	844.152	853.141	1.684.643	837.181	847.462
65 e mais	661.310	280.073	381.237	665.939	282.560	383.379	672.930	286.313	386.617
Total	2.718.525	1.309.809	1.408.716	2.708.339	1.304.392	1.403.947	2.701.743	1.300.609	1.401.134

Fonte: INE, Padrón municipal de habitantes.

Para ver se a primacía numérica da muller en Galicia se asenta en motivos biolóxicos ou hai unha causalidade social, pode observarse no cadro 5.5 que no último cuarto de século en todos e cada un dos anos naceron en Galicia máis homes que mulleres. Destacaremos os seguintes aspectos:

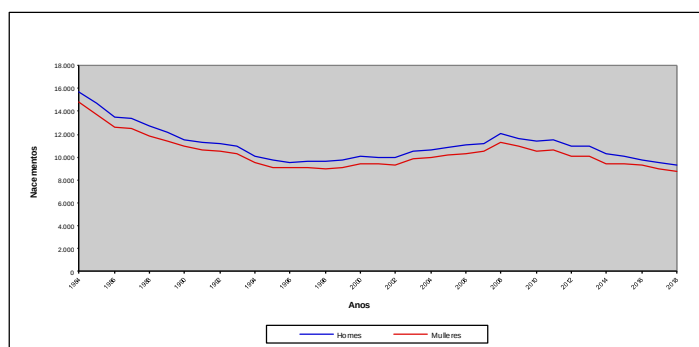
- O importante descenso dos nacementos tocou fondo en 1998, ano no que o total de nacementos non chegou á metade dos de 1980 (quedou no 47,3%).
- No ano 2003 recuperouse o nivel dos 20.000 nacementos (por vez primeira dende 1993) e en 2008 chegou aos 23.281 nacementos, para volver diminuír a partir dese ano.
- Da diferenza entre homes e mulleres do ano 1980 (1.384 persoas) pasouse na actualidade a 563 nenos máis que nenas en 2018.

Cadro 5.5

Nacemento segundo o sexo da persoa nacida. Galicia. 1985-2018

Ano	Homes	Mulleres
1984	15.702	14.835
1985	14.682	13.745
1986	13.517	12.661
1987	13.360	12.464
1988	12.671	11.887
1989	12.146	11.446
1990	11.552	10.949
1991	11.331	10.596
1992	11.149	10.484
1993	10.956	10.328
1994	10.113	9.570
1995	9.702	9.097
1996	9.529	9.068
1997	9.647	9.036
1998	9.621	8.917
1999	9.691	9.093
2000	10.052	9.366
2001	9.955	9.406
2002	9.987	9.340
2003	10.539	9.884
2004	10.652	9.969
2005	10.867	10.230
2006	11.075	10.317
2007	11.173	10.497
2008	12.036	11.245
2009	11.644	11.002
2010	11.443	10.507
2011	11.544	10.608
2012	10.990	10.099
2013	10.990	10.099
2014	10.316	9.427
2015	10.032	9.395
2016	9.773	9.289
2017	9.471	8.974
2018	9.265	8.702

Fonte: INE, Movemento natural de poboación.

No cadro 5.6 compróbase que Galicia é a una comunidade autónoma na que a porcentaxe de mulleres estranxeiras sobre o total da poboación estranxeira supera a media estatal en case un punto.

Cadro 5.6

Poboación estranxeira. Porcentaxe de mulleres. Por comunidades autónomas. 2009-2018

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
España	43,66	47,83	47,86	48,13	48,53	48,84	49,05	49,30	49,59	49,86
Andalucía	43,31	47,86	47,92	48,16	48,64	48,64	48,93	48,90	48,95	49,21
Aragón	39,72	45,70	45,71	46,19	46,59	47,42	47,74	48,27	49,04	49,41
Asturias	44,49	50,80	50,81	50,77	51,70	51,62	52,66	52,95	53,23	53,44
Baleares	45,01	48,64	48,71	48,84	49,23	49,54	49,71	49,89	49,95	49,91
Canarias	45,89	49,25	49,26	49,41	49,53	49,66	49,77	49,91	49,93	50,16
Cantabria	42,71	49,29	49,36	49,77	40,17	50,31	50,73	51,38	51,88	52,03
Castela e León	42,79	47,59	47,64	47,84	48,51	48,90	48,90	49,89	50,31	50,76
Castela-A Mancha	39,83	45,56	45,61	45,87	46,51	47,00	47,65	48,18	48,58	48,94
Cataluña	42,02	46,46	46,49	46,86	47,34	47,65	47,86	48,08	48,45	48,71
C. Valenciana	44,48	47,68	47,70	47,80	48,10	48,40	48,58	48,81	49,25	49,52
Estremadura	43,42	47,78	47,80	48,00	48,51	48,77	49,35	49,82	50,35	50,82
Galicia	44,75	49,61	49,66	49,31	49,63	49,88	50,09	50,60	50,74	50,74
Madrid	46,59	50,30	50,31	50,86	51,20	51,52	51,73	52,14	52,42	52,67
Murcia	40,57	44,09	44,12	44,48	44,93	45,18	45,33	45,50	45,55	45,66
Navarra	42,16	46,02	46,07	46,63	47,13	47,38	47,87	48,08	48,64	49,24
País Vasco	42,88	48,58	48,58	48,55	48,97	49,32	49,35	49,54	49,63	49,96
A Ríoxa	40,62	46,46	46,47	47,04	47,65	48,79	49,42	49,83	50,18	50,45
Ceuta	44,70	49,64	49,70	49,14	48,25	49,37	49,83	49,99	50,33	49,74
Melilla	42,99	46,52	46,61	46,32	46,69	48,80	49,28	49,50	50,04	50,13

Fonte: INE, explotación estatística do Padrón.

5.2. Muller e actividade económica de mercado

5.2.1. Introducción

Só nas últimas décadas a muller comezou a incorporarse maioritariamente en Galicia á actividade económica "de mercado", posto que tradicionalmente realizou un importante traballo, pero non retribuído senón ligado prioritariamente á esfera doméstica (incluíndo ademais dos labores do fogar o coidado dos nenos e nenas, das persoas con discapacidade etc.).

A invisibilidade deste traballo, que non computa na xeración do PIB, comezou a ceder paso no último cuarto de século por unha incorporación á vida activa similar á masculina nos grupos de idade máis novos, pero queda moito camiño por andar para que poidamos falar dun mercado laboral realmente equilibrado por sexos.

Xa vimos no apartado anterior que as mulleres, malia ser máis que os homes, son moitas menos na poboación activa (e moi especialmente na ocupada), mentres que son maioría na poboación desempregada e na inactiva.

Podemos complementar ese cadro co 5.7, que detalla para as provincias galegas a distribución porcentual da poboación. Destacaremos que:

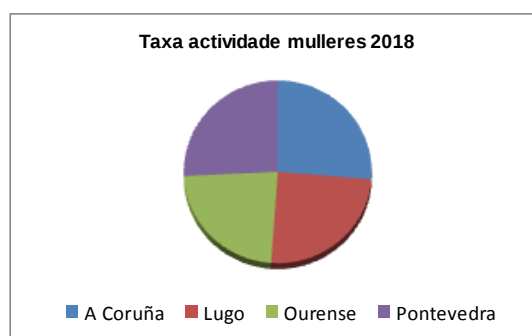
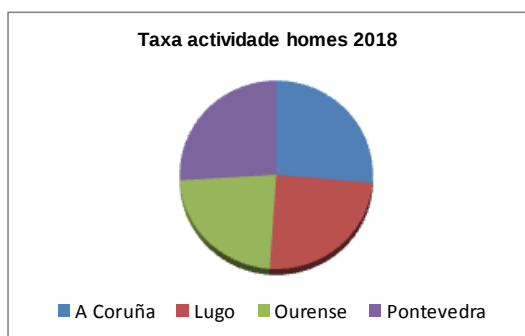
- A taxa de actividade maior alcánzana os homes na provincia da Coruña (59,2%) e a menor é a das mulleres en Ourense (44,7%)
- A provincia con menor taxa de actividade masculina, Ourense (51,6 %), está por enriba, en cerca de 7 puntos porcentuais, da de Pontevedra. A que ten maior taxa de actividade feminina é A Coruña (50,8%), seguida da Pontevedra (49,7%). A taxa máis baixa está en Ourense con 44,7%.
- A taxa de actividade en Galicia no grupo de mulleres só chega ao 49,4% fronte ao 57,5% de homes
- A taxa máis alta de desemprego no colectivo feminino e masculino encontrámola en Pontevedra tanto no grupo de homes (14,7%) coma no de mulleres (17,5%).
- A taxa de desemprego máis baixa é a de Lugo cun 7,6% nos homes e 10,9% en mulleres.

Cadro 5.7

Distribución porcentual da poboación de 16 e máis anos. Pola relación coa actividade económica. Por sexo e provincia. 2016-2018

	Taxas de actividade			Taxas de desemprego		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Homes						
A Coruña	59,80	59,50	59,20	14,50	13,70	11,90
Lugo	56,70	56,90	55,60	14,10	11,50	7,60
Ourense	51,50	52,10	51,60	19,00	15,40	12,40
Pontevedra	60,00	58,30	58,30	19,10	17,70	14,70
Galicia	58,50	57,90	57,50	16,50	15,00	12,40
Mulleres						
A Coruña	50,30	50,50	50,80	16,40	14,70	12,60
Lugo	47,80	46,70	48,00	15,60	13,90	10,90
Ourense	44,70	44,10	44,70	20,10	17,70	15,20
Pontevedra	48,80	49,90	49,70	19,70	18,90	17,50
Galicia	48,80	49,10	49,40	17,80	16,40	14,40

Fonte: IGE-INE, EPA 25-01-2019.

5.2.2. Actividade e inactividade

A moito menor taxa de actividade das mulleres en Galicia (e en cada unha das súas provincias) en relación coa dos homes xa foi obxecto de estudo no capítulo 4; para completar esa análise presentamos no cadro 5.8 as taxas de actividade de homes e mulleres en cada unha das comunidades autónomas (CC.AA.). Destacaremos que:

- A taxa de actividade feminina está en Galicia case 4 puntos porcentuais por baixo da media española.
- A taxa de actividade masculina en Galicia supera en máis de 8 puntos á feminina, pero está 7 puntos por debaixo da media estatal para o grupo de homes.

Cadro 5.8

Taxa de actividade por sexo e comunidade autónoma. 2016-2018

	Varóns			Mulleres		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
España	64,80	64,57	64,55	53,41	53,33	53,06
Andalucía	64,60	63,95	63,96	50,61	50,21	50,10
Aragón	65,33	64,36	64,54	53,28	52,79	53,01
Asturias	55,65	54,90	55,04	46,62	46,85	46,92
Baleares	67,56	67,63	69,87	57,54	55,65	59,06
Canarias	65,56	65,60	65,48	56,32	56,37	55,48
Cantabria	61,66	60,98	60,76	51,06	51,03	49,24
Castela-A Mancha	61,05	60,19	66,06	49,09	48,78	51,43
Castela e León	66,55	66,66	60,59	51,09	52,32	48,68
Cataluña	66,83	66,98	66,61	56,76	56,78	56,26
C. Valenciana	64,58	65,08	64,90	54,63	53,77	52,47
Estremadura	62,31	62,17	62,61	47,70	47,54	48,17
Galicia	58,40	57,56	57,52	48,75	48,79	49,38
Madrid	68,47	68,24	68,41	58,42	58,90	57,93
Murcia	66,39	66,70	66,50	51,85	52,07	52,22
Navarra	63,69	63,84	63,44	54,26	54,01	54,88
País Vasco	62,58	61,81	61,33	51,20	51,25	51,61
A Ríoxa	64,33	65,05	63,79	53,48	53,03	54,69
Ceuta	63,71	64,70	65,72	46,60	49,41	52,20
Melilla	71,09	70,49	70,61	48,84	50,54	54,50

Unidades: porcentaxe.

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de 2018.

Focalizando o estudo na perspectiva de xénero o cadro 5.9 pon de manifesto que:

- A principal situación de inactividade da muller galega deixa de ser "labores do fogar" (25,2%) e pasa ao primeiro posto "xubilación ou prexubilación" (35,3%).
- A principal situación de inactividade dos homes en Galicia é a de xubilación ou prexubilación (co 63% da poboación inactiva), mentres que nas mulleres é de 35,3%. A pequena proporción de mulleres que realizaron en décadas anteriores un traballo retribuído é a explicación principal deste importante desaxuste, que contribúe a que

ser muller de idade avanzada se constituía hoxe nun dos principais factores de risco para formar parte das bolsas de pobreza.

- O 15% das inactivas galegas son estudantes e a porcentaxe ascende ao 15,9% entre os homes.

- O cobramento das pensións de viuvez prioritariamente por mulleres (xa que en décadas anteriores as persoas cotizantes á Seguridade Social eran en proporción moi maioritaria homes) explica que a porcentaxe de mulleres perceptoras de pensións diferentes ás ligadas á xubilación é máis de cinco veces maior que nos homes.

Cadro 5.9

Poboación inactiva. Por clase de inactividade, sexo e comunidade autónoma. 2018

	Total	Estudante	Xubilación ou prexubilación	Labores do fogar	Incapacidade permanente	Perceptor/a pensión distinta da xubilación (ou prexubilación)	Outras situacións ⁽¹⁾
Homes							
España	100	20,2	59,1	5,4	9,0	2,5	3,9
Andalucía	100	21,9	53,7	5,7	11,5	2,5	4,7
Aragón	100	18,0	67,0	3,4	7,9	1,9	1,9
Asturias	100	16,3	65,5	3,3	7,6	3,0	4,2
Baleares	100	20,5	52,7	8,3	6,9	2,9	8,7
Canarias	100	22,4	49,8	8,6	11,4	3,1	4,8
Cantabria	100	19,7	59,4	3,9	10,1	4,3	2,7
Castela e León	100	16,0	67,9	4,6	7,4	1,6	2,6
Castela-A Mancha	100	21,7	60,6	3,7	8,3	2,6	3,2
Cataluña	100	18,8	61,3	5,5	7,1	3,4	3,9
C. Valenciana	100	21,0	59,4	5,5	9,0	2,0	3,2
Extremadura	100	18,5	57,7	4,2	9,5	3,2	6,9
Galicia	100	15,9	63,0	6,2	10,1	2,3	2,6
Madrid	100	23,5	59,4	5,2	6,5	1,4	4,0
Murcia	100	23,3	52,4	4,7	10,9	4,1	4,6
Navarra	100	19,2	60,3	5,1	10,5	1,9	3,0
País Vasco	100	18,6	61,2	4,4	12,1	2,1	1,6
A Ríoxa	100	19,5	65,5	4,3	5,0	1,2	4,4
Ceuta	100	31,1	40,6	6,6	10,2	1,1	10,4
Melilla	100	30,5	40,0	6,9	7,4	7,2	8,1
Mulleres							
España	100	15,0	25,2	35,3	7,0	15,4	2,1
Andalucía	100	16,6	20,0	39,1	7,5	15,1	1,8
Aragón	100	15,9	24,1	34,2	7,7	16,7	1,3
Asturias	100	12,1	24,9	34,5	6,4	20,8	1,3
Baleares	100	15,2	28,0	36,8	4,2	8,5	7,3
Canarias	100	16,4	17,4	36,4	7,4	19,5	3,0
Cantabria	100	14,3	21,8	38,6	7,0	17,1	1,3
Castela e León	100	13,2	23,1	38,6	7,0	17,0	1,2
Castela-A Mancha	100	16,3	13,2	45,8	7,0	16,1	1,5
Cataluña	100	12,9	33,8	29,8	4,4	15,5	3,6
C. Valenciana	100	15,9	27,6	33,0	9,4	12,1	1,9
Extremadura	100	16,7	16,3	37,3	6,9	21,0	1,8
Galicia	100	12,8	35,8	28,2	6,5	15,7	0,9
Madrid	100	15,1	26,2	36,2	6,4	13,9	2,2
Murcia	100	17,3	21,1	35,8	11,0	13,3	1,5
Navarra	100	16,5	24,6	31,1	8,6	18,4	0,8
País Vasco	100	13,9	25,2	34,0	8,3	17,3	1,2
A Ríoxa	100	16,0	29,8	33,8	5,2	12,7	2,5
Ceuta	100	20,4	9,0	47,5	8,9	12,3	1,9
Melilla	100	23,3	8,1	48,8	4,9	11,5	3,3

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos/as que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar.

Datos en porcentaxes, respecto da poboación inactiva total de cada comunidade autónoma.

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre.

A desagregación por grupos de idade do cadro 5.10 permítenos constatar que no tramo de 20-24 anos as mulleres inactivas superan aos homes inactivos en 320 persoas, mentres que a medida que avanzamos en idade tamén o facemos en

diferenza, ata chegar a unha diferenza de 20.900 inactivas máis no grupo de 55 a 64 anos e a 91.000 no tramo de >65 anos.

Evidentemente, a incorporación máis igualitaria da muller ao mundo do traballo retribuído vaise producindo nos estratos de poboación máis novos.

Cadro 5.10

Poboación inactiva por grupo de idade, sexo e comunidade autónoma. Valores absolutos. Galicia, 2016-2018

	Total			De 16 a 19 anos			De 20 a 24 anos			De 25 a 34 anos			De 35 a 44 anos			De 45 a 54 anos			De 55 a 64 anos			De 65 e máis anos		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Homes	467,8	474,3	475,3	41,6	39,4	40,1	26,2	29,9	28,1	16,6	16,3	16,5	13,9	17,9	18,2	23,1	24,7	25,2	72,1	71,1	68,2	274,4	275,1	279,0
Mulleres	627,7	624,1	622,0	38,3	37,5	39,8	31,4	29,8	31,3	21,3	23,8	21,4	31,4	30,2	27,6	49,0	44,3	42,9	88,2	90,7	89,1	368,2	367,9	370,0
Galicia	1.095,5	1.098,4	1.097,3	79,9	76,9	79,9	57,6	59,7	59,4	37,9	40,1	37,9	45,3	48,1	45,8	72,1	69,0	68,1	160,3	161,8	157,2	642,6	643,0	649,0

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre.

5.2.3. Emprego e desemprego

Dentro da poboación activa inclúese tanto a que está a traballar (poboación ocupada) como a que busca emprego activamente (poboación desempregada).

A distribución porcentual da poboación ocupada por sexos e sectores económicos en cada unha das CC.AA. figura no cadro 5.11; nel destacaremos, no referido a Galicia e o total español, que:

- O 85,4% das mulleres con emprego en Galicia traballan no sector servizos (en España alcanza o 88,7%).
- A porcentaxe de mulleres que traballan en Galicia no sector agropesqueiro supera o dobre da media española de mulleres, mentres que nos homes non chega a dous puntos.
- A subrepresentación da muller por sectores económicos é especialmente rechamante na construción, actividade na que só chega ao 0,8% de ocupación, case igual que a media estatal (1,3%).
- No capítulo 4 pode comprobarse que a taxa de ocupación da muller en Galicia continúa estando moi por baixo da masculina.

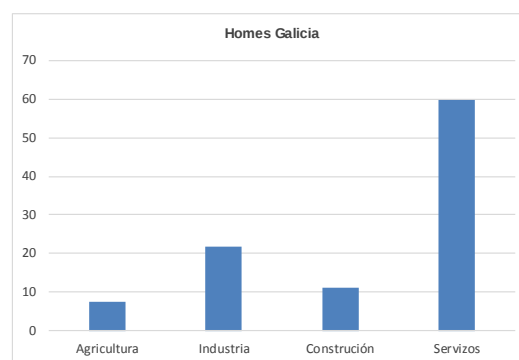
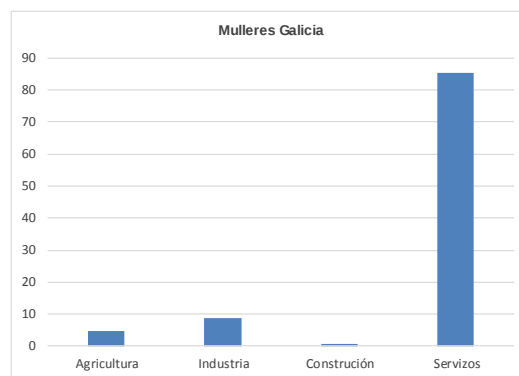
Cadro 5.11

Distribución porcentual da poboación ocupada por sector económico,
comunidad autónoma e sexo. 2018

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Andalucía					
Homes	100,0	11,2	13,4	11,0	64,4
Mulleres	100,0	5,1	4,2	0,8	89,9
Aragón					
Homes	100,0	9,8	27,1	10,5	52,6
Mulleres	100,0	2,3	10,7	1,4	85,6
Asturias					
Homes	100,0	5,7	21,4	10,4	62,6
Mulleres	100,0	3,4	6,1	1,4	89,1
Baleares					
Homes	100,0	2,0	9,5	15,3	73,1
Mulleres	100,0	0,5	2,9	2,5	94,1
Canarias					
Homes	100,0	3,1	6,1	9,1	81,8
Mulleres	100,0	1,2	2,0	0,6	96,2
Cantabria					
Homes	100,0	3,8	22,7	12,9	60,7
Mulleres	100,0	1,8	7,0	1,4	89,8
C. León					
Homes	100,0	9,0	25,2	11,2	54,6
Mulleres	100,0	3,3	9,3	0,8	86,6
C. A Mancha					
Homes	100,0	8,9	19,5	13,7	57,9
Mulleres	100,0	2,4	9,9	1,4	86,3
Cataluña					
Homes	100,0	2,4	24,7	10,5	62,4
Mulleres	100,0	0,7	11,0	1,8	86,5
C. Valenciana					
Homes	100,0	4,6	21,6	11,2	62,6
Mulleres	100,0	1,7	10,6	1,3	86,3
Extremadura					
Homes	100,0	19,2	13,0	9,4	58,4
Mulleres	100,0	4,6	4,2	0,6	90,5
Galicia					
Homes	100,0	7,5	21,7	11,0	59,7
Mulleres	100,0	4,9	8,9	0,8	85,4
Madrid					
Homes	100,0	0,4	11,3	10,6	77,6
Mulleres	100,0	0,1	5,5	1,6	92,8
Murcia					
Homes	100,0	18,2	19,7	10,5	51,7
Mulleres	100,0	6,8	7,7	0,7	84,8
Navarra					
Homes	100,0	5,4	38,1	9,3	47,1
Mulleres	100,0	1,5	15,5	1,9	81,1
País Vasco					
Homes	100,0	1,5	30,2	10,3	58,0
Mulleres	100,0	0,3	10,6	1,4	87,8
A Rioxa					
Homes	100,0	5,9	32,8	11,1	50,3
Mulleres	100,0	4,6	15,5	0,4	79,5
Ceuta					
Homes	100,0		7,0	5,8	87,2
Mulleres	100,0		3,0	1,1	95,9
Melilla					
Homes	100,0		3,7	5,7	89,3
Mulleres	100,0		1,1		98,9
España					
Homes	100,0	5,9	18,9	10,9	64,3
Mulleres	100,0	2,2	7,8	1,3	88,7

Datos en porcentaxe.

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre.

As taxas de paro en cada unha das comunidades españolas e a desagregación por sexos figuran no cadro 5.12, que mostra que:

- A taxa de paro das mulleres é 1,98 puntos superior á dos homes en Galicia e con 2,66 puntos de diferenza por debaixo da media española.
- As taxas de desemprego feminino son especialmente altas en Ceuta, Melilla, Andalucía e Extremadura.
- A taxa de desemprego feminino máis baixa tena País Vasco, co 9,84%, Baleares (10,92%) e Navarra (11,09%)

Cadro 5.12

Taxas de desemprego. Por sexo e comunidade autónoma. 2016-2018

	2018		2017		2016	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
España	13,72	17,02	14,97	18,35	17,22	20,25
Andalucía	19,76	26,94	21,63	27,85	25,70	31,38
Aragón	9,33	12,16	8,79	14,41	11,45	16,01
Asturias	12,37	14,92	13,99	15,32	14,96	14,19
Baleares	12,03	10,92	13,77	11,23	12,95	14,76
Canarias	18,90	21,42	20,02	24,32	23,45	26,55
Cantabria	9,20	12,38	13,05	13,98	12,62	13,20
Castela-A Mancha	13,29	24,05	11,29	16,61	13,27	16,67
Castela e León	10,36	14,21	15,53	25,12	18,62	26,75
Cataluña	10,95	12,09	11,85	13,49	13,91	15,89
C. Valenciana	14,00	17,46	14,77	19,07	17,49	21,02
Estremadura	19,38	29,05	21,22	30,10	24,27	33,47
Galicia	12,38	14,36	14,25	15,21	15,63	17,00
Madrid	11,62	12,85	13,00	14,53	14,15	15,08
Murcia	13,40	20,98	15,05	19,94	15,64	22,31
Navarra	9,08	11,09	7,84	11,69	9,23	10,90
País Vasco	10,09	9,84	10,52	10,63	11,95	12,64
A Ríoxa	9,10	11,85	9,45	13,94	9,19	12,89
Ceuta	22,88	36,34	20,13	33,54	18,93	27,28
Melilla	21,56	31,57	20,46	30,67	21,81	35,32

Fonte: INE, EP A, media de los 4 trimestres del año.

A desagregación por grupos de idade do desemprego de Galicia reflíctese no cadro 5.13.

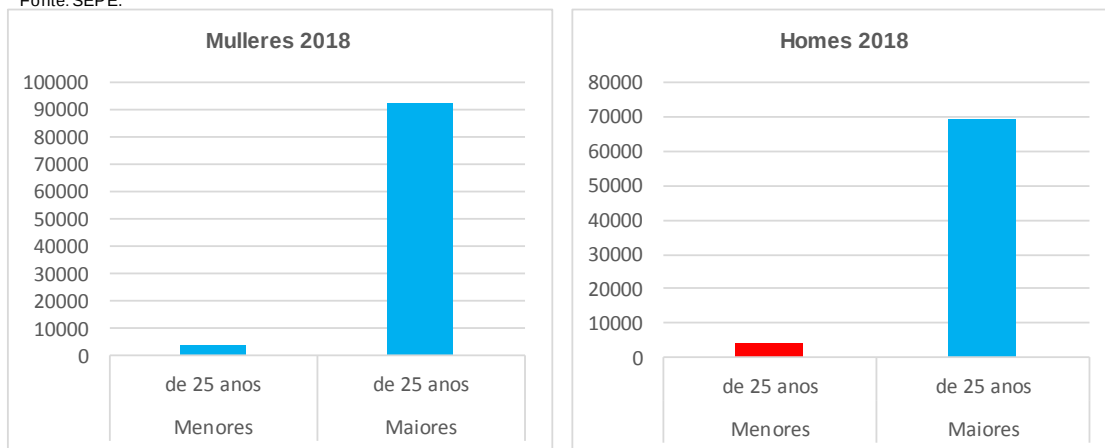
Cadro 5.13

Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2016-2018

	2016		2017		2018	
	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	4.976	89.377	4.525	76.973	4.124	69.259
Mulleres	4.415	107.146	4.185	99.330	3.734	92.178
	2.016	2.016	2.017	2.017	2.018	2.018

Datos decembro 2018.

Fonte: SEPE.

5.3. Demandas de emprego e paro rexistrado

Demandantes son as persoas que se inscriben nos servizos públicos de emprego para a busca dun emprego ou mellorar o que posúen, para recibir outros servizos alleos ao emprego (orientación para o autoemprego, formación ocupacional...) ou pola obrigatorioidade de inscribirse para recibir unha prestación por desemprego, subsidio, renda activa de inserción ou calquera tipo de prestación ou axuda.

As persoas demandantes de emprego clasifícanse en determinados colectivos de pertenza e así se calcula por exclusión a cifra de paro rexistrado, ao poder reunir a demanda dunha persoa dous ou máis situacións. Estableceuse a seguinte orde de preferencia contabilizándose cada demandante no primeiro colectivo que aparece:

- Persoas demandantes inscritas sen dispoñibilidade
- Persoas demandantes de emprego non paradas:
 - Demandantes con baixa dispoñibilidade para o emprego
 - Demandantes ocupados/as ou con relación laboral
 - Demandantes dun emprego específico
 - Outras persoas demandantes sen emprego/non ocupadas
- Demandantes de emprego en paro

As demandas de emprego pendentes de demandantes en paro foron 174.651 segundo a información do SEPE. Delas, o 43,35% correspondía ao colectivo de homes (España 41,76%) e o 56,65% ao de mulleres (España 58,24%). Por tramos de idade, no grupo de mulleres son as de entre 35-44 anos as que máis demandas acumulan e os de 25-34 anos no caso dos homes.

Destaca a mellor posición do grupo feminino en Galicia en relación con España.

Cadro 5.14
Poboación parada. Por idade e sexo. Galicia. 2018

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
16 a 19	733	1.003	1.736
20 a 24	3.331	3.331	6.662
25 a 29	7.739	6.154	13.893
30 a 34	9.872	6.572	16.444
35 a 39	12.669	7.715	20.384
40 a 44	14.091	8.614	22.705
45 a 49	13.628	9.310	22.938
50 a 54	12.956	10.263	23.219
55 a 59	13.304	11.846	25.150
60 a 64	11.958	9.562	21.520
65 e mais	0	0	0
Total	100.281	74.370	174.651

Fonte: IGE-INE, Enquisa de poboación activa.

Centrándonos no nivel de estudos as diferenzas non son tan apreciáveis xa que nos dous grupos é o colectivo de "estudios secundarios", o que acumula o maior número de demandas pendentes. As mulleres 54% e os homes 58%. As mulleres con educación superior teñen un peor comportamento chegando ao 24,9% de demandas de emprego pendentes, fronte ao 13,7% de homes.

Cadro 5.15

Taxa de paro por nivel de formación e sexo. Galicia. 2018

	Nº parados/as	
	Homes	Mulleres
Analfabetos	4.272	4.810
Estudios primarios incompletos	6.149	6.906
Estudios primarios completos	10.202	11.692
Estudios secundarios	43.170	54.087
Programas de formación profesional	4.464	7.863
Educación xeral	38.706	46.224
Estudios postsecundarios	10.577	22.786
Técnico-profesional superior	5.049	9.193
Primeiro ciclo	1.566	4.647
Segundo e terceiro ciclo	3.933	8.853
Outros	29	94
Total Galicia	74.370	100.281

Miles de personas.

Fonte IGE-INE.

Por grupo principal de ocupación segundo os datos do SEPE, as mulleres demandantes de emprego paradas solicitan en maior número as seguintes ocupacións:

- Traballadoras de servizos de restauración e comercio (26,71%)
- Traballadoras non cualificadas de servizos (16.43%)
- Traballadoras de servizos de saúde, con 10.443 demandas de emprego pendentes
- Empregadas de oficina non pública, con 10.286 demandas de emprego pendentes
- No colectivo masculino a profesión máis demandada segue sendo peóns agrícolas e de construción, seguida de traballadores cualificados da construción. Estas seguen sendo profesións reservadas aos homes.

Cadro 5.16

**Demandas de emprego pendentes de demandantes en paro.
Segundo grupo principal de ocupación. Decembro 2018**

	Galicia	
	Homes	Mulleres
A Directores/as e xerentes	868	383
B Técnicos/as e profesionais saúde e ensino	1.006	3.748
C Outros tecnicos/as científicos e intelectuais	4.436	6.409
D Técnicos/as profesionais de apoio	8.559	7.091
E Empregados/as oficina non públicos	3.245	10.286
F Empregados/as oficina públicos	677	2.998
G Traballadores/as servizos restauración e comercio	6.656	27.344
H Traballadores/as servizos saúde	1.009	10.443
I Traballadores/as servizos protección e seguridade	1.491	274
J Traballadores/as cualificados/as agricultura e gandería	2.985	1.260
K Traballadores/as cualificados/as construción	12.730	185
L Traballadores/as cualificados/as industrias manufactureiras	7.767	3.133
M Operadores/as instalación e maquinaria	1.550	3.406
N Condutores/as operadores/as maquinaria móbil	5.486	405
O Traballadores/as non cualificados servizos	2.385	17.196
P Peóns/onas agricultura e construción	13.479	5.714
Q Ocupacións militares	41	7
Total	74.370	100.281

Fonte: SEPE.

En canto á sección da actividade económica hai que destacar o comercio (16,64%) como a máis demandada, seguida da hostalaría con 15,85%, actividades administrativas e servizos auxiliares con 11,46% e industrias manufactureiras. En España en primeiro lugar aparece o comercio, seguida da hostalaría e actividades administrativas.

Ao igual que vimos coas ocupacións máis demandadas, é a construción a sección de actividade económica onde o colectivo de homes concentra en maior medida as súas expectativas laborais, 18,6%, seguido da actividade de industrias manufactureiras e comercio.

Aínda que se aprecian actividades económicas igualmente demandadas por homes e mulleres, seguen existindo outras reservadas case exclusivamente ás mulleres, como actividades sanitarias e de servizos sociais, hostalaría, educación e persoal domestico.

Cadro 5.17**Poboación parada. Por sector económico e sexo. Galicia. 2018**

	Nº parados/as		
	Homes	Mulleres	Total
A Agricultura e pesca	4.421	1.878	6.299
B Industria	9.778	9.983	19.761
C Construción	13.843	1.803	15.646
D Servizos	41.187	76.584	117.771
E Sen emprego anterior	5.141	10.033	15.174
Total	74.370	100.281	174.651

Fonte: IGE.

Cadro 5.17 bis**Poboación parada. Por actividade económica e sexo. Galicia. 2018**

	Nº parados/as	
	Homes	Mulleres
O. Sen emprego anterior	5.141	10.033
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura e pesca	4.421	1.878
B Industrias extractivas	231	82
C Industrias manufactureiras	9.024	9.678
D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	54	19
E Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos, descontaminación	470	204
F Construción	13.843	1.803
G Comercio por xunto e polo miúdo; reparación vehículos motor e motocicletas	8.525	16.692
H Transporte e almacenamento	3.841	1.601
I Hostalaría	6.363	15.893
J Información e comunicacións	1.119	1.195
K Actividades financeiras e de seguros	620	779
L Actividades inmobiliarias	190	393
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	2.390	4.060
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	7.181	11.492
O Administración pública e defensa; Seguridade social obrigatoria	5.726	6.037
P Educación	1.470	3.600
Q Actividades sanitarias e servizos sociais	859	6.158
R Actividades artísticas, recreativas e entretemento	1.732	1.549
S Outros servizos	984	3.648
T Actividades dos fogares como empregadores do persoal doméstico; e como produtores de bens e servizos de uso propio	162	3.457
U Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	23	30
Total	74.370	100.281

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

As mulleres maiores de 25 anos representan o 94,45% das demandas pendentes de demandantes en paro (93,26% en España) fronte ao 93,26% dos homes (90,58% en España). O 47% das mulleres maiores de 25 anos permanecen máis dun ano como demandantes de emprego (39% en homes).

Cadro 5.18

**Demandas de emprego pendentes de demandantes en paro.
Segundo duración da demanda e sexo, por provincias. Decembro 2018**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
< 1 mes	3.845	957	1.044	3.937	9.783
De 1 a <= 6 meses	8.894	2.239	2.496	8.849	22.478
De > 6 meses a <= 1 ano	3.950	981	1.079	3.893	9.903
De máis de 1 ano	13.108	3.417	3.776	11.906	32.207
Total	29.797	7.594	8.395	28.585	74.371
MULLERES					
< 1 mes	4.189	1.140	1.131	4.307	10.767
De 1 a <= 6 meses	10.390	2.652	2.901	10.526	26.469
De > 6 meses a <= 1 ano	5.476	1.333	1.547	5.526	13.882
De máis de 1 ano	19.581	4.327	5.583	19.673	49.164
Total	39.636	9.452	11.162	40.032	100.282
Total	69.433	17.046	19.557	68.617	174.653

Fonte: SEPE.

Para finalizar, faremos unha referencia ás baixas na demanda de emprego. As baixas por colocación representan o 56,8% (España 60%) no grupo de mulleres, fronte ao 59,2% no dos homes.

Cadro 5.19

**Baixas de demandas de emprego. Segundo causa da baixa.
Por sexo e por provincias. Decembro 2018**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Por colocación	54.267	14.193	13.974	57.505	139.939
Con oferta previa	2.464	1.187	1.107	2.979	7.737
Sen oferta previa	51.803	13.006	12.867	54.526	132.202
Non renovación	19.421	5.230	5.843	20.064	50.558
Outras causas	7.741	1.902	1.083	8.512	19.238
Total	135.696	35.518	34.874	143.586	349.674
MULLERES					
Por colocación	56.857	16.153	14.556	57.958	145.524
Con oferta previa	2.492	964	973	2.582	7.011
Sen oferta previa	54.365	15.189	13.583	55.376	138.513
Non renovación	22.767	6.332	7.148	23.760	60.007
Outras causas	10.223	2.387	1.411	13.255	27.276
Total	146.704	41.025	37.671	152.931	378.331

Fonte: IGE, Táboas.

5.4. Contratos de traballo

No capítulo 7, dedicado á contratación, móstranse os datos facilitados polo SEPE por tipos de contratos e sexo, que servirán como información complementaria para este capítulo.

No ano 2018 a contratación feminina supuxo o 46% do total da contratación, tanto de contratos iniciais, como de conversión en indefinidos, e adscricións en colaboración social non se realizou ningunha en ningún dos dous sexos. Se os desagregamos, os contratos iniciais supuxeron o 44,59% e as conversións o 45% do total de ambos os dous sexos, sempre por debaixo da contratación masculina.

Se facemos unha análise por nivel de formación, observamos que a contratación feminina é inferior á masculina en todos os niveis agás no de estudos superiores, chegando ao 57%.

Cadro 5.20

Contratos rexistrados segundo xénero e modalidade. Galicia. 2016-2018

	2016		2017		2018	
	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes
TOTAL CONTRATOS						
Total contratos rexistrados	450.596	493.518	486.835	534.127	517.748	567.378
Total contratos iniciais	437.365	478.263	471.580	516.000	498.334	540.691
Conversións a indefinidos					19.414	23.687
ANALFABETOS						
Total contratos rexistrados	12.002	23.562	12.592	22.619	12.252	22.305
Total contratos iniciais	11.708	23.104	12.190	22.133	11.770	21.720
Conversións a indefinidos					482	585
ESTUDOS PRIMARIOS						
Total contratos rexistrados	89.199	118.661	100.277	135.691	112.883	140.720
Total contratos iniciais	86.619	115.179	97.120	131.132	106.818	134.689
Conversións a indefinidos					4.065	6.031
ESTUDOS SECUNDARIOS						
Total contratos rexistrados	277.160	302.383	293.745	321.549	308.814	342.742
Total contratos iniciais	269.620	293.424	285.349	311.219	298.020	329.089
Conversións a indefinidos					10.794	13.653
ESTUDOS SUPERIORES						
Total contratos rexistrados	71.129	48.860	79.222	54.211	82.800	58.557
Total contratos iniciais	68.312	46.504	75.922	51.459	78.727	55.139
Conversións a indefinidos					4.073	3.418
SEN CLASIFICAR						
Total contratos rexistrados	1.106	52	999	57	999	54
Total contratos iniciais	1.106	52	999	57	999	54
Conversións a indefinidos					0	0

Nota: en 2018 non se realizou ningunha adscrición en colaboración social en Galicia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Outra característica dos contratos concertados con mulleres é que o son maioritariamente no sector servizos.

Segundo o seguinte cadro o 83,7% en 2018 das mulleres traballadoras galegas exercen a súa profesión no sector servizos. O segundo sector de importancia é a industria, onde traballa o 7,47%, e a agricultura co 7,75% en 2018. Na construción a representación feminina é moi escasa.

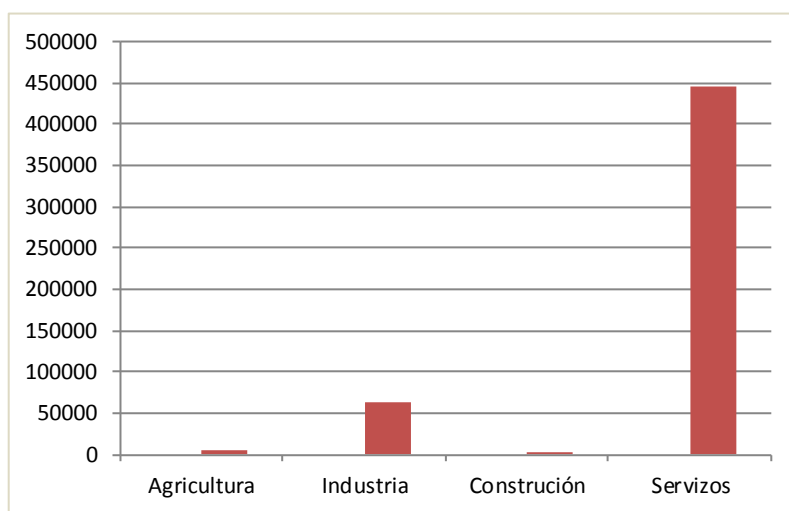
Cadro 5.21

**Contratos rexistrados nos catro grandes sectores de actividades económicas
(clasificación CNAE 2009) por sexo. Galicia. 2017-2018**

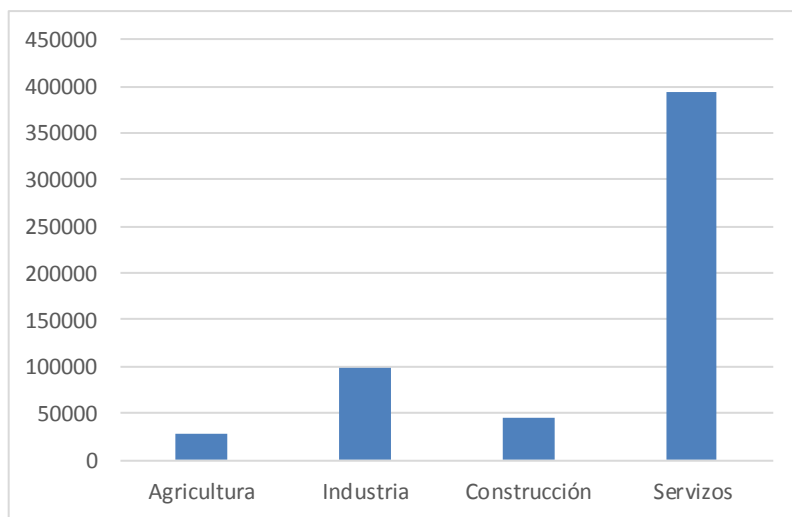
	Mulleres		Homes	
	2018	2017	2018	2017
Agricultura	6.120	5.601	26.932	26.157
Industria	62.585	58.829	98.560	96.002
Construcción	2.685	2.305	44.172	44.529
Servizos	446.358	420.100	394.714	367.439
Total	517.748	486.835	564.378	534.127

Fonte: IGE.

Mulleres 2018

Homes 2018

O sector servizos é o único onde a contratación feminina supera a masculina, representando un 53% do total dos contratos realizados neste sector. Dentro deste sector, as actividades de comercio e hostalaría concentran o maior número de

mulleres traballadoras do total do sector servizos, con 199.889 contratacións en 2018 (200.615 en 2017).

Cadro 5.22

Contratos sectoriais por seccións (clasificación CNAE) e sexo. Galicia. 2017-2018

	2018			2017		
	Mulleres	Homes	Total	Mulleres	Homes	Total
A Agricultura, gandería, caza e silvicultura e pesca	5.939	25.929	31.868	5.601	26.157	31.758
B Industrias extractivas	34	620	654	36	695	731
C Industrias manufactureira	59.226	88.634	147.860	57.927	91.712	149.639
D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	42	305	347	45	333	378
E Fornecemento de auga, saneamento, residuos desconta.	1.060	3.341	4.401	821	3.262	4.083
F Construción	2.309	40.517	42.826	2.305	44.529	46.834
G Comercio por xunto e polo miúdo, reparación vehiculos motor	69.045	45.340	114.385	71.869	47.846	119.715
H Transporte e almacenamento	20.711	81.589	102.300	16.621	75.919	92.540
I Hostalaría	130.844	105.186	236.030	128.746	105.935	234.681
J Información e comunicacións	7.679	11.297	18.976	7.636	10.915	18.551
K Actividades financeiras e de seguros	3.379	1.578	4.957	3.855	1.725	5.580
L Actividades inmobiliarias	665	382	1.047	733	383	1.116
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	15.146	12.790	27.936	14.294	13.097	27.391
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	48.659	36.261	84.920	46.753	35.132	81.885
O Administración pública e defensa; seguridade social obrigatoria	13.380	8.707	22.087	12.288	8.382	20.670
P Educación	24.205	11.698	35.903	22.193	10.876	33.069
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	42.965	7.989	50.954	40.167	7.654	47.821
R Actividades artísticas recreativas e de entretemento	29.587	51.917	81.504	27.097	42.050	69.147
S Outros servizos	13.109	6.094	19.203	17.166	6.918	24.084
T Actividades dos fogares e uso propio	10.242	431	10.673	10.529	492	11.021
U Organismos xtraterritoriais	107	87	194	153	115	268
Total	498.333	540.692	1.039.025	486.835	534.127	1.020.962

Fonte: SEPE.

De acordo a información do SEPE, sobre demandantes de emprego segundo o grupo principal de ocupación, a distribución do emprego feminino está moi ligada ás ocupacións que desempeñan, por iso é importante analizar como se distribúen os empregos segundo a ocupación.

Se ben é certo que hai pouca representación de mulleres en postos de dirección de empresas, só o 40,4% fronte ao 59,59% de homes, as porcentaxes igúalanse en técnicas e profesionais de saúde (72%) e traballadoras de servizos de saúde (83,4%). O maior número de mulleres con formación superior ou universitaria está a ter reflexo no mercado de traballo, e a medio ou longo prazo ten que repercutir en que pasen a ocupar postos de dirección e, polo tanto, tamén repercutan nos niveis salariais.

Outro grupo de ocupación con gran representación feminina é o das empregadas en servizos de restauración e comercio, que supoñen o 58% do total das persoas contratadas e o 30,5% da contratación feminina.

Entre as persoas traballadoras cualificadas da construción a presenza da muller é moi escasa (2%) e no grupo de persoas traballadoras cualificadas de agricultura a representación masculina tamén é moi superior á feminina.

Podemos concluír que, no referente aos grupos de ocupación, existen dúas tendencias:

- Un grupo maioritario que desempeña as súas funcións como empregada administrativa ou como traballadora de servizos de restauración, persoais e do comercio.

- Un grupo minoritario que, grazas á obtención dun título universitario, ocupa postos técnicos e profesionais en saúde e ensino e outros técnicos científicos e intelectuais.

Como expuxemos ao inicio deste apartado, a contratación masculina foi superior á feminina e foino especialmente nos contratos indefinidos ordinarios, onde a contratación feminina supuxo o 44,7% e nos indefinidos a tempo parcial chegou ao 69%.

A contratación segundo modalidade e sexo pódense consultar nos cadros do capítulo 7.

Hai determinadas modalidades de contratación con maior peso feminino e outras onde o peso dos homes é moito maior. Entre os claramente femininos destacan os de interinidade (72,4%) e os que se realizan a tempo parcial, tanto indefinidos coma temporais.

Este ano, de novo, o contrato para a formación realizado a mulleres (52,93%) supera os concertados con homes, descendendo respecto de anos anteriores, e o de prácticas baixa e chega ao 47% despois de varios anos de superioridade feminina.

Os contratos temporais, tanto a xornada completa como parcial, alcanzan no colectivo feminino o 95% da contratación a mulleres, igualándose ao colectivo masculino que chega ao 94,33%. Nos dous grupos redúcese levemente a porcentaxe de contratos temporais en relación cos anos anteriores.

Os contratos indefinidos, tanto a xornada completa como parcial, supuxeron o 4,98% nas mulleres nos dous anos e o 5,67% nos homes e as conversións en indefinidos distáncianse do grupo de homes chegando ao 45% para o colectivo feminino.

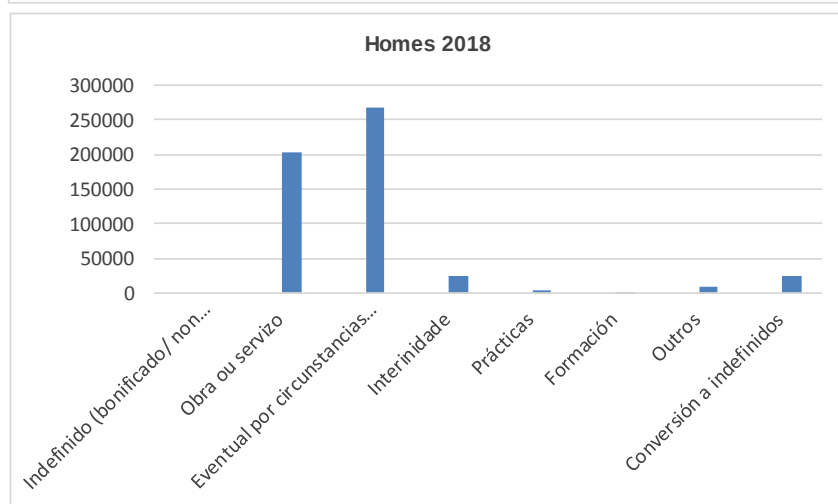
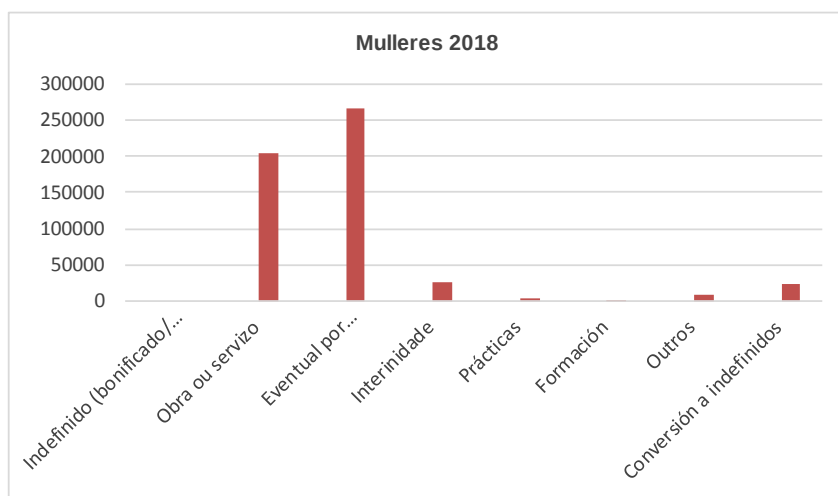
Mantense a tendencia dos últimos anos, onde a contratación feminina está caracterizada por un maior uso do contrato a tempo parcial, aínda que hai que destacar o aumento da parcialidade no grupo de homes.

Cadro 5.23

Tipoloxía contractual por sexo. 2016-2018

	2016		2017		2018	
	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes
Indefinido (bonificado/ non bonificado)	20.156	22.006	21.526	25.200	24.517	30.240
Obra ou servizo	125.569	184.929	132.510	195.237	138.753	203.569
Eventual por circunstancias produción	215.112	225.813	244.166	254.815	258.178	267.360
Interinidade	66.285	27.326	63.929	25.625	67.065	25.513
Prácticas	3.061	3.073	2.963	3.066	2.970	3.311
Formación	1.859	1.691	1.739	1.450	1.906	1.704
Outros	5.323	13.425	4.747	10.607	4.945	8.994
Conversión a indefinidos	13.231	15.255	15.255	18.127	19.414	23.687
Total	450.596	493.518	486.835	534.127	517.748	564.378

Fonte: SEPE.

5.5. Formación

Outro factor importante a ter en conta na inserción da muller no mundo do traballo é, sen dúbida, a formación académica á que accede o alumnado feminino como fase previa ao seu acceso ao mercado laboral.

Neste apartado imos tratar a formación regrada. Dentro da formación regrada centrarémonos nos ciclos formativos de grao superior, bacharelato e titulacións universitarias, por consideralos máis significativos, e para iso imos utilizar os datos facilitados polo Instituto Galego de Estatística (IGE).

No alumnado matriculado nos ciclos formativos de grao superior observamos que o 44,75% eran mulleres, porcentaxe inferior á dos homes seguindo a tendencia dos últimos anos.

O alumnado matriculado en bacharelato, segundo o IGE, mostra que as mulleres matriculadas representan en Galicia o 53,11%, máis de 6 puntos á media masculina do 46,86%, confirmándose novamente a necesidade dunha maior formación do colectivo feminino para enfrontarse ao mundo do traballo.

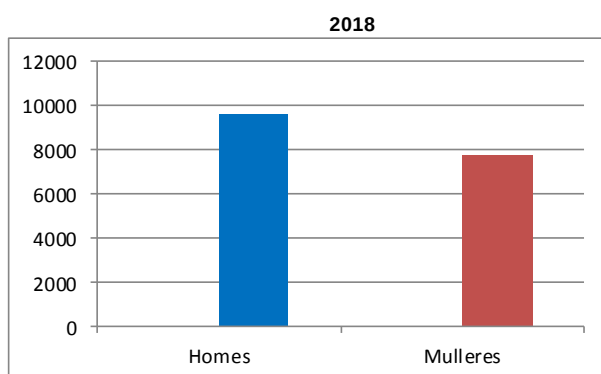
Cadro 5.24

Alumnado matriculado en ciclo formativo de FP grao superior, por sexo. Galicia. Curso 2016-2018.

	2016			2017			2018		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Galicia	17.027	9.132	7.715	17.104	9.447	7.657	17.352	9.587	7.765

Unidade: nº de alumnos/as.

Fonte: IGE, información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

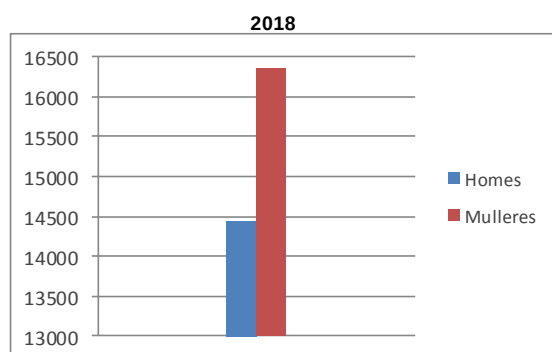
Cadro 5.25

Ensinanza non universitaria. Alumnado matriculado en bacharelato, por sexos. Galicia. Curso 2016-2018

	2016			2017			2018		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Galicia	31.159	14.702	16.457	31.137	14.640	16.497	30.776	14.431	16.345

Unidades: nº de alumnos/as.

Fonte: IGE, información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

O abandono educativo temperán das persoas que non completaron o nivel de educación secundaria e non seguen ningunha formación é sensiblemente superior nos homes, superando en máis de 5 puntos as mulleres. Tal vez as dificultades que ten a muller para iniciarse no mercado laboral sexa unha das razóns para que persistan na súa formación académica.

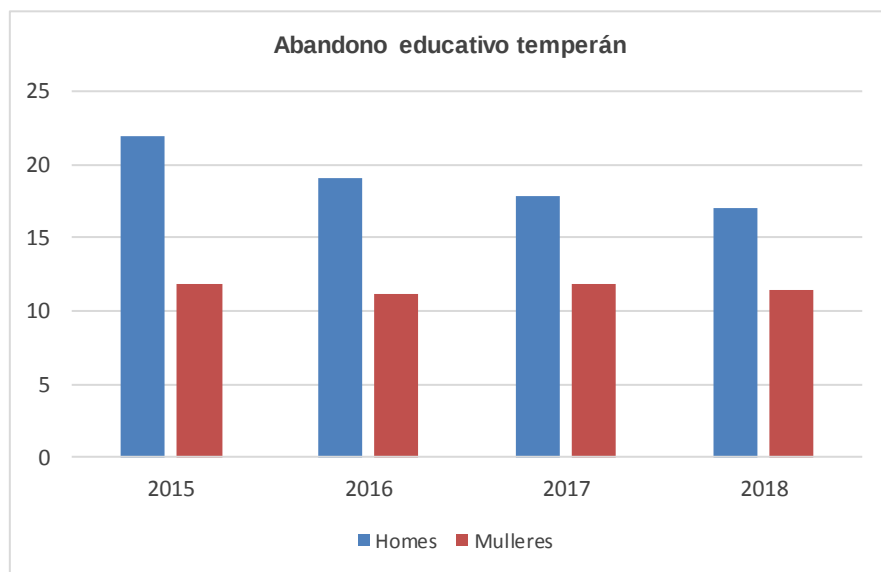
Cadro 5.26

Abandono educativo temperán. Poboación entre 18 e 24 anos (ambos inclusive) que non completou o nivel de educación secundaria segunda etapa e non segue ningún tipo de formación (regrada ou non regrada). Galicia. 2010-2018

	Total	Homes	Mulleres
2010	23,1	27,8	18,3
2011	20,8	25,5	15,8
2012	23,1	27,1	18,8
2013	20,4	25,0	15,4
2014	18,5	21,7	15,2
2015	17,0	21,9	11,9
2016	15,2	19,1	11,2
2017	14,9	17,9	11,8
2018	14,3	17,0	11,4

Unidades: porcentaxes.

Fonte: IGE-INE, Enquisa de poboación activa.

Segundo o INE, no ensino universitario en Galicia para o curso 2017, último dispoñible, o alumnado feminino era superior ao masculino, chegando ao 55,2%.

A porcentaxe media do 55% varía moito segundo a especialidade elixida:

As especialidades nas que é significativamente maior o número de mulleres son:

- Ciencias da saúde
- Ciencias sociais e xurídicas

- Arte e humanidades

As especialidades con máis baixa representación feminina son as de enxeñaría e arquitectura.

Como se pode observar, seguen existindo titulacións e especialidades reservadas case exclusivamente ás mulleres, aínda que parece que pouco a pouco vanse producindo movementos cara a outras áreas.

Cadro 5.27

**Alumnado matriculado en ensino universitario,
Segundo rama de coñecemento e sexo. Galicia. Curso 2017**

	Total	Mulleres	% de mulleres
Total	56.878	31.416	55,2
Ciencias da saúde	9.453	6.931	73,3
Ciencias	4.420	2.346	53,1
Ciencias sociais e xurídicas	24.965	15.157	60,7
Enxeñaría e arquitectura	13.150	3.698	28,1
Artes e humanidades	4.890	3.284	67,2

Unidades: nº de alumnos/as.

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

É moi significativo constatar que do alumnado que finaliza os seus estudos universitarios no ano 2017, últimos datos dispoñibles, o 60% son mulleres.

É de destacar que se ben o 55,2% das persoas matriculadas eran mulleres, do total das que finalizaron os seus estudos o colectivo feminino supuxo o 60%, fronte ao 40% de homes.

Cadro 5.28

**Estudantes con titulación nas universidades galegas por sexo.
Galicia. Curso 2017**

	Total	Mulleres	% de mulleres
Titulados/as universitarios	11.661	6.992	60,00

Unidades: nº de alumnos/as.

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

5.6. Poder e toma de decisións

A idea de participación equilibrada de homes e mulleres nos procesos de toma de decisións incorporouse progresivamente en recomendacións de Nacións Unidas, Unión Europea e Consello de Europa. Este último adoptou a recomendación dunha participación feminina non inferior ao 40% en calquera órgano de decisións para alcanzar o equilibrio e esa porcentaxe foi establecida como mínimo na lexislación nacional, por medio da Lei orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva

de mulleres e homes, para alcanzar unha composición equitativa en todos os ámbitos claves da toma de decisións.

En 2018 a representatividade que teñen as mulleres nos altos cargos da Administración do Estado chegou ao 41,20%, aumentando os niveis de anos anteriores e chegando as recomendacións do 40%. Nas direccións xerais e secretarías xerais técnicas só se alcanza o 39%, pero nas persoas titulares de ministerios chégase ao 61,10%

Cadro 5.29

Distribución por sexo de altos cargos da Administración do Estado en porcentaxe de mulleres. 2016-2018

	2018	2017	2016
Total Ambos sexos	250,00	202,00	204,00
Presidencia do Goberno, vicepresidencia e ministerios	61,10	35,70	27,30
Secretarías do Estado	43,50	29,20	25,00
Subsecretarías e secretarías xerais	39,70	30,20	36,50
Direccións xerais e secretarías xerais técnicas	39,00	27,90	27,40
Total en porcentaxe %	41,20	29,21	29,41

Fonte: elaboración do Instituto da Muller e para a Igualdade de Oportunidades, a partir dos datos facilitados polo Ministerio de Facenda e Función Pública.

Outra mostra do papel da muller no poder e toma de decisións é a súa presenza no Goberno. Neste cadro pódese ver a evolución da representación da muller dende 1982, pasando de cero ata alcanzar o 52,94% en 2008 e 2009. No ano 2011 produciuse unha redución, quedando a participación feminina nun 30,77% e en 2018 prodúcese un aumento e chega ata o 61,11%.

Cadro 5.30

Mulleres no Goberno en %

	2018 (Junio)	2018 (Marzo)	2016	2015	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2003	2002	2000
Partido no goberno	PSOE	PP	PP	PP	PP	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PP	PP	PP	PP
Ambos os sexos	18	14	14	14	13	15	17	17	16	16	16	16	16	16	16	17
% de mulleres	61,11	35,71	35,71	28,47	30,77	46,67	52,94	52,94	43,75	50	50	50	31,25	25	18,75	17,65

Fonte: Elaboración do Instituto da Muller e para a Igualdade de Oportunidades a partir dos datos publicados na web do Goberno de España.

A representación da muller nos Parlamentos autonómicos alcanzou en 2018 unha media do 43,17%.

En 2018 a maior presenza feminina dáse en Canarias cun 60% e en Castela e León e Comunidade Valenciana cun 55,56%, e a menor en Cantabria co 25%.

En Galicia a representación é do 36,36%.

Cadro 5.31

Composición dos Parlamentos autonómicos. 2010-2018

	2010	2011	2012	2015	2016	2018
	% Mulleres	% Mulleres	% Mulleres	% Mulleres	% Mulleres	% Mulleres
Total	42,2	43,1	43,2	44,6	45,1	43,17
Andalucía	45,9	45,9	47,7	49,5	49,5	38,46
Aragón	35,8	32,8	32,8	47,8	47,8	44,44
Asturias	33,3	42,2	42,2	48,9	48,9	50,00
Baleares	49,2	45,8	45,8	47,5	47,5	40,00
Canarias	40,0	36,7	36,7	53,3	53,33	60,00
Cantabria	40,5	43,6	43,6	38,9	38,9	25,00
Castela e León	43,4	66,7	66,7	41,7	41,7	55,56
Castela-A Mancha	53,2	46,9	46,9	42,4	42,4	50,00
Cataluña	41,5	41,5	40,0	40,0	39,3	42,86
C. Valenciana	45,5	40,4	40,4	44,4	44,4	55,56
Extremadura	40,0	40,0	40,0	47,7	47,7	40,00
Galicia	40,0	40,0	40,0	40,0	45,3	36,36
Madrid	42,5	44,2	44,2	42,6	42,6	40,00
Murcia	39,1	40,0	40,0	35,6	35,6	36,36
Navarra	38,0	34,0	34,0	48,0	48,0	44,44
País Vasco	45,3	39,4	49,3	49,3	53,3	41,67
A Rioxa	39,4	45,3	39,4	45,5	45,5	37,50
Ceuta	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	44,44
Melilla	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	40,00

Fonte elaboración do Instituto da Muller e para a Igualdade de Oportunidades a partir das páxinas web dos Parlamentos autonómicos.

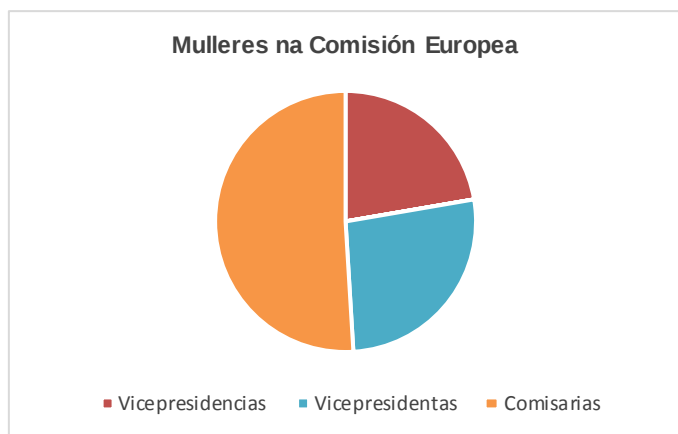
A participación das mulleres na Comisión Europea (32,14% en total) tampouco é moi superior, co 16,67% nas vicepresidencias e o 38,10% nas comisarias.

Cadro 5.32

Participación de mulleres na Comisión Europea. 2018

	Ambos sexos	% Mulleres
	28	32,14
Total		
Presidencia	1	0,00
Vicepresidencias	6	16,67
Vicepresidencia primeira	1	0,00
Alta representante	0	0,00
Vicepresidentas	5	20,00
Comisarias	21	38,10

Fonte: Secretaría de Estado de Igualdade.

O cadro 5.33 sobre a participación da muller nos Parlamentos da Unión Europea pon de manifesto un leve aumento, pasando do 26,83% de 2016 ao 27,94% de 2017 e 29,3% en 2018. Este aumento non se repartiu por igual en todos os países da Unión Europea: a maior porcentaxe de representación feminina osténtaa Suecia, 52,2%, mentres que a menor representación a encontramos en Hungría (0%) e Malta (13.3%). En España en 2018 a representación da muller no Parlamento Europeo alcanzou o 35,7%.

Cadro 5.33

Participación de mulleres no Parlamento Europeo. 2016-2018

	% Mulleres		
	2016	2017	2018
UE-28	26,83	27,94	29,30
Alemaña	40,00	43,75	43,80
Austria	28,57	24,43	35,70
Bélxica	28,57	21,43	21,40
Bulgaria	42,11	30,00	23,80
Chipre	8,33	9,09	16,70
Croacia	14,29	19,05	28,60
Dinamarca	33,33	40,91	40,90
Eslovaquia	0,00	13,33	33,30
Eslovenia	47,06	47,06	47,10
España	28,57	35,71	35,70
Estonia	13,33	26,67	33,30
Finlandia	35,71	35,71	35,30
Francia	47,37	50,00	50,00
Grecia	0,00	17,65	18,20
Hungría	0,00	0,00	0,00
Irlanda	26,67	29,41	26,70
Italia	41,18	26,32	29,40
Letonia	14,29	21,43	21,40
Lituania	26,67	20,00	13,30
Luxemburgo	22,22	20,00	20,00
Malta	6,67	6,25	13,30
Países Baixos	37,50	41,67	37,50
Polonia	25,00	27,27	26,10
Portugal	22,22	22,22	16,70
R. Checa	32,00	34,78	21,70
Reino Unido	17,65	18,75	11,80
Romanía	30,43	24,00	32,10
Suecia	50,00	50,00	52,20

Fonte: INE, elaboración do Instituto da Muller e para a Igualdade de Oportunidades.

Os datos ofrecidos nalgúns dos cadros anteriores e seguintes non están desagregados por CC.AA., pero aínda así os seus resultados son significativos e extrapolables, aínda que con particularidades, á situación galega.

Segundo información do Boletín estatístico do persoal ao servizo das Administracións públicas do rexistro central de persoal do Ministerio de Facenda aínda que a porcentaxe de funcionarias (52,43%) é superior á de funcionarios, a medida que

ascendemos no complemento de destino o número de mulleres diminúe, ata chegar ao nivel 30 onde só hai un representación feminina do 40,11% e ao nivel 29 cun 45,33 %.

Ao ir descendendo de nivel as porcentaxes vanse igualando, ata chegar ao nivel 24 cun 51,02% de mulleres, e segue incrementándose a presenza feminina en niveis máis baixos como o nivel 14 (60,32%), o 16 (60,95%) ou o 18 (63,04%).

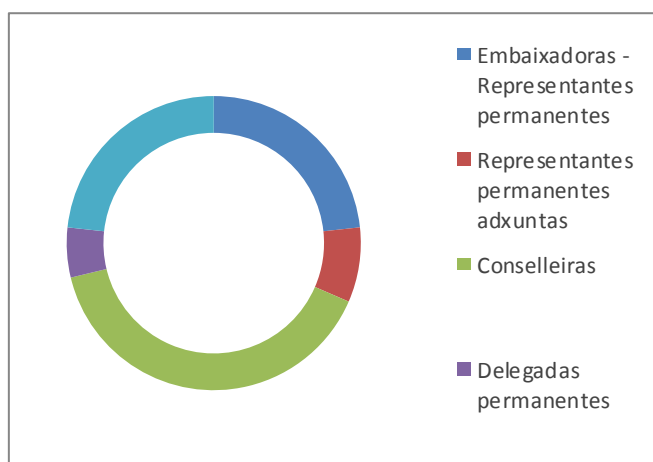
Nos organismos internacionais o papel da muller tampouco é moi destacado, cun 20,6% de representación, sendo o cargo de delegada permanente o de maior porcentaxe (25%); os últimos datos dispoñibles son del 2016.

Cadro 5.34

Representación de mulleres en organismos internacionais. España. 2016

Total	Ambos sexos % de Mulleres	
	73	20,6
Embaixadoras - Representantes permanentes	17	17,65
Representantes permanentes adxuntas	6	16,67
Conselleiras	29	20,69
Delegadas permanentes	4	25,00
Outras	17	23,53

Fonte: Elaboración do Instituto da Muller a partir de datos do Ficheiro de altos cargos. Datos xuño 2016.

A representación feminina en órganos constitucionais como o Consello de Estado, Consello Xeral do Poder Xudicial, Tribunal de Contas, Valedor do Pobo, Xunta Electoral Central e Consello Económico e Social, segue sendo escasa.

A participación máis alta obsérvase no Consello Económico e Social (25%) e no Consello de Estado (34,48%). Mellora no Consello Xeral do Poder Xudicial (42,86%) e no Tribunal de Contas (41,67%)

A participación feminina no ano 2017 na carreira xudicial é do 60,09%. Pero a medida que se ascende na carreira xudicial a porcentaxe diminúe.

En categorías de xudicatura a participación é maioritariamente feminina (64,53%), pero só alcanza o 14,12% no caso de maxistradas do Tribunal Supremo.

5.7. Conciliación entre a vida laboral e familiar

Talvez sexa a conciliación entre a vida laboral e familiar un dos maiores condicionantes do acceso da muller ao mundo laboral. Os efectos negativos das dificultades de conciliación seguen recaendo sobre as mulleres: a falta de repartición equitativa das responsabilidades familiares e a ausencia de infraestruturas axeitadas e suficientes para atender a nenas e nenos e dependentes contribuíron ao escaso cambio producido.

O cadro 5.35, do ano 2017, último dispoñible, móstranos a nivel de toda España como o 84,% das excedencias para o coidado de familiares son solicitadas por mulleres e a nivel de Galicia alcanzouse o 77,3%, mellorando sobre anos anteriores.

Cadro 5.35

Excedencias por coidado de familiares. Galicia- España. 2015-2017

	Ambos sexos			Mulleres		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Galicia	163	194	275	130	150	215
España	9.369	10.020	11.234	7.924	8.421	9.398

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social.

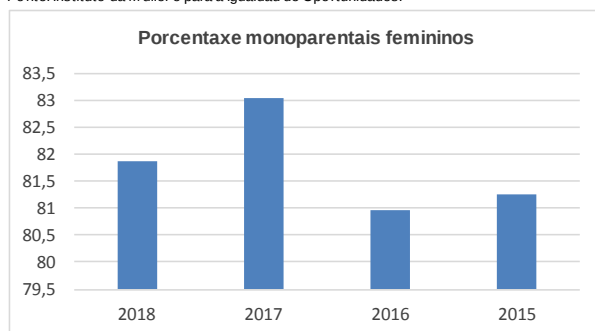
O cadro 5.36 serve para confirmar o papel da muller como responsable do coidado dos fillos e fillas, cunha porcentaxe moi superior de familias monoparentais femininas (81,88% en 2018), fronte ao 18,12% de monoparentais masculinas.

Cadro 5.36

Núcleos familiares monoparentais por sexo.
En miles. 2015-2018

	Ambos sexos	% monoparentais femininos
2018	1.878,5	81,88
2017	1.842,4	83,04
2016	1.964,9	80,98
2015	1.897,4	81,25

Fonte: Instituto da Muller e para a Igualdad de Oportunidades.

As excedencias por coidado de fillas e fillos en Galicia correspondentes a 2017, últimos datos dispoñibles, móstrannos que nese ano o 92,30% das excedencias eran solicitadas por mulleres e o 7,7% de homes. Aínda que a tendencia dos últimos anos reflicte un leve aumento nas solicitudes de homes, vólvese a reducir en 2017, último dispoñible. Nese ano en España o 92,34% destas excedencias concedéronse a mulleres.

Cadro 5.37

Excedencias por coidado de fillas/os. Galicia/España. 2017

	España		Galicia	
	Total	% Nais	Total	% Nais
2011	34.128	95,52	555	93,69
2012	29.651	94,98	536	94,22
2013	28.038	94,50	537	94,23
2014	31.435	94,02	556	92,63
2015	36.195	93,33	683	90,92
2016	40.517	92,63	910	91,65
2017	43.899	92,34	935	92,30

Fonte: elaboración propia a partir dos datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social.

Algo similar acontece cos permisos de maternidade. No cadro 38 constátase que en 2018 en Galicia o 97,8% dos permisos foron gozados polas nais. En España as cifras son similares co 98,13% de permisos das nais.

A evolución dende 2004 mostra escasas diferenzas. A aprobación da Ley orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mulleres e homes, permitiu o gozo dos permisos de paternidade, con 12.245 permisos gozados en Galicia en 2018 (255.531 en toda España).

Cadro 5.38

Prestación de maternidade por comunidades autónomas. 2018

		Total	% Procesos percibidos pola nai
Prestación de maternidade	Total	278.509	98,13
	Andalucía	49.613	96,69
	Aragón	7.731	96,11
	Asturias	4.549	97,12
	Baleares	7.120	98,42
	Canarias	9.751	98,38
	Cantabria	3.161	96,95
	Castela e León	12.097	97,93
	Castela-A Mancha	10.314	98,38
	C. Valenciana	26.967	98,43
	Cataluña	48.814	98,20
	Estremadura	5.870	98,58
	Galicia	14.522	97,76
	Madrid	47.325	98,22
	Murcia	9.025	99,29
	Navarra	4.488	96,44
	A Rioxa	1.850	97,53
	País Vasco	14.534	95,22
	Ceuta	316	98,62
	Melilla	462	97,65

Xaneiro/décembro 2018.

Fonte: Instituto da Muller e para a Igualdade de Oportunidades.

Cadro 5.39

Permisos de paternidade por comunidades autónomas. 2012-2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total	245.867	237.988	235.678	238.806	244.468	264.632	255.531
Andalucía	37.973	37.138	36.968	37.700	39.109	42.959	43.711
Aragón	7.681	7.710	7.449	7.623	7.438	7.852	7.477
Asturias	4.303	3.910	3.718	3.812	3.868	4.289	4.054
Baleares	4.906	5.174	5.071	5.197	5.461	6.418	6.492
Canarias	7.990	7.551	7.631	7.992	8.369	9.067	8.861
Cantabria	3.192	3.081	2.822	2.828	2.871	3.055	2.881
Castela e León	11.859	11.156	11.091	11.083	11.163	11.557	11.246
Castela-A Mancha	10.542	10.200	9.761	9.968	10.313	11.123	11.015
C. Valenciana	23.888	22.798	23.319	23.389	24.466	26.109	24.950
Cataluña	46.496	44.460	44.227	45.309	45.924	49.815	47.820
Extremadura	4.722	4.451	4.572	4.370	4.867	5.073	5.018
Galicia	11.656	11.360	11.156	11.419	11.819	12.972	12.245
Madrid	40.744	40.256	39.326	39.835	40.075	44.509	40.741
Murcia	7.761	7.902	8.312	8.460	9.002	9.559	9.859
Navarra	4.665	4.284	4.241	4.244	4.216	4.102	4.011
A Ríoxa	1.973	1.885	1.806	1.781	1.756	1.854	1.849
País Vasco	14.951	14.149	13.630	13.274	13.059	13.627	12.584
Ceuta	277	248	6.601	235	228	311	280
Melilla	288	275	270	287	284	381	437

Fonte: Instituto Nacional da Seguridade Social. Actualizada a 8 de marzo de 2018.

Para completar este apartado incluímos o cadro sobre "Poboación ocupada a tempo parcial por motivo da xornada parcial" do Instituto da muller sobre datos da EPA.

Aínda que os datos non están desagregados por CC.AA., parece significativo que do total de persoas que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de nenos, nenas ou persoas adultas enfermas, incapacitadas ou maiores, o 95,22% en 2018 e 95,2% en 2017 sexan mulleres e o 93,73% en 2018 e o 92% en 2017 do total de persoas traballadoras a tempo parcial con obrigas familiares ou persoais tamén sexan mulleres.

Destaca, igualmente, que sexan mulleres o 71,51% en 2018 e o 71% en 2017 das persoas que non puideron encontrar traballo a xornada completa, empeorando sobre anos anteriores, e que tamén o sexan o 81,5% en 2018 e o 83% en 2017 das que non queren traballar a xornada completa, xurdindo a dúbida de se realmente a elección de traballar a tempo parcial é libre ou imposta por un cúmulo de factores externos, algúns deles imperceptibles. O dato alentador é a leve baixada do número de mulleres nesta situación.

Cadro 5.40

Poboación ocupada a tempo parcial por motivo da xornada parcial. España. 2016-2018

		2016	2017	2018
Ambos sexos	Total	2.833,0	2805,4	2894,8
	Seguir cursos de ensinanza ou formación	163,7	205,1	227,8
	Enfermidade ou incapacidade propia	32,7	32,4	38,4
	Coidado de nenas e nenos ou de persoas adultas enfermas, incapacitadas ou maiores	260,4	281,7	343,2
	Outras obrigas familiares ou persoais	143,7	142,2	165,9
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	1.714,9	1607,3	1527,1
	Non querer traballo de xornada completa	235,6	233,8	272,4
	Outros motivos	275,0	294,7	0
	Non sabe o motivo	7,0	8,1	11,9
% Mulleres	Total	72,61	73,86	74,59
	Seguir cursos de ensinanza ou formación	52,84	59,19	58,17
	Enfermidade ou incapacidade propia	55,96	74,07	69,53
	Coidado de nenas e nenos ou de persoas adultas enfermas, incapacitadas ou maiores	96,04	95,21	95,22
	Outras obrigas familiares ou persoais	90,68	92,05	93,73
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	69,92	71,14	71,51
	Non querer traballo de xornada completa	78,82	82,81	81,5
	Outros motivos	66,15	62,95	63,44
	Non sabe o motivo	72,86	62,96	70,59

Unidade: Miles de persoas. 2019.

Fonte: Elaborado polo Instituto da Muller a partir de datos da EPA.

5.8. Salarios

Continuando a tendencia dos apartados anteriores deste capítulo, o sexo parece ser tamén un factor determinante das diferenzas salariais.

O informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2017" reflicte que as mulleres galegas percibiron un salario medio anual de 16.123 euros fronte aos 20.554 dos homes, o que supón que as mulleres percibiron un 21,5% menos que os homes polo traballo realizado.

A media total das CC.AA. no grupo de mulleres chegou aos 16.123 euros (2017), fronte aos 20.554 dos homes, percibindo o colectivo feminino un 21,5,6% menos que os homes.

A muller galega cobra menos que a media feminina estatal (16.123 euros) e que a media no conxunto do Estado de 19.172 euros.

A evolución é lenta dende o ano 2000, chegando ao 26,94% en 2006 e 26,28% en 2007. Pero dende o ano 2008 as diferenzas diminúen e mantéñense en valores similares nos anos 2009, 2010, 2011, 2012 e 2013. En 2014 vólvese producir unha pequena redución nas diferenzas salariais que permanecen en 2015, 2016 e 2017.

Cadro 5.41

Poboación asalariada por comunidades autónomas e sexo. 2016-2017

	2017				2016			
	Total		Mulleres	Homes	Total		Mulleres	Homes
	Salario medio anual	%*	Salario medio anual	Salario medio anual	Salario medio anual	%*	Salario medio anual	Salario medio anual
Andalucía	15.114	76,53	12.943	16.912	14.868	76,80	12.755	16.608
Aragón	19.461	74,87	16.468	21.994	19.121	75,34	16.226	21.538
Asturias	19.987	72,67	16.685	22.959	19.765	72,57	16.474	22.702
Baleares	18.286	82,69	16.490	19.941	17.748	82,38	15.967	19.382
Canarias	16.470	85,73	15.143	17.664	16.201	85,93	14.914	17.355
Cantabria	19.267	74,12	16.218	21.881	18.905	74,57	15.974	21.421
Castela e León	18.783	77,31	16.211	20.968	18.315	77,38	15.806	20.427
Castela-A Mancha	16.695	79,56	14.558	18.298	16.331	79,99	14.278	17.849
Cataluña	21.698	76,84	18.727	24.370	21.238	76,98	18.383	23.881
C. Valenciana	17.657	77,63	15.266	19.664	17.222	78,12	14.945	19.130
Extremadura	14.099	83,25	12.699	15.254	13.797	83,64	12.457	14.894
Galicia	18.463	78,44	16.123	20.554	18.114	77,71	15.730	20.243
Madrid	25.120	73,34	21.112	28.787	24.886	72,46	20.696	28.562
Murcia	16.282	78,96	14.145	17.913	15.979	77,84	13.635	17.516
A Ríoxa	19.237	77,01	16.545	21.483	18.748	76,44	15.960	20.880
Ceuta	21.866	72,55	17.892	24.663	21.810	74,63	18.255	24.461
Meillía	20.956	78,90	18.080	22.914	20.994	78,12	17.890	22.901
Total	19.172	75,37	16.143	21.417	18.835	77,43	16.281	21.026

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home.

Fonte: Axencia Tributaria, Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2017.

No cadro 5.42 apreciamos que as diferenzas salariais non son iguais segundo que rama de actividade económica se trate. As maiores diferenzas aprécianse na rama agricultura, gandería, silvicultura e pesca cunha porcentaxe dun 30,4% menos en contra da muller, na de entidades financeiras e aseguradoras cun 29,6% menos e na industria, onde a muller gaña un 29,4% menos que o home.

As menores diferenzas encontrámonas en construción e servizos inmobiliarios, onde a muller percibe o 91,3% do salario masculino e en servizos sociais con 82,7%.

Cadro 5.42

Salarios medios por sector de actividade económica e sexo. Galicia / España. 2017

	España		Galicia		
	Homes	Mulleres	Mulleres	Homes	%
Agricultura, gandería silvicultura e pesca	8.162	4.933	11.310	16.260	69,56
Industria extractiva, enerxía e auga	29.884	23.062	21.601	29.215	73,94
Industria	25.146	18.605	15.676	22.213	70,57
Construción e servizos inmobiliarios	17.639	16.919	16.223	17.764	91,33
Comercio, reparacións e transporte	20.639	14.301	14.283	19.809	72,10
Información e comunicacións	32.537	25.194	19.338	25.551	75,68
Entidades financeiras e aseguradoras	50.142	33.024	27.662	39.304	70,38
Servizo ás empresas	20.154	13.954	12.109	16.905	71,63
Servizos sociais	26.877	21.742	22.234	26.863	82,77
Outros servizos persoais e de ocio	12.415	8.969	7.823	10.903	71,75
Total	21.417	16.568	16.123	20.554	78,44

Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home en Galicia.

Fonte: Axencia Tributaria, Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2017.

Hai que ter en conta que estas diferenzas salariais están provocadas en boa medida porque a muller está contratada nunha maior proporción a tempo parcial, con contratos

temporais, que se incorporan máis tarde ao mercado laboral e que interrompen a súa vida profesional para a atención dos fillos e fillas ou de persoas dependentes.

A partir dos datos facilitados pola Axencia Tributaria observamos que en 2017 o 20,5% tiveron ingresos por salarios inferiores ao 50% do salario mínimo interprofesional (SMI) e o 16,6% tivéronos entre o 50% e o 100%. Isto supón que o 37% das mulleres tiveron en 2017 ingresos non superiores ao SMI. Os homes con salarios inferiores ao 50% do SMI foron o 15,4% e con salarios entre o 50% e o 100% foron o 10,8%.

Cos salarios máis altos acontece á inversa, é unha porcentaxe moi baixa de mulleres as que perciben salarios altos.

Cadro 5.43

Poboación asalariada por tramos de salario e sexo. Galicia/España. 2017-2016

	2017				2016			
	Galicia		España		Galicia		España	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
De 0 a 0,5 SMI	83.165	98.985	1.750.054	1.989.108	83.976	99.130	1.799.880	1.944.504
De 0,5 a 1 SMI	58.497	80.503	1.190.238	1.375.353	55.434	73.553	1.099.913	1.239.220
De 1 a 1,5 SMI	72.670	93.490	1.306.128	1.395.217	61.667	82.529	1.106.108	1.228.139
De 1,5 a 2 SMI	109.719	72.125	1.575.014	1.134.080	95.358	72.601	1.350.335	1.088.857
De 2 a 2,5 SMI	69.292	43.758	1.107.826	751.744	74.257	45.048	1.112.874	744.053
De 2,5 a 3 SMI	42.810	26.590	752.462	511.323	43.451	28.439	756.121	529.140
De 3 a 3,5 SMI	32.240	23.586	573.733	416.595	33.946	23.105	587.338	407.383
De 3,5 a 4 SMI	20.817	15.754	423.040	302.468	24.136	16.683	449.055	322.584
De 4 a 4,5 SMI	14.667	11.402	303.887	207.762	16.827	13.747	344.437	245.319
De 4,5 a 5 SMI	9.326	5.161	202.280	115.894	11.729	7.961	246.142	158.563
De 5 a 7,5 SMI	19.996	9.764	445.434	223.650	23.581	11.176	513.614	261.422
De 7,5 a 10 SMI	5.203	1.907	125.978	47.687	6.582	2.474	152.852	60.366
Máis de 10 SMI	3.054	627	94.282	21.962	3.619	769	112.946	27.355
Total	541.456	483.652	9.850.356	8.492.843	534.563	477.215	9.631.615	8.256.905

Fonte: Axencia Tributaria, Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2017.

A Enquisa anual de estrutura salarial do ano 2017 do INE confirma os datos anteriores.

En Galicia o salario medio bruto anual total en 2017 do colectivo feminino foi de 18.833,53 euros. Se distinguimos entre tipo de contrato a media foi de 19.597,17 euros para os contratos indefinidos e 15.676,45 euros para os de duración determinada e no colectivo masculino foi de 24.321,64 euros, distribuídos en 25.806,46 euros para os contratos indefinidos e 17.924,12 euros para os de duración determinada. Isto supón que as mulleres galegas en 2017 percibiron unhas retribucións un 22.5% menor que os dos homes, diferenza que no caso dos contratos temporais alcanza o 23%.

En España a media salarial bruta das mulleres en 2017 foi de 20.607,85 euros, fronte aos 26.391,84 dos salarios masculinos, o que reflicte unha diferenza en contra do salario feminino de 21,9%. Nas contratacións indefinidas, esta diferenza desfavorable para as mulleres chega ao 23,5%.

Cadro 5.44**Salario bruto anual por tipo de contrato (euros). 2017**

Homes	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	24.175,52	26.228,84	17.674,28
Aragón	25.878,46	27.403,75	18.012,42
Asturias	27.849,00	30.156,49	18.732,00
Illas Baleares	23.538,43	27.794,07	18.672,85
Canarias	21.291,66	22.126,97	17.786,87
Cantabria	25.249,94	26.769,06	17.710,30
Castela León	27.782,80	26.424,12	17.672,19
Castela A Mancha	23.160,99	24.975,58	17.099,88
Cataluña	28.323,31	30.151,19	18.352,52
C. Valenciana	23.867,74	25.596,86	15.894,66
Estremadura	21.585,18	23.356,27	15.430,38
Galicia	24.321,64	25.806,46	17.924,12
C. de Madrid	29.910,43	31.661,42	18.403,17
Rexión de Murcia	24.009,22	25.534,67	17.880,00
Navarra	29.699,10	31.943,31	19.115,00
País Vasco	31.618,97	33.774,42	21.940,77
A Ríoxa	24.820,49	25.815,66	19.102,33
España	26.391,84	28.231,26	17.983,21

Mulleres	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	18.287,29	19.230,90	14.969,31
Aragón	19.677,22	20.497,63	15.491,87
Asturias	19.426,48	20.772,47	14.323,18
Illas Baleares	20.465,58	20.098.804,00	18.014,55
Canarias	18.917,73	18.889,02	19.048,51
Cantabria	19.012,20	20.209,41	-12.971,08
Castela León	18.796,93	19.284,93	16.773,32
Castela A Mancha	18.327,35	19.176,48	15.830,34
Cataluña	21.801,47	22.721,08	16.554,40
C. Valenciana	18.523,81	19.404,44	14.091,41
Estremadura	17.722,29	19.845,36	11.978,58
Galicia	18.833,53	19.597,17	15.676,45
C. de Madrid	24.029,31	25.183,74	16.614,61
Rexión de Murcia	18.048,37	18.909,33	14.815,12
Navarra	21.898,57	23.321,42	14.673,99
País Vasco	24.165,97	25.024,61	19.967,16
A Ríoxa	19.353,55	20.054,67	16.643,68
España	20.607,85	21.609,64	15.972,35

Fonte: INE, Enquisa anual de estrutura salarial.

5.9. Prestacións por desemprego

Os datos proporcionados polo Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social (MITRAMISS) para a elaboración deste apartado non están desagregadas por CC.AA., polo que, aínda que fagamos referencia ás súas táboas estatísticas, imos utilizar tamén o informe da Axencia Tributaria “Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2017”.

O número de perceptoras de prestacións de desemprego, segundo as estatísticas do Anuario de estadísticas laborais e de asuntos sociais do MITRAMISS, foi lixeiramente superior ao dos homes no nivel contributivo e no asistencial, existindo moita máis diferenza en renda activa de inserción e en programa de activación para o emprego.

-388.956 (en 2018) e 374.089 (2017) mulleres percibiron prestación de nivel contributivo, fronte a 362.216 (en 2018) e 352.486 (2017) homes.

-460.407 (en 2018) e 393.126 (2017) mulleres percibiron prestacións de nivel asistencial, fronte a 393.029 (2018) e 396.292 (2017) homes.

-95.729 (2018) e 246.654 (2017) mulleres percibiron a renda activa de inserción, fronte a 70.353 (2018) e 222.362 (2017) homes.

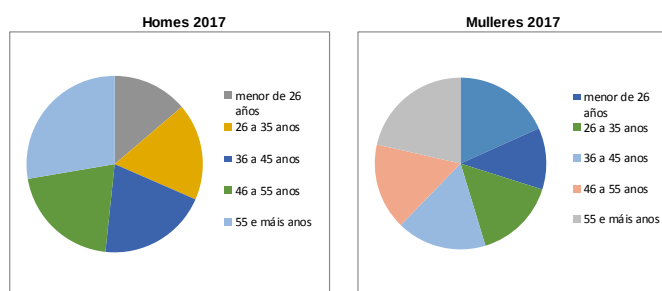
-21.622 (en 2018) e 45.712 (2017) mulleres percibiron programa de activación para o emprego fronte a 12.356 (2018) e 28.904 (2017) homes.

En todas as CC.AA. o importe da prestación media anual é inferior no colectivo feminino, 2.850 euros en 2017 fronte aos 3.087 2017 dos homes. En Galicia a media anual chegou en 2017 aos 2.837 euros para as mulleres e aos 3.242 euros para os homes, polo tanto existe unha diferenza en prexuízo do grupo de mulleres de 405 euros anuais como media.

Cadro 5.45
Prestación media anual. Segundo sexo e idade.
España. 2015-2017

	2015	2016	2017
Homes			
menor de 26 anos	2.037	2.024	2.032
26 a 35 anos	2.727	2.681	2.625
36 a 45 anos	3.157	3.064	2.971
46 a 55 anos	3.362	3.175	3.048
55 e máis anos	4.420	4.187	4.086
Total	3.304	3.179	3.087
Mulleres			
menor de 26 anos	1.931	1.925	1.959
26 a 35 anos	2.676	2.618	2.604
36 a 45 anos	2.989	2.902	2.865
46 a 55 anos	2.880	2.774	2.746
55 e máis anos	3.820	3.702	3.623
Total	2.962	2.882	2.850

Fonte: Axencia Tributaria, Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2017.

Se comparamos a percepción media feminina en materia de prestacións de desemprego co total do colectivo feminino, as mulleres galegas percibiron 13 euros menos en 2017 que a media de España, mellorando a súa posición con respecto a outros anos. No caso dos homes galegos a diferenza coa media dos homes España é de 155 euros máis, mellorando con respecto a outros anos.

Podemos concluír dicindo que a muller galega percibe só o 87,5% das prestacións, comparándoas coas percibidas polos seus compañeiros homes, é dicir, percibe un 12,5% menos.

Cadro 5.46

Percepcións medias de prestacións por desemprego. Por sexo e comunidade autónoma da persoa perceptora. Galicia/España. 2016-2017

	2017			2016		
	Prestación media anual			Prestación media anual		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Andalucía	2.827	2.891	2.763	2.908	3.023	2.787
Aragón	2.894	2.986	2.803	2.934	3.001	2.858
Asturias	3.144	3.414	2.854	3.213	3.496	2.887
Baleares	2.589	2.643	2.538	2.618	2.691	2.546
Canarias	2.843	2.971	2.720	2.905	3.063	2.745
Cantabria	2.961	3.132	2.782	3.009	3.226	2.754
Castela e León	3.015	3.198	2.817	3.047	3.236	2.828
Castela-A Mancha	2.858	2.965	2.745	2.865	3.029	2.680
Cataluña	3.179	3.303	3.056	3.257	3.382	3.128
Comunidade Valenciana	2.846	2.974	2.720	2.930	3.072	2.783
Estremadura	2.804	2.896	2.711	2.858	3.011	2.694
Galicia	3.042	3.242	2.837	3.099	3.326	2.851
Madrid	3.520	3.716	3.332	3.553	3.748	3.358
Murcia	2.649	2.738	2.551	2.733	2.844	2.602
A Ríoxa	3.044	3.176	2.907	3.104	3.233	2.960
Ceuta	2.875	3.083	2.672	2.867	3.160	2.576
Melilla	2.912	3.130	2.694	2.751	3.036	2.469
España	2.968	3.087	2.850	3.035	3.179	2.882

Fonte: Axencia Tributaria, Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2017.

Facendo unha análise da nacionalidade das persoas perceptoras, observamos que cando a nacionalidade é española a diferenza nas percepcións das mulleres con respecto aos varóns é superior, chegando a percibir un 14,6% menos, mentres que, se a orixe é estranxeira, a diferenza se reduce ata un 10,8% menos.

A diferenza estriba na nacionalidade de orixe, xa que os homes non españois perciben unhas prestacións inferiores ás dos homes galegos (13,3% menos), mentres que as mulleres non españolas, con respecto ás mulleres galegas, teñen uns ingresos en concepto de desemprego do 17% menos.

Esta análise volve reafirmar a idea de que, con independencia da orixe, nacionalidade, formación..., o colectivo de mulleres sempre está por debaixo do de homes.

Cadro 5.47

Persoas desempregadas e prestacións medias por nacionalidade e sexo. Galicia/España. 2016-2017

	2017						2016					
	Persoas desempregadas			Prestación media anual			Persoas desempregadas			Prestación media anual		
	Ambos sexos	Mulleres	Homes	Ambos sexos	Mulleres	Homes	Ambos sexos	Mulleres	Homes	Ambos sexos	Mulleres	Homes
España												
Española	3.680.192	1.792.121	1.888.071	6.027	2.879	3.148	4.082.223	2.032.180	2.050.043	6.158	2.913	3.245
Estranxeira	534.868	223.949	310.919	5.306	2.591	2.715	524.029	211.400	312.629	5.330	2.585	2.745
Galicia												
Española	218.683	108.675	110.008	6.120	2.850	3.270	234.342	113.058	121.284	6.217	3.353	2.864
Estranxeira	9.912	4.168	5.744	5.197	2.501	2.696	9.724	3.846	5.878	5.267	2.784	2.483

Fonte: Axencia Estatal da Administración Tributaria, Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias.

5.10. Pensións

Para unha primeira análise utilizaremos os datos proporcionados polo MITRAMISS nas estatísticas do Anuario de estadísticas laborais do 2017, último ano dispoñible. Aínda que os datos non están desagregados por CC.AA, si o están por sexo, polo que nos poden dar unha visión xeral da situación da muller pensionista.

Faremos unha primeira análise das pensións contributivas.

O número de pensionistas mulleres (4.168.774 en 2017) en toda España é lixeiramente inferior ao de homes. É máis destacable que se ben no colectivo masculino as pensións de xubilación, que requiren unha cotización previa, supoñen un 64% do total, no grupo de mulleres só alcanzan un 36%, mentres que as de viuvez chegan ao 96%.

En relación co importe medio mensual podemos dicir que no conxunto do Estado as pensións percibidas polas mulleres en 2017 son 422,23 euros menos que as dos homes, ou o que é o mesmo un 37% menores (mulleres: 715,46 euros; homes: 1.137,69 euros), datos similares aos de 2016. Esta diferenza aínda é maior se comparamos as pensións de xubilación. Así unha pensionista de xubilación muller percibiría 451,73 euros menos que un home, un 36,6% menos.

As pensións de viuvez e a favor de familiares son lixeiramente superiores no caso das mulleres.

Se a análise a realizamos observando as pensións segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase, para todo o territorio das CC.AA., apreciamos que no colectivo de mulleres o número de pensións en tramos inferiores a pensión media ou que chegan a ela e de o 24%, mentres que no grupo de homes alcanzan o 37,5% de perceptores en 2017.

Cadro 5.48

Pensión contributivas e importe medio e pensionistas segundo clase, por sexo.
España. 2016-2017

	Importe medio En euros/mes		Pensionistas	
			Número	
	2016	2017	2016	2017
Homes	1.119,00	1.137,69	4.436.230	4.477.130
Incapacidade permanente	991,00	995,80	606.006	608.660
Xubilación	1.211,19	1.232,83	3.585.876	3.623.402
Viudedade	482,06	485,71	63.341	63.235
Orfandade	374,36	379,63	170.232	170.237
En favor de familiares	490,47	503,47	10.776	11.598
Mulleres	698,68	715,46	4.115.452	4.168.774
Incapacidade permanente	815,90	827,52	321.380	328.562
Xubilación	756,80	781,10	2.006.241	2.064.817
Viudedade	650,52	659,66	1.605.199	1.592.885
Orfandade	374,91	379,23	155.455	154.919
En favor de familiares	538,92	548,09	27.176	27.592
Ambos os dous sexos	903,56	920,60	8.551.870	8.646.060
Incapacidade permanente	929,69	936,00	927.403	937.230
Xubilación	1042,65	1063,50	5.592.192	5.688.286
Viudedade	637,87	646,40	1.668.572	1.656.146
Orfandade	374,61	379,43	325.751	325.209
En favor de familiares	525,63	535,27	37.952	39.189

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridad Social, Anuario de estadísticas laborales 2017.

Cadro 5.49

Pensionistas, percepción de pensiones medias por sexo e tramo de pensión. España. 2017

Total	Total				Homes				Mulleres	
	Pensionistas	Pensiones por persona	Pensión media anual	Pensionistas	Pensiones por persona	Pensión media anual	Pensionistas	Pensiones por persona	Pensión media anual	
	9.614.693	1,13	14.147	4.825.839	1,13	16.584	4.788.854	1,13	11.692	
De 0 a 0,5 PM	868.265	1,04	2.059	434.904	1,02	1.860	433.361	1,05	2.258	
De 0,5 a 1 PM	2.110.289	1,06	6.842	745.759	1,05	6.943	1.364.531	1,06	6.787	
De 1 a 1,5 PM	2.904.303	1,06	10.036	1.214.713	1,03	10.411	1.689.589	1,07	9.766	
De 1,5 a 2 PM	1.099.108	1,11	14.681	632.710	1,08	14.741	466.398	1,16	14.599	
De 2 a 2,5 PM	799.039	1,15	18.992	489.249	1,12	19.006	309.790	1,19	18.971	
De 2,5 a 3 PM	487.318	1,22	23.144	342.149	1,19	23.164	145.169	1,3	23.096	
De 3 a 3,5 PM	343.737	1,28	27.456	250.258	1,25	27.461	93.479	1,38	27.444	
De 3,5 a 4 PM	360.139	1,34	31.767	238.930	1,3	31.734	121.209	1,42	31.831	
De 4 a 4,5 PM	458.284	1,28	35.820	335.814	1,23	35.806	122.470	1,43	35.858	
De 4,5 a 5 PM	64.878	2,11	40.014	48.792	2,07	40.028	16.086	2,22	39.971	
De 5 a 7,5 PM	84.458	2,28	49.658	65.285	2,27	49.693	19.173	2,3	49.542	
De 7,5 a 10 PM	16.841	2,45	71.995	13.232	2,44	71.925	3.609	2,46	72.251	
Más de 10 PM	18.034	2,6	153.023	14.044	2,6	157.894	3.990	2,58	135.878	

Fonte: Agencia Tributaria, Mercado de trabajo e pensiones nas fontes tributarias: 2017.

Para poder facer unha análise por CC.AA. e sexo utilizaremos os datos do informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensiones nas fontes tributarias: 2017".

Cabe sinalar que se ben en Galicia o número de pensionistas (sen distinción polo tipo de pensión) é superior lixeiramente no colectivo feminino (51,53% en 2017), non o son os importes das pensiones recibidas, xa que a diferenza chega a un 28,29% menos. No total das CC.AA. o número de mulleres pensionistas chega ao 49,8%.

A pensión media anual das mulleres pensionistas en Galicia alcanzou en 2017 os 10.610 euros fronte aos 14.797 euros dos homes, o que supón que as mulleres perciben o 71,70% do importe da pensión masculina ou, o que é o mesmo, un 28,30% menos, o que supón unha significativa diferenza (4.187 euros menos ao ano).

A muller galega tamén está en desvantaxe se comparamos a súa pensión media coa das mulleres do resto de CC.AA., con 782 euros menos en 2017.

As pensións das mulleres galegas ocupan o quinto lugar das máis baixas, despois de Extremadura, Murcia, Melilla e Castela-A Mancha.

Cadro 5.50

Pensión media anual por comunidades autónomas e sexo. Exercicio 2016-2017

	2017			2016		
	Total	Mulleres	Homes	Total	Mulleres	Homes
Andalucía	12.738	10.651	14.804	12.340	10.289	14.382
Aragón	15.107	12.127	17.878	14.680	11.719	17.423
Asturias	17.373	12.782	21.619	16.898	12.340	21.110
Baleares	13.596	11.482	15.803	13.187	11.092	15.385
Canarias	12.495	10.700	14.301	12.193	10.344	14.058
Cantabria	15.086	12.036	18.040	14.654	11.620	17.598
Castela e León	14.294	11.674	16.606	13.909	11.341	16.171
Castela-A Mancha	12.565	10.441	14.249	12.215	10.119	13.871
Cataluña	15.124	12.531	17.906	14.680	12.095	17.452
C. Valenciana	16.166	10.966	15.351	12.830	10.633	15.015
Extremadura	11.672	10.119	13.065	11.373	9.825	12.772
Galicia	12.639	10.610	14.797	12.273	10.226	14.424
Madrid	17.117	13.964	20.384	16.659	13.444	20.010
Murcia	12.591	10.537	14.562	12.101	10.094	14.041
A Rioxa	14.145	11.674	16.426	13.651	11.232	15.881
Ceuta	14.041	10.906	17.344	13.992	10.674	17.513
Melilla	13.120	10.446	16.080	12.713	10.100	15.679
Total	14.147	11.392	16.584	13.739	11.291	16.175

Fonte: Axencia Tributaria, Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2017.

**Inicio da relación
laboral**

6

Demetrio Fernández López

Capítulo 6. INICIO DA RELACIÓN LABORAL

6.1. Inscripción de empresas

Nun capítulo que recolle as empresas inscritas, persoas traballadoras afiliadas e de alta e persoas traballadoras estranxeiras, a primeira parte detalla as empresas con persoal, obtidas agrupando contas de cotización co mesmo número de identificación fiscal. Inclúense no réxime xeral (agás o sistema especial de empregados e empregadas do fogar), o réxime da minería do carbón e o réxime especial de traballadoras e traballadores do mar (conta allea). Do sector servizos exclúese "Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

No cadro 6.1, ofrécese o dato fixo do número de empresas a 31 de decembro de 2018, distribuídas segundo sector de actividade. Pódese observar que o sector servizos é o que máis empresas contén (61.562 empresas do total de 82.878), triplicando ao resto de sectores, e multiplicando por sete ao seguinte sector que é a construción. Ademais é, con grande diferenza, o que máis persoas ocupa. En canto a persoas traballadoras, síguela o sector da industria e en terceiro lugar a construción. Incrementábase o número de empresas con persoal asalariado no ano 2018 fronte a 2017, sendo o terceiro crecemento consecutivo.

Cadro 6.1

Empresas con persoal asalariado e persoas traballadoras, segundo sector de actividade, por provincias ⁽¹⁾. Galicia. 2018

	Empresas					persoas traballadoras				
	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos
A Coruña	34.466	2.014	2.728	3.427	26.297	302.205	5.654	47.287	22.837	226.427
Lugo	11.689	1.285	980	1.114	8.310	73.794	4.059	11.396	5.164	53.175
Ourense	9.810	407	1.020	964	7.419	66.405	1.132	13.839	4.740	46.694
Pontevedra	30.465	2.160	2.871	2.935	22.499	245.937	7.354	54.115	15.489	168.979
Galicia	82.878	5.803	7.292	8.221	61.562	688.341	18.123	126.861	48.245	495.112

Datos a 31 de decembro de 2018.

(1) Empresas con traballadores/as, obtidas agrupando contas de cotización co mesmo NIF. Inclúense o réxime xeral (agás sistema especial de empregados/as do fogar), réxime da minería do carbón e o réxime especial de traballadores/as do mar (conta allea). Do sector servizos exclúese "Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

No cadro 6.2, con datos extraídos do Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, pódese ver, nun cadro comparativo dos anos 2017 e 2018, o número de empresas distribuído segundo teñan persoal asalariado ou sexan autónomos/as sen persoal asalariado, extraéndose a conclusión de que a cifra das primeiras é ascendente e a das segundas decreceu. Concretamente, baixan por segundo ano consecutivo estas últimas en 1.114 persoas menos.

Cadro 6.2

Empresas segundo teñan persoal asalariado ou sexan autónomos/as sen persoal asalariado, por sector e sección de actividade, tipo, tamaño da empresa. Galicia. 2017-2018

	Total		Empresas con persoal asalariado ⁽¹⁾		Autónomos/as sen persoal asalariado ⁽²⁾	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Galicia	192.342	192.851	82.878	82.273	109.464	110.578

(1) Empresas con traballadores/as, obtidas agrupando contas de cotización co mesmo NIF. Inclúense o réxime xeral (agás sistema especial de empregados/as do fogar), réxime da minería do carbón e o réxime especial de traballadores/as do mar (conta allea). Do sector servizos exclúese "Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

(2) A información sobre "autónomos sen asalariados" refírese aos afiliados/as aos réximes especiais de traballadores/as autónomos e do mar (conta propia). Exclúese aos autónomos/as que estean integrados en sociedades mercantis, cooperativas e outras entidades societarias, os que figuran como colaboradores familiares e os que estean rexistrados formando parte dalgún colectivo especial de traballadores/as.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

Distribuídas as empresa e o persoal segundo o tipo de empresa (cadro 6.3), obsérvase claramente que é moi superior o número de empresas persoa xurídica e o persoal ocupado naquelas empresas que revisten esta forma, fronte ás empresas persoa física. No que atinxe ao persoal nas empresas persoa xurídica, multiplica por nove á outra tipoloxía.

Cadro 6.3

Empresas inscritas na Seguridade Social e persoas traballadoras, segundo tipo de empresa. Galicia. 2018

	Empresas			Persoas traballadoras		
	Total	Persoa física	Persoa xurídica	Total	Persoa física	Persoa xurídica
Galicia	82.878	33.913	48.965	688.341	71.906	616.435

Datos a 31 de decembro de 2018.

Inclúense o réxime xeral (agás sistema especial empregados/as do fogar), o réxime da minería do carbón e o réxime especial de traballadores/as do mar (conta allea). Do sector servizos, exclúese "Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

No cadro 6.4 pode observarse que, das persoas traballadoras en empresas inscritas na Seguridade Social, o 69,78% teñen subscrito contrato indefinido e que, de entre estes, o número de contratos a xornada completa ten unha porcentaxe moi superior ao dos contratos a tempo parcial, pese a que estes últimos medran dende o ano 2017. A porcentaxe de persoas vencelladas por contrato a tempo parcial, increméntase moito na contratación temporal.

Cadro 6.4

Persoas traballadoras en empresas con persoal asalariado segundo tipo de contrato e tipo de xornada. Galicia. 2018⁽¹⁾

	Total	Contrato indefinido			Contrato temporal		
		Total	Tempo completo	Tempo parcial	Total	Tempo completo	Tempo parcial
Galicia	688.341	480.236	390.408	89.828	208.105	136.381	71.724

(1) Empresas con traballadores/as, obtidas agrupando contas de cotización co mesmo NIF. Inclúense o réxime xeral (agás sistema especial de empregados/as do fogar), réxime da minería do carbón e o réxime especial de traballadores/as do mar (conta allea). Do sector servizos exclúese "Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

Apertura de centros de traballo

Tradicionalmente incluíanse neste apartado os cadros relativos ás comunicacións de aperturas de centros de traballo, na súa acepción laboral, como unidade produtiva con organización específica que, polo tanto, non poden ser tomados conceptualmente como empresas, xa que estas poden ter un ou varios centros de traballo. Por outra banda, a falta de comunicación dos cesamentos dos centros de traballo, unha vez amortizados os cadros de persoal, impedían coñecer o dato máis preciso do total neto de centros de traballo creados nun período. En consecuencia, estas cifras referíanse a aquelas comunicacións de apertura de centros de traballo que, con carácter preceptivo, realizaban as empresas.

Nos anos 2016, 2017 e 2018 non se trataron de xeito informático estes datos pola autoridade laboral autonómica, e non existe rexistro accesible, nin tan sequera para facer un recuento manual.

6.2. Afiliacións e altas na seguridade social

6.2.1. Introducción

Os datos que proporcionan as altas das persoas traballadoras á Seguridade Social permiten unha análise da configuración laboral de Galicia, permitindo ademais, pola súa desagregación en réximes ou sistemas especiais, obter información de certo detalle nas actividades do mar e autónomos/as. Así mesmo, a Tesourería Xeral da Seguridade Social conta cunha base de datos do total de persoas afiliadas por sectores de actividade de indubidable valor.

Convén precisar que por persoas afiliadas e en alta se entende ademais das que traballan pola súa conta, todas aquelas que, nun momento determinado, se atopan ao servizo da empresa, e polas que esta cotiza, se ben o número de afiliacións non se corresponde necesariamente co de persoas traballadoras, senón co de situacións que xeran obriga de cotizar, é dicir, a mesma persoa contabilízase tantas veces como

situacións de cotización teña, sexa porque teña varias actividades nun mesmo réxime, ou en varios. A afiliación e a alta na Seguridade Social é obrigatoria para toda persoa en activo por conta allea, ou que desempeñe o exercicio de calquera actividade de carácter autónomo, coa exclusión dun reducidísimo número de profesionais liberais. Tamén se asimilan ás situacións en alta, a incapacidade temporal, o desemprego na modalidade de pago delegado e a situación de suspensión por regulación de emprego.

Non obstante, as cifras que proporciona o sistema da Seguridade Social non comprenden a todas as persoas traballadoras, xa que quedan fóra as que cotizan á Mutuabilidade de Funcionarios da Administración Civil do Estado (MUFACE), as integradas no Instituto Social das Forzas Armadas (ISFAS) e as afiliadas á Mutuabilidade Xeral de Xustiza (MUGEJU).

6.2.2. A evolución a medio prazo

Da análise dos datos a medio prazo, ano 2009 a 2018 (cadro 6.5), obsérvase que, no total galego, existen dunha data a outra 28.300 cotizantes menos, e que esa diminución se produce dun xeito significativo na Galicia interior, nas provincias da Lugo (7.100) e Ourense (5.200), pero tamén na Galicia atlántica.

A análise da evolutiva, amosa como os datos de maior relevancia a diminución do número de persoas afiliadas nos anos 2010 a 2014 e o cambio de tendencia, medrando as cifras a partir do ano 2015 e con máis forza no ano 2018.

Tamén é salientable o descenso no cómputo xeral do período do número de persoas en alta pertencentes ao réxime do mar, que pasan no total de Galicia de 24.700 en 2009 a 21.300 en 2018, o que supón, por conseguinte, un descenso de 3.400 altas. No ano 2014 fréase o descenso de persoas activas nas catro provincias galegas e no total de Galicia, aínda que o crecemento é de só 4.400 persoas afiliadas no conxunto da comunidade autónoma e ese crecemento se mantén ata 2018, incluído.

En 2018 continúa o incremento do número de persoas afiliadas a Seguridade Social, que representan en decembro dese ano un total de 1.001.400, cun aumento, con respecto á media de 2017, de 23.700 cotizantes.

Cadro 6.5

Persoas traballadoras afiliadas e en alta laboral. Réximes xeral e agrario, e total. Galicia/España. 2009 a 2018

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
2009	R. xeral	325,8	83,3	77,7	268,8	755,6	13.634,8
	R. agrario ⁽³⁾	1,4	1,4	0,4	1,3	4,5	801,7
	Agrario autónomo (SETA)	14,6	15,8	3,7	6,2	40,3	224,3
	Total ⁽²⁾	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
2010	R. xeral	321,7	81,9	76,5	260,5	740,6	13.354,3
	R. agrario ⁽³⁾	1,5	1,4	0,4	1,3	4,6	820,0
	Agrario autónomo (SETA)	13,4	14,8	3,3	5,6	37,1	213,1
	Total ⁽²⁾	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
2011	R. xeral	313,6	80,2	74,7	249,7	718,2	13.152,5
	R. agrario ⁽³⁾	1,5	1,5	0,4	1,3	4,7	822,3
	Agrario autónomo (SETA)	12,6	14,0	2,9	5,1	34,6	205,3
	Total ⁽²⁾	414,8	123,7	103,8	337,9	980,2	17.263,3
2012	R. xeral ⁽⁵⁾	296,2	75,1	70,5	232,4	674,2	12.470,5
	S. E. agrario ⁽⁴⁾	1,6	1,6	0,3	1,3	4,8	810,1
	Agrario autónomo (SETA)	12,0	13,3	2,7	4,8	32,8	199,6
	Total ⁽²⁾	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,6
2013	R. xeral ⁽⁵⁾	286,0	71,4	68,5	223,7	649,5	12.027,9
	S. E. agrario ⁽⁴⁾	1,5	1,5	0,3	1,1	4,5	753,5
	Agrario autónomo (SETA)	11,4	12,7	2,5	4,5	31,2	195,8
	Total ⁽²⁾	391,2	114,8	98,0	313,4	917,4	16.299,5
2014	R. xeral ⁽⁵⁾	287,4	71,6	68,6	224,6	652,2	12.212,0
	S. E. agrario ⁽⁴⁾	1,6	1,5	0,3	1,1	4,5	754,6
	Agrario autónomo (SETA)	10,9	12,2	2,4	4,3	29,8	194,3
	Total ⁽²⁾	393,9	115,0	98,2	314,8	921,8	16.556,0
2015	R. xeral ⁽⁵⁾	297,9	73,9	69,9	234,0	675,7	12.842,1
	S. E. agrario ⁽⁴⁾	1,7	1,8	0,3	1,0	4,7	807,0
	Agrario autónomo (SETA)	10,2	11,4	2,2	4,0	27,7	191,7
	Total ⁽²⁾	405,2	117,1	99,4	324,4	946,1	17.308,4
2016	R. xeral	303,1	75,3	70,6	238,2	687,2	13.155,9
	R. agrario	1,7	1,9	0,3	1,2	5,2	765,2
	Agrario autónomo (SETA)	9,6	10,9	2,1	3,8	26,3	193,3
	Total ⁽²⁾	410,0	118,4	99,8	329,2	957,6	17.600,8
2017	R. xeral	312,7	77,4	72,1	246,7	708,9	13.745,6
	R. agrario	1,8	1,9	0,4	1,3	5,3	776,5
	Agrario Autónomo (SETA)	9,1	10,5	2,0	2,3	25,3	193,4
	Total ⁽²⁾	419,0	119,9	101,0	337,7	977,7	18.222,5
2018	R. xeral	322,3	80,0	74,3	258,1	734,7	14.291,0
	R. agrario	1,9	1,9	0,4	1,4	5,6	769,4
	Agrario autónomo (SETA)	9,3	11,1	2,4	2,6	25,4	194,2
	Total ⁽²⁾	428,0	121,9	102,6	348,9	1.001,4	18.787,4

(1) Non se inclúen os/as afiliados/as aos réximes especiais existentes nesa época de representantes de comercio, artistas, toureiros, escritores/as de libros e futbolistas (a incidencia é moi pequena).

(2) O total inclúe, ademais dos reseñados, os do mar, autónomos, empregados/as do fogar e minería do carbón.

(3) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os/as traballadores/as por conta propia do réxime especial agrario integranse no réxime especial de traballadores/as autónomos/as (lei 18/2007, do 4 de xullo).

(4) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os/as traballadores/as por conta allea do réxime especial agrario integranse no réxime xeral (lei 27/2011, do 1 de agosto).

(5) Sen agrarios/as e empregados/as do fogar.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

Convén destacar tamén que o réxime xeral, onde se inclúen as persoas asalariadas do sector industrial, da construción e dos servizos, experimenta nese período un descenso de case 17.000 cotizantes, é dicir, das 751.200 persoas afiliadas en 2009 ás 734.600 en 2018, pasando a representar un 73,36% das altas en 2018, aínda así a certa distancia do 76,90% que constitúe esa proporción no total do estado español.

A diminución nestes últimos anos das persoas afiliadas e en alta pertencentes ao extinguido réxime especial agrario, supón que na Comunidade Autónoma Galega o peso das persoas traballadoras susceptibles de integrarse nese réxime pasa, respecto do total das afiliadas, do 5,46% en 2009, ao 3,92% en 2018, acurtando diferenzas ano

a ano e xa nestes últimos representando unha porcentaxe moi inferior ao conxunto estatal.

A peculiaridade dos datos das provincias de Lugo e Ourense vén dada por mor do descenso das persoas activas agrarias e, pese a que son as provincias nas que proporcionalmente ten o maior peso este sector, manteñen xa, a partir de 1986 en Ourense e 1989 en Lugo, a diferenza do sucedido ata esas datas, un maior número de persoas traballadoras do citado réxime xeral que do agrario.

6.2.3. Análise dos dez últimos anos

Da análise dos datos correspondentes a estes últimos nove anos (cadro 6.6), constátase que despois do importante número de afiliacións en 2009, experimentase un descenso apreciable sobre a subida dese ano no período que vai de 2009 a 2014, con descensos interanuais de 43.000, 22.200, 27.200 e 39.100.

En 2008 coa forte crise en plena virulencia aínda se logra un aumento (en media anual) de 1.700 cotizantes respecto do ano anterior (ver informes anteriores), producíndose diminucións importantes en 2009 (42.800), en 2010 (22.200), en 2011 (22.800), en 2012 (39.000) e en 2013 (23.800).

Como sinalabamos anteriormente en 2014 ráchase a tendencia á baixa do número de afiliacións, medrando no seu conxunto 4.400 persoas activas en Galicia, se ben diminúe en 1.400 o número das activas agrarias (no seu conxunto, conta propia e conta allea).

Continua tamén a diminución paulatina das afiliacións ao réxime do mar en 2018, do mesmo xeito que se vén dando case de xeito ininterrompido dende 2009.

A pesar do incremento interanual en 2018 de cotizantes do réxime xeral, que pasan a representar en Galicia 734.200, son menos as persoas en alta nese réxime que en 2009. No réxime de autónomos tamén se aprecia un descenso respecto do comezo da serie.

Cadro 6.6
Persoas traballadoras afiliadas e en alta laboral. Por réximes. Galicia/España. 2009-2018

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
2009	R. xeral	323,9	82,9	77,2	267,2	751,2	13.546,1
	R. mar	6,6	1,9	0,0	16,1	24,7	66,6
	R. agrario ⁽¹⁾	1,4	1,4	0,4	1,3	4,5	802,2
	Autónomos ⁽¹⁾	91,0	39,9	27,6	70,3	228,8	3.213,8
	Outros	8,5	2,9	3,0	6,1	20,5	288,1
	Total	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
2010	R. xeral	319,6	81,4	76,0	258,7	735,7	13.279,2
	R. mar	6,5	2,0	0,0	15,6	24,1	64,7
	R. agrario ⁽¹⁾	1,5	1,4	0,4	1,3	4,6	818,8
	Autónomos ⁽¹⁾	88,7	38,7	26,8	68,6	222,8	3.126,0
	Outros	8,3	2,8	3,0	6,2	20,3	293,2
	Total	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
2011	R. xeral	311,4	79,7	74,2	247,6	712,9	13.053,1
	R. mar	6,4	1,9	0,0	15,2	23,5	62,8
	R. agrario ⁽¹⁾	1,5	1,5	0,4	1,3	4,7	820,2
	Autónomos ⁽¹⁾	87,1	37,8	26,3	67,6	218,8	3.088,8
	Outros	8,4	2,8	2,9	6,2	20,4	301,4
	Total	414,8	123,7	103,8	337,9	980,3	17.326,3
2012	R. xeral ⁽²⁾	296,2	75,1	70,5	232,4	674,2	12.470,5
	R. mar	6,3	1,8	0,0	14,8	22,9	61,8
	R. agrario ⁽¹⁾	1,6	1,6	0,3	1,3	4,8	810,1
	Autónomos ⁽¹⁾	86,0	37,2	26,0	66,5	215,8	3.045,8
	Outros	10,1	3,1	3,1	7,3	23,5	350,2
	Total	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,6
2013	R. xeral ⁽²⁾	286,0	71,4	68,5	223,7	649,5	12.027,9
	R. mar	6,1	1,7	0,0	14,2	22,1	61,8
	R. agrario ⁽¹⁾	1,5	1,5	0,3	1,2	4,5	753,5
	Autónomos ⁽¹⁾	85,7	36,7	25,8	65,6	213,9	3.029,2
	Outros	11,8	3,5	3,4	8,7	27,4	427,2
	Total	391,2	114,8	98,0	313,4	917,4	16.299,5
2014	R. xeral ⁽²⁾	287,4	71,6	68,6	224,6	652,2	12.212,0
	R. mar	6,1	1,6	0,0	13,9	21,6	61,7
	R. agrario ⁽¹⁾	1,6	1,5	0,3	1,1	4,5	754,6
	Autónomos ⁽¹⁾	87,1	36,7	25,9	66,4	216,0	3.095,8
	Outros	11,7	3,6	3,4	8,8	27,5	432,0
	Total	393,9	115,0	98,2	314,8	921,8	16.556,0
2015	R. xeral ⁽²⁾	297,9	73,9	69,9	234,0	675,7	12.842,1
	R. mar	6,0	1,5	0,0	13,3	20,9	57,6
	R. agrario ⁽¹⁾	1,7	1,8	0,3	1,0	4,7	807,0
	Autónomos ⁽¹⁾	88,0	36,2	25,8	67,2	217,3	3.168,0
	Outros	11,7	3,6	3,4	8,8	27,6	433,8
	Total	405,2	117,1	99,4	324,4	946,1	17.308,4
2016	R. Xeral	303,1	75,3	70,6	238,2	687,2	13.155,9
	R. mar	5,9	1,6	0,0	13,6	21,2	64,0
	Agrario	1,7	1,9	0,3	1,2	5,2	765,2
	Autónomos	87,5	36,0	25,5	67,4	216,4	3.188,6
	Outros	11,7	3,5	3,4	8,8	27,5	429,0
	Total	410,0	118,4	99,9	329,1	957,5	17.600,8
2017	R. xeral	312,7	77,4	72,1	246,7	709,0	13.745,7
	R. mar	6,0	1,6	0,0	13,7	21,3	64,8
	Agrario	1,8	1,9	0,3	1,3	5,4	776,6
	Autónomos	86,7	35,5	25,2	67,1	214,6	3.211,1
	Outros	11,7	3,6	3,3	8,8	27,4	424,4
	Total	419,0	119,9	101,0	337,7	977,7	18.222,5
2018	R. xeral	322,3	80,0	74,3	258,1	734,6	14.291,0
	R. mar	6,0	1,5	0,0	13,7	21,3	65,2
	Agrario	1,9	1,9	0,4	1,4	5,6	769,3
	Autónomos	86,2	34,9	24,6	67,1	212,8	3.246,1
	Outros	11,6	3,5	3,2	8,8	27,1	415,7
	Total	426,1	121,9	102,5	348,9	1.001,4	18.787,4

Medias anuais en miles, excepto 2015 que é a decembro dese ano.

(1)A partir do 1de xaneiro de 2008 os/as traballadores/as por conta propia do réxime especial agrario integranse no réxime especial de traballadores/as autónomos/as (lei 19/2007, do 4 de xullo).

Contabilízanse a partir desa data só os que na actualidade se inclúen no sistema especial agrario (conta allea).

(2)A partir do 1de xaneiro de 2012 os/as traballadores/as por conta allea do réxime especial agrario e os do empregados/as do fogar integranse no réxime xeral (lei 27/2011, do 1de agosto).

Neste cadro no réxime xeral non se inclúen os/as afiliados/as destes colectivos.

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social.

6.2.4. Persoas afiliadas por sector de actividade

No cadro 6.7, no que se contempla unha distribución das persoas afiliadas polos sectores clásicos de actividade, a poboación afiliada galega sitúase maioritariamente no sector servizos, 702.600 persoas afiliadas en 2017 e 719.500 en 2018. No estado español das 13.772.100 que había en 2017, pasamos a 14.205.400 en 2018. Segue en importancia o sector da industria, onde en 2017 se atopan en alta 140.600 persoas, que se incrementan a 145.000 no ano 2018. No cómputo xeral español as 2.191.600 persoas traballadoras da industria en 2017, increméntanse ata as 2.251.600 en 2018.

No sector agrario, no que debemos incluír tamén o pesqueiro, están en alta 60.600 persoas, que constitúen sobre o 6% das afiliadas galegas, mentres que as 1.136.400 persoas incluídas nese sector a nivel estatal representan o 6,74% do total das afiliadas. Baixan en 200 persoas no caso de Galicia e en 3.500 no conxunto do Estado.

Por último, na construción en 2017 respecto do ano anterior medran as persoas en alta en Galicia na cifra de 100, situándose en 73.100 e de xeito máis consistente en 2018 con 3.200 novas persoas activas ata chegar ás 76.300. En todo o Estado son 1.118.800 as persoas afiliadas dese sector en 2017 e 1.194.000 en 2018.

Cadro 6.7

**Persoas traballadoras afiliadas en alta laboral. Por sector de actividade.
Galicia/España. 2009-2018**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Agrario	2009	24,7	21,0	6,6	24,5	76,8	1.197,7
	2010	23,3	19,9	6,1	23,2	72,5	1.200,4
	2011	22,7	19,1	5,7	22,3	69,8	1.188,9
	2012	22,0	18,4	5,3	21,5	67,1	1.168,5
	2013	21,6	17,7	5,1	20,8	65,2	1.108,5
	2014	21,4	17,3	5,0	20,2	63,9	1.112,0
	2016	20,2	16,8	4,9	19,5	61,4	1.125,6
	2017	19,9	16,6	4,8	19,5	60,8	1.139,9
	2018	19,6	16,5	5,0	19,5	60,6	1.136,4
Industria	2009	61,7	14,8	17,1	67,7	161,3	2.397,9
	2010	59,6	14,4	16,7	63,4	154,1	2.286,0
	2011	57,6	14,1	16,8	59,1	147,6	2.222,6
	2012	54,6	13,5	16,0	55,3	139,3	2.103,5
	2013	51,9	12,6	15,4	53,6	133,5	2.021,8
	2014	51,0	12,5	15,1	52,5	131,1	2.023,1
	2016	53,6	12,8	15,3	55,3	137,0	2.125,7
	2017	55,0	13,1	15,5	57,0	140,6	2.191,6
	2018	55,8	13,3	15,8	60,1	145,0	2.251,6
Construción	2009	52,9	14,6	13,7	39,4	120,6	1.779,6
	2010	48,1	13,5	12,3	35,1	109,0	1.545,8
	2011	42,2	12,2	11,0	30,9	96,3	1.355,1
	2012	35,4	10,4	10,0	25,3	81,0	1.123,4
	2013	32,1	9,1	9,5	22,0	72,7	997,2
	2014	31,9	9,0	9,5	21,7	72,0	980,5
	2016	32,7	8,9	8,9	22,5	73,0	1.054,3
	2017	32,9	8,8	8,7	22,7	73,1	1.118,8
	2018	34,6	8,9	8,7	24,1	76,3	1.194,0
Servizos	2009	290,4	78,0	70,0	228,0	666,4	12.541,6
	2010	293,6	78,6	71,1	228,7	672,0	12.549,7
	2011	292,4	78,4	70,4	225,6	666,8	12.559,7
	2012	288,3	76,6	68,6	220,2	653,7	12.343,6
	2013	285,5	75,4	68,0	217,0	645,9	12.172,1
	2014	289,6	76,2	68,7	220,4	654,9	12.440,4
	2016	303,6	79,9	70,9	231,9	686,3	13.295,2
	2017	310,8	81,5	71,9	238,4	702,6	13.772,1
	2018	318,1	83,2	73,0	245,2	719,5	14.205,4
Total	2009	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
	2010	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
	2011	414,8	123,7	103,8	337,9	980,2	17.326,3
	2012	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,6
	2013	391,2	114,8	98,0	313,4	917,4	16.299,5
	2014	393,9	115,0	98,2	314,8	921,8	16.556,0
	2016	410,0	118,4	99,9	329,2	957,5	17.600,8
	2017	419,0	119,9	101,0	337,7	977,6	18.222,5
	2018	428,1	121,9	102,5	348,9	1.001,4	18.787,3

Elaboración propia.

Datos: medias anuais redondeados a miles.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

6.2.5. Afiliacións e altas por comunidades autónomas

Dende a perspectiva das comunidades autónomas e o conxunto do Estado español, (cadro 6.8), facendo unha evolutiva histórica, despois da recuperación xeral do número de persoas afiliadas experimentada en 1996, respecto ás perdas que con carácter xeral se produciron en 1993 e 1994 (ver informes de anos precedentes), no conxunto

de España, en 1997, prodúcese un aumento importante con respecto ao ano anterior, de 426.100 persoas afiliadas, aumento que se experimenta na totalidade das comunidades autónomas. En 1998 consolídase a tendencia cunha importante subida interanual de 658.900 altas, superada pola que ten lugar en 1999, con 753.900 altas. No ano 2000 o incremento foi de 718.000, no 2001 de 587.000; no 2002 de 476.400, en 2003 de 487.300, en 2004 de 468.200, en 2005 de 753.700, en 2006 de 760.800, en 2007 de 555.900. No ano 2008 polo impacto da crise diminúe en 146.700 e en 2009 o impacto é moito maior, reducíndose en máis dun millón oitenta e oito mil o número de persoas afiliadas en alta. No ano 2010 segue a tendencia á redución do número de afiliacións, aínda que o efecto é menor que o ano precedente (335.000 altas menos), en 2011 tamén algo menor: 255.600 en cómputo de media anual, en 2012 volve a incrementarse ata as 587.800 afiliacións menos que o ano precedente e en 2013 439.000.

No ano 2014 fréase a tendencia a baixa das afiliacións e incrementábase en 256.500, e en 2015 ese incremento é maior: 752.400, acadando a finais do ano as 17.308.400 persoas afiliadas.

A Comunidade Autónoma Galega, tras a forte diminución de persoas afiliadas en 1993 (ver cadros en informes anteriores), volve a perder afiliacións en 1994, se ben pola diminución crónica de persoas activas agrarias. En 1995 incrementa en 5.500 o total de persoas activas, en 1996, en 7.000 e, en 1997, en 17.200, producíndose xa, nese ano, un aumento apreciable de afiliacións no réxime xeral, que confirma a tendencia á recuperación económica que se albisca timidamente os dous anos precedentes e que vén a confirmarse sen dúbida ningunha en 1998, ano en que medran as persoas activas galegas en 31.900, e aínda máis en 1999 – 36.900-. Nos anos 2000 a 2005 modérase máis o crecemento – 28.900, 24.200, 19.600; de 2000 a 2002; o mesmo número 23.200 nos anos 2003 e 2004, e 27.400 en 2005 – en 2006 e 2007 volven a medrar con forza: 34.800 afiliacións, e 37.600, respectivamente- o máis importante aumento nos últimos anos. En 2008 logra, a pesar das importantes diminucións dos últimos meses, manter o saldo en positivo e incrementa o número de altas en 2.400, pero de 2009 a 2013 a crise faise patente e diminúen o número de afiliacións en 42.900, 22.200, 27.100, 39.100 e 23.800, respectivamente, logrando en 2014 trocar a tendencia e acadar un aumento de 4.400 afiliacións en media anual e consolidándose en 2015: 24.300 afiliacións máis a finais dese ano e incrementándose en 2016 e 2017 ata chegar ás 977.700. Segue esta evolución en 2018 ata chegar a 1.001.400 persoas afiliadas en Galicia e 18.787.400 no conxunto do Estado.

Cadro 6.8
Persoas traballadoras afiliadas e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas. 2011-2018

	2011					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.843,5	8,5	487,0	467,3	31,2	2.837,5
Aragón	403,3	0,0	12,1	105,1	7,2	527,7
Asturias	281,8	1,7	1,1	77,6	9,6	371,8
Baleares	310,0	1,9	2,8	80,5	9,9	405,1
Canarias	546,9	5,3	15,0	105,0	7,4	679,6
Cantabria	162,3	1,2	0,7	42,6	3,8	210,6
Castela-A Mancha	485,6	0,0	39,1	146,8	7,5	679,0
Castela e León	672,4	0,0	16,5	206,1	13,4	908,4
Cataluña	2.429,5	6,3	25,2	533,4	57,1	3.051,5
C. Valenciana	1.237,0	5,0	69,2	325,2	24,3	1.660,7
Estremadura	237,0	0,0	65,0	78,0	2,5	382,5
Galicia	712,9	23,6	4,7	218,8	20,3	980,3
Madrid	2.336,8	3,9	4,7	355,4	74,6	2.775,4
Murcia	346,0	1,0	64,6	91,1	9,0	511,7
Navarra	206,6	0,0	4,8	46,3	4,7	262,4
País Vasco	720,0	3,9	2,9	177,2	15,6	919,6
A Ríoxa	89,9	0,0	4,7	26,0	1,8	122,4
Ceuta	16,6	0,2	0,0	3,0	0,6	20,4
Melilla	15,0	0,1	0,0	3,3	1,3	19,7
España	13.053,1	62,6	820,1	3.088,7	301,8	17.326,3

	2012					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.741,9	8,5	488,3	462,6	38,9	2.740,2
Aragón	386,4	0,0	12,0	103,5	9,5	511,3
Asturias	269,1	1,8	1,1	76,0	7,7	355,6
Baleares	301,1	1,9	2,7	79,6	10,5	395,8
Canarias	522,0	5,2	15,1	105,4	8,8	656,4
Cantabria	154,5	1,2	0,6	42,0	4,9	203,1
Castela-A Mancha	440,2	0,0	37,4	144,0	9,6	631,3
Castela e León	638,2	0,0	15,1	203,5	15,8	872,6
Cataluña	2.338,8	6,3	24,8	524,2	60,5	2.954,6
C. Valenciana	1.175,2	5,2	62,8	318,7	27,1	1.589,0
Estremadura	223,1	0,0	64,1	77,0	3,8	367,9
Galicia	674,2	22,9	4,8	215,8	23,5	941,2
Madrid	2.272,8	3,6	3,3	351,6	87,5	2.718,8
Murcia	327,3	1,0	65,8	89,6	10,2	493,8
Navarra	196,9	0,0	5,0	45,5	6,5	253,8
País Vasco	693,3	3,9	3,1	174,5	21,3	896,0
A Ríoxa	85,2	0,0	4,3	25,7	2,4	117,6
Ceuta	15,8	0,2	0,0	3,1	0,7	19,9
Melilla	14,8	0,1	0,0	3,3	1,4	19,6
España	12.470,5	61,8	810,1	3.045,8	350,4	16.738,5

	2013					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.663,8	9,0	458,5	464,8	48,8	2.644,8
Aragón	371,1	0,0	11,6	103,0	12,3	498,0
Asturias	253,0	1,8	1,0	75,0	11,7	342,3
Baleares	304,4	2,0	2,6	80,6	12,2	401,8
Canarias	515,5	5,2	13,9	105,8	10,7	651,2
Cantabria	146,4	1,2	0,6	41,3	5,8	195,3
Castela-A Mancha	412,9	0,0	32,9	143,4	12,1	601,3
Castela e León	605,7	0,0	13,6	201,1	20,8	841,3
Cataluña	2.270,5	6,4	22,6	517,9	69,4	2.886,8
C. Valenciana	1.138,3	5,2	53,9	316,2	32,4	1.545,9
Estremadura	213,8	0,0	61,0	76,7	5,4	356,9
Galicia	649,6	22,1	4,5	213,9	27,4	917,4
Madrid	2.199,8	3,8	2,5	350,2	106,2	2.662,4
Murcia	313,9	1,0	64,1	89,5	12,1	480,6
Navarra	190,2	0,0	4,6	45,2	7,6	247,5
País Vasco	667,4	3,8	2,2	172,5	26,7	872,7
A Ríoxa	81,3	0,0	3,4	25,6	3,0	113,3
Ceuta	15,6	0,3	0,0	3,2	1,2	20,3
Melilla	14,7	0,1	0,0	3,6	1,5	19,9
España	12.027,8	61,7	753,5	3.029,1	427,4	16.299,5

	2014					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.695,6	8,9	462,3	481,1	48,1	2.696,0
Aragón	374,2	0,0	12,6	104,7	12,5	504,0
Asturias	252,0	1,7	1,0	75,9	11,8	342,3
Baleares	314,0	2,1	2,5	83,2	12,1	414,0
Canarias	531,9	5,3	13,2	109,4	10,6	670,4
Cantabria	147,8	1,3	0,6	41,8	5,7	197,1
Castela-A Mancha	418,9	0,0	31,5	146,0	12,2	608,5
Castela e León	608,7	0,0	13,2	202,3	20,7	844,9
Cataluña	2.310,1	6,4	22,2	527,2	69,5	2.935,4
C. Valenciana	1.169,3	5,4	53,2	324,2	32,9	1.585,0
Estremadura	216,5	0,0	61,5	78,7	5,4	362,0
Galicia	652,2	21,6	4,5	216,1	27,5	921,8
Madrid	2.227,4	3,9	2,1	360,1	110,0	2.703,5
Murcia	320,4	1,0	63,9	92,9	12,0	490,1
Navarra	191,6	0,0	4,4	46,1	7,6	249,7
País Vasco	668,4	3,8	2,3	173,3	27,7	875,5
A Ríoxa	82,7	0,0	3,6	25,8	3,0	115,1
Ceuta	15,5	0,2	0,0	3,3	1,3	20,4
Melilla	14,8	0,1	0,0	4,6	0,8	20,3
España	12.211,9	61,6	754,6	3.096,6	431,4	16.556,0

	2015					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.779,9	8,4	501,1	497,9	46,8	2.834,1
Aragón	392,5	0,0	9,0	106,2	12,6	520,3
Asturias	258,7	1,6	1,0	76,2	11,4	349,0
Baleares	276,8	1,6	2,3	82,7	11,7	375,0
Canarias	570,1	5,2	14,0	115,4	10,4	715,1
Cantabria	151,4	1,1	0,7	42,1	5,6	200,9
Castela-A Mancha	440,5	0,0	32,2	148,8	12,1	633,7
Castela e León	632,7	0,0	12,3	201,8	20,3	867,1
Cataluña	2.434,8	5,6	20,2	540,4	69,2	3.070,3
C. Valenciana	1.263,3	5,1	70,6	334,0	33,1	1.706,2
Estremadura	224,7	0,0	61,7	80,1	5,3	371,8
Galicia	675,7	20,9	4,7	217,3	27,5	946,1
Madrid	2.379,1	3,6	2,1	374,2	112,6	2.871,5
Murcia	343,7	0,9	65,1	95,7	12,0	517,3
Navarra	200,0	0,0	4,7	47,0	7,8	259,5
País Vasco	698,7	3,3	2,0	174,4	29,6	908,0
A Ríoxa	86,8	0,0	3,3	26,3	3,1	119,4
Ceuta	16,5	0,2	0,0	3,4	1,2	21,3
Melilla	16,1	0,1	0,0	4,2	1,5	21,9
España	12.842,1	57,6	807,0	3.168,0	433,8	17.308,4

	2016					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.820,0	9,4	460,0	504,0	46,6	2.841,0
Aragón	399,3	0,0	13,3	105,7	12,4	530,6
Asturias	264,3	1,7	1,0	75,9	9,0	351,9
Baleares	354,8	2,3	2,7	88,1	11,6	459,5
Canarias	581,1	5,9	13,4	116,2	10,3	726,8
Cantabria	155,7	1,3	0,7	42,1	5,5	205,4
Castela-A Mancha	454,8	0,0	32,9	149,0	12,0	648,8
Castela e León	644,0	0,0	13,9	201,3	19,2	878,5
Cataluña	2.508,0	7,0	23,3	544,0	68,8	3.151,8
C. Valenciana	1.282,0	6,3	52,7	337,0	33,0	1.711,7
Estremadura	227,9	0,0	62,6	79,7	5,2	375,5
Galicia	687,2	21,2	5,2	216,4	27,5	957,5
Madrid	2.400,0	3,8	2,2	376,1	112,2	2.894,6
Murcia	351,0	1,1	70,1	96,1	11,9	530,4
Navarra	202,9	0,0	4,9	47,3	7,7	262,9
País Vasco	700,4	3,9	2,4	173,4	29,8	910,0
A Ríoxa	88,0	0,0	3,9	26,2	2,9	121,0
Ceuta	16,1	0,2	0,0	3,4	1,2	21,0
Melilla	15,7	0,1	0,0	4,2	1,5	21,7
España	13.153,2	64,2	765,2	3.186,1	429,0	17.600,6

	2017					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.921,0	9,2	460,3	513,0	46,3	2.949,8
Aragón	417,8	0,0	14,3	105,2	12,2	549,5
Asturias	271,6	1,7	1,1	75,1	8,9	358,5
Baleares	378,7	2,5	2,6	90,0	11,2	485,0
Canarias	613,9	6,2	13,5	119,2	10,4	763,1
Cantabria	160,9	1,3	0,7	41,9	5,5	210,3
Castela-A Mancha	473,6	0,0	34,6	148,8	11,9	669,0
Castela e León	662,8	0,0	14,1	199,1	19,1	895,2
Cataluña	2.626,8	6,9	24,8	548,4	67,2	3.274,1
C. Valenciana	1.351,0	6,6	52,9	340,2	32,9	1.783,8
Estremadura	235,2	0,0	63,0	80,0	5,1	383,3
Galicia	709,0	21,3	5,4	214,6	27,4	977,7
Madrid	2.501,7	3,8	2,2	384,6	111,1	3.003,3
Murcia	367,6	1,2	75,3	97,3	12,0	553,5
Navarra	210,2	0,0	5,2	47,4	7,7	270,5
País Vasco	720,2	3,8	2,5	172,2	29,8	928,7
A Ríoxa	91,1	0,0	3,9	26,2	2,9	124,1
Ceuta	16,5	0,2	0,0	3,5	1,2	21,4
Melilla	15,7	0,0	0,0	4,3	1,6	21,6
España	13.745,3	64,7	776,4	3.211,0	425,0	18.222,4

	2018					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	2.007,0	9,2	454,9	524,3	45,5	3.041,0
Aragón	433,3	0,0	14,4	104,9	11,8	564,5
Asturias	274,8	1,6	1,1	74,6	8,7	362,4
Baleares	393,9	2,5	2,6	92,2	10,7	501,9
Canarias	640,4	6,4	13,5	123,1	10,3	793,8
Cantabria	166,1	1,3	0,8	41,8	5,4	215,4
Castela-A Mancha	493,2	0,0	35,3	149,2	11,7	689,5
Castela e León	681,1	0,0	14,3	197,1	18,6	911,4
Cataluña	2.723,8	6,7	24,0	551,2	64,6	3.370,3
C. Valenciana	1.414,7	6,7	51,7	346,3	32,6	1.852,1
Estremadura	243,3	0,0	61,5	80,4	5,0	390,1
Galicia	734,6	21,3	5,6	212,8	27,2	1.001,4
Madrid	2.612,1	3,9	2,1	395,5	109,4	3.122,9
Murcia	383,7	1,2	75,6	98,6	11,6	570,6
Navarra	219,1	0,0	5,3	47,7	7,5	279,6
País Vasco	739,7	3,9	2,6	172,0	29,6	947,8
A Ríoxa	94,0	0,0	4,2	26,2	2,9	127,4
Ceuta	17,0	0,2	0,0	3,5	1,3	22,0
Melilla	16,9	0,1	0,1	4,7	1,6	23,3
España	14.288,7	65,0	769,6	3.246,1	418,0	18.787,4

Medias anuais en miles. Excepto 2015 que é a decembro de 2015. A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España, ao redondear as cantidades en miles de persoas.

(1) Comprende réximes especiais da minería do carbón e de empregados do fogar.

(2) A partir do 1de xaneiro de 2008 os/as traballadores/as por conta propia do réxime especial agrario integranse no réxime especial de traballadores/as autónomos/as (lei 18/2007, do 4 de xullo).

Contabilízanse a partir de dita data no epígrafe de agrarios só os do sistema especial agrario (conta allea).

(3) A partir do 1de xaneiro de 2012 os/as traballadores/as por conta allea do réxime especial agrario e os do empregados/as do fogar intégranse no réxime xeral (Lei 27/2011, do 1de agosto)

Neste cadro no réxime xeral non se inclúen os/as afiliados/as destes colectivos. Os agrarios conta allea seguen contabilizados no epígrafe de agrarios.

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social.

6.3. Persoas estranxeiras

No cadro 6.9 ofrécese a cuantificación dos contratos rexistrados de persoas estranxeiras en Galicia, segundo o tipo de contrato, podéndose observar que, tanto nas comunitarias como nos extracomunitarias, son moi superiores os contratos temporais fronte aos indefinidos, tanto iniciais como convertidos nos dous anos analizados. En 2017 prodúcese un notable incremento na contratación de persoas estranxeiras respecto do ano anterior (55.584 fronte a 48.068). O incremento prodúcese nas catro provincias galegas. Este incremento sube en intensidade no ano 2018, tamén nas catro provincias galegas ata as 67.523 persoas.

Cadro 6.9

Contratos a persoas estranxeiras segundo tipo de contrato por provincias. Galicia. 2018

	TOTAL	persoas traballadoras comunitarias				persoas traballadoras extracomunitarias			
		Total	Indefinidos Iniciais	Convertidos en Indefinidos	Temporais	Total	Indefinidos Iniciais	Convertidos en Indefinidos	Temporais
A Coruña	26.014	7.010	877	331	5.802	19.004	2.080	628	16.296
Lugo	10.697	3.787	356	201	3.230	6.910	1.036	284	5.590
Ourense	6.400	2.998	245	189	2.564	3.402	317	160	2.925
Pontevedra	24.412	8.235	784	457	6.994	16.177	1.261	508	14.408
Galicia	67.523	22.030	2.262	1.178	18.590	45.493	4.694	1.580	39.219

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

Segundo o sector de actividade e desagregados por provincias, ponse de manifesto que o sector servizos é o que, con grande diferenza, rexistra o maior número de contratos, incrementándose estes en todos os sectores en 2018 en relación co ano anterior. Especialmente intenso é o incremento no sector servizos, seguido da industria e construción.

Cadro 6.10

Contratos rexistrados de persoas estranxeiras, segundo sector de actividade por provincia. Galicia. 2017-2018

	Total		Agrario		Industria		Construción		Servizos	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
A Coruña	26.014	21.370	1.718	1.592	2.016	1.541	2.159	1.664	20.124	16.573
Lugo	10.697	9.604	2.534	2.401	519	451	362	327	7.282	6.425
Ourense	6.400	5.271	587	430	804	720	329	386	4.680	3.735
Pontevedra	24.412	19.609	1.448	1.156	3.331	2.404	1.447	1.057	18.180	14.992
Galicia	67.523	55.854	6.287	5.579	6.670	5.116	4.297	3.434	50.266	41.725

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

No cadro 6.11 reflíctense os datos das persoas estranxeiras afiliadas en alta laboral en 2017 e 2018. Nos dous anos de referencia, o maior número corresponde á provincia da Coruña, seguida por esta orde por Pontevedra, Lugo e Ourense.

Cadro 6.11

Persoas estranxeiras afiliadas á Seguridade Social en alta laboral, segundo provincia. Galicia. 2018

	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
2018	35.064	13.088	5.221	4.563	12.192

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

Nos cadros seguintes reflíctense as persoas estranxeiras con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor, podéndose apreciar que é maior o número de persoas estranxeiras en réxime de libre circulación, ofrecéndose as peculiaridades de motivo de concesión, tipo de residencia e idade.

Incrementábase o número de persoas estranxeiras tanto en réxime de libre circulación como en réxime xeral en 2018 fronte a 2017. Respecto das autorizacións de residencia, predominan as motivadas por traballo por conta allea fronte a traballo por conta propia e logo das motivadas por traballo, a maior importancia corresponde ao reagrupamento familiar.

Si atendemos ao grupo de idade, o grupo de entre 16 a 65 anos supera con moito aos outros grupos, tanto no réxime de libre circulación como no réxime xeral, e a idade media sube en 2018 ata situarse nos 41,7 anos.

Cadro 6.12

Persoas estranxeiras con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e réxime. Galicia a 31-12-2018

	Total	Réxime de libre circulación	Réxime xeral
A Coruña	36.383	24.725	11.658
Lugo	13.576	8.796	4.780
Ourense	14.695	11.646	3.049
Pontevedra	32.690	21.919	10.771
Galicia	97.344	67.086	30.258

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

Cadro 6.13

Persoas estranxeiras en réxime de libre circulación UE con certificado de rexistro ou tarxeta en vigor segundo provincia e tipo de residencia. Galicia a 31-12-2018

	Total	Cidadáns/lás UE-AELC								Familiares nacionais de terceiros países		
		Total	Traballo por conta allea	Traballo por conta propia	Residencia non lucrativa	Estudiante	Familiar	Motivo de residencia non determinado	Residencia permanente	Total	Residencia	Residencia permanente
A Coruña	36.383	18.077	2.293	322	634	787	896	8.504	4.641	6.648	4.517	2.131
Lugo	13.576	6.957	895	70	357	165	385	2.738	2.347	1.839	1.308	531
Ourense	14.695	9.519	633	104	290	107	303	3.668	4.414	2.127	1.317	810
Pontevedra	32.690	15.833	1.718	333	890	189	573	5.845	6.285	6.086	3.493	2.593
Galicia	97.344	50.386	5.539	829	2.171	1.248	2.157	20.755	17.687	16.700	10.635	6.065

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, Observatorio permanente de Inmigración.

Cadro 6.14

Persoas estranxeiras en réxime xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e motivo da concesión. Galicia. 2018

	TOTAL	Residencia temporal							Residencia de longa duración
		Residencia non lucrativa	Reagrupación familiar	Traballo			Circunstancias excepcionais		
				Conta allea	Conta propia	Outras autorizacións ⁽¹⁾	Arraigamento	Razóns humanitarias e outras ⁽²⁾	
A Coruña	11.134	257	451	843	88	170	292	37	8.996
Lugo	4.733	78	185	257	11	13	87	12	4.090
Ourense	2.869	77	142	258	18	20	64	43	2.247
Pontevedra	10.759	226	611	643	85	56	236	58	8.844
Galicia	29.495	638	1.389	2.001	202	259	679	150	24.177

(1) A categoría "Outras autorizacións" inclúe as autorizacións que se conceden para Investigación, Tarxeta azul-UE, Prestacións transnacionais de servizos, Excepción da autorización de traballo, Inversores, Emprendedores, Profesionais altamente cualificados, Traslado intraempresarial e Formación, investigación, desenvolvemento e innovación.

(2) A categoría "Razóns humanitarias e outras" inclúe as autorizacións que se conceden por circunstancias excepcionais por Protección internacional, Razóns humanitarias, Colaboración con autoridades, Seguridade Nacional ou interese público, Mulleres vítimas de violencia de xénero, Colaboración contra redes organizadas e Vítimas de trata de seres humanos.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, SEPE.

Cadro 6.15**Persoas estranxeiras en réxime xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e grupo de idade. Galicia. 2018**

	Total	De 0 a 15 anos	De 16 a 64 anos	65 anos e mais	Idade media
A Coruña	11.134	1.509	9.259	366	35,7
Lugo	4.733	742	3.901	90	33,3
Ourense	2.869	445	2.318	106	34,2
Pontevedra	10.759	1.476	8.907	376	36,2
Galicia	29.495	4.172	24.385	938	35,3

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

Cadro 6.16**Persoas estranxeiras en réxime de libre circulación UE con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e grupo de idade. Galicia a 31-12-2018**

	Total	De 0 a 15 anos	De 16 a 64 anos	65 anos e mais	Idade media
A Coruña	24.725	1.355	21.456	1.914	40,6
Lugo	8.796	757	7.489	550	38,8
Ourense	11.646	560	9.794	1.292	44,1
Pontevedra	21.919	1.265	18.318	2.336	42,9
Galicia	67.086	3.937	57.057	6.092	41,7

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, Observatorio permanente de Inmigración.

Contratación

7

Demetrio Fernández López

Capítulo 7. CONTRATACIÓN

7.1. Introducción

O **contrato de traballo** constitúe o núcleo esencial da relación laboral. Asinado entre a empresa e a persoa traballadora, en virtude del, a persoa traballadora comprométese a prestar uns servizos, por conta da empresa, baixo a súa dirección, percibindo a cambio unha retribución.

Dentro da regulación da contratación, o Estatuto dos traballadores (ET) establece no seu artigo 16 que as empresas están obrigadas a comunicar á Oficina de Emprego o contido dos contratos de traballo celebrados ou as prórrogas destes, deban ou non se formalizar por escrito, nos dez días seguintes á súa concertación. Se existe obriga de formalización escrita, presentárase copia do contrato para o seu rexistro e, se non existe a devandita obriga, presentárase comunicación da contratación. No ámbito da Comunidade Autónoma Galega a comunicación realízase na rede de oficinas de Emprego do Servizo de Emprego Autonómico da Xunta de Galicia ou a través de Internet (Contrat@).

O rexistro no Servizo Público de Emprego non supón ningún pronunciamento sobre o contido do contrato, o feito de que o contrato teña asignado un número de rexistro non implica que reúna todos os requisitos nin se axuste á legalidade.

As distintas modalidades de contratación que aparecen nas táboas estatísticas agrúpanse en: **contratos iniciais**, cando se formaliza a relación laboral por primeira vez, **conversión en indefinidos** doutros contratos xa existentes de duración temporal, ou en prórrogas de contratos que finalizaron a duración inicial.

Contratos iniciais:

1-Indefinido (bonificados/non bonificados): é o contrato concertado sen establecer límites de tempo á prestación de servizos con xornada a tempo completo, parcial ou fixo discontinuo (Lei 12/2001, Lei 43/2006, Lei 35/2010, Real decreto-lei 10/2011, Real decreto-lei 1/2011, Real decreto lexislativo 2/2015).

2-Indefinido para persoas con discapacidade: contrato de duración indefinida dirixido á integración laboral de persoas con discapacidade e que pode ser de xornada completa ou a tempo parcial (RD 1451/1983, modificado por RD 4/1999, Lei 12/2001 e Lei 43/2006).

3-Obra ou servizo: son os concertados para a realización de obras ou servizos determinados, en xornada completa ou parcial, na actividade da empresa e cuxa

duración é temporal (art. 15 do ET, RD 2720/1998, Lei 12/2001, Lei 35/2010, Lei 3/2012).

4-Eventual por circunstancias da produción: contratos de duración temporal, en xornada completa ou parcial, para atender as esixencias circunstanciais do mercado (art. 15 do ET, Lei 35/2010, Lei 3/2012).

5-Interinidade: contrato de duración temporal para substituír unha persoa con dereito a reserva de posto, en xornada completa ou parcial (art. 15 do ET, Real decreto-lei 11/1998, RD 2720/1998, Lei 39/1999, Lei 12/2001, Lei 45/2002 e Lei orgánica 3/2007).

6-Temporal para persoas con discapacidade: contrato temporal de doce meses a tres anos, con xornada completa ou parcial, para persoas con discapacidade (RD 1451/1983 e Lei 43/2006).

7-Relevo: contrato de duración indefinida ou ata o momento da xubilación da persoa traballadora á que substitúe por xubilación parcial, con xornada parcial ou completa (Lei 14/2000, Lei 3/2012).

8-Xubilación parcial: contrato de duración determinada e xornada parcial, complementario do de relevo, que se asina con quen se xubila parcialmente (Lei 12/2001, Lei 40/2007).

9-Contrato de substitución por xubilación aos 64 anos: para persoas desempregadas que substitúan outras que anticipan a idade de xubilación nun ano (RD 1194/1985, Lei 14/2000, Lei 12/2001, Lei 27/2011, Lei 3/2012).

10-Contrato en prácticas: destinados a completar a formación de persoas con títulos universitarios ou de formación profesional. Son contratos de duración temporal, con xornada a tempo parcial ou completa, indistintamente (art. 11 do ET, R.D. 488/1998, Lei 35/2010, Lei 3/2012).

11-Contrato para a formación e a aprendizaxe (formación): destinado a mozas e mozos de 16 a 24 anos (ata o 31 de decembro de 2013, que a taxa de desemprego sexa inferior ao 15%, pódese celebrar con persoas de ata 30 anos), para a adquisición da cualificación necesaria para o desempeño dun oficio ou posto de traballo concreto (art. 11 do ET, Lei 3/2012, RD 1529/2012).

12-Outros contratos: son os rexistrados pertencentes a modalidades non especificadas anteriormente e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación, tales como os de artistas, servizo doméstico, mercantís etc... Inclúense tamén os contratos que, pertencendo ou presentándose segundo as modalidades existentes, adoecen dalgún defecto formal ou incumpren algún requisito básico no momento da

súa introdución na base de datos, permanecendo neste apartado estatisticamente aínda que con posterioridade fosen emendados os seus defectos de forma.

Contratos convertidos en indefinidos

Son aqueles que, ao abeiro da normativa en vigor, son transformados en indefinidos. Estas transformacións non se suman aos contratos a cuxa modalidade corresponden porque nese caso se produciría unha duplicidade, porque o contrato de orixe xa foi contabilizado no seu día. Estes contratos son:

- De obra ou servizo determinado
- Eventual por circunstancias da produción
- De interinidade
- Temporal para persoas con discapacidade
- De substitución por xubilación aos 64 anos
- En prácticas
- De relevo
- De formación
- Outros contratos

Prórrogas

Algúns contratos de duración temporal, unha vez finalizada a súa duración inicial, poden prorrogarse. O número de prórrogas que admite un contrato depende da súa tipoloxía. Son as seguintes:

- De obra ou servizo determinado
- Eventual por circunstancias da produción
- De interinidade
- Temporal para persoas con discapacidade
- De substitución por xubilación aos 64 anos
- En prácticas
- De relevo
- De formación
- Xubilación parcial

No cadro 7.1, que recolle os contratos de traballo e os contratos convertidos en indefinidos Galicia/España 2017-2018, pódese observar que medra o número total de contratos en 2018 respecto do ano anterior en 638.565 contratos no conxunto do Estado e en 51.445 contratos máis en Galicia. Este incremento obsérvase principalmente nos contratos indefinidos ordinarios e nos contratos eventuais.

Cadro 7.1

Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos e adscricións colaboración social. Galicia/España. 2017-2018

	Total España 2017	%	Total Galicia 2017	%	Total España 2018	%	Total Galicia 2018	%
Indefinido ordinario (bonif. / non bonif.)	1.232.127	5,92	46.726	4,73	1.435.317	6,69	54.757	5,27
Indef. fomento da contratación indefinida								
Persoas con discapacidade	10.678	0,05	685	0,07	11.619	0,05	739	0,07
Obra ou servizo	8.278.306	39,77	327.747	33,18	8.274.521	38,57	342.322	32,95
Eventual	9.412.876	45,22	498.981	50,52	9.830.653	45,82	525.538	50,58
Interinidade	1.563.147	7,51	89.554	9,07	1.569.956	7,32	92.578	8,91
Temporal persoas con discapacidade	25.300	0,12	1.451	0,15	25.309	0,12	1.632	0,15
Relevo	15.487	0,07	855	0,08	19.246	0,09	1.046	0,10
Xubilación parcial	31.180	0,15	1.814	0,18	38.707	0,18	2.251	0,22
Substitución xubilación 64 anos	739	0,00	13	0,00	618	0,00	19	0,00
Prácticas	103.383	0,50	6.029	0,61	107.312	0,50	6.281	0,60
Formación	48.317	0,23	3.189	0,32	52.803	0,25	3.610	0,35
Outros	93.318	0,45	10.536	1,07	87.362	0,41	8.252	0,79
Total contratos iniciais	20.814.858	100,0	987.580	100,0	21.453.423	100,0	1.039.025	100,0
Convertidos en indefinidos	686.445		24.167		837.988		43.101	
Adscricións en colaboración social	1.620		219		2.523		0	
Total contratos e adscricións	21.502.923		1.011.966		22.293.934		1.082.126	

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Nunha primeira observación podemos apreciar que continúa a tendencia de anos anteriores dunha gran rotación da poboación asalariada con contratos temporais. Por provincias, Pontevedra é a provincia na que máis medra a contratación, seguida da Coruña, e nas catro provincias incrementábase en maior proporción a contratación temporal que a indefinida.

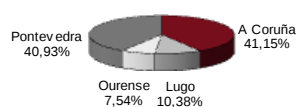
Cadro 7.2

Total contratos de traballo. Por provincias. Galicia. 2017-2018

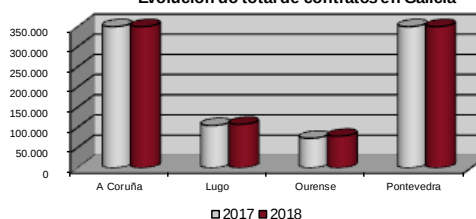
Tipo de contrato	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Duración temporal:										
Obra	149.514	152.482	28.635	28.956	27.737	28.153	121.861	132.731	327.747	342.322
Eventual	189.152	196.691	56.698	57.349	31.591	34.564	221.540	236.934	498.981	525.538
Interinidade	42.321	42.730	10.836	12.234	7.647	8.744	28.750	28.870	89.554	92.578
Temporal persoas discapacidade	556	596	163	162	125	138	607	736	1.451	1.632
Relevo	353	422	98	131	87	81	317	412	855	1.046
Xubilación parcial	788	999	264	287	145	151	617	814	1.814	2.251
Substitución	1	5	1	0	1	1	10	13	13	19
Prácticas	2.621	2.745	567	601	480	496	2.361	2.439	6.029	6.281
Formación	1.049	1.248	509	628	575	614	1.056	1.120	3.189	3.610
Outros	4.837	4.527	1.352	1.008	809	607	3.538	2.110	10.536	8.252
Duración indefinida:										
Indefinido ordinario	22.110	24.820	5.792	6.395	4.097	4.698	14.727	18.844	46.726	54.757
Indefinido fomento de emprego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Persoas con discapacidade	294	296	93	109	64	71	234	263	685	739
Total contratos	413.596	427.561	105.008	107.860	73.358	78.318	395.618	425.286	987.580	1.039.025

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Distribución do total de contratos en Galicia. 2018

Evolución do total de contratos en Galicia

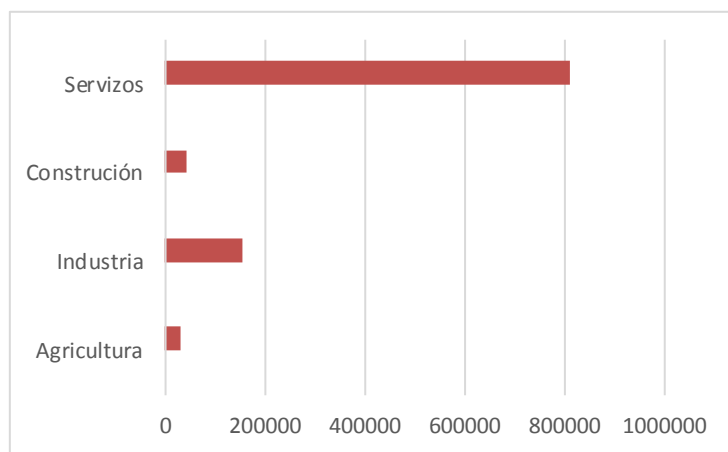
Se tomamos o sector económico como punto de comparación observamos, como é de esperar, que é o sector servizos o que concentra a maior parte das contratacións e onde maior incremento se produce, seguido a moita distancia pola industria, a construción (sector no que se incrementou a contratación en 2018) e no último lugar de volume de contratos rexistrados encontramos á agricultura e pesca.

Cadro 7.3

Contrato de traballo por tipo e por sector. Galicia. 2018

	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Total
Indefinido ordinario	4.607	6.025	4.683	39.442	54.757
Indefinido persoas con discapacidade	25	64	41	609	739
Obra ou servizo	18.629	60.653	25.410	237.627	342.319
Eventual circunstancias produción	7.394	75.551	11.471	431.122	525.538
Interinidade	1.105	8.626	351	82.496	92.578
Temporal persoas con discapacidade	48	200	101	1.283	1.632
Relevo	0	197	29	820	1.046
Xubilación parcial	15	801	114	1.321	2.251
Substitución xubilación 64 anos	0	0	0	19	19
Prácticas	21	989	520	4.751	6.281
Formación	6	126	77	3.401	3.610
Outros contratos	18	30	26	8.178	8.252
Galicia	31.868	153.262	42.823	811.069	1.039.022

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Por actividade económica, a hostalaría e o comercio son as dúas actividades nas que máis contratación se produce, o que se corresponde co dato de que por grupo principal de ocupación, o maior volume de contratación se da no grupo de persoas traballadoras dos servizos de restauración e comercio.

Cadro 7.4

Contratos de traballo iniciais segundo sección de actividade económica. Por provincias. 2018

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
A. Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	9.922	6.349	3.178	12.419	31.868
B. Industrias extractivas	135	138	228	153	654
C. Industria manufacturera	46.904	9.382	11.534	80.040	147.860
D. Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	263	12	20	52	347
E. Fornecemento de auga, actividades saneamento, xestión residuos e descontamin.	2.632	280	210	1.279	4.401
F. Construción	19.885	3.311	3.394	16.236	42.826
G. Comercio por xunto e polo miúdo; reparación de vehículos de motor e motocicletas	54.872	10.874	8.868	39.771	114.385
H. Transporte e almacenamento	32.355	6.110	4.292	59.543	102.300
I. Hostalaría	92.520	33.409	18.517	91.584	236.030
J. Información e comunicacións	12.336	758	508	5.374	18.976
K. Actividades financeiras e seguros	2.032	658	517	1.750	4.957
L. Actividades inmobiliarias	462	61	48	476	1.047
M. Actividades profesionais, científicas e técnicas	14.825	1.625	1.474	10.012	27.936
N. Actividades administrativas e servizos auxiliares	42.911	8.095	5.504	28.410	84.920
O. Administración pública e Defensa; Seguridade Social obrigatoria	7.415	4.192	3.285	7.195	22.087
P. Educación	14.365	3.745	3.480	14.313	35.903
Q. Actividades sanitarias e de servizos sociais	23.548	6.583	5.728	15.095	50.954
R. Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	36.261	9.771	4.128	31.344	81.504
S. Outros servizos	9.061	1.456	1.704	6.982	19.203
T. Act. fogares como empregadores persoal doméstico, e como produtores bens e servizos uso propio	4.808	1.050	1.598	3.217	10.673
U. Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	49	1	103	41	194
Total	427.561	107.860	78.318	425.286	1.039.025

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.5

Contratos de traballo iniciais segundo grupo principal de ocupación do posto. Por provincias. 2018

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
A. Directivos/as e xerentes	746	162	177	635	1.720
B. Técnicos/as e profesionais da saúde e o ensino	14.098	3.350	3.113	13.664	34.225
C. Outros/as técnicos/as, científicos/as e intelectuais	29.437	5.729	2.910	25.723	63.799
D. Técnicos/as profesionais de apoio	34.865	6.421	5.020	26.743	73.049
E. Empregados/as oficina non públicos	12.917	2.625	2.766	9.140	27.448
F. Empregados/as oficina públicos	13.239	2.451	2.010	13.632	31.332
G. Traballadores/as dos servizos de restauración e comercio	107.694	38.182	21.650	95.051	262.577
H. Traballadores/as dos servizos de saúde	28.436	7.112	6.124	21.234	62.906
I. Traballadores/as dos servizos de protección e seguridade	4.802	1.472	966	2.891	10.131
J. Traballadores/as cualificados/as na agricultura e gandería	3.504	2.483	729	5.031	11.747
K. Traballadores/as cualificados/as na construción	12.264	1.972	2.181	11.379	27.796
L. Traballadores/as cualificados/as das industrias manufactureras	29.080	4.611	2.799	27.037	63.527
M. Operadores/as de instalacións industriais de maquinaria	11.234	1.208	4.287	13.560	30.289
N. Condutores/as e operadores/as de maquinaria móbil	15.113	5.909	4.403	23.202	48.627
O. Traballadores/as non cualificados/as en servizos, agás transportes	53.640	12.532	9.807	41.493	117.472
P. Peóns de agricultura, pesca, construción, industria manufacturera	56.484	11.641	9.372	94.861	172.358
Q. Forzas armadas	8	0	4	10	22
Total	427.561	107.860	78.318	425.286	1.039.025

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

7.2. Modalidades contractuais

A continuación analizaremos o comportamento dos contratos tendo en conta o sexo, idade, duración do contrato e tipo de xornada.

7.2.1. Contrato eventual por circunstancias da produción

Contrato de duración temporal, en xornada completa ou parcial.

O obxecto deste contrato é atender as esixencias do mercado, acumulación de tarefas ou exceso de pedidos, aínda tratándose da actividade normal da empresa (art. 15.1.b de ET, Lei 35/2010 e Lei 3/2012).

Rexistráronse en Galicia 525.538 contratos eventuais en 2018 fronte aos 498.981 en 2017.

Esta modalidade contractual segue sendo a máis utilizada representando o 45,22% a nivel estatal en 2018 e o 50,52% dos contratos iniciais dos subscritos en Galicia. Subscribíronse en Galicia 525.538 contratos fronte aos 498.981 do ano 2017, confirmando a tendencia á alza deste contrato nos últimos anos.

Tendo en conta sexo e grupo de idade, os homes son máis contratados no grupo 30 a 39 anos (79.574 en 2018) seguido do tramo dos >45 (59.014), e no caso das mulleres dáse unha situación similar, 69.376 no grupo de 30 a 39 anos e 59.667 para as >45 anos. Se despraza nos dous anos o segundo posto, que en anos anteriores correspondía ao grupo de 25-29 anos.

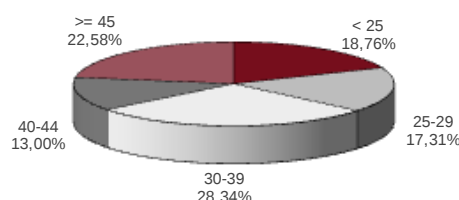
Cadro 7.6

Contratos eventuais por circunstancias da produción. Segundo sexo, idade e provincia. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	18.159	16.679	28.070	10.985	20.705	21.763	18.706	26.776	12.887	21.961	196.691
Lugo	6.022	4.912	8.029	3.509	6.335	5.512	5.433	8.269	3.210	6.118	57.349
Ourense	3.103	2.880	5.562	2.197	3.759	3.038	3.064	4.962	2.155	3.844	34.564
Pontevedra	22.745	20.588	37.913	16.993	28.215	18.263	18.723	29.369	16.381	27.744	236.934
Galicia	50.029	45.059	79.574	33.684	59.014	48.576	45.926	69.376	34.633	59.667	525.538

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

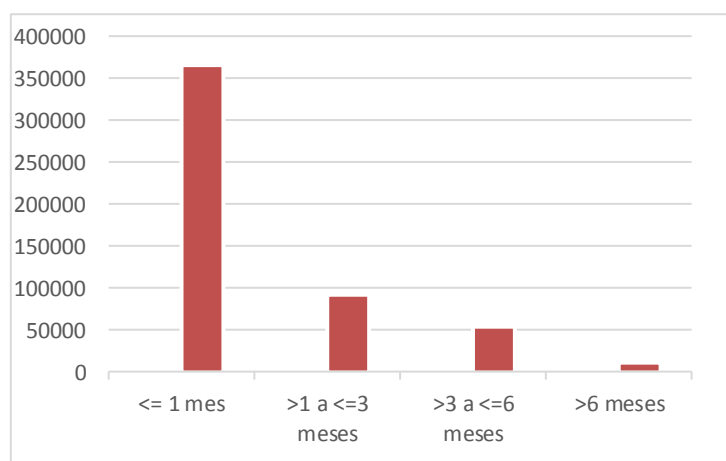
Tendo en conta a duración, son os inferiores a 1 mes, con 367.066 contratos no 2018, os máis concertados, seguidos dos de 1 a 3 meses con 91.897, os de 3 a 6 meses, e por último con escasa representación, os concertados por un tempo superior a 6 meses con 11.282 en 2018. Estas cifras reflicten un aumento nos de duración inferior a 1 mes, quedando de manifesto a gran rotación laboral que se produce na comunidade galega cunha elevada porcentaxe de contratos eventuais.

Cadro 7.7

**Contratos eventuais por circunstancias da produción.
Por duración e provincias. Galicia. 2018**

	Duración				Total
	<= 1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 meses	
A Coruña	134.870	35.048	22.212	4.561	196.691
Lugo	38.361	10.620	6.810	1.558	57.349
Ourense	20.464	7.800	5.424	876	34.564
Pontevedra	173.371	38.429	20.487	4.287	236.574
Galicia	367.066	91.897	54.933	11.282	525.178

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

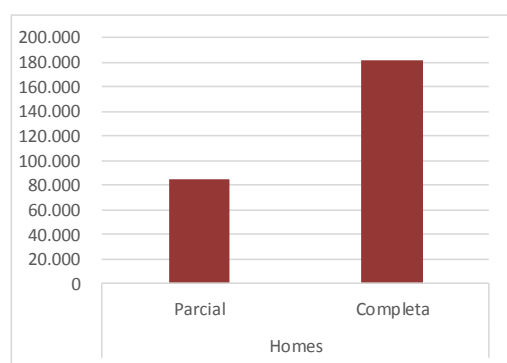
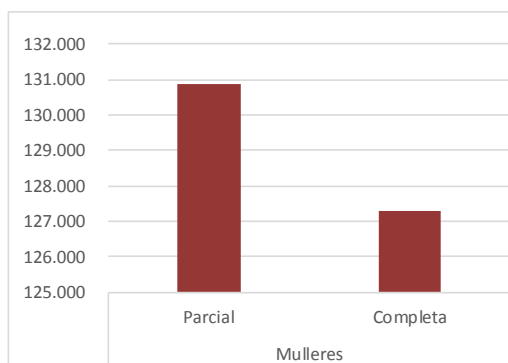
A variable xornada sen diferenciación por sexos mostra 539.416 para a xornada completa e 216.022 para a xornada a tempo parcial. Se temos en conta a variable sexo, un 31,88% dos contratos efectuados a homes son a xornada parcial e un 50,70% dos efectuados a mulleres teñen a mesma xornada, sendo o sexto ano consecutivo no que é maior o número de contratos parciais realizados a mulleres que os concertados con homes. Se a xornada é completa, a contratación no caso dos homes foi de 67,57% e dun 48,16% no das mulleres, poñendo de manifesto un uso maior da parcialidade na contratación feminina, aínda que nestes dous anos o aumento se dá nos dous grupos.

Cadro 7.8

Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por sexo, tipo de xornada e provincia.
Galicia. Decembro 2018

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	94.598	41.032	53.566	102.093	61.161	40.932	196.691	102.193	94.498
Lugo	28.807	9.589	19.218	28.542	13.958	14.584	57.349	23.547	33.802
Ourense	17.501	5.132	12.369	17.063	8.641	8.422	34.564	13.773	20.791
Pontevedra	126.454	29.477	96.977	110.480	47.132	63.348	236.934	76.609	160.325
Galicia	267.360	85.230	182.130	258.178	130.892	127.286	525.538	216.122	309.416

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

7.2.2. Contrato de obra ou servizo

É aquel que se concerta para a realización dunha obra ou a prestación dun servizo, en xornada completa ou parcial, con autonomía e substantividade propia dentro da actividade na empresa, aínda tratándose da actividade habitual, e cuxa duración, aínda que limitada no tempo, é incerta (art. 15.1 a ET, 2.1 RD 2720/1998, Lei 12/2001, Lei 35/2010 e Lei 3/2012).

No ano 2018 rexistráronse en Galicia 342.322 contratos por obra ou servizo fronte aos 327.747 en 2017 e fronte aos 525.538 contratos eventuais por circunstancias da produción, que continúan en primeiro lugar igual que en anos anteriores.

Tendo en conta a variable sexo, no caso dos homes concertáronse un 59,47% e no da mulleres 40,53%. A maior porcentaxe relativa de contratación realízase no grupo de idade de 30 a 39 anos cun 29,28% e en >45 anos 26,43%.

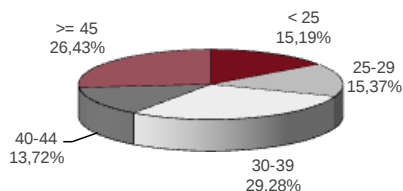
Cadro 7.9

Contratos de obra ou servizo. Por sexo, idade e provincia. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	12.558	13.399	26.910	11.895	23.628	10.774	10.197	18.737	9.052	15.332	152.482
Lugo	2.968	2.530	4.741	2.015	4.324	2.264	2.286	3.634	1.366	2.828	28.956
Ourense	2.745	2.488	4.531	2.089	4.309	1.783	2.011	3.227	1.670	3.300	28.153
Pontevedra	11.347	11.533	23.876	11.983	23.700	7.563	8.177	14.583	6.901	13.068	132.731
Galicia	29.618	29.950	60.058	27.982	55.961	22.384	22.671	40.181	18.989	34.528	342.322

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Se temos en conta a duración do contrato, son os de duración incerta ou indeterminada os que representan unha maior porcentaxe, cun 73,09% en 2018 e un 77,01% en 2017, o que parece lóxico dada a non obrigatoriedade e o carácter orientativo da data de fin de contrato. Os seguintes en importancia con 65.614 contratos concertáronse por unha duración igual ou inferior a 7 días, o que reflicte unha rotación dunha gran importancia.

Cadro 7.10

Contratos de obra ou servizo. Por duración e provincia. Galicia. 2018

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	27.303	1.153	1.189	2.582	2.113	2.411	82	57	221	115.371	152.482
Lugo	7.237	256	362	1.001	483	1.148	14	19	42	18.394	28.956
Ourense	4.184	279	280	1.199	552	1.201	22	10	13	20.413	28.153
Pontevedra	26.890	994	1.368	2.474	1.907	2.350	77	118	496	96.057	132.731
Galicia	65.614	2.682	3.199	7.256	5.055	7.110	195	204	772	250.235	342.322

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

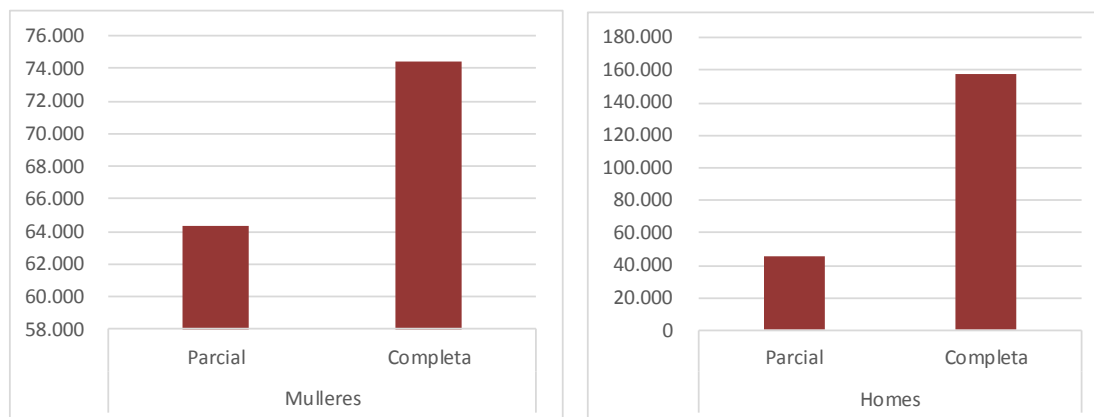
Nesta modalidade contractual dáse unha porcentaxe de xornada a tempo completo, co 67,19%, fronte a un 32,81% de contratos a tempo parcial no ano 2018. Se a esta variable lle unimos a variable sexo, apréciase no caso dos homes un 77,64% para a xornada completa e un 22,36% para a parcial. Nas contratacións a mulleres séguese a tendencia xeral dunha maior contratación parcial neste colectivo con respecto aos homes supoñendo un 53,62% de xornada completa e un 46,38% de parcial, o que supón unha diminución en 2018 con respecto ao ano anterior de 1,84 puntos.

Cadro 7.11

**Contratos por obra ou servizo determinado.
Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2018**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	88.390	21.205	67.185	64.092	29.367	34.725	152.482	50.572	101.910
Lugo	16.578	4.215	12.363	12.378	6.215	6.163	28.956	10.430	18.526
Ourense	16.162	5.036	11.126	11.991	6.622	5.369	28.153	11.658	16.495
Pontevedra	82.439	15.045	67.394	50.292	22.149	28.143	132.731	37.194	95.537
Galicia	203.569	45.501	158.068	138.753	64.353	74.400	342.322	109.854	232.468

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

7.2.3 Contrato de interinidade

Este contrato ten por obxecto substituír un persoa traballadora con dereito a reserva do posto de traballo, en xornada completa e parcial, ou cubrir temporalmente un posto de traballo durante un proceso de selección ou promoción, para a súa cobertura definitiva, así como substituír a unha persoa en formación por unha beneficiaria de prestación por desemprego (art. 15.1 c ET, art.4.1 de RD 2720/1998, Lei 39/1999, Lei 12/2001, Lei 45/2002 e Lei orgánica 3/2007).

En 2018 rexistráronse en Galicia 92.578 contratos de interinidade fronte aos 89.557 de 2017.

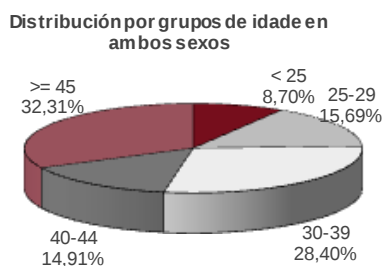
Mantense a tendencia de anos anteriores onde a contratación feminina é moi superior en 2018 cun 71,36% (71,38% o ano anterior), fronte a un 28,64% de homes.

Cadro 7.12

Contratos de interinidade. Por sexos, idade e provincia. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	1.489	2.263	3.845	1.737	2.712	2.727	4.364	8.051	4.620	10.922	42.730
Lugo	346	465	817	308	523	879	1.435	2.503	1.335	3.623	12.234
Ourense	270	371	719	367	684	503	919	1.752	928	2.231	8.744
Pontevedra	940	1.406	2.726	1.343	2.182	817	3.142	5.592	3.014	6.708	28.870
Galicia	3.045	4.505	8.107	3.755	6.101	4.926	9.860	17.898	9.897	23.484	92.578

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Ao descoñecerse en moitos casos a data de finalización da reserva de posto, duración do proceso de selección, o contrato concértase por unha duración indeterminada nun 58,32% dos casos en 2018 e nun 58,14% en 2017. Os contratos menores de 7 días supoñen en 2018 un 19,29% e os que duran entre 15 días e un mes, un 7,35%.

Cadro 7.13

Contratos de interinidade. Por duración e provincias. Galicia. 2018

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminados	
A Coruña	9.103	3.768	3.358	1.859	884	179	37	6	20	23.516	42.730
Lugo	3.451	1.122	930	400	311	79	4	3	5	5.929	12.234
Ourense	1.853	569	680	351	165	68	3	0	2	5.063	8.744
Pontevedra	3.453	2.078	1.837	1.050	777	145	25	7	11	19.487	28.870
Galicia	17.860	7.537	6.805	3.660	2.137	471	69	16	38	53.995	92.578

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

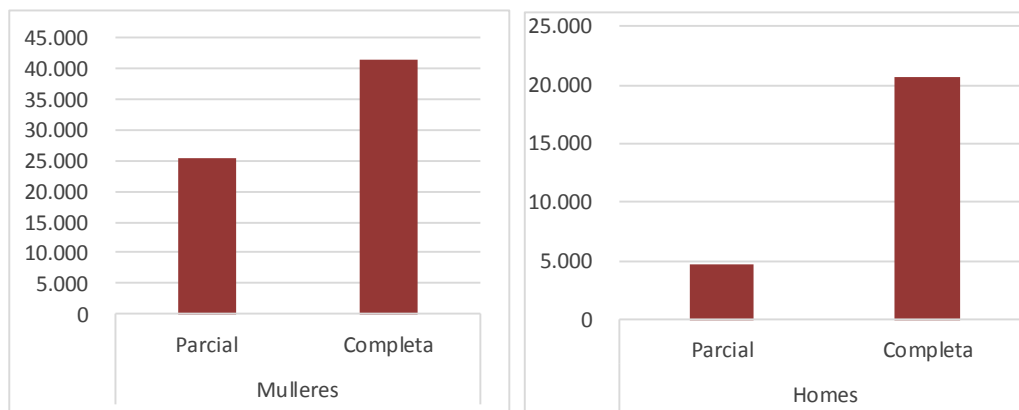
Tendo en conta a variable xornada, os celebrados a xornada completa supoñen un 67,29% en 2018 e un 32,71% os que foron a tempo parcial, cifras moi semellantes ás de 2017. Seguindo a tendencia da maior parte das contratacións, son as mulleres as que máis contratos celebran a tempo parcial, 25.537, fronte ao colectivo de homes 4.741, aínda que se produce un aumento da parcialidade nos dous grupos.

Cadro 7.14

Contratos de interinidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Decembro 2018

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	12.046	2.345	9.701	30.684	11.477	19.207	42.730	13.822	28.908
Lugo	2.459	403	2.056	9.775	4.074	5.701	12.234	4.477	7.757
Ourense	2.411	346	2.065	6.333	1.769	4.564	8.744	2.115	6.629
Pontevedra	8.597	1.647	6.950	20.273	8.217	12.056	28.870	9.864	19.006
Galicia	25.513	4.741	20.772	67.065	25.537	41.528	92.578	30.278	62.300

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

7.2.4. Contrato para a formación e a aprendizaxe

Ten por obxecto a cualificación profesional das persoas traballadoras nun réxime de alternancia de actividade laboral retribuída na empresa con actividade formativa recibida no marco do sistema de formación profesional para o emprego ou do sistema educativo (art.11.2 ET, Lei 3/2012 e RD 1529/2012).

Os requisitos das persoas susceptibles de ser contratadas nesta modalidade son:

- Ser maior de 16 anos e non ter cumprido os 25 (poderán celebrarse con menores de trinta anos ata que a taxa de desemprego se sitúe por debaixo do 15%). O límite de idade non será de aplicación cando se trate de persoas con discapacidade e nos supostos de contratos celebrados con alumnas e alumnos participantes en proxectos de emprego e formación, nin cando se concerte con colectivos en situación de exclusión social.

- Non ter a titulación requirida para o contrato en prácticas nese posto ou oficio (art.11.2 a E.T e art. 6 RD 488/1998)

O número de contratos de formación rexistrados en Galicia no 2018 foi de 3.610 (3.189 en 2017).

Segundo a actividade económica foi utilizado maioritariamente no sector servizos con 3.021 e 3.010 contratos rexistrados en 2018 e 2017, respectivamente.

Se estudamos a variable sexo, apreciamos que en 2018 un 47,20% destes contratos se concertan con homes e un 52,80% con mulleres, rompendo unha tendencia ao aumento desta contratación no grupo de mulleres respecto dos tres anos anteriores.

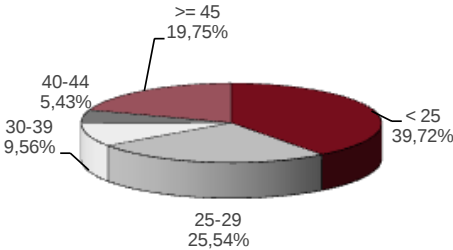
Cadro 7.15

Contratos de formación. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	237	143	34	31	136	256	172	74	45	120	1.248
Lugo	128	52	37	25	95	111	61	38	16	65	628
Ourense	102	59	28	10	81	105	88	31	19	91	614
Pontevedra	248	160	38	16	44	247	187	65	34	81	1.120
Galicia	715	414	137	82	356	719	508	208	114	357	3.610

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Un 95,56% en 2018 e un 95,48% en 2017 concértanse por un tempo igual ou inferior a 12 meses.

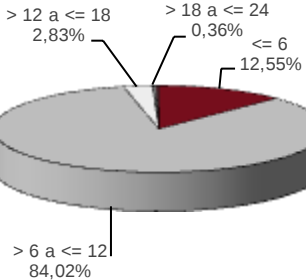
Cadro 7.16

Contratos de formación por duración e provincias. Galicia. 2018

	Duración en meses					Total
	<= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	>24	
A Coruña	188	1.014	41	1	4	1.248
Lugo	41	581	4	1	1	628
Ourense	57	533	21	2	1	614
Pontevedra	167	905	36	9	3	1.120
Galicia	453	3.033	102	13	9	3.610

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Tempo de duración dos contratos

7.2.5. Contrato en prácticas

Este contrato ten como finalidade a obtención de práctica profesional, a xornada completa ou parcial, axeitada ao nivel de estudos das persoas con titulación universitaria ou de formación profesional de grao medio ou superior, ou títulos recoñecidos oficialmente como equivalentes que habiliten par o exercicio profesional (art.11 ET e 1.1 RD 488/1998, Lei 35/2010 e Lei 3/2012).

Este tipo de contrato alcanzou en 2018 os 6.281 concertos e en 2017 6.029 (252 máis que o ano anterior).

Tendo en conta o factor sexo, concertouse cun 52,71% de homes e cun 47,29% de mulleres en 2018 e cun 50,85% de homes e cun 49,15% de mulleres en 2017. É un dos poucos contratos, xunto a formación e interinidade, onde o número de concertos é moi parecido en mulleres e en homes, e tendo en conta a incorporación masiva da muller á educación de grao medio e superior, e que é precisamente este colectivo o que en maior medida finaliza os estudos iniciados, parece ser esta a causa da maior presenza feminina.

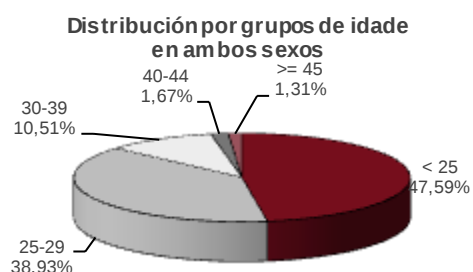
Por grupos de idade, realizáronse maior numero de contratacións ao colectivo de menores de 25 anos con 2.989 contratos, seguido do colectivo ente 25 e 29 anos con 2.445 contratos.

Cadro 7.17

Contratos en prácticas. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	714	540	146	12	15	544	560	161	25	28	2.745
Lugo	171	112	25	4	4	132	113	35	4	1	601
Ourense	139	98	18	1	4	114	92	15	8	7	496
Pontevedra	637	469	152	34	16	538	461	108	17	7	2.439
Galicia	1.661	1.219	341	51	39	1.328	1.226	319	54	43	6.281

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Segundo a duración do contrato, os de duración igual ou inferior a 6 meses son maioría cun 62,6% en 2018 e un 62,24% en 2017. Aqueles que alcanzaron a duración máxima de 24 meses seguen, ao igual que en anos anteriores, supoñendo unha

porcentaxe moi pequena, o 2,44% en 2018 e un 2,91% en 2017% e con tendencia a diminuír.

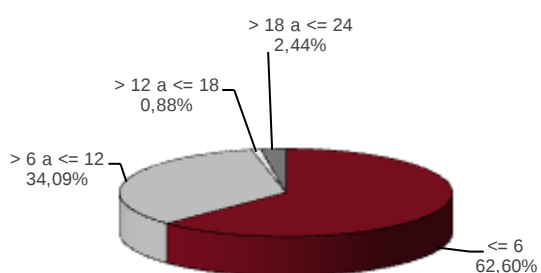
Cadro 7.18

Contratos en prácticas. Por duración e provincias. Galicia. 2018

	Duración en meses				Total
	<= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	
A Coruña	1.708	913	32	85	2.738
Lugo	391	194	7	9	601
Ourense	280	200	6	10	496
Pontevedra	1.547	831	10	49	2.437
Galicia	3.926	2.138	55	153	6.272

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Tempo de duración dos contratos en prácticas

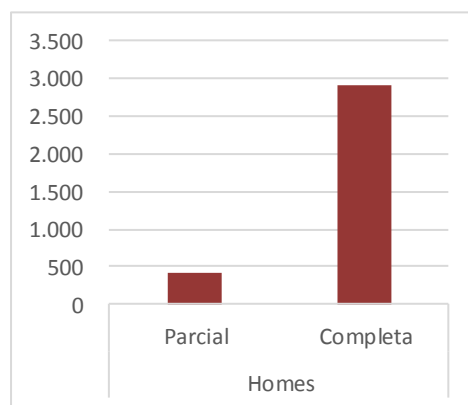
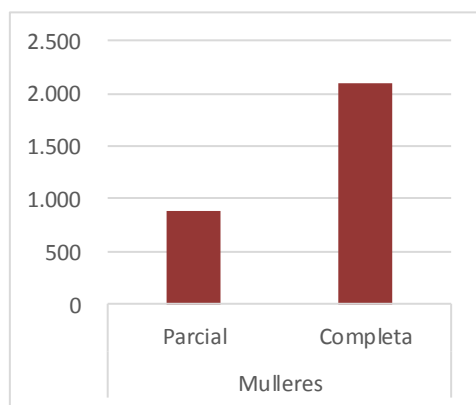
Se tomamos como referencia o tipo de xornada, o 79,41% celebrouse a xornada completa e o 20,59% a parcial.

Cadro 7.19

Contrato en prácticas. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2018

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	1.427	172	1.255	1.318	387	931	2.745	559	2.186
Lugo	316	30	286	285	73	212	601	103	498
Ourense	260	29	231	236	75	161	496	104	392
Pontevedra	1.308	179	1.129	1.131	348	783	2.439	527	1.912
Galicia	3.311	410	2.901	2.970	883	2.087	6.281	1.293	4.988

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

7.2.7. Contratación en substitución por anticipación da idade de xubilación

Esta medida ten por finalidade a contratación de persoas inscritas como desempregadas en substitución daquelas que anticipen a súa idade ordinaria de xubilación de 65 a 64 anos (art.1 e ss. RD 1194/1985) (Lei 14/2000, Lei 12/2001, Lei 27/2011 e Lei 3/2012).

No 2018 en Galicia só se realizaron 19 contratos (764 en España) desta modalidade. Deles en 4 ocasións realizáronse a homes e en 15 a mulleres. No ano 2017 foron 13 contratos en Galicia, 4 a homes e 9 a mulleres e 739 en España.

Centrándonos na duración, concertáronse maioritariamente por un período de 12 meses.

Cadro 7.20

Contratos de substitución por xubilación aos 64 anos. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	1	0	3	1	0	0	5
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Pontevedra	0	3	0	0	0	1	5	1	1	2	13
Galicia	0	3	0	0	1	1	8	3	1	2	19

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.21

**Contratos de substitución por xubilación aos 64 anos.
Por duración e provincia. Galicia. 2018**

	Duración en meses				Total
	12 meses	>12 e >18 meses	>18 e >24 meses	> 24 meses	
A Coruña	5	0	0	0	5
Lugo	0	0	0	0	0
Ourense	1	0	0	0	1
Pontevedra	12	1	0	0	13
Galicia	18	1	0	0	19

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Contrato de relevo e xubilación parcial

É o que se concerta cunha persoa desempregada ou que estivese contratada pola empresa cun contrato de duración determinada para substituír parcialmente unha persoa da empresa que accede á xubilación parcial (Lei 14/2000 e Lei 3/2012).

A xubilación parcial da persoa substituída é aquela que se inicia despois do cumprimento dos 61 anos e ata o momento da xubilación total, que se simultánea cun contrato a tempo parcial e se encontra vinculada ao contrato de relevo. Para

determinar a idade de xubilación tense en conta as bonificacións ou anticipacións de idade que correspondan (Lei 12/2001 e Lei 40/2007).

No ano 2018 asináronse en Galicia 1.046 contratos de relevo e 855 en 2017.

Segundo a actividade económica foi máis utilizado no sector servizos en 634 e 646 ocasións, respectivamente.

Por sexo e idade, o 47,99% celebráronse con homes en 2018 e o 44,67% en 2017 e entre eles o colectivo de 30 a 39 anos foi o máis empregado seguido do grupo de máis de 45. No grupo de mulleres concertáronse o 52,1% dos contratos de relevo, e o tramo de >45 o que ten maior representación con 225 contratos en 2018.

Segundo a duración, en 2017 o 79,25% fórono por un período superior a 24 meses, e segundo a xornada o 41,39% foi a total e o 58,61% a tempo parcial, experimentando un forte incremento respecto de 2017.

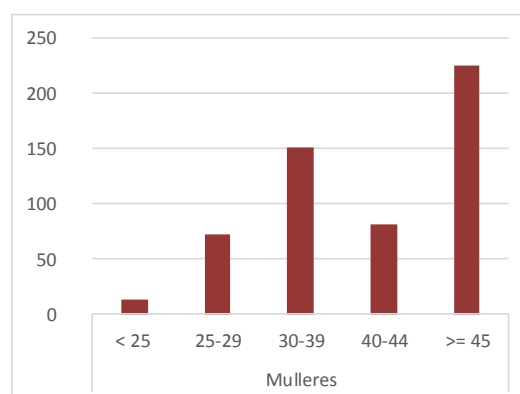
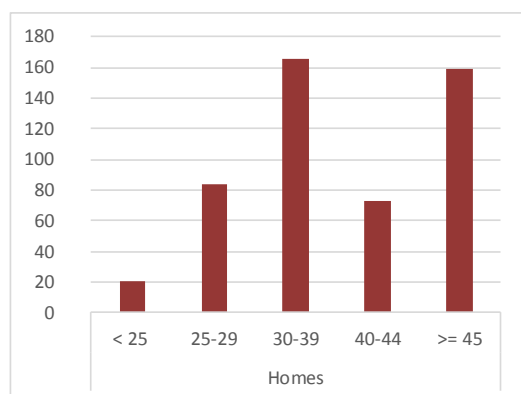
Seguindo a tendencia doutros contratos, a parcialidade foi maior nas mulleres, representando un 71,87%, mentres que nos homes supuxo un 44,23%.

Cadro 7.22

Contratos de relevo. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	8	25	57	34	73	1	26	59	39	100	422
Lugo	4	5	21	7	24	1	7	19	7	36	131
Ourense	2	13	18	5	10	0	0	8	8	17	81
Pontevedra	7	41	69	27	52	12	40	65	27	72	412
Galicia	21	84	165	73	159	14	73	151	81	225	1.046

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.23

Contratos de relevo. Por duración e provincia. Galicia. 2018

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 días	>15 a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeter- minada	
A Coruña	1	1	2	2	6	35	29	14	332	0	422
Lugo	3	0	0	2	3	8	8	11	96	0	131
Ourense	1	0	0	0	0	6	5	2	67	0	81
Pontevedra	0	0	2	4	7	12	21	32	334	0	412
Galicia	5	1	4	8	16	61	63	59	829	0	1.046

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.24

Contratos de relevo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. 2018.

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	197	92	105	225	160	65	422	252	170
Lugo	61	28	33	70	54	16	131	82	49
Ourense	48	31	17	33	24	9	81	55	26
Pontevedra	196	71	125	216	153	63	412	224	188
Galicia	502	222	280	544	391	153	1.046	613	433

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Contratos de xubilación parcial concertáronse 2.251 en Galicia en 2018 e 1.844 en 2017. Do total, un 65,12% concertouse con homes e só un 34,88% con mulleres en 2018 e un 66,87% e un 53,13% en 2017. Esta diferenza esta explicada co atraso da muller no acceso ao mercado laboral e polo tanto tamén en acceder ás pensións de xubilación, diferenzas que xa comezaron a diminuír. Tanto nun grupo coma noutro, os dous anos o 100% concertouse con maiores de 45 anos.

Ao igual que no contrato anterior, un 79,10% en 2017 e un 77,25% en 2018 celebrouse por un tempo superior a 24 meses.

Cadro 7.25

Contratos por xubilación parcial. Por sexo, idade e provincia. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	646	0	0	0	0	353	999
Lugo	0	0	0	0	203	0	0	0	0	84	287
Ourense	0	0	0	0	104	0	0	0	0	47	151
Pontevedra	0	0	0	0	513	0	0	0	0	301	814
Galicia	0	0	0	0	1.466	0	0	0	0	785	2.251

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.26

Contratos por xubilación parcial. Por duración e provincia. Galicia. 2018

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15 a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeter- minada	
A Coruña	6	0	0	1	2	21	26	44	777	122	999
Lugo	2	0	0	0	2	9	14	11	225	24	287
Ourense	2	0	0	1	0	2	4	5	118	19	151
Pontevedra	5	0	0	3	5	12	17	43	619	110	814
Galicia	15	0	0	5	9	44	61	103	1.739	275	2.251

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

7.2.8. Contratos non contemplados anteriormente

Neste grupo inclúense contratos de modalidades non especificadas anteriormente e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación tales como: artistas, servizo domestico, mercantís, contrato de traballo a domicilio, de grupo.

Estas contratacións son pouco representativas, supoñen 8.252 contratos en 2018, e son os de duración igual ou inferior a 7 días (80,94%) os máis celebrados. Duplican os contratos celebrados con homes aos celebrados con mulleres e o 24,27% son do colectivo de 30 a 39 anos.

Cadro 7.27

Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, idade e provincia. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	415	317	745	395	1.227	390	237	449	163	189	4.527
Lugo	63	57	121	93	312	28	59	92	97	86	1.008
Ourense	22	28	79	81	196	18	51	82	20	30	607
Pontevedra	113	117	269	219	733	96	218	166	66	113	2.110
Galicia	613	519	1.214	788	2.468	532	565	789	346	418	8.252

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.28

Outros contratos non contemplados anteriormente. Por duración e provincia. Galicia. 2018

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15 a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeter- minada	
A Coruña	3.742	9	10	85	136	134	0	3	3	405	4.527
Lugo	916	0	0	1	4	13	0	0	0	74	1.008
Ourense	544	1	0	0	6	13	0	2	3	38	607
Pontevedra	1.480	7	4	38	95	194	1	6	36	249	2.110
Galicia	6.682	17	14	124	241	354	1	11	42	766	8.252

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.29

Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. 2018

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	3.099	275	2.824	1.428	170	1.258	4.527	445	4.082
Lugo	646	92	554	362	26	336	1.008	118	890
Ourense	406	29	377	201	44	157	607	73	534
Pontevedra	1.451	152	1.299	659	68	591	2.110	220	1.890
Galicia	5.602	548	5.054	2.650	308	2.342	8.252	856	7.396

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Mención á parte daremos aos contratos temporais de persoas con discapacidade, que son aqueles cunha duración entre 12 meses e 3 anos, con xornada completa ou parcial, para persoas discapacitadas.

Estes contratos supuxeron tan só 1.632 contratos, deles o 60,53% en 2018 celebráronse con homes, deixando novamente ver a menor integración da muller no mercado laboral, mesmo cando existe algunha discapacidade.

O tramo de idade no que máis contratos se asinaron foi o de >45 e tanto no grupo homes (416), como no de mulleres (293).

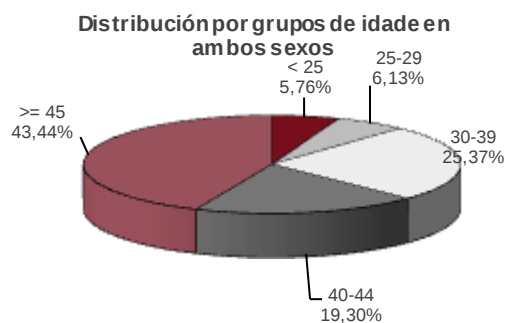
Tomando en conta a duración, foron os de 12 meses os que representaron o 97,97% en 2018 e o 98,20% en 2017 das celebracións e a xornada completa o 61,21% en 2017 e o 59,92% en 2018.

Cadro 7.30

Contratos temporais de persoas con discapacidade. Por sexo, idade e provincia. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	13	19	104	67	161	8	15	70	45	94	596
Lugo	12	7	21	13	56	1	2	15	6	29	162
Ourense	6	7	25	18	24	1	5	15	15	22	138
Pontevedra	28	26	104	102	175	25	19	60	49	148	736
Galicia	59	59	254	200	416	35	41	160	115	293	1.632

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

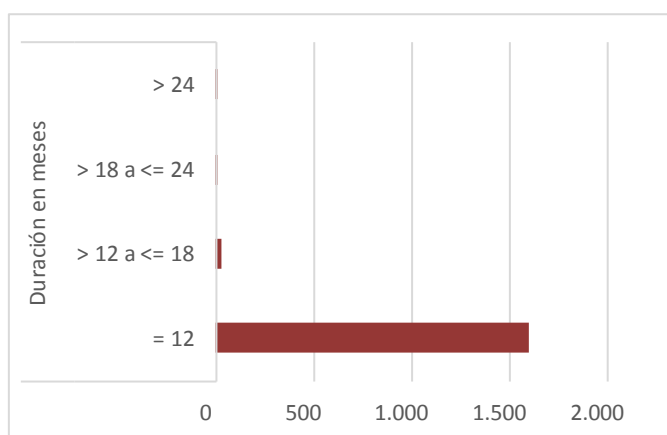

Cadro 7.31

**Contratos temporais de persoas con discapacidade.
Por duración e provincias. Galicia. 2018**

	Duración en meses				Total
	= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	> 24	
A Coruña	584	10	0	2	596
Lugo	159	2	0	1	162
Ourense	131	6	1	0	138
Pontevedra	725	10	1	0	736
Galicia	1.599	28	2	3	1.632

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.32

**Contratos temporais de persoas con discapacidade.
Segundo sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2018**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	364	120	244	232	142	90	596	262	334
Lugo	109	32	77	53	31	22	162	63	99
Ourense	80	24	56	58	35	23	138	59	79
Pontevedra	435	105	330	301	165	136	736	270	466
Galicia	988	281	707	644	373	271	1.632	654	978

Fonte: SEPE, Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2018.

7.2.9. Contratos indefinidos ordinarios (bonificados e non bonificados)

O contrato indefinido é aquel que se concerta sen establecer límites de tempo na prestación dos servizos, en canto á duración do contrato.

A súa formalización pode ser verbal ou escrita, salvo os acollidos ao programa de fomento da contratación indefinida, persoas con discapacidade, a tempo parcial etc. En todo caso, calquera das partes pode pedir que se formalice por escrito, mesmo durante o transcurso da relación laboral.

En 2017 concertáronse en Galicia 46.726 contratos desta modalidade, incrementándose ata 54.757 en 2018.

Esta contratación concertouse no sector masculino nun 55,22% do total, fronte a un 53,93% en 2017. En ambos os dous grupos é o intervalo de idade de 30-39 anos, onde máis contratos indefinidos se asinan con 9.288 concertos en homes e 6.852 nas mulleres en 2018. Séguese o grupo de >45 nos dous anos.

As porcentaxes segundo o tipo de xornada reflicten en 2017 un 59,57% a xornada completa, que se incrementa ata o 71,26% en 2018, un 29,49% a tempo parcial e un 10,26% de fixos descontinuos. Estes datos modifícanse se introducimos a variable sexo, habendo no colectivo masculino un 71,76% de contratos a xornada completa, e no das mulleres un 46,16%. Novamente vense moi afectados os datos da xornada a tempo parcial cando introducimos a variable sexo, en detrimento do colectivo feminino.

Cadro 7.33

Contratos indefinidos ordinarios. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	1.643	1.929	4.203	1.995	3.780	1.336	1.654	3.268	1.528	3.484	24.820
Lugo	364	433	1.275	610	1.219	323	339	645	329	858	6.395
Ourense	280	364	714	298	660	326	360	621	300	775	4.698
Pontevedra	1.135	1.501	3.096	1.572	3.169	1.025	1.294	2.318	1.209	2.525	18.844
Galicia	3.422	4.227	9.288	4.475	8.828	3.010	3.647	6.852	3.366	7.642	54.757

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.34

Contratos indefinidos ordinarios. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2018

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos
A Coruña	13.550	2.444	9.699	1.407	11.270	5.345	5.021	904	24.820	7.789	14.720	2.311
Lugo	3.901	404	2.347	1.150	2.494	983	1.348	163	6.395	1.387	3.695	1.313
Ourense	2.316	469	1.768	79	2.382	1.082	1.188	112	4.698	1.551	2.956	191
Pontevedra	10.203	1.646	7.695	862	8.371	3.696	3.759	916	18.574	5.342	11.454	1.778
Galicia	29.970	4.963	21.509	3.498	24.517	11.106	11.316	2.095	54.487	16.069	32.825	5.593

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

7.2.10. Contratos indefinidos bonificados

Pretenden a contratación indefinida ou temporal de diferentes colectivos de persoas traballadoras mediante a concesión de axudas económicas e incentivos fiscais e/ou bonificacións nas cotizacións á Seguridade Social.

Para os contratos susceptibles de bonificación ofrécese información dos seguintes colectivos:

- Maternidade, adopción e acollemento
- Outras interinidades
- Persoas con discapacidade
- Persoas en risco de exclusión social

- Vítimas violencia/terrorismo
- persoas traballadoras en empresas de inserción
- Mozas e mozos de 16-30 anos empresas <50 persoas traballadoras
- Mulleres 16-30 anos subrepresentadas empresas <50 persoas traballadoras
- Maiores 45 anos empresas <50 persoas traballadoras
- Mulleres >45 anos subrepresentadas empresas <50 persoas traballadoras
- Incorporación <30 anos a cooperativas ou SAL
- Incorporación <30 anos en exclusión social a empresas inserción
- Indefinido primeiro emprego novo ETT
- Indefinido procedente de contrato en prácticas ETT
- Persoas beneficiarias garantía xuvenil
- Convertidos a indefinidos Lei 43/2006
- Convertidos a indefinidos Real decreto-lei 3/2012
- Convertidos a indefinidos Real decreto-lei 4/2013

En 2018 os contratos indefinidos bonificados supuxeron 6.054 contratos, incrementando substancialmente os 3.532 contratos e en 2017.

Tendo en conta a variable sexo, en 2018 a porcentaxe masculina (52,99%) supera a feminina (47,01%), empeorando o comportamento destes contratos no grupo de mulleres. Se tomamos como referencia o elemento idade observamos que no colectivo de homes o tramo de idade con maior representación é o de superior ou igual 45 anos (1.320) e no grupo de mulleres o maior número tamén o alcanza o grupo de igual ou superior a 45 anos (1.185).

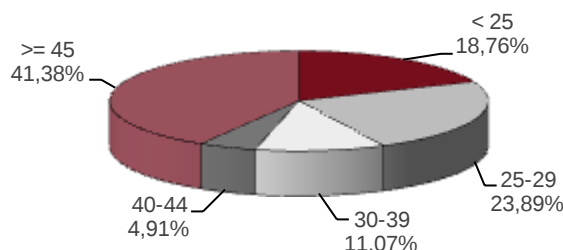
Cadro 7.35

Contratos indefinidos bonificados. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	235	308	154	82	524	192	297	147	48	476	2.463
Lugo	99	92	35	22	186	71	92	43	10	140	790
Ourense	78	76	27	17	137	63	81	35	8	132	654
Pontevedra	234	248	127	54	473	164	252	102	56	437	2.147
Galicia	646	724	343	175	1.320	490	722	327	122	1.185	6.054

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Cadro 7.36

Contratos indefinidos bonificados segundo colectivo de bonificación. Por sexo e provincia. Galicia. 2018

	Maternidade, adopción, acollimento e risco	Outras interinidades	Persoas con discapacidade	Persoas en risco de exclusión social	Vítimas de violencia/terrorismo	Persoas traballadoras en empresas de inserción	Mozos/as 16-30 anos empresas < 50 p. traballadoras	Mulleres 16-30 subrepresentadas emp < 50 p. traballadoras	Maiores 45 anos empresas < 50 p. traballadoras	Mulleres > 45 subrepresentadas empresas < 50 p. traballadoras	Incorporación < 30 anos a cooperativas/SEL	Incorporación < 30 anos exclusión social a empresas social a inserción	Indefinido primer emprego mozos/as EIT	conversión indefinido RD/L 6/2016	Conversión indefinido Lei 43/2006	Conversión indefinido Lei 31/2012	Conversión indefinido Lei 11/2013	Total
A Coruña	0	0	562	7	11	0	657	2	674	8	0	0	0	18	1	380	3	2.323
Lugo	0	0	153	0	1	0	230	0	226	5	0	0	0	12	2	130	0	759
Ourense	0	0	118	0	3	0	209	0	201	3	0	0	0	11	1	71	0	617
Pontevedra	0	0	437	3	13	0	581	4	647	10	2	0	1	20	5	292	3	2.018
Galicia	0	0	1.270	10	28	0	1.677	6	1.748	26	2	0	1	61	9	873	6	5.717

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

7.2.11. Contratos convertidos en indefinidos

No 2018 realizáronse 43.101 conversións en indefinidos de contratos temporais (2017: 33.382).

A maior porcentaxe de conversións en indefinidos realizouse nos contratos eventuais de circunstancias de produción con 25.351 en 2018 e 21.327 en 2017, os de obra ou servizo chegaron a 13.678, os de prácticas a 1.638 e os de interinidade 1.158.

As conversións e indefinidos supuxeron en 2018 un 54,95% do total no grupo de homes e no colectivo feminino representaron un 45,05% do total

Cadro 7.37

**Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias.
Ambos os dous sexos. Galicia. 2018**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	6.470	1.405	1.269	4.534	13.678
Eventual circunstancias produción	10.632	3.378	2.354	8.987	25.351
Interinidade	542	142	90	384	1.158
Temporal persoas con discapacidade	142	26	23	129	320
Substitución xubilación 64 anos	0	0	0	3	3
Prácticas	807	180	113	538	1.638
Relevo	64	12	21	108	205
Formación	246	111	109	248	714
Outros	15	3	6	10	34
Total	18.918	5.257	3.985	14.941	43.101

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.38

**Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato
e provincias. Homes. Galicia. 2018**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	3.757	756	754	2.896	8.163
Eventual circunstancias produción	5.635	1.796	1.260	4.739	13.430
Interinidade	238	47	40	143	468
Temporal persoas con discapacidade	94	21	15	96	226
Substitución xubilación 64 anos	0	0	0	1	1
Prácticas	433	92	63	266	854
Relevo	45	7	16	73	141
Formación	128	62	57	129	376
Outros	12	3	2	7	24
Total	10.342	2.784	2.207	8.350	23.683

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.39

**Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato
e provincias. Mulleres. Galicia. 2018**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	2.713	649	515	1.638	5.515
Eventual circunstancias produción	4.997	1.582	1.094	4.248	11.921
Interinidade	304	95	50	241	690
Temporal persoas con discapacidade	48	5	8	33	94
Substitución xubilación 64 anos	0	0	0	2	2
Prácticas	374	88	50	272	784
Relevo	19	5	5	35	64
Formación	118	49	52	119	338
Outros	3	0	4	3	10
Total	8.576	2.473	1.778	6.591	19.418

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.40

Contratos convertidos en indefinidos. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. 2018

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos
A Coruña	10.342	1.722	8.335	285	8.576	3.952	4.306	318	18.918	5.674	12.641	603
Lugo	2.784	349	2.393	42	2.473	1.121	1.314	38	5.257	1.470	3.707	80
Ourense	2.207	354	1.810	43	1.778	781	966	31	3.985	1.135	2.776	74
Pontevedra	8.350	1.326	6.805	219	6.591	2.926	3.378	287	14.941	4.252	10.183	506
Galicia	23.683	3.751	19.343	589	19.418	8.780	9.964	674	43.101	12.531	29.307	1.263

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.41

Contratos convertidos en indefinidos. Por duración e provincia. Galicia. 2018

	Duración en meses								Total
	<3 meses	>3 a <= 6 meses	>6 a <= 12 meses	>12 a <= 18 meses	>18 a <= 24 meses	>24 a <= 30 meses	>30 a <= 36 meses	>36 meses	
A Coruña	2.105	3.617	8.000	731	1.383	510	708	1.864	18.918
Lugo	479	997	2.390	182	332	137	263	477	5.257
Ourense	354	691	1.761	157	231	112	195	484	3.985
Pontevedra	1.730	3.103	6.295	680	1.012	444	619	1.058	14.941
Galicia	4.668	8.408	18.446	1.750	2.958	1.203	1.785	3.883	43.101

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

7.2.12. Contratos indefinidos para persoas con discapacidade (Lei 27/2009 e RD Lei 20/2012)

As persoas con discapacidade deberán ter recoñecido un grao mínimo de discapacidade igual ou superior o 33% e estar inscritas nos servizos públicos de emprego.

A xornada pode ser a tempo completo ou parcial.

En 2018 foron 739 os contratos concertados a persoas con discapacidade, dos que o 58,59% celebrouse con homes e o 41,41% con mulleres. Ao igual que noutras modalidades contractuais indefinidas, as mulleres quedan cunha representación moi baixa. Os homes maiores de 45 anos son os máis contratados (210), seguidos da franxa de idade entre 30 e 39 anos (94). No grupo de mulleres foron máis contratadas as maiores de 45 anos (148) seguidas das de 30-39 anos (73).

En 2018 a xornada completa supuxo o 62,92%, a xornada parcial o 33,01% e os fixos discontinuos o 4,06%.

Cadro 7.42

Contratos indefinidos de persoas con discapacidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. 2018

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos
A Coruña	171	48	116	7	125	61	55	9	296	109	171	16
Lugo	72	20	51	1	37	23	12	2	109	43	63	3
Ourense	39	6	33	0	32	15	17	0	71	21	50	0
Pontevedra	151	19	126	6	112	52	55	5	263	71	181	11
Galicia	433	93	326	14	306	151	139	16	739	244	465	30

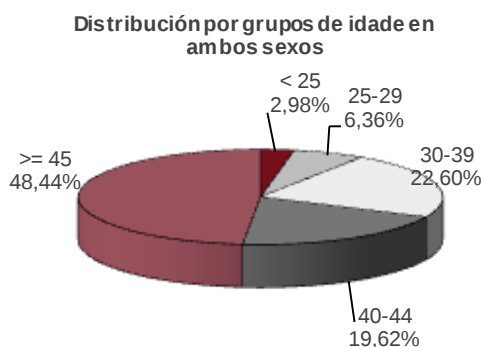
Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.43

Contratos indefinidos de persoas con discapacidade. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	3	12	42	31	83	0	9	32	20	64	296
Lugo	1	1	9	17	44	2	4	8	4	19	109
Ourense	0	4	6	12	17	2	2	11	4	13	71
Pontevedra	6	11	37	31	66	8	4	22	26	52	263
Galicia	10	28	94	91	210	12	19	73	54	148	739

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

7.2.13. Contratacións a colectivos especiais

Neste epígrafe recóllense as contratacións efectuadas a:

- Persoas con discapacidade
- Contratacións a persoas con discapacidade na CEE
- Contratacións en proxectos de investigación
- Contratacións en prácticas para persoal investigador

1- En 2018 os contratos realizados a persoas con discapacidade foron 5.666, fronte aos 5.328 en 2017, sendo o contrato temporal a persoas con discapacidade o máis utilizado, con 1.632 contratacións, seguido de eventuais por circunstancias da produción (1.432).

As contratacións deste colectivo en CEE alcanzaron os 3.284 en 2018 e 3.109 contratos en 2017.

Cadro 7.44**Contratacións a persoas con discapacidade. Por tipo de contrato e provincias. Galicia. 2018**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
indefinido ordinario (bonif/non bonif.)	46	16	2	33	97
Persoas con discapacidade (indef.)	296	109	71	263	739
Obra ou servizo	561	69	22	188	840
Eventual circunstancias produción	911	69	61	391	1.432
Interinidade	303	36	18	126	483
Temporal persoas con discapacidade	596	162	138	736	1.632
Prácticas	4	1	1	1	7
Formación	0	0	0	0	0
Outros contratos	0	0	2	0	2
Convertidos en indefinidos	220	28	45	141	434
Total	2.937	490	360	1.879	5.666

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.45**Contratacións a persoas con discapacidade en CEE.
Por tipo de contrato e provincias. Galicia. 2018**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Indefinidos ordinarios (bonif/non bonif.)	46	16	2	33	97
Obra ou servizo	561	69	22	188	840
Eventual circunstancias produción	911	69	61	391	1.432
Interinidade	207	18	10	89	324
Temporal persoas con discapacidade	148	13	10	213	384
Prácticas	0	0	0	0	0
Formación	0	0	0	0	0
Outros contratos	2	0	2	0	4
Conversión en indefinidos	126	2	25	50	203
Total	2.001	187	132	964	3.284

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

2- O contrato de traballo para a **realización dun proxecto de investigación** pode concertarse con persoal investigador, científico ou técnico. Estes contratos poderán realizalos organismos públicos de investigación, institucións sen ánimo de lucro e as universidades públicas e rexeranse polo establecido na normativa do contrato de obra ou servizo determinado (art. 12 e 15 do ET).

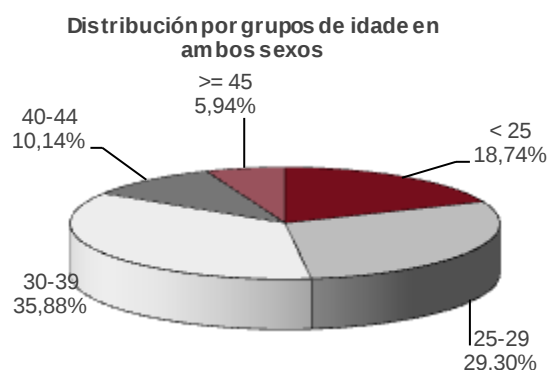
No ano 2018 concertáronse 1.844 contratos e en 2017 1.382. Os tramos de idade onde houbo maior incidencia foron os de 30-39 con 322 contratos a homes e 354 a mulleres.

Cadro 7.46

Contratacións en proxectos de investigación. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	89	152	142	47	24	74	139	171	54	21	913
Lugo	5	15	20	3	1	12	11	27	8	4	106
Ourense	0	0	5	0	1	0	3	8	4	0	21
Pontevedra	115	126	155	34	26	58	106	148	41	35	844
Galicia	209	293	322	84	52	144	259	354	107	60	1.884

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

3- O contrato en **prácticas para persoal investigador** require estar en posesión dun doutorado, sen que sexa de aplicación o límite dos catro anos dende a obtención do título. Estes contratos poderán realizalos organismos públicos de investigación, institucións sen ánimo de lucro e as universidades públicas e rexeranse polo establecido na normativa do contrato en prácticas. A súa duración non poderá ser inferior a un ano, nin exceder de cinco (art. 11 do ET)

Só se realizaron 360 contratos que reúnan estas características na Comunidade Autónoma de Galicia en 2018.

Cadro 7.47

Contratacións en prácticas para persoal investigador. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	42	47	39	4	3	35	40	45	3	3	261
Lugo	1	3	1	0	0	1	1	4	1	0	12
Ourense	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Pontevedra	8	22	2	0	0	19	26	6	2	0	85
Galicia	51	73	42	4	3	55	68	55	6	3	360

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

7.2.14 Adscricións en colaboración social

O seu obxecto é a mellora da capacidade de ocupación das persoas desempregadas a través de subvencións dos custos laborais para a contratación de persoas

desempregadas para a execución de obras ou servizos de interese xeral e social no ámbito da colaboración coas Corporacións locais ou entidades dependentes ou vinculadas a unha Administración local.

Non houbo adscricións en 2017 nin en 2018.

Cadro 7.48

Adscricións temporais en colaboración social. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2018

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Galicia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.49

**Adscricións temporais en colaboración social.
Por sexos, sectores de actividade económica e provincias. Galicia. 2018**

	Homes				Mulleres				Total
	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Galicia	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

7.2.15 Prórrogas

As prórrogas a contratos en 2018 alcanzaron as 114.418 e as 109.959 en 2017

As prórrogas son, en boa medida, un reflexo dos contratos iniciais, así o maior número realizouse aos contratos eventuais por circunstancias da produción (90,06% en 2018), seguidas, a gran distancia, do de prácticas 4,72%.

Cadro 7.50

Prórrogas. Por tipo de contrato e provincias. Galicia. 2018

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.920	602	472	1.172	4.166
Eventual circunstancias produción	32.597	9.739	9.827	50.887	103.050
Interinidade	143	17	34	50	244
Temporal persoas con discapacidade	296	80	58	337	771
Relevo	2	0	0	4	6
Substitución xubilación 64 anos	0	0	0	0	0
Xubilación parcial	6	0	0	1	7
Prácticas	2.405	524	419	2.059	5.407
Formación	200	72	54	207	533
Outros contratos	94	19	12	109	234
Total	37.663	11.053	10.876	54.826	114.418

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Se nos centramos na duración, o 61,41% realizáronse por 3 meses, o 23,51% por períodos de 3 a 6 meses e un 14,81% por períodos de 6 a 12 meses.

Cadro 7.51

Prórrogas. Por duración e provincia. Galicia. 2018

	Duración en meses						Total
	<3 meses	>3 a <= 6 meses	>6 a <= 12 meses	>12 a <= 18 meses	>18 a <= 24 meses	>24 meses	
A Coruña	20.118	10.644	6.754	133	13	1	37.663
Lugo	6.191	2.926	1.918	12	4	2	11.053
Ourense	6.495	2.798	1.554	24	4	1	10.876
Pontevedra	37.463	10.530	6.722	95	14	2	54.826
Galicia	70.267	26.898	16.948	264	35	6	114.418

Fonte: SEPE, Estadística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Por sexos, a distribución é un 53,85% realizadas a homes e un 46,15% a mulleres.

O tramo de idade onde maior número de prórrogas se rexistraron foi de 25 a 44 anos, 39.562 homes e 33.118 mulleres en 2018, seguido do colectivo de >45 anos (12.596 en homes e 11.680 mulleres).

No sector servizos, foi onde maior número de prorrogas se rexistraron, alcanzando o 80,41%, seguido a gran distancia polo sector de industria co 12,86%.

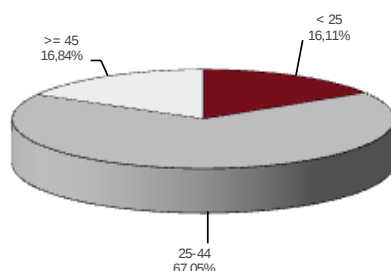
Cadro 7.52

Prórrogas. Por sexos, idade, sector de actividade e provincias. Galicia. 2018

	Homes			Mulleres			Sector de actividade				Total
	< 25	25-44	>= 45	< 25	25-44	>= 45	Agricultura	Industria	Construcción	Servizos	
A Coruña	3.094	11.812	4.171	3.031	11.528	4.027	613	4.645	2.821	29.584	75.326
Lugo	1.031	3.416	1.178	882	3.352	1.194	558	965	422	9.108	22.106
Ourense	891	4.128	1.025	708	3.071	1.053	145	1.277	371	9.083	21.752
Pontevedra	4.442	20.206	6.222	3.383	15.167	5.406	373	7.879	2.048	44.526	109.652
Galicia	9.458	39.562	12.596	8.004	33.118	11.680	1.689	14.766	5.662	92.301	228.836

Fonte: SEPE, Estadística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

7.3. Contratación a persoas estranxeiras

Debido ao incremento de persoas estranxeiras que exerce a súa actividade laboral en Galicia e en España, tanto de procedencia comunitaria coma extracomunitaria, consideramos de interese reflectir a situación contractual deste colectivo.

O total de contratos rexistrados de persoas estranxeiras, tanto comunitarias coma extracomunitarias, foi de 67.523 en 2018.

Os contratos concertados con persoas comunitarias chegaron aos 22.030 en 2018 e 19.173 en 2017, e deles, en 2018, 10,27% fórono baixo a modalidade de indefinidos, 5,35% conversións en indefinidos e 84,38% contratos temporais.

Os contratos rexistrados de persoas non comunitarias alcanzaron os 45.439 en 2018 e 36.681 en 2017.

Cadro 7.53

Contratos a persoas estranxeiras segundo tipo de contrato e provincias. Galicia. Decembro 2018

	Total	Persoas estranxeiras comunitarias				Persoas estranxeiras extracomunitarias			
		Total	Indefinidos iniciais	Convertidos en indefinidos	Temporais	Total	Indefinidos iniciais	Convertidos en indefinidos	Temporais
A Coruña	26.014	7.010	877	331	5.802	19.004	2.080	628	16.296
Lugo	10.697	3.787	356	201	3.230	6.910	1.036	284	5.590
Ourense	6.400	2.998	245	189	2.564	3.402	317	160	2.925
Pontevedra	24.412	8.235	784	457	6.994	16.177	1.261	508	14.408
Galicia	67.523	22.030	2.262	1.178	18.590	45.493	4.694	1.580	39.219

Fonte: SEPE, contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.54

Contratos a persoas estranxeiras segundo sexo, idade e sectores por provincias. Galicia. Decembro 2018

	Total	Homes			Mulleres			Sectores			
		< 25 anos	25 - 45 anos	> 45 anos	< 25 anos	25 - 45 anos	> 45 anos	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
A Coruña	26.014	1.922	9.636	3.334	1.926	7.278	1.918	1.718	2.016	2.159	20.121
Lugo	10.697	968	3.803	1.163	937	3.019	807	2.534	519	362	7.282
Ourense	6.400	535	1.995	855	438	1.893	684	587	804	329	4.680
Pontevedra	24.412	1.899	8.909	3.657	1.368	6.359	2.220	1.448	3.331	1.447	18.186
Galicia	67.523	5.324	24.343	9.009	4.669	18.549	5.629	6.287	6.670	4.297	50.269

Fonte: SEPE, contratos rexistrados. Decembro 2018.

Conclusións da contratación

1º De todo o exposto neste capítulo pódese concluír que tras varios anos cunha redución no número de contratos, no 2015 aumentan as contratacións, alcanzando os 878.053 contratos rexistrados en Galicia, e segue a tendencia en 2016 con 915.618 e en 2017 con 987.580 e en 2018 con 1.039.025.

2º En 2018 a modalidade de contrato eventual segue sendo a máis utilizada con 525.538 contratos celebrados. En segundo lugar encóntrase o contrato de obra ou servizo determinado con 342.322. Este tipo de contrato sumado ao anterior alcanzaron un 83,52% da contratación de 2018.

3º Os contratos indefinidos ordinarios (bonificados e non bonificados) seguen tendo unha moi baixa representación porcentual cun 5,2% da contratación inicial.

4º A rotación do asalariado galego (número de contratos eventuais que, por termo medio, se concertan con cada asalariado temporal) alcanzou os 3,99 contratos no

caso das mulleres e os 4,69 nos homes en 2018 incrementando ao ano anterior no total. A media en España foi de 4,10 no grupo de mulleres e de 5,28 no de homes.

Cadro 7.55

Rotación do persoal asalariado con contrato temporal. Galicia/España. 2017/2018

	Galicia				España			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Contratos temporais	490.938	508.533	449.771	472.725	11.024.660	11.886.580	8.558.071	8.908.125
Asalariados/as temporais	103,5	108,3	121,2	118,5	2.146,3	2.251,1	2.105,9	2.168,4
Rotación	4,74	4,69	3,71	3,99	5,14	5,28	4,06	4,10

Datos EPA en miles de persoas.

Elaboración propia.

Fonte: EPA e SEPE, Estatística de contratos rexistrados.

5º Mantense unha elevada porcentaxe de persoal asalariado temporal, especialmente no colectivo feminino, e aumentan as distancias entre o grupo de homes e de mulleres entre 2018 e 2017.

Cadro 7.56

Persoal asalariado sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. Galicia. 2017- 2018

	Indefinido				Temporal			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Asalariados/as sector público	79,2	81,6	72,7	70,5	20,8	18,4	27,3	29,5
Asalariados/as sector privado	74,0	74,2	71,3	70,9	26,0	25,8	28,7	29,1

En porcentaxe.

Elaboración propia 2018.

Fonte: EPA.

Cadro 7.57

Persoal asalariado sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. España. 2017-2018

	Indefinido				Temporal			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Asalariados/as sector público	81,4	82,1	71,6	72,4	18,6	18,3	28,4	28,1
Asalariados/as sector privado	72,8	75,2	72,6	72,8	27,2	27,1	27,4	27,0

En porcentaxe.

Elaboración propia.

Fonte: EPA.

6º Seguen existindo determinas modalidades contractuais maioritariamente femininas como son o contrato de interinidade ou os concertados a tempo parcial, e outras maioritariamente masculinas como o contrato de relevo ou xubilación parcial. Por sectores de actividade, só no sector servizos a contratación das mulleres supera a dos homes.

7º Para finalizar e como complemento á información recollida neste capítulo engadimos os último cadros sobre contrato indefinido de apoio a emprendedoras e emprendedores, que é aquel que se establece a xornada completa ou parcial, con

período de proba dun ano, e para empresas con menos de 50 persoas traballadoras. Segundo a persoa contratada poden ter dereito a distintos incentivos fiscais e bonificacións de cotas á Seguridade Social.

Cadro 7.58

Contratos de emprendedores/as. Por sexo e provincia. Galicia. 2018

	Homes	Mulleres	Total ambos sexos
A Coruña	206	154	360
Lugo	53	45	98
Ourense	34	31	65
Pontevedra	165	163	328
Galicia	458	393	851

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

As franxas de idade con maior representación son a de 25-29 anos e a de 30-34.

Cadro 7.59

Contratos de emprendedores/as según idade. Galicia. 2018

	De 16-19 años	De 20-24 años	De 25-29 años	De 30-34 años	De 35-39 años	De 40-44 años	De 45-49 años	De 50-54 años	De 55-59 años	De >59 años	Total
A Coruña	6	66	62	54	47	37	38	25	17	8	360
Lugo	1	13	17	22	6	9	9	13	7	1	98
Ourense	1	12	13	5	6	7	10	5	4	2	65
Pontevedra	14	44	48	59	30	44	50	22	14	3	328
Galicia	22	135	140	140	89	97	107	65	42	14	851

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

Cadro 7.60

Contratos de emprendedores/as segundo gran grupo de ocupación e sección da actividade económica. Galicia. 2018

	Ocupacións militares	1 directivos/as xerentes	2 Técnicos/as cient. e intelec.	3 Técnicos/as prof. apoio	4 Empregados/as contab. e admin.	5 Trab. serv. restauración	6 Trab. cual. agricultura	7 Artes. trab. ind. manuf.	8 Operadores/as inst. maquinaria	9 Ocupacións elementais	Total
Agricultura, gandería silvicultura e pesca		1		2	4	8	30	7	11	121	184
Industrias extractivas			1			1			1	1	3
Industria manufacturera		12	23	102	98	78	1		116	180	
Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e A.A.			2		2			302			
Fornecemento de auga, saneamento, x. residuos e descont.			1	2	2		1		16		
Construción		2	34	115	139	9			34	19	
Comercio por xunto e polo múdo; rep. de v. motor		13	122	291	355	1.602	3	5	152	188	
Transporte e almacenamento		12	2	15	106	22		480	1.136	410	2.183
Hostalaría		18	15	30	123	3.821		289	63	87	4.446
Información e comunicacións		8	67	90	78	24		14	2	1.214	1.497
Actividades financeiras e de seguros		3	4	18	66	7		20	1	12	131
Actividades inmobiliarias		6	4	128	106	22		5	2	2	275
Actividades profesionais, científicas e técnicas		7	146	132	301	29		4	8	23	650
Actividades administrativas e servizos auxiliares		8	26	61	169	48	7	4	45	30	398
Administración pública e Defensa; SS obligatoria				2	2			14		161	179
Educación		1	54	42	46	15		37	2	1	198
Actividades sanitarias e de servizos		5	108	71	55	15		4	4	12	270
Actividades artísticas, recreativas e de entretemento		3	9	114	76	61	1	1	3	24	292
Outros servizos		10	16	25	58	184	1	2	13	33	342
Actividades fogares como empregadores de persoal...								7		38	45
Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais								22		7	29
Indeterminado											0
Sen Emprego anterior											0
Galicia	0	109	634	1.240	1.786	5.946	44	1.213	1.609	2.563	15.144

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2018.

7.4. Empresas de traballo temporal

Inclúense neste apartado as empresas de traballo temporal autorizadas inicialmente pola Lei 14/1994, do 1 de xuño, que, realizando os contratos de posta a disposición, poden supoñer unha importante canalización da ocupación.

Sendo competencia da comunidade autónoma tanto a autorización como o rexistro, contabilízanse, ademais, todas aquelas empresas de traballo temporal que posúen centros de traballo en Galicia e que son autorizadas polo Ministerio de Traballo, Migracións y Seguridade Social, por ser o seu ámbito de actuación superior ao da comunidade autónoma.

Pódese ver no cadro 7.61, segundo datos do Ministerio de Traballo, Migracións y Seguridade Social, que o número de empresas autorizadas para traballar como ETT en Galicia a 31 de decembro de 2018 é de 60.

O número de contratos de posta a disposición en Galicia durante 2018 ascende en total á cifra de 181.393 e en 2017 a 164.066, correspondendo o maior número aos realizados na provincia de Pontevedra. Claramente as provincias da Coruña e Pontevedra agrupan o maior número de contratos de posta a disposición supoñendo a suma de ambos o 89,47% do total de Galicia.

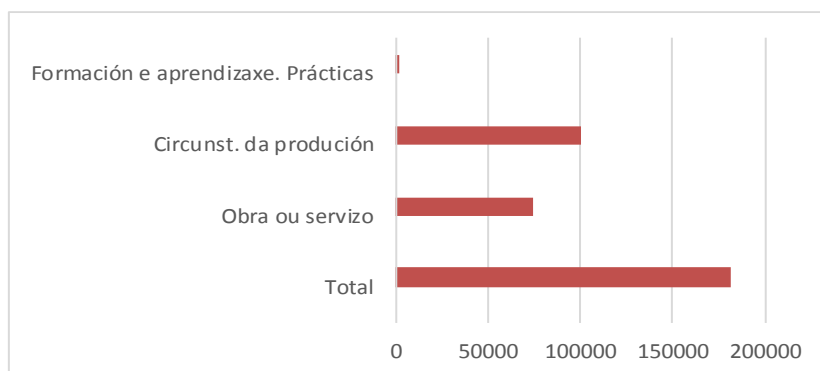
Cadro 7.61

Empresas de traballo temporal, cesión de persoas traballadoras e contratos de posta a disposición, segundo supostos de utilización, por provincia do centro de traballo da empresa de traballo temporal. Galicia. 2018

	Empresas de traballo temporal	Cesión de persoas traballadoras	Contratos de posta a disposición			
			Total	Obra ou servizo	Circunst. da produción	Formación e aprendizaxe. Prácticas
A Coruña	21	38.699	74.649	32.901	40.406	1.342
Lugo	10	6.049	9.661	3.904	5.077	680
Ourense	9	6.203	9.445	3.933	5.227	285
Pontevedra	20	49.492	87.638	34.008	49.994	
Galicia	60	100.443	181.393	74.746	100.704	2.307

(*) Datos provisionais.

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social, Estatística de empresas de traballo temporal.

No cadro 7.62 desagreganse por comunidades autónomas os contratos de posta a disposición que totalizaron a cifra a nivel estatal de 4.084.631 en 2018 e 3.853.556 en 2017.

Cadro 7.62

Empresas de traballo temporal, cesión de persoas traballadoras e contratos de posta a disposición, segundo supostos de utilización, por comunidade autónoma do centro de traballo da empresa de traballo temporal. 2018

	Empresas de traballo temporal	Cesión de persoas traballadoras	Contratos de posta a disposición			
			Total	Obra ou servizo	Circunstancias da produción	Interinidade, formación, aprendizaxe e prácticas
Andalucía	64	216.879	404.848	177.854	222.433	4.561
Aragón	31	96.154	150.719	44.344	103.221	3.154
Asturias	17	21.904	42.683	12.610	28.576	1.497
Baleares	10	15.968	29.907	12.098	17.578	231
Canarias	26	74.961	136.219	18.231	115.986	2.002
Cantabria	14	44.359	75.046	24.405	49.797	844
Castela-A Mancha	30	91.078	147.786	42.687	103.045	2.054
Castela e León	20	116.263	202.228	40.395	158.882	2.951
Cataluña	90	485.444	758.874	340.222	399.441	19.211
C. Valenciana	71	260.678	467.664	216.146	246.076	5.442
Extremadura	6	8.935	13.181	4.678	8.374	129
Galicia	60	100.443	181.393	74.746	100.704	5.943
Madrid	87	330.182	609.486	183.193	416.839	9.454
Murcia	44	245.829	518.435	397.010	120.697	728
Navarra	21	58.599	110.676	13.147	91.581	5.948
País Vasco	40	110.988	201.465	55.480	141.573	4.412
A Ríoxa	11	21.579	33.939	4.076	28.980	883
Ceuta e Melilla	1	81	82	1	81	0
Total	643	2.300.324	4.084.631	1.661.323	2.353.864	69.444

(*) Datos a 31 de decembro.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

O cadro 7.63 efectúa a distribución dos contratos de posta a disposición por sector e división de actividade do centro de traballo da empresa usuaria, reflectindo que a industria de alimentación é a que máis contratos contén.

Cadro 7.63

Contratos de posta a disposición por sector e división da actividade do centro de traballo da empresa usuaria.
España. 2018

		ESPAÑA
Total		4.084.631
SECTOR:		
Agrario		704.434
Industria		1173.238
Construción		23.057
Servizos		2.383.902
Non clasificables		
DIVISIONS:		
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	703.001
2	Silvicultura e explotacións forestais	297
3	Pesca e acuicultura	1136
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0
7	Extracción minerais metálicos	30
8	Outras industrias extractivas	551
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	13
10	Industria da alimentación	426.350
11	Fabricación de bebidas	33.085
12	Industria do tabaco	278
13	Industria téxtil	18.856
14	Confección de roupa de vestir	19.171
15	Industria do coiro e do calzado	4.312
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	9.794
17	Industria do papel	49.215
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	33.057
19	Coquerías e refinación de petróleo	67
20	Industria química	39.619
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	39.619
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	17.138
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	85.689
24	Metalmia: fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	34.794
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	31511
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	10.936
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	11.014
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	27.288
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	24.683
30	Fabricación doutro material de transporte	15.160
31	Fabricación de mobles	5.921
32	Outras industrias manufactureiras	14.445
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	15.777
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	4.934
36	Captación, depuración e distribución de auga	805
37	Recolla e tratamento de augas residuais	819
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos: valorización	37
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	10.936
41	Construción de edificios	11.143
42	Enxeñaría civil	962
43	Actividades de construción especializada	10.952
45	Venda-reparación de vehículos de motor e motocicletas	12.840
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	253.848
47	Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	196.927
48	Transporte terrestre e por tubaxe	99.728
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	3.085
51	Transporte aéreo	1.251
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	465.437
53	Actividades postais e de correo	22.925
55	Servizos de aloxamento	391.454
56	Servizos de comidas e bebidas	17.311
58	Edición	5.819
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	96.840
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	21568
61	Telecomunicacións	7.357
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	13.134
63	Servizos de información	3.670
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	37.591
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	3.220
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	3.155
68	Actividades inmobiliarias	4.727
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	5.997
70	Actividades das sedes centrais: actividades consultoría de xestión empresarial	11.726
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	27.215
72	Investigación e desenvolvemento	2.466
73	Publicidade e estudos de mercado	16.006
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	12.113
75	Actividades veterinarias	80
77	Actividades de aluguer	43.285
78	Actividades relacionadas co emprego	1.281
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	1.241
80	Actividades de seguridade e investigación	1811
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	40.755
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	102.146
84	Administración pública e Defensa; Seguridade Social obrigatoria	2.193
85	Educación	9.838
86	Actividades sanitarias	2.864
87	Asistencia en establecementos residenciais	2.987
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	8.301
90	Actividades de creación artística e espectáculo	9.038
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	4.841
92	Actividades de xogos de azar e apostas	6.426
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	29.532
94	Actividades asociativas	7.156
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	2.375
96	Outros servizos persoais	9.652
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	490
98	Actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	0
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	200
	Non clasificables	0
Total		4.084.631

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social.

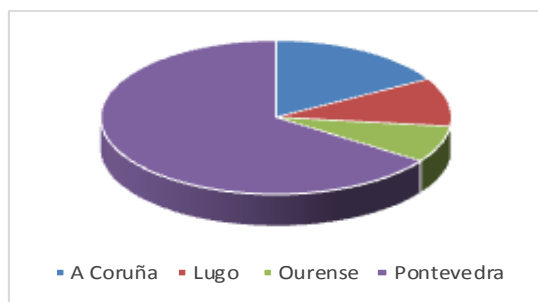
Por outra parte, nos cadros 7.64 e 7.65 pódense observar as cifras de persoas postas a disposición e contratos de posta a disposición referidos unicamente aos celebrados por empresas autorizadas pola Comunidade autónoma resaltando claramente os contratos eventuais e para obra ou servizo determinado. Así mesmo pódese contemplar que a provincia de Pontevedra supera amplamente ás demais en contratos de posta a disposición.

Cadro 7.64

Persoas traballadoras postas a disposición polas empresas de traballo temporal autorizadas pola autoridade laboral de Galicia, segundo ámbito de actuación. 2018

Persoas traballadoras	
A Coruña	2.238
Lugo	1.365
Ourense	1.032
Pontevedra	8.748
Galicia	13.383

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

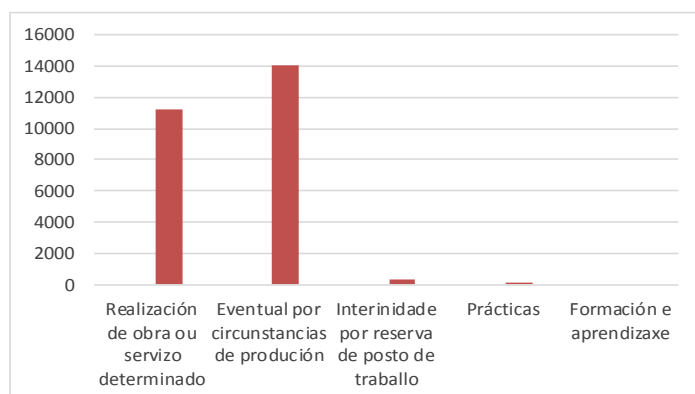

Cadro 7.65

Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola autoridade laboral de Galicia, segundo o ámbito de actuación e a modalidade de contratación. 2018

	Causa do contrato					Totais
	Realización de obra ou servizo determinado	Eventual por circunstancias de produción	Interinidade por reserva de posto de traballo	Prácticas	Formación e aprendizaxe	
A Coruña	1.902	998	179	2	0	3.081
Lugo	748	1.756	43	0	0	2.547
Ourense	973	261	18	0	0	1.252
Pontevedra	7.635	11.036	124	3	0	18.798
Galicia	11.258	14.051	364	5	0	25.678

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Examinando a evolución no cadro 7.66, polo que se refire a contratos de posta a disposición de empresas de traballo temporal autorizadas para traballar en Galicia pola Comunidade Autónoma, en xeral, no que se refire a estas empresas, incrementábase considerablemente o número de contratos en relación cos anos anteriores.

Cadro 7.66

Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola autoridade laboral de Galicia. Evolución 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	1.751	1.866	1.557	2.432	2.051	3.121	66.784	3.081
Lugo	1.389	1.534	1.812	1.969	2.393	2.718	8.887	2.547
Ourense	691	542	739	789	777	1.051	8.107	1.252
Pontevedra	12.355	11.121	9.714	10.812	13.556	18.315	81.120	18.798
Galicia	16.186	15.063	13.822	16.002	18.777	25.205	164.898	25.678

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, Secretaría Xeral de Emprego.

Pode observarse no cadro 7.67 a evolución desagregada polas causas dos contratos en que se reflicte que claramente aumentan en case todas elas.

Cadro 7.67**Contratos de posta á disposición nas empresas autorizadas pola autoridade laboral de Galicia.
Evolución 2012-2018****Total contratos**

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	1.866	1.557	2.432	2.051	3.128	66.784	3.081
Lugo	1.534	1.812	1.969	2.393	2.718	8.887	2.547
Ourense	542	739	789	777	1.051	8.107	1.252
Pontevedra	11.121	9.714	10.812	13.556	18.315	81.120	18.798
Total	15.063	13.822	16.002	18.777	25.212	164.898	25.678

Realización de obra ou servizo determinado

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	1.645	1.179	1.411	1.127	1.610	29.037	1.902
Lugo	335	430	450	756	1.005	3.564	748
Ourense	474	449	586	701	916	3.882	973
Pontevedra	4.824	4.358	5.064	6.024	6.980	32.724	7.635
Total	7.278	6.416	7.511	8.608	10.511	69.207	11.258

Eventual por circunstancias de produción

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	48	222	762	692	1.352	36.717	998
Lugo	837	767	761	1.018	1.023	4.292	1.756
Ourense	50	280	193	47	115	3.900	261
Pontevedra	6.095	5.270	5.595	7.415	11.190	44.581	11.036
Total	7.030	6.539	7.311	9.172	13.680	89.490	14.051

Interinidade

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	143	146	253	232	162	1.001	179
Lugo	362	615	758	619	690	1.018	43
Ourense	18	8	10	29	20	325	18
Pontevedra	202	85	147	115	144	3.784	124
Total	725	854	1.168	995	1.016	6.128	364

Prácticas

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	143	146	253	0	4	21	2
Lugo	362	615	758	0	0	13	0
Ourense	18	8	10	0	0	0	0
Pontevedra	202	85	147	0	1	66	3
Total	725	854	1.168	0	5	100	5

Formación e aprendizaxe

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	30	10	6	0	0	8	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	2	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	1	4	2	0	1	0
Total	30	13	10	2	0	9	0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

A negociación colectiva

8

Carmen Cabanas Carlín

Capítulo 8. A NEGOCIACIÓN COLECTIVA

Parte I. A negociación colectiva en Galicia

8.1. Introducción e metodoloxía

A primeira parte deste capítulo recolle unha análise dos convenios colectivos asinados e revisados durante o ano 2018 en Galicia, centrándose na súa distribución segundo os ámbitos territorial, funcional, temporal e persoal así como nos datos que recollen respecto do incremento salarial e a xornada.

A análise máis pormenorizada das cláusulas doutro tipo que recollen os convenios asinados neste ano poderá consultarse no informe da “Situación da Negociación Colectiva en Galicia 2018” que tamén elabora este Consello.

O criterio de inclusión que se utiliza é o da vixencia económica, polo que os convenios que se teñen en conta son os asinados e revisados en 2018 que teñen vixencia e efectos económicos durante ese ano así como os convenios asinados ou revisados nos últimos días do ano anterior que teñen vixencia e inicio de efectos en 2018. Non se consideraron aqueles convenios que, aínda que foron asinados ou revisados durante o ano 2018, non teñen efectos económicos para ese ano.

Tense en conta a negociación colectiva estatutaria, de eficacia xeral, os pactos extraestatutarios e os acordos reguladores para persoal funcionario e pactos de tipo mixto que regulan de xeito unitario a todo tipo de persoal que presta servizos nas distintas administracións públicas, na medida en que se ten coñecemento deles.

Os datos estatísticos que figuran neste informe foron elaborados tendo en conta o contido dos convenios colectivos e o establecido nas follas estatísticas que de xeito preceptivo os acompañan.

Desde a posta en marcha do programa *REGCON* para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo por medios telemáticos, a información extráese directamente do programa desde este Consello.

Para o cálculo da media ponderada do incremento salarial pactado tivéronse en conta os incrementos salariais indicados nos convenios de xeito porcentual e as cláusulas de revisión salarial recollidas neles de igual xeito, sen ter en conta os incrementos lineais ou os convenios nos que se indican varios incrementos.

Para determinar a xornada media pactada tivéronse en conta unicamente os convenios que a regulan de xeito anual, que foron 123 en 2018 (o 69,49% do total de convenios asinados e revisados nese ano).

Inclúese así mesmo unha análise das inaplicacións rexistradas en 2018 e da situación da ultraactividade a 31 de decembro de 2018 dos convenios colectivos de sector en Galicia que se acompañan como anexos a este capítulo.

A segunda parte do capítulo refírese aos convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a persoas traballadoras en Galicia.

A información recóllese dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2018 ou posterior, combinando esta información coa extraída do programa *REGCON* co fin de recoller só os que afectan a persoas traballadoras nalgunha das catro provincias galegas.

Nos convenios de sector o dato do número de persoas traballadoras ás que afectan foi elaborado polo IGE baseándose no traballo realizado neste Consello no que se recollen os CNAE's incluídos no ámbito de aplicación dos ditos convenios.

A fonte dos datos remitidos polo IGE son as Contas de cotización á Seguridade Social (Tesourería Xeral da Seguridade Social).

Nos convenios de empresa estes datos recóllense dos extraídos do programa *REGCON* e/ou contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas.

8.2. Estrutura da negociación colectiva

A 31 de decembro de 2018 existen en Galicia 1.006 convenios colectivos, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente, que afectan a 492.003 persoas traballadoras.

No Cadro 8.1 pode apreciarse a evolución no período 2013 – 2018.

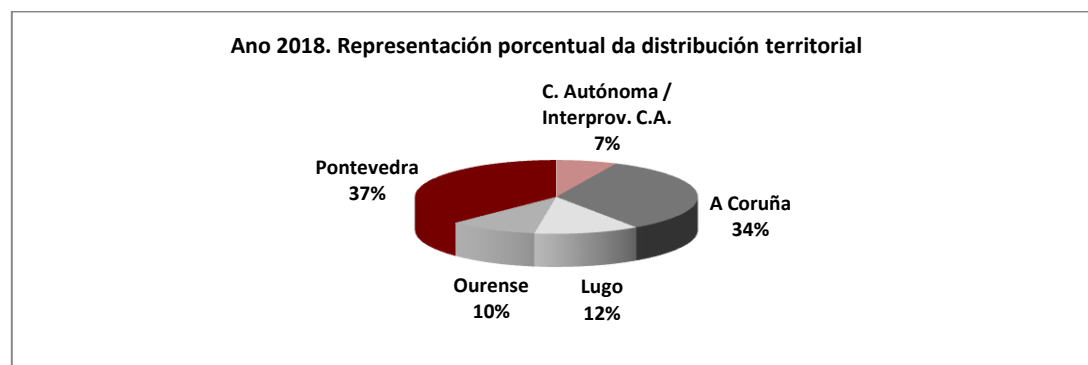
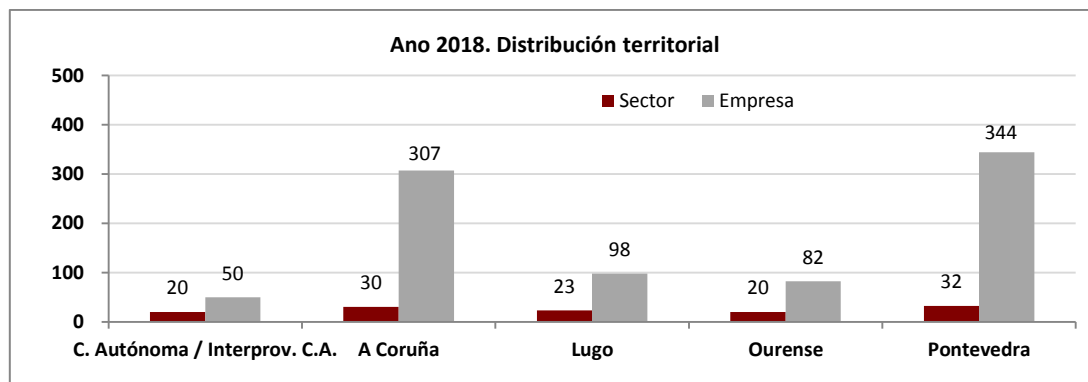
Cadro 8.1

**Evolución da estrutura global da negociación colectiva. Por provincias.
Galicia. 2013 - 2018**

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	17	30	23	20	32	122
Empresa	46	255	78	68	291	738
Total 2013	63	285	101	88	323	860
Sector	17	30	23	20	32	122
Empresa	48	272	83	69	302	774
Total 2014	65	302	106	89	334	896
Sector	17	30	23	20	32	122
Empresa	50	281	84	72	307	794
Total 2015	67	311	107	92	339	916
Sector	17	30	23	20	32	122
Empresa	50	294	87	72	320	823
Total 2016	67	324	110	92	352	945
Sector	19	30	23	20	32	124
Empresa	49	300	93	76	335	853
Total 2017	68	330	116	96	367	977
Sector	20	30	23	20	32	125
Empresa	50	307	98	82	344	881
Total 2018	70	337	121	102	376	1.006

Neste cómputo total contabilízanse convenios colectivos e acordos reguladores

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Refírense estes datos a convenios de empresa e de sector negociados en Galicia, incluíndo neste total tamén aqueles pactos de eficacia limitada e acordos reguladores dos que se ten coñecemento.

Durante o ano 2018 asináronse e/ou revisáronse 177 convenios colectivos (148 convenios asinados e 29 revisados), dos que 36 son de sector (27 asinados e 9 revisados) e 141 son de empresa (121 asinados e 20 revisados).

O Cadro 8.2 reflicte estes datos por provincias.

Cadro 8.2

Convenios asinados e revisados. Galicia. Ano 2018.

	CONVENIOS ASINADOS			CONVENIOS REVISADOS			TOTAL ASINADOS E REVISADOS		
	Empresa	Sector	Total	Empresa	Sector	Total	Empresa	Sector	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.									
Núm. Convenios	3	2	5	2	2	4	5	4	9
Núm. Traballad.	565	9.438	10.003	541	7.621	8.162	1.106	17.059	18.165
Homes	298	1.333	1.631	432	1.106	1.538	730	2.439	3.169
Mulleres	267	8.105	8.372	109	6.515	6.624	376	14.620	14.996
A Coruña									
Núm. Convenios	28	7	35	5	5	10	33	12	45
Núm. Traballad.	2.357	76.648	79.005	682	44.236	44.918	3.039	120.884	123.923
Homes	1.520	62.547	64.067	268	30.799	31.067	1.788	93.346	95.134
Mulleres	837	14.101	14.938	414	13.437	13.851	1.251	27.538	28.789
Lugo									
Núm. Convenios	17	5	22	5	0	5	22	5	27
Núm. Traballad.	1.858	5.550	7.408	301	0	301	2.159	5.550	7.709
Homes	1.485	4.525	6.010	173		173	1.658	4.525	6.183
Mulleres	373	1.025	1.398	128		128	501	1.025	1.526
Ourense									
Núm. Convenios	14	4	18	1	1	2	15	5	20
Núm. Traballad.	1.035	13.821	14.856	11	420	431	1.046	14.241	15.287
Homes	793	6.000	6.793	4	275	279	797	6.275	7.072
Mulleres	242	7.821	8.063	7	145	152	249	7.966	8.215
Pontevedra									
Núm. Convenios	59	9	68	7	1	8	66	10	76
Núm. Traballad.	4.755	52.581	57.336	5.766	29.729	35.495	10.521	82.310	92.831
Homes	2.845	28.302	31.147	4.670	25.177	29.847	7.515	53.479	60.994
Mulleres	1.910	24.279	26.189	1.096	4.552	5.648	3.006	28.831	31.837
Galicia									
Núm. Convenios	121	27	148	20	9	29	141	36	177
Núm. Traballad.	10.570	158.038	168.608	7.301	82.006	89.307	17.871	240.044	257.915
Homes	6.941	102.707	109.648	5.547	57.357	62.904	12.488	160.064	172.552
Mulleres	3.629	55.331	58.960	1.754	24.649	26.403	5.383	79.980	85.363

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

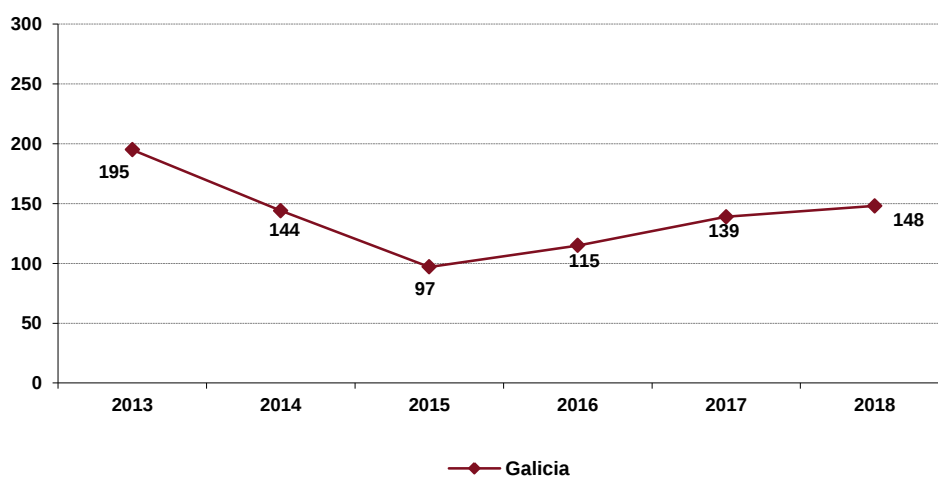
Nos Cadros 8.3a e 8.3b pode apreciarse a evolución no número de convenios asinados e revisados no período 2013 – 2018.

Cadro 8.3a

Evolución dos convenios colectivos asinados. Por provincias.
Galicia. 2013 - 2018

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	4	11	4	6	16	41
Empresa	10	45	17	9	73	154
Total 2013	14	56	21	15	89	195
Sector	1	4	3	2	5	15
Empresa	4	38	15	4	68	129
Total 2014	5	42	18	6	73	144
Sector	3	1	1	1	4	10
Empresa	6	24	6	10	41	87
Total 2015	9	25	7	11	45	97
Sector	2	0	5	0	8	15
Empresa	6	33	11	6	44	100
Total 2016	8	33	16	6	52	115
Sector	4	9	1	5	3	22
Empresa	2	28	14	8	65	117
Total 2017	6	37	15	13	68	139
Sector	2	7	5	4	9	27
Empresa	3	28	17	14	59	121
Total 2018	5	35	22	18	68	148

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

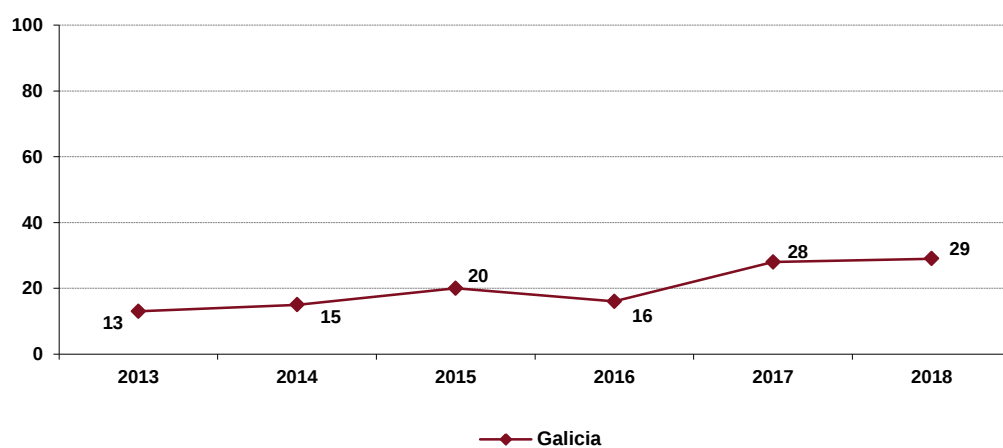

Cadro 8.3b

Evolución dos convenios colectivos revisados.
Por provincias. Galicia. 2013 - 2018

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	2	0	0	0	1	3
Empresa	0	2	2	0	6	10
Total 2013	2	2	2	0	7	13
Sector	1	2	0	0	0	3
Empresa	0	1	5	2	4	12
Total 2014	1	3	5	2	4	15
Sector	1	2	4	0	2	9
Empresa	0	1	3	1	6	11
Total 2015	1	3	7	1	8	20
Sector	1	3	0	1	0	5
Empresa	0	2	3	0	6	11
Total 2016	1	5	3	1	6	16
Sector	4	0	0	1	3	8
Empresa	1	5	2	2	10	20
Total 2017	5	5	2	3	13	28
Sector	2	5	0	1	1	9
Empresa	2	5	5	1	7	20
Total 2018	4	10	5	2	8	29

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Segundo se pode apreciar con maior detalle nos cadros que seguen a continuación (Cadros 8.4 e 8.4bis), asináronse por primeira vez 27 convenios en 2018.

Afectan estes convenios a 1.447 persoas traballadoras (920 homes e 527 mulleres) e só un deles é de sector (o Acordo marco galego para a subrogación do persoal adscrito á prestación do servizo de extinción de incendios e salvamento).

Cadro 8.4

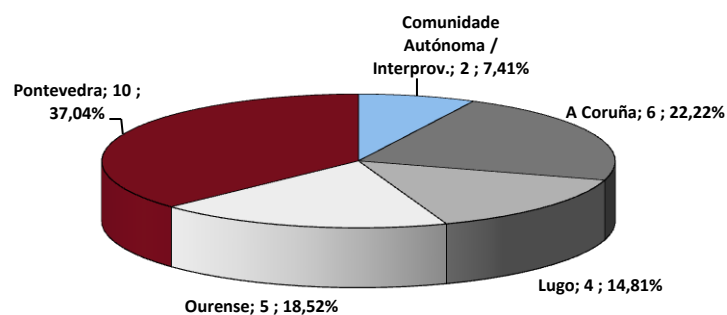
Convenios colectivos de sector e empresa asinados por vez primeira. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2018.

Sector	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca						0
Industria						0
Construción						0
Servizos	1					1
Total	1	0	0	0	0	1

Empresa	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca						0
Industria		1	1	2	2	6
Construción					1	1
Servizos	1	5	3	3	7	19
Total	1	6	4	5	10	26

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Convenios colectivos negociados por primeira vez. Porcentaxe provincial. Ano 2018.

Cadro 8.4bis

Convenios colectivos asinados por primeira vez. Galicia. 2018.

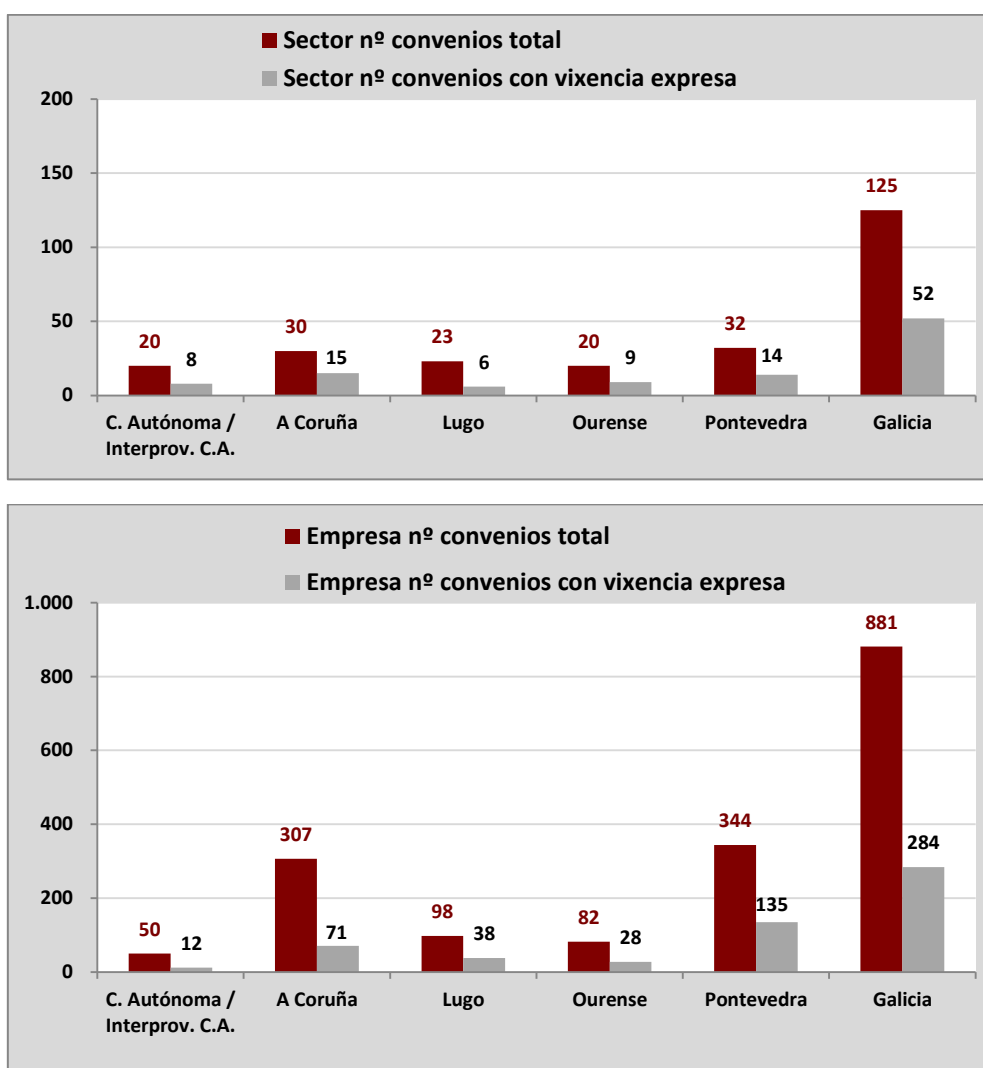
		EMPRESA	SECTOR	TOTAL
C. Autónoma / Interprov. C.A.				
	Núm. Convenios	1	1	2
	Núm. Traballad.	183	438	621
	<i>Homes</i>	123	433	556
	<i>Mulleres</i>	60	5	65
A Coruña				
	Núm. Convenios	6	0	6
	Núm. Traballad.	274	0	274
	<i>Homes</i>	59		59
	<i>Mulleres</i>	215		215
Lugo				
	Núm. Convenios	4	0	4
	Núm. Traballad.	106	0	106
	<i>Homes</i>	54		54
	<i>Mulleres</i>	52		52
Ourense				
	Núm. Convenios	5	0	5
	Núm. Traballad.	108	0	108
	<i>Homes</i>	76		76
	<i>Mulleres</i>	32		32
Pontevedra				
	Núm. Convenios	10	0	10
	Núm. Traballad.	338	0	338
	<i>Homes</i>	175		175
	<i>Mulleres</i>	163		163
Galicia				
	Núm. Convenios	26	1	27
	Núm. Traballad.	1.009	438	1.447
	<i>Homes</i>	487	433	920
	<i>Mulleres</i>	522	5	527

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Se ademais dos convenios asinados neste ano se teñen en conta os convenios asinados en anos anteriores con vixencia para 2018 ou posterior, o número de convenios con vixencia expresa para 2018 é de 336.

Afectan estes convenios a 347.567 persoas traballadoras e deles 52 son de sector (o 41,6% do total dos convenios de sector existentes) e afectan a 317.065 persoas traballadoras e 284 son de empresa (o 32,24% do total dos de empresa existentes) e afectan a 30.502 persoas traballadoras.

Nos gráficos que seguen a continuación pode apreciarse o número de convenios existentes e o dos que teñen vixencia expresa por provincias.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

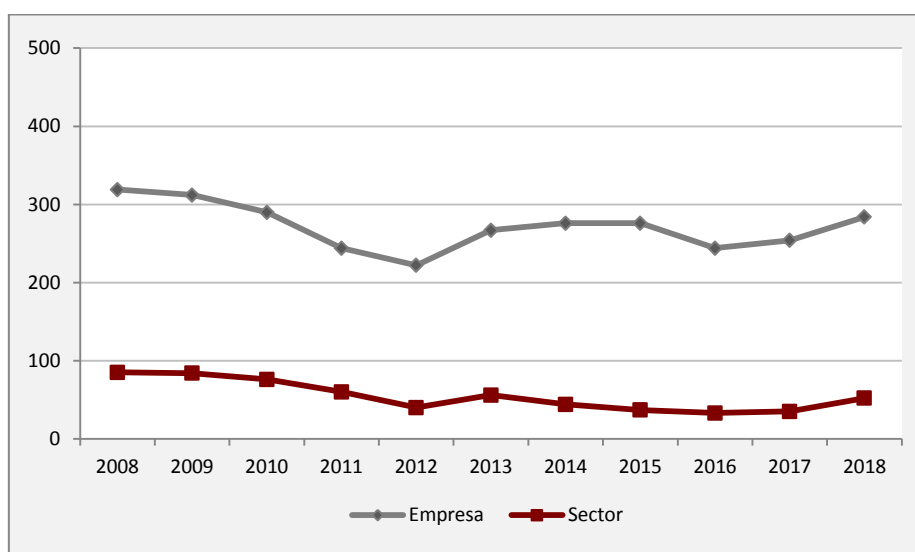
O Cadro 8.5 recolle a evolución dos convenios con vixencia expresa no período 2008 – 2018.

Cadro 8.5

Evolución convenios con vixencia expresa. Galicia. 2008 - 2018

	Empresa	Sector	Total	Núm. Traballad.
2008	319	85	404	399.140
2009	312	84	396	407.891
2010	290	76	366	271.855
2011	244	60	304	261.557
2012	222	40	262	131.172
2013	267	56	323	298.486
2014	276	44	320	264.723
2015	276	37	313	211.164
2016	244	33	277	135.558
2017	254	35	289	206.643
2018	284	52	336	347.567

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

8.3. Ámbitos de aplicación

8.3.1. Funcional

Dos 177 convenios asinados ou revisados este ano, o 20,34% son de sector (36 convenios) e o 79,66% de empresa (141 convenios).

Tal e como veremos na análise do ámbito persoal, a maioría das persoas traballadoras e das empresas están afectadas por convenios de sector.

Segundo se pode apreciar no Cadro 8.6, concéntranse estes convenios no sector servizos e na industria.

Cadro 8.6

Convenios colectivos asinados e revisados. Por sector e grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2018.

	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Convenios de sector asinados	-	-	-	2	2
Convenios de sector revisados	-	-	-	2	2
Convenios de empresa asinados	-	-	-	3	3
Convenios de empresa revisados	1	1	-	-	2
A Coruña					
Convenios de sector asinados	-	1	2	4	7
Convenios de sector revisados	-	3	-	2	5
Convenios de empresa asinados	-	15	-	13	28
Convenios de empresa revisados	-	3	-	2	5
Lugo					
Convenios de sector asinados	-	2	1	2	5
Convenios de sector revisados	-	-	-	-	0
Convenios de empresa asinados	-	8	2	7	17
Convenios de empresa revisados	-	1	-	4	5
Ourense					
Convenios de sector asinados	-	-	1	3	4
Convenios de sector revisados	-	-	-	1	1
Convenios de empresa asinados	-	6	-	8	14
Convenios de empresa revisados	-	-	-	1	1
Pontevedra					
Convenios de sector asinados	-	2	-	7	9
Convenios de sector revisados	-	1	-	-	1
Convenios de empresa asinados	-	31	1	27	59
Convenios de empresa revisados	-	3	-	4	7
Galicia					
Convenios de sector asinados	0	5	4	18	27
Convenios de sector revisados	0	4	0	5	9
Convenios de empresa asinados	0	60	3	58	121
Convenios de empresa revisados	1	8	0	11	20

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

A distribución destes convenios por provincias e por seccións da CNAE 2009 pode apreciarse no Cadro 8.6bis.

Cadro 8.6bis

Convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias e seccións da CNAE 2009. Galicia. 2018.

TOTAL CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS EN 2018	C. Autónoma/ Interprov.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
SECCIÓN CNAE 2009						
A Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	1	-	-	-	-	1
B Industrias extractivas	-	2	1	-	1	4
C Industria manufacturera	-	13	7	4	31	55
D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	-	-	-	-	-	0
E Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	1	7	3	2	5	18
F Construción	-	2	3	1	1	7
G Comercio por xunto e ao retalho; reparación de vehículos de motor e motocicletas	-	6	4	4	8	22
H Transporte e almacenamento	1	5	1	-	13	20
I Hostalería	-	2	1	-	1	4
J Información e comunicacións	1	1	1	-	-	3
K Actividades financeiras e de seguros	-	-	-	-	-	0
L Actividades inmobiliarias	-	-	-	-	-	0
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	-	2	-	-	-	2
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	-	3	3	1	6	13
O Administración Pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	1	-	2	6	2	11
P Educación	-	-	-	-	-	0
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	2	1	-	2	3	8
R Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	-	1	1	-	5	7
S Outros servizos	2	-	-	-	-	2
T Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	-	-	-	-	-	0
U Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	-	-	-	-	-	0

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

8.3.2. Territorial

Igual que en anos anteriores o ámbito territorial de negociación máis empregado foi o provincial, tan só o 5,08% dos convenios asinados e/ou revisados en 2018 foron de ámbito superior á provincia.

Por provincias, tal e como ven sendo habitual, Pontevedra é a que tivo máis actividade negociadora, o 42,94% do total, seguida da Coruña cun 25,42%.

8.3.3. Persoal

Os convenios asinados e revisados en Galicia no ano 2018 afectaron a 257.915 persoas traballadoras, das que 172.552 son homes e 85.363 mulleres (Cadros 8.7 e 8.8).

O 93,07% teñen reguladas as súas condicións de traballo por convenios de sector.

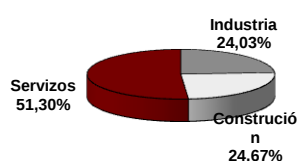
Cadro 8.7

Persoas traballadoras e empresas afectadas por convenios colectivos asinados e revisados. Sector. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2018.

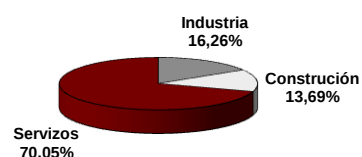
	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Núm. Empresas	-	-	-	3.661	3.661
Núm. Traballad.	-	-	-	17.059	17.059
Homes				2.439	2.439
Mulleres				14.620	14.620
A Coruña					
Núm. Empresas	-	2.619	4.000	8.714	15.333
Núm. Traballad.	-	24.203	51.500	45.181	120.884
Homes		22.972	48.400	21.974	93.346
Mulleres		1.231	3.100	23.207	27.538
Lugo					
Núm. Empresas	-	230	850	176	1.256
Núm. Traballad.	-	1.900	2.700	950	5.550
Homes		1.650	2.500	375	4.525
Mulleres		250	200	575	1.025
Ourense					
Núm. Empresas	-	-	250	1.260	1.510
Núm. Traballad.	-	-	5.021	9.220	14.241
Homes			4.500	1.775	6.275
Mulleres			521	7.445	7.966
Pontevedra					
Núm. Empresas	-	3.206	-	12.283	15.489
Núm. Traballad.	-	31.579	-	50.731	82.310
Homes		26.732		26.747	53.479
Mulleres		4.847		23.984	28.831
Galicia					
Núm. Empresas	0	6.055	5.100	26.094	37.249
Núm. Traballad.	0	57.682	59.221	123.141	240.044
Homes		51.354	55.400	53.310	160.064
Mulleres		6.328	3.821	69.831	79.980

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

**Convenios de sector
Traballadores/as afectados/as
por sectores económicos**

**Convenios de sector
Empresas afectadas
por sectores económicos**

O sector servizos é, nos convenios de sector, o que agrupa o maior número de persoas traballadoras no ano 2018 (51,30%).

Por provincias o maior número de persoas traballadoras afectadas pola negociación deste ano corresponde á Coruña seguida de Pontevedra.

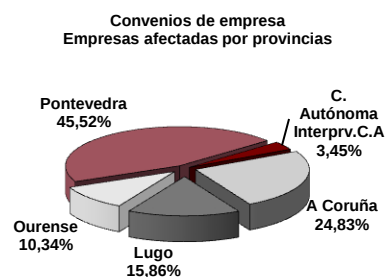
No que a empresas se refire, a negociación colectiva de 2018 afectou a 37.394 empresas.

Cadro 8.8

Persoas traballadoras e empresas afectadas por convenios colectivos asinados e revisados. Grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2018.

	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Núm. Empresas	1	1	-	3	5
Núm. Traballad.	10	531	-	565	1.106
Homes	4	428		298	730
Mulleres	6	103		267	376
A Coruña					
Núm. Empresas	-	18	-	18	36
Núm. Traballad.	-	2.059	-	980	3.039
Homes		1.384		404	1.788
Mulleres		675		576	1.251
Lugo					
Núm. Empresas	-	10	2	11	23
Núm. Traballad.	-	1.254	184	721	2.159
Homes		1.075	172	411	1.658
Mulleres		179	12	310	501
Ourense					
Núm. Empresas	-	6	-	9	15
Núm. Traballad.	-	676	-	370	1.046
Homes		584		213	797
Mulleres		92		157	249
Pontevedra					
Núm. Empresas	-	34	1	31	66
Núm. Traballad.	-	8.599	23	1.899	10.521
Homes		6.490	14	1.011	7.515
Mulleres		2.109	9	888	3.006
Galicia					
Núm. Empresas	1	69	3	72	145
Núm. Traballad.	10	13.119	207	4.535	17.871
Homes	4	9.961	186	2.337	12.488
Mulleres	6	3.158	21	2.198	5.383

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Os Cadros 8.9 e 8.10 agrupan os convenios de sector asinados e revisados en 2018 en función do número de persoas traballadoras e de empresas ás que afecta cada convenio.

Neles pode observarse que o maior número de convenios de sector asinados ou revisados nese ano concéntrase no tramo que afecta entre 1.001 e 3.000 persoas traballadoras (10 convenios, un 27,78%) seguido do tramo entre 101 e 500 persoas traballadoras (8 convenios, un 22,22%). No tramo entre 5.001 e 10.000 persoas traballadoras atópanse 7 convenios, un 19,44%.

Tendo en conta o número de empresas afectadas nos convenios colectivos de sector asinados e revisados en 2018, obsérvase que o maior número de convenios está comprendido no tramo de 101 a 500 empresas (12 convenios, un 33,33%), seguido do tramo de máis de 2.000 empresas (8 convenios, un 22,22%) e do de 0 a 50 empresas (6 convenios, un 16,67%).

Cadro 8.9

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2018.

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
51-100 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
101-500 trab.	1	25,00	3	25,00	2	40,00	1	20,00	1	10,00	8	22,22
501-1.000 trab.	1	25,00	-	0,00	1	20,00	1	20,00	1	10,00	4	11,11
1.001-3.000 trab.	-	0,00	4	33,33	2	40,00	1	20,00	3	30,00	10	27,78
3.001-5.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
5.001-10.000 trab.	2	50,00	1	8,33	-	0,00	2	40,00	2	20,00	7	19,44
10.001-20.000 trab.	-	0,00	1	8,33	-	0,00	-	0,00	2	20,00	3	8,33
+20.000 trab.	-	0,00	3	25,00	-	0,00	-	0,00	1	10,00	4	11,11
Total convenios	4	100	12	100	5	100	5	100	10	100	36	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 8.10

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de empresas afectadas. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2018.

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 empresas	1	25,00	2	16,67	2	40,00	-	0,00	1	10,00	6	16,67
51-100 empresas	-	0,00	2	16,67	-	0,00	1	20,00	2	20,00	5	13,89
101-500 empresas	2	50,00	2	16,67	2	40,00	4	80,00	2	20,00	12	33,33
501-1.000 empresas	-	0,00	2	16,67	1	20,00	-	0,00	-	0,00	3	8,33
1.001-2.000 empresas	-	0,00	1	8,33	-	0,00	-	0,00	1	10,00	2	5,56
+ de 2.000 empresas	1	25,00	3	25,00	-	0,00	-	0,00	4	40,00	8	22,22
Total convenios	4	100	12	100	5	100	5	100	10	100	36	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

O Cadro 8.11 agrupa os convenios de empresa asinados e revisados en 2018 en función do número de persoas traballadoras ás que afecta cada convenio.

Nel pode apreciarse que o 34,75% dos convenios de empresa asinados e revisados en 2018 son convenios de empresas que teñen de 6 a 30 persoas traballadoras.

Os tramos seguintes son os dos convenios que afectan a empresas de 101 a 250 persoas traballadoras (26,24%) seguido do de 50 a 100 (un 23,40%).

Cadro 8.11

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Empresa.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2018.

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-5 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,52	1	0,71
6-30 trab.	1	20,00	9	27,27	7	31,82	7	46,67	25	37,88	49	34,75
31-49 trab.	-	0,00	4	12,12	3	13,64	2	13,33	5	7,58	14	9,93
50-100 trab.	-	0,00	7	21,21	5	22,73	3	20,00	18	27,27	33	23,40
101-250 trab.	3	60,00	12	36,36	6	27,27	2	13,33	14	21,21	37	26,24
251-500 trab.	-	0,00	1	3,03	-	0,00	1	6,67	2	3,03	4	2,84
501-750 trab.	1	20,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	0,71
751-1.000 trab.	-	0,00	-	0,00	1	4,55	-	0,00	-	0,00	1	0,71
1.001-2.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
2.001-3.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
+ 3.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,52	1	0,71
Total convenios	5	100	33	100	22	100	15	100	66	100	141	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

O Cadro 8.12 reflicte o cadro de persoal medio das empresas afectadas pola negociación feita en 2018 que é de 7 persoas traballadoras por empresa, 6 por empresa nos convenios colectivos de sector e 123 nos de empresa.

Cadro 8.12

Cadros de persoal medio das empresas afectadas pola negociación colectiva.
Por provincias. Galicia. 2018.

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	4,7	7,9	4,4	9,4	5,3	6,4
Empresa	221,2	84,4	93,9	69,7	159,4	123,2
Total	5,0	8,1	6,0	10,0	6,0	6,9

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

8.3.4. Temporal

Os Cadros 8.13 e 8.14 reflicten as vixencias medias dos convenios colectivos de sector e de empresa asinados en 2018.

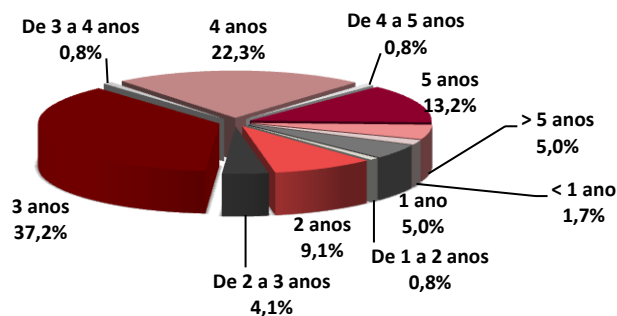
A a vixencia que máis se repite nos 121 convenios de empresa asinados este ano é a de 3 anos (o 37,2%) seguida da de 4 anos (o 22,3%) e 5 anos (o 13,2%). O 9,1% indican unha vixencia de 2 anos e un 5% indican unha vixencia de 1 ano e outro 5% máis de 5 anos.

Cadro 8.13

Vixencias medias dos convenios colectivos de empresa.
Porcentaxe sobre o total de convenios de empresa asinados.
Por provincias. Galicia. 2018

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	-	0,00	2	11,76	-	0,00	-	0,00	2	1,7
1 ano	-	0,00	1	3,57	1	5,88	1	7,14	3	5,08	6	5,0
De 1 a 2 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,69	1	0,8
2 anos	-	0,00	2	7,14	2	11,76	1	7,14	6	10,17	11	9,1
De 2 a 3 anos	-	0,00	1	3,57	-	0,00	1	7,14	3	5,08	5	4,1
3 anos	1	33,33	7	25,00	7	41,18	2	14,29	28	47,46	45	37,2
De 3 a 4 anos	-	0,00	1	3,57	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	0,8
4 anos	2	66,67	5	17,86	4	23,53	6	42,86	10	16,95	27	22,3
De 4 a 5 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	7,14	-	0,00	1	0,8
5 anos	-	0,00	10	35,71	1	5,88	-	0,00	5	8,47	16	13,2
Máis de 5 anos	-	0,00	1	3,57	-	0,00	2	14,29	3	5,08	6	5,0
Total	3		28		17		14		59		121	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Dos seis convenios de empresa que indican unha vixencia de máis de 5 anos un inicia efectos en 2008 e remata en 2018, outro inicia efectos en 2013 e remata en 2019 e outro inicia efectos en 2014 e remata en 2020. Os outros tres inician efectos en 2018 e un remata en 2023, outro en 2024 e outro en 2025.

Dos 16 convenios con vixencia de 5 anos sete inician efectos en 2018, un en 2017, cinco en 2016 e tres en 2014.

Dos 27 convenios que indican unha vixencia de 4 anos un remata en 2018, seis en 2019, doce en 2020, sete en 2021 e un en 2022.

O que ten vixencia entre 4 e 5 anos inicia a súa vixencia en xullo de 2018 e remata en decembro do 2022.

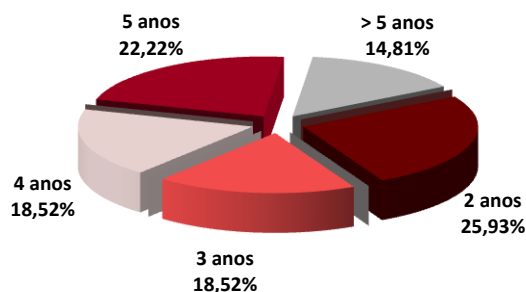
Dos 27 convenios de sector asinados en 2018 o 25,93% indican unha vixencia de 2 anos, un 22,22% indican 5 anos, un 18,52% indican unha vixencia de 3 anos e outro 18,52% indica 4 anos. O 14,81% restante indica máis de 5 anos.

Cadro 8.14

Vixencias medias dos convenios colectivos de sector.
Porcentaxe sobre o total de convenios de sector asinados.
Por provincias. Galicia. 2018

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
De 1 a 2 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
2 anos	-	0,00	-	0,00	3	60,00	3	75,00	1	11,11	7	25,93
De 2 a 3 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
3 anos	-	0,00	1	14,29	-	0,00	1	25,00	3	33,33	5	18,52
De 3 a 4 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
4 anos	1	50,00	2	28,57	1	20,00	-	0,00	1	11,11	5	18,52
De 4 a 5 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
5 anos	-	0,00	3	42,86	1	20,00	-	0,00	2	22,22	6	22,22
Máis de 5 anos	1	50,00	1	14,29	-	0,00	-	0,00	2	22,22	4	14,81
Total	2		7		5		4		9		27	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Dos cinco convenios de sector que indican unha vixencia de 4 anos un remata en 2021, dous en 2020 e dous en 2019.

Dos dez convenios que indican unha vixencia de 5 anos ou máis dous inician efectos en 2013 e rematan en 2019, tres inician efectos en 2015 e rematan en 2019, dous inician efectos en 2016 rematando un deles en 2020 e o outro en 2021 e outros dous inician efectos en 2017 e rematan en 2021.

O outro é o *Acordo marco galego para a subrogación do persoal adscrito á prestación do servizo de extinción de incendios e salvamento* que ten vixencia indefinida.

Sinalar por último que entre os convenios asinados en 2018 que indican unha vixencia superior a un ano (140 convenios, o 94,6% do total de asinados), 19 rematan a súa vixencia neste ano 2018. Deles 4 son de sector e 15 de empresa.

8.3.5. Ultraactividade

No ano 2018 son 124 os convenios que teñen cláusulas respecto da ultraactividade (o 83,78% dos asinados neste ano). Estes convenios afectan a 162.974 persoas traballadoras (96,66%) das que 105.567 son homes e 57.407 mulleres.

Nos convenios de sector a porcentaxe de convenios con pacto de ultraactividade é do 88,89% e nos de empresa do 82,64%.

O Cadro 8.15 reflicte estes datos por provincias.

Maioritariamente as cláusulas indican que o convenio seguirá vixente ata a sinatura do seguinte, só en once convenios o pacto de ultraactividade ten unha duración limitada. Son todos de empresa (1 de Comunidade Autónoma, 3 da Coruña, 2 de Lugo e 5 de Pontevedra).

Cadro 8.15

Convenios colectivos asinados con pacto de ultraactividade. Galicia. 2018

		EMPRESA		SECTOR		TOTAL	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.							
	Núm. Convenios	2	66,67%	2	100,00%	4	80,00%
	Núm. Traballad.	322	56,99%	9.438	100,00%	9.760	97,57%
	Homes	148	26,19%	1.333	14,12%	1.481	14,81%
	Mulleres	174	30,80%	8.105	85,88%	8.279	82,77%
A Coruña							
	Núm. Convenios	24	85,71%	7	100,00%	31	88,57%
	Núm. Traballad	1.552	65,85%	76.648	100,00%	78.200	98,98%
	Homes	1.021	43,32%	62.547	81,60%	63.568	80,46%
	Mulleres	531	22,53%	14.101	18,40%	14.632	18,52%
Lugo							
	Núm. Convenios	14	82,35%	4	80,00%	18	81,82%
	Núm. Traballad	1.815	97,69%	4.050	72,97%	5.865	79,17%
	Homes	1.448	77,93%	3.225	58,11%	4.673	63,08%
	Mulleres	367	19,75%	825	14,86%	1.192	16,09%
Ourense							
	Núm. Convenios	12	85,71%	4	100,00%	16	88,89%
	Núm. Traballad	943	91,11%	13.821	100,00%	14.764	99,38%
	Homes	742	71,69%	6.000	43,41%	6.742	45,38%
	Mulleres	201	19,42%	7.821	56,59%	8.022	54,00%
Pontevedra							
	Núm. Convenios	48	81,36%	7	77,78%	55	80,88%
	Núm. Traballad	3.999	84,10%	50.386	95,83%	54.385	94,85%
	Homes	2.457	51,67%	26.646	50,68%	29.103	50,76%
	Mulleres	1.542	32,43%	23.740	45,15%	25.282	44,09%
Galicia							
	Núm. Convenios	100	82,64%	24	88,89%	124	83,78%
	Núm. Traballad	8.631	81,66%	154.343	97,66%	162.974	96,66%
	Homes	5.816	55,02%	99.751	63,12%	105.567	62,61%
	Mulleres	2.815	26,63%	54.592	34,54%	57.407	34,05%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Segundo se pode apreciar no Cadro 8.15bis, establecen unha denuncia automática 61 convenios (o 41,2% dos asinados no ano 2018), dos que 5 son de sector (18,5% dos de sector asinados este ano) e 56 son de empresa (o 46,3% dos de empresa asinados este ano).

Destes 61 convenios con denuncia automática, 57 (o 93,4%) recollen pacto de ultraactividade (o 100% dos convenios de sector é o 92,9% dos de empresa).

Cadro 8.15bis

Convenios colectivos asinados con denuncia automática e pacto de ultraactividade. Galicia. 2018

		EMPRESA				SECTOR				TOTAL			
		Denuncia automática		Recollen Pacto ultraactividade		Denuncia automática		Recollen Pacto ultraactividade		Denuncia automática		Recollen Pacto ultraactividade	
		Núm.	% (1)	Núm.	% (2)	Núm.	% (1)	Núm.	% (2)	Núm.	% (1)		% (2)
C. Autónoma / Interprov. C.A.													
	Núm. Convenios	0	0,0%			0	0,0%			0	0,0%		
	Núm. Traballad.	0	0,0%			0	0,0%			0	0,0%		
A Coruña	Homes												
	Mulleres												
	Núm. Convenios	9	32,1%	7	77,8%	1	14,3%	1	100,0%	10	28,6%	8	80,0%
	Núm. Traballad.	873	37,0%	410	47,0%	1.150	1,5%	1.150	100,0%	2.023	2,6%	1.560	77,1%
	Homes	609	25,8%	385	44,1%	1.010	1,3%	1.010	87,8%	1.619	2,0%	1.395	69,0%
	Mulleres	264	11,2%	25	2,9%	140	0,2%	140	12,2%	404	0,5%	165	8,2%
Lugo													
	Núm. Convenios	9	52,9%	8	88,9%	0	0%			9	40,9%	8	88,9%
	Núm. Traballad.	782	42,1%	773	98,8%	0	0%			782	10,6%	773	98,8%
	Homes	578	31,1%	569	72,8%					578	7,8%	569	72,8%
	Mulleres	204	11,0%	204	26,1%					204	2,8%	204	26,1%
Ourense													
	Núm. Convenios	3	21,4%	3	100,0%	0	0,0%			3	16,7%	3	100,0%
	Núm. Traballad.	544	52,6%	544	100,0%	0	0,0%			544	3,7%	544	100,0%
	Homes	508	49,1%	508	93,4%					508	3,4%	508	93,4%
	Mulleres	36	3,5%	36	6,6%					36	0,2%	36	6,6%
Pontevedra													
	Núm. Convenios	35	59,3%	34	97,1%	4	44,4%	4	100,0%	39	57,4%	38	97,4%
	Núm. Traballad.	3.087	64,9%	3.025	98,0%	22.188	42,2%	22.188	100,0%	25.275	44,1%	25.213	99,8%
	Homes	1.931	40,6%	1.886	61,1%	15.896	30,2%	15.896	71,6%	17.827	31,1%	17.782	70,4%
	Mulleres	1.156	24,3%	1.139	36,9%	6.292	12,0%	6.292	28,4%	7.448	13,0%	7.431	29,4%
Galicia													
	Núm. Convenios	56	46,3%	52	92,9%	5	18,5%	5	100,0%	61	41,2%	57	93,4%
	Núm. Traballad.	5.286	50,0%	4.752	89,9%	23.338	14,8%	23.338	100,0%	28.624	17,0%	28.090	98,1%
	Homes	3.626	34,3%	3.348	63,3%	16.906	10,7%	16.906	72,4%	20.532	12,2%	20.254	70,8%
	Mulleres	1.660	15,7%	1.404	26,6%	6.432	4,1%	6.432	27,6%	8.092	4,8%	7.836	27,4%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

(1) Porcentaxe respecto do total de convenios asinados no ano

(2) Porcentaxe respecto dos convenios con denuncia automática

8.4. Desenvolvemento da negociación

▪ Duración das negociacións:

Na elaboración deste dato empréganse como data inicial a da constitución da comisión negociadora, recollida da que se sinala na folia estatística do convenio ou nas actas se se dispón delas, e como data final a da sinatura do convenio.

Neste ano o 40,74% dos convenios de sector asinados empregaron máis de 3 meses sen superar os 6 meses na negociación e o 25,93% empregou máis de 1 ano.

Nos convenios de empresa o 23,14% empregou máis de un ano na negociación e un 20,66% empregou máis de 3 meses sen superar os 6 meses. O 19,01% negociouse nun mes ou menos.

O Cadro 8.16 reflicte a duración das negociacións nos convenios de empresa e de sector por provincias en 2018.

Cadro 8.16

**Duración das negociacións. Convenios de Sector.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2018.**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1 mes ou menos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
Máis de 1 mes ata 3 meses	-	0,00	3	42,86	-	0,00	-	0,00	1	11,11	4	14,81
Máis de 3 meses ata 6 meses	1	50,00	3	42,86	5	100,00	1	25,00	1	11,11	11	40,74
Máis de 6 meses ata 9 meses	-	0,00	-	0,00	-	0,00	2	50,00	1	11,11	3	11,11
Máis de 9 meses ata 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	25,00	1	11,11	2	7,41
Máis de 1 ano	1	50,00	1	14,29	-	0,00	-	0,00	5	55,56	7	25,93
Total convenios	2	100	7	100	5	100	4	100	9	100	27	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

**Duración das negociacións. Convenios de Empresa.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2018.**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1 mes ou menos	-	0,00	7	25,00	2	11,76	3	21,43	11	18,64	23	19,01
Máis de 1 mes ata 3 meses	-	0,00	3	10,71	4	23,53	2	14,29	7	11,86	16	13,22
Máis de 3 meses ata 6 meses	1	33,33	4	14,29	4	23,53	2	14,29	14	23,73	25	20,66
Máis de 6 meses ata 9 meses	-	0,00	1	3,57	3	17,65	1	7,14	8	13,56	13	10,74
Máis de 9 meses ata 1 ano	-	0,00	1	3,57	3	17,65	1	7,14	11	18,64	16	13,22
Máis de 1 ano	2	66,67	12	42,86	1	5,88	5	35,71	8	13,56	28	23,14
Total convenios	3	100	28	100	17	100	14	100	59	100	121	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

▪ **Participación de mulleres na composición das mesas negociadoras.**

A información para a elaboración destes cadros recóllese da que figura nas actas e nas follas estatísticas que acompañan aos convenios para o seu rexistro, e que foi extraída directamente do programa Regcon de rexistro telemático de convenios.

No ano 2018 existe participación de mulleres na comisión negociadora en 115 convenios, o 77,7% do total dos asinados este ano. Estes convenios afectan a 165.934 persoas traballadoras (o 98,4%), das que 107.252 son homes e 58.682 mulleres.

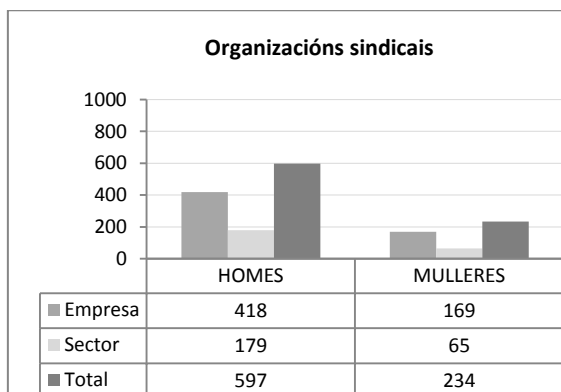
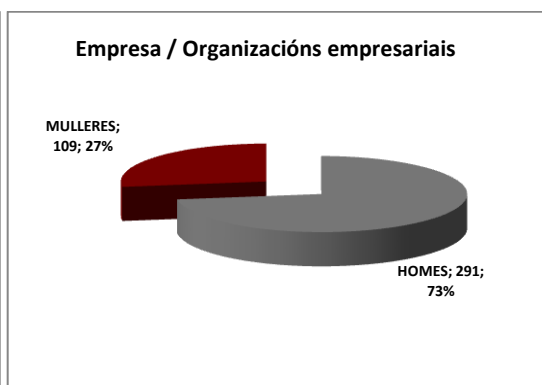
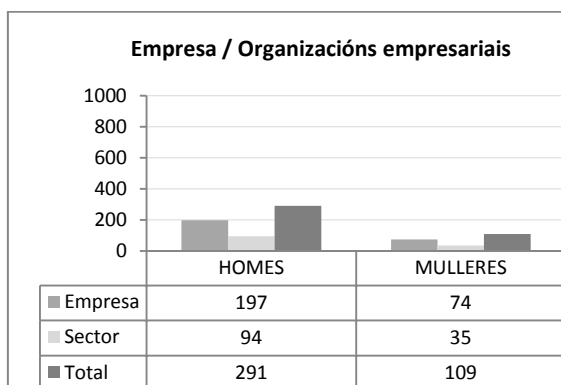
Segundo recolle o Cadro 8.17, o número de mulleres que participou nas comisións negociadoras foi de 109 por parte das empresas e/ou organizacións empresariais (un 27% fronte a 291 homes, un 73%) e 234 por parte das organizacións sindicais (un 28% fronte a 597 homes, un 72%).

Cadro 8.17

**CONVENIOS ASINADOS AÑO 2018
COMPOSICIÓN DA COMISIÓN NEGOCIADORA**

	EMPRESA / ORGANIZACIÓN EMPRESARIAIS		ORGANIZACIÓNS SINDICAIS		TOTAL	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
Empresa	197	74	418	169	615	243
Sector	94	35	179	65	273	100
TOTAL	291	109	597	234	888	343

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

No Cadro 8.18 pode apreciarse a evolución na composición das comisións negociadoras no período 2009 - 2018.

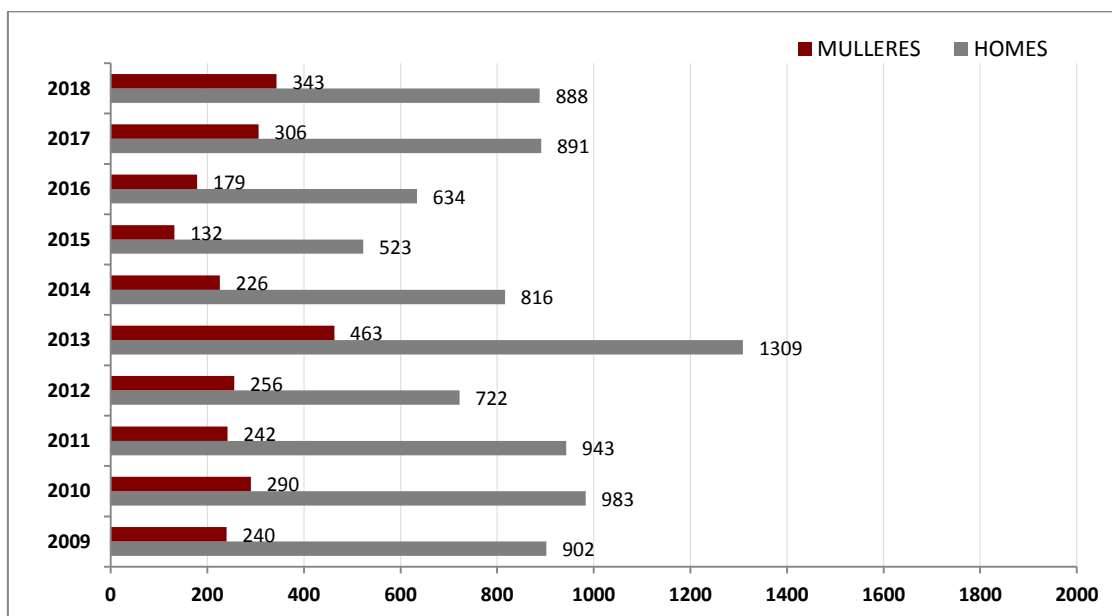
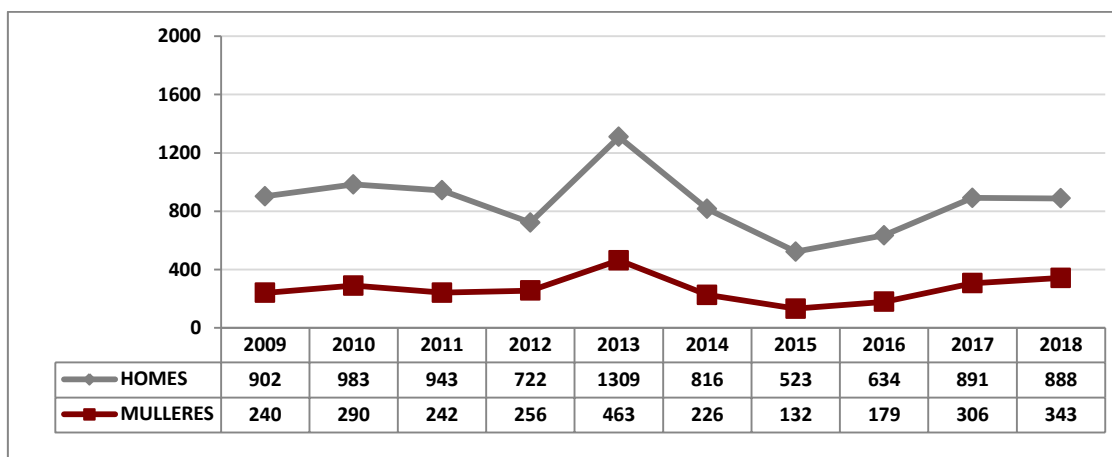
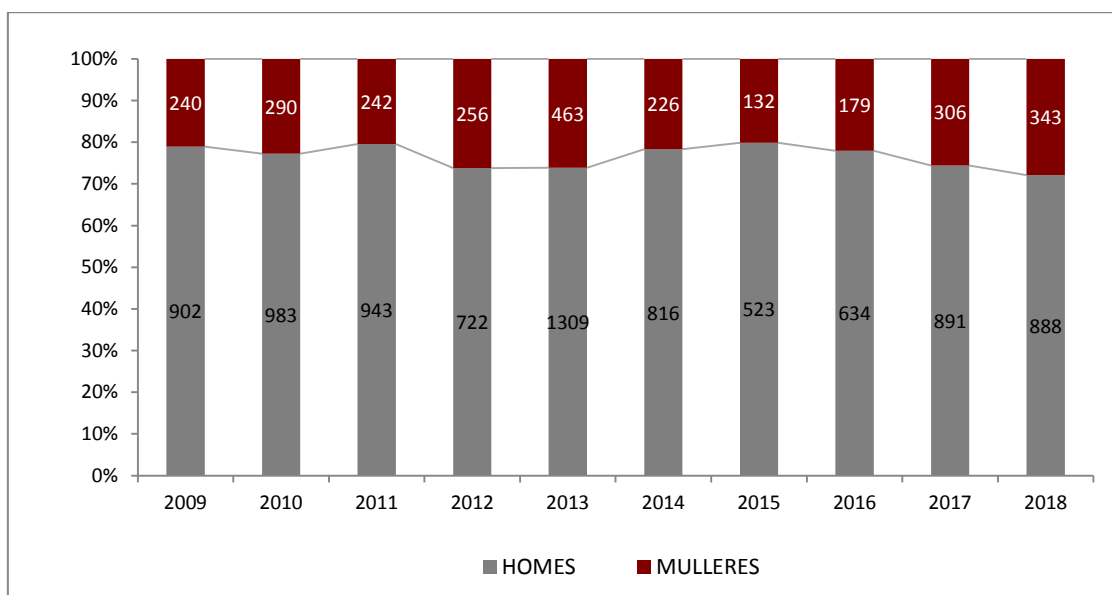
Cadro 8.18

COMPOSICIÓN DAS COMISIÓNS NEGOCIADORAS
Galicia. 2009 - 2018

Sector	Empresa/ Organizacións empresariais		Organizacións sindicais		TOTAL	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
2009	90	20	149	59	239	79
2010	119	28	180	80	299	108
2011	139	35	193	46	332	81
2012	54	17	79	41	133	58
2013	162	45	218	122	380	167
2014	48	5	77	17	125	22
2015	40	8	42	22	82	30
2016	62	8	93	24	155	32
2017	89	43	162	80	251	123
2018	94	35	179	65	273	100
Empresa						
2009	213	37	450	124	663	161
2010	207	47	477	135	684	182
2011	192	41	419	120	611	161
2012	190	50	399	148	589	198
2013	282	95	647	201	929	296
2014	224	52	467	152	691	204
2015	155	33	286	69	441	102
2016	161	42	318	105	479	147
2017	213	60	427	123	640	183
2018	197	74	418	169	615	243
TOTAL						
2009	303	57	599	183	902	240
2010	326	75	657	215	983	290
2011	331	76	612	166	943	242
2012	244	67	478	189	722	256
2013	444	140	865	323	1309	463
2014	272	57	544	169	816	226
2015	195	41	328	91	523	132
2016	223	50	411	129	634	179
2017	302	103	589	203	891	306
2018	291	109	597	234	888	343

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

COMPOSICIÓN DAS COMISIÓNES NEGOCIADORAS. Galicia. 2009 - 2018

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

8.5. Réxime económico

8.6.1. Incremento salarial medio ponderado

A media ponderada do incremento salarial pactado nos convenios asinados e revisados en Galicia no ano 2018 foi do 1,84% (Cadro 8.19).

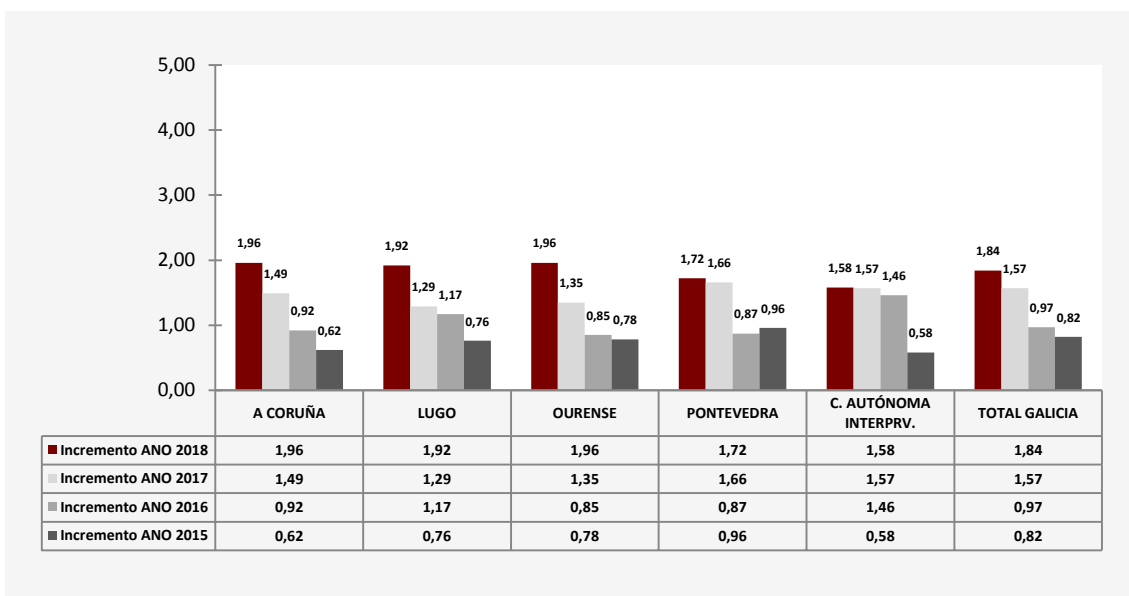
Respecto da inflación, este incremento é superior ao IPC galego deste ano que foi do 1,0% e ao estatal que foi do 1,2%.

Cadro 8.19

Evolución da media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2015-2018

	Convenios sector				Revisións sector				Convenios empresa				Revisións empresa				Media total			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
A Coruña	1,20	-	1,49	2,00	0,60	0,90	-	1,91	0,30	1,25	1,24	1,77	1,00	1,26	1,36	2,03	0,62	0,92	1,49	1,96
Lugo	0,75	1,19	1,25	1,94	0,77	-	-	-	1,00	0,89	1,69	1,91	0,26	0,57	1,90	1,55	0,76	1,17	1,29	1,92
Ourense	0,00	-	1,25	2,00	-	0,90	2,00	1,50	0,84	0,49	1,64	1,85	1,50	-	0,50	4,00	0,78	0,85	1,35	1,96
Pontevedra	1,23	1,24	1,71	2,13	0,61	-	1,81	1,25	0,41	0,21	1,49	1,96	0,98	1,47	0,73	0,25	0,96	0,87	1,66	1,72
C. Autónoma / Interprov. C.A.	0,65	1,50		2,00		1,50	1,55	1,10	0,40	1,35	1,60	1,55	-	-	1,60	1,30	0,58	1,46	1,57	1,58
Galicia	1,18	1,27	1,56	2,05	0,62	0,91	1,78	1,59	0,47	0,56	1,46	1,87	1,06	1,32	0,82	0,53	0,82	0,97	1,57	1,84

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

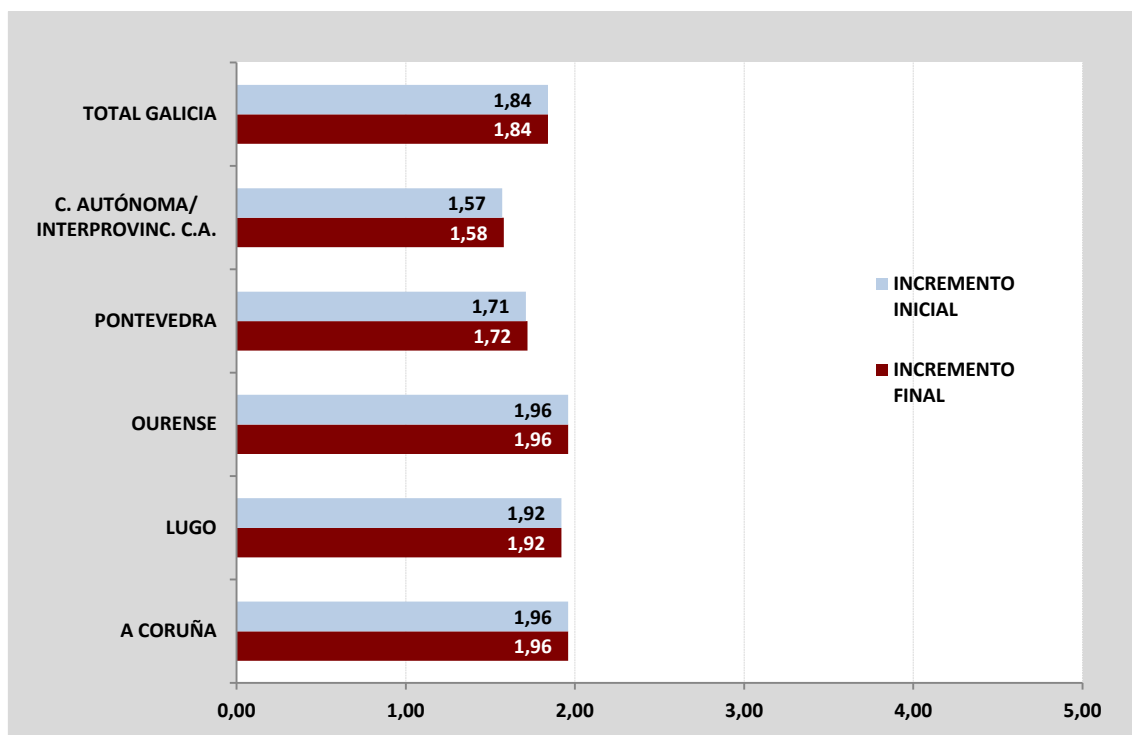

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Estas medias ponderadas están calculadas tendo en conta o incremento salarial indicado en porcentaxe nos convenios asinados e revisados en 2018 e as cláusulas de revisión salarial que recollen o 25,68% dos convenios asinados e o 27,59% dos revisados este ano.

Sen ter en conta estas cláusulas de revisión salarial, o incremento pactado inicialmente foi tamén do 1,84%, existindo soamente diferenzas nos incrementos pactados en Pontevedra e na Comunidade Autónoma.

Ano 2018. Comparativa incremento inicial - final

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

O tipo de incremento que se pacta xeralmente consiste en sinalar unha porcentaxe concreta ou fixalo en función do IPC.

Nalgúns convenios fíxase de xeito lineal, ás veces combinado cun incremento porcentual.

Establecen nalgúns convenios o incremento ou unha parte del de xeito variable vinculada á consecución dos obxectivos que se fixen para cada exercicio, indicando entre outros os beneficios e a produtividade.

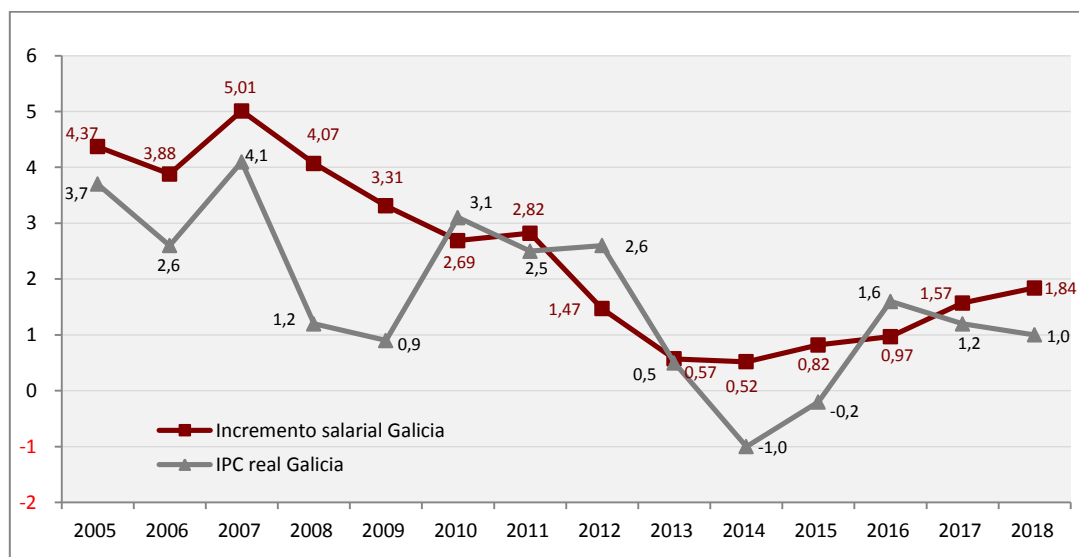
No Cadro 8.20 pode apreciarse a evolución do incremento salarial pactado en relación co IPC en Galicia no período 2005 – 2018.

Cadro 8.20

Evolución do incremento salarial pactado e relación co IPC. Galicia

	Incremento salarial Galicia	IPC real Galicia
2005	4,37	3,7
2006	3,88	2,6
2007	5,01	4,1
2008	4,07	1,2
2009	3,31	0,9
2010	2,69	3,1
2011	2,82	2,5
2012	1,47	2,6
2013	0,57	0,5
2014	0,52	-1,0
2015	0,82	-0,2
2016	0,97	1,6
2017	1,57	1,2
2018	1,84	1,0

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais e INE

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

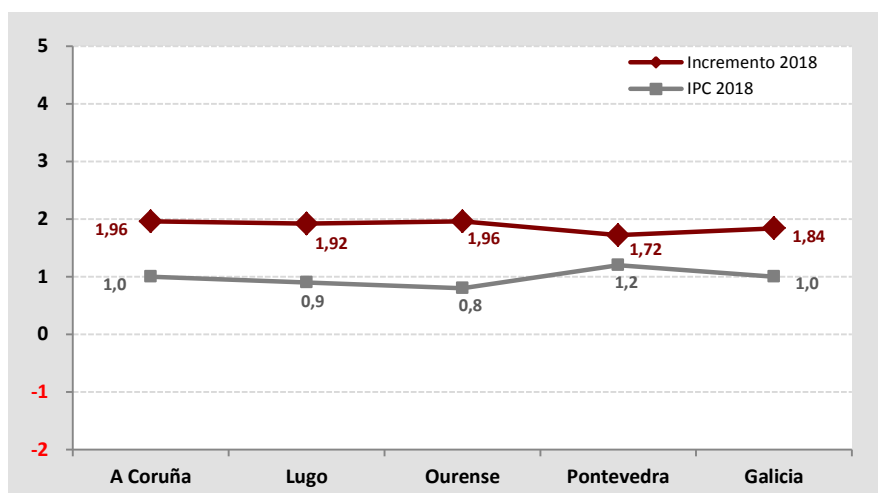
No Cadro 8.20bis pode observarse a comparativa do incremento salarial pactado en relación co IPC por provincias en 2018.

Cadro 8.20bis

Comparativa incremento salarial pactado e IPC por provincias

	Incremento 2018	IPC 2018
A Coruña	1,96	1,0
Lugo	1,92	0,9
Ourense	1,96	0,8
Pontevedra	1,72	1,2
Galicia	1,84	1,0

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais e INE

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

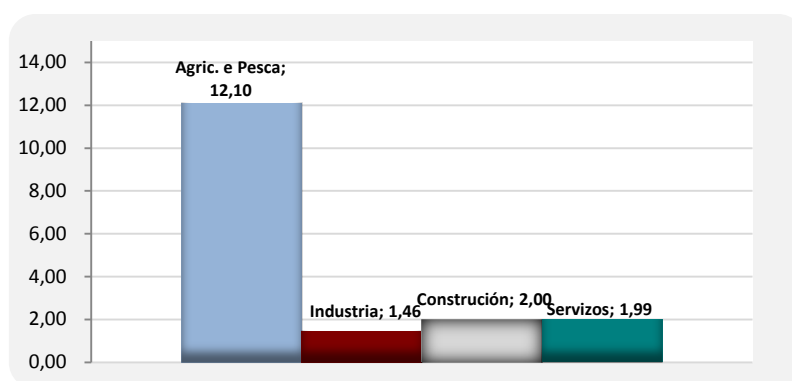
O Cadro 8.21 recolle os incrementos por sectores económicos e provincias (media ponderada) pactado nos convenios asinados e revisados este ano.

Cadro 8.21

**Media ponderada do incremento salarial pactado.
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2018**

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	12,10	-	-	-	-	12,10
Industria	1,10	1,83	1,94	1,97	1,17	1,46
Construción	-	2,00	2,03	2,00		2,00
Servizos	1,59	2,00	1,66	1,46	2,13	1,99
Total	1,58	1,96	1,92	1,96	1,72	1,84

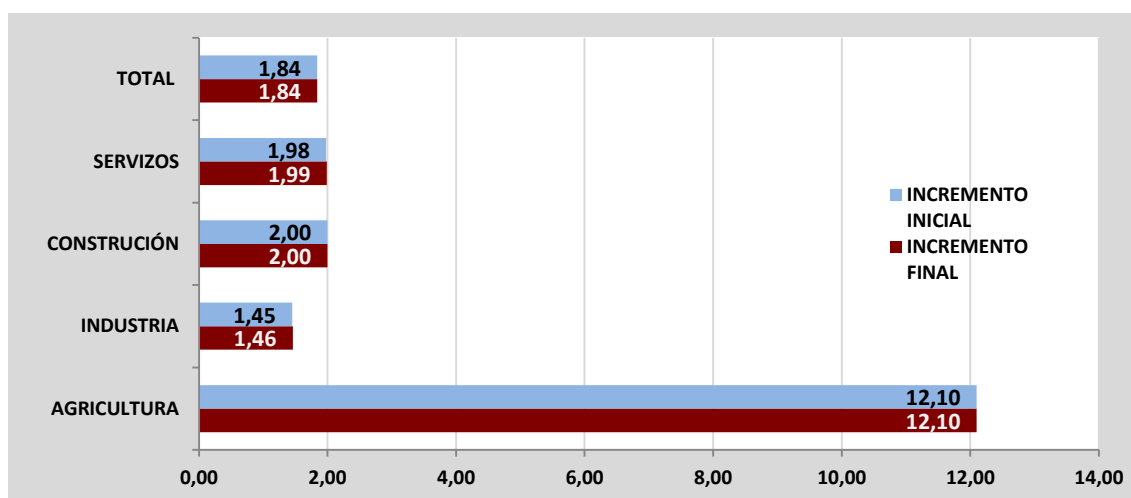
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Nota: O dato do incremento do sector agrícola corresponde á revisión salarial dunha empresa de ámbito autonómico que non rexistrara ningunha revisión desde o fin da vixencia inicial do convenio no ano 2008.

Sen ter en conta as cláusulas de revisión salarial, existe diferenza entre o incremento pactado inicialmente e o final no sector servizos e na industria.

Ano 2018. Comparativa incremento inicial - final. Por sectores económicos.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

O Cadro 8.21bis que segue a continuación recolle os incrementos por provincias e seccións da CNAE 2009 para este ano.

Cadro 8.21bis

Incremento salarial pactado nos convenios colectivos asinados e revisados.
Por provincias e seccións da CNAE 2009. Galicia. 2018.

CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS EN 2018	C. Autónoma/ Interprov.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
SECCIÓN CNAE 2009						
A Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	12,10	-	-	-	-	12,10
B Industrias extractivas	-	2,00	1,00	-	1,10	1,60
C Industria manufactureira	-	1,84	1,96	1,97	1,17	1,46
D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	-	-	-	-	-	-
E Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	1,10	1,42	1,22		1,91	1,34
F Construción	-	2,00	2,03	2,00		2,00
G Comercio por xunto e ao retalho; reparación de vehículos de motor e motocicletas	-	1,99	1,80	1,40	1,96	1,97
H Transporte e almacenamento		1,07	1,40	-	1,91	1,89
I Hostalería	-	2,00		-	2,70	2,34
J Información e comunicacións	1,20	3,50	0,00	-	-	1,33
K Actividades financeiras e de seguros	-	-	-	-	-	-
L Actividades inmobiliarias	-	-	-	-	-	-
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	-	1,25	-	-	-	1,25
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	-	3,00	2,06		1,13	1,94
O Administración Pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria		-				
P Educación	-	-	-	-	-	-
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	2,00	0,85	-	4,00	1,50	1,74
R Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	-	0,99	1,50	-	1,16	1,13
S Outros servizos	1,10	-	-	-	-	1,10
T Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	-	-	-	-	-	-
U Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	-	-	-	-	-	-

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

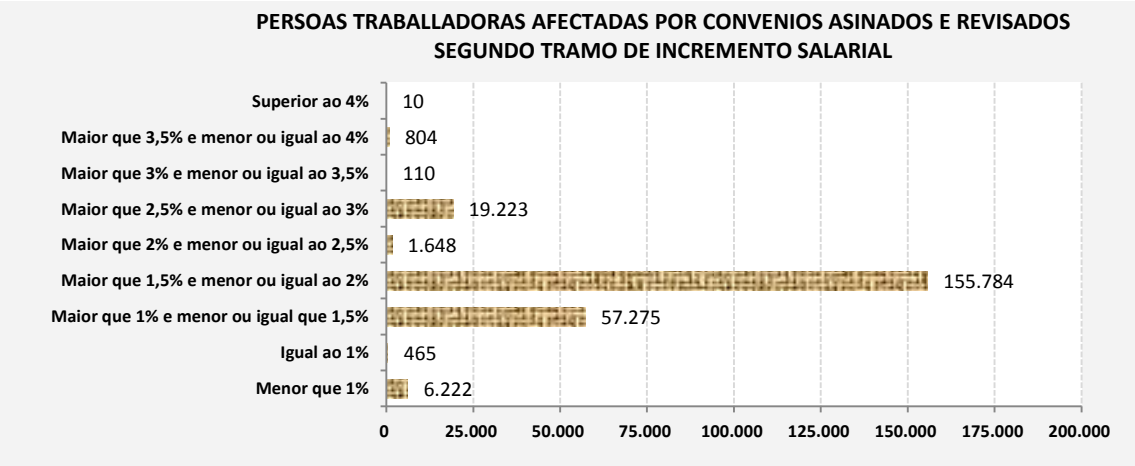
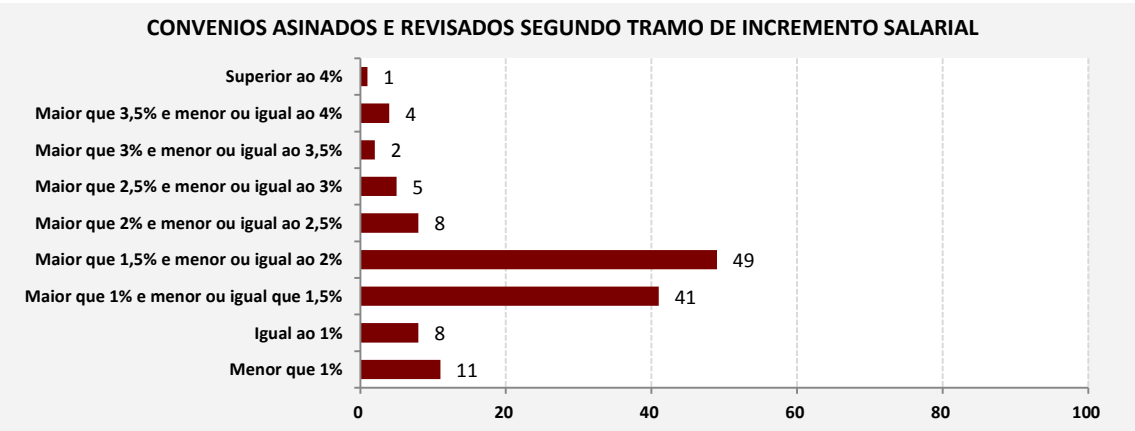
Segundo reflicte o Cadro 8.22a, o tramo de incremento salarial “Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%” é no que se atopa o maior número de convenios asinados e revisados no ano 2018 en Galicia e é tamén o tramo que agrupa o maior número de persoas traballadoras afectadas.

Cadro 8.22a

CONVENIOS COLECTIVOS ASINADOS E REVISADOS
Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final
Porcentaxe sobre o total negociado. Galicia. 2018

Aumento salarial	Convenios/ Revisións	% sobre o total	Empresas	% sobre o total	Traballadores/as	% sobre o total
Total convenios asinados e revisados	177		37.394		257.915	
Subtotal de convenios con incremento en %	129	72,88%	35.831	95,82%	241.541	93,65%
Menor que 1%	11	6,21%	11	0,03%	6.222	2,41%
Igual ao 1%	8	4,52%	8	0,02%	465	0,18%
Maior que 1% e menor ou igual que 1,5%	41	23,16%	11.444	30,60%	57.275	22,21%
Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%	49	27,68%	19.954	53,36%	155.784	60,40%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%	8	4,52%	9	0,02%	1.648	0,64%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%	5	2,82%	4.395	11,75%	19.223	7,45%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%	2	1,13%	2	0,01%	110	0,04%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%	4	2,26%	7	0,02%	804	0,31%
Superior ao 4%	1	0,56%	1	0,00%	10	0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

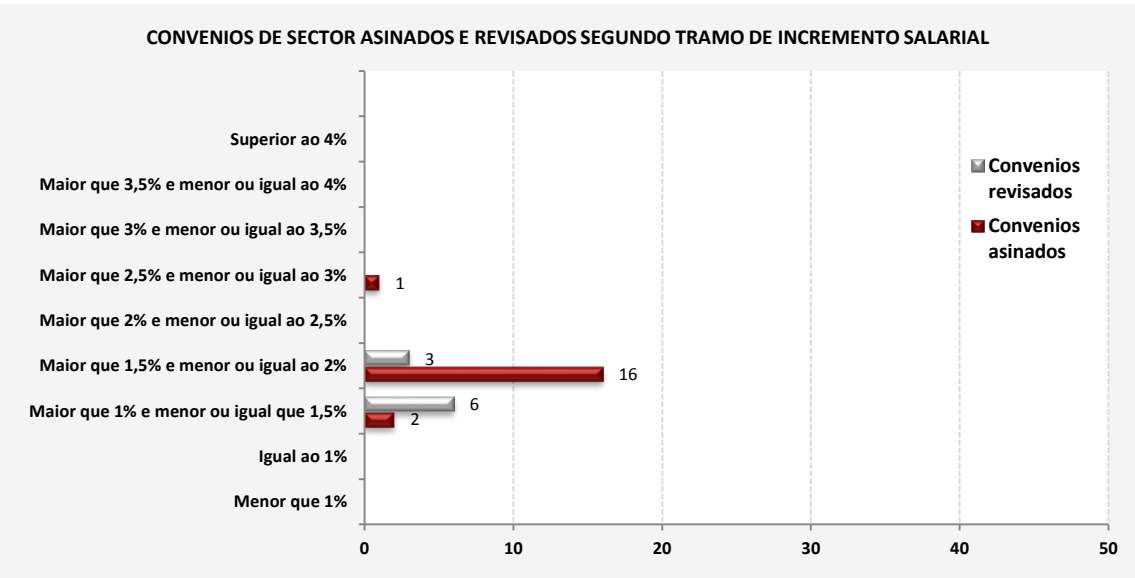
Nos Cadros 8.22b e 8.22c poden apreciarse os tramos dos incrementos pactados nos convenios asinados e revisados de sector e de empresa en 2018.

Cadro 8.22b

CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS E REVISADOS
Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final
Porcentaxe sobre o total de sector negociado. Galicia. 2018

Aumento salarial	CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS				CONVENIOS DE SECTOR REVISADOS			
	Convenios Sector	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total	Revisións Sector	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total
Total convenios sector	27		158.038		9		82.006	
Subtotal de convenios con incremento en %	19	70,37%	145.029	91,77%	9	100,00%	82.006	100,00%
Menor que 1%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Igual ao 1%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 1% e menor ou igual que 15%	2	7,41%	9.111	5,77%	6	66,67%	45.502	55,49%
Maior que 15% e menor ou igual ao 2%	16	59,26%	117.070	74,08%	3	33,33%	36.504	44,51%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%	1	3,70%	18.848	11,93%		0,00%		0,00%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Superior ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

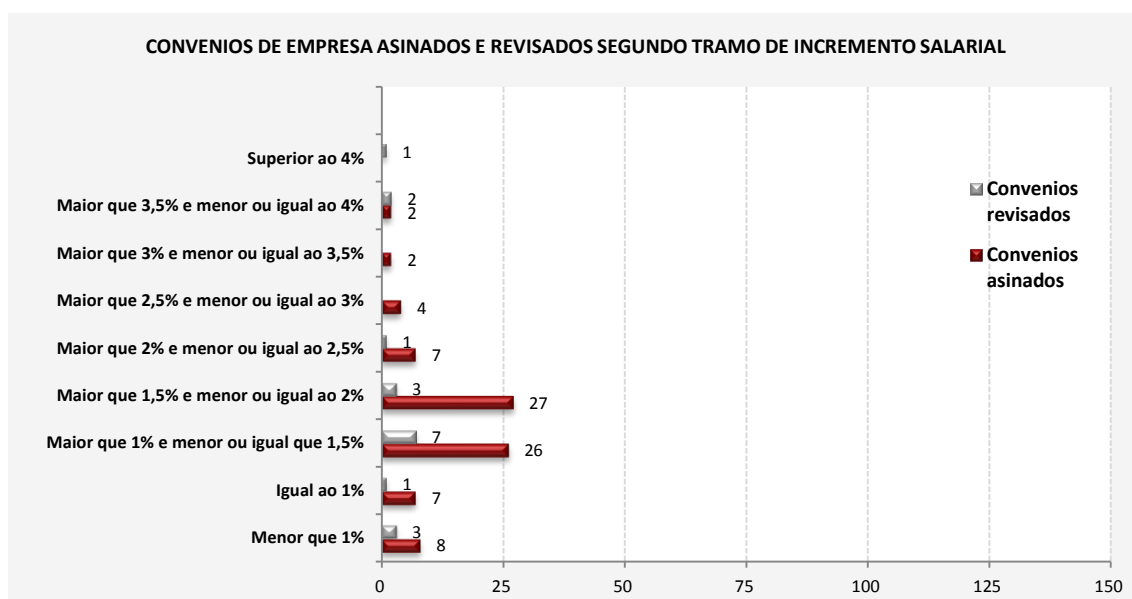

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS E REVISADOS
Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final
Porcentaxe sobre o total de empresa negociado. Galicia. 2018

Aumento salarial	CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS				CONVENIOS DE EMPRESA REVISADOS			
	Convenios Empresa	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total	Revisións Empresa	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total
Total convenios empresa	121		10.570		20		7.301	
Subtotal de convenios con incremento en %	83	68,60%	7.317	69,22%	18	90,00%	7.189	98,47%
Menor que 1%	8	6,61%	427	4,04%	3	15,00%	5.795	79,37%
Igual ao 1%	7	5,79%	451	4,27%	1	5,00%	14	0,19%
Maior que 1% e menor ou igual que 1,5%	26	21,49%	1.791	16,94%	7	35,00%	871	11,93%
Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%	27	22,31%	2.037	19,27%	3	15,00%	173	2,37%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%	7	5,79%	1.498	14,17%	1	5,00%	150	2,05%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%	4	3,31%	375	3,55%		0,00%		0,00%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%	2	1,65%	110	1,04%		0,00%		0,00%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%	2	1,65%	628	5,94%	2	10,00%	176	2,41%
Superior ao 4%		0,00%		0,00%	1	5,00%	10	0,14%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

8.6.2. Cláusulas de revisión salarial

Teñen cláusula de revisión salarial 46 dos 177 convenios colectivos asinados ou revisados en 2018 (o 25,99%) e afectan a 136.201 persoas traballadoras (o 52,81%), das que 85.799 son homes e 50.402 mulleres.

Isto supón, segundo se pode apreciar nos cadros 8.23 e 8.24, que o 25,68% dos convenios asinados e o 27,59% dos revisados este ano pactaron cláusulas de revisión salarial.

O número de persoas traballadoras ás que afectan estas cláusulas de revisión salarial supón o 36,57% nos convenios asinados e o 83,46% nos revisados.

Cadro 8.23

Convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial. Galicia. 2018

		EMPRESA		SECTOR		TOTAL	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.							
	Núm. Convenios	2	66,67%	1	50,00%	3	60,00%
	Núm. Traballad.	322	56,99%	9.000	95,36%	9.322	93,19%
	Homes	148	26,19%	900	9,54%	1.048	10,48%
	Mulleres	174	30,80%	8.100	85,82%	8.274	82,72%
A Coruña							
	Núm. Convenios	8	28,57%	3	42,86%	11	31,43%
	Núm. Traballad.	1.042	44,21%	23.227	30,30%	24.269	30,72%
	Homes	686	29,10%	12.513	16,33%	13.199	16,71%
	Mulleres	356	15,10%	10.714	13,98%	11.070	14,01%
Lugo							
	Núm. Convenios	5	29,41%	2	40,00%	7	31,82%
	Núm. Traballad.	1.083	58,29%	2.250	40,54%	3.333	44,99%
	Homes	1.003	53,98%	1.550	27,93%	2.553	34,46%
	Mulleres	80	4,31%	700	12,61%	780	10,53%
Ourense							
	Núm. Convenios	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	Núm. Traballad.	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	Homes						
	Mulleres						
Pontevedra							
	Núm. Convenios	12	20,34%	5	55,56%	17	25,00%
	Núm. Traballad.	865	18,19%	23.877	45,41%	24.742	43,15%
	Homes	505	10,62%	12.118	23,05%	12.623	22,02%
	Mulleres	360	7,57%	11.759	22,36%	12.119	21,14%
Galicia							
	Núm. Convenios	27	22,31%	11	40,74%	38	25,68%
	Núm. Traballad.	3.312	31,33%	58.354	36,92%	61.666	36,57%
	Homes	2.342	22,16%	27.081	17,14%	29.423	17,45%
	Mulleres	970	9,18%	31.273	19,79%	32.243	19,12%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 8.24

Convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial. Galicia. 2018

		EMPRESA		SECTOR		TOTAL	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.							
	Núm. Convenios	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	Núm. Traballad.	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	Homes						
	Mulleres						
A Coruña							
	Núm. Convenios	1	20,00%	5	100,00%	6	60,00%
	Núm. Traballad	150	21,99%	44.236	100,00%	44.386	98,82%
	Homes	125	18,33%	30.799	69,62%	30.924	68,85%
	Mulleres	25	3,67%	13.437	30,38%	13.462	29,97%
Lugo							
	Núm. Convenios	0	0,00%	-		0	0,00%
	Núm. Traballad	0	0,00%	-		0	0,00%
	Homes						
	Mulleres						
Ourense							
	Núm. Convenios	0	0,00%	1	100,00%	1	50,00%
	Núm. Traballad	0	0,00%	420	100,00%	420	97,45%
	Homes			275	65,48%	275	63,81%
	Mulleres			145	34,52%	145	33,64%
Pontevedra							
	Núm. Convenios	0	0,00%	1	100,00%	1	12,50%
	Núm. Traballad	0	0,00%	29.729	100,00%	29.729	83,76%
	Homes			25.177	84,69%	25.177	70,93%
	Mulleres			4.552	15,31%	4.552	12,82%
Galicia							
	Núm. Convenios	1	5,00%	7	77,78%	8	27,59%
	Núm. Traballad	150	2,05%	74.385	90,71%	74.535	83,46%
	Homes	125	1,71%	56.251	68,59%	56.376	63,13%
	Mulleres	25	0,34%	18.134	22,11%	18.159	20,33%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

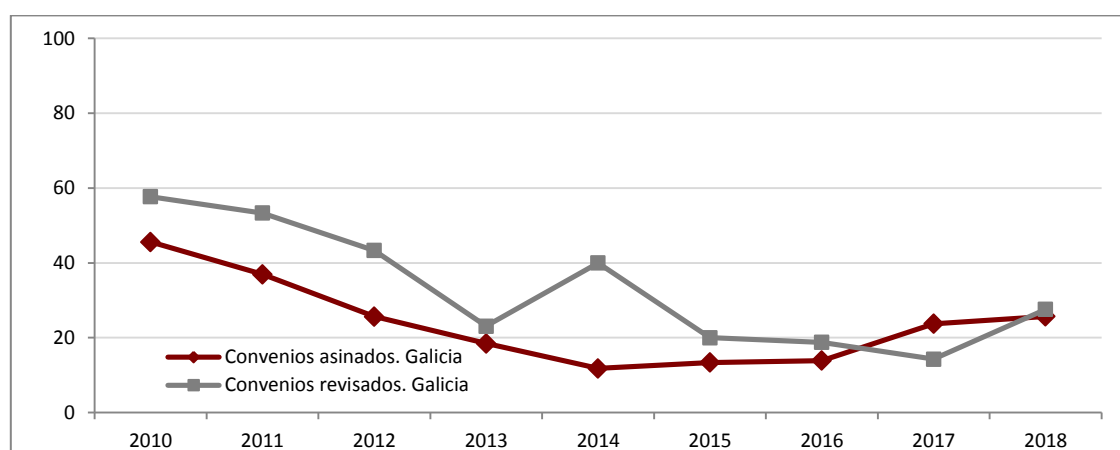
Os Cadros 8.25a e 8.25b recollen a evolución dos convenios asinados e revisados con cláusula de revisión salarial no período 2010 – 2018.

Cadro 8.25a

CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS CON CLÁUSULA DE REVISIÓN SALARIAL (%)
PERÍODO 2010 - 2018

Cláusulas revisión salarial (Porcentaxe convenios)	Período de referencia								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Convenios asinados. Galicia	45,58	36,97	25,64	18,46	11,81	13,40	13,91	23,74	25,68
Convenios revisados. Galicia	57,69	53,33	43,33	23,08	40,00	20,00	18,75	14,29	27,59

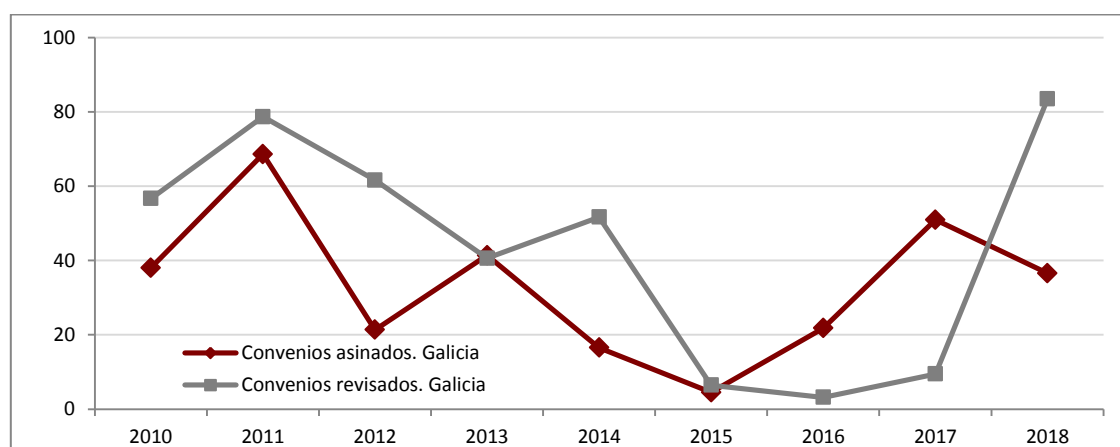
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

PERSOAS TRABALLADORAS AFECTADAS POR CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS
CON CLÁUSULA DE REVISIÓN SALARIAL (%)
PERÍODO 2010 - 2018

Cláusulas revisión salarial (Porcentaxe traballad)	Período de referencia								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Convenios asinados. Galicia	38,02	68,61	21,33	41,36	16,52	4,51	21,79	50,95	36,57
Convenios revisados. Galicia	56,66	78,68	61,61	40,59	51,67	6,44	3,16	9,44	83,46

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 8.25b

Evolución dos convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial
Por provincias. Galicia. 2010 - 2018

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2010	1	25,0	3	50,0	2	66,7	3	37,5	6	66,7	15	50,0
2011	0	0,0	3	100,0	4	57,1	3	33,3	2	66,7	12	46,2
2012	0	0,0	0	0,0	-	-	1	25,0	1	25,0	2	14,3
2013	0	0,0	5	45,5	0	0,0	2	33,3	5	31,3	12	29,3
2014	0	0,0	1	25,0	1	33,3	1	50,0	2	40,0	5	33,3
2015	1	33,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0
2016	0	0,0	-	-	0	0,0	-	-	4	50,0	4	26,7
2017	0	0,0	5	55,6	0	0,0	1	20,0	2	66,7	8	36,4
2018	1	50,0	3	42,9	2	40,0	0	0,0	5	55,6	11	40,7
Empresa												
2010	4	57,1	14	46,7	12	75,0	4	40,0	18	33,3	52	44,4
2011	2	28,6	10	33,3	6	75,0	2	20,0	12	31,6	32	34,4
2012	2	40,0	8	27,6	4	40,0	1	33,3	13	23,2	28	27,2
2013	0	0,0	8	17,8	5	29,4	1	11,1	10	13,7	24	15,6
2014	1	25,0	3	7,9	3	20,0	0	0,0	5	7,4	12	9,3
2015	1	16,7	3	12,5	0	0,0	1	10,0	7	17,1	12	13,8
2016	0	0,0	6	18,2	0	0,0	1	16,7	5	11,4	12	12,0
2017	0	0,0	5	17,9	2	14,3	0	0,0	18	27,7	25	21,4
2018	2	66,7	8	28,6	5	29,4	0	0,0	12	20,3	27	22,3
Total 2018	3	60,0	11	31,4	7	31,8	0	0,0	17	25,0	38	25,7

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Evolución dos convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial
Por provincias. Galicia. 2010 - 2018

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2010	5	71,4	5	83,3	5	71,4	3	42,9	2	50,0	20	64,5
2011	2	50,0	4	57,1	2	66,7	2	50,0	5	71,4	15	60,0
2012	0	0,0	1	50,0	4	57,1	3	75,0	-	-	8	50,0
2013	0	0,0	-	-	-	-	-	-	1	100,0	1	33,3
2014	0	0,0	1	50,0	-	-	-	-	-	-	1	33,3
2015	0	0,0	0	0,0	1	25,0	-	-	1	50,0	2	22,2
2016	1	100,0	0	0,0	-	-	0	0,0	-	-	1	20,0
2017	0	0,0	-	-	-	-	0	0,0	1	33,3	1	12,5
2018	0	0,0	5	100,0	-	-	1	100,0	1	100,0	7	77,8
Empresa												
2010	2	50,0	4	80,0	3	60,0	-	-	1	14,3	10	47,6
2011	-	-	4	80,0	4	57,1	-	-	1	12,5	9	45,0
2012	-	-	0	0,0	2	66,7	1	50,0	2	28,6	5	35,7
2013	-	-	1	50,0	0	0,0	-	-	1	16,7	2	20,0
2014	-	-	0	0,0	3	60,0	1	50,0	1	25,0	5	41,7
2015	-	-	0	0,0	0	0,0	1	100,0	1	16,7	2	18,2
2016	-	-	0	0,0	1	33,3	-	-	1	16,7	2	18,2
2017	0	0,0	1	20,0	0	0,0	0	0,0	2	20,0	3	15,0
2018	0	0,0	1	20,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	5,0
Total 2018	0	0,0	6	60,0	0	0,0	1	50,0	1	12,5	8	27,6

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O Cadro 8.26 recolle unha relación dos convenios asinados e revisados no ano 2018. Tamén se indica o incremento salarial dos convenios que o sinalan de xeito porcentual e se teñen cláusula de revisión salarial.

Cadro 8.26

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2018.**

Convenios de sector asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AXENCIAS MARÍTIMAS E ADUANEIRAS, EMPRESAS ESTIBADORAS PORTUARIAS E COMISIONISTAS DE TRÁNSITO	0,50	SI	1,20
COMERCIO VARIO DA PROVINCIA DA CORUÑA	2,00	SI	2,00
CONSTRUCCIÓN	2,00		2,00
DERIVADOS DO CEMENTO			
PINTURA	2,00	SI	2,00
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA			
TRANSPORTE DE VIAXEIROS EN AUTOBÚS POR ESTRADA			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,00			

Convenios de sector asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	1,75	SI	1,75
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	2,00		2,00
EDIFICACIÓN E OBRAS PÚBLICAS	2,00		2,00
MATERIAIS E PREFABRICADOS PARA A CONSTRUCCIÓN	2,00		2,00
PRIMEIRA TRANSFORMACIÓN DA MADEIRA	1,90	SI	1,90
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,94			

Convenios de sector asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE ELEMENTOS DO METAL			
COMERCIO TÉXTIL			
CONSTRUCCIÓN	2,00		2,00
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,00			

Cadro 8.26 - continuación

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2018.**

Convenios de sector asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CARPINTERÍA, EBANISTERÍA E ACTIVIDADES AFÍNS	1,60	SI	1,70
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	1,50	SI	1,70
COMERCIO DO METAL	2,00	SI	2,00
DERIVADOS DO CEMENTO			
HOSPITALIZACIÓN E INTERNAMENTO	1,50	SI	1,50
HOSTALERÍA	2,70		2,70
MAIORISTAS DE FROITAS E PRODUCTOS HORTÍCOLAS	2,00	SI	2,00
TRANSPORTE PÚBLICO DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	2,00		2,00
TRANSPORTE PÚBLICO DE VIAXEIROS POR ESTRADA	1,60		1,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,13			

Convenios de sector asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
Acordo marco galego para a subrogación do persoal adscrito á prestación do servizo de extinción de incendios e salvamento			
RESIDENCIAS PRIVADAS DA TERCEIRA IDADE	2,00	SI	2,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,00			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS			
TOTAL GALICIA		2,05	

Convenios de sector revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CARPINTERÍA E EBANISTERÍA	1,50	SI	1,50
COMERCIO MAIORISTA DE FROITAS, HORTALIZAS E PLÁTANOS	0,50	SI	1,70
HOSTALERÍA	2,00	SI	2,00
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	2,00	SI	2,00
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRA	1,50	SI	1,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,91			

Cadro 8.26 - continuación

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2018.**

Convenios de sector revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
-			
Convenios de sector revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE MATERIAIS PARA A CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	1,50	SI	1,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,50			
Convenios de sector revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO	1,25	SI	1,25
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,25			
Convenios de sector revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
POMPAS FÚNEBRES	1,10		1,10
SALÓNS DE PEITEADO DE DONAS, CABALEIROS, UNISEX E SALÓNS DE BELEZA	1,10		1,10
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,10			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR REVISADOS			
TOTAL GALICIA	1,59		

Cadro 8.26 - continuación

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2018.**

Convenios de empresa asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACCIONA FACILITY SERVICES, S.A.- Persoal que presta servizos para NAVANTIA - Ferrol	1,50	SI	1,50
ACTEMSA, S.A.	1,60	SI	1,60
ARTEIXO TELECOM, S.A.			
ASESORÍA CERVANTES S.L.	2,00		2,00
CARSÁN RÍO TÉ, S.L.			
COMERCIAL BALBOA ÁLVAREZ, S.L.			
CONGALSA, S.L.	2,00		2,00
CUARZOS INDUSTRIALES, S.A.	2,00		2,00
EMPRESA MUNICIPAL AGUAS DE LA CORUÑA, S.A. - EMALCSA			
EULEN, S.A. - Centro de traballo "Barcaza do Embalse de Portodemouros"	0,00		0,00
FEIRACO LÁCTEOS, S.L.	1,50	SI	1,50
FERROATLÁNTICA, S.A.U. - Centro de traballo de Sabón - Arteixo	2,00		2,00
GALICIA EDITORIAL, S.L.			
GESTIÓN Y TÉCNICAS DEL AGUA, S.A.- Ciclo integral da auga no centro de traballo de Culleredo - (Gestagua, S.A.)	1,50		1,50
Grupo de empresas J.J. CHICOLINO (J.J Chicolino S.L, Envases de Galicia S.A, Rotogal S.L, Oziona Soluciones de Entretenimiento, S.L.)	4,00	SI	4,00
HOTEL HESPERIA FINISTERRE, S.A.	2,00		2,00
JOFRA, S.A. - Limpeza industrial da central térmica de Endesa - As Pontes	1,60	SI	1,60
LTM Servicios Bibliotecarios, S.L. - [Servizos bibliotecarios na rede de bibliotecas municipais da Coruña]	0,99		0,99
MAXCONTROL NOROESTE S.L.	0,00		0,00
PESCANOVA ESPAÑA, S.L. - Centro Industrial de Arteixo	1,25	SI	1,25
ROCAS, ARCILLAS Y MINERALES, S.A. - RAMSA (Centro de traballo de Serrabal - Vedra)	2,00		2,00
SOGEVENDING, S.L.			
TELEVÉS, S.A.	1,00	SI	1,20
TRANVIAS DEL FERROL, S.A.	1,00		1,00
UNIÓN DE EMPRESAS MADERERAS, S.A. - UNEMSA	1,00		1,00
URBASER, S.A. - Servizo de limpeza pública viaria e regos e xestión do punto limpo do Concello de Ames	1,10		1,10
URBASER, S.A. (antes TÉCNICAS MEDIOAMBIENTALES - TECMED, S.A.) - Limpeza pública viaria e recollida de residuos sólidos urbanos no concello de Santiago de Compostela	0,00	SI	0,60
VOZ AUDIOVISUAL, S.A.	3,50		3,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,77			

Cadro 8.26 - continuación

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2018.**

Convenios de empresa asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ALUMINIO ESPAÑOL, S.A - ALÚMINA ESPAÑOLA, S.A. (ALCOA) - Centro de traballo de San Cibrao	2,20	SI	2,20
ARMADORES DE BURELA, S.A. (ABSA)	2,00	SI	2,20
ASCAN EMPRESA CONSTRUCTORA Y DE GESTIÓN S.A. [antes UTE CHANTADA (CELTA PRIX, S.L. SUFI, S.A.)] - Empresa concesionaria dos servizos públicos de limpeza viaria e recollida de lixo do concello de Chantada	1,50		1,50
CESPA, S.A. - Servizos de limpeza de espazos públicos, recollida e transporte de residuos sólidos urbanos e xestión do punto limpo do Concello de Viveiro	1,10		1,10
CLUB FLUVIAL DE LUGO	1,50		1,50
CONCELLO DE MONDOÑEDO - Persoal funcionario			
CONCELLO DE MONDOÑEDO - Persoal laboral			
CONSTRUCCIONES Y REPARACIONES GALAICO ASTURIANAS, S.A. (CYRGASA) - Centro de traballo de San Cibrao (Lugo)	2,50	SI	2,50
CORPORACIÓN ALIMENTARIA PEÑASANTA, S.A. - CAPSA - (Factoría de Robra - Outeiro de Rei) Antes LARSA	1,20		1,20
COTELSA - Colaboraciones Técnicas Eléctricas, S.A. - Centro de traballo de San Cibrao (Lugo)	2,50	SI	2,50
EL PROGRESO DE LUGO, S.L.	0,00		0,00
INDURBAN LUGO, S.L.			
MAGNESITAS DE RUBIAN, S.A.	1,00		1,00
Persoal do servizo de limpeza do Hospital Lucus Augusti (HULA) _ (Ciece, SL) - [antes Persoal limpeza Complexo Hospitalario Xeral-Calde, Centro Especialidades e Hospital Provincial San Xose]			
PLÁSTICOS FERRO, S.L.	2,20		2,20
REYMOGASA - Reparaciones y Montajes de Galicia, S.A.- Centro de traballo de San Cibrao (Lugo)	2,50	SI	2,50
URBASER, S.A (Centro de traballo de Lugo) - Empresa concesionaria dos servizos de limpeza pública viaria, recollida e transporte de RSU e xestión do punto limpo do Concello de Lugo			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,91			
Convenios de empresa asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CIE GALFOR, S.A.	2,10		2,10
CONCELLO DE MACEDA - Acordo regulador persoal funcionario			
CONCELLO DE MACEDA - Persoal laboral			
CONCELLO DE VIANA DO BOLO - Persoal laboral			
CONCELLO DO CARBALLIÑO - Acordo regulador persoal funcionario			
CONCELLO DO CARBALLIÑO - Persoal laboral			
CONSORCIO DE AUGAS DE VALDEORRAS			
CRUZ ROJA ESPAÑOLA EN OURENSE			
ECOURENSE UTE - Persoal adscrito ao Servizo de Limpeza Urbana, Recollida e Transporte de Residuos Sólidos Urbanos do Concello de Ourense			
EUROINVERSIONES AGUAS DE SOUSAS, S.L.Unipersonal	1,50		1,50
GRUPO TECNOGAP ATLÁNTICO, SLU			
PARQUE DE BOMBEIROS DE O CARBALLIÑO - VEICAR			
PERSIANAS ROMA, SLU	1,70		1,70
PLATAFORMA COMERCIAL DE RETAIL, S.A.U. (antes Hispanomoción, S.A.)	0,00		0,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,85			

Cadro 8.26 - continuación

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2018.**

Convenios de empresa asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACTEGA Artística, S.A. (Sociedade unipersonal)	2,00		2,00
AGUASANA, S.L.	3,00		3,00
ALMACENAMIENTOS Y MONTAJES, S.A.U. - ALYMOSA			
ALTHENIA, S.L. - Servizo público de conservación e reposición de zonas verdes do concello de Vigo (Antes CESPA, S.A.)	1,58		1,58
ALUDEC COMPONENTES, S.L.	1,90		1,90
ALUDEC GALVANIC, S.A.	1,90		1,90
ALUDEC INYECCIÓN, S.A.	1,90		1,90
ALUDEC STAMPING, S.A.	1,90		1,90
ALUDEC, S.A. (Centro de traballo de Ponte Caldelas)	1,90		1,90
Aqualia Gestión Integral del Agua, S.A. y Fomento de Construcciones y Contratas, S.A. (Nigrán UTE) - Concesionaria do servizo municipal de abastecemento e saneamento de auga de Nigrán	1,20		1,20
ASIENTOS DE GALICIA, S.L. (Grupo Faurecia)			
ATUNLO CAMBADOS, S. L. U. (Antes FRIGORÍFICOS DE CAMBADOS S.L.)			
ATUNLO O GROVE, S.L. [Antes FRIGORÍFICOS DEL GROVE, SL]			
AUTOS ARCADE, S.L.	1,60		1,60
BOTEROS AMARRADORES DE VIGO, S.L. - BOTAMAVI	1,50	SI	1,50
CESPA GESTIÓN DE RESIDUOS, S.A. (Antes CESPA CONTEN) - Centro de traballo de O Porriño	1,10		1,10
CESPA, S.A. - Persoal adscrito aos servizos de recollida de residuos sólidos e limpeza viaria do Concello de Nigrán	3,41		3,41
CESPA, S.A. - Servizo de limpeza pública e interiores contratados co Concello de Pontevedra.	1,70		1,70
CITIC HIC GÁNDARA CENSA, SAU	2,60		2,60
CLUB DE CAMPO DE VIGO	1,10		1,10
CONCELLO DE PONTEAREAS - Persoal laboral			
CONSTRUCCIONES NAVALES P.FREIRE, S.A.	1,70	SI	2,70
CORVUS BELLI			
CRUZ ROJA ESPAÑOLA EN PONTEVEDRA	1,50		1,50
ELECTROQUÍMICA DEL NOROESTE, S.A. (ELNOSA)	1,50		1,50
EMPRESA MIÑO, S.L.	1,60		1,60
EMPRESA OJEA, S.A.			
ENDULCO, S.L. - Centro de traballo da Plataforma petrolífera Casablanca	1,10		1,10
FERROVIAL SERVICIOS, S.A. - Persoal da contrata de xestión do servizo público da conservación e reposición de parques infantís, áreas biosaudables, áreas deportivas, ximnásticas e mobiliario urbano do concello de Vigo	1,70	SI	1,70

Cadro 8.26 - continuación

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2018.**

FRUTAS ARGIBASA, S.A.			
FUNDACIÓN AMIGOS DE GALICIA	1,10		1,10
GALEGA DE AUTOCARES GALA, S.L.	1,60		1,60
GEFCO ESPAÑA, S.A.	1,10		1,10
GESTAMP VIGO, S.A.	3,53		3,53
GÓMEZ LOR, S.L.	1,00		1,00
HERMANOS RODRÍGUEZ GÓMEZ, S.A. - HERMASA	1,25	SI	1,25
IMPEX EUROPA, S.L.	2,00	SI	2,00
IZCON MODEL, S.L.			
KIWI ATLÁNTICO, S.A.	3,00		3,00
LEAR CORPORATION VIGO, S.A.U. - Antes GRUPO ANTOLÍN VIGO	1,60	SI	1,60
LICEO MARÍTIMO DE BOUZAS	1,50	SI	1,50
MAIER FERROPLAST, S.C.G.			
MANCOMUNIDADE DE CONCELLOS DO VAL MIÑOR (Concellos de Baiona, Gondomar e Nigrán) - Persoal laboral			
MANTELNOR LIMPIEZAS, SLU - Persoal de limpeza da Casa do Concello e outras dependencias municipais do Concello de Vigo Antes LINORSA	1,00	SI	1,00
MANTELNOR LIMPIEZAS, SLU - Servizo de limpeza dos colexios públicos do Concello de Vigo Antes LINORSA	1,00	SI	1,00
METALSHIPS & DOCKS, S.A.U.			
POLYESTERES BIDASOA, S.L.		SI	1,20
PRODUCTOS CONGELADOS, S.A. (PROCSA)	1,50		1,50
REAL CLUB NÁUTICO DE VIGO			
RODICUT INDUSTRY S.A.U.	1,25	SI	1,25
Servizo de limpeza do Hospital Álvaro Cunqueiro e Xeral pertencentes a EOXI Vigo - ACCIONA FACILITY SERVICES S.A.			
SETEX APARKI, S.A. - Servizo de retirada, inmovilización, depósito e xestión de cobramento dos vehículos indebidamente estacionados na vía pública do Concello de Vigo	1,00		1,00
SNOP ESTAMPACIÓN S.A. - Centro de traballo de Vigo		SI	
TOOLS CORRUGATED, S.L.	0,00		0,00
TRANSPORTES LA UNIÓN, S.A.	1,60		1,60
UTE LALÍN SOSTIBLE (GESECO, S.A. DE GESTIÓN DE SERVICIOS Y CONSERVACIÓN Y CONSTRUCCIONES TABOADA Y RAMOS S.L.) - Servizo de limpeza viaria e recollida de RSU de Lalín	2,00		2,00
UTE LIMPIEZA PUERTO (Demain Obras y Servicios, S.L. Civis Global, S.L.U. y Toca y Salgado, S.L.) - Servizo de limpeza e recollida de lixo do Porto Pesqueiro de Vigo (O Berbés)	0,00		0,00
VEOLIA SERVICIOS NORTE, S.A.U. - Centro de traballo HOSPITAL ALVARO CUNQUEIRO			
VIUDA DE J. DOMÍNGUEZ, S.L.	1,60		1,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,96			

Cadro 8.26 - continuación

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2018.**

Convenios de empresa asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ASOCIACIÓN ALDEAS INFANTILES SOS DE GALICIA	2,00	SI	2,00
AUTOPISTAS DEL ATLÁNTICO, CONCESIONARIA ESPAÑOLA, S.A.			
R Cable y Telecomunicaciones Galicia, S.A.U.	0,50	SI	1,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,55			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS			
TOTAL GALICIA 1,87			

Convenios de empresa revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ASPRONAGA	0,85		0,85
EULEN S.A. - Persoal da limpeza industrial da refinaría de Repsol Petróleo da Coruña - (Anterior adxudicataria VULCAROL, S.L.)	1,10		1,10
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Servizo de xestión de residuos sólidos urbanos e asimilables da Mancomunidade de Concellos "Serra do Barbanza"	1,10		1,10
TÚNIDOS MIRAMAR, S.L.	4,00		4,00
URBASER, S.A. - Servizo de limpeza pública viaria, recollida e transporte de R.S.U. do Concello de Ferrol	2,50	SI	2,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,03			

Convenios de empresa revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ALIBOS GALICIA, S.L.			
CALFENSA PROYECTOS, S.L.	1,50		1,50
CECHALVA, S.L. - Concesionaria da retirada de vehículos da vía pública no Concello de Lugo Anterior adxudicataria: SETEX APARKI, S.A.	1,40		1,40
HOTEL SANTIAGO, S.L.			
PESCADOS RUBÉN, S.L.	1,60		1,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,55			

Convenios de empresa revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CIMO, ENTIDADE PRESTADORA DE SERVICIOS	4,00		4,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
4,00			

Cadro 8.26 - continuación

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2018.**

Convenios de empresa revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CASINO DE LA TOJA, S.A.	1,10		1,10
DORNIER, S.A. - Persoal adscrito aos servizos de xestión de estacionamento regulado da cidade de Vigo	1,60		1,60
IMAR INGENIERÍA MODULAR, S.A.	1,00		1,00
LEDISSON A&IT, S.L.	1,10		1,10
MONTAJES ROTELU, S.L.	2,00		2,00
PEUGEOT CITROËN AUTOMÓVILES ESPAÑA, S.A.	0,21		0,21
SETEX-APARKI, S.A. - Servizo de retirada, depósito e custodia de vehículos no termo municipal de Pontevedra	0,00		0,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,25			

Convenios de empresa revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
NORTE FORESTAL, S.A.	12,10		12,10
VIAQUA, GESTIÓN INTEGRAL DE AGUAS DE GALICIA, S.A.U.	1,10		1,10
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,30			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA REVISADOS			
TOTAL GALICIA		0,53	

8.6. Xornada pactada

Para calcular a xornada media pactada (media ponderada) nos convenios asinados e revisados en 2018 en Galicia, tivéronse en conta unicamente os que a regulan de xeito anual que foron 123 este ano (o 69,49%). Deles 28 son de sector (o 77,78% dos de sector asinados ou revisados este ano) e 95 son de empresa (o 67,38% dos de empresa asinados ou revisados este ano).

A xornada media pactada no ano 2018 foi de 1.768,54 horas, sendo nos convenios de empresa de 1.728,86 horas e nos de sector de 1.771,13 horas.

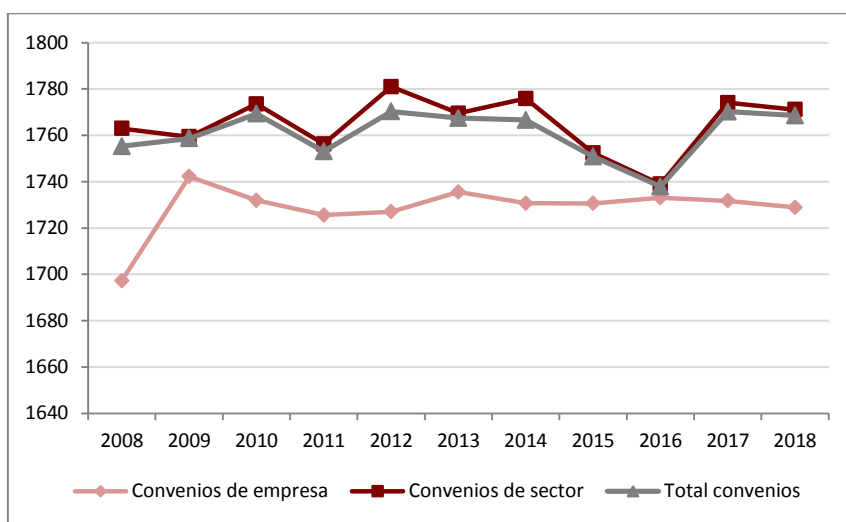
O Cadro 8.27 reflicte a evolución da xornada media pactada en Galicia no período 2008 – 2018.

Cadro 8.27

Evolución da xornada media anual pactada. Galicia. 2008 - 2018
Total Convenios. Xornada media pactada

	Convenios de empresa	Convenios de sector	Total convenios
2008	1697,2	1762,9	1755,3
2009	1742,2	1759,3	1758,7
2010	1731,9	1773,5	1769,3
2011	1725,5	1756,3	1753,1
2012	1727,0	1781,0	1770,3
2013	1735,5	1769,5	1767,5
2014	1730,7	1775,9	1766,6
2015	1730,6	1752,4	1750,9
2016	1733,0	1738,9	1737,9
2017	1731,7	1774,1	1770,2
2018	1728,86	1771,13	1768,54

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O Cadro 8.28 reflicte a xornada pactada en 2018 no total de convenios asinados e revisados por sectores económicos, e nel pode apreciarse que a xornada pactada no sector agrario foi de 1752,00 horas, na industria de 1.758,75 horas, na construción de 1.736,24 horas e nos servizos de 1.792,73 horas.

Cadro 8.28

TOTAL CONVENIOS. Xornada media pactada. Ano 2018
POR SECTORES ECONÓMICOS E PROVINCIAS

	Agrario	Non Agrario		
		Industria	Construción	Servizos
C. AUTÓNOMA / INTERPROVINCIAIS	1752,00	1695,00		1777,28
A CORUÑA		1755,56	1736,35	1791,90
LUGO		1733,66	1734,34	1786,33
OURENSE		1722,62	1736,00	1794,94
PONTEVEDRA		1763,89	1776,00	1796,92
TOTAL GALICIA	1752,00	1758,75	1736,24	1792,73

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

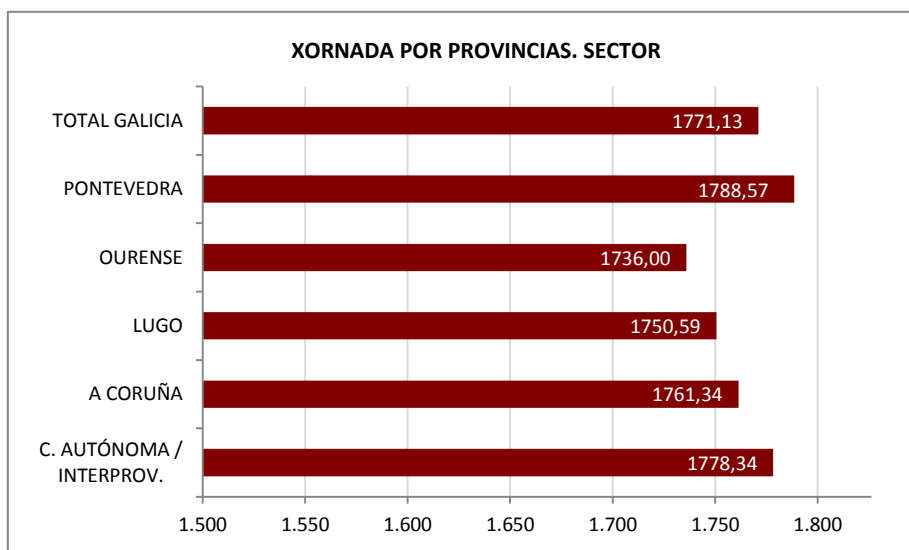
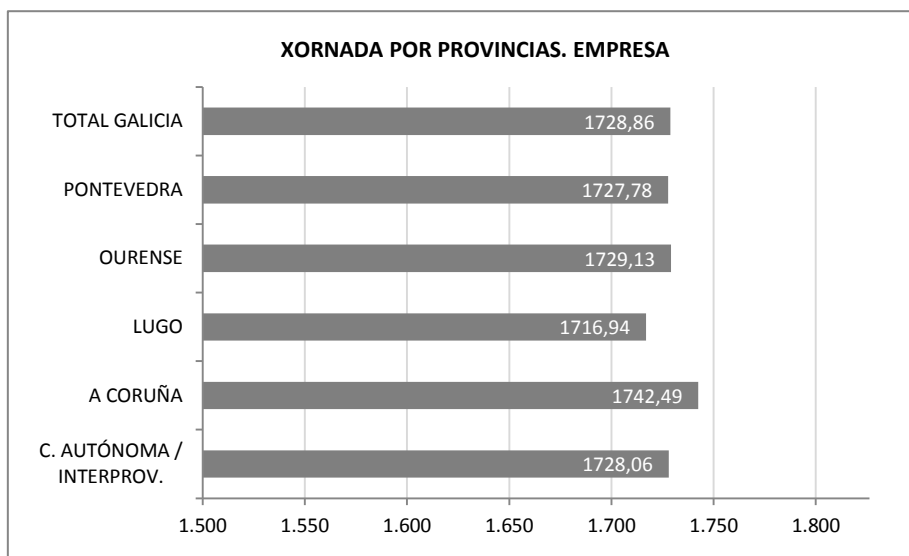
O Cadro 8.29 recolle o dato da xornada pactada nos convenios de empresa e de sector por provincias en 2018.

XORNADA POR PROVINCIAS - Ano 2018

	EMPRESA	SECTOR	TOTAL
C. AUTÓNOMA / INTERPROV.	1728,06	1778,34	1773,32
A CORUÑA	1742,49	1761,34	1761,02
LUGO	1716,94	1750,59	1743,65
OURENSE	1729,13	1736,00	1735,33
PONTEVEDRA	1727,78	1788,57	1782,26
TOTAL GALICIA	1728,86	1771,13	1768,54

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

XORNADA POR PROVINCIAS. 2018

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O 68,92% dos convenios colectivos asinados no ano 2018 establecen unha xornada anual inferior á máxima legal (102 convenios). Afectan estes convenios a 146.511 persoas traballadoras (86,89%) das que 98.453 son homes e 48.058 mulleres.

Deles 20 son de sector (74,07% dos de sector asinados este ano) e afectan a 138.689 persoas traballadoras (87,76%) das que 93.101 son homes e 45.588 mulleres e 82 son de empresa (67,77% dos convenios de empresa asinados) e afectan a 7.822 persoas traballadoras (74%) das que 5.352 son homes e 2.470 mulleres.

Os convenios asinados no ano 2018 que indican unha xornada semanal inferior á xornada máxima establecida son 31 (20,95% dos asinados) e afectan a 2.543 persoas traballadoras (1,51%) das que 1.295 son homes e 1.248 mulleres. Son todos de empresa.

No Cadro 8.30 pódese ver a evolución no período 2012 – 2018 dos convenios asinados que reducen a xornada máxima legal anual por provincias.

Cadro 8.30

**Evolución dos convenios asinados que reducen a xornada máxima legal.
Porcentaxe sobre o total. Por provincias. Galicia. 2012-2018**

	Sector		Empresa		Total Galicia	
	Nº convenios	%	Nº convenios	%	Nº convenios	%
2012						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	4	100,00	5	100,00	9	100,00
A Coruña	2	100,00	19	65,52	21	67,74
Lugo	-	-	7	70,00	7	70,00
Ourense	2	50,00	2	66,67	4	57,14
Pontevedra	2	50,00	39	69,64	41	68,33
Total	10	71,43	72	69,90	82	70,09
2013						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	4	100,00	7	70,00	11	78,57
A Coruña	8	72,73	28	62,22	36	64,29
Lugo	3	75,00	7	41,18	10	47,62
Ourense	3	50,00	4	44,44	7	46,67
Pontevedra	12	75,00	56	76,71	68	76,40
Total	30	73,17	102	66,23	132	67,69
2014						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	0	0,00	3	75,00	3	60,00
A Coruña	4	100,00	26	68,42	30	71,43
Lugo	2	66,67	11	73,33	13	72,22
Ourense	0	0,00	1	25,00	1	16,67
Pontevedra	3	60,00	49	72,06	52	71,23
Total	9	60,00	90	69,77	99	68,75
2015						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	2	66,67	3	50,00	5	55,56
A Coruña	1	100,00	19	79,17	20	80,00
Lugo	1	100,00	6	100,00	7	100,00
Ourense	-	-	7	70,00	7	63,64
Pontevedra	3	75,00	26	63,41	29	64,44
Total	7	70,00	61	70,11	68	70,10
2016						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	2	100,00	5	83,33	7	87,50
A Coruña	-	-	18	54,55	18	54,55
Lugo	5	100,00	7	63,64	12	75,00
Ourense	-	-	4	66,67	4	66,67
Pontevedra	5	62,50	32	72,73	37	71,15
Total	12	80,00	66	66,00	78	67,83
2017						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	1	25,00	1	50,00	2	33,33
A Coruña	8	88,89	12	42,86	20	54,05
Lugo	0	0,00	9	64,29	9	60,00
Ourense	2	40,00	3	37,50	5	38,46
Pontevedra	2	66,67	41	63,08	43	63,24
Total	13	59,09	66	56,41	79	56,83
2018						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	1	50,00	3	100,00	4	80,00
A Coruña	6	85,71	21	75,00	27	77,14
Lugo	5	100,00	8	47,06	13	59,09
Ourense	1	25,00	6	42,86	7	38,89
Pontevedra	7	77,78	44	74,58	51	75,00
Total	20	74,07	82	67,77	102	68,92

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Parte II. Convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia

Recóllense neste apartado os convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a persoas traballadoras en Galicia dos que se ten coñecemento neste Consello.

Para a súa elaboración pártese inicialmente dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2018 ou posterior, combinando esta información coa extraída do programa Regcon para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo por medios telemáticos, procedéndose no Consello a analizar a dita información para recoller só os que afectan a persoas traballadoras dalgunha das catro provincias galegas.

Os datos do número de persoas traballadoras afectadas por convenios de sector foron elaborados polo IGE en base ao traballo realizado neste Consello no que se recollen os CNAE's incluídos no ámbito de aplicación dos ditos convenios.

Nos convenios de empresa este dato obtense coa información extraída do programa Regcon e/ou contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas afectadas.

A información remitida polo IGE é extraída do ficheiro de contas de cotización á Seguridade Social e indica o número de persoas asalariadas para Galicia por actividade, non por empresa, información esta última suxeita a segredo estatístico.

Utilízase o mesmo criterio de inclusión dos convenios colectivos que o seguido ao elaborar a parte do informe referida aos convenios negociados en Galicia, que é o da vixencia económica, téndose en conta só os que teñen vixencia e efectos económicos durante o ano 2018.

Respecto dos convenios de sector só se teñen en conta aqueles para os que non existen convenios de ámbito provincial ou autonómico en Galicia.

Para a elaboración da media ponderada do incremento salarial pactado téñense en conta as cláusulas de revisión salarial recollidas nestes convenios.

Os Cadros 8.I e 8.II indican os convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia asinados e/ou revisados en 2018.

Neles pode apreciarse que neste ano asináronse e ou revisáronse 78 convenios colectivos que afectan a 84.243 persoas traballadoras. Deles 50 son de empresa e afectan a 11.585 persoas traballadoras e 28 son de sector e afectan a 72.658 persoas traballadoras.

Cadro 8.I**Convenios colectivos asinados. Ano 2018.**

	Nº Convenios	Nº Traballadores/as
Empresa	46	9.233
Sector	16	50.583
Total	62	59.816

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 8.II**Convenios colectivos revisados 2018**

	Nº Convenios	Nº Traballadores/as
Empresa	4	2.352
Sector	12	22.075
Total	16	24.427

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Os Cadros 8.III e 8.IV reflicten o número de convenios colectivos (asinados ou revisados) segundo o número de persoas traballadoras ás que afectan, e neles obsérvase que, nos convenios de empresa, o maior número concéntrase nas empresas que teñen ata 50 persoas traballadoras.

Nos convenios de sector o maior número de convenios sitúase nos que afectan entre 1.001 e 3.000 persoas traballadoras e máis de 3.000 persoas traballadoras.

Cadro 8.III

**Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de persoas traballadoras.
Empresa. Ano 2018.**

Nº Traballadores/as	Estatais	
	Nº Convenios	%
0 - 50	31	62,00%
51-100	8	16,00%
101-500	7	14,00%
501-1000	2	4,00%
1001-3000	1	2,00%
>3000	1	2,00%
Total	50	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 8.IV**Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de persoas traballadoras.
Sector. Ano 2018.**

Nº Traballadores/as	Estatais	
	Nº Convenios	%
0 - 50	2	7,14%
51-100	1	3,57%
101-500	5	17,86%
501-1000	4	14,29%
1001-3000	8	28,57%
>3000	8	28,57%
Total	28	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Segundo se pode apreciar nos Cadros 8.V e 8.VI que reflicten as vixencias medias dos convenios de empresa e de sector asinados en 2018, o 41,30% dos convenios asinados de empresa e o 50% dos convenios asinados de sector teñen unha vixencia de 3 anos.

Cadro 8.V**Vixencias medias dos convenios asinados de empresa. Ano 2018.
Porcentaxe sobre o total**

	Nº Convenios	
	Nº Convenios	%
Menos de 1 ano	0	0,00%
1 ano	5	10,87%
De 1 a 2 anos	0	0,00%
2 anos	6	13,04%
De 2 a 3 anos	1	2,17%
3 anos	19	41,30%
Máis de 3 anos	15	32,61%
Total	46	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 8.VI**Vixencias medias dos convenios asinados de sector. Ano 2018.
Porcentaxe sobre o total**

	Nº Convenios	
	Nº Convenios	%
Menos de 1 ano	0	0,00%
1 ano	0	0,00%
De 1 a 2 anos	0	0,00%
2 anos	3	18,75%
De 2 a 3 anos	0	0,00%
3 anos	8	50,00%
Máis de 3 anos	5	31,25%
Total	16	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

O incremento salarial pactado (media ponderada) nos convenios asinados ou revisados con vixencia económica para o 2018 foi do 1,67% (Cadro 8.VII)

Cadro 8.VII

Media ponderada do incremento salarial pactado.

Ano 2018	Convenios Colectivos		Revisións salariais		Total
	Sector	Empresa	Sector	Empresa	
	1,93	1,30	1,63	0,70	1,67

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Este incremento é superior ao IPC galego deste ano que foi do 1% e ao estatal que foi do 1,2%.

Para o cálculo deste incremento tivéronse en conta os convenios que indican incrementos salariais en porcentaxe, que foron 66 este ano (84,62% do total), así como as cláusulas de revisión salarial que figuran no 33,87% dos convenios asinados e no 56,25% dos revisados.

O Cadro 8.VIII recolle a media por sectores económicos para este ano.

Cadro 8.VIII

**Media ponderada do incremento salarial pactado
Por sectores de actividade. Ano 2018.**

	Estatais
Agricultura	1,60
Industria	1,91
Construción	
Servizos	1,58
Total	1,67

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Os Cadros 8.IX e 8.X indican os convenios asinados e revisados en 2018 que teñen cláusula de revisión salarial e as persoas traballadoras ás que afectan.

Cadro 8.IX**Convenios colectivos asinados con cláusula de garantía salarial. Ano 2018.**

	Estatais			
	Nº Convenios	%	Nº Traballadores/as	%
Empresa	13	28,26%	1.159	12,55%
Sector	8	50,00%	12.407	24,53%
Total	21	33,87%	13.566	22,68%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 8.X**Convenios colectivos revisados con cláusula de garantía salarial. Ano 2018.**

	Estatais			
	Nº Convenios	%	Nº Traballadores/as	%
Empresa	1	25,00%	55	2,34%
Sector	8	66,67%	8.447	38,27%
Total	9	56,25%	8.502	34,81%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Segundo se pode apreciar con máis detalle nos Cadros 8.XI e 8.XII, a xornada pactada (media ponderada) nos convenios asinados e revisados no ano 2018 foi de 1.769,71 horas.

No cálculo desta media tivéronse en conta os 73 convenios asinados ou revisados que sinalan a xornada de xeito anual, que supoñen o 93,59% do total de asinados e revisados este ano.

Cadro 8.XI**Xornada pactada. Media ponderada.**

	Xornada media (horas/ano)		
	Sector	Empresa	Total
2018	1.768,31	1.777,07	1.769,71

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 8.XII**Xornada por sector de actividade. Ano 2018.**

	Agrario	Non agrario			Total
		Industria	Construción	Servizos	
Empresa	-	1.700,57		1.785,64	1.777,07
Sector	1.780,00	1.756,96		1.771,77	1.768,31
Total	1.780,00	1.752,97		1.774,44	1.769,71

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cinco convenios dos que fixan a xornada anual en 2018 indican unha xornada de 1.826 horas. Son todos de empresa. Os 68 restantes sinalan unha xornada inferior.

No Cadro 8.XIII figura unha relación dos convenios estatais con aplicación en Galicia recollidos no ano 2018, con indicación do incremento salarial pactado neles de xeito porcentual e as cláusulas de revisión salarial se é o caso.

Cadro 8.XIII.

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de sector.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ARTES GRÁFICAS, MANIPULADOS DE PAPEL, MANIPULADOS DE CARTÓN, EDITORIAIS E INDUSTRIAS AUXILIARES	1,50	Non	1,50
COMERCIO DE FLORES E PLANTAS	1,90	Non	1,90
EMPRESAS DE CONSULTORÍA E ESTUDOS DE MERCADO E DA OPINIÓN PÚBLICA		Non	
EMPRESAS DE SEGURIDADE	2,00	Non	2,00
EMPRESAS DE TRABALLO TEMPORAL		Non	
FABRICACIÓN DE CONSERVAS VEXETAIS	2,00	Si	2,00
INDUSTRIA QUÍMICA	2,50	Si	2,50
INDUSTRIA SALINEIRA - Acordo Sectorial Nacional	1,80	Non	1,80
INDUSTRIAS DE GRANXAS AVÍCOLAS E OUTROS ANIMAIS	1,60	Si	1,60
INDUSTRIAS DE PASTAS ALIMENTICIAS	1,30	Si	1,30
INDUSTRIAS EXTRACTIVAS, INDUSTRIAS DO VIDRO, INDUSTRIAS CERÁMICAS, E PARA AS DO COMERCIO EXCLUSIVISTA DOS MESMOS MATERIAIS		Si	
INDUSTRIAS LÁCTEAS E OS SEUS DERIVADOS	1,00	Si	1,20
MAIORISTAS E IMPORTADORES DE PRODUTOS QUÍMICOS INDUSTRIAIS E DE DROGUERÍA, PERFUMERÍA E ANEXOS	2,20	Si	2,20
MATADOIROS DE AVES E COELLOS	1,80	Si	1,80
PRENSA DIARIA	0,00	Non	0,00
XARDINERÍA	3,00	Non	3,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,93			

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos revisados de sector.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE PAPEL E ARTES GRÁFICAS	1,50	Si	1,50
CONTACT CENTER (antes TELEMÁRKETING)	1,60	Non	1,60
DISTRIBUIDORES DE ESPECIALIDADES E PRODUTOS FARMACÉUTICOS	1,80	Si	1,80
EMPRESAS DE PUBLICIDADE	1,10	Non	1,10
ENTIDADES DE SEGUROS, REASEGUROS E MUTUAS DE ACCIDENTES DE TRABALLO	0,80	Si	2,00
ESTABLECEMENTOS FINANCIEROS DE CRÉDITO	1,30	Non	1,30
ESTACIÓNS DE SERVIZO	1,00	Si	1,10
FARIÑAS PANIFICABLES E SÉMOLAS	2,00	Si	2,00
GRANDES ALMACÉNS	2,00	Non	2,00
INDUSTRIA DO CALZADO	1,30	Si	1,30
INDUSTRIAS DO CURTIDO, CORREAS E COIROS INDUSTRIAIS E CURTICIÓ DE PELES PARA PELETARÍA	1,30	Si	1,30
PERFUMERÍA E AFÍNS	1,30	Si	1,30
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,63			

Cadro 8.XIII - continuación

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de empresa

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACTIVA INNOVACION Y SERVICIOS S.A.U.		Non	
AL AIR LIQUIDE ESPAÑA, SA; AIR LIQUIDE MEDICINAL, SLU y AIR LIQUIDE IBÉRICA DE GASES, SLU	1,10	Non	1,10
ALCOR SEGURIDAD, S.L.	2,00	Non	2,00
AVIS ALQUILE UN COCHE, S.A.	2,00	Non	2,00
BABÉ Y CÍA. S.L.	2,00	Non	2,00
BANCO DE ESPAÑA		Non	
BOFROST*, S.A. (Sociedad Unipersonal)		Non	
CLARO SOL FACILITIES, S.L.U.	4,00	Non	4,00
CLH AVIACION, S.A.	1,30	Si	1,40
COMPAÑÍA SCHWEPPE, S.A. (antes CADBURY SCHWEPPE, BEBIDAS DE ESPAÑA SA)	1,40	Non	1,40
Control y Montajes Industriales CYMI, S.A.	1,90	Si	1,90
DIARIO ABC SL		Non	
ELTEC IT SERVICES, S.L.U.		Non	
ESC SERVICIOS GENERALES, S. L. (antes NORDÉS CONTROL, S.L.)	3,00	Non	3,00
EUROPEAN AIR TRANSPORT LEIPZIG GMBH Sucursal en España	4,50	Non	4,50
FERROVIAL SERVICIOS, S.A. - Trabajadores/as adscritos al servicio de restauración y atención a bordo de los trenes	1,25	Non	1,25
FLEET CARE SERVICES, SOCIEDAD LIMITADA		Non	
GRUPO DE EMPRESAS OMBUDS SERVICIOS S.L., PROTECCION CASTELLANA S.L.U., UTE THYSEN (UTE CASTELLANA DE SEGURIDAD, S.A.U. Y PROTECCION CASTELLANA, S.L.U)		Non	
GRUPO FERROATLÁNTICA [FerroAtlántica, S.A.U. (centros de trabajo de Madrid, Boo de Guarnizo, Cee-Dumbria-CCHH y Sabón); Hidro Nitro Española, S.A.; Cuarzos Industriales, S.A.U.; Rocas Arcillas y Minerales, S.A. y FerroAtlántica I+D, S.L.U.]	2,00	Non	2,00
GRUPO PARCIAL CEPESA	0,50	Non	0,50
GRUPO VIESGO ESPAÑA (Viesgo infraestructuras Energéticas, S.L.U., Viesgo Distribución Eléctrica, S.L.U., Viesgo Generación, S.L.U., Viesgo Energía, S.L.U., Barras Eléctricas Galaico Asturianas, S.A., Viesgo Comercializadora de Referencia, S.L.)	0,00	Si	1,20
ILUNION OUT SOURCING	0,00	Non	0,00
ILUNION SEGURIDAD (antes VIGILANCIA INTEGRADA, SA)	2,00	Non	2,00
INVESTIGACIÓN Y PROYECTOS MEDIO AMBIENTE, SL - IPROMA	1,70	Non	1,70
LA VENECIANA, S.A.	1,00	Si	1,00
MANTENIMIENTO Y MONTAJES INDUSTRIALES, S.A. (MASA)	2,00	Si	2,00
NAVIERA RIA DE AROSA SA - Persoal de Flota	1,60	Non	1,60
PHILIPS IBÉRICA SA	0,80	Si	1,20
PLACAS DE PIEZAS Y COMPONENTES DE RECAMBIO, S.A.	0,25	Non	0,25
PRAXAIR ESPAÑA, SL	1,80	Non	1,80

Cadro 8.XIII - continuación

PROSEGUR SOLUCIONES, S.A.		Non	
RADIO ECCA, FUNDACION CANARIA		Non	
REPSOL BUTANO S.A.	1,50	Si	1,50
REPSOL COMERCIAL DE PRODUCTOS PETROLÍFEROS, S.A.	1,50	Si	1,50
REPSOL LUBRICANTES Y ESPECIALIDADES, S.A.	1,50	Si	1,50
REPSOL PETROLEO S.A. - REFINO	1,50	Si	1,50
REPSOL, S.A.	1,50	Si	1,50
SAINT-GOBAIN ISOVER IBÉRICA, SL	0,50	Si	1,20
Seguros Catalana Occidente, SA de Seguros y Reaseguros, Bilbao C. Anónima de Seguros y Reaseguros, SA y Grupo Catalana Occidente Tecnología y Servicios, AIE, Plus Ultra Seguros Generales y Vida, SA de Seguros y Reaseguros, SU, GCO, SA y GCOGA, SGIIC	2,50	Non	2,50
SIEMENS, S.A. (UNICO PARA TODA LA EMPRESA)	1,80	Non	1,80
SINTAX LOGÍSTICA, S.A. (antes WALON IBERICA, S.A.)	1,00	Non	1,00
Sociedad General de Autores y Editores (SGAE)	0,00	Si	1,20
SUPERCOR, SA	1,25	Non	1,25
SUPERMERCADOS GRUPO EROSKI [CECOSA Supermercados, S.A, Vegonsa Agrupación Alimentaria S.A. (VEGALSA), Vego Supermercados S.A., Mercash-Sar S.L., Supermercados PICABO, S.L.U., + centros Cataluña Caprabo]	1,00	Non	1,00
TELEINFORMATICA Y COMUNICACIONES S.A.U. - TELYCO-	1,50	Non	1,50
UNEDISA COMUNICACIONES, S.L.	0,00	Non	0,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,30			

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos revisados de empresa

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
DECATHLON ESPAÑA, S.A.	0,90	Non	0,90
Distribuidora Internacional de Alimentación, S.A. (DIA, S.A.), y Twins Alimentación, S. A.	0,70	Non	0,70
GRUPO CHAMPION (Supermercados Champion, S.A. y Grupo Supeco-Maxor, S.L.)	0,50	Non	0,50
GRUPO GENERALI	0,80	Si	2,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,70			

ANEXO I.

ANALISE DAS INAPLICACIÓNS DE CONVENIOS REXISTRADAS EN 2018 EN GALICIA

Rexistráronse en 2018 en Galicia 49 inaplicacións de convenio que afectan a 799 persoas traballadoras, das que 543 son homes e 256 mulleres.

A maior parte concéntrase no sector servizos e segundo o ámbito territorial o maior número delas rexistráronse na Coruña e en Pontevedra.

Cadro 8.i

Inaplicacións rexistradas. Ano 2018.

Por sectores económicos e provincias

	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Número	-	-	-	1	1
Núm. Traballad.	-	-	-	49	49
Homes				36	36
Mulleres				13	13
A Coruña					
Número	-	6	-	16	22
Núm. Traballad.	-	233	-	166	399
Homes		211		84	295
Mulleres		22		82	104
Lugo					
Número	-	1	-	1	2
Núm. Traballad.	-	1	-	57	58
Homes		1		36	37
Mulleres		0		21	21
Ourense					
Número	-	1	-	2	3
Núm. Traballad.	-	6	-	17	23
Homes		0		4	4
Mulleres		6		13	19
Pontevedra					
Número	-	5	1	15	21
Núm. Traballad.	-	182	27	61	270
Homes		126	23	22	171
Mulleres		56	4	39	99
Galicia					
Número	0	13	1	35	49
Núm. Traballad.	0	422	27	350	799
Homes		338	23	182	543
Mulleres		84	4	168	256

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

As condicións de traballo que se inaplican refírense maioritariamente á contía salarial (93,88%), sendo dentro destas a redución do salario a que máis se produce (85,71%).

Cadro 8.ii

CONDICIÓNS DE TRABALLO QUE SE INAPLICAN

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
XORNADA	10	20,41%	251	31,41%	206	25,78%	45	5,63%
HORARIO E DISTRIBUCIÓN DE TEMPO DE TRABALLO	11	22,45%	350	43,80%	285	35,67%	65	8,14%
SISTEMA DE REMUNERACIÓN	9	18,37%	70	8,76%	31	3,88%	39	4,88%
CONTÍA SALARIAL	46	93,88%	496	62,08%	283	35,42%	213	26,66%
SISTEMA DE TRABALLO E RENDEMENTO	2	4,08%	39	4,88%	30	3,75%	9	1,13%
SUPERACIÓN DOS LÍMITES PARA A MOBILIDADE FUNCIONAL	1	2,04%	6	0,75%	0	0,00%	6	0,75%
MELLORAS VOLUNTARIAS DA ACCIÓN PROTECTORA DA SEGURIDADE SOCIAL	3	6,12%	10	1,25%	1	0,13%	9	1,13%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

MEDIDA SALARIAL ADOPTADA

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONXELACIÓN SALARIAL	3	6,12%	13	1,63%	2	0,25%	11	1,38%
INCREMENTO SALARIAL INFERIOR AO DO CONVENIO QUE SE INAPLICA	2	4,08%	28	3,50%	3	0,38%	25	3,13%
REDUCIÓN DO SALARIO	42	85,71%	459	57,45%	280	35,04%	179	22,40%
OUTRAS (Eliminación de complementos ou por transformación de complementos fixos en variables)	4	8,16%	20	2,50%	11	1,38%	9	1,13%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

No Cadro 8.iii pode observarse cales son os convenios dos que se producen as inaplicacións.

Cadro 8.iii

CONVENIOS OBXECTO DE INAPLICACIÓN. 2018.

ÁMBITO ESTATAL

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
ARTES GRÁFICAS, MANIPULADOS DE PAPEL, MANIPULADOS DE CARTÓN, EDITORIAIS E INDUSTRIAS AUXILIARES	1	2,04%	1	0,13%	1	0,13%	0	0,00%
AXENCIAS DE VIAXES	1	2,04%	12	1,50%	3	0,38%	9	1,13%
EMPRESAS DE ENSINO PRIVADO SOSTIDAS TOTAL OU PARCIALMENTE CON FONDOS PÚBLICOS	1	2,04%	11	1,38%	2	0,25%	9	1,13%
EMPRESAS DE ENXEÑERÍA E OFICINAS DE ESTUDOS TÉCNICOS	1	2,04%	49	6,13%	36	4,51%	13	1,63%
INDUSTRIA QUÍMICA	1	2,04%	94	11,76%	83	10,39%	11	1,38%
INDUSTRIA TÉXTIL E DA CONFECCIÓN	1	2,04%	6	0,75%	0	0,00%	6	0,75%
MAIORISTAS E IMPORTADORES DE PRODUTOS QUÍMICOS INDUSTRIAIS E DE DROGUERÍA, PERFUMERÍA E ANEXOS	1	2,04%	1	0,13%	1	0,13%	0	0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

ÁMBITO COMUNIDADE AUTÓNOMA

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
AXUDA A DOMICILIO	1	2,04%	14	1,75%	1	0,13%	13	1,63%
ORQUESTRAS DE VERBENA DE GALICIA	2	4,08%	23	2,88%	21	2,63%	2	0,25%
PERRUQUERÍAS DE DONAS, CABALEIROS, UNISEX E BELEZA	1	2,04%	1	0,13%	0	0,00%	1	0,13%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

A CORUÑA

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONVENIO PROPIO	2	4,08%	45	5,63%	24	3,00%	21	2,63%
CARPINTERÍA E EBANISTERÍA	1	2,04%	4	0,50%	2	0,25%	2	0,25%
COMERCIO VARIO	5	10,20%	17	2,13%	3	0,38%	14	1,75%
HOSTALERÍA	2	4,08%	28	3,50%	6	0,75%	22	2,75%
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	7	14,29%	269	33,67%	241	30,16%	28	3,50%
OFICINAS E DESPACHOS	3	6,12%	11	1,38%	4	0,50%	7	0,88%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

LUGO

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONVENIO PROPIO	1	2,04%	57	7,13%	36	4,51%	21	2,63%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

OURENSE

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
COMERCIO DE ELEMENTOS DO METAL	1	2,04%	3	0,38%	3	0,38%	0	0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 8.iii - continuación

CONVENIOS OBXECTO DE INAPLICACIÓN. 2018.

PONTEVEDRA

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	1	2,04%	1	0,13%	0	0,00%	1	0,13%
COMERCIO DE BAZARES, VENDA DE XOGUETES, ARTIGOS DE REGALO, ADORNO E RECLAMO	3	6,12%	10	1,25%	1	0,13%	9	1,13%
COMERCIO DO METAL	1	2,04%	2	0,25%	1	0,13%	1	0,13%
COMERCIO RETALLISTA TÉXTIL	3	6,12%	5	0,63%	1	0,13%	4	0,50%
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA (EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO)	2	4,08%	64	8,01%	44	5,51%	20	2,50%
INDUSTRIAS E DESPACHOS DE PANIFICACIÓN, CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, REPOSTERÍAS E PRATOS PREPARADOS	2	4,08%	39	4,88%	13	1,63%	26	3,25%
MÁRMORES E PEDRAS	1	2,04%	12	1,50%	9	1,13%	3	0,38%
OFICINAS E DESPACHOS	3	6,12%	20	2,50%	7	0,88%	13	1,63%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Segundo pode apreciarse no cadro que segue a continuación, o 46,94% das inaplicacións rexistradas en 2018 teñen lugar en empresas que teñen entre 1 e 5 persoas traballadoras e o 36,73% en empresas que teñen entre 6 e 30.

Cadro 8.iv

Inaplicacións de convenios rexistradas. Por traballadores/as da empresa e provincias.												
	C. AUTÓNOMA / INTERPROV. C. A.		A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		TOTAL GALICIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-5 traball.		0,00%	11	50,00%	1	50,00%	1	33,33%	10	47,62%	23	46,94%
6-30 traball.		0,00%	7	31,82%		0,00%	2	66,67%	9	42,86%	18	36,73%
31-49 traball.	1	100,00%	3	13,64%		0,00%		0,00%	1	4,76%	5	10,20%
50-100 traball.		0,00%		0,00%	1	50,00%		0,00%	1	4,76%	2	4,08%
101-250 traball.		0,00%	1	4,55%		0,00%		0,00%		0,00%	1	2,04%
251-500 traball.		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%	0	0,00%
Máis de 500		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%	0	0,00%
TOTAL	1	100,00%	22	100,00%	2	100,00%	3	100,00%	21	100,00%	49	100,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O Cadro 8.v recolle a composición da Comisión negociadora das inaplicacións rexistradas en Galicia no ano 2018, e nel pode apreciarse que no 79,59% esta composición correspóndese co establecido no artigo 41 do Estatuto dos traballadores (comisión dun máximo de tres membros integrada por persoas traballadoras da propia empresa e elixida por estas democraticamente).

No 20,41% está constituída pola representación legal dos traballadores/as.

Cadro 8.v

Inaplicacións rexistradas Composición da Comisión negociadora Por provincias. Galicia. Ano 2018.

		Representación segundo artigo 41 ET		Representación legal dos traballadores/as		Decisión órgano tripartito		AGA	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.									
	Número	1	100,00%	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%
	Núm. Traballad.	49	100,00%	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%
	Homes	36	73,47%		0,00%		0,00%		0,00%
	Mulleres	13	26,53%		0,00%		0,00%		0,00%
A Coruña									
	Número	17	77,27%	5	22,73%	-	0,00%	-	0,00%
	Núm. Traballad.	118	29,57%	281	70,43%	-	0,00%	-	0,00%
	Homes	67	16,79%	228	57,14%		0,00%		0,00%
	Mulleres	51	12,78%	53	13,28%		0,00%		0,00%
Lugo									
	Número	1	50,00%	1	50,00%	-	0,00%	-	0,00%
	Núm. Traballad.	1	1,72%	57	98,28%	-	0,00%	-	0,00%
	Homes	1	1,72%	36	62,07%		0,00%		0,00%
	Mulleres	0	0,00%	21	36,21%		0,00%		0,00%
Ourense									
	Número	3	100,00%	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%
	Núm. Traballad.	23	100,00%	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%
	Homes	4	17,39%		0,00%		0,00%		0,00%
	Mulleres	19	82,61%		0,00%		0,00%		0,00%
Pontevedra									
	Número	17	80,95%	4	19,05%	-	0,00%	-	0,00%
	Núm. Traballad.	167	61,85%	103	38,15%	-	0,00%	-	0,00%
	Homes	114	42,22%	57	21,11%		0,00%		0,00%
	Mulleres	53	19,63%	46	17,04%		0,00%		0,00%
Galicia									
	Número	39	79,59%	10	20,41%	0	0,00%	0	0,00%
	Núm. Traballad.	358	44,81%	441	55,19%	0	0,00%	0	0,00%
	Homes	222	27,78%	321	40,18%	0	0,00%	0	0,00%
	Mulleres	136	17,02%	120	15,02%	0	0,00%	0	0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

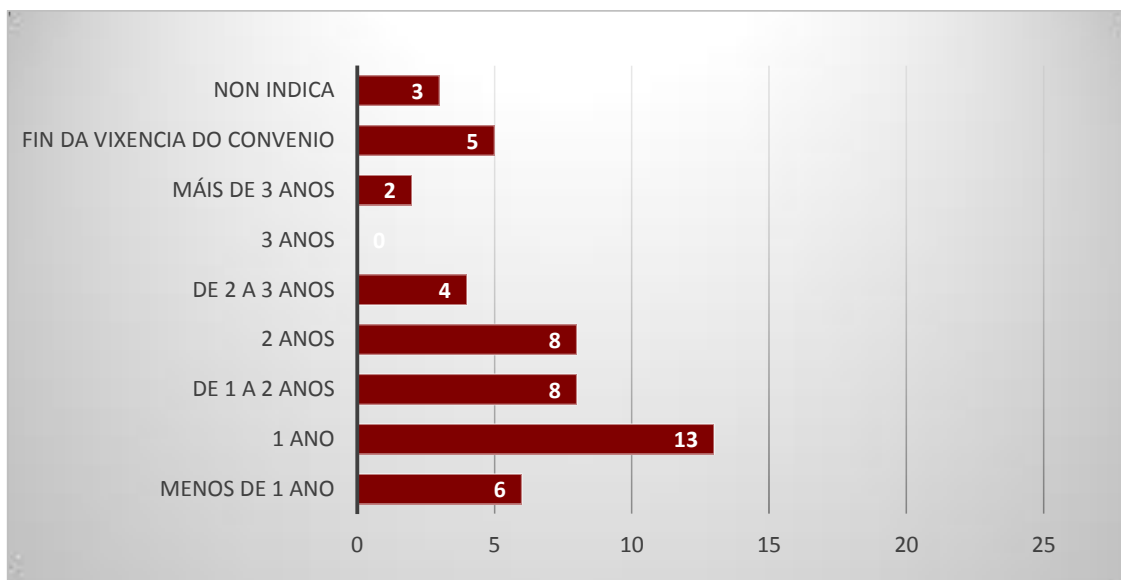
No Cadro 8.vi pode apreciarse a vixencia sinalada nas inaplicacións rexistradas en 2018 en Galicia.

Cadro 8.vi

Vixencias indicadas nas inaplicacións.
Porcentaxe sobre o total de inaplicacións rexistradas
Por provincias. Galicia. Ano 2018

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
Menos de 1 ano	-	0,00%	2	9,09%	-	0,00%	-	0,00%	4	19,05%	6	12,24%
1 ano	1	100%	5	22,73%	1	50,00%	-	0,00%	6	28,57%	13	26,53%
De 1 a 2 anos	-	0,00%	6	27,27%	-	0,00%	-	0,00%	2	9,52%	8	16,33%
2 anos	-	0,00%	3	13,64%	-	0,00%	1	33,33%	4	19,05%	8	16,33%
De 2 a 3 anos	-	0,00%	3	13,64%	-	0,00%	-	0,00%	1	4,76%	4	8,16%
3 anos	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	0	0,00%
Máis de 3 anos	-	0,00%	1	4,55%	-	0,00%	1	33,33%	-	0,00%	2	4,08%
Fin da vixencia do convenio	-	0,00%	1	4,55%	1	50,00%	1	33,33%	2	9,52%	5	10,20%
Non indica	-	0,00%	1	4,55%	-	0,00%	-	0,00%	2	9,52%	3	6,12%
Total	1		22		2		3		21		49	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Dúas das inaplicacións que non indican nada respecto do fin da vixencia desvincúlase do convenio de Orquestras de verbena de Galicia.

A outra que non indica unha data concreta de fin desvincúlase do convenio da Industria Química e sinala que a duración será ata a entrega do pedido (o acordo é unha maior flexibilidade na distribución irregular da xornada).

Os cadros e gráficos que seguen a continuación recollen unha comparativa das inaplicacións rexistradas en 2018, 2017 e 2016.

Cadro 8.vii

COMPARATIVA INAPLICACIÓNS DE CONVENIOS REXISTRADAS. Ano 2018 - Ano 2017 - Ano 2016

Inaplicacións de convenios rexistradas. Por provincias. Ano 2018												
	C.AUTÓNOMA / INTERPROV. C.A.		A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		TOTAL GALICIA	
	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.
Empresa	1	49	22	399	2	58	3	23	21	270	49	799

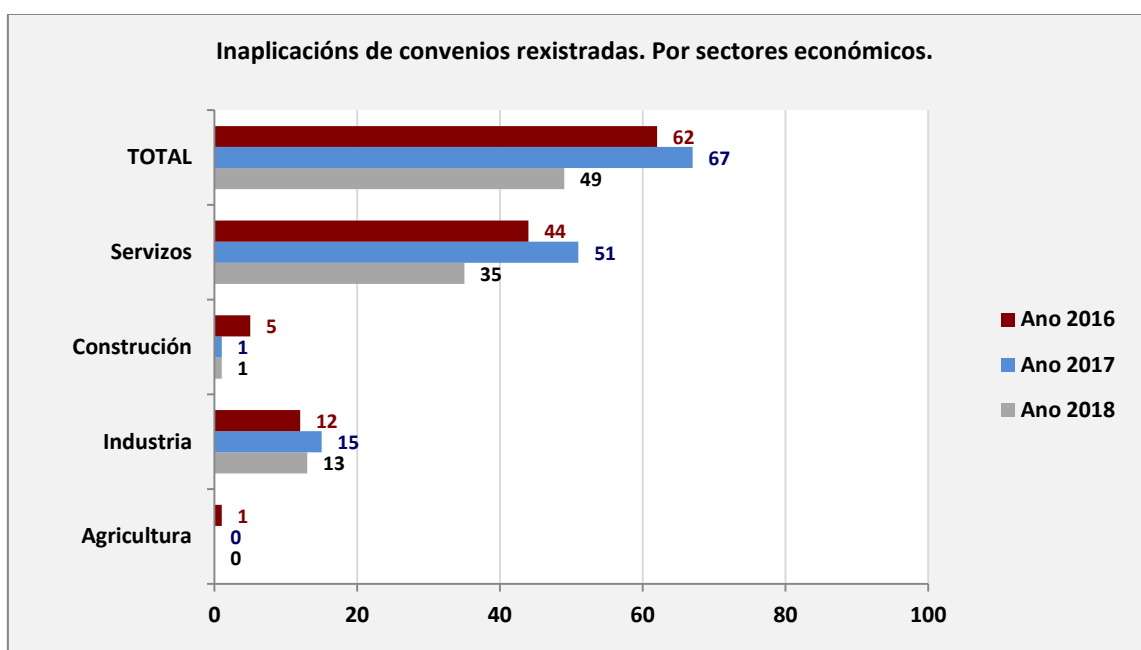
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Inaplicacións de convenios rexistradas. Por provincias. Ano 2017												
	C.AUTÓNOMA / INTERPROV. C.A.		A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		TOTAL GALICIA	
	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.
Empresa	1	51	22	277	11	223	2	8	31	394	67	953

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Inaplicacións de convenios rexistradas. Por provincias. Ano 2016												
	C.AUTÓNOMA / INTERPROV. C.A.		A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		TOTAL GALICIA	
	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.
Empresa	5	469	18	283	4	172	6	35	29	339	62	1.298

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 8.viii. COMPOSICIÓN DA COMISIÓN NEGOCIADORA. 2018 – 2017 – 2016

Inaplicacións rexistradas. Composición da Comisión negociadora Galicia. Ano 2018

	Representación segundo artigo 41 ET		Representación legal dos traballadores/as		Decisión órgano tripartito		AGA		
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	
Galicia									
	Número	39	79,59%	10	20,41%	0	0,00%	0	0,00%
	Núm. Traballad.	358	44,81%	441	55,19%	0	0,00%	0	0,00%
	Homes	222	27,78%	321	40,18%	0	0,00%	0	0,00%
	Mulleres	136	17,02%	120	15,02%	0	0,00%	0	0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Inaplicacións rexistradas. Composición da Comisión negociadora Galicia. Ano 2017

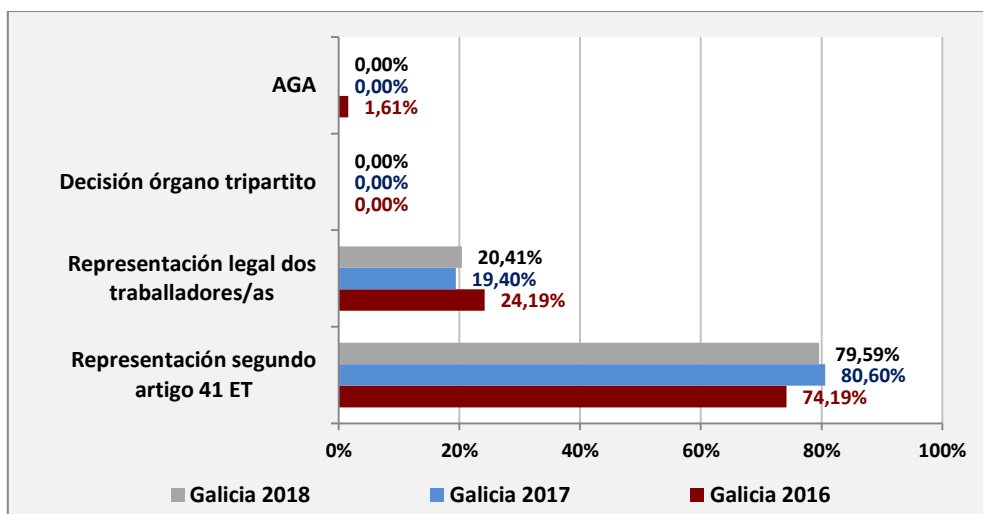
		Galicia							
		Representación segundo artigo 41 ET		Representación legal dos traballadores/as		Decisión órgano tripartito		AGA	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
Galicia									
	Número	54	80,60%	13	19,40%	0	0,00%	0	0,00%
	Núm. Traballad.	517	54,25%	436	45,75%	0	0,00%	0	0,00%
	Homes	299	31,37%	233	24,45%	0	0,00%	0	0,00%
	Mulleres	218	22,88%	203	21,30%	0	0,00%	0	0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Inaplicacións rexistradas. Composición da Comisión negociadora Galicia. Ano 2016

	Representación segundo artigo 41 ET		Representación legal dos traballadores/as		Decisión órgano tripartito		AGA		
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	
Galicia									
	Número	46	74,19%	15	24,19%	0	0,00%	1	1,61%
	Núm. Traballad.	414	31,90%	598	46,07%	0	0,00%	286	22,03%
	Homes	206	15,87%	366	28,20%	0	0,00%	146	11,25%
	Mulleres	208	16,02%	232	17,87%	0	0,00%	140	10,79%

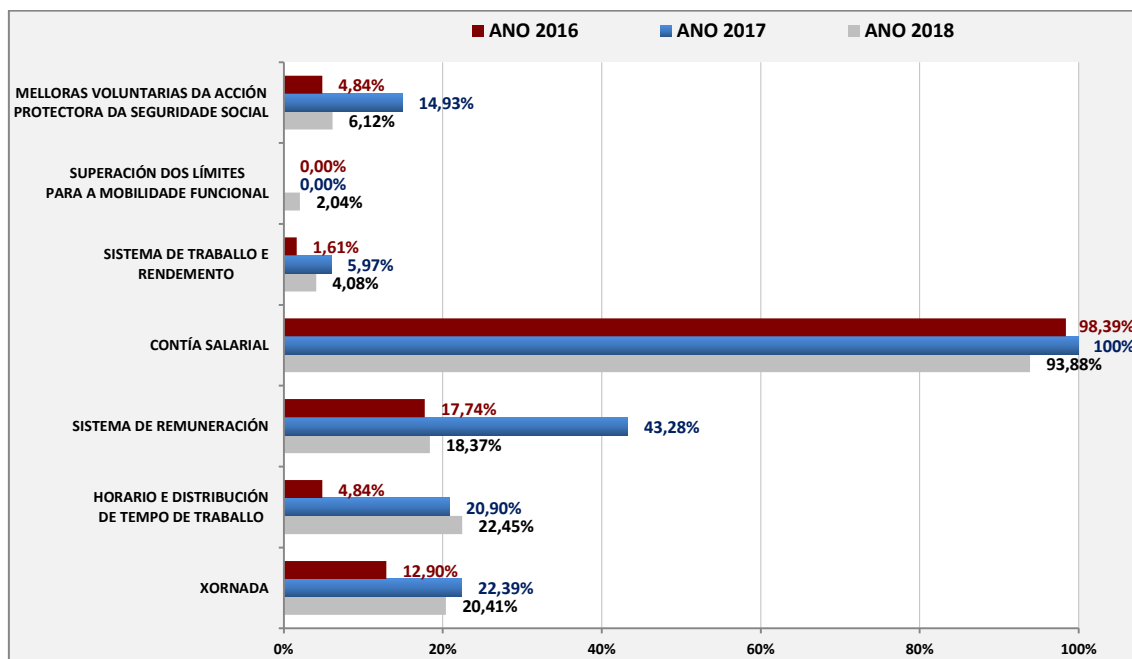
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

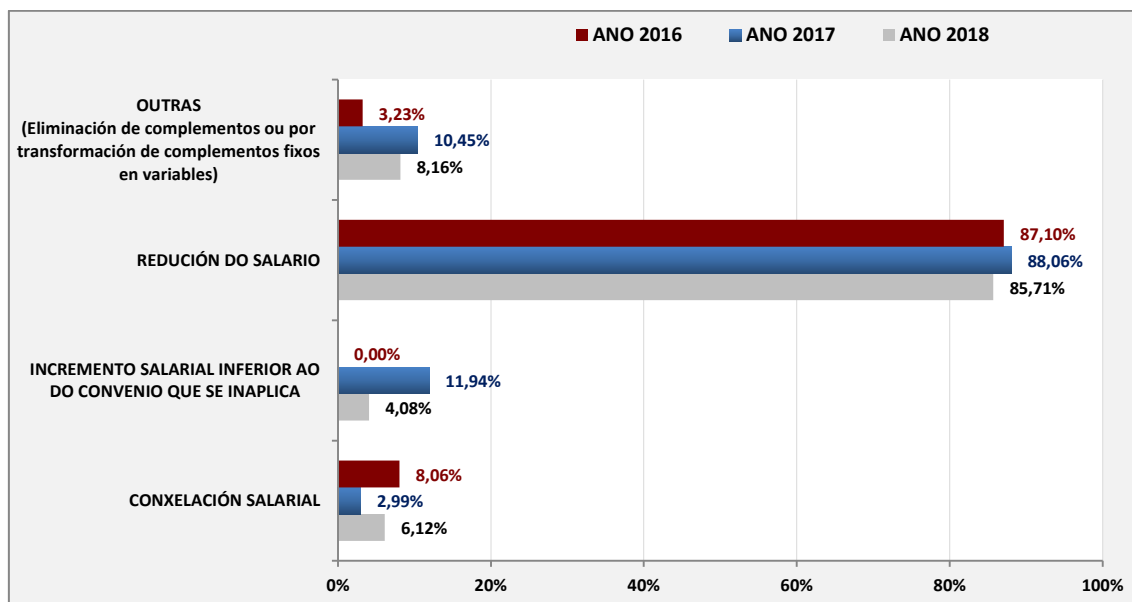
Cadro 8.ix

CONDICIÓNS DE TRABALLO QUE SE INAPLICAN. COMPARATIVA 2018 - 2017 - 2016

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

MEDIDA SALARIAL ADOPTADA. COMPARATIVA 2018 - 2017 - 2016

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

ANEXO II.

ESTADO DA ULTRAactividade DA NEGOCIACIÓN COLECTIVA SECTORIAL EN GALICIA

A 31 de decembro de 2018 existen en Galicia 125 convenios de sector.

Figuran nos cadros seguintes estes convenios clasificados segundo o ámbito territorial e diferenciando os que rematan a súa vixencia en 2018 ou antes e os que continúan vixentes con posterioridade.

Entre os que rematan a súa vixencia en 2018 ou antes tense en conta se teñen pacto en contrario para o caso de denuncia, entendendo como válido o pacto contido nos convenios asinados con anterioridade á entrada en vigor da Lei 3/2012.

Considéranse denunciados os convenios que figuran nese estado no programa Regcon para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo.

Diferénciase se a denuncia é anterior á entrada en vigor da Lei 3/2012 (fin da vixencia do convenio un ano desde a entrada en vigor de dita lei se non existe pacto en contrario) ou se é posterior (fin da vixencia un ano desde a denuncia se non existe pacto en contrario).

Tendo isto en conta a situación é a seguinte:

► CONVENIOS DE SECTOR COMUNIDADE AUTÓNOMA

VIXENCIA INDEFINIDA

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
Acordo marco galego para a subrogación do persoal adscrito á prestación do servizo de extinción de incendios e salvamento	01/01/2018	Indefinida	SI

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2019

Un ten pacto para o caso de denuncia e dous non

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
LOUSAS DE OURENSE E LUGO	01/05/2017	31/12/2019	NON
RESIDENCIAS PRIVADAS DA TERCEIRA IDADE	01/01/2016	31/12/2019	SI
SALÓNS DE PEITEADO DE DONAS, CABALEIROS, UNISEX E SALÓNS DE BELEZA	01/01/2016	31/12/2019	NON

CONVENIOS DE SECTOR COMUNIDADE AUTÓNOMA (continuación)

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2018 OU ANTES

TEÑEN PACTO para o caso de denuncia (un deles limitado - non foi denunciado)

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
ACORDO MARCO GALEGO DO SECTOR DO TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	01/01/2017	31/12/2018	SI
ACTORES E ACTRICES DE TEATRO DE GALICIA	01/01/2009	31/12/2017	SI
APARCADOIROS, GARAXES E ESTACIONAMENTOS REGULADOS DE SUPERFICIE	01/01/2010	31/12/2012	SI
AXUDA A DOMICILIO	01/01/2012	31/12/2012	SI
EDITORIAIS	01/01/2008	31/12/2013	SI
EMPRESAS ORGANIZADORAS DO XOGO DO BINGO	01/01/2016	31/12/2017	SI
EVENTOS, SERVIZOS E PRODUCIÓNS CULTURAIS	01/01/2013	31/12/2016	limitado
GUINDASTRES MÓBILES AUTOPROPULSADOS DE GALICIA	01/01/2010	31/12/2011	SI
II CONVENIO AUTONÓMICO PARA A ACTIVIDADE ARQUEOLÓXICA	09/12/2014	31/12/2018	SI
INSTALACIÓNS DEPORTIVAS E XIMNASIOS DA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA	01/01/2016	31/12/2018	SI
ORQUESTRAS DE VERBENA DE GALICIA	01/01/2017	31/12/2018	SI
SECTOR DA DOBRAXE	01/01/2002	31/12/2006	SI
Sector sanitario de Galicia xestionado por fundacións públicas sanitarias ou sociedades públicas autonómicas, sometidas ao protectorado da Consellería de Sanidade - Persoal laboral	11/05/2005	31/12/2007	SI
TRANSPORTE DE ENFERMOS/AS E ACCIDENTADOS/AS EN AMBULANCIA NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA	01/01/2013	31/12/2015	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2018 OU ANTES

NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

FORON DENUNCIADOS EN 2018

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
CONVENIO COLECTIVO GALEGO DE CENTROS ESPECIAIS DE EMPREGO	01/01/2010	31/12/2011	NON
POMPAS FÚNEBRES	01/01/2015	31/12/2018	NON

► **CONVENIOS DE SECTOR A CORUÑA**

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2019, 2020 ou 2021

TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
AXENCIAS MARÍTIMAS E ADUANEIRAS, EMPRESAS ESTIBADORAS PORTUARIAS E COMISIONISTAS DE TRÁNSITO	01/01/2013	31/12/2019	SI
CARPINTERÍA E EBANISTERÍA	01/01/2014	31/12/2019	SI
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2016	31/12/2019	SI
CONSTRUCCIÓN	01/01/2017	31/12/2021	SI
DERIVADOS DO CEMENTO	01/01/2017	31/12/2020	SI
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	01/01/2017	31/12/2019	SI
PINTURA	01/01/2017	31/12/2021	SI
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2016	31/12/2020	SI
TRANSPORTE DE VIAXEIROS EN AUTOBÚS POR ESTRADA	01/01/2018	31/12/2020	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2018 OU ANTES

TEÑEN PACTO para o caso de denuncia (dous limitado)

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
AMARRADORES DA PROVINCIA DA CORUÑA (1º)	01/07/1997	31/12/1999	SI
COMERCIO VARIO DA PROVINCIA DA CORUÑA	01/07/2011	31/12/2015	limitado
Empresas concesionarias de servizos municipais de aparcamento e/ou retirada de vehículos da vía pública da provincia da Coruña (ORA)	01/01/2012	31/12/2013	SI
ESTABLECEMENTOS SANITARIOS DE HOSPITALIZACIÓN, ASISTENCIA, CONSULTA E LABORATORIOS DE ANÁLISES CLÍNICAS	01/01/2016	31/12/2018	SI
HOSTALERÍA	01/01/2016	31/12/2018	limitado
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2016	31/12/2018	SI
OFICINAS E DESPACHOS	01/01/2012	31/12/2014	SI
PANADERÍAS	01/01/2014	31/12/2018	SI
PROTESICOS DENTAIS (1º)	01/01/1994	31/12/1995	SI
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRA	01/01/2016	31/12/2018	SI

CONVENIOS DE SECTOR A CORUÑA (continuación)

REMATARON A SÚA VIXENCIA ANTES DE 2018

NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

NON FORON DENUNCIADOS (ou figuran non denunciados no Regcon)

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
AXENCIAS DISTRIBUIDORAS DE GLP	01/01/1996	31/12/1997	NON
BEBIDAS REFRESCANTES E ANALCOHÓLICAS	01/01/2001	31/12/2002	NON
CARPINTERÍA DE RIBEIRA	01/01/2004	31/12/2006	NON
COMERCIO DE MOBLES	01/01/2009	31/12/2011	NON
COMERCIO MAIORISTA DE FROITAS, HORTALIZAS E PLÁTANOS	01/01/2008	31/12/2011	NON
ELABORACIÓN E INSTALACIÓN DE PEDRA E MÁRMORE	01/01/2011	31/12/2016	NON
FLOTA DE ARRASTRE O FRESCO DO GRAN SOL DA PROV. DA CORUÑA	01/01/1998	31/12/1999	NON
INDUSTRIAS VINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS, LICOREIRAS, SIDREIRAS E O SEU COMERCIO	01/01/2001	31/12/2002	NON
PERSOAL DE TERRA DE EMPRESAS PESQUEIRAS	01/01/1991	31/12/1991	NON
TINTURERÍAS, LAVANDERÍAS E REPASADO DE ROUPA	01/01/2009	31/07/2012	NON

REMATOU A SÚA VIXENCIA ANTES DE 2018

NON TEN PACTO para o caso de denuncia

FOI DENUNCIADO EN 2018

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, MASAS FRITIDAS, BOLOS E XEADOS ARTESÁNS	01/01/2004	31/12/2007	NON

► **CONVENIOS DE SECTOR LUGO**

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2019 ou 2021

Un ten pacto para o caso de denuncia e outro non

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2018	31/12/2021	SI
PRIMEIRA TRANSFORMACIÓN DA MADEIRA	01/01/2015	31/12/2019	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2018 OU ANTES

TEÑEN pacto para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	01/01/2017	31/12/2018	SI
COMERCIO DO METAL	01/01/2013	31/12/2017	SI
EDIFICACIÓN E OBRAS PÚBLICAS	01/01/2017	31/12/2018	SI
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	01/01/2013	31/12/2017	SI
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2015	31/12/2018	SI
MATERIAIS E PREFABRICADOS PARA A CONSTRUCCIÓN	01/01/2017	31/12/2018	SI
PANADERÍAS	01/01/2011	31/12/2013	SI
SANIDADE PRIVADA	01/01/2008	31/12/2016	SI
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2011	31/12/2013	SI
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	01/01/2013	31/12/2015	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA ANTES DE 2018

NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

NON FORON DENUNCIADOS (ou figuran non denunciados no Regcon)

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
BUQUES DE ARRASTRE Ó FRESCO	01/01/1992	31/12/1993	
CHOCOLATES, BOMBÓNS E CARAMELOS	01/01/1990	31/12/1990	
COMERCIO DE MOBLES E OBXECTOS DECORATIVOS	01/01/2007	31/12/2011	NON
CONFEITERÍA, PASTELERÍA E REPOSTERÍA DE LUGO	01/01/2008	31/12/2010	NON
DISTRIBUCIÓN DE BUTANO	01/01/1999	31/12/2008	NON
HOSTALERÍA	01/01/2010	31/12/2012	NON
OFICINAS E DESPACHOS DA PROVINCIA DE LUGO	01/01/2008	31/12/2011	NON

CONVENIOS DE SECTOR LUGO (continuación)

REMATARON A SÚA VIXENCIA ANTES DE 2018

Limitan a prórroga a un ano se non hai denuncia

NON FORON DENUNCIADOS

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DA PEL E DO CALZADO	01/01/2006	31/12/2010	NON
COMERCIO TÉXTIL	01/01/2011	31/12/2015	limitado
INDUSTRIA DA EBANISTERÍA E AFÍNS	01/01/2012	31/12/2013	limitado

VIXENCIA REMATADA EN 2010

Foi denunciado ANTES da entrada en vigor da Lei 3/2012 (Denuncia automática)

NON TEN PACTO para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
INDUSTRIAS VINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS	01/01/2008	31/12/2010	NON

► **CONVENIOS DE SECTOR OURENSE**

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2019 ou 2020

TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2017	31/12/2020	SI
COMERCIO DE ELEMENTOS DO METAL	01/01/2018	31/12/2019	SI
COMERCIO TÉXTIL	01/01/2018	31/12/2019	SI
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2018	31/12/2020	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2018 OU ANTES

TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DA PEL	01/01/2012	31/12/2013	SI
COMERCIO DE MATERIAIS PARA A CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	01/07/2017	31/12/2018	SI
CONSTRUCCIÓN	01/01/2017	31/12/2018	SI
EMPRESAS CONCESIONARIAS DE SERVIZOS MUNICIPAIS DE INMOBILIZACIÓN, RETIRADA DA VÍA PÚBLICA, TRASLADO E DEPÓSITO DE VEHÍCULOS	01/01/2008	31/12/2010	SI
FABRICANTES DE CADALEITOS	01/01/2002	31/12/2002	SI
FABRICANTES DE MOBLES, CARPINTERÍA, TAPICERÍA E EBANISTERÍA	01/01/2012	31/12/2013	SI
HOSTALERÍA	01/01/2011	31/12/2013	SI
LIMPEZA DE INSTITUCIÓNS HOSPITALARIAS DA SEGURIDADE SOCIAL DE OURENSE	01/01/2011	31/12/2013	SI
PANADERÍAS	01/01/2011	31/12/2018	SI
PASTELERÍA, CONFEITERÍA, BOLERÍA, REPOSTERÍA E PRATOS PRECOCIÑADOS	01/01/2016	31/12/2018	SI
REMATANTES, SERRADOIROS E PREPARADOS INDUSTRIAIS DA MADEIRA	01/01/2008	31/12/2012	SI
SIDEROMETAL E TALLERES DE REPARACIÓN DE VEHÍCULOS	01/01/2013	31/12/2018	SI
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2013	31/12/2014	SI
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	01/01/2010	31/12/2012	SI

CONVENIOS DE SECTOR OURENSE (continuación)

REMATARON A SÚA VIXENCIA ANTES DE 2018

NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

NON FORON DENUNCIADOS (ou figuran non denunciados no Regcon)

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
SANIDADE PRIVADA	01/01/2012	31/12/2012	NON

VIXENCIA REMATADA EN 2010

Foi denunciado ANTES da entrada en vigor da Lei 3/2012

NON TEN PACTO para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
INDUSTRIAS VITIVINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS	01/01/2009	31/12/2010	NON

► **CONVENIOS DE SECTOR PONTEVEDRA**

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2019, 2020 ou 2021

Dez teñen pacto para o caso de denuncia e dous non

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
CARPINTERÍA, EBANISTERÍA E ACTIVIDADES AFÍNS	01/01/2017	31/12/2019	SI
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2016	31/12/2019	SI
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	01/01/2018	31/12/2019	SI
COMERCIO DO METAL	01/01/2015	31/12/2019	SI
DERIVADOS DO CEMENTO	01/01/2017	31/12/2020	SI
EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO	01/01/2017	31/12/2019	SI
HOSPITALIZACIÓN E INTERNAMENTO	01/01/2014	31/12/2019	SI
HOSTALERÍA	01/01/2016	31/12/2021	SI
MAIORISTAS DE FROITAS E PRODUCTOS HORTÍCOLAS	01/01/2015	31/12/2019	NON
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRAS	01/01/2017	31/12/2019	SI
TRANSPORTE PÚBLICO DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2017	31/12/2019	SI
TRANSPORTE PÚBLICO DE VIAXEIROS POR ESTRADA	01/01/2018	31/12/2020	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2018 OU ANTES
TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
ALMACENISTAS DE MADEIRA	01/01/2017	31/12/2017	SI
AXENCIAS MARÍTIMAS, CONSIGNATARIAS, ESTIBADORAS DE BUQUES E ACTIVIDADES AFÍNS	01/01/2013	31/12/2017	SI
CARPINTERÍA DE RIBEIRA	01/01/2014	31/12/2016	SI
COMERCIO DE BAZARES, VENDA DE XOGUETES, ARTIGOS DE REGALO, ADORNO E RECLAMO	01/01/2012	31/12/2014	SI
COMERCIO DE MOBLES	01/01/2016	31/12/2018	SI
COMERCIO RETALLISTA TÉXTIL	01/01/2016	31/12/2018	SI
CONSTRUCCIÓN	01/01/2016	31/12/2016	SI
INDUSTRIAS DE BEBIDAS REFRESCANTES	01/07/2009	31/12/2015	SI
INDUSTRIAS E DESPACHOS DE PANIFICACIÓN, CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, REPOSTERÍAS E PRATOS PREPARADOS	01/01/2012	31/12/2013	SI
INDUSTRIAS VINÍCOLAS OU ADEGAS, COMERCIO DE VIÑO, LICOREIRAS E VITICULTURA NAS ADEGAS DE PONTEVEDRA	01/01/2011	31/12/2014	SI
MANUFACTURAS E COMERCIO DE VIDRO PLANO	01/01/2015	31/12/2016	SI
MÁRMORES E PEDRAS	01/01/2013	31/12/2016	SI
SECTOR EXTRACTIVO DA PEDRA NATURAL - CANTEIRAS- DE PONTEVEDRA	01/01/2013	31/12/2016	SI

CONVENIOS DE SECTOR PONTEVEDRA (continuación)

REMATARON A SÚA VIXENCIA ANTES DE 2018
NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia
NON FORON DENUNCIADOS (ou figuran non denunciados no Regcon)

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
ALUGUEIRO DE CAIXAS PLASTICAS PORTADORAS DE PEIXE	01/01/1996	31/12/1997	NON
COMERCIO DA PEL	01/01/2008	31/12/2009	NON
COMERCIO POR XUNTO DE PEIXE FRESCO	01/01/2008	31/12/2010	NON
OFICINAS E DESPACHOS	01/01/2009	31/12/2012	NON
PESCA DE ARRASTRE O FRESCO NO GRAN SOL	01/08/1997	31/12/1999	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA ANTES DE 2018**Foi denunciado en 2017 (Cláusula para o caso de non chegar a unha negociación)**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2011	31/12/2017	NON

VIXENCIA REMATADA EN 2012**Foi denunciado ANTES da entrada en vigor da Lei 3/2012****NON TEN PACTO para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
VENDA POR XUNTO DE TECIDOS, MERCERÍA E PAQUETERÍA	01/05/2009	30/04/2012	NON

A sinistralidade laboral

9

Benigno Sánchez García

Capítulo 9. SINISTRALIDADE LABORAL

9.1. Introducción

Analízase neste capítulo a sinistralidade laboral en Galicia durante 2018 para o que, previamente, se fai necesaria algunha precisión.

As cifras a tratar refírense, fundamentalmente, a accidentes de traballo e enfermidades profesionais, procedendo a información das comunicacións que as empresas están obrigadas a realizar mediante o preceptivo parte de accidente de traballo ou enfermidade profesional, referíndose a aqueles que ocasionan baixa no traballo. Inclúense dentro deste concepto, tanto os accidentes que ocorren durante a xornada de traballo, e que legalmente se consideren como tales, coma os accidentes *in itinere*, se ben na maior parte da información que se subministrará excluírase a estes últimos, segundo se dirá en cada caso.

9.2. Distribución dos accidentes de traballo por gravidade, lugar do accidente e provincias

No que atinxe ás cifras dos accidentes con baixa, uns primeiros cadros xerais (cadros 9.1; 9.2 e 9.3) permítenos unha visión global da distribución da sinistralidade laboral por provincias, en función da súa gravidade, e a súa comparación coas cifras do conxunto do Estado.

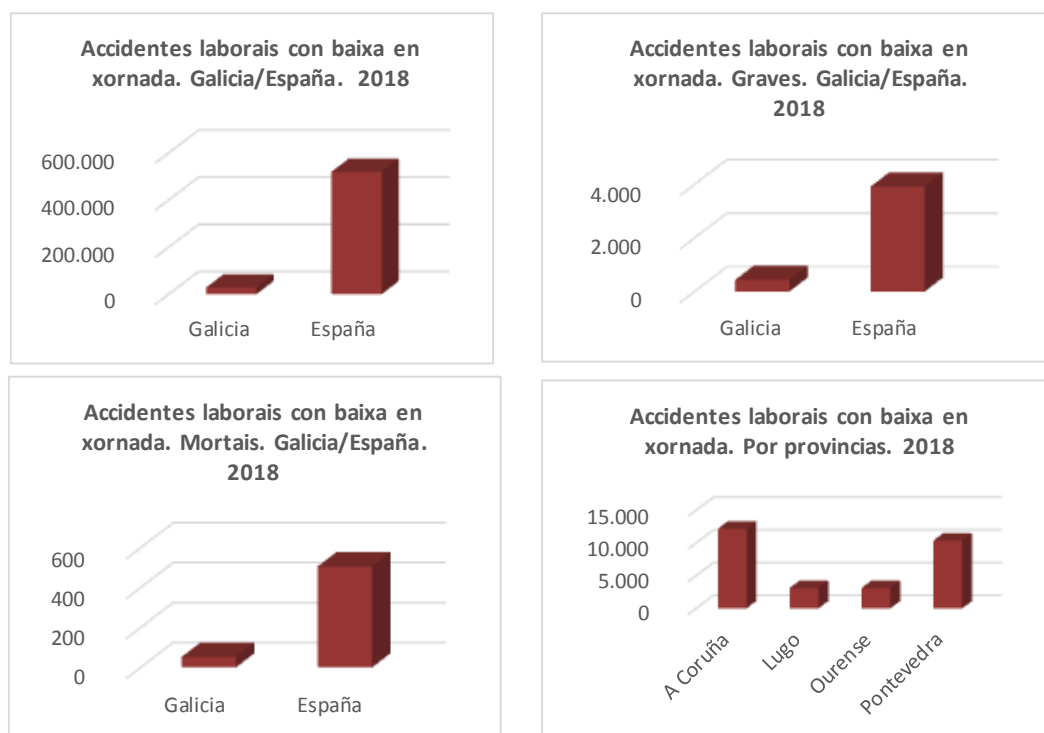
Cadro 9.1

Accidentes de traballo con baixa. Por provincias e gravidade. Galicia/España. 2018

Accidentes		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
En xornada de traballo	Leves	11.971	3.031	3.062	10.191	28.255	515.614
	Graves	162	64	45	162	433	3.917
	Mortais	20	11	3	18	52	506
	Total	12.153	3.106	3.110	10.371	28.740	520.037
In itinere	Leves	1.241	268	270	1.292	3.071	81.111
	Graves	19	9	5	26	59	1.022
	Mortais	3	0	1	2	6	146
	Total	1.263	277	276	1.320	3.136	82.279

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria e Ministerio de Traballo, Migración e Seguridade Social. Os datos do ministerio, no momento de elaboración deste informe, corresponden a un avance do mes de xullo/2019. Non teñen carácter definitivo.

En 2018 os accidentes en xornada de traballo con baixa en Galicia (28.740) supoñen un 5,2% do total estatal. Non obstante, os accidentes graves (433) supoñen o 11,1% dos acontecidos en toda España, e os mortais (52) o 10,3%.

Do total dos 31.876 accidentes de traballo con baixa que houbo en Galicia en 2018, o 9,8% foi *in itinere*.

Na distribución provincial dos accidentes con baixa en xornada de traballo, as porcentaxes que deseguida imos dar matizaranse máis adiante cando abordemos os índices de incidencia. Pero polo de pronto, e sen ter en conta ese criterio corrector, hai que dicir que A Coruña “lidera” o ranking de sinistralidade global, co 42,3%, supoñendo os graves o 37,4% e os mortais o 38,5%.

Pontevedra ocupa o segundo lugar nese “particular” ranking de sinistralidade global, co 36,1% do total de accidentes, porcentaxe que é idéntico ao da provincia da Coruña para os accidentes graves, 37,4%, e do 34,6% para os mortais.

No caso de Lugo e Ourense, a porcentaxe de accidentes sobre o total de Galicia é o mesmo, o 10,8%, igualdade que deixa de manifestarse nos accidentes graves (14,8% en Lugo e 10,4% en Ourense) e nos mortais (21,1% en Lugo e 5,8% en Ourense).

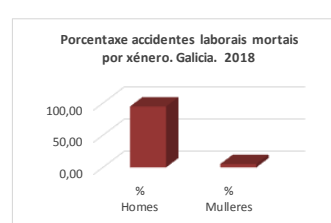
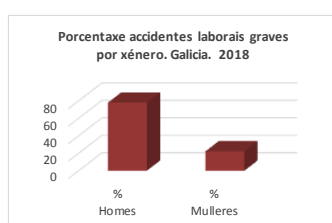
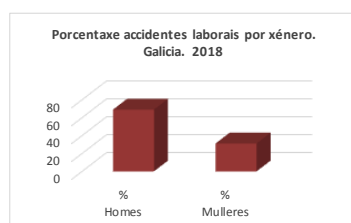
Polo que respecta aos accidentes *in itinere*, destaca o elevado número dos que tiveron carácter grave na provincia de Pontevedra, 26, o 44,1% do total galego.

Os cadros 9.2 e 9.3 permiten facer unha primeira descrición xenérica da distribución da sinistralidade por razóns de xénero. Así, e polo que atinxe aos accidentes de traballo con baixa e en xornada de traballo, resulta significativo que a porcentaxe de accidentados homes é directamente proporcional ao nivel de gravidade dos accidentes e inversamente proporcional no caso das mulleres. Algo que ocorre tamén no caso dos accidentes de traballo *in itinere*, se ben aquí co dato curioso de que a porcentaxe de mulleres accidentadas con carácter leve ou grave é superior á dos homes.

Cadro 9.2

Accidentes laborales con baixa por gravidade. Galicia. 2018																
En xornada de traballo <i>in itinere</i>	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%
			Homes	Mullere			Homes	Mullere			Homes	Mullere				%
	20.172	8.083	71,39	28,61	354	79	81,76	18,24	50	2	96,15	3,85	20.576	8.164	28.740	71,59
	1.348	1.723	43,89	56,11	29	30	49,15	50,85	5	1	83,33	16,67	1.382	1.754	3.136	44,07
Total	21.520	9.806	68,70	31,30	383	109	77,85	22,15	55	3	94,83	5,17	21.958	9.918	31.876	68,89

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.3

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo por gravidade e provincia. Galicia. 2018																
	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%
			Homes	Mulleres			Homes	Mulleres			Homes	Mulleres				%
A Coruña	8.577	3.394	71,6	28,4	136	26	84,0	16,0	19	1	95,0	5,0	8.732	3.421	12.153	71,9
Lugo	2.101	930	69,3	30,7	52	12	81,3	18,8	11	0	100,0	0,0	2.164	942	3.106	69,7
Ourense	2.149	913	70,2	29,8	36	9	80,0	20,0	3	0	100,0	0,0	2.188	922	3.110	70,4
Pontevedra	7.345	2.846	72,1	27,9	130	32	80,2	19,8	17	1	94,4	5,6	7.492	2.879	10.371	72,2
Galicia	20.172	8.083	71,4	28,6	354	79	81,8	18,2	50	2	96,2	3,8	20.576	8.164	28.740	71,6

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

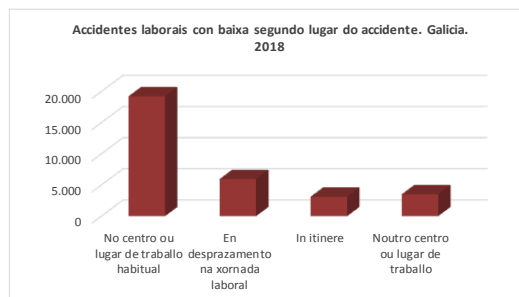
No cadro 9.4 efectúase unha nova desagregación dos accidentes que permite concluír que nos desprazamentos, sexan en xornada de traballo ou *in itinere*, ocorren o 28,4% dos accidentes laborales, cifra similar á dos tres últimos anos, porcentaxe que se eleva nos graves ao 36,4% e que medra aínda máis no caso dos mortais, pois supuxeron o 67,2%. É dicir, algo máis dos dous terzos dos accidentes de traballo mortais ocorridos en Galicia en 2018 tiveron como causa determinante inmediata un desprazamento. Estes datos alertan da importancia relativa que teñen factores exógenos aos centros de traballo na sinistralidade laboral e que, polo mesmo, deben estar moi presentes nas políticas de prevención de riscos laborais das empresas. Para completar este cadro, dicir que só unha cuarta parte dos accidentes mortais se produciron no centro de traballo habitual da persoa traballadora.

Cadro 9.4

Accidentes laborales con baixa segundo lugar do accidente e gravidade. Galicia. 2018

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
No centro ou lugar de traballo habitual	12.300	6.698	64,7	35,3	176	64	73,3	26,7	12	2	85,7	14,3	12.488	6.764	19.252	64,9	35,1
En desprazamento na xornada laboral	4.883	934	83,9	16,1	110	10	91,7	8,3	33	0	100,0	0,0	5.026	944	5.970	84,2	15,8
In itinere	1.348	1.723	43,9	56,1	29	30	49,2	50,8	5	1	83,3	16,7	1.382	1.754	3.136	44,1	55,9
Noutro centro ou lugar de traballo	2.989	451	86,9	13,1	68	5	93,2	6,8	5	0	100,0	0,0	3.062	456	3.518	87,0	13,0
Total	21.520	9.806	68,7	31,3	383	109	77,8	22,2	55	3	94,8	5,2	21.958	9.918	31.876	68,9	31,1

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

9.3. Distribución por sectores económicos

En termos absolutos, en Galicia (cadro 9.5) o sector servizos totaliza o maior número de accidentes (47,3%), seguido da industria (31,6%) e da construción (12,8%). Tamén o sector servizos concentra o maior número de accidentes graves (32,6%) e mortais (34,7%).

Cadro 9.5

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Galicia. 2018

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Agricultura	994	273	78,5	21,5	42	20	67,7	32,3	7	0	100,0	0,0	1.043	293	1.336	78,1	21,9
Pesca	885	109	89,0	11,0	33	7	82,5	17,5	10	0	100,0	0,0	928	116	1.044	88,9	11,1
Industria	7.331	1.636	81,8	18,2	90	7	92,8	7,2	5	0	100,0	0,0	7.426	1.643	9.069	81,9	18,1
Construción	3.557	25	99,3	0,7	93	0	100,0	0,0	12	0	100,0	0,0	3.662	25	3.687	99,3	0,7
Servizos	7.405	6.040	55,1	44,9	96	45	68,1	31,9	16	2	88,9	11,1	7.517	6.087	13.604	55,3	44,7
Total	20.172	8.083	71,4	28,6	354	79	81,8	18,2	50	2	96,2	3,8	20.576	8.164	28.740	71,6	28,4

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Aínda que dos índices de incidencia nos ocuparemos máis adiante, podemos avanzar que, se no exame que estamos a facer introducimos a necesaria variable da poboación asalariada ocupada nestes sectores (cadro 9.5.1) as persoas traballadoras do sector servizos, que son a maioría de entre as asalariadas (74,1%), sofren un número de accidentes (47,3%, segundo se dixo máis arriba) inferior a esa porcentaxe, o contrario do que acontece co resto dos sectores produtivos.

Cadro 9.5.1

Poboación asalariada por sectores económicos. Galicia. 2018

	Total (en miles)	%
Agricultura e pesca	24,9	2,9
Industria	153,1	17,8
Construción	45,1	5,2
Servizos	639,3	74,1
Total	862,4	100,0

Elaboración propia.

Fonte: IGE, Enquisa de poboación activa. Media dos 4 trimestres de 2018.

A distribución da sinistralidade laboral por sectores produtivos desagregada por provincias aparece reflectida no cadro 9.6

Cadro 9.6

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Por provincias. Galicia. 2018

A Coruña																		
	Leves				Graves				Mortais				Totais					
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%	
Agricultura	322	80	80,10	19,90	14	9	60,9	39,1	3	0	100,0	0,0	339	89	428	79,2	20,8	
Pesca	409	50	89,11	10,89	16	1	94,1	5,9	1	0	100,0	0,0	426	51	477	89,3	10,7	
Industria	2.677	587	82,02	17,98	26	3	89,7	10,3	2	0	100,0	0,0	2.705	590	3.295	82,1	17,9	
Construción	1.779	8	99,55	0,45	41	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	1.826	8	1.834	99,6	0,4	
Servizos	3.390	2.669	55,95	44,05	39	13	75,0	25,0	7	1	87,5	12,5	3.436	2.683	6.119	56,2	43,8	
Total	8.577	3.394	71,6	28,4	136	26	84,0	16,0	19	1	95,0	5,0	8.732	3.421	12.153	71,9	28,1	

Lugo																		
	Leves				Graves				Mortais				Totais					
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%	
Agricultura	319	99	76,3	23,7	18	6	75,0	25,0	4	0	100,0	0,0	341	105	446	76,5	23,5	
Pesca	81	3	96,4	3,6	4	1	80,0	20,0	2	0	100,0	0,0	87	4	91	95,6	4,4	
Industria	502	92	84,5	15,5	12	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	516	92	608	84,9	15,1	
Construción	379	4	99,0	1,0	10	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	390	4	394	99,0	1,0	
Servizos	820	732	52,8	47,2	8	5	61,5	38,5	2	0	100,0	0,0	830	737	1.567	53,0	47,0	
Total	2.101	930	69,3	30,7	52	12	81,3	18,8	11	0	100,0	0,0	2.164	942	3.106	69,7	30,3	

Ourense																		
	Leves				Graves				Mortais				Totais					
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%	
Agricultura	162	24	87,1	12,9	3	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	165	24	189	87,3	12,7	
Pesca	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0	
Industria	861	158	84,5	15,5	12	1	92,3	7,7	0	0	0,0	0,0	873	159	1.032	84,6	15,4	
Construción	405	2	99,5	0,5	12	0	100,0	0,0	3	0	100,0	0,0	420	2	422	99,5	0,5	
Servizos	721	729	49,7	50,3	9	8	52,9	47,1	0	0	0,0	0,0	730	737	1.467	49,8	50,2	
Total	2.149	913	70,2	29,8	36	9	80,0	20,0	3	0	100,0	0,0	2.188	922	3.110	70,4	29,6	

Pontevedra																		
	Leves				Graves				Mortais				Totais					
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%	
Agricultura	191	70	73,2	26,8	7	5	58,3	41,7	0	0	0,0	0,0	198	75	273	72,5	27,5	
Pesca	395	56	87,6	12,4	13	5	72,2	27,8	7	0	100,0	0,0	415	61	476	87,2	12,8	
Industria	3.291	799	80,5	19,5	40	3	93,0	7,0	1	0	100,0	0,0	3.332	802	4.134	80,6	19,4	
Construción	994	11	98,9	1,1	30	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	1.026	11	1.037	98,9	1,1	
Servizos	2.474	1.910	56,4	43,6	40	19	67,8	32,2	7	1	87,5	12,5	2.521	1.930	4.451	56,6	43,4	
Total	7.345	2.846	72,1	27,9	130	32	80,3	19,7	17	1	94,4	5,6	7.492	2.879	10.371	72,2	27,8	

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

9.4. Distribución por actividades

Na distribución por actividades económicas (cadros 9.7 a 9.12) conséntase que dez actividades concentran practicamente o 50% dos accidentes laborais con baixa en xornada (xustamente as reflectidas no cadro 9.12), destacando de entre elas a

industria de alimentación; as actividades de construción especializada; e o comercio polo miúdo, agás de vehículos de motor e motocicletas.

Cadro 9.7

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas^(*) por gravidade. Galicia. 2018

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
10	Industria da alimentación	1.103	1.075	12	4	1	0	1.116	1.079	2.195
43	Actividades de construción especializada	2.043	13	44	0	6	0	2.093	13	2.106
47	Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	778	1.282	12	2	0	0	790	1.284	2.074
56	Servizos de comidas e bebidas	704	727	8	2	0	0	712	729	1.441
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	779	622	3	7	2	0	784	629	1.413
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehíc. de motor e motocicletas	1.158	228	21	1	3	1	1.182	230	1.412
41	Construción de edificios	1.198	10	37	0	3	0	1.238	10	1.248
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1.196	26	15	0	0	0	1.211	26	1.237
30	Fabricación doutro material de transporte	1.180	21	8	0	0	0	1.188	21	1.209
3	Pesca e acuicultura	885	109	33	7	10	0	928	116	1.044
49	Transporte terrestre e por tubaxe	865	57	14	0	3	0	882	57	939
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	774	149	4	2	3	1	781	152	933
86	Actividades sanitarias	2.131	671	4	11	1	0	2.233	682	905
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	474	246	24	20	2	0	500	266	766
87	Asistencia en establecementos residenciais	69	543	0	0	0	0	69	543	612
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles), cestería e espartaría	541	46	17	0	1	0	559	46	605
45	Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas	562	15	10	1	0	0	572	16	588
2	Silvicultura e explotación forestal	520	27	18	0	5	0	543	27	570
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	481	60	11	0	1	0	493	60	553
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	456	91	2	0	0	0	458	91	549
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	51	466	1	2	0	0	52	468	520
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	235	214	3	1	0	0	238	215	453
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	378	9	3	1	1	0	382	10	392
85	Educación	95	283	0	5	1	0	96	288	384
42	Enxeñaría civil	315	2	12	0	3	0	331	2	333
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	215	109	1	2	0	0	217	111	328
58	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	269	39	2	0	1	0	272	39	311
33	Actividades postais e de correos	55	117	0	0	0	0	55	117	272
24	Metallurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferro aliaxes	237	20	2	0	0	0	239	20	259
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	224	33	0	0	0	0	224	33	257
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	238	9	0	0	0	0	238	9	247
31	Fabricación de mobles	220	5	4	1	0	0	224	6	230
55	Servizos de aloxamento	73	124	2	1	0	0	75	125	200
14	Confección de roupa de vestir	80	111	0	0	0	0	80	111	191
8	Outras industrias extractivas	153	6	6	0	0	0	159	6	165
96	Outros servizos persoais	60	79	3	0	0	0	63	79	142
11	Fabricación de bebidas	89	18	0	0	0	0	89	18	107
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	63	43	0	1	0	0	63	44	107
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	88	7	0	0	0	0	88	7	95
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	37	46	0	0	0	0	37	46	83
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	68	13	0	0	0	0	68	13	81
20	Industria química	72	7	0	0	0	0	72	7	79
17	Industria do papel	67	9	1	0	0	0	68	9	77
80	Actividades de seguridade e investigación	63	12	1	0	0	0	64	12	76
94	Actividades asociativas	31	44	0	0	0	0	31	44	75
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	10	58	0	7	0	0	10	65	75
76	Captación, depuración e distribución de auga	70	3	1	0	0	0	71	3	74
37	Actividades de aluguer	60	4	2	0	0	0	62	4	66
13	Industria téxtil	41	15	1	0	0	0	42	15	57
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	45	2	2	0	0	0	47	2	49
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	33	3	2	0	0	0	35	3	38
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	33	3	1	0	0	0	34	3	37
61	Telecomunicacións	26	8	1	0	0	0	27	8	35
90	Actividades de creación, artísticas e espectáculos	23	11	1	0	0	0	24	11	35
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	29	1	0	0	0	0	29	1	30
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	9	20	0	0	0	0	9	20	29
73	Publicidade e estudos de mercado	25	4	0	0	0	0	25	4	29
32	Outras industrias manufactureiras	19	7	1	0	0	0	20	7	27
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	13	10	1	0	0	0	14	10	24
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	19	5	0	0	0	0	19	5	23
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	17	4	0	0	0	0	17	4	21
72	Investigación e desenvolvemento	15	5	0	0	1	0	16	5	21
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	13	4	1	0	0	0	14	4	18
62	Programación, consultoría e outras actividades relacionadas coa informática	9	8	0	0	1	0	10	8	18
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	11	5	0	1	0	0	11	6	17
75	Actividades veterinarias	7	9	1	0	0	0	8	9	17
68	Actividades inmobiliarias	10	5	0	0	1	0	11	5	16
51	Transporte aéreo	9	6	0	0	0	0	9	6	15
70	Actividades das sedes centrais; actividades de consultoría de xestión empresarial	10	5	0	0	0	0	10	5	15
78	Actividades relacionadas co emprego	11	4	0	0	0	0	11	4	15
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	5	8	0	0	0	0	5	8	13
37	Recolla e tratamento de augas residuais	11	1	0	0	0	0	11	1	12
66	Actividades auxiliares dos servizos financeiros e aos seguros	5	5	0	0	0	0	5	5	10
15	Industria do coiro e do calzado	6	2	0	0	0	0	6	2	8
92	Actividades de xogos de azar e apostas	1	7	0	0	0	0	1	7	8
58	Edición	3	4	0	0	0	0	3	4	7
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	2	3	0	0	0	0	2	3	5
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	4	0	0	0	0	0	4	0	4
19	Coquerías e refinación de petróleo	2	0	0	0	0	0	2	0	2
63	Servizos de información	2	0	0	0	0	0	2	0	2
6	Extracción de cru de petróleo e gas natural	1	0	0	0	0	0	1	0	1
7	Extracción minerais metálicos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	1	0	0	0	0	0	1	0	1
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	1	0	0	0	0	0	1	1
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	1	0	0	0	1	0	1
5	Extracción de antracita, hulha e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		20.172	8.083	354	79	50	2	20.576	8.164	28.740

(*)Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.8

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas ^(*) por gravidade. A Coruña. 2018

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
43	Actividades de construción especializada	136	5	23	0	3	0	162	5	167
47	Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	450	672	5	1	0	0	455	673	1.128
10	Industria da alimentación	349	383	2	2	0	0	351	385	736
26	Servizos de comidas e bebidas	340	337	4	2	0	0	344	339	683
56	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	635	7	4	0	0	0	639	7	626
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	472	120	0	0	3	0	475	120	595
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	471	84	7	0	1	1	479	85	564
41	Construción de edificios	520	2	16	0	2	0	538	2	540
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	261	230	1	2	0	0	262	232	494
3	Pesca e acuicultura	409	50	16	1	1	0	426	51	477
49	Transporte terrestre e por tubaxe	334	26	3	0	0	0	337	26	363
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	255	21	5	0	1	0	261	21	282
86	Actividades sanitarias	76	188	1	1	0	0	77	189	266
81	Servizos a edificios e actividades de xardinería	124	116	2	1	0	0	126	117	243
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	135	74	6	9	2	0	143	83	226
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	19	204	1	2	0	0	20	206	226
45	Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas	212	5	5	0	0	0	217	5	222
2	Silvicultura e explotación forestal	187	6	8	0	1	0	196	6	202
30	Fabricación doutro material de transporte	185	4	2	0	0	0	187	4	191
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	160	28	1	0	1	0	162	28	190
87	Asistencia en establecementos residenciais	17	166	0	0	0	0	17	166	183
31	Fabricación de mobles	156	4	2	0	0	0	158	4	162
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	151	2	2	1	0	0	153	3	156
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	96	56	1	1	0	0	97	57	154
85	Educación	34	117	0	1	1	0	35	118	153
14	Confección de roupa de vestir	61	84	0	0	0	0	61	84	145
42	Enxeñaría civil	123	1	2	0	1	0	126	1	127
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	120	3	1	0	0	0	121	3	124
53	Actividades postais e de correos	66	49	0	0	0	0	66	49	115
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	99	8	2	0	0	0	101	8	109
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	86	4	0	0	0	0	86	4	90
96	Outros servizos persoais	33	50	2	0	0	0	35	50	85
18	Antes gráficas e reprodución de soportes gravados	77	6	0	0	0	0	77	6	83
55	Servizos de aloxamento	25	47	0	0	0	0	25	47	72
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	37	32	0	0	0	0	37	32	69
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	29	39	0	0	0	0	29	39	68
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	67	0	0	0	0	0	67	0	67
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	59	1	1	0	0	0	60	1	61
80	Actividades de seguridade e investigación	43	9	1	0	0	0	44	9	53
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	40	7	0	0	0	0	40	7	47
17	Industria do papel	37	2	0	0	0	0	37	2	39
11	Fabricación de bebidas	34	2	0	0	0	0	34	2	36
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	6	28	0	2	0	0	6	30	36
77	Actividades de alugamento	28	3	1	0	0	0	29	3	32
36	Captación, depuración e distribución de auga	28	3	0	0	0	0	28	3	31
94	Actividades asociativas	13	18	0	0	0	0	13	18	31
20	Industria química	27	2	0	0	0	0	27	2	29
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	26	1	1	0	0	0	27	1	28
13	Industria téxtil	18	7	1	0	0	0	19	7	26
61	Telecomunicacións	18	3	1	0	0	0	19	3	22
8	Outras industrias extractivas	20	0	0	0	0	0	20	0	20
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	17	2	1	0	0	0	18	2	20
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	14	5	0	0	0	0	14	5	19
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	5	13	0	0	0	0	5	13	18
90	Actividades de creación, artísticas e espectáculos	10	6	1	0	0	0	11	6	17
32	Outras industrias manufactureiras	10	6	0	0	0	0	10	6	16
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	16	0	0	0	0	0	16	0	16
	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	11	2	1	0	0	0	12	2	14
59	Publicidade e estudos de mercado	11	3	0	0	0	0	11	3	14
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	11	2	0	0	0	0	11	2	13
62	Programación, consultoría e outras actividades relacionadas coa informática	6	6	0	0	1	0	7	6	13
70	Actividades das sedes centrais; actividades de consultoría de xestión empresarial	8	4	0	0	0	0	8	4	12
68	Actividades inmobiliarias	7	3	0	0	1	0	8	3	11
78	Actividades relacionadas co emprego	9	2	0	0	0	0	9	2	11
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	6	1	2	0	0	0	8	1	9
51	Transporte aéreo	5	4	0	0	0	0	5	4	9
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	5	3	1	0	0	0	6	3	9
37	Recolla e tratamento de augas residuais	7	1	0	0	0	0	7	1	8
72	Investigación e desenvolvemento	6	1	0	0	0	0	6	1	7
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	3	3	0	0	0	0	3	3	6
75	Actividades veterinarias	4	2	0	0	0	0	4	2	6
15	Industria do coiro e do calzado	4	1	0	0	0	0	4	1	5
92	Actividades de xogos de azar e apostas	1	4	0	0	0	0	1	4	5
58	Edición	2	2	0	0	0	0	2	2	4
66	Actividades auxiliares dos servizos financeiros e aos seguros	3	0	0	0	0	0	3	0	3
	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	2	1	0	0	0	0	2	1	3
79	Coquerías e refinación de petróleo	2	0	0	0	0	0	2	0	2
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	2	0	0	0	0	0	2	0	2
63	Servizos de información	2	0	0	0	0	0	2	0	2
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	2	0	0	0	0	0	2	0	2
7	Extracción minerais metálicos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	1	0	0	0	0	0	1	0	1
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	1	0	0	0	0	0	1	1
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru de petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
99	Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		8.577	3.394	136	26	19	1	8.732	3.421	12.153

(*)Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.9

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas^(*) por gravidade. Lugo, 2018

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	189	97	11	6	0	0	200	103	303
10	Industria da alimentación	145	77	2	0	1	0	148	77	225
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	117	100	1	0	0	0	118	100	218
43	Actividades de construción especializada	196	0	4	0	0	0	200	0	200
47	Comercio polo miúdo agás vehículos de motor e motocicletas	62	110	0	0	0	0	62	110	172
41	Construción de edificios	162	3	4	0	0	0	166	3	169
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	148	10	1	0	0	0	149	10	159
56	Servizos de comidas e bebidas	73	82	0	0	0	0	73	82	155
2	Silvicultura e explotación forestal	130	2	7	0	4	0	141	2	143
86	Actividades sanitarias	41	89	0	4	0	0	41	93	134
49	Transporte terrestre e por tubaxe	123	7	2	0	1	0	126	7	133
87	Asistencia en establecementos residenciais	12	118	0	0	0	0	12	118	130
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	2	95	0	0	0	0	2	95	97
45	Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas	89	1	2	0	0	0	91	1	92
3	Pesca e acuicultura	81	3	4	1	2	0	87	4	91
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	76	4	4	0	0	0	80	4	84
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	59	0	1	0	0	0	60	0	60
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	51	5	2	0	1	0	54	5	59
81	Servizos a edificios e actividades de xardinería	28	27	0	0	0	0	28	27	55
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	26	16	0	0	0	0	26	16	42
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	31	0	1	0	0	0	32	0	32
55	Servizos de aloxamento	13	16	0	0	0	0	13	16	29
85	Educación	9	17	0	0	0	0	9	17	26
42	Enxeñaría civil	21	1	2	0	1	0	24	1	25
53	Actividades postais e de correos	12	13	0	0	0	0	12	13	25
8	Outras industrias extractivas	22	1	1	0	0	0	23	1	24
3	Recollida, tratamento e eliminación de residuos; valorización	18	3	0	0	0	0	18	3	21
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	20	0	0	0	0	0	20	0	20
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	19	0	0	0	0	0	19	0	19
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	13	3	0	0	0	0	13	3	16
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	15	0	0	0	0	0	15	0	15
30	Fabricación doutro material de transporte	11	0	0	0	0	0	11	0	11
80	Actividades de seguridade e investigación	9	1	0	0	0	0	9	1	10
31	Fabricación de mobles	8	0	0	0	0	0	8	0	8
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	8	0	0	0	0	0	8	0	8
96	Outros servizos persoais	4	4	0	0	0	0	4	4	8
20	Industria química	6	1	0	0	0	0	6	1	7
77	Actividades de aluguer	7	0	0	0	0	0	7	0	7
94	Actividades asociativas	3	3	0	0	0	0	3	3	6
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal do méxico	0	5	0	1	0	0	0	6	6
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	4	1	0	0	0	0	4	1	5
75	Actividades veterinarias	1	3	1	0	0	0	2	3	5
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	4	0	0	0	0	0	4	0	4
36	Captación, depuración e distribución de auga	3	0	1	0	0	0	4	0	4
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	1	3	0	0	0	0	1	3	4
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	3	1	0	0	0	0	3	1	4
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	3	1	0	0	0	0	3	1	4
11	Fabricación de bebidas	2	1	0	0	0	0	2	1	3
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	3	0	0	0	0	0	3	0	3
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	3	0	0	0	0	0	3	0	3
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	1	2	0	0	0	0	1	2	3
17	Industria do papel	2	0	0	0	0	0	2	0	2
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	2	0	0	0	0	0	2	0	2
61	Telecomunicacións	2	0	0	0	0	0	2	0	2
73	Publicidade e estudos de mercado	1	1	0	0	0	0	1	1	2
90	Actividades de creación, artísticas e espectáculos	1	1	0	0	0	0	1	1	2
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
32	Outras industrias manufactureiras	1	0	0	0	0	0	1	0	1
58	Edición	1	0	0	0	0	0	1	0	1
62	Programación, consultoría e outras actividades relacionadas coa informática	1	0	0	0	0	0	1	0	1
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	0	1	0	0	0	0	0	1	1
68	Actividades inmobiliarias	1	0	0	0	0	0	1	0	1
72	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	1	0	1	0	1
78	Actividades relacionadas co emprego	0	1	0	0	0	0	0	1	1
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	1	0	0	0	1	0	1
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru de petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Industria téxtil	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Confección de roupa de vestir	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Recollida e tratamento de augas residuais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63	Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Actividades auxiliares dos servizos financeiros e aos seguros	0	0	0	0	0	0	0	0	0
70	Actividades das sedes centrais; actividades de consultoría de xestión empresarial	0	0	0	0	0	0	0	0	0
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92	Actividades de xogos de azar e apostas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		2.101	930	52	12	11	0	2.164	942	3.106

(*)Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.10

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas^(*) por gravidade. Ourense. 2018

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	102	43	3	0	0	0	105	43	228
43	Actividades de construción especializada	211	2	5	0	3	0	219	2	221
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	119	85	0	2	0	0	119	87	206
47	Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	54	132	2	0	0	0	56	132	188
87	Asistencia en establecementos residenciais	25	144	0	0	0	0	25	144	169
86	Actividades sanitarias	29	112	0	3	0	0	29	115	144
41	Construción de edificios	125	0	6	0	0	0	131	0	131
56	Servizo de comidas e bebidas	64	62	1	0	0	0	65	62	127
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	111	3	4	0	0	0	115	3	118
49	Transporte terrestre e por tubaxe	112	4	2	0	0	0	114	4	118
2	Silvicultura e explotación forestal	99	8	0	0	0	0	99	8	107
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	92	13	2	0	0	0	94	13	107
10	Industria da alimentación	61	36	1	0	0	0	62	36	98
1	Agricultura, gandería, caza e servizo relacionados con elas	63	16	3	0	0	0	66	16	82
8	Outras industrias extractivas	73	3	2	0	0	0	75	3	78
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	69	6	0	0	0	0	69	6	75
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	56	17	0	0	0	0	56	17	73
42	Enxeñaría civil	69	0	1	0	0	0	70	0	70
45	Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas	63	3	1	0	0	0	64	3	67
81	Servizo a edificio e actividades de xardinería	26	39	1	0	0	0	27	39	66
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	53	9	0	0	0	0	53	9	62
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	50	5	0	0	0	0	50	5	55
88	Actividades de servizo sociais sen aloxamento	6	49	0	0	0	0	6	49	55
85	Educación	16	32	0	2	0	0	16	34	52
38	Recollida, tratamento e eliminación de residuos; valorización	34	1	0	0	0	0	34	1	35
30	Fabricación doutro material de transporte	28	4	0	0	0	0	28	4	32
14	Confección de roupa de vestir	12	19	0	0	0	0	12	19	31
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	30	1	0	0	0	0	30	1	31
53	Actividades postais e de correos	13	12	0	0	0	0	13	12	25
31	Fabricación de mobles	21	1	1	1	0	0	22	2	24
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	21	2	0	0	0	0	21	2	23
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	19	2	0	0	0	0	19	2	21
11	Fabricación de bebidas	14	3	0	0	0	0	14	3	17
20	Industria química	16	1	0	0	0	0	16	1	17
96	Outros servizo persoais	8	9	0	0	0	0	8	9	17
2	Metallería; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	16	0	0	0	0	0	16	0	16
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	8	6	0	0	0	0	8	6	14
55	Servizo de aloxamento	2	7	0	0	0	0	2	7	9
94	Actividades asociativas	5	4	0	0	0	0	5	4	9
71	Servizo técnico de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	6	2	0	0	0	0	6	2	8
77	Actividades de aluguer	7	0	0	0	0	0	7	0	7
36	Captación, depuración e distribución de auga	6	0	0	0	0	0	6	0	6
73	Publicidade e estudos de mercado	6	0	0	0	0	0	6	0	6
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	5	1	0	0	0	0	5	1	6
13	Industria téxtil	4	1	0	0	0	0	4	1	5
32	Outras industrias manufactureiras	4	0	1	0	0	0	5	0	5
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	5	0	0	0	0	0	5	0	5
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	5	0	0	0	0	0	5	0	5
80	Actividades de seguridade e investigación	4	0	0	0	0	0	4	0	4
90	Actividades de creación, artísticas e espectáculos	3	1	0	0	0	0	3	1	4
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	3	0	1	0	0	0	4	4
61	Telecomunicacións	3	0	0	0	0	0	3	0	3
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	2	1	0	0	0	0	2	1	3
17	Industria do papel	0	2	0	0	0	0	0	2	2
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	2	0	0	0	0	0	2	0	2
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	2	0	0	0	0	0	2	0	2
37	Recollida e tratamento de augas residuais	2	0	0	0	0	0	2	0	2
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	1	1	0	0	0	0	1	1	2
64	Servizo financeiros, agás seguros e fondos de pensións	0	2	0	0	0	0	0	2	2
66	Actividades auxiliares dos servizo financeiros e aos seguros	0	2	0	0	0	0	0	2	2
75	Actividades veterinarias	2	0	0	0	0	0	2	0	2
58	Edición	0	1	0	0	0	0	0	1	1
72	Investigación e desenvolvemento	1	0	0	0	0	0	1	0	1
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizo de reservas e actividades relacionadas con estes	0	1	0	0	0	0	0	1	1
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	1	0	0	0	0	0	1	0	1
3	Pesca e acuicultura	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Extracción de antracita, hulla e lignito							0	0	0
6	Extracción de cru de petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Actividades de descontaminación e outros servizo de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	0	0	0	0	0	0	0	0	0
62	Programación, consultoría e outras actividades relacionadas coa informática	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63	Servizo de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0
68	Actividades inmobiliarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0
70	Actividades das sedes centrais; actividades de consultoría de xestión empresarial	0	0	0	0	0	0	0	0	0
78	Actividades relacionadas co emprego	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92	Actividades de xogos de azar e apostas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
99	Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		2.149	913	36	9	3	0	2.188	922	3.110

(*)Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
 Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.11

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas ^(*) por gravidade. Pontevedra. 2018

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
30	Industria da alimentación	548	579	7	2	0	0	555	581	1.136
30	Fabricación doutro material de transporte	956	13	6	0	0	0	962	13	975
47	Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	212	368	5	1	0	0	217	369	586
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	447	121	11	1	2	0	460	122	582
43	Actividades de construción especializada	500	6	12	0	0	0	512	6	518
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	282	207	1	3	2	0	285	210	495
3	Pesca e acuicultura	395	56	13	5	7	0	415	61	476
56	Servizos de comidas e bebidas	227	246	3	0	0	0	230	246	476
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	411	16	6	0	0	0	417	16	433
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	325	84	1	0	0	0	326	84	410
41	Construción de edificios	391	5	11	0	1	0	403	5	408
86	Actividades sanitarias	72	282	3	3	1	0	76	285	361
49	Transporte terrestre e por tubaxe	296	20	7	0	2	0	305	20	325
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	259	25	4	2	0	1	263	28	291
45	Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas	198	6	2	1	0	0	200	7	207
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	175	5	0	0	1	0	176	5	181
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	157	12	8	0	0	0	165	12	177
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	149	4	4	0	0	0	153	4	157
1	Agricultura, gandaría, caza e servizos relacionados con elas	87	59	4	5	0	0	91	64	155
85	Educación	34	117	0	2	0	0	34	119	153
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	24	118	0	0	0	0	24	118	142
87	Asistencia en establecementos residenciais	15	115	0	0	0	0	15	115	130
2	Silvicultura e explotación forestal	104	11	3	0	0	0	107	11	118
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	86	31	0	1	0	0	86	32	118
42	Enxeñaría civil	103	0	7	0	1	0	111	0	111
28	Actividades postais e de correos	64	43	0	0	0	0	64	43	107
29	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	102	4	0	0	0	0	102	4	106
30	Metallurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaxes	86	17	1	0	0	0	87	17	104
31	Servizos de aloxamento	33	54	2	1	0	0	35	55	90
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	57	32	0	0	0	0	57	32	89
33	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	62	12	0	0	0	0	62	12	74
38	Recollida, tratamento e eliminación de residuos; valorización	57	7	1	0	0	0	58	7	65
11	Fabricación de bebidas	39	12	0	0	0	0	39	12	51
37	Outras industrias extractivas	38	2	3	0	0	0	41	2	43
38	Fabricación de mobles	35	0	1	0	0	0	36	0	36
17	Industria do papel	28	5	1	0	0	0	29	5	34
36	Captación, depuración e distribución de auga	33	0	0	0	0	0	33	0	33
42	Outros servizos persoais	15	16	1	0	0	0	16	16	32
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	18	10	0	1	0	0	18	11	29
94	Actividades asociativas	10	19	0	0	0	0	10	19	29
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal do doméstico	4	22	0	3	0	0	4	25	29
13	Industria téxtil	10	7	0	0	0	0	10	7	26
20	Industria química	23	3	0	0	0	0	23	3	26
77	Actividades de aluguer	18	1	1	0	0	0	19	1	20
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	14	4	0	0	0	0	14	4	18
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	16	1	0	0	0	0	16	1	17
53	Confección de roupa de vestir	7	8	0	0	0	0	7	8	15
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	8	5	0	1	0	0	8	6	14
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	12	1	1	0	0	0	13	1	14
72	Investigación e desenvolvemento	8	4	0	0	0	0	8	4	12
90	Actividades de creación, artísticas e espectáculos	9	3	0	0	0	0	9	3	12
80	Actividades de seguridade e investigación	7	2	0	0	0	0	7	2	9
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	9	0	0	0	0	0	9	0	9
61	Telecomunicacións	3	5	0	0	0	0	3	5	8
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	4	4	0	0	0	0	4	4	8
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	5	3	0	0	0	0	5	3	8
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	6	1	0	0	0	0	6	1	7
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	2	5	0	0	0	0	2	5	7
73	Publicidade e estudos de mercado	7	0	0	0	0	0	7	0	7
51	Transporte aéreo	4	2	0	0	0	0	4	2	6
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	2	4	0	0	0	0	2	4	6
32	Outras industrias manufactureiras	4	1	0	0	0	0	4	1	5
66	Actividades auxiliares dos servizos financeiros e aos seguros	2	3	0	0	0	0	2	3	5
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	4	0	0	0	0	0	4	0	4
62	Programación, consultoría e outras actividades relacionadas coa informática	2	2	0	0	0	0	2	2	4
68	Actividades inmobiliarias	2	2	0	0	0	0	2	2	4
75	Actividades veterinarias	0	4	0	0	0	0	0	4	4
15	Industria do coiro e do calzado	2	1	0	0	0	0	2	1	3
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	2	1	0	0	0	0	2	1	3
70	Actividades das sedes centrais; actividades de consultoría de xestión empresarial	2	1	0	0	0	0	2	1	3
78	Actividades relacionadas co emprego	2	1	0	0	0	0	2	1	3
92	Actividades de xogos de azar e apostas	0	3	0	0	0	0	0	3	3
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	2	0	0	0	0	0	2	0	2
37	Recollida e tratamento de augas residuais	2	0	0	0	0	0	2	0	2
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	1	1	0	0	0	0	1	1	2
6	Extracción de cru de petróleo e gas natural	1	0	0	0	0	0	1	0	1
58	Edición	0	1	0	0	0	0	0	1	1
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	1	0	0	0	0	0	1	1
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63	Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		7.345	2.846	130	32	17	1	7.492	2.879	10.371

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar, ISSGA.

Cadro 9.12

**Actividades con maior número de accidentes laborais con baixa no centro de traballo.
Galicia. 2018**

Nº de orde	Actividade	Nº acc.
1	Industria da alimentación	2.195
2	Actividades de construción especializada	2.106
3	Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	2.074
4	Servizos de comidas e bebidas	1.441
5	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	1.413
6	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	1.412
7	Construción de edificios	1.248
8	Fabricación de produtos metálicos agás maquinaria e equipamento	1.237
9	Fabricación doutro material de transporte	1.209
10	Pesca e acuicultura	1.044

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

9.5. Distribución en función doutras variables

Examínase neste apartado os accidentes en función de diversas variables, permitindo unha visión que, nalgúns casos, pode ser simplemente descritiva, pero que posibilita resaltar algúns aspectos destacables. Onde se poida efectuar, e para unha visión clarificadora das cifras, é necesario poñelas en relación con outros parámetros, fundamentalmente no relativo á distribución real de efectivos.

Ao agrupar os accidentes segundo a forma en que se produciron (cadro 9.13) destacan, fundamentalmente, as cifras dos derivados de “sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións”, que representan o 36,0% do total de accidentes en 2018, e cuxa cualificación é, na súa maioría, de carácter leve. Desagreganse especificamente os sobreesforzos pola súa importancia cuantitativa. Pero se temos en conta a gravidade das lesións, pasan a destacar os accidentes producidos por “caídas e golpes con esmagamentos contra obxectos inmóbiles”, que supuxeron o 41,8% dos accidentes graves neste ano, e os “infartos e outras patoloxías non traumáticas”, que supuxeron o 32,7% dos accidentes mortais.

Cadro 9.13

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Contacto coa corrente eléctrica, lume e substancias perigosas	490	232	67,87	32,13	7	3	70,00	30,00	0	0	0,00	0,00	497	235	732	67,90	32,10
Afogamentos, sepultamentos	17	5	77,27	22,73	2	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	25	5	30	83,33	16,67
Caidas e golpes con esmagamentos contra obxectos inmóviles	4.864	2.608	65,10	34,90	138	43	76,24	23,76	5	1	83,33	16,67	5.007	2.652	7.659	65,37	34,63
Choques ou golpes contra obxectos en movemento	4.114	815	83,47	16,53	75	5	93,75	6,25	11	0	100,00	0,00	4.200	820	5.020	83,67	16,33
Contacto con axente cortante ou punzante	2.207	720	75,40	24,60	32	2	94,12	5,88	0	0	0,00	0,00	2.239	722	2.961	75,62	24,38
Esmagamentos por atrapamento e amputacións	1091	325	77,05	22,95	64	13	83,12	16,88	11	1	91,67	8,33	1.166	339	1.505	77,48	22,52
Sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións	7.155	3.075	69,26	30,74	10	3	76,92	23,08	0	0	0,00	0,00	7.165	3.078	10.243	69,27	30,73
Mordeduras, patadas e picaduras	209	195	51,73	48,27	2	8	20,00	80,00	0	0	0,00	0,00	211	203	414	50,97	49,03
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	24	8	75,00	25,00	24	2	92,31	7,69	17	0	100,00	0,00	65	10	75	86,67	13,33
Outros contactos	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Total	20.172	8.083	71,39	28,61	354	79	81,76	18,24	50	2	96,15	3,85	20.576	8.164	28.740	71,59	28,41

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Sobreesforzos	7.074	3.150	69,19	30,81	8	3	72,73	27,27	0	0	0,00	0,00	7.082	3.153	10.235	69,19	30,81

Pola importancia numérica e a heteroxeneidade do grupo 7 faise a desagregación dos accidentes por sobreesforzos.
 Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Na análise dos accidentes segundo a natureza da lesión producida (cadro 9.14) pode observarse que o 55,4% do total de accidentes son “torceduras, escordaduras e distensións”, a maioría de carácter leve. A maioría dos accidentes graves tiveron como consecuencia fracturas óseas (o 49,7%), mentres que as maiores porcentaxes dos accidentes mortais produciron lesións múltiples (38,5%) e infartos, derramos e outras patoloxías non traumáticas (32,7%).

Cadro 9.14

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Lesións superficiais e feridas abertas	6.656	2.060	76,37	23,63	44	2	95,65	4,35	0	0	0,00	0,00	6.700	2.062	8.762	76,47	23,53
Fracturas de ósos	1.891	579	76,56	23,44	105	50	76,74	23,26	0	0	0,00	0,00	2.056	629	2.685	76,57	23,43
Torceduras, escordaduras e distensións	10.802	5.105	67,91	32,09	18	6	75,00	25,00	0	0	0,00	0,00	10.820	5.111	15.931	67,92	32,08
Amputacións traumáticas	67	12	84,81	15,19	34	8	80,95	19,05	1	0	100,00	0,00	102	20	122	83,61	16,39
Conmocións e lesións internas	149	35	80,98	19,02	27	3	90,00	10,00	6	1	85,71	14,29	162	39	221	82,35	17,65
Queimaduras, escaldaduras e conxelacións	353	188	65,25	34,75	9	3	75,00	25,00	0	0	0,00	0,00	362	191	553	65,46	34,54
Envelenamentos e infeccións	42	19	68,85	31,15	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	43	19	62	69,35	30,65
Afogamentos e asfixias	8	2	80,00	20,00	0	0	0,00	0,00	7	0	100,00	0,00	15	2	17	88,24	11,76
Efectos do ruído, vibracións e presión	6	1	85,71	14,29	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	1	7	85,71	14,29
Ambiente térmico e radiacións	41	1	97,62	2,38	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	41	1	42	97,62	2,38
Danos psicolóxicos e choques traumáticos	26	15	63,41	36,59	3	1	75,00	25,00	0	0	0,00	0,00	29	16	45	64,44	35,56
Lesións múltiples	105	58	64,42	35,58	30	4	88,24	11,76	19	1	95,00	5,00	154	63	217	70,97	29,03
Infartos, derramos e outras patoloxías non traumáticas	24	8	75,00	25,00	23	2	92,00	8,00	17	0	100,00	0,00	64	10	74	86,49	13,51
Outras non incluídas ou sen especificar	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Total	20.172	8.083	71,39	28,61	354	79	81,76	18,24	50	2	96,15	3,85	20.576	8.164	28.740	71,59	28,41

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

En atención á parte do corpo lesionada, (cadro 9.15), as mans ocupan o primeiro lugar. Xunto coas extremidades inferiores, agás os pes, foron a parte lesionada no 47,0% do total de accidentes en 2018. Esas mesmas partes do corpo agrupan a maioría dos accidentes graves (37,0%).

Cadro 9.15

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por gravidade. Galicia. 2018

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Cabeza	235	71	76,80	23,20	8	1	88,89	11,11	1	0	100,00	0,00	244	72	316	77,22	22,78
Cráneo	71	19	78,89	21,11	23	1	95,83	4,17	3	1	75,00	25,00	97	21	118	82,20	17,80
Cara (agás ollos)	292	88	76,84	23,16	7	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	299	88	387	77,26	22,74
Ollos	812	90	90,02	9,98	15	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	827	90	917	90,19	9,81
Pescozo	603	438	57,93	42,07	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	606	438	1.044	58,05	41,95
Lombo	3.013	1.226	71,11	28,89	23	4	85,19	14,81	0	0	0,00	0,00	3.041	1.230	4.271	71,20	28,80
Tórax	1.114	287	79,51	20,49	39	5	88,64	11,36	15	0	100,00	0,00	1.168	292	1.460	80,00	20,00
Extremidades superiores (agás mans)	2.640	1.256	67,76	32,24	34	21	61,82	38,18	1	0	100,00	0,00	2.675	1.277	3.952	67,69	32,31
Mans	5.212	2.139	70,90	29,10	54	15	78,26	21,74	0	0	0,00	0,00	5.266	2.154	7.420	70,97	29,03
Extremidades inferiores (agás pés)	4.326	1.680	72,03	27,97	68	23	74,73	25,27	0	0	0,00	0,00	4.394	1.703	6.097	72,07	27,93
Pés	1.363	559	70,92	29,08	29	5	85,29	14,71	0	0	0,00	0,00	1.392	564	1.956	71,17	28,83
Lesións múltiples	484	229	67,88	32,12	50	4	92,59	7,41	30	1	96,77	3,23	564	234	798	70,68	29,32
Outras non incluídas ou sen especificar	2	1	66,67	33,33	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	1	4	75,00	25,00
Total	20.172	8.083	71,39	28,61	354	79	81,76	18,24	50	2	96,15	3,85	20.576	8.164	28.740	71,59	28,41

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

En canto á idade das persoas accidentadas (cadro 9.16), constátase unha relación bastante acusada entre esta e a gravidade dos accidentes. A maioría dos accidentes de traballo concéntranse no intervalo entre 35 e 44 anos (o 31,7% do total dos accidentes de 2018); mentres que os intervalos de 45 a 65 anos agrupan a maior porcentaxe de accidentes graves (o 55,42%), con cifras moi similares nos intervalos 45/54 e 55/65. Polo que respecta aos accidentes mortais, destaca o intervalo 45/54 anos, que agrupa o 53,8% do total de accidentes deste resultado. Parece relevante o dato constatable en 2018 de que, a partir do intervalo de entre 20 e 24 anos, a sinistralidade global das mulleres non deixa de medrar porcentualmente, ao tempo que ocorre o contrario coa dos homes, que decrece porcentualmente coa idade.

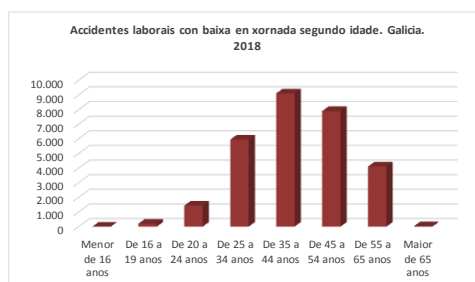
Isto, que se pode comprobar cos datos do cadro 9.15, e que ocorre cos accidentes de carácter leve, deixa de ser unha potencial regra xeral deste ano cando se analizan os accidentes graves e mortais. No primeiro caso, o dos accidentes graves, a maior porcentaxe de mulleres accidentadas dáse no tramo de entre 55 e 65 anos, mentres que nos homes esa maior porcentaxe dáse no tramo de 25 a 34 anos.

Cadro 9.16

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo idade por gravidade. Galicia 2018

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Menor de 16 anos	2	1	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	3	66,67	33,33
De 16 a 19 anos	149	53	73,76	26,24	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	151	53	204	74,02	25,98
De 20 a 24 anos	1.093	334	76,59	23,41	11	2	84,62	15,38	0	0	0,00	0,00	1.104	336	1.440	76,67	23,33
De 25 a 34 anos	4.418	1.469	75,05	24,95	56	4	93,33	6,67	2	0	100,00	0,00	4.476	1.473	5.949	75,24	24,76
De 35 a 44 anos	6.597	2.388	73,42	26,58	99	10	90,83	9,17	8	0	100,00	0,00	6.704	2.398	9.102	73,65	26,35
De 45 a 54 anos	5.357	2.394	69,11	30,89	94	24	79,66	20,34	26	2	92,86	7,14	5.477	2.420	7.897	69,36	30,64
De 55 a 65 anos	2.543	1.426	64,07	35,93	89	38	70,08	29,92	14	0	100,00	0,00	2.646	1.464	4.110	64,38	35,62
Mayor de 65 anos	13	18	41,94	58,06	3	1	75,00	25,00	0	0	0,00	0,00	16	19	35	45,71	54,29
Total	20.172	8.083	71,39	28,61	354	79	81,76	18,24	50	2	96,15	3,85	20.576	8.164	28.740	71,59	28,41

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

A distribución da sinistralidade en función do cadro de persoal da empresa (cadro 9.17) permite constatar una relación directa entre ambos os factores, de xeito que, tanto en 2018 coma en anos anteriores, as empresas de entre 5 e 25 persoas traballadoras concentran a maior porcentaxe do total de accidentes (o 27,5%, en 2018), igual que ocorre cos accidentes graves (o 28,6%) e os mortais (o 44,2%). Resulta determinante sinalar que o 49,9% dos accidentes graves de 2018, e o 63,5% dos mortais, tiveron lugar en empresas de ata 25 persoas traballadoras.

Cadro 9.17

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o cadro de persoal por gravidade. Galicia. 2018

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Conta propia	818	322	71,75	28,25	44	25	63,77	36,23	3	0	100,00	0,00	865	347	1.212	71,37	28,63
De 1 a 4	2.434	599	80,25	19,75	80	12	86,96	13,04	10	0	100,00	0,00	2.524	611	3.135	80,51	19,49
De 5 a 25	6.436	1.329	82,88	17,12	116	8	93,55	6,45	22	1	95,65	4,35	6.574	1.338	7.912	83,09	16,91
De 26 a 50	2.995	708	80,88	19,12	40	6	86,96	13,04	7	1	87,50	12,50	3.042	715	3.757	80,97	19,03
De 51 a 100	2.520	896	73,77	26,23	34	1	97,14	2,86	1	0	100,00	0,00	2.555	897	3.452	74,02	25,98
De 101 a 250	2.556	1.428	64,16	35,84	24	7	77,42	22,58	4	0	100,00	0,00	2.584	1.435	4.019	64,29	35,71
De 251 a 500	1.117	992	52,96	47,04	8	5	61,54	38,46	2	0	100,00	0,00	1.127	997	2.124	53,06	46,94
De 501 a 1.000	438	521	45,67	54,33	3	5	37,50	62,50	1	0	100,00	0,00	442	526	968	45,66	54,34
Máis de 1.000	858	1.288	39,98	60,02	5	10	33,33	66,67	0	0	0,00	0,00	863	1.298	2.161	39,94	60,06
Total	20.172	8.083	71,39	28,61	354	79	81,76	18,24	50	2	96,15	3,85	20.576	8.164	28.740	71,59	28,41

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Nos seguintes cadros, 9.18 e 9.19, examínase os accidentes segundo a antigüidade da persoa traballadora accidentada na empresa e no posto de traballo, con resultados que poden resultar paradoxais. Conforme ao primeiro destes criterios, o maior número de persoas accidentadas concéntrase no segmento daquelas que teñen unha antigüidade na empresa de máis de tres anos (o 40,3%), seguido daquelas que teñen unha antigüidade inferior aos tres meses (21,2%). Esa constante mantense para os accidentes graves (o 44,6% das persoas accidentadas teñen unha antigüidade na empresa superior aos tres anos) e os mortais (en que esa porcentaxe é do 40,4%). Resultados moi semellantes reflicte o cadro 9.19, que toma en conta a antigüidade no posto de traballo.

Non obstante, resulta difícil extraer conclusións máis xerais sen incorporar na análise o dato da distribución da poboación asalariada, en función da natureza da súa relación laboral.

Cadro 9.18

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por gravidade. Galicia. 2018

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
			%				%	%			%					%	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Menos de 3 meses	4.239	1.775	70,49	29,51	65	14	82,28	17,72	5	0	100,00	0,00	4.309	1.789	6.098	70,66	29,34
3 meses a 6 meses	2.686	933	74,22	25,78	41	6	87,23	12,77	9	0	100,00	0,00	2.736	939	3.675	74,45	25,55
6 meses a 1 ano	2.109	635	76,86	23,14	40	2	95,24	4,76	5	0	100,00	0,00	2.154	637	2.791	77,18	22,82
1 ano a 3 anos	3.304	1.200	73,36	26,64	68	4	94,44	5,56	12	0	100,00	0,00	3.384	1.204	4.588	73,76	26,24
Máis de 3 anos	7.834	3.540	68,88	31,12	140	53	72,54	27,46	19	2	90,48	9,52	7.993	3.595	11.588	68,98	31,02
Total	28.255	8.083	75,12	24,88	354	79	81,76	18,24	50	2	96,15	3,85	20.576	8.164	28.740	71,59	28,41

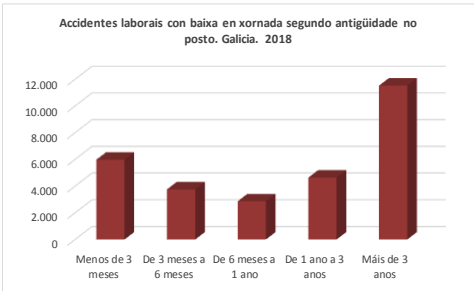
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.19

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por gravidade. Galicia. 2018

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
			%	%			%	%			%	%			%	%	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Menos de 3 meses	4.140	1.750	70,29	29,71	62	14	81,58	18,42	5	0	100,00	0,00	4.207	1.764	5.971	70,46	29,54
De 3 meses a 6 meses	2.763	932	74,78	25,22	44	6	88,00	12,00	8	0	100,00	0,00	2.815	938	3.753	75,01	24,99
De 6 meses a 1 ano	2.166	646	77,03	22,97	40	3	93,02	6,98	5	0	100,00	0,00	2.211	649	2.860	77,31	22,69
De 1 ano a 3 anos	3.333	1.213	73,32	26,68	69	5	93,24	6,76	12	1	92,31	7,69	3.414	1.219	4.633	73,69	26,31
Máis de 3 anos	7.770	3.542	68,69	31,31	139	51	73,16	26,84	20	1	95,24	4,76	7.929	3.594	11.523	68,81	31,19
Total	20.172	8.083	71,39	28,61	354	79	81,76	18,24	50	2	96,15	3,85	20.576	8.164	28.740	71,59	28,41

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

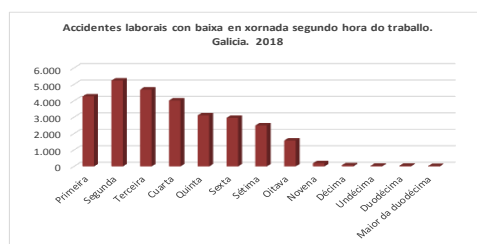

En canto á hora de traballo en que se producen os accidentes (cadro 9.20), en 2018 resultaron ser especialmente significativas as tres primeiras horas de traballo, que concentraron o 49,4% do total dos accidentes laborais; o 46,0% dos accidentes graves, e o 32,7% dos accidentes mortais.

Cadro 9.20

	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%
Primeira	2.734	1.462	65,16	34,84	50	16	75,76	24,24	8	0	100,00	0,00	2.792	1.478	4.270	65,39
Segunda	3.550	1.608	68,83	31,17	57	13	81,43	18,57	6	0	100,00	0,00	3.613	1.621	5.234	69,03
Terceira	3.140	1.479	67,98	32,02	47	16	74,60	25,40	2	1	66,67	33,33	3.189	1.496	4.685	68,07
Cuarta	2.843	1.124	71,67	28,33	44	4	91,67	8,33	8	0	100,00	0,00	2.895	1.128	4.023	71,96
Quinta	2.262	789	74,14	25,86	51	10	83,61	16,39	6	0	100,00	0,00	2.319	799	3.118	74,37
Sexta	2.292	622	78,65	21,35	40	3	93,02	6,98	4	0	100,00	0,00	2.336	625	2.961	78,89
Sétima	1.890	549	77,49	22,51	41	10	80,39	19,61	6	1	85,71	14,29	1.937	560	2.497	77,57
Oitava	1.184	357	76,83	23,17	24	4	85,71	14,29	7	0	100,00	0,00	1.215	361	1.576	77,09
Novena	148	42	77,89	22,11	0	1	0,00	100,00	2	0	100,00	0,00	150	43	193	77,72
Décima	49	22	69,01	30,99	0	2	0,00	100,00	1	0	100,00	0,00	50	24	74	67,57
Undécima	34	6	85,00	15,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	34	6	40	85,00
Duodécima	31	10	75,61	24,39	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	31	10	41	75,61
Mayor da duodécima	15	13	53,57	46,43	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	15	13	28	53,57
Total	20.172	8.083	71,39	28,61	354	79	81,76	18,24	50	2	96,15	3,85	20.576	8.164	28.740	71,59

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

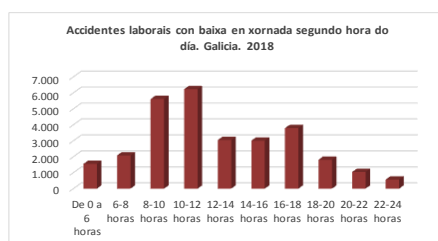

No que ten que ver coas horas do día en que se produciron en 2018 os accidentes laborais (cadro 9.21) obsérvase que a franxa entre as 8 e as 12 horas é a que máis accidentes reflicte, de xeito que esa franxa horaria concentrou a maior porcentaxe do total accidentes (41,2%); dos accidentes graves (o 38,6%); e dos accidentes mortais (o 26,9%), se ben neste último caso tivo tamén un especial protagonismo o tramo de 16 a 18 horas que, con 12 accidentes mortais, supuxo o 23,1% dos accidentes desta entidade.

Cadro 9.21

	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%
De 0 a 6 horas	1.141	382	74,92	25,08	16	3	84,21	15,79	7	0	100,00	0,00	1.164	385	1.549	75,15
6-8 horas	1.417	630	69,22	30,78	21	9	70,00	30,00	2	0	100,00	0,00	1.440	639	2.079	69,26
8-10 horas	3.948	1.577	71,46	28,54	63	14	81,82	18,18	9	1	90,00	10,00	4.020	1.592	5.612	71,63
10-12 horas	4.489	1.648	73,15	26,85	74	16	82,22	17,78	4	0	100,00	0,00	4.567	1.664	6.231	73,29
12-14 horas	1.917	1.061	64,37	35,63	45	15	75,00	25,00	7	0	100,00	0,00	1.969	1.076	3.045	64,66
14-16 horas	2.193	756	74,36	25,64	48	7	87,27	12,73	4	0	100,00	0,00	2.245	763	3.008	74,63
16-18 horas	2.912	809	78,26	21,74	50	6	89,29	10,71	12	0	100,00	0,00	2.974	815	3.789	78,49
18-20 horas	1.125	656	63,17	36,83	21	6	77,78	22,22	3	1	75,00	25,00	1.149	663	1.812	63,41
20-22 horas	622	413	60,10	39,90	8	1	88,89	11,11	2	0	100,00	0,00	632	414	1.046	60,42
22-24 horas	408	151	72,99	27,01	8	2	80,00	20,00	0	0	0,00	0,00	416	153	569	73,11
Total	20.172	8.083	71,39	28,61	354	79	81,76	18,24	50	2	96,15	3,85	20.576	8.164	28.740	71,59

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

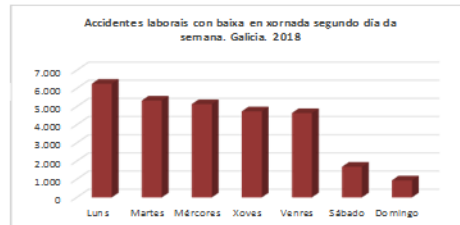
Se centramos a mirada nos días en que ocorren os accidentes, nos tres primeiros días da semana produciuse en 2018 o 58,2% do total de accidentes; o 56,6% dos accidentes graves; e o 71,2% dos accidentes mortais.

Cadro 9.22

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo o día da semana por gravidade. Galicia, 2018

	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%
Luns	4.592	1.558	74,67	25,33	83	12	87,37	12,63	13	0	100,00	0,00	4.688	1.570	6.258	74,91
Martes	3.832	1.420	72,96	27,04	63	13	82,89	17,11	6	1	85,71	14,29	3.901	1.434	5.335	73,12
Mércores	3.650	1.396	72,33	27,67	63	11	85,14	14,86	16	1	94,12	5,88	3.729	1.408	5.137	72,59
Xoves	3.366	1.286	72,36	27,64	69	16	81,18	18,82	6	0	100,00	0,00	3.441	1.302	4.743	72,55
Venres	3.251	1.318	71,15	28,85	54	17	76,06	23,94	4	0	100,00	0,00	3.309	1.335	4.644	71,25
Sábado	949	710	57,20	42,80	16	7	69,57	30,43	1	0	100,00	0,00	966	717	1.683	57,40
Domingo	532	395	57,39	42,61	6	3	66,67	33,33	4	0	100,00	0,00	542	398	940	57,66
Total	20.172	8.083	71,39	28,61	354	79	81,76	18,24	50	2	96,15	3,85	20.576	8.164	28.740	71,59

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA.

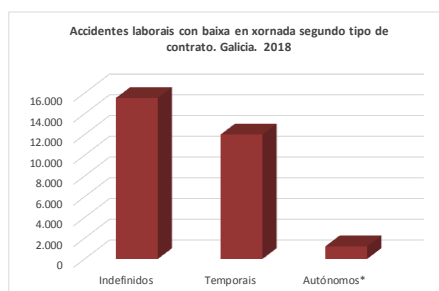
Co que se leva dito ao comentar os cadros 9.20, 9.21 e 9.22, podemos trazar un perfil maioritario dende o punto de vista do “tempo”, da persoa accidentada en 2018, dicindo que se trataría dunha persoa traballadora accidentada entre o luns e o mércores, nas tres primeiras horas de traballo, entre as 8 e as 12 horas.

Polo que á natureza da relación laboral, indefinida ou temporal, que liga ás persoas traballadoras coas súas empresas, hai que comezar por sinalar que as indefinidas vense afectadas por accidentes de traballo en maior medida que as persoas con contrato temporal (cadro 9.23), aínda que é preciso examinar a distribución por este concepto da poboación asalariada (cadro 9.24) para facer unha diagnose máis precisa.

Cadro 9.23

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por gravidade. Galicia, 2018

	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%
Indefinidos	10.831	4.471	70,78	29,22	169	30	84,92	15,08	25	2	92,59	7,41	11.025	4.503	15.528	71,00
Temporais	8.523	3.290	72,15	27,85	141	24	85,45	14,55	22	0	100,00	0,00	8.686	3.314	12.000	72,38
Autónomos*	818	322	71,75	28,25	44	25	63,77	36,23	3	0	100,00	0,00	865	347	1.212	71,37
Total	20.172	8.083	71,39	28,61	354	79	81,76	18,24	50	2	96,15	3,85	20.576	8.164	28.740	71,59

(*) Persoas traballadoras autónomas coas continencias profesionais cubertas.
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA.

Cadro 9.24

Poboación ocupada asalariada segundo tipo de contrato⁽¹⁾. Galicia. 2018

	Nº	%
Contrato indefinido	633,3	73,40
Contrato temporal	229,1	26,60
Total	862,4	100,00

Elaboración propia.

(1) Datos en miles media dos 4 trimestres do ano.

Fonte: IGE, EPA.

Incorporando ese dato imprescindible, resulta que en 2018, en que as persoas cunha relación laboral indefinida supoñían o 73,4% da poboación asalariada, concentraron o 56,4% do total de accidentes de traballo, o 54,7% dos accidentes graves e o 55,1% dos accidentes mortais, en todos os casos excluindo os accidentes sufridos polas persoas traballadoras autónomas. Mentres que, nese mesmo ano, as persoas cunha relación de traballo temporal, o 26,6% da poboación asalariada, sufriron o 43,6% do total de accidentes de traballo, o 45,3% dos accidentes graves e o 44,9% dos accidentes mortais.

Tendo en conta a categoría das persoas accidentadas (cadro 9.25), en 2018 as que desenvolveron “ocupacións elementais” sufriron a maior porcentaxe do total de accidentes; mentres que as persoas “artesás e traballadoras cualificadas das industrias manufactureiras e construción” sufriron a maior porcentaxe de accidentes graves; e as “operadoras de instalacións e maquinaria e montadoras” concentraron a maior porcentaxe de accidentes mortais.

Cadro 9.25

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a categoría profesional⁽¹⁾ por gravidade. Galicia. 2018

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Ocupacións elementais	4.657	2.339	66,57	33,43	61	30	67,03	32,97	7	0	100,00	0,00	4.725	2.369	7.094	66,61	33,39
Operadores/as de instalacións e maquinaria, e montadores/as	3.269	227	93,51	6,49	64	1	98,46	1,54	15	0	100,00	0,00	3.348	228	3.576	93,62	6,38
Artesanías e traballadores/as cualificados das industrias manufactureiras e a construción (agás operadores/as de instalacións)	8.286	966	89,56	10,44	149	4	97,39	2,61	12	1	92,31	7,69	8.447	971	9.418	89,69	10,31
Traballadores/as cualificados no sector agrícola, gandeiro, forestal e pesqueiro	1.353	271	83,31	16,69	51	19	72,86	27,14	12	0	100,00	0,00	1.416	290	1.706	83,00	17,00
Traballadores/as de servizos de restauración, persoas, protección e vendedores/as	1.519	3.229	31,99	68,01	11	11	50,00	50,00	2	0	100,00	0,00	1.532	3.240	4.772	32,10	67,90
Empregados/as contables, administrativos/as e outros empregados/as de oficina	225	342	39,68	60,32	7	4	63,64	36,36	1	1	50,00	50,00	233	347	580	40,17	59,83
Técnicos; profesionais de apoio	636	239	72,69	27,31	6	3	66,67	33,33	1	0	100,00	0,00	643	242	885	72,66	27,34
Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	162	440	26,91	73,09	4	7	36,36	63,64	0	0	0,00	0,00	166	447	613	27,08	72,92
Directores/as e xerentes	65	30	68,42	31,58	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	66	30	96	68,75	31,25
Ocupacións militares	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	20.172	8.083	71,39	28,61	354	79	81,76	18,24	50	2	96,15	3,85	20.576	8.164	28.740	71,59	28,41

(1) Codificación da clasificación nacional de ocupacións (CNO) 2011.
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

O cadro 9.26 reflicte as persoas traballadoras accidentadas, tomando como criterio a súa nacionalidade.

Cadro 9.26

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo nacionalidade da persoa traballadora por gravidade. Galicia. 2018

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
EUROPA	19.573	7.926	71,18	28,82	341	78	81,38	18,62	48	2	96,00	4,00	19.962	8.006	27.968	71,37	28,63
España	18.971	7.814	70,83	29,17	331	78	80,93	19,07	46	2	95,83	4,17	19.348	7.894	27.242	71,02	28,98
Alemaña	5	2	71,43	28,57	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	2	7	71,43	28,57
Bélxica	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Bosnia-Herzegovina	2	1	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	3	66,67	33,33
Bulgaria	16	6	72,73	27,27	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	16	6	22	72,73	27,27
Chequia	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Dinamarca	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Francia	7	3	70,00	30,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	3	10	70,00	30,00
Italia	30	9	76,92	23,08	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	30	9	39	76,92	23,08
Moldova	5	1	83,33	16,67	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	1	6	83,33	16,67
Países Baixos	3	1	75,00	25,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	1	4	75,00	25,00
Polonia	2	1	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	3	66,67	33,33
Portugal	335	53	86,34	13,66	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	340	53	393	86,51	13,49
Reino Unido	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Romanía	162	28	85,26	14,74	6	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	169	28	197	85,79	14,21
Rusia	3	2	60,00	40,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	2	5	60,00	40,00
Serbia	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Ucraina	12	3	80,00	20,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	12	3	15	80,00	20,00
Resto Europa	11	2	84,62	15,38	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	11	2	13	84,62	15,38
ASIA	11	1	91,67	8,33	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	12	1	13	92,31	7,69
China	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Filipinas	0	1	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	1	1	0,00	100,00
Indonesia	7	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Pakistán	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Turquía	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
ÁFRICA	281	26	91,53	8,47	7	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	289	26	315	91,75	8,25
Alxeria	8	1	88,89	11,11	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	8	1	9	88,89	11,11
Cabo Verde	8	2	80,00	20,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	8	2	10	80,00	20,00
Gambia	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Gana	15	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	15	0	15	100,00	0,00
Mali	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Marrocos	157	18	89,71	10,29	6	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	163	18	181	90,06	9,94
Mauritania	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Nixeria	4	2	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	2	6	66,67	33,33
Senegal	74	3	96,10	3,90	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	75	3	78	96,15	3,85
Tunisia	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Resto África	8	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00
AMÉRICA	307	130	70,25	29,75	6	1	85,71	14,29	0	0	0,00	0,00	313	131	444	70,50	29,50
Arxentina	26	5	83,87	16,13	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	26	5	31	83,87	16,13
Bolivia	10	2	83,33	16,67	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	10	2	12	83,33	16,67
Brasil	32	45	41,56	58,44	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	33	45	78	42,31	57,69
Chile	7	1	87,50	12,50	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	1	8	87,50	12,50
Colombia	31	17	64,58	35,42	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	32	17	49	65,31	34,69
Cuba	19	5	79,17	20,83	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	20	5	25	80,00	20,00
Dominica	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Dominicana, República	18	9	66,67	33,33	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	19	9	28	67,86	32,14
Ecuador	18	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	18	0	18	100,00	0,00
O Salvador	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Estados Unidos	6	1	85,71	14,29	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	1	7	85,71	14,29
México	2	2	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	2	4	50,00	50,00
Nicaragua	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Paraguay	8	10	44,44	55,56	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	8	10	18	44,44	55,56
Perú	55	7	88,71	11,29	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	56	7	63	88,89	11,11
Uruguai	27	5	84,38	15,63	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	27	5	32	84,38	15,63
Venezuela	42	21	66,67	33,33	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	43	22	65	66,15	33,85
Resto América	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
OCEANÍA E ANTÁRTIDA	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
TOTAL	20.172	8.083	71,39	28,61	354	79	81,76	18,24	50	2	96,15	3,85	20.576	8.164	28.740	71,59	28,41

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

9.6. Exame específico dos accidentes mortais

Neste apartado, examínase especificamente os accidentes laborais mortais ocorridos en 2018, todo o cal vai supoñer unha concreción dos datos referidos a eles dentro da exposición global da sinistralidade dos apartados anteriores.

No cadro 9.27, e tomando en consideración tan só os accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo, excluindo polo tanto os accidentes *in itinere*, constátase que en 2018 foi na provincia da Coruña onde se produciu o maior número de accidentes de traballo mortais, 20, o 38,5% do total de Galicia. Destaca, non obstante, a cifra de accidentes mortais producidos na provincia de Lugo, 11, o 21,2% do total.

Cadro 9.27

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo e in itinere por provincias. Galicia, 2018

Accidentes laborales mortales en jornada de traballo e in itinere por provincias: Galicia, 2020																					
	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
En xornada de traballo	19	1	95,00	5,00	11	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	17	1	94,44	5,56	50	2	52	96,2	3,8
	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	5	1	6	83,3	16,7
Total	22	1	95,7	4,3	11	0	100,0	0,0	4	0	100,0	0,0	18	2	90,0	10,0	55	3	58	94,8	5,2

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA.

Como reflicte o cadro 9.28, o 56,9% dos accidentes de traballo mortais ocorridos en Galicia en 2018 tiveron lugar en desprazamentos durante a xornada laboral, destacando os 13 ocorridos na provincia de Pontevedra.

Cadro 9.28

Accidentes laborales mortais segundo o lugar do accidente e provincias. Galicia, 2018

	Residentes laborais morais segundas o lugar de residencia provincial, Galicia 2022																							
	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia							
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%			
No centro ou lugar de traballo habitual	7	1	87,50	12,50	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	1	75,00	25,00	12	2	14	85,7	14,29			
En desprazamento na xornada laboral	9	0	100,00	0,00	9	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	13	0	100,00	0,00	33	0	33	100,0	0,00			
In itinere	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	5	1	6	83,3	16,67			
Noutro centro ou lugar de traballo	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	5	100,0	0,00			
Total	22	1	95,65	4,35	11	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	18	2	90,00	10,00	55	3	58	94,8	5,17			

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA.

O cadro 9.29 reflicte que o maior número de accidentes de traballo mortais se produce no sector servizos, representando este sector o 34,6% do total de accidentes mortais en 2018, seguido da construción (23,1%) e da pesca (19,2%).

Non obstante, se relacionamos os datos anteriores cos que reflicten a poboación asalariada de Galicia por sectores produtivos (cadro 10.5.1) podemos constatar que o sector primario, polo efecto fundamental do subsector pesqueiro, é o que ten uns maiores niveis de sinistralidade, xa que en 2018, dando ocupación tan só ao 2,9% da poboación asalariada de Galicia, concentrou o 32,7% dos accidentes mortais. De igual xeito, resulta relevante que o sector da construción, que en 2018 deu ocupación ao 5,2 do total da poboación asalariada, concentrou o 23,1% dos accidentes mortais.

Cadro 9.29

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo por sectores de actividade por provincias. Galicia, 2018

	Accidentes laborales mortales en el horario de trabajo por sectores de actividad por provincias. Galicia, 2020																					
	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia					
	%		%		%		%		%		%		%		%		%		%			
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	
Agricultura	3	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00	
Pesca	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	0	100,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00	
Industria	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00	
Construción	6	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	12	0	12	100,00	0,00	
Servizos	7	1	87,50	12,50	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	1	87,50	12,50	16	2	18	88,89	11,11	
Total	19	1	69,41	30,59	11	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	17	1	100,00	0,00	50	2	52	96,15	3,85	

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA.

Por fin, e polo que respecta ao sector industrial, en 2018 ocupou ao 17,8% da poboación asalariada, concentrando o 9,6% dos accidentes mortais.

Segundo a forma do accidente, destacan en 2018 os infartos e outras patoloxías non traumáticas, que representaron o 32,7% do total de accidentes.

Cadro 9.30

	Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo a forma do accidente por provincias. Galicia. 2018																					
	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia					
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres	
Contacto coa corrente eléctrica, lume e substancias perigosas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	
Afogamentos, sepultamentos	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00	
Caidas e golpes con esmagamentos contra obxectos inmóviles	2	1	66,67	33,33	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	1	6	83,33	16,67	
Choques ou golpes contra obxectos en movemento	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	11	0	11	100,00	0,00	
Contacto con asemblea cortante ou punzante	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	
Esmagamentos por atrapamentos e amputacións	5	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	1	66,67	33,33	11	1	12	91,67	8,33	
Sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	
Mordeduras, patadas, picaduras	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	9	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	0	100,00	0,00	17	0	17	100,00	0,00	
Outros contactos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	
Total	19	1	95,00	5,00	11	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	17	1	94,44	5,56	50	2	52	96,15	3,85	

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

A continuación, nos cadros 9.31 a 9.36, reflíctense outras variables que inciden na ocorrencia dos accidentes mortais.

Cadro 9.31

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por provincias. Galicia. 2018																						
	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais					
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%	
Lesións superficiais e feridas abertas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0	
Fracturas de ósos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0	
Torceduras, escordaduras e distensións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0	
Amputacións traumáticas	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,0	0,0	
Conmocións e lesións internas	1	1	50,00	50,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	1	7	85,7	14,3	
Queimaduras, escaldaduras e conxelación	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0	
Envenenamentos e infeccións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0	
Afogamentos e asfixias	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	100,00	0,00	7	0	7	100,0	0,0	
Efectos do ruído, vibracións e presión	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0	
Ambiente térmico e radiacións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0	
Danos psicolóxicos e choques traumáticos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0	
Lesións múltiples	7	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	1	85,71	14,29	19	1	20	95,0	5,0	
Infartos, derramos e outras patoloxías non traumáticas	9	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	0	100,00	0,00	17	0	17	100,0	0,0	
Outras non incluídas ou sen especificar	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0	
Total	19	1	95,00	5,00	11	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	17	1	94,44	5,56	50	2	52	96,15	3,85	

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.32

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por provincias. Galicia. 2018																									
	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia								
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Total	Homes		Mulleres	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	
Cabeza	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00				
Cráneo	0	1	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	1	4	75,00	25,00				
Cara (agás ollos)	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00				
Ollos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00				
Pescozo	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00				
Lombo	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00				
Tórax	6	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	0	100,00	0,00	15	0	15	100,00	0,00				
Extremidades superiores (agás mans)	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00				
Mans	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00				
Extremidades inferiores (agás pés)	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00				
Pés	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00				
Lesións múltiples	11	0	100,00	0,00	7	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	10	1	90,91	9,09	30	1	31	96,77	3,23				
Outras non incluídas ou sen especificar	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00				
Total	19	1	95,00	5,00	11	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	17	1	94,44	5,56	50	2	52	96,15	3,85				

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.33

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
EUROPA	19	1	95,00	5,00	10	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	16	1	94,12	5,88	48	2	50	96,00	4,00
España	18	1	94,74	5,26	9	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	16	1	94,12	5,88	46	2	48	95,83	4,17
Resto de Europa	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
ASIA	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
ÁFRICA	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
AMÉRICA	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
TOTAL	19	1	95,00	5,00	11	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	17	1	94,44	5,56	50	2	52	96,15	3,85

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.34

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Primeira	2	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Segunda	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Terceira	0	1	0,00	100,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	3	66,67	33,33
Quarta	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Quinta	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Sexta	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Sétima	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	50,00	50,00	6	1	7	85,71	14,29
Oitava	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
Novena	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Décima	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Undécima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Duodécima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Maíor da duodécima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	19	1	95,00	5,00	11	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	17	1	94,44	5,56	50	2	52	96,15	3,85

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.35

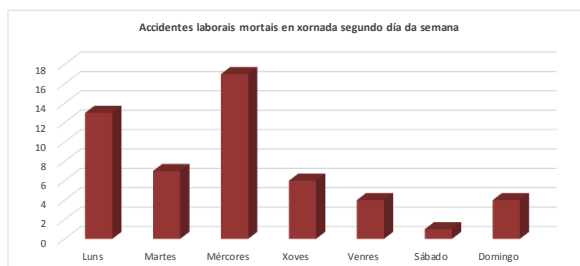
	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
De 0 a 6 horas	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
6-8 horas	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
8-10 horas	0	1	0,00	100,00	3	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	9	1	10	90,00	10,00
10-12 horas	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
12-14 horas	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
14-16 horas	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
16-18 horas	8	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	12	0	12	100,00	0,00
18-20 horas	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	50,00	50,00	3	1	4	75,00	25,00
20-22 horas	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
22-24 horas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	19	1	95,0	5,0	11	0	100,0	0,0	3	0	100,00	0,00	17	1	94,4	5,6	50	2	52	96,15	3,85

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.36

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Luns	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	8	0	100,00	0,00	13	0	13	100,00	0,00
Martes	1	1	50,00	50,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	6	1	7	85,71	14,29
Mércores	7	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	16	1	17	94,12	5,88
Xoves	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Venres	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Sábado	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Domingo	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Total	19	1	95,0	5,0	11	0	100,0	0,0	3	0	100,0	0,0	17	1	94,4	5,6	50	2	52	96,15	3,85

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Se acaso, cómpre subliñar que, así como nos comentarios feitos ao falar do total de accidentes de traballo, as primeiras horas de traballo, as primeiras horas do día e os primeiros día da semana concentraban un volume significativo de accidentes laborais (ver cadros 9.19; 9.20 e 9.21), non ocorre o mesmo cos accidentes laborais mortais, en que a variabilidade é moito maior, agás nos días da semana en que se concentran, pois tamén aquí foron determinantes en 2018 os tres primeiros días da semana, que concentraron o 71,2% do total de accidentes mortais (cadros 9.34; 9.35 e 9.36).

Xa dixemos máis arriba que en 2018, ano en que as persoas cunha relación laboral indefinida eran o 73,4% da poboación asalariada, concentraron o 55,1% dos accidentes mortais, excluindo os accidentes sufridos polas persoas que traballan por conta propia. Mentres que, nese mesmo ano, as persoas cun vínculo laboral temporal, o 26,6% das asalariadas, sufriron o 44,9% dos accidentes mortais.

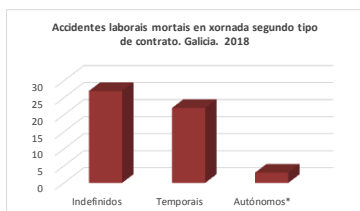
Os cadros 9.37.1 e 9.38 permiten ir un paso máis adiante na descrición da realidade que comentamos, mediante a súa visualización en cada unha das provincias galegas en cada un dos anos analizados.

Cadro 9.37

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o tipo de contrato, por provincias. Galicia. 2018

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Indefinidos	10	1	90,91	9,09	7	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	8	1	88,89	11,11	25	2	27	92,59	7,41
Temporais	7	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	22	0	22	100,00	0,00
Autónomos*	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Total	19	1	95,00	5,00	11	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	17	1	94,44	5,56	50	2	52	96,15	3,85

(*) persoas traballadoras autónomas con contingencias profesionais cubertas.
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

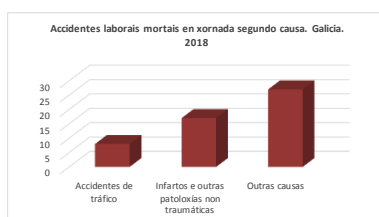

Cadro 9.38

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a análise da causa por provincias. Galicia. 2018

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Accidentes de tráfico	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	9	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	0	100,00	0,00	17	0	17	100,00	0,00
Outras causas	8	1	88,89	11,11	6	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	9	1	90,00	10,00	25	2	27	92,59	7,41
Total	19	1	95,00	5,00	11	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	17	1	94,44	5,56	50	2	52	96,15	3,85

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Xa quedou claro máis arriba que, dende o punto de vista da idade, hai unha relación bastante acusada entre esta e a gravidade dos accidentes, na medida en que a maioría dos accidentes de traballo se concentran no intervalo entre 35 e 44 anos, mentres que o intervalo de 45 a 64 anos agrupa a maior porcentaxe de accidentes e de accidentes mortais.

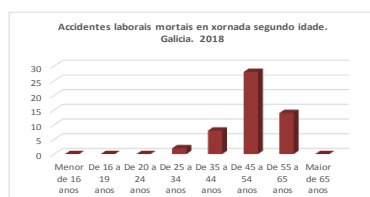
Así, e segundo describe o cadro 9.39, é a partir dos 45 anos cando as persoas traballadoras sufriron máis os accidentes mortais, destacando o rango de idade de entre 45 e 54 anos. Na Coruña, o 94,7% dos falecidos por accidente de traballo tiñan 45 ou máis anos; en Lugo, o 72,2%; en Ourense, o 66,7%; e en Pontevedra, o 82,4%.

Cadro 9.39

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo idade por provincias. Galicia. 2018

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Menor de 16 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
De 16 a 19 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
De 20 a 24 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
De 25 a 34 anos	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
De 35 a 44 anos	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
De 45 a 54 anos	10	1	90,91	9,09	5	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	10	1	90,91	9,09	26	2	28	92,86	7,14
De 55 a 65 anos	7	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	14	0	14	100,00	0,00
Mayor de 65 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	19	1	95,00	5,00	11	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	17	1	94,44	5,56	50	2	52	96,15	3,85

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

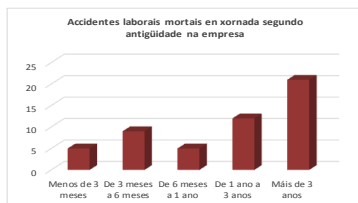
Polo que atinxe á antigüidade na empresa das persoas que sufriron accidentes mortais en 2018, identifícase como a de máis concentración de accidentes a franxa das que teñen máis de tres anos, o que, volvemos remarcar, non deixa de resultar paradoxal e implicaría unha profundización na análise, que excede dos cometidos deste informe, acerca do papel que poda desenvolver a confianza como factor coadjuvante dos accidentes de traballo de maior gravidade.

Deste xeito, e segundo reflicte o cadro 9.40, na provincia da Coruña, o 60,0% das persoas falecidas por accidente de traballo tiñan máis de tres anos de antigüidade na empresa; en Lugo, o 45,5%; e en Pontevedra, o 22,2%.

Cadro 9.40

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por provincias. Galicia, 2018																					
	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Menos de 3 meses	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
De 3 meses a 6 meses	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00
De 6 meses a 1 ano	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
De 1 ano a 3 anos	4	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	12	0	12	100,00	0,00
Máis de 3 anos	11	1	91,67	8,33	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	1	75,00	25,00	19	2	21	90,48	9,52
Total	19	1	95,00	5,00	11	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	17	1	94,44	5,56	50	2	52	96,15	3,85

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

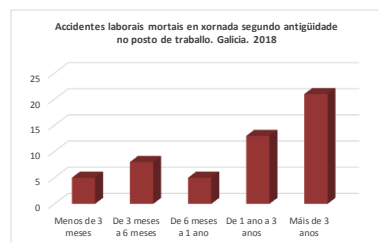

Conclusións semellantes poden extraerse respecto da antigüidade das persoas no posto de traballo (cadro 9.41)

Cadro 9.41

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por provincias. Galicia. 2018																					
	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Menos de 3 meses	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
De 3 meses a 6 meses	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
De 6 meses a 1 ano	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
De 1 ano a 3 anos	4	1	80,00	20,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	12	1	13	92,31	7,69
Máis de 3 anos	11	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	1	80,00	20,00	20	1	21	95,24	4,76
Total	19	1	95,00	5,00	11	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	17	1	94,44	5,56	50	2	52	96,15	3,85

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

En atención á ocupación desempeñada (cadro 9.42), en 2018 ocupou o primeiro posto en canto a accidentes de traballo mortais a das persoas “operadoras de instalacións e maquinaria e montadoras”, co 28,8% do total en Galicia, seguida da das “artesás e traballadoras cualificadas das industrias manufactureiras” e construción, agrupando entre as dúas o 53,8% dos accidentes mortais de 2018.

Cadro 9.42

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo ocupación ^(*) . Por provincias. Galicia. 2018																					
	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres		
Ocupacións elementais	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
Operadoras de instalacións e maquinaria, e montadoras	5	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	0	100,00	0,00	15	0	15	100,00	0,00
Artesáns/as e traballadoras cualificadas das industrias manufactureras e de construción (agás operadoras de instalacións)	6	1	85,71	14,29	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	12	1	13	92,31	7,69
Traballadores cualificados no sector agrícola, gandeiro, forestal e pesqueiro	1	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	0	100,00	0,00	12	0	12	100,00	0,00
Traballadoras/as de servizos de restauración, persoas, protección e vendedores	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Empregados contables, administrativos/as e outros empregados/as de oficina	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	100,00	1	1	2	50,00	50,00
Técnicos, profesionais de apoio	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Directores/as e xerentes	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Ocupacións militares	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	19	1	95,00	5,00	11	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	17	1	94,44	5,56	50	2	52	96,15	3,85

(*) Clasificación de clasificación nacional de ocupacións (CNO) 2018.
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Segundo reflicte o cadro 9.43 as actividades económicas que concentraron maior número de accidentes de traballo mortais foron, en 2018, e por esta orde, as da pesca e acuicultura (10 accidentes mortais); actividades de construción especializada (6 accidentes); e a silvicultura e explotación forestal (5 accidentes). Entre as tres concentraron o 40,4% do total de accidentes mortais.

Cadro 9.43

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo actividades económicas^(*). Por provincias. Galicia. 2018

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia		
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
3 Pesca e acuicultura	1	0	2	0	0	0	7	0	10	0	10
43 Actividades de construción especializada	3	0	0	0	3	0	0	0	6	0	6
2 Silvicultura e explotación forestal	1	0	4	0	0	0	0	0	5	0	5
46 Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	1	1	0	0	0	0	2	0	3	1	4
52 Almacenamento e actividades anexas ao transporte	3	0	0	0	0	0	0	1	3	1	4
41 Construción de edificios	2	0	0	0	0	0	1	0	3	0	3
42 Enxeñaría civil	1	0	1	0	0	0	1	0	3	0	3
49 Transporte terrestre e por tubaxe	0	0	1	0	0	0	2	0	3	0	3
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
84 Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	2
10 Industria da alimentación	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
16 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
38 Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
62 Programación, consultoría e outras actividades relacionadas coa informática	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
68 Actividades inmobiliarias	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
72 Investigación e desenvolvemento	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
85 Educación	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
86 Actividades sanitarias	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
5 Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Extracción de cru de petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 Outras industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9 Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11 Fabricación de bebidas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 Industria téxtil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 Confección de roupa de vestir	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17 Industria do papel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19 Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Industria química	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24 Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25 Fabricación de produtos metálicos, salvo maquinaria e equipamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28 Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29 Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30 Fabricación doutro material de transporte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31 Fabricación de mobles	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32 Outras industrias manufactureiras	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35 Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36 Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37 Recolla e tratamento de augas residuais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39 Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
45 Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
47 Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
50 Transporte marítimo e por vías navegables interiores	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51 Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
53 Actividades postais e de correos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
55 Servizos de aloxamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
56 Servizos de comidas e bebidas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
58 Edición	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
61 Telecomunicacións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63 Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64 Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
65 Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66 Actividades auxiliares dos servizos financeiros e aos seguros	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
69 Actividades xurídicas e de contabilidade	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
70 Actividades das sedes centrais; actividades de consultoría de xestión empresarial	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
71 Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73 Publicidade e estudos de mercado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
74 Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
75 Actividades veterinarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
77 Actividades de aluguer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
78 Actividades relacionadas co emprego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
79 Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80 Actividades de seguranza e investigación	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
81 Servizos a edificios e actividades de xardinería	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
82 Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
87 Asistencia en establecementos residenciais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
88 Actividades de servizos sociais sen aloxamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90 Actividades de creación, artísticas e espectáculos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92 Actividades de xogos de azar e apostas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
93 Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
94 Actividades asociativas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
95 Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
96 Outros servizos persoais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
97 Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
99 Actividades de organizacións e organismos extraterreitoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	19	1	11	0	3	0	17	1	50	2	52

(*) Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA.

9.7. Evolución da sinistralidade laboral

De acordo co que reflicte o cadro 9.44, o total de accidentes con baixa en xornada de traballo en Galicia experimentou en 2018, respecto de 2017, un incremento do 3,6%, sendo os maiores incrementos os experimentados nas provincias de Lugo e Ourense, e o menor o da provincia de Pontevedra. Este incremento global explícase polo incremento dos accidentes leves, que foi do 3,7%, e o dos mortais, neste caso do 20,9%, experimentando unha baixada tan só os accidentes graves, baixada que foi do 2,9%. A variación negativa de maior significación é a dos accidentes mortais na provincia da Coruña, cun incremento en 2018 respecto de 2017 do 66,8%. A Coruña resulta ser tamén a única provincia en que se incrementaron os accidentes graves, cun 12,2%. Por contra, nesta provincia é na que menor incremento tiveron os accidentes leves, cun 0,7%

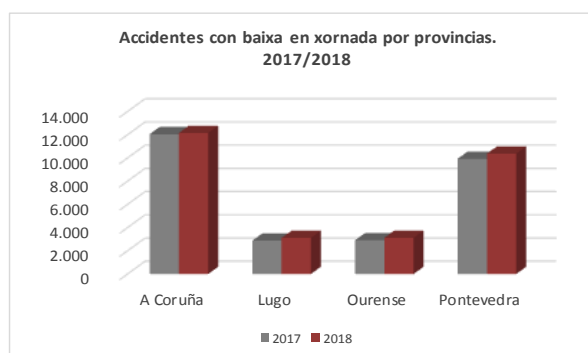
Cadro 9.44

Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo. Por provincias. Galicia. 2017-2018

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2017	2018	% Var.	2017	2018	% Var.	2017	2018	% Var.	2017	2018	% Var.
A Coruña	11.883	11.971	0,74	147	162	10,20	12	20	66,67	12.042	12.153	0,92
Lugo	2.781	3.031	8,99	75	64	-14,67	8	11	37,50	2.864	3.106	8,45
Ourense	2.849	3.062	7,48	46	45	-2,17	5	3	-40,00	2.900	3.110	7,24
Pontevedra	9.728	10.191	4,76	178	162	-8,99	18	18	0,00	9.924	10.371	4,50
Galicia	27.241	28.255	3,72	446	433	-2,91	43	52	20,93	27.730	28.740	3,64

Elaboración propia.

Fuente: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Polo que a sectores económicos se refire (cadro 9.45), e sempre partindo dos datos de 2018 en relación cos de 2017, os maiores incrementos producíronse na industria (9,5%) e a construción (8,5%), sendo especialmente significativo o incremento dos accidentes graves na construción (27,4%) e o seu descenso no sector servizos (-14,5%).

Cadro 9.45

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Por sectores económicos. Galicia. 2017-2018

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2017	2018	% Var.	2017	2018	% Var.	2017	2018	% Var.	2017	2018	% Var.
Agricultura	1.263	1.267	0,3	61	62	1,6	4	7	75,0	1.328	1.336	0,6
Mar	969	994	2,6	48	40	-16,7	6	10	66,7	1.023	1.044	2,1
Industria	8.177	8.967	9,7	99	97	-2,0	4	5	25,0	8.280	9.069	9,5
Construción	3.312	3.582	8,2	73	93	27,4	13	12	-7,7	3.398	3.687	8,5
Servizos	13.520	13.445	-0,6	165	141	-14,5	16	18	12,5	13.701	13.604	-0,7
Total	27.241	28.255	3,7	446	433	-2,9	43	52	20,9	27.730	28.740	3,6

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

En atención á clasificación por actividades económicas (cadro 9.46), a industria de alimentación ocupou nos dous anos o primeiro posto en materia de sinistralidade laboral, en xeral.

Cadro 9.46

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Por actividades económicas con maior sinistralidade. Galicia. 2017-2018

Nº de orde	2017		Nº de orde	2018	
	Actividade	Nº acc.		Actividade	Nº acc.
1	Industria da alimentación	2.024	1	Industria da alimentación	2.195
2	Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	1.991	2	Actividades de construción especializada	2.106
3	Actividades de construción especializada	1.921	3	Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	2.074
4	Comercio por xunto e intermediarios, agás vehículos motor	1.443	4	Servizos de comidas e bebidas	1.441
5	Administración pública e Defensa; Seguridade Social obrigatoria	1.422	5	Administración pública e Defensa; Seguridade Social obrigatoria	1.413
6	Servizos de comidas e bebidas	1.414	6	Comercio por xunto e intermediarios, agás vehículos motor	1.412
7	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1.251	7	Construción de edificios	1.248
8	Construción de edificios	1.144	8	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1.237
9	Actividades sanitarias	1.057	9	Fabricación doutro material de transporte	1.209
10	Pesca e acuicultura	1.023	10	Pesca e acuicultura	1.044

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

O cadro 9.47 permite constatar como a evolución da sinistralidade laboral, en termos de número de accidentes de traballo, sen ter en conta a poboación exposta (factor que será tomado en consideración máis adiante ao analizar os índices de incidencia) vai acompasando, en termos xerais e como resulta lóxico, o ciclo económico.

Cadro 9.47**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Galicia. 2005-2018**

Anos	Leves	Var. %	Graves	Var. %	Mortais	Var. %	Total	Var. %	Var. Anos
2005	46.900	-	1.001	-	101	-	48.002	-	2004-2005
2006	47.540	1,4	949	-5,2	78	-22,8	48.567	1,2	2005-2006
2007	50.934	7,1	834	-12,1	75	-3,9	51.843	6,8	2006-2007
2008	49.594	-2,6	698	-16,3	71	-5,3	50.363	-2,9	2007-2008
2009	38.877	-21,6	548	-21,5	74	4,2	39.499	-21,6	2008-2009
2010	36.234	-6,8	614	12,0	64	-13,5	36.912	-6,6	2009-2010
2011	30.616	-15,5	473	-23,0	52	-18,8	31.141	-15,6	2010-2011
2012	23.130	-24,5	482	1,9	45	-13,5	23.657	-24,0	2011-2012
2013	21.901	-5,3	418	-13,3	47	4,4	22.366	-5,5	2012-2013
2014	22.732	3,8	430	2,9	59	25,5	23.221	3,8	2013-2014
2015	24.914	9,6	374	-13,0	61	3,4	25.349	9,2	2014-2015
2016	24.856	-16,9	521	39,3	58	-4,9	25.435	0,3	2015-2016
2017	27.241	9,6	446	-14,4	43	-25,9	27.730	9,0	2016-2017
2018	28.255	3,7	433	-2,9	52	20,9	28.740	3,6	2017-2018

Fonte: elaboración propia con datos da Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

9.8. Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas

Nos seguintes cadros as cifras son as reflectidas nas estatísticas do Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social que, en ocasións, presentan algunhas disparidades coas proporcionadas pola autoridade laboral autonómica.

Analizando as cifras de accidentes ocorridos en xornada de traballo con baixa en todas as comunidades autónomas (cadro 9.48), Galicia en 2018 ocupou o quinto lugar en número total de accidentes e en accidentes leves, precedida por Andalucía, Cataluña, Comunidade Valenciana e Madrid; o terceiro lugar no que atinxe aos accidentes graves, precedida neste caso tan só por Andalucía e Cataluña; e o quinto lugar no que ten que ver cos accidentes mortais, precedida aquí a nosa comunidade autónoma por Andalucía, Cataluña, Comunidade Valenciana e Madrid.

Cadro 9.48

Accidentes de traballo en xornada de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidade autónoma. España. 2018

	En xornada			
	Total	Leves	Graves	Mortais
Andalucía	88.507	87.530	899	78
Aragón	15.235	15.112	98	25
Asturias	10.208	10.092	103	13
Baleares	20.491	20.390	99	2
Canarias	24.202	23.962	220	20
Cantabria	5.449	5.406	35	8
Castela-A Mancha	22.878	22.684	171	23
Castela e León	24.845	24.598	206	41
Cataluña	90.195	89.663	478	54
C. Valenciana	48.161	47.746	353	62
Estremadura	10.884	10.683	191	10
Galicia	27.867	27.387	430	50
Madrid	74.855	74.495	302	58
Murcia	16.511	16.397	91	23
Navarra	8.812	8.746	60	6
País Vasco	26.018	25.854	134	30
A Rioxa	3.755	3.716	38	1
Ceuta	507	501	4	2
Melilla	657	652	5	0
España	520.037	515.614	3.917	506

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social. Datos provisionais. Xullo de 2019.

9.9. Índices de incidencia

O índice de incidencia reflicte a relación entre o número de accidentes e as persoas traballadoras expostas. Para isto, os datos que se empregaron son os de accidentes con baixa no centro de traballo e a poboación exposta á continxencia de accidentes laborais, con cifras procedentes das estatísticas do Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social. Isto aporta unha visión máis axustada da sinistralidade e a súa relación coas persoas expostas, xa que o exame das cifras absolutas, por si só, non reflicte unha visión proporcional de número de persoas traballadoras/accidentes.

De acordo con estes datos (cadro 9.49) constatamos que Galicia, no total de accidentes, ocupou catro anos (2013, 2014, 2015 e 2018) a décimo primeira posición dos índices de incidencia; tres anos (2008, 2011 e 2012), a sétima; dous anos (2010 e 2017) a sexta; 1 ano (2009) a quinta, no que é a peor posición relativa en todo este período; e outro ano (2016) a décimo cuarta, que foi a mellor posición relativa no período exposto. En definitiva, na nosa comunidade autónoma nos últimos seis anos, coa única excepción de 2017, o seu índice de incidencia tivo un mellor comportamento en relación coa maioría das demais comunidades autónomas.

Cadro 9.49

Evolución dos índices de incidencia dos accidentes de traballo con baixa, en xornada de traballo. Por comunidades autónomas. 2008-2018

	Accidentes por cen mil traballadores										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Andalucía	5.834,5	4.662,1	4.261,3	3.923,6	3.174,7	3.359,3	3.466,6	3.654,9	3.778,8	3.846,6	3.773,0
Aragón	4.766,0	3.516,4	3.442,0	3.172,0	2.631,2	2.694,7	2.740,2	3.001,6	3.150,6	3.247,1	3.252,5
Asturias	5.968,3	5.170,6	4.892,0	4.402,7	3.515,7	3.522,2	3.669,0	3.729,8	3.554,8	3.413,7	3.387,1
Baleares	6.626,0	5.281,9	5.018,8	4.714,7	3.885,1	4.070,1	4.357,4	4.571,1	4.884,0	5.025,0	4.932,5
Canarias	5.658,5	4.693,1	4.385,3	4.145,5	3.364,1	3.415,5	3.587,0	3.608,7	3.675,7	3.618,2	3.490,1
Cantabria	4.981,3	3.829,3	3.479,2	3.227,5	2.592,7	2.658,1	2.847,3	2.980,6	3.017,9	3.019,6	3.030,8
Castela-A Mancha	6.487,3	5.070,0	4.673,1	4.199,8	3.457,8	3.524,8	3.696,3	3.896,4	4.149,1	4.153,8	4.032,9
Castela e León	5.273,6	4.291,8	3.976,2	3.459,1	2.786,8	2.783,2	2.936,0	3.085,6	3.246,1	3.306,0	3.351,1
Cataluña	4.954,2	4.215,0	4.014,0	3.587,3	2.909,6	2.992,3	3.117,3	3.192,5	3.339,1	3.283,7	3.139,0
C. Valenciana	4.730,6	3.722,2	3.499,7	3.181,8	2.621,7	2.722,9	2.728,5	2.907,0	2.999,4	3.111,0	3.124,9
Extremadura	5.326,7	4.445,7	3.979,9	3.529,3	2.988,7	3.084,5	3.393,7	3.577,5	3.582,8	3.733,3	3.775,9
Galicia	5.621,0	4.720,8	4.376,0	3.824,9	3.005,1	2.956,9	3.095,2	3.269,4	3.295,6	3.627,1	3.374,4
Madrid	4.447,0	3.681,0	3.513,8	3.234,7	2.604,9	2.575,3	2.602,7	2.688,1	2.778,2	2.757,5	2.722,1
Murcia	4.838,2	4.080,2	3.756,8	3.519,2	2.843,2	2.973,0	3.111,0	3.413,8	3.475,3	3.586,3	3.466,7
Navarra	5.122,6	4.171,0	3.878,3	3.641,1	2.813,4	2.876,9	3.072,6	3.185,3	3.437,1	3.541,3	3.700,4
País Vasco	5.455,7	4.448,2	4.289,2	3.880,0	3.292,1	3.243,5	3.244,4	3.409,1	3.482,7	3.596,0	3.304,4
A Ríoxa	5.201,8	4.389,7	4.023,2	3.743,9	2.944,0	2.968,0	3.049,7	3.404,7	3.552,8	3.668,9	3.580,8
Ceuta	5.656,5	5.154,1	4.876,6	3.458,2	2.921,4	2.935,9	3.517,2	3.988,8	3.450,0	3.347,8	2.710,1
Melilla	4.539,6	4.205,0	3.784,9	3.686,8	2.879,3	2.919,9	2.921,8	2.809,2	3.392,0	3.242,2	3.452,2
España	5.210,8	4.263,4	4.000,1	3.633,8	2.948,9	3.009,2	3.111,3	3.252,0	3.364,0	3.408,8	3.325,9

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social.

No cadro 9.50 reflíctense os índices de incidencia segundo o sector produtivo, por comunidades autónomas, podendo constatare que Galicia en 2018 ten índices de incidencia menores que os do conxunto estatal no sector agrario, construción e servizos, sendo superiores, non obstante, na industria. Unha descrición máis polo miúdo permítenos observar que no sector agrario tan só teñen menor sinistralidade que Galicia, medida en termos de índices de incidencia, Cataluña, A Ríoxa e Ceuta; no sector da construción teñen mellores índices de incidencia que Galicia, Cantabria e Melilla; e no sector servizos esa mellor posición relativa corresponde tan só ao País Vasco. Pola contra, no sector industrial o mal índice de incidencia de Galicia tan só é superado pola comunidade autónoma das Illas Baleares.

Cadro 9.50

Índice de incidencia dos accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo. Por sectores produtivos e comunidades autónomas. España. 2018

	Índices de incidencia ⁽¹⁾				
	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos
Andalucía	3.773,0	4.964,7	5.999,4	9.069,8	2.912,7
Aragón	3.252,5	4.747,4	5.141,6	7.027,4	2.344,1
Asturias	3.387,1	5.455,9	6.591,3	6.060,5	2.440,8
Baleares	4.932,5	7.169,9	7.616,2	10.584,9	4.089,6
Canarias	3.490,1	6.307,8	5.282,6	8.250,9	2.967,2
Cantabria	3.030,8	5.511,2	4.805,9	6.372,5	2.285,6
Castela-A Mancha	4.032,9	4.863,4	5.890,0	8.676,0	2.992,9
Castela e León	3.351,1	4.734,6	5.827,0	7.261,6	2.362,6
Cataluña	3.139,0	4.397,9	5.059,1	7.260,8	2.478,1
C. Valenciana	3.124,9	6.632,2	4.043,2	6.988,8	2.456,6
Extremadura	3.775,9	6.863,8	6.402,7	7.754,6	2.603,3
Galicia	3.374,4	4.690,8	6.630,5	6.839,3	2.226,1
Madrid	2.722,1	5.287,4	4.725,0	7.188,3	2.286,0
Murcia	3.466,7	4.907,5	5.437,3	7.379,6	2.366,7
Navarra	3.700,4	5.295,0	6.043,8	7.829,1	2.342,8
País Vasco	3.304,4	6.019,8	6.410,7	7.267,2	2.170,4
A Ríoxa	3.580,8	4.507,8	5.309,4	9.013,8	2.453,4
Ceuta	2.710,1	4.255,3	5.780,9	6.627,3	2.268,4
Melilla	3.452,2	-	5.885,9	8.754,7	3.001,6
España	3.408,8	5.381,5	5.397,9	7.645,6	2.667,0

Base do Índice: o promedio da poboación afiliada á Seguridade Social coa continxencia por AT cuberta.

(1) Índice de incidencia = (Nº de accidentes de traballo / poboación afiliada) x 100.000

Nos cadros seguintes, faise unha desagregación dos índices de incidencia por sectores produtivos en Galicia (cadros 9.51 a 9.55).

Cadro 9.51

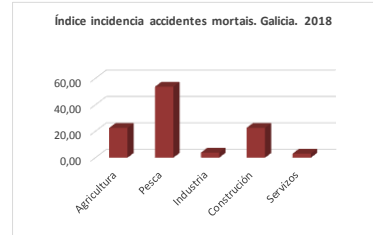
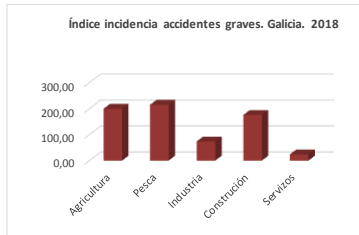
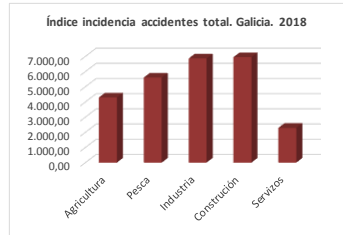
Índice de incidencia por sectores e gravidade dos accidentes. Galicia. 2018

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia	Variación 2018-2017
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Total
Agricultura	17.458	13.683	31.141	5.693,66	1.995,18	4.068,59	240,58	146,17	199,09	40,10	0,00	22,48	5.974,34	2.141,34	4.290,16	2,21 %
Pesca	14.213	4.417	18.630	6.226,69	2.467,74	5.335,48	232,18	158,48	214,71	70,36	0,00	53,68	6.529,23	2.626,22	5.603,86	2,54 %
Industria	94.032	38.161	132.193	7.796,28	4.287,10	6.783,26	95,71	18,34	73,38	5,32	0,00	3,78	7.897,31	4.305,44	6.860,42	5,44 %
Construción	48.234	4.827	53.061	7.374,47	517,92	6.750,72	192,81	0,00	175,27	24,88	0,00	22,62	7.592,15	517,92	6.948,61	2,06 %
Servizos	243.275	351.110	594.385	3.043,88	1.720,26	2.262,00	39,46	12,82	23,72	6,58	0,57	3,03	3.089,92	1.733,64	2.288,75	3,56 %
Total	417.212	412.198	829.410	4.834,95	1.960,95	3.406,64	84,85	19,17	52,21	11,98	0,49	6,27	4.931,79	1.980,60	3.465,11	0,58 %

Índice de incidencia por 100.000 persoas traballadoras.

Base do índice: poboación afiliada á Seguridade Social con continencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social e Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Cadro 9.52

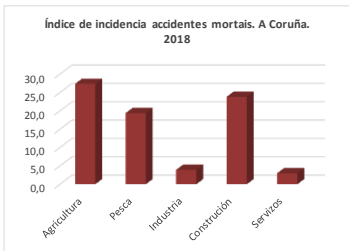
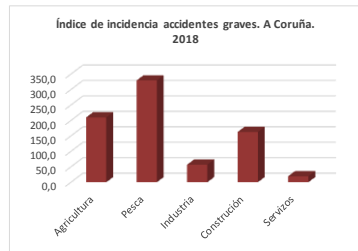
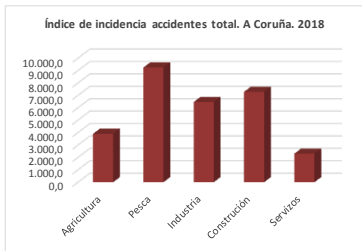
Índice de incidencia por sectores. A Coruña. 2018

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	5.898	5.070	10.968	5.459,5	1.577,9	3.665,2	237,4	177,5	209,7	50,9	0,0	27,4	5.747,7	1.755,4	3.902,3
Pesca	4.300	1030	5.360	9.903,1	4.854,4	8.895,3	387,4	97,1	329,5	24,2	0,0	19,4	10.314,8	4.951,5	9.244,2
Industria	35.201	5.785	50.986	7.604,9	3.718,7	6.401,8	73,9	19,0	56,9	5,7	0,0	3,9	7.684,4	3.737,7	6.462,6
Construción	22.826	2.363	25.189	7.793,7	338,6	7.094,4	179,6	0,0	162,8	26,3	0,0	23,8	7.999,6	338,6	7.281,0
Servizos	10.735	85.476	266.192	3.061,9	1.716,7	2.276,2	35,2	8,4	19,5	6,3	0,6	3,0	3.103,4	1.725,7	2.298,7
Total	178.771	179.724	358.495	4.797,8	1.888,5	3.339,2	76,1	14,5	45,2	10,6	0,6	5,6	4.884,5	1.903,5	3.390,0

Índice de incidencia por 100.000 persoas traballadoras.

Base do índice: poboación afiliada á Seguridade Social con continencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social e Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Cadro 9.53

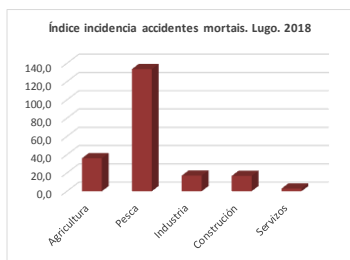
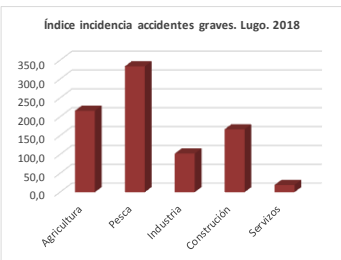
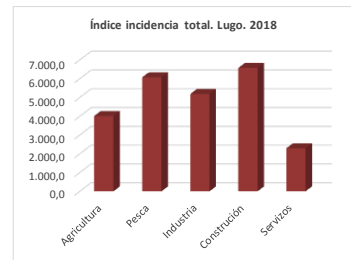
Índice de incidencia por sectores. Lugo. 2018

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	6.319	4.788	11.107	5.048,3	2.067,7	3.763,4	284,9	125,3	216,1	63,3	0,0	36,0	5.396,4	2.193,0	4.015,5
Pesca	1.380	118	1.498	5.869,6	2.542,4	5.607,5	289,9	847,5	333,8	144,9	0,0	133,5	6.304,3	3.389,8	6.074,8
Industria	8.933	2.795	11.728	5.619,6	3.291,6	5.064,8	134,3	0,0	102,3	22,4	0,0	17,1	5.776,3	3.291,6	5.184,2
Construción	5.533	463	5.996	6.849,8	863,9	6.387,6	180,7	0,0	166,8	18,1	0,0	16,7	7.048,6	863,9	6.571,0
Servizos	27.031	41.385	68.416	3.033,6	1.768,8	2.268,5	29,6	12,1	19,0	7,4	0,0	2,9	3.070,5	1.780,8	2.290,4
Total	49.196	49.549	98.745	4.270,7	1.876,9	3.069,5	105,7	24,2	64,8	22,4	0,0	11,1	4.398,7	1.901,1	3.145,5

Índice de incidencia por 100.000 persoas traballadoras.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social e Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Cadro 9.54

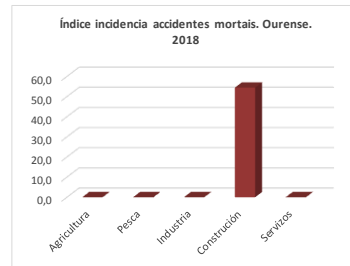
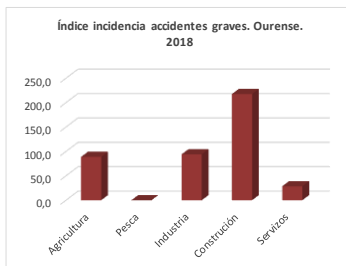
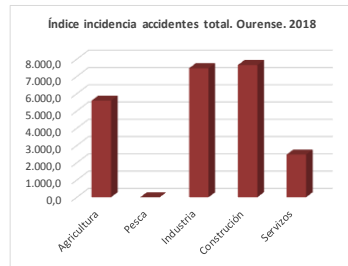
Índice de incidencia por sectores. Ourense. 2018

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais			Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	
Agricultura	2.214	1.168	3.382	7.317,1	2.054,8	5.499,7	135,5	0,0	88,7	0,0	0,0	0,0	7.452,6	2.054,8	5.588,4	
Pesca	2	1	3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Industria	10.023	3.800	13.823	8.590,2	4.157,9	7.371,8	119,7	26,3	94,0	0,0	0,0	0,0	8.710,0	4.184,2	7.465,8	
Construción	5.031	484	5.515	8.050,1	413,2	7.379,9	238,5	0,0	217,6	59,6	0,0	54,4	8.348,2	413,2	7.651,9	
Servizos	23.956	35.454	59.410	3.009,7	2.056,2	2.440,7	37,6	22,6	28,6	0,0	0,0	0,0	3.047,3	2.078,7	2.469,3	
Total	41.226	40.907	82.133	5.212,7	2.231,9	3.728,1	87,3	22,0	54,8	7,3	0,0	3,7	5.307,3	2.253,9	3.786,5	

Índice de incidencia por 100.000 persoas traballadoras.

Base do Índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social e Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Cadro 9.55

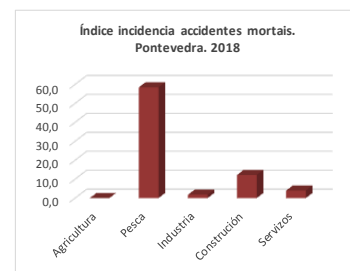
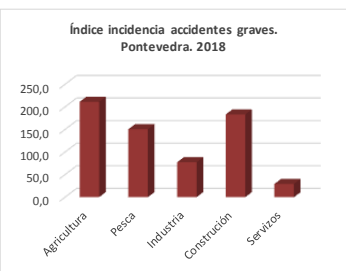
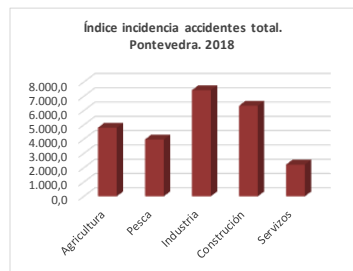
Índice de incidencia por sectores. Pontevedra. 2018

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais			Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	
Agricultura	3.028	2.657	5.685	6.307,8	2.634,6	4.591,0	231,2	188,2	211,1	0,0	0,0	0,0	6.539,0	2.822,7	4.802,1	
Pesca	8.700	3.268	11.968	4.540,2	1.713,6	3.768,4	149,4	153,0	150,4	80,5	0,0	58,5	4.770,1	1.866,6	3.977,3	
Industria	39.874	15.781	55.655	8.253,5	5.063,1	7.348,8	100,3	19,0	77,3	2,5	0,0	1,8	8.356,3	5.082,1	7.427,9	
Construción	14.844	1.517	16.361	6.696,3	725,1	6.142,7	202,1	0,0	183,4	13,5	0,0	12,2	6.911,9	725,1	6.338,2	
Servizos	81.573	118.795	200.368	3.032,9	1.607,8	2.188,0	49,0	16,0	29,4	8,6	0,8	4,0	3.090,5	1.624,6	2.221,4	
Total	148.019	142.018	290.037	4.962,2	2.004,0	3.513,7	87,8	22,5	55,9	11,5	0,7	6,2	5.061,5	2.027,2	3.575,8	

Índice de incidencia por 100.000 persoas traballadoras.

Base do Índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social e Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Por último, no que ten que ver cos índices de incidencia, no cadro 9.56 sintetízase a evolución de tales índices para os accidentes de traballo mortais. Nel apréciase a importante diminución que tiveron entre 2000 e 2013, coa excepción do reponte sufrido en 2008 e 2009. Dende 2014, a suba vólvese a producir, se ben esa tendencia quebrou en 2017, ano en que o índice acadou o seu valor máis baixo nos 19 anos da serie, coa excepción de 2013. O novo reponte de 2018, respecto de 2017, mantén, con todo, o índice de incidencia deste ano entre os cinco máis baixos da serie amosada.

Cadro 9.56**Índices de incidencia. Accidentes de
traballo mortais. Galicia. 2000-2018**

Accidentes mortais	
2000	18,5
2001	12,4
2002	13,3
2003	12,6
2004	9,8
2005	10,9
2006	8,8
2007	7,8
2008	8,5
2009	8,6
2010	7,5
2011	6,1
2012	5,8
2013	5,3
2014	7,6
2015	7,4
2016	7,7
2017	5,6
2018	6,1

Elaboración propia.

Por cen mil persoas traballadoras.

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social.

Datos de 2018 provisionais a xullo de 2019.

9.10. Enfermedades profesionais

Os datos referentes a enfermidades profesionais seguen a ofrecer unha fiabilidade máis que relativa pola falta, en moitos casos, de determinación e declaración daquelas, polo que os cadros correspondentes, que en calquera caso reflicten os datos oficiais, facilítanse só a título orientativo.

Cadro 9.57

Enfermedades profesionales. Por sectores de actividad. Galicia. 2018

	Enfermedades profesionales con baixa				Enfermedades profesionales sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Agricultura	8	5	13	1,54	9	3	12	1,86
Pesca	14	1	15	1,78	5	0	5	0,77
Industria	264	139	403	47,69	232	115	347	53,72
Construción	33	2	35	4,14	31	1	32	4,95
Servizos	85	294	379	44,85	84	166	250	38,70
Total	404	441	845	100,00	361	285	646	100,0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.58

Enfermedades profesionales. Segundo estratos de idade. Galicia. 2018

	Enfermedades profesionales con baixa				Enfermedades profesionales sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Menores de 20	0	1	1	0,1	1	0	1	0,2
20-24	5	7	12	1,4	4	3	7	1,1
25-29	16	15	31	3,6	11	8	19	3,1
30-34	19	30	49	5,7	16	25	41	6,7
35-39	52	53	105	12,3	47	45	92	15,0
40-44	90	79	169	19,8	63	55	118	19,3
45-49	88	89	177	20,8	60	63	123	20,1
50-54	70	94	164	19,2	45	45	90	14,7
55-59	62	48	110	12,9	44	39	83	13,6
60-64	6	26	32	3,8	26	9	35	5,7
65 ou maior	0	3	3	0,4	1	2	3	0,5
Total	408	445	853	100,0	318	294	612	100,0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.59

Enfermedades profesionales. Segundo nacionalidade. Galicia. 2018

	Enfermedades profesionales con baixa				Enfermedades profesionales sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Europa								
España	401	435	826	96,8	311	285	596	97,4
Bulgaria	0	0	1	0,1	1	0	1	0,2
Italia	1	0	2	0,2	0	0	0	0,0
Polonia	0	0	3	0,4	0	1	1	0,2
Portugal	5	3	1	0,1	3	3	6	1,0
Romanía	0	0	8	0,9	1	0	1	0,2
África								
Ghana	0	0	0	0,0	1	0	1	0,2
Marrocos	0	0	0	0,0	1	1	2	0,3
América								
Arxentina	0	1	1	0,1	0	1	1	0,2
Brasil	0	2	2	0,2	0	2	2	0,3
Colombia	1	0	1	0,1	0	0	0	0,0
Honduras	0	1	1	0,1	0	0	0	0,0
Venezuela	0	3	3	0,4	0	1	1	0,2
Total	408	445	849	99,5	318	294	612	100,0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.60

Enfermedades profesionales. Segundo grupo de E.P. Galicia. 2018

	Enfermedades profesionales con baixa				Enfermedades profesionales sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Grupo 1	8	7	15	1,8	7	10	17	2,8
Grupo 2	264	364	628	73,6	239	255	494	80,7
Grupo 3	9	38	47	5,5	1	5	6	1,0
Grupo 4	109	16	125	14,7	60	8	68	11,1
Grupo 5	17	20	37	4,3	10	16	26	4,2
Grupo 6	1	0	1	0,1	1	0	1	0,2
Total	408	445	853	100,0	318	294	612	100,0

Grupo 1 E.P. causadas por axentes químicos.

Grupo 2: E.P. causadas por axentes físicos.

Grupo 3: E.P. causadas por axentes biolóxicos.

Grupo 4: E.P. causadas por inhalación de substancias e axentes non comprendidos noutros apartados.

Grupo 5: E.P. da pel causadas por substancias e axentes non comprendidos nalgún dos outros apartados.

Grupo 6: E.P. causadas por axentes carcinóxicos.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.61
Enfermedades profesionales. Segundo grupo de E.P. e provincia. Galicia. 2018

	Enfermedades profesionales con baixa								Enfermedades profesionales sen baixa							
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%
Grupo 1	4	1,8	1	1,7	2	1,0	8	2,1	6	3,8	3	7,7	1	1,0	7	2,3
Grupo 2	193	84,6	38	65,5	88	45,4	309	82,8	130	82,3	28	71,8	71	68,3	265	85,2
Grupo 3	17	7,5	3	5,2	13	6,7	14	3,8	0	0,0	0	0,0	3	2,9	3	1,0
Grupo 4	7	3,1	16	27,6	84	43,3	18	4,8	12	7,6	4	10,3	26	25,0	26	8,4
Grupo 5	7	3,1	0	0,0	7	3,6	23	6,2	10	6,3	4	10,3	2	1,9	10	3,2
Grupo 6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,3	0	0,0	0	0,0	1	1,0	0	0,0
Total	228	100,0	58	100,0	194	100,0	373	100,0	158	100,0	39	100,0	104	100,0	311	100,0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.62
Enfermedades profesionales segundo grupo de E.P. con baixa e sectores de actividade. Galicia. 2018

	Enfermedades profesionaais con baixa																							
	Agricultura				Pesca				Industria				Construcción				Servizos				Totais			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%
	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%
Grupo 1	1	12,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	50,0	5	71,4	3	37,5	0	0,0	0	0,0	2	28,6	8	100,0	7	100,0
Grupo 2	7	2,7	5	1,4	12	4,5	4	1,1	140	53,0	130	35,7	40	15,2	0	0,0	65	24,6	225	61,8	264	100,0	364	100,0
Grupo 3	0	0,0	1	2,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	0	0,0	9	100,0	36	94,7	9	100,0	38	100,0
Grupo 4	0	0,0	1	6,3	1	0,9	0	0,0	102	93,6	13	81,3	2	1,8	0	0,0	4	3,7	2	12,5	109	100,0	16	100,0
Grupo 5	0	0,0	0	0,0	1	5,9	2	10,0	13	76,5	1	5,0	2	11,8	0	0,0	1	5,9	17	85,0	17	100,0	20	100,0
Grupo 6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,0	0	0,0
Totais	8		7		14		6		260		150		47		0		79		282		408		445	

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.63
Enfermedades profesionales segundo grupo de E.P. sen baixa e sectores de actividade. Galicia. 2018

	Enfermedades profesionais sen baixa																							
	Agricultura				Pesca				Industria				Construcción				Servizos				Totais			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%
Grupo 1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	71,4	2	20,0	0	0,0	0	0,0	2	28,6	8	80,0	7	100,0	10	100,0
Grupo 2	3	1,3	1	0,4	7	2,9	4	1,6	124	51,9	89	34,9	40	16,7	1	0,4	65	27,2	160	62,7	239	100,0	255	100,0
Grupo 3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	5	100,0	1	100,0	5	100,0
Grupo 4	0	0,0	3	37,5	0	0,0	0	0,0	50	83,3	3	37,5	3	5,0	0	0,0	7	11,7	2	25,0	60	100,0	8	100,0
Grupo 5	0	0,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	4	40,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	4	40,0	16	100,0	10	100,0	16	100,0
Grupo 6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	0	0,0
Totais	3		4		8		4		184		94		44		1		79		191		318		294	

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.64

Enfermedades profesionales. Segundo grupo de EP. e axente causante. Galicia. 2018

	AXENTE	Con baixa				Sen baixa			
		Homes	Mulleres	Total	%	Homes	Mulleres	Total	%
Grupo 1	Metais	5	1	6	0,70	0	0	0	0,00
	Metaloides	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Halóxenos	0	0	0	0,00	0	1	1	0,16
	Ácidos inorgánicos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Ácidos orgánicos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Alcohois e fenois	0	0	0	0,00	0	3	3	0,49
	Aldehidos	0	1	1	0,12	1	1	2	0,33
	Alifáticos	0	0	0	0,00	0	3	3	0,49
	Aminas e hidracinas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Amoníaco	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Aromáticos	0	1	1	0,12	1	0	1	0,16
	Cetonas	0	1	1	0,12	1	0	1	0,16
	Epóxidos	2	2	4	0,47	3	1	4	0,65
	Ésteres	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Éteres	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Glicois	0	0	0	0,00	1	0	1	0,16
	Isocianatos	0	1	1	0,12	0	1	1	0,16
	Nitroderivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Organoclorados e organofosforados	1	0	1	0,12	0	0	0	0,00
	Óxidos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Sulfuros	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
Grupo 2	Hipoacusia ou xordeira provocada polo ruído	1	0	1	0,12	28	1	29	4,74
	Enfermedades osteoarticulares ou anxioneuróticas provocadas polas vibracións mecánicas	6	3	9	1,06	3	0	3	0,49
	Enfermedades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: enfermidades das bolsas serosas debidas á presión, celulite subcutánea	1	0	1	0,12	4	0	4	0,65
	Enfermedades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: enfermidades por fatiga e inflamación das vaiñas tendinosas, de tecidos peritendinosos e insercións musculares e tendinosas.	195	189	384	45,02	134	141	275	44,93
	Enfermedades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: arrancamento por fatiga das apófises espinosas	1	0	1	0,12	0	0	0	0,00
	Enfermedades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: parálise dos nervios por mor da presión	56	126	182	21,34	63	100	163	26,63
	Enfermedades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: lesións do menisco	2	0	2	0,23	3	0	3	0,49
	Enfermedades provocadas por compresión ou descompresión atmosférica	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermedades provocadas por radiacións ionizantes	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermedades oftalmolóxicas por mor de exposicións a radiacións ultravioletas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermedades provocadas por enerxía radiante	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Nódulos das cordas vocais a causa dos esforzos sostidos da voz por motivos profesionais	2	46	48	5,63	4	13	17	2,78
	Nistagmus dos mineiros	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
Grupo 3	Enfermedades infecciosas causadas polo traballo das persoas que se ocupan da prevención, asistencia médica e actividades nas que se ten probado un risco de infección (excluídos aqueles microorganismos incluídos no grupo 1 do RD 644/1997)	7	34	41	4,81	1	5	6	0,98
	Enfermedades infecciosas ou parasitarias transmitidas ao home polos animais ou polos seus produtos e cadáveres	0	4	4	0,47	0	0	0	0,00
	Paludismo, amebiasis, tripanosomiasis, dengue, febre amarela	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermedades infecciosas e parasitarias non contempladas noutros apartados: micose, leishmaniasis e helmintiasis	2	0	2	0,23	0	0	0	0,00
Grupo 4	Po de sílice libre	100	11	111	13,01	46	2	48	7,84
	Po de carbón	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Po de amianto (asbesto)	1	0	1	0,12	2	0	2	0,33
	Outros pos de minerais (talco, caolín, terra de batán, bentonita, sepiolita, mica, outros silicatos naturais)	0	0	0	0,00	1	0	1	0,16
	Metais sintetizados, compostos de carburos metálicos de alto punto de fusión e metais de ligazón de baixo punto de fusión	1	0	1	0,12	0	0	0	0,00
	Escouras de Thomas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Neumocomiose por po de aluminio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Substancias de alto peso molecular (substancias de orixe vexetal, animal, microorganismos, e substancias enzimáticas de orixe vexetal, animal e/ou de microorganismos)	7	4	11	1,29	7	4	11	1,80
	Substancias de baixo peso molecular (metais e os seus sales, pos de madeiras, produtos farmacéuticos, substancias químicas plásticas, aditivos etc.)	0	1	1	0,12	4	2	6	0,98
	Antimonio e derivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
Grupo 5	Berilio (glucinio) e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Substancias de baixo peso molecular por debaixo dos 1000 daltons (metais e os seus sales, pos de madeiras, produtos farmacéuticos, substancias químicas plásticas, aditivos, disolventes, conservantes, catalizadores, perfumes, adhesivos, acrilatos, resinas ...)	16	17	33	3,87	6	12	18	2,94
	Axentes e substancias de alto peso molecular, por riba dos 1000 daltons (substancias de orixe vexetal, animal, microorganismos, e substancias enzimáticas de orixe vexetal, animal e/ou de microorganismos)	1	2	3	0,35	3	3	6	0,98
	Substancias fotosensibilizantes exógenas	0	1	1	0,12	0	1	1	0,16
	Axentes infecciosos	0	0	0	0,00	1	0	1	0,16
Grupo 6	Amianto (asbesto)	0	0	0	0,00	1	0	1	0,16
	Aminas aromáticas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Arsénico e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Benceno	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Berilio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Bis-(cloro-metil) éter	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cadmio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cloruro de vinilo monómero	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cromo VI e compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Hidrocarburos aromáticos policíclicos (PAH), produtos de destilación del carbón: feluxe, alcatrán, betume, brea, antraceno, aceites minerais, parafina bruta e os compostos, produtos, residuos destas substancias e outros factores carcinógenos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Níquel e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Po de madeira dura	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Radón	0	0	0	0,00	1	0	1	0,16
	Radiación ionizante	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Aminas (primarias, secundarias...) e hidracinas aromáticas e derivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Nitrobenzoceno	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Ácido cianhídrico, cianuros	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Po de sílice libre	1	0	1	0,12	0	0,00	0	0,00
	TOTAL	408	445	853	0,12	319	294	613	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

**Conflitividade e medios
de solución de conflitos
de traballo**

10

Demetrio Fernández López

Capítulo 10. CONFLITIVIDADE E MEDIOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS DE TRABAJO

10.1. Folgas

As principais normas legais que seguen a estar vixentes respecto da materia obxecto deste capítulo, seguen a ser: O RD lei 17/1977, do 4 de marzo, coas correccións feitas pola sentenza do Tribunal Constitucional do 8 de abril de 1981, a Lei 9/1987, do 12 de xuño, e o Estatuto dos traballadores na redacción dada polo RD lexislativo 2/2015, do 23 de outubro. Por riba de todas elas, o artigo 28 da Constitución Española.

Para chegar aos datos referentes ás folgas téñense en conta as estatísticas ofrecidas polos distintos organismos oficiais, Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social e Consellería de Economía, Emprego e Industria, así como polos axentes sociais, sobre todo non aspecto de participantes e xornadas non traballadas que, en moitos casos, son froito de estimacións con distintos criterios.

As fontes de información empregadas para encher de contido os cadros son os cuestionarios estatísticos que cumprimentan, para cada unha das folgas ou peches patronais, as unidades administrativas competentes das comunidades autónomas e a Dirección Xeral de Trabajo do Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, dependendo do ámbito territorial de convocatoria do conflito. Este conxunto de información é remitido mensualmente á Subdirección Xeral de Estatística do Departamento, para a elaboración da correspondente estatística.

Ademais, posto que non existe obrigación formal, por parte das empresas, de comunicar á autoridade laboral o número de persoas traballadoras participantes nas folgas, as autoridades laborais provinciais conseguen esa información a través dalgunhas das seguintes fontes: consulta directa ás empresas, consulta ás organizacións patronais e sindicais, ou ben, facendo seguimento das folgas mediante enquisas.

A información ofrecida neste apartado refírese a todas as folgas das que se tivo coñecemento, exista ou non constancia administrativa previa da súa convocatoria, excepto os seguintes tipos de folgas:

- As que non implican xornadas non traballadas, como as chamadas folgas de celo.
- As de duración inferior a unha hora.
- As que se refiren a actividades convencionalmente non produtivas: folgas de estudantes, de consumidores etc.

- As que afectan a colectivos sen dereito a folga: persoal militar e das Forzas e Corps de Seguridade do Estado.

A unidade folga, obxecto da estatística, asóciase á unidade de convocatoria, independentemente do seu ámbito territorial, sectorial e temporal, así como do seu carácter continuo ou descontinuo.

Nas folgas desenvolvidas no ano inclúense todas as que tivesen incidencia nel, podendo comezar nese ano ou en períodos anteriores.

Enténdese por centros de traballo e persoal "convocados", aqueles centros e os seus respectivos cadros de persoal que pertencen ao ámbito de convocatoria da folga, podendo participar ou non nela.

Por persoas traballadoras participantes enténdese o número de persoas que efectivamente participaron na folga suspendendo o seu traballo, xa sexa durante todo o tempo de duración do conflito ou nunha parte deste.

O número de xornadas non traballadas obtense, nos conflitos de días completos e con participación constante, multiplicando o número de participantes polo número de días laborables de duración do conflito; nos conflitos nos que a participación non é constante e/ou a interrupción do traballo non afecta á xornada completa (entendendo por xornada completa a xornada laboral habitual que realiza unha persoa traballadora sen incluír, en ningún caso, as horas extraordinarias), o cálculo das xornadas non traballadas en cada folga obtense multiplicando o número de participantes cada un dos días de duración da folga pola parte de xornada non traballada cada día e sumando este resultado para todos os días de duración.

Os datos anuais e acumulados preséntanse regularizados, é dicir, contabilízase unha soa vez o número de folgas, cadros de persoal das empresas e persoas traballadoras afectadas, coa fin de eliminar aquelas folgas que, iniciadas nun mes dado, continúan en meses sucesivos. Polo contrario, as xornadas non traballadas en cada mes, si se suman no caso anteriormente mencionado.

Considéranse folgas de ámbito provincial as que afectan só a unha provincia. Á hora de contabilizar as folgas provinciais, aténdese ao concepto folga provincial. Trátase dun concepto estatístico que ten por obxecto medir a incidencia ou a repercusión que a folga tivo en cada provincia, só dentro do seu respectivo ámbito territorial.

Nas folgas de ámbito autonómico cada convocatoria de folga considérase un só conflito, independentemente do número de provincias ás que afecte.

Sen entrar excesivamente en valoracións numéricas comparativas con anos anteriores, dada a variación no tempo de cifras que se ofrecen polas mesmas fontes, pode dar unha panorámica un cadro xeral das consideradas neste momento dende 2008 a 2018 a nivel estatal (cadro 10.1) que permite observar que, aínda que existiu unha evolución crecente do número de folgas nos anos 2012 e 2013, diminúen en 2014 e continúa esta tendencia en 2015, apreciándose esta minoración significativa, tanto en número de folgas coma en participantes e xornadas non traballadas. No ano 2018 volve a reducirse o número de folgas, pero resulta especialmente significativo que, en canto a participantes, se acada en 2018 a cifra máis alta dende 2009 (medra en máis de 110.000 persoas respecto do ano anterior), o mesmo que sucede coas xornadas non traballadas.

Cadro 10.1

Evolución das folgas desenvolvidas segundo principais características. España. 2008-2018

	Folgas	Participantes	Xornadas non traballadas	Centros de traballo convocados	
				Número	Cadro de persoal ⁽¹⁾
2008	810	542.508	1.508.179	581.350	5.860.468
2009	1.001	653.483	1.290.852	105.830	1.502.572
2010	986	340.776	671.498	46.393	1.332.668
2011	777	221.974	485.054	304.341	3.344.081
2012	878	323.871	1.290.114	36.634	1.363.080
2013	992	448.024	1.098.480	45.832	1.633.924
2014	777	217.047	620.568	7.666	618.478
2015	615	170.528	497.483	4.939	588.359
2016	641	183.120	388.912	9.679	563.451
2017	730	225.723	594.253	24.441	1.284.776
2018	726	338.671	907.631	20.869	1.078.049

(1) Datos en miles.

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

Nos cadros 10.2, e 10.3 desagreganse os datos estatais por comunidades autónomas, segundo sector de actividade e ámbito territorial, podéndose observar que o maior número en case todas as autonomías corresponde ao sector servizos. No caso de Galicia séguelle o sector da industria única e exclusivamente, pero cunha terceira parte de participantes e de xornadas non traballadas. Apréciase así mesmo unha grande diferenza de cifras das folgas provinciais fronte ás estatais.

Cadro 10.2

Persoas traballadoras participantes e xornadas non traballadas segundo sector de actividade, por repercusión territorial da folga en cada comunidade autónoma. 2018

Total	Participantes				Xornadas non traballadas			
	Agrario	Industria	Construción	Servizos	Agrario	Industria	Construción	Servizos
	1.480	57.950	446	278.795	47.743	185.892	552	673.084
Andalucía	52	6.098	0	7.969	260	7.560	0	17.725
Aragón	0	2.528	25	2.042	0	6.330	36	4.454
Asturias	0	935	32	1.443	0	1.354	32	2.285
Baleares	0	596	20	1.043	0	101	20	2.184
Canarias	0	787	0	2.035	0	381	0	4.613
Cantabria	0	181	0	2.609	0	480	0	2.470
Castela-A Mancha	0	256	0	1.000	0	316	0	2.788
Castela e León	0	3.122	0	6.703	0	9.739	0	7.191
Cataluña	0	25.194	11	30.697	0	107.036	11	81.345
C. Valenciana	119	2.827	0	5.237	3.801	7.633	0	12.735
Estremadura	0	41	0	582	0	12	0	1.189
Galicia	0	3.378	0	10.048		12.395	0	49.460
Madrid	1.309	4.249	232	163.765	43.682	2.952	305	378.372
Murcia	0	0	57	1.700	0	0	62	2.357
Navarra	0	1.747	0	734	0	1.710	0	1.697
País Vasco	0	5.619	69	40.942	0	27.485	86	101.778
A Ríoxa	0	379	0	141	0	406	0	205
Ceuta e Melilla	0	13	0	105	0	2	0	236

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

Cadro 10.3

Persoas traballadoras participantes e xornadas non traballadas segundo ámbito territorial, por repercusión territorial da folga en cada comunidade autónoma. 2018

Total	Participantes			Xornadas non traballadas		
	Provincial ⁽¹⁾	Autonómica	Estatal ⁽²⁾	Provincial ⁽¹⁾	Autonómica	Estatal ⁽²⁾
	256.905	49.025	32.741	744.903	103.434	59.294
Andalucía	7.722	0	6.397	14.728	0	10.817
Aragón	3.337	34	1.224	7.733	1.276	1.811
Asturias	1.489	0	921	2.088	0	1.583
Baleares	0	94	1.565	0	243	2.062
Canarias	565	0	2.257	1.327	0	3.667
Cantabria	2.427	0	363	2.143	0	807
Castela-A Mancha	306	0	950	623	0	2.481
Castela e León	4.225	3.347	2.253	10.314	3.347	3.269
Cataluña	35.997	16.640	3.265	147.643	34.290	6.459
C. Valenciana	4.123	1.031	3.029	12.363	6.228	5.578
Estremadura	54	0	569	213	0	988
Galicia	11.960	0	1.466	59.118	0	2.737
Madrid	163.282	0	6.273	412.474	0	12.837
Murcia	535	0	1.222	368	0	2.051
Navarra	2.284	0	197	3.041	0	366
País Vasco	18.220	27.879	531	70.321	58.050	1.338
A Ríoxa	379	0	141	406	0	205
Ceuta e Melilla	0	0	118	0	0	238

(1) Inclúense as folgas con repercusión municipal e comarcal.

(2) Refírese á folga que afecta a provincias e comunidades autónomas distintas.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

Como pode verse nos cadros 10.4 e 10.5, durante 2018 foron realizadas 67 folgas, 51 provinciais e 16 autonómicas, desagregándose por provincias as que foron de

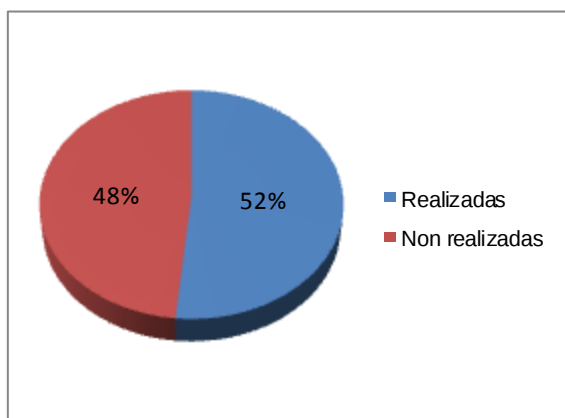
empresa ou de sector, e no ano 2018 medra o número ata chegar a 66 folgas realizadas das 129 convocadas , 53 de empresa e 13 de sector.

Cadro 10.4

Folgas de ámbito provincial e autonómico convocadas, realizadas e non realizadas. Galicia. 2018

	FOLGAS		
	Convocadas	Realizadas	Non realizadas
A Coruña	62	26	36
Lugo	1	1	
Ourense	4	2	2
Pontevedra	43	21	22
Autonómicas	19	16	2
Totais	129	66	62

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 10.5

Folgas de ámbito provincial e autonómico de empresa e de sector. Galicia. 2018

		Convocadas	Realizadas	Non realizadas
A Coruña	Empresa	62	26	36
	Sector			
	Total	62	26	36
Lugo	Empresa	1	1	
	Sector			
	Total	1	1	
Ourense	Empresa	4	2	2
	Sector			
	Total	4	2	
Pontevedra	Empresa	42	20	22
	Sector	1	1	
	Total	43	21	22
Autonómico	Empresa	5	4	1
	Sector	14	12	2
	Total	19	16	3

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, Secretaría Xeral de Emprego.

Respecto das razóns alegadas para convocar e desenvolver unha folga, a causa de anuncio ou aplicación de medidas de política económica-social é o motivo específico máis frecuente das folgas realizadas en 2018.

Cadro 10.6

Folgas de ámbito provincial e autonómico realizadas, segundo o motivo ou a causa da convocatoria. Galicia. 2018

	5	10	11	12	13	14	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	40	50	60	70	Total
A Coruña		7																19				26
Lugo																				1		1
Ourense		1																		1		2
Pontevedra		8															1	12				21
Autonómico		9														5		2				16
Total		25														5	1	33		2		66

Conflicto derivados do proceso de negociación colectiva e coincidentes no tempo	Conflicto non derivados do proceso de negociación colectiva
(11).- Presión pola negativa a negociar un convenio (12).- Presión pola negativa a revisar un convenio (13).- Presión durante a negociación dun convenio (14).- Interpretación das cláusulas do convenio vixente (30).- Conflictos relacionados con causas sindicais (40).- Conflictos de solidariedade (50).- Outros conflitos motivados polo anuncio ou aplicación de medida de política económica-social (60).- Conflictos por outras causas non laborais	(20).- Reconversión industrial (21).- Regulación de emprego (excluídos os de reconv. industrial) (22).- Organización/sistemas de traballo (23).- Accidente laboral, seguridade e hixiene (24).- Despedimentos, sancións ou outras medidas disciplinarias (25).- Incumprimento de acordos ou normas legais (26).- Falta de pagamento de salarios (27).- Melloras salariais e non salariais independentes do convenio (28).- Melloras salariais e non salariais de colectivos sen convenio (29).- Outras causas laborais

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, Secretaría Xeral de Emprego.

Por último, como se pode ver no cadro 10.7 con datos do Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social, ofrécese unha perspectiva bianual da incidencia das folgas nas provincias, con independencia do ámbito territorial de convocatoria, dato que non permite análise dada a disparidade que se aprecia nas cifras en relación coas anteriormente sinaladas. Recóllense ademais dos resultados das folgas cuxo ámbito territorial é a propia provincia, a repercusión que sobre estas tiveron as folgas autonómicas e estatais. Como ven sendo habitual, as provincias da Coruña e Pontevedra, son as que maiores rexistros amosan.

Cadro 10.7

Folgas desenvolvidas, centros e cadro de persoal convocados, persoas traballadoras participantes e xornadas non traballadas, segundo criterio de repercusión⁽¹⁾, por provincia. Galicia. 2017-2018

	Folgas		Centros de traballo convocados		Cadro de persoal dos centros convocados		Persoas traballadoras participantes		Xornadas non traballadas	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
A Coruña	42	58	46	1.134	14.121	47.363	6.753	35.659	10.033	146.729
Lugo	10	9	12	21	1.302	988	183	342	425	1.822
Ourense	12	14	12	56	1.270	1.578	196	325	552	1.052
Pontevedra	31	26	51	57	10.127	10.850	6.294	3.651	50.845	9.963
Galicia	67	76	121	1.268	26.820	60.779	13.426	39.977	61.855	159.566

(1) Refírese a que a cada provincia se lle asignan, ademais dos resultados das folgas cuxo ámbito territorial fora esa provincia, a repercusión que nela tivesen as folgas da súa comunidade autónoma e nacionais.

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social.

10.2. Conciliacións colectivas e individuais

Incorpóranse os cadros 10.8, 10.9 e 10.10, nos que, segundo datos facilitados pola Consellería de Economía, Emprego e Industria, aparecen reflectidos os conflitos colectivos e individuais nos que participaron en tarefas de conciliación as unidades administrativas da Xunta de Galicia, os coñecidos como SMAC, e o resultado obtido.

Nas conciliacións colectivas resulta anecdótico o número de avinzas obtidas, o que contrasta coas cifras do AGA, como se verá máis adiante neste capítulo.

No que a conciliacións individuais se refire resaltan as cifras de reclamacións de cantidade seguida dos despedimentos e en último lugar as sancións, sendo clara a alta actividade destas unidades en relación coas cantidades acordadas nas conciliacións individuais con avinza.

Nas conciliacións colectivas, na maioría delas non se alcanzou acordo entre as partes.

Cadro 10.8

**Conciliacións colectivas segundo tipo de resolución e asunto.
Ámbito territorial provincial. 2018**

		Numero de conciliacións	Empresas afectadas	Nº persoas traballadoras
A Coruña (Unidades conciliadoras: A Coruña, Ferrol, Santiago)	Con avinza	2	2	205
	Sen avinza	57	72	9.442
	Resto ⁽¹⁾	16	20	1.112
Lugo	Con avinza	1	1	25
	Sen avinza	42	11	895
	Resto ⁽¹⁾	8	5	1.100
Ourense	Con avinza	4	4	119
	Sen avinza	4	4	245
	Resto ⁽¹⁾	4	4	88
Pontevedra (Unidades conciliadoras: Pontevedra e Vigo)	Con avinza	1	1	7
	Sen avinza	29	36	9.571
	Resto ⁽¹⁾	4	7	4.098
Galicia	Con avinza	8	8	356
	Sen avinza	132	123	20.153
	Resto⁽¹⁾	32	36	6.398

(1) Resto: Intentadas sen efecto, tidas por non presentadas, desistidas e outras.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 10.9

Conciliacións individuais por provincias, segundo motivación e tipo de resolución. 2018

		Despedimentos	Reclamacións de cantidade	Sancións	Total
A Coruña	Con avinza	2.210	495	26	2.833
	Sen avinza	1.365	2.034	134	4.600
	Intentadas sen efecto e resto ⁽¹⁾	696	1.877	42	3.056
	Total	4.385	4.773	215	11.137
	Suma de cantidades acordadas	43.380.017	1.165.232	1.398.107	45.943.357
Lugo	Con avinza	519	98	1	676
	Sen avinza	237	473	23	1.100
	Intentadas sen efecto e resto ⁽¹⁾	112	450	3	812
	Total	883	1.073	27	2.676
	Suma de cantidades acordadas	5.766.738	873.691	253.300	6.893.729
Ourense	Con avinza	429	76	6	527
	Sen avinza	300	356	23	837
	Intentadas sen efecto e resto ⁽¹⁾	170	446	10	690
	Total	913	974	39	2.172
	Suma de cantidades acordadas	6.914.219	129.075	37.387	7.080.680
Pontevedra	Con avinza	1.606	331	17	1.996
	Sen avinza	1.012	1.254	100	2.777
	Intentadas sen efecto e resto ⁽¹⁾	519	1.486	45	2.280
	Total	3.199	3.267	170	7.338
	Suma de cantidades acordadas	27.705.579	685.653	277.593	26.668.826
Galicia	Con avinza	4.764	1.000	50	6.032
	Sen avinza	2.914	4.117	280	9.314
	Intentadas sen efecto e resto⁽¹⁾	1.497	4.259	100	6.838
	Total	9.380	10.087	451	23.323
	Suma de cantidades acordadas	83.766.555	2.853.651	1.996.387	88.586.593

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 10.10

Conciliacións individuais por rama de actividade económica (CNAE 2009), con distribución do ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia. 2018

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	353	369	427	359	1.508
INDUSTRIA	2.202	477	395	1.427	4.501
Industrias extractivas	52	58	108	43	261
Industria manufacturera	1.919	401	257	1.296	3.873
Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e A.A.	60	3	14	68	145
Fornecemento de auga, saneamento, xestión de residuos	171	15	16	20	222
CONSTRUCCIÓN					0
Construción	2.584	175	357	495	3.611
SERVIZOS	6.285	1.497	1.202	5.075	14.059
Comercio por xunto, reparación de vehículos de motor	1.373	184	292	1.284	3.133
Transporte e almacenamento	669	109	66	347	1.191
Hostalaría	1.076	318	233	861	2.488
Información e comunicacións	426	78	47	143	694
Actividades financeiras e de seguros	222	35	25	102	384
Actividades inmobiliarias	11	0	7	18	36
Actividades profesionais, científicas e técnicas	1.166	597	348	1.481	3.592
Actividades administrativas e servizos auxiliares	318	11	14	85	428
Administración pública e defensa, seguridade social obrigatoria	30	0	7	18	55
Educación	148	25	23	108	304
Actividades sanitarias e de servizos sociais	339	63	86	287	775
Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	295	52	26	169	542
OUTROS SERVIZOS	135	11	20	138	304
Actividades dos fogares como empregadores e produtores de bens	77	14	7	34	132
Act. de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	1	0	1
TOTAL SECTORES ECONÓMICOS	11.137	2.676	2.172	7.338	23.323

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, Secretaría Xeral de Emprego.

10.3. Xulgados do Social

No conxunto do Estado diminuíron os asuntos resoltos polos xulgados do Social, en 2018 respecto de 2017, en máis dun milleiro asuntos, diminución que se deu tanto en conflitos individuais coma en colectivos e en seguridade social, aínda que con máis intensidade nos primeiros.

En Galicia, baixan con máis intensidade os asuntos resoltos (2.800 menos en 2018). A diminución prodúcese en conflitos individuais e en seguridade social, subindo en conflitos colectivos. Este foi o guión que seguiron as catro provincias galegas, coa excepción de Lugo na que diminuíron os conflitos individuais resoltos no xulgado, e Ourense, provincia na que se incrementaron os conflitos colectivos.

Cadro 10.11
**Asuntos resoltos, segundo materia obxecto da demanda a nivel estatal.
Por comunidade autónoma e provincia. 2018-2017**

	Total		Conflictos colectivos		Conflictos Individuais		Seguridade social	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Total	333.434	334.724	2.294	2.294	243.638	243.638	88.792	88.792
Galicia	22.900	25.749	160	155	13.901	16.159	8.839	9.435
A Coruña	9.752	11.493	62	71	6.083	7.373	3.607	4.049
Lugo	2.641	2.650	33	26	1.860	1.744	748	880
Ourense	3.400	3.564	19	5	1.588	1.909	1.793	1.650
Pontevedra	7.107	8.042	46	53	4.370	5.133	2.691	2.856

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, Anuario de estadísticas laborais.

Diminúen as cantidades acordadas en conflitos individuais tanto en Galicia coma no conxunto do Estado. En 2018 no conxunto do Estado o 51,1% das cantidades acordadas en materia de conflitos individuais foi establecido mediante conciliación, mentres que o restante 48,9% foi por sentenza. No caso de Galicia, o 41,2% das cantidades acordadas na materia foi establecido mediante conciliación, mentres que o 58,8% foi por sentenza. Por fin, e de novo no ámbito estatal, o 64,8% das cantidades acordadas en materia de reclamacións derivadas do contrato de traballo foi fixado por sentenza, e o 35,2% restante pactado en conciliación.

Cadro 10.12
**Conflictos individuais. Cantidades acordadas, segundo materia obxecto da demanda e clase de resolución.
Por comunidade autónoma e provincia. 2018**

	Cantidades acordadas en conflitos individuais								
	Miles de euros								
	Total conflitos individuais			Despedimentos			Reclamacións derivadas do contrato de traballo		
	Total	Sentenza	Conciliación	Total	Sentenza	Conciliación	Total	Sentenza	Conciliación
Total	1.160.424,5	567.285,5	593.139,0	780.019,7	320.721,4	459.298,3	380.404,8	246.564,1	133.840,7
Galicia	55.281,1	32.541,4	22.739,8	35.752,5	18.577,2	17.175,3	19.528,6	13.964,1	5.564,5
A Coruña	26.011,2	14.451,6	11.559,6	16.638,9	7.898,7	8.740,1	9.372,3	6.552,8	2.819,5
Lugo	7.057,6	4.442,5	2.615,1	4.902,1	2.878,3	2.023,9	2.155,4	1.564,2	591,2
Ourense	5.941,5	3.568,5	2.373,0	3.929,2	2.282,8	1.646,4	2.012,3	1.285,7	726,6
Pontevedra	16.270,9	10.078,8	6.192,1	10.282,3	5.517,4	4.764,9	5.988,6	4.561,4	1.427,2

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, Anuario de estadísticas laborais.

No que atinxe aos asuntos resoltos en materia de despedimento, tanto no conxunto do Estado coma en Galicia, produciuse un incremento en 2018 respecto de 2017, incremento que no conxunto do Estado foi de 3.570 asuntos, mentres que en Galicia foi de 409 asuntos. O incremento tivo lugar en tres das catro provincias galegas, por canto en Lugo hai un lixeiro descenso de 7 asuntos. O incremento foi, ademais, xeneralizado segundo a clase de resolución, tanto en Galicia como no conxunto do Estado, posto que neste último nivel as conciliacións medraron, de xeito imperceptible en todo caso. En Galicia medran en 2018 por segundo ano as resolucións con sentenza favorable á persoa traballadora.

En Galicia a sentenza foi tamén o mecanismo máis utilizado en 2018, se ben aquí iso ocorreu non só co conxunto dos conflitos individuais, senón tamén para cada unha das categorías en que eses conflitos se desagregan, isto é, os despedimentos e as reclamacións derivadas do contrato de traballo. Así, o 66,2% das cantidades acordadas no total de conflitos individuais en Galicia foi fixado mediante sentenza, fronte ao 33,8% restante, pactado en conciliación. Como se dixo, o mesmo ocorreu no caso dos despedimentos (56,1% mediante sentenza, fronte ao 43,9% mediante conciliación) e das restantes reclamacións derivadas do contrato de traballo (o 73,0% a través de sentenza e o 27,0% mediante pacto en conciliación). Esa realidade deuse no conxunto de Galicia e tamén nas catro provincias galegas.

No conxunto do Estado, en 2018, a maior parte das persoas obxecto de despedimento pactaron este en conciliación, o 59,3%, mecanismo a través do cal se acordaron a maior parte das cantidades establecidas por tal motivo, o 53,7%, de tal xeito que a contía media das cantidades acordadas en materia de despedimentos foi máis alta no caso das pactadas en conciliación.

En Galicia ocorreu o contrario. A maior parte das persoas traballadoras viron extinguido o seu contrato, por despedimento, a través de sentenza, o 51,2%; as cantidades fixadas por sentenza foron tamén superiores fronte á conciliación, o 53,7%; polo que a contía media das cantidades fixadas por sentenza foi superior á contía media pactada en conciliación. Tal ocorreu nas catro provincias galegas, coa excepción da provincia da Coruña, na que, a pesar de ser despedidas máis persoas por sentenza que mediante conciliación (o 51,2% fronte ao 48,8, respectivamente), foron lixeiramente superiores as cantidades pactadas en conciliación, fronte ás establecidas por sentenza, e tamén a contía media do acordado en conciliación foi máis elevada que a contía media establecida por sentenza.

Recóllense, finalmente no cadro 10.13 bis os asuntos da sala do social do TSXG por procedemento e situación, conforme aos últimos datos publicados pola memoria do CXPX.

Cadro 10.13

Asuntos resoltos en materia de despedimentos, segundo clase de resolución. Por provincias. Galicia/España. 2017-2018

	Total		Con sentenza favorable á persoa traballadora		Con sentenza favorable en parte á persoa traballadora		Con sentenza desfavorable á persoa traballadora		Por conciliación		Por desistencia		Por outras causas	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
TOTAL	101.243	97.673	19.796	19.862	4.615	4.949	6.390	6.818	45.844	43.357	19.767	18.407	4.831	4.280
Galicia	5.249	4.840	1.285	1.424	331	320	478	486	1.764	1.937	609	558	150	135
A Coruña	2.578	2.183	595	572	126	109	220	248	825	926	297	258	51	70
Lugo	604	611	172	193	47	35	67	42	186	258	67	61	34	22
Ourense	505	484	139	196	46	72	33	28	142	116	48	60	39	12
Pontevedra	1.562	1.562	379	463	112	104	158	168	611	637	197	179	26	31

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, Anuario de estadísticas laborais.

Cadro 10.13 bis

Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Asuntos por procedemento e situación

	Pendientes ao inicio	Ingresados	Reiniciados	Resoltos	Pendientes ao finalizar
- ASUNTOS	2.627	5.451	0	6.345	1.733
- EXECUCIÓN DE SENTENZAS	1	1	0	1	1
- PROCEDEMENTO EN ÚNICA INSTANCIA	9	32	0	35	6
- RECURSOS DE SUPPLICACIÓN X. SOCIAL	2.615	5.326	0	6.225	1.722
- RECURSOS DE SUPPLICACIÓN X. MERCANTIL	1	3	0	3	1
- RECURSOS DE QUEIXA	2	69	0	61	10
- RECURSOS DE SUPPLICA/REPOSICIÓN	0	21	0	21	0

Fonte: Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, Sala do Social.

Cadro 10.14

Persoas traballadoras despedidas, cantidades acordadas e contías medias, segundo clase de resolución.
Por comunidade autónoma e provincia. 2018

	Despedimentos								
	Persoas traballadoras despedidas ⁽¹⁾			Cantidades acordadas miles de euros			Contías medias en euros		
	Total	Sentenza ⁽²⁾	Conciliación	Total	Sentenza	Conciliación	Total	Sentenza	Conciliación
	77.662	28.829	49.033	780.019,7	320.721,4	459.298,3	10.043,8	11.202,7	9.367,1
Total	77.662	28.829	49.033	780.019,7	320.721,4	459.298,3	10.043,8	11.202,7	9.367,1
Galicia	3.496	1.697	1.799	35.752,6	18.577,2	17.175,3	10.226,7	10.947,1	9.547,2
A Coruña	1.598	763	835	16.638,9	7.898,7	8.740,1	10.412,3	10.352,2	10.467,2
Lugo	412	222	190	4.902,1	2.878,3	2.023,9	11.898,4	12.965,1	10.652,1
Ourense	336	193	143	3.929,2	2.282,8	1.646,4	11.694,1	11.828,0	11.513,5
Pontevedra	1.150	519	631	10.282,3	5.517,4	4.764,9	8.941,1	10.630,9	7.551,3

(1) Non inclúe ás persoas traballadoras afectadas por asuntos "desistidos" e asuntos terminados "por outras causas".

(2) Non inclúe ás persoas traballadoras afectadas por sentenza desfavorable.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, Anuario de estadísticas laborais.

10.4. Xestión do Acordo interprofesional galego sobre procedementos extraxudiciais de solución de conflitos de traballo (AGA)

Os expedientes xestionados ao abeiro do AGA dende os seus comezos en xuño de 1992 ata o 31 de decembro de 2018 son 1.341, cun total de 1.041.760 persoas traballadoras afectadas (cadro 10.16).

No ano 2018 iniciáronse 106 expedientes (o número máis alto dende a sinatura do acordo), que afectaron a 1.266 empresas e 20.534 persoas traballadoras (case 80.000 menos que o ano anterior). Sobre o total de mediacións e arbitraxes levadas a cabo polo AGA, a efectividade acadada ao longo do ano foi do 80%, un punto por baixo do ano anterior.

O 86,66% dos procedementos tramitados en 2018 foron conciliacións ou mediacións que afectaron a 11.282 persoas traballadoras e 903 empresas. O 13,34% restante foron arbitraxes que afectaron a 1.202 persoas traballadoras e 10 empresas.

Cadro 10.15

AGA. Total expedientes. 2018

Expedientes iniciados	106
Expedientes desistidos	1
Expedientes en tramitación	0
Expedientes rexeitados	26
Expedientes arquivados por solución previa	4
Expedientes tramitados	75
Conciliacións/Mediacións	65
Arbitraxes	10

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Cadro 15 bis

Actuacións do AGA rematadas con acordo. 2018

	Conflitos con resultado positivo	Empresas afectadas	Persoas traballadoras afectadas
Acordos por solución previa	4	353	8.050
Acordos por conciliación/mediación	50	903	11.282
Laudos arbitrais	10	10	1.202
	64	1.266	20.534

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

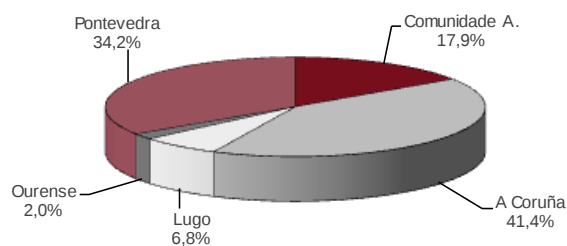
Cadro 10.16

AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados (01.06.1992 - 31.12.2018)

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	147	564	156	49	425	1.341
Traballadores/as afectados	162.378	431.712	70.710	20.352	356.608	1.041.760
Expedientes de conflitos de sector	44	53	12	16	72	197
Traballadores/as afectados conflitos sector	131.798	346.153	26.450	15.802	297.204	817.407
Expedientes de conflitos empresa	103	511	144	33	353	1.144
Traballadores/as afectados conflitos empresa	30.580	85.559	44.260	4.550	59.404	224.353

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Persoas traballadoras afectadas

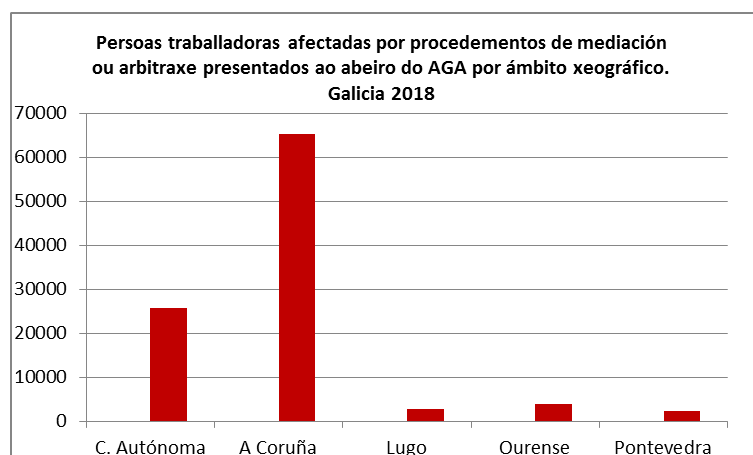

Cadro 10.16 bis

AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. 2018

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	13	55	8	3	27	106
Traballadores/as afectados	25.807	65.271	2.736	3.914	2.422	100.150
Expedientes de conflitos de sector	3	4	0	2	0	9
Traballadores/as afectados conflitos sector	19.070	59.395	0	3.900	0	82.365
Expedientes de conflitos empresa	10	51	8	1	27	97
Traballadores/as afectados conflitos empresa	6.737	5.876	2.736	14	2.422	17.785

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Atendendo aos expedientes iniciados por sector de actividade da empresa ou sector, ao longo de 2018 o 66,98% dos expedientes presentados correspondían a empresas ou subsectores integrados no sector servizos, é dicir, máis de dous de cada tres expedientes corresponden a este sector de actividade. Dos restantes, todos salvo un da construción corresponden ao sector industrial.

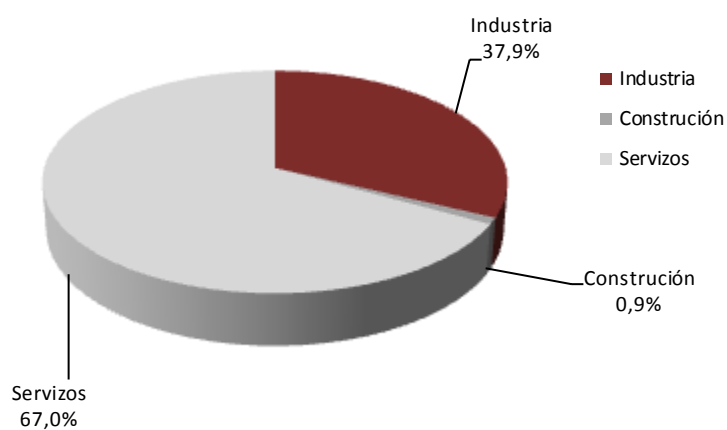
Cadro 10.17

AGA. Expedientes por sectores económicos e persoas traballadoras afectadas. 2018

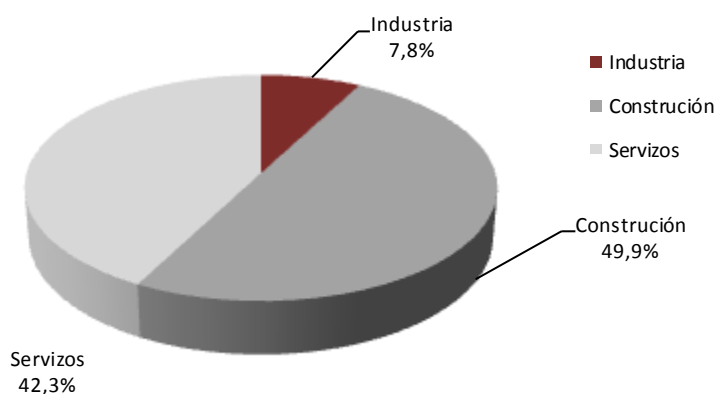
	Núm. expedientes	Núm. persoas traballadoras
Agricultura	0	0
Pesca	0	0
Industria	34	7.780
Construción	1	50.000
Servizos	71	42.370
Total	106	100.150

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Número de expedientes

Número de persoas traballadoras

A distribución destes expedientes segundo o ámbito xeográfico e diferenciando tamén os que corresponden a conflitos de empresa e de sector, indican que a provincia da Coruña é onde se iniciaron máis expedientes (55), seguida de Pontevedra e Lugo.

O maior número de persoas afectadas polos expedientes presentados pertence á provincia da Coruña con 65.271, seguido do grupo de expedientes que teñen como ámbito afectado a Comunidade autónoma con 25.807.

Seguindo coa tendencia xeneralizada en anos anteriores a maioría dos conflitos presentados son de ámbito de empresa (o 91,5%).

No cadro 10.18 pódese apreciar o resultado obtido polos procedementos presentados ao abeiro do AGA durante este ano, predominando notablemente os resultados positivos.

Cadro 10.18

AGA. Resultado dos expedientes. Distribución territorial. 2018

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	13	55	8	3	27	106
Expedientes desistidos	0	0	0	0	1	1
Expedientes rexeitados pola contraparte afectada	5	14	4	0	3	26
Conflitos resoltos por acordo previo	0	3	0	0	1	4
Expedientes tramitados	8	38	4	3	22	75
Expedientes con resultado positivo	5	29	3	3	20	60
Expedientes con resultado negativo	3	9	1	0	2	15
Expedientes en tramitación	0	0	0	0	0	0

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Para finalizar, indicar que os procedementos de ámbito de sector iniciados neste ano foron, por orde cronolóxica, os sectores de transporte de viaxeiros por estrada da Coruña, de construción de obras públicas da Coruña, de residencias privadas da terceira idade de Galicia (en dúas ocasións), do comercio téxtil de Ourense, de limpeza de edificios e locais da Coruña, de limpeza de edificios e locais de Ourense, de empresas concesionarias de servizos municipais de aparcamento e retirada de vehículos da vía pública da Coruña e de transporte de enfermos e accidentados en ambulancia de Galicia.

**A regulación do
emprego e o Fondo de
Garantía Salarial**

11

Marta Puebla Vilariño

Capítulo 11: REGULACIÓN DE EMPREGO E FONDO DE GARANTÍA SALARIAL

11.1. Regulación de emprego

Neste apartado analizaranse os expedientes de regulación de emprego tramitados e as persoas traballadoras afectadas cos datos facilitados pola Consellería de Economía, Emprego e Industria con competencia en Galicia e coa información publicada polo Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

O Estatuto dos traballadores nos seus artigos 47 e 51 regula os despedimentos colectivos, suspensións do contrato ou reducións de xornada por causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción ou derivados de forza maior.

No caso dos procedementos de extinción colectiva de contratos por causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción por decisión da empresa, unha vez finalizado o período de consultas, con acordo ou sen el, a empresa poderá notificar os despedimentos de maneira individual ás persoas afectadas.

Aínda que non é necesaria autorización administrativa previa, si é necesaria a comunicación á autoridade laboral e o período de consultas.

Enténdese por redución de xornada a diminución temporal de entre un 10% e un 70% da xornada computada sobre a base dunha xornada diaria, con independencia do número de persoas traballadoras da empresa e do número de persoas afectadas, sempre que sexa por causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción.

Igualmente o contrato de traballo poderá extinguirse, suspenderse ou reducir a súa xornada por causas de forza maior.

A existencia de forza maior que motive a extinción, suspensión ou redución de xornada, debe ser constatada pola autoridade laboral calquera que sexa o número de persoas afectadas.

Denomínanse procedementos pactados aqueles nos que se alcanza un acordo entre empresa e representantes legais. Os procedementos sen período de consultas son aqueles que se xustifican en causas de forza maior, nos que a normativa non establece a obrigatoriedade dun período de consultas.

Neste primeiro cadro vemos como evolucionaron os expedientes nas catro provincias galegas nos anos 2016, 2017 e 2018, tanto en expedientes pactados, como non pactados ou sen período de consultas.

O máis destacado é a diminución de número de expedientes, chegando case a un 94% menos, pasando de 205 en 2017 en toda a comunidade a 13 en 2018.

Pontevedra segue sendo a que máis expedientes presenta e a que mostra unha redución máis significativa. É especialmente relevante no caso daqueles que non teñen período de consultas pasando de 123 en 2016 a 10 en 2017 e 3 en 2018.

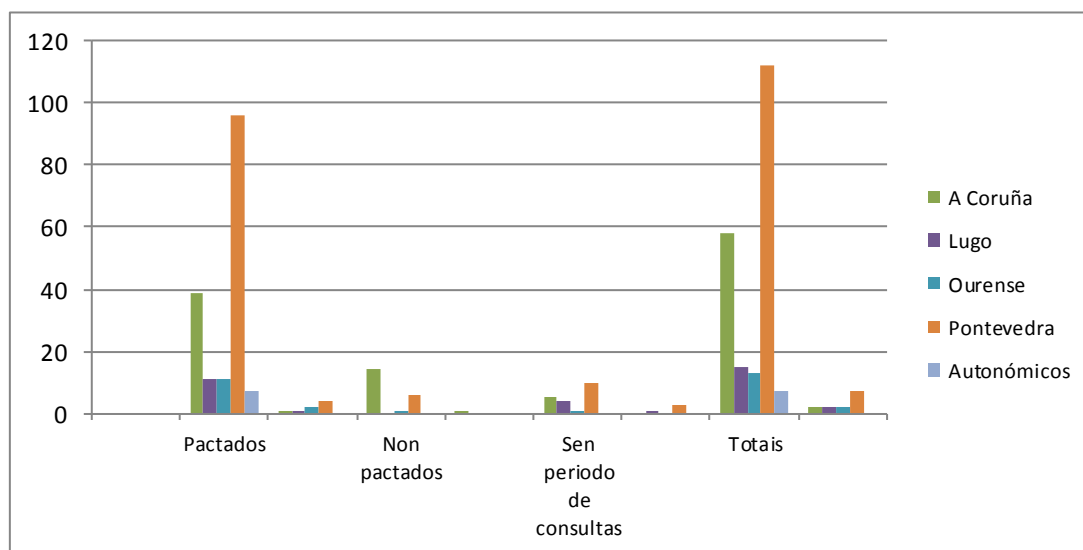
Non se produce aumento en ningunha provincia, nin en ningún tipo de ERE, pactado, non pactado, con ou sen período de consultas.

Cadro 11.1

Expedientes de regulación de emprego, pactados, non pactados e sen periodo de consultas. Galicia. 2017-2018

	Pactados		Non pactados		Sen periodo de consultas		Totais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
A Coruña	39	1	14	1	5	0	58	2
Lugo	11	1	0	0	4	1	15	2
Ourense	11	2	1	0	1	0	13	2
Pontevedra	96	4	6	0	10	3	112	7
Autonómicos	7	0	0	0	0	0	7	0
Totais	164	8	21	1	20	4	205	13

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Os expedientes segundo o sector de actividade e a medida adoptada a nivel de Galicia quedan reflectidos no cadro 11.2, no que se confirma a tendencia a baixa en todos os sectores.

Os cadros seguintes móstrannos a mesma información pero desagregada por provincias.

Cadro 11.2**Expedientes de regulación de empleo segundo a medida e o sector de actividade.
Galicia. 2017-2018**

	Despedimento s colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Agricultura	0	0	1	0	0	0	1	0
Pesca	3	1	16	4	0	0	19	2
Industria	14	1	26	1	11	0	51	2
Construción	3	0	15	0	10	0	28	1
Servizos	20	2	39	2	47	2	106	3
Totais	40	4	97	7	68	2	205	8

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Con esta información podemos ver que na Coruña en 2018 hai un ERE de despedimentos colectivos en pesca e outro de suspensión de contrato. No sector servizos houbo un de suspensión e ningún de redución de xornada.

Cadro 11.3**Expedientes de regulación de empleo segundo a medida e o sector de actividade.
A Coruña. 2017-2018**

	Despedimento s colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Agricultura	0	0	1	0	0	0	1	0
Pesca	3	1	2	0	0	0	5	1
Industria	8	1	5	0	1	0	14	1
Construción	2	0	3	0	0	0	5	0
Servizos	7	2	16	1	10	0	33	3
Totais	20	4	27	1	11	0	58	5

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

En Lugo as reducións son significativas en suspensión e redución de xornada figurando un ERE de despedimento colectivo no sector servizos e outro de suspensión en pesca e en Ourense déronse dous ERE de redución de xornada no sector servizos (464 en 2016 e 173 en 2017), mostrando unha significativa redución.

Cadro 11.4**Expedientes de regulación de empleo segundo a medida e o sector de actividade.
Lugo. 2017-2018**

	Despedimento s colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	0	0	2	1	0	0	2	1
Industria	1	0	0	0	1	0	2	0
Construción	0	0	1	0	1	0	2	0
Servizos	2	1	3	0	4	0	9	1
Totais	3	1	6	1	6	0	15	2

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Cadro 11.5**Expedientes de regulación de empleo segundo a medida e o sector de actividade.
Ourense. 2017-2018**

	Despedimento s colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	0	0	0	0	0	0	0	0
Industria	1	0	3	0	1	0	5	0
Construción	0	0	0	0	1	0	1	0
Servizos	0	0	0	0	7	2	7	2
Totais	1	0	3	0	9	2	13	2

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

En Pontevedra son os suspensións as que reflicten o maior número, alcanzando 5, e deles, 3 concentrados maioritariamente no sector da pesca. (119 en 2016 e 12 en 2017).

Cadro 11.6**Expedientes de regulación de empleo segundo a medida e o sector de actividade.
Pontevedra. 2017-2018**

	Despedimento s colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	0	0	12	3	0	0	12	3
Industria	4	1	18	1	8	0	30	2
Construción	0	0	9	0	7	0	16	0
Servizos	10	1	19	1	25	0	54	2
Totais	14	2	58	5	40	0	112	7

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

No seguinte cadro temos información sobre aqueles expedientes que afectan a máis dunha provincia, e son os despedimentos colectivos do sector servizos os de maior descenso. En 2018 non se deu ningún ERE a nivel autonómico.

Cadro 11.7**Expedientes de regulación de empleo segundo a medida e o sector de actividade.
Autonómicos (afectan a máis dunha provincia). 2017-2018**

	Despedimento s colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	0	0	0	0	0	0	0	0
Industria	0	0	0	0	0	0	0	0
Construción	1	0	2	0	1	0	0	0
Servizos	1	0	1	0	1	0	4	0
Totais	2	0	3	0	2	0	3	0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

A modo de resumo por provincias e tipo de medida dos anos 2016, 2017 e 2018 presentamos o seguinte cadro.

Cadro 11.8

Expedientes segundo a medida e ámbito territorial. 2016-2018

	Despedimento s colectivos	Suspensión de contratos	Redución de xornada	Despedimento s colectivos	Suspensión de contratos	Redución de xornada	Despedimento s colectivos	Suspensión de contratos	Redución de xornada
	2016			2017			2018		
A Coruña	16	51	29	20	27	11	4	1	0
Lugo	3	11	10	3	6	6	1	1	0
Ourense	2	6	9	1	3	9	0	0	2
Pontevedra	14	197	69	14	58	40	2	5	0
Autónomicos	3	3	1	2	3	2	0	0	0
Totais	38	268	118	40	97	68	7	7	2

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Pasaremos agora a analizar as persoas afectadas por estes expedientes segundo a medida e o sector de actividade.

O maior número de persoas afectadas concéntrase no sector de servizos e na medida de despedimento colectivo, seguido do sector da industria.

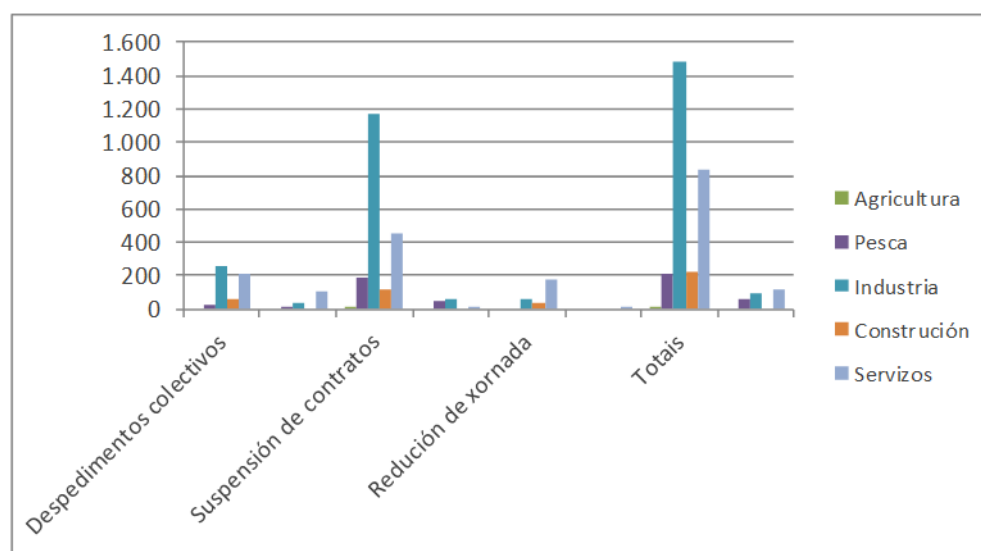
A maior redución interanual, con respecto a 2017 atopámola no sector da industria e concretamente nas suspensións de contratos (-94,7%).

Cadro 11.9

Persoas traballadoras afectadas segundo a medida e o sector de actividade. Galicia. 2017-2018

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Agricultura	0	0	3	0	0	0	3	0
Pesca	23	10	190	49	0	0	213	59
Industria	260	33	1.170	62	57	0	1.478	95
Construción	63	0	116	0	39	0	218	0
Servizos	211	105	452	6	173	2	836	113
Totais	557	148	1.931	117	269	2	2.757	267

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Os cadros seguintes detallan a situación nas catro provincias e a nivel autonómico (afectan a máis dunha provincia)

Na Coruña hai unha redución significativa das persoas afectadas por ERE en industria (331 en 2017 e ningunha en 2018). No cómputo total na provincia prodúcese unha redución do 98,35%.

Cadro 11.10

Persoas traballadoras afectadas segundo a medida e o sector de actividade. A Coruña. 2017-2018

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Agricultura	0	0	3	0	0	0	3	0
Pesca	23	10	19	0	0	0	42	10
Industria	182	0	146	0	3	0	331	0
Construción	46	0	26	0	0	0	72	0
Servizos	87	0	95	1	38	0	220	1
Totais	338	10	289	1	41	0	668	11

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

En Lugo hai un aumento significativo das persoas afectadas en despedimentos colectivos dos sector dos servizos (23 en 2017 e 58 en 2018), aínda que no total se produce un descenso do -27,90%.

Cadro 11.11

Persoas traballadoras afectadas segundo a medida e o sector de actividade. Lugo. 2017-2018

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	0	0	8	4	0	0	8	4
Industria	2	0	0	0	16	0	18	0
Construción	0	0	2	0	2	0	4	0
Servizos	23	58	25	0	8	0	56	58
Totais	25	58	35	4	26	0	86	62

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Ourense reflicte unha provincia con descenso no número total de persoas afectadas (2 en 2018 e 162 en 2017) orixinado no sector servizos e redución de xornada.

Cadro 11.12**Persoas traballadoras afectadas segundo a medida e o sector de actividade. Ourense. 2017-2018**

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	0	0	0	0	0	0	0	0
Industria	23	0	121	0	1	0	145	0
Construción	0	0	0	0	1	0	1	0
Servizos	0	0	0	0	16	2	16	2
Totais	23	0	121	0	18	2	162	2

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

En Pontevedra o número de persoas afectadas redúcese en termos globais (-88,42%) especialmente nos sectores da industria (90,4%) e servizos (-83,3%).

Cadro 11.13**Persoas traballadoras afectadas segundo a medida e o sector de actividade. Pontevedra. 2017-2018**

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	0	0	163	13	0	0	163	45
Industria	53	33	903	49	37	0	993	95
Construción	0	0	50	0	9	0	59	0
Servizos	88	47	311	9	44	0	443	52
Totais	141	80	1.427	112	90	0	1.658	192

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

No seguinte cadro temos información sobre aqueles expedientes que afectan a máis dunha provincia. Non se produciu ningún ERE autonómico en ningún sector, nin tipo de medida.

Cadro 11.14**Persoas traballadoras afectadas segundo a medida e o sector de actividade.****Autonómicos (afectan a máis dunha provincia). 2017-2018**

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	0	0	0	0	0	0	0	0
Industria	0	0	0	0	0	0	0	0
Construción	17	0	38	0	27	0	82	0
Servizos	13	0	21	0	67	0	101	0
Totais	30	0	59	0	94	0	183	0

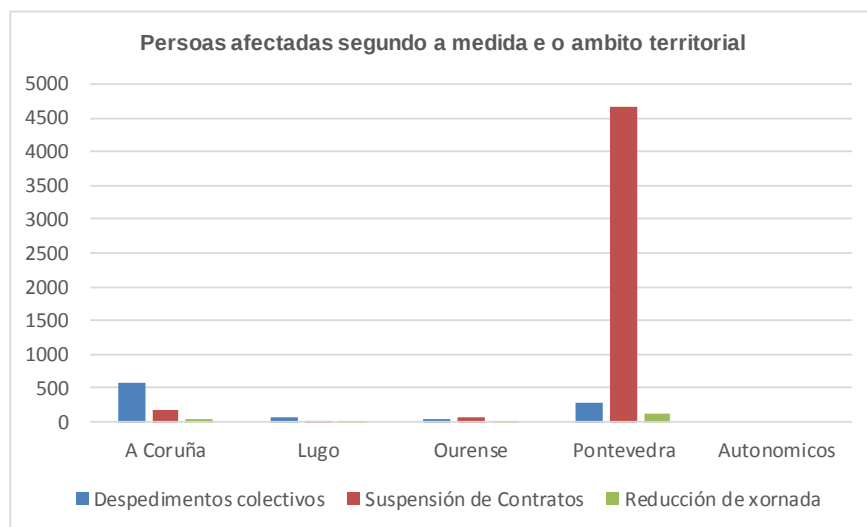
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

A modo de resumo por provincias, tipo de medida e persoas afectadas dos anos 2017 e 2018 presentamos o seguinte cadro.

Cadro 11.15**Persoas traballadoras afectadas segundo a medida e ámbito territorial. 2017-2018**

	Despediment os colectivos	Suspensión de contratos	Redución de xornada	Despedimento s colectivos	Suspensión de contratos	Redución de xornada
	2017			2018		
A Coruña	338	289	41	586	178	33
Lugo	25	35	26	66	28	3
Ourense	23	121	18	32	62	17
Pontevedra	141	1.427	90	292	4.671	112
Autónómicos	30	59	94	0	0	0
Totais	557	1.931	269	976	4.939	165

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

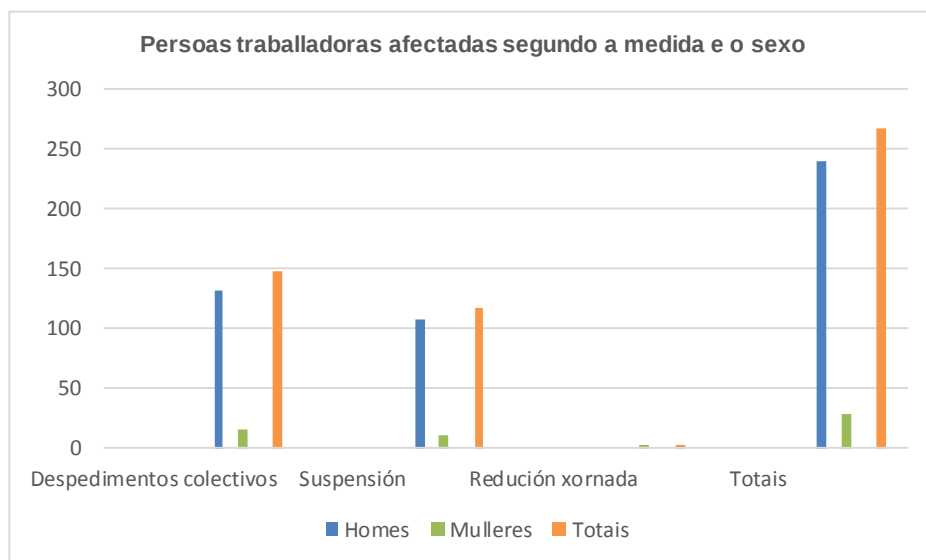
O cadro 11.16 mostra a desagregación por sexo con máis homes que mulleres afectadas, sendo a diferenza máis relevante nas suspensións de contratos. A redución das mulleres afectadas alcanzou o -99,5% e o -96,3% no caso dos homes.

Cadro 11.16

Persoas traballadoras afectadas segundo a medida e o sexo. Galicia, 2017-2018

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Homes	287	132	1.369	107	132	0	1.788	239
Mulleres	270	16	562	10	137	2	969	28
Totais	557	148	1.931	117	269	2	2.757	267

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria

Ponse de manifesto no cadro 11.17 que despois do elevado incremento dos anos 2011 e 2012, a tendencia varía no 2013 e dende entón a redución, tanto nos expedientes como nas persoas afectadas, mantense ata o 2018.

Cadro 11.17

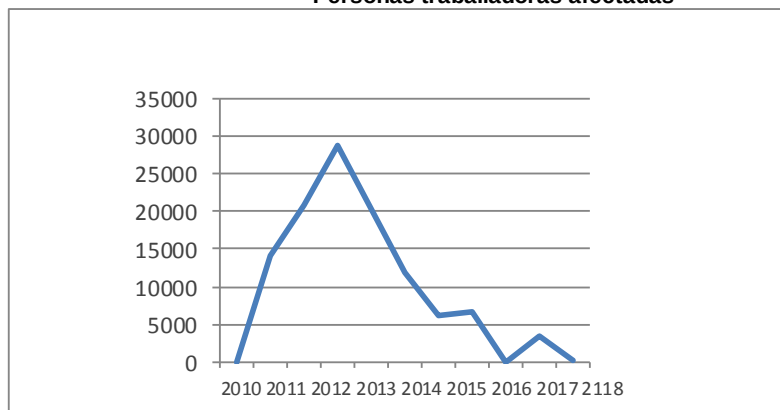
Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada e persoas traballadoras afectadas, segundo ámbito territorial. 2010-2018

	Expedientes					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Autonómicos	Totais
2010	368	80	46	510	7	1.011
2011	472	148	63	734	19	1.436
2012	700	188	137	1.261	46	2.332
2013	604	177	161	930	45	1.917
2014	324	91	72	483	14	984
2015	228	51	30	299	5	613
2016	123	31	25	290	0	434
2017	83	22	18	125	0	221
2018	2	2	2	7	0	13

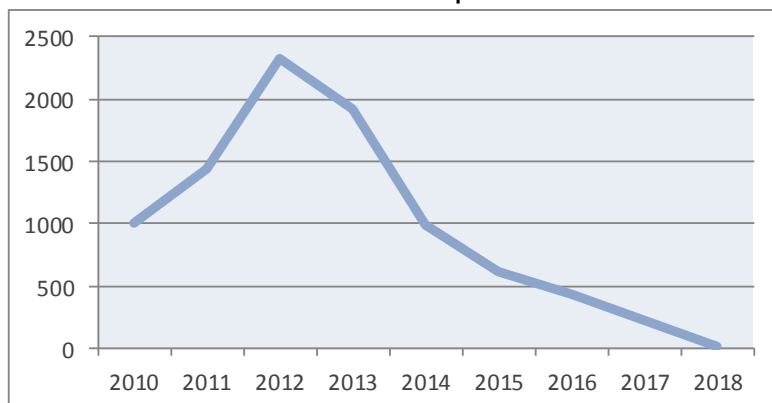
	Persoas traballadoras afectadas					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Autonómicos	Totais
2010	4.657	857	614	7.564	327	14.019
2011	5.661	1.560	1.070	11.271	1.165	20.727
2012	7.443	1.479	2.360	15.259	2.275	28.816
2013	5.514	1.172	1.934	9.577	2.054	20.251
2014	3.368	452	605	6.882	454	11.761
2015	2.597	341	326	2.938	65	6.267
2016	1.318	145	148	5.075	0	6.686
2017	1.116	131	205	1.887	0	3.339
2018	11	62	2	192	0	267

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Personas traballadoras afectadas

Expedientes

Cos datos do Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social (cadro 11.18), podemos observar como en moitas comunidades autónomas diminúen significativamente o número de persoas afectadas por todas as medidas.

Cadro 11.18

Empresas e persoas traballadoras afectadas por procedementos de regulación de emprego, segundo tipo de medida, por comunidade autónoma. 2017-2018

	Empresas afectadas		Persoas traballadoras afectadas							
			Total		Despido colectivo		Suspensión de contrato		Redución de xornada	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Andalucía	289	279	4.683	4.001	2.385	2.081	1.649	1.593	649	327
Aragón	131	103	2.450	1.961	461	584	1.675	1.111	314	266
Asturias	170	129	2.642	3.295	750	403	1.020	2.528	872	364
Baleares	82	89	675	1.127	313	560	323	518	39	49
Canarias	76	87	1.999	1.853	314	440	1.618	1.395	67	18
Cantabria	94	49	2.027	694	219	92	1.340	539	468	63
Castela-A Mancha	84	58	2.099	855	684	352	344	235	1.071	268
Castela e León	262	173	3.811	2.692	1.238	1.194	2.134	1.345	439	153
Cataluña	375	309	6.105	6.685	2.910	3.255	2.419	3.180	776	250
C. Valenciana	366	329	5.212	18.015	1.788	2.006	2.782	15.467	642	542
Extremadura	57	40	823	534	123	338	126	140	574	56
Galicia	221	169	3.339	6.083	1.038	979	1.949	4.939	352	165
Madrid	363	286	13.167	11.857	6.675	5.700	5.199	5.531	1.293	626
Murcia	45	45	404	959	114	706	147	211	143	42
Navarra	91	74	3.189	8.580	387	360	2.597	8.194	205	26
País Vasco	264	199	4.678	3.439	1.273	781	2.896	2.303	509	355
A Rioxa	16	19	149	232	99	92	36	100	14	40
Ceuta	4	2	16	34	13	34	3			
Melilla	4	0	29		29		0	0		
Total	2.994	2.076	57.497	72.896	20.813	19.957	28.257	49.329	8.427	3.610

(1) Nos datos de empresas, os datos do total nacional e dos totais por provincias e/ou comunidade autónoma poden non coincidir co a suma dos datos por comunidades autónomas debido a que unha mesma empresa pode ter centros afectados por procedementos de regulación de emprego en distintas provincias e/ou comunidades autónomas.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

11.2. Fogasa

O Fondo de Garantía Salarial (Fogasa) é un organismo autónomo pertencente ao Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social creado para garantir os créditos salariais en situacións de insolvencia da empresa.

O Fogasa regúlase polo Real decreto 505/1985, do 6 de marzo, polo que se establece a súa natureza, organización e funcionamento.

Están protexidas polo Fogasa as persoas traballadoras contratadas laboralmente, con independencia do tipo de empresa e contrato ou da relación laboral especial. Está incluído o persoal de alta dirección e as persoas suxeitas a prestación de servizos de carácter transnacional. Tamén están amparadas as persoas socias traballadoras de sociedades laborais que contén cun número de socias e socios superior a 25.

Están fóra do seu ámbito de protección as persoas ao servizo do fogar e as que ostenten cargos de conselleiros/as e administradores/as de sociedades mercantís capitalistas que non posúan o control efectivo, cando desenvolvan funcións de dirección e xerencia e sexan retribuídas por iso ou pola súa condición de persoas traballadoras. Tampouco están no seu ámbito de cobertura as persoas socias traballadoras de cooperativas de traballo asociado ou explotación comunitaria da terra.

As prestacións económicas satisfeitas polo Fogasa teñen como finalidade:

- Garantir ás persoas traballadoras por conta allea o percibo dos salarios e as indemnizacións pendentes de pago como consecuencia de desequilibrios patrimoniais das empresas nos casos de insolvencia declarada e recoñecida xudicialmente, suspensión de pagos, quebra, forza maior ou concurso de acredores, derivadas de despedimento improcedente ou nulo, despedimento obxectivo ou extinción colectiva, extinción do contrato por vontade da persoa traballadora mediando causa xusta, así como extinción de contratos temporais nos casos que legalmente proceda.

Estas circunstancias deben ser recoñecidas por sentenza, auto, acta de conciliación xudicial ou resolución administrativa ou certificación da administración concursal, nos supostos de indemnización, ou por acta de conciliación xudicial ou administrativa, resolución xudicial ou certificación da administración concursal, nos supostos de salarios.

- Aboar directamente as seguintes indemnizacións, sen necesidade de declaración de insolvencia ou concurso:

- . Empresas de menos de 25 persoas traballadoras, o 40% da indemnización legal, en caso de despedimento obxectivo ou extinción colectiva.
- . Expedientes de regulación de emprego por causa de forza maior, cando a autoridade laboral acorde o pago parcial ou total da indemnización.

Tanto no conxunto do Estado como en Galicia reducíronse, con respecto a anos anteriores, o número de expedientes e de persoas beneficiarias das resolucións do FOGASA.

Esta redución tamén se aprecia nas empresas afectadas, en Galicia e en España.

En Galicia a redución do número de persoas beneficiarias de prestacións do FOGASA foi en 2018 do 35%, con respecto a 2017.

A nivel estatal a redución alcanzou o 9,4% no 2018, menos que en Galicia.

Comparando as provincias galegas, a maior redución deuse en Lugo cun descenso do 59,7%, seguida da Coruña cun 41,7% menos. Non se produciu aumento en ningunha das catro provincias.

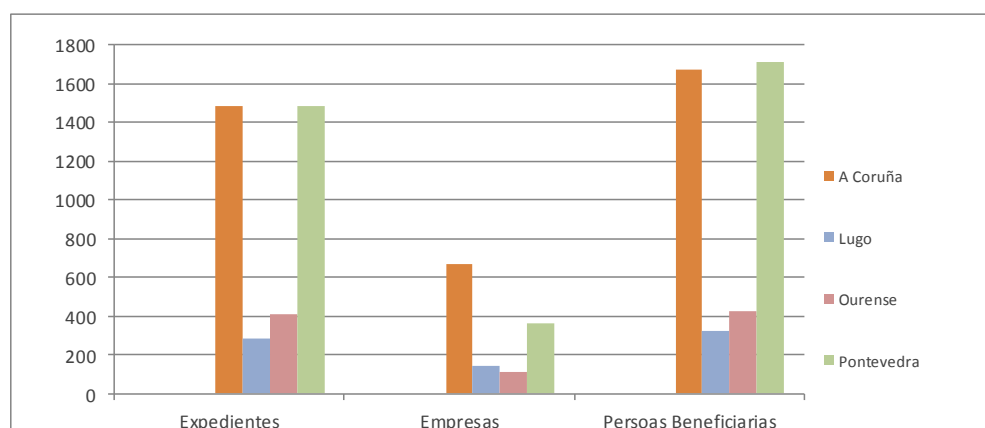
Cadro 11.19

Expedientes, empresas afectadas e persoas beneficiarias das prestacións acordadas segundo sexo, por provincias. Galicia. 2018

	Expedientes	Empresas	persoas beneficiarias		
			Ambos sexos	Homes	Mulleres
A Coruña	1.481	666	1.670	960	693
Lugo	288	146	323	205	112
Ourense	407	114	426	313	107
Pontevedra	1.485	361	1.710	1.016	668
Galicia	3.661	1.287	4.129	2.494	1.580

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Segridade Social, avance Anuario de estadísticas 2016/2017.

Como consecuencia da diminución das persoas beneficiarias e empresas afectadas, hai tamén unha diminución dos importes dos salarios acordados tanto en España como en Galicia.

No conxunto do Estado a redución foi:

2018: mulleres 8% e homes 16.7%

2017: mulleres 39% e homes 41%

Mentres que en Galicia:

2018: Mulleres 33,5% e homes 23%

2017: Mulleres 16% e homes 17%

Tomando como referencia as catro provincias galegas, obsérvase o maior descenso en Lugo (61,2%) e na Coruña (40,6%). Mentres que en Pontevedra e Ourense aumentou levemente.

Cadro 11.20

Importe dos salarios acordados segundo sexo, por provincia. Galicia. 2017-2018

	IMPORTE DOS SALARIOS ACORDADOS (miles de euros)					
	Ambos sexos ⁽¹⁾		Varóns		Mulleres	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
España	214.070,3	198.752,2	20.469,3	17.039,9	72.198,0	66.431,5
Galicia	15.366,0	11.134,4	9.594,5	7.375,0	5.456,6	3.628,7
A Coruña	7.616,2	4.524,5	4.813,0	2.843,3	2.490,0	1.634,9
Lugo	2.231,3	865,8	1.726,5	577,7	504,8	274,0
Ourense	1.145,1	1.251,9	888,5	973,4	256,6	262,2
Pontevedra	4.373,4	4.492,2	2.166,5	2.980,6	2.205,2	1.457,6

(1) a suma de varóns e mulleres non coincide coa columna de ambos sexos porque esta inclúe os non clasificables por sexo.

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, avance Anuario de estadísticas 2017/2018.

Seguindo a tendencia das reducións do número de persoas beneficiarias e empresas en 2018, tamén se reduciron os importes das indemnizacións acordadas.

En España estas reducións foron:

2018: mulleres 5,5% e homes 6.8%

2017: mulleres 32% e homes 47%

En Galicia:

2018: mulleres 13,7% e homes 5.7%

2017: mulleres 32% e homes 28%

Os únicos aumentos experimentáronse nas provincias de Ourense e Pontevedra tanto no grupo de homes como de mulleres, e a maior redución deuse na Coruña cun 50,9%.

Cadro 11.21

Importe das indemnizacións acordadas segundo sexo, por provincia. Galicia. 2017-2018

	IMPORTE DOS SALARIOS ACORDADOS (miles de euros)					
	Ambos sexos ⁽¹⁾		Varóns		Mulleres	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
España	376.528,6	357.349,5	245.469,0	228.845,5	129.710,4	122.633,5
Galicia	25.372,3	23.606,2	16.898,7	15.935,5	8.449,3	7.295,2
A Coruña	14.378,6	7.058,7	8.969,1	4.201,9	5.385,2	2.758,1
Lugo	3.182,4	1.778,6	2.565,0	1.294,6	617,4	471,0
Ourense	1.534,5	3.003,2	1.073,5	2.273,6	461,0	646,5
Pontevedra	6.276,8	11.765,7	4.291,1	8.165,4	1.985,7	3.419,6

(1) a suma de varóns e mulleres non coincide coa columna de ambos sexos porque esta inclúe os non clasificables por sexo.

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, avance Anuario de estadísticas 2017/2018.

Nos cadros 12.22 e 12.23 pódese apreciar, desagregados por tipoloxía de salarios e indemnizacións, execucións laborais ou procedementos concursais, os importes acordados.

Cadro 11.22

Importe dos salarios acordados segundo motivo de solicitude por provincia. Galicia. 2017-2018

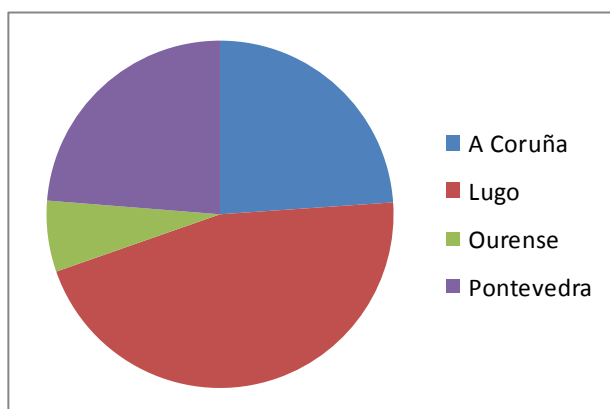
	IMPORTE DOS SALARIOS ACORDADOS (miles de euros)					
	Total		Execucións laborais		Procedementos concursais	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
España	214.070,3	198.752,2	126.259,8	117.760,9	87.805,5	80.989,9
Galicia	15.066,0	18.924,4	8.391,3	5.333,7	6.674,8	5.800,6
A Coruña	7.316,2	4.524,5	4.795,9	2.459,7	2.520,3	2.064,7
Lugo	2.231,3	8.655,8	520,9	438,4	1.710,5	427,4
Ourense	1.145,1	1.251,9	971,0	907,9	174,1	343,9
Pontevedra	4.373,4	4.492,2	2.103,5	1.527,7	2.269,9	2.964,6

(1) a suma de varóns e mulleres non coincide con Ambos sexos porque éste inclúe os non clasificables por sexo.

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, avance Anuario de estadísticas 2017/2018.

Total importes 2018

Cadro 11.23

Importe das indemnizacións acordadas segundo motivo da solicitude, por provincia. Galicia. 2017-2018

	INDEMNIZACIONES (miles de euros)							
	Total		Por impago da empresa				Responsabilidade directa Fogasa	
			Execucións laborais		Procedementos concursais			
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
España	376.528,6	357.349,5	186.430,3	164.534,7	187.696,9	192.031,4	2.401,3	783,4
Galicia	25.372,3	23.606,2	11.412,5	8.357,0	13.678,1	15.244,5	281,9	4,6
A Coruña	14.378,6	7.058,7	6.010,0	2.921,0	8.134,1	4.133,1	234,5	4,6
Lugo	3.182,4	1.778,6	747,5	673,8	2.430,7	1.104,8	4,3	0,0
Ourense	1.534,5	3.003,2	998,1	2.273,1	536,4	730,1	0,0	0,0
Pontevedra	6.276,8	11.765,7	3.656,9	2.489,1	2.576,9	9.276,5	43,1	0,0

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social, avance Anuario de estadísticas 2017/2018.

Protección social

12

María Bastida Domínguez

Santiago Lago Peñas

Alberto Vaquero García

Capítulo 12. PROTECCIÓN SOCIAL

12.1. Introducción

Os sistemas de protección social posibilitan a cobertura ante continxencias como a inestabilidade no emprego, a enfermidade, a incapacidade ou a morte. Nos Estados modernos, ademais, son un importante instrumento económico e social que permite a redistribución das rendas. En España temos, dunha parte, as pensións e prestacións do sistema de Seguridade Social, que conforman a vertente contributiva do sistema. Doutra, a denominada cobertura asistencial, configurada polas pensións non contributivas da Seguridade Social, a renda de integración social (RISGA), as prestacións derivadas da Lei de integración social dos discapacitados (LISMI) e aquelas establecidas na Lei da dependencia.

En materia de pensións houbo cambios substanciais nos últimos anos. O máis importante foi o aprobado coa Lei 27/2011, do 1 de agosto, sobre actualización, adecuación e modernización do sistema de Seguridade Social. Esta normativa foi modificada polo Real decreto lei 5/2013, do 15 de marzo, de medidas para favorecer a continuidade da vida laboral das persoas traballadoras de maior idade e promover o envellecemento activo.

Dende aquela, estase a incrementar de xeito progresivo a idade de xubilación dende os 65 anos ata os 67 en 2027. O período de cómputo para a pensión pasa dos 15 aos 25 anos en 2022, aínda que se mantén 15 anos como mínimo de anos cotizados para ter dereito a unha pensión contributiva. Ademais, abandónase a actualización automática das pensións, optando por un sistema que considera a actualización en función dos ingresos e gastos do sistema, o denominado factor de revalorización anual. Por outra parte, introdúcese un factor de corrección ou de equidade interxeneracional, que vincula a prestación coa esperanza de vida no momento da xubilación¹.

12.2. A protección social na Unión Europea. Análise xeral

Iníciase este capítulo analizando as grandes cifras de ingresos e gastos en protección social nos países da UE entre 2000 e 2016 (último dato dispoñible ao peche deste informe), a partir do sistema SEEPROS da Oficina Estatística da UE (Eurostat).

Nos cadros 12.1 e 12.2 sintetízase a evolución dos ingresos e gastos do total das

¹ En maio de 2018 o Goberno de España apraza a súa aplicación ata 2023 (estaba prevista a partir de 2019), co obxecto de acadar o seu apoio aos orzamentos do Estado para 2018. Ademais, apróbase unha suba do IPC a todas as pensións para 2018 e 2019.

funcións da protección social en relación co PIB, na UE28, UE27 e UE15 e por países. Comezando cos ingresos, España presenta movementos de aumentos e diminucións anuais tras o forte incremento das contías de 2009 respecto a 2008 (máis de tres puntos), fundamentalmente pola caída do denominador como consecuencia da chamada “Gran Recesión”. Dende 2013 comeza a decrecer, ata chegar ao 22,8% en 2016. En 2016, a diferenza entre España e a UE28 é de 6,9 puntos (7,8 puntos respecto a UE15).

En canto aos gastos, España en 2016 está 4,6 puntos por baixo da media de UE15 e a 3,8 da UE28. As medidas de axuste pola crise (sobre todo en 2007 e 2008) inflúen nas dotacións para a protección social de todos os países da UE. En 2016 España dota o 24,3% do seu PIB para a protección social, tres décimas menos que en 2015.

Cadro 12.1

Ingresos de protección social sobre o PIB na UE. 2000-2016

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
UE28	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	28,0	30,1	29,6	29,9	30,3	30,4	30,1	30,0	29,6
UE27	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	26,7	26,4	27,7	28,1	30,1	29,6	29,9	30,4	30,4	30,2	30,0	29,7
UE15	26,9	26,8	27,0	27,2	27,3	27,2	27,0	28,4	28,9	31,0	30,5	30,8	31,3	31,4	31,1	31,0	30,6
Bélxica	26,8	26,9	27,8	27,6	28,2	27,3	27,3	27,1	28,4	29,8	30,0	30,2	30,3	30,7	30,7	30,3	29,6
Bulgaria	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	15,1	14,1	14,2	15,7	17,7	17,5	17,4	17,7	19,2	20,1	19,1	18,7
Rep. Checa	17,8	17,6	18,2	18,3	17,7	17,9	18,0	18,5	18,4	19,9	20,2	20,2	20,4	20,9	20,5	19,7	19,4
Dinamarca	31,4	32,5	32,7	34,4	33,7	33,6	32,1	33,8	33,8	38,0	37,0	35,7	35,6	36,8	34,6	36,6	35,7
Alemaña	30,0	29,6	30,0	30,6	30,1	29,7	29,2	28,5	29,0	31,9	31,9	31,0	31,2	31,0	30,7	30,9	31,2
Estonia	13,6	12,8	12,5	12,4	12,8	12,3	11,8	11,8	14,5	18,6	17,4	15,5	14,8	14,4	14,4	15,8	16,2
Irlanda	17,6	18,2	18,2	18,7	19,0	19,3	19,5	20,4	22,8	25,4	27,0	25,8	25,0	24,1	21,9	16,7	16,4
Grecia	19,8	19,9	20,0	20,2	21,0	21,8	22,0	22,8	23,8	26,4	26,5	26,9	26,2	26,5	25,7	25,9	26,2
España	21,0	20,7	21,6	21,2	21,2	21,5	21,6	21,7	22,5	25,3	24,7	25,1	24,5	25,1	24,4	23,6	22,8
Francia	29,7	30,3	30,6	30,6	30,4	30,7	30,9	30,8	31,7	32,7	32,2	32,6	33,5	34,0	34,3	34,1	34,4
Italia	24,4	24,6	25,0	24,6	25,7	25,7	25,9	26,3	26,9	28,5	29,1	28,8	29,7	30,4	30,8	30,6	30,4
Chipre	17,3	17,5	18,1	20,4	19,3	20,1	20,5	20,3	19,7	22,4	22,5	22,6	27,2	20,8	20,9	20,9	19,2
Letonia	15,4	14,6	13,9	13,5	13,2	13,1	13,4	12,8	13,3	16,9	18,3	15,5	14,4	14,7	14,6	15,1	15,3
Lituania	15,8	14,8	14,2	13,8	14,5	14,5	15,2	15,6	16,9	18,3	16,3	15,2	14,4	14,3	14,9	15,8	16,9
Luxemburgo	20,8	22,8	22,7	23,6	23,1	23,2	22,4	21,8	23,7	25,6	24,5	23,4	25,8	25,3	26,0	24,0	24,8
Hungría	19,8	19,7	20,4	20,3	20,0	20,9	23,3	23,7	24,4	27,0	26,7	21,5	20,9	21,3	20,4	19,5	19,0
Malta	16,6	17,5	17,5	17,4	17,9	17,7	17,8	17,8	18,1	19,6	19,3	18,9	19,1	18,9	18,3	17,1	16,7
Holanda	30,7	27,6	28,4	29,9	30,3	29,9	29,2	29,3	30,1	31,0	31,0	32,2	33,8	33,6	33,9	33,3	33,5
Austria	27,8	28,0	28,1	28,4	28,0	27,7	27,3	26,7	27,3	29,0	29,0	28,6	29,1	29,5	29,6	29,5	29,5
Polonia	19,8	21,4	21,4	21,1	20,2	20,3	20,1	19,1	19,2	19,6	18,8	18,8	18,3	19,7	19,2	19,7	20,7
Portugal	20,2	20,5	21,9	22,7	24,6	24,9	24,8	24,2	24,6	26,7	26,6	26,9	27,0	28,3	27,6	26,8	26,9
Romanía	13,9	12,5	13,9	13,3	12,7	13,1	12,4	12,6	12,7	14,9	16,1	16,1	15,6	15,0	14,9	14,9	15,1
Eslovenia	23,3	23,5	23,6	23,2	22,9	22,9	22,1	21,4	21,6	24,2	24,3	24,4	24,8	24,8	24,3	23,4	22,9
Eslovaquia	19,1	19,0	19,1	18,0	17,0	16,8	17,6	17,4	17,3	19,7	20,0	19,5	19,6	18,9	19,5	18,8	19,2
Finlandia	27,5	27,6	28,2	28,4	28,5	28,6	28,9	27,9	28,8	31,6	31,8	31,3	32,3	32,7	33,3	32,9	32,8
Suecia	32,8	33,3	33,5	34,8	34,4	33,8	32,5	32,7	32,0	32,9	31,8	30,9	31,9	31,9	31,7	31,4	32,0
Reino Unido	24,0	24,1	23,4	23,6	23,6	23,7	23,4	31,8	31,8	34,4	31,3	34,2	34,5	33,3	32,2	32,9	30,8

Alguns datos son provisionais, poden existir diferencias con publicacións nacionais posteriores.

s/d: sen datos

Fonte : Eurostat.

Cadro 12.2

Gastos de protección social sobre o PIB na UE. 2000-2016

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
UE28	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	25,9	28,7	28,6	28,3	28,7	28,9	28,7	28,4	28,1
UE27	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	26,0	25,7	25,3	26,0	28,7	28,6	28,4	28,7	28,9	28,7	28,4	28,1
UE15	25,5	25,7	25,9	26,5	26,4	26,5	26,2	25,9	26,7	29,5	29,4	29,2	29,6	29,8	29,5	29,3	28,9
Bélxica	25,0	25,8	26,2	27,0	27,0	26,8	26,6	26,2	27,7	30,0	29,4	29,7	29,6	30,1	30,2	30,3	29,8
Bulgaria	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	14,7	13,9	13,4	14,7	16,1	17,0	16,5	16,6	17,6	18,5	17,9	17,5
Rep. Checa	18,0	17,8	18,6	18,6	17,8	18,0	17,6	17,6	17,9	20,1	20,0	20,1	20,4	20,2	19,7	19,0	18,9
Dinamarca	28,1	28,5	28,9	30,1	29,9	29,5	28,4	29,1	28,9	32,7	32,4	32,1	32,0	32,5	32,8	32,3	31,6
Alemaña	28,8	28,7	29,4	29,8	29,1	28,9	27,8	26,8	27,2	30,6	29,9	28,7	28,8	29,1	29,0	29,2	29,4
Estonia	13,8	13,0	12,7	12,6	13,0	12,5	12,0	12,0	14,7	18,8	17,6	15,6	15,0	14,8	14,9	16,1	16,6
Irlanda	14,8	15,4	16,0	16,2	16,8	16,8	17,1	17,6	20,2	24,1	24,8	24,2	23,6	22,6	20,6	15,8	15,8
Grecia	18,1	18,5	18,5	18,6	18,9	20,4	20,6	21,3	22,8	24,8	25,9	27,3	28,1	26,4	26,0	26,2	26,6
España	19,5	19,2	19,5	19,8	19,9	20,1	20,0	20,3	21,4	24,4	24,6	25,3	25,5	25,8	25,4	24,6	24,3
Francia	28,9	29,2	29,8	30,5	30,6	30,7	30,7	30,4	30,8	33,2	33,2	33,0	33,8	34,2	34,5	34,2	34,3
Italia	23,8	24,0	24,4	24,8	25,0	25,3	25,6	25,7	26,7	28,8	28,9	28,5	29,3	29,8	29,9	29,9	29,7
Chipre	13,7	13,8	14,9	16,7	16,4	16,6	16,7	16,4	17,6	19,1	18,8	20,2	20,9	22,8	20,0	19,9	19,1
Letonia	15,4	14,5	13,8	13,3	12,6	12,2	11,9	10,6	12,1	16,8	18,3	15,3	14,4	14,6	14,5	14,9	15,1
Lituania	15,7	14,7	14,0	13,4	13,4	13,2	13,3	14,2	15,9	21,0	19,1	17,0	16,3	15,4	15,3	15,6	15,4
Luxemburgo	18,7	19,8	20,6	21,8	21,9	21,9	20,5	19,5	20,9	23,4	22,5	21,8	22,7	23,1	22,4	22,1	22,0
Hungría	19,6	19,1	20,0	20,9	20,4	21,4	21,9	22,1	22,3	22,7	22,5	21,6	21,3	20,8	19,8	19,4	19,2
Malta	16,6	17,3	17,4	17,3	17,8	17,7	17,8	17,8	18,2	19,6	19,3	18,9	19,2	18,9	18,3	17,1	16,7
Holanda	24,2	24,0	25,1	26,0	25,9	25,5	26,3	25,9	26,1	29,0	29,3	29,9	30,6	30,8	30,6	29,9	29,5
Austria	27,9	27,9	28,2	28,7	28,3	28,0	27,5	27,0	27,6	29,6	29,6	28,8	29,2	29,6	29,8	29,8	29,9
Polonia	19,6	21,0	21,1	21,0	20,3	20,0	19,7	18,4	19,3	20,3	19,7	18,7	18,9	19,6	19,3	19,4	20,3
Portugal	20,7	21,7	22,5	22,8	23,4	23,8	23,7	23,0	23,4	25,8	25,8	25,8	26,4	27,6	26,9	25,7	25,2
Romanía	13,0	12,7	13,5	13,0	12,8	13,4	12,8	13,2	13,7	16,4	17,4	16,5	15,4	14,9	14,7	14,6	14,6
Eslovenia	23,7	23,9	23,9	23,2	22,8	22,6	22,3	20,9	21,0	23,7	24,4	24,5	24,9	24,7	23,9	23,7	23,3
Eslovaquia	19,1	18,7	18,8	18,0	16,9	16,1	16,0	15,7	15,7	18,5	18,2	17,8	18,0	18,3	18,5	18,2	18,4
Finlandia	24,3	24,1	24,9	25,5	25,6	25,6	25,4	24,5	25,1	29,0	29,3	28,9	30,1	31,1	31,9	32,1	31,8
Suecia	28,3	28,7	29,6	30,4	29,7	29,5	28,6	27,4	27,9	30,2	28,8	28,5	29,5	30,2	29,8	29,4	29,6
Reino Unido	23,4	24,0	23,1	23,9	24,2	24,8	24,8	24,6	25,7	28,4	28,8	28,9	28,9	28,3	27,5	27,6	26,2

Sen incluír gastos de funcionamento.

Alguns datos son provisionais, poden existir diferencias con publicacións nacionais posteriores.

s/d: sen datos.

Fonte : Eurostat.

13.3. Pensións contributivas da seguridade social: aspectos xerais

Galicia é unha das comunidades autónomas (CC.AA.) con maior porcentaxe de pensionistas (cadro 12.3). Dende 2012 o número de pensionistas en Galicia supón unha porcentaxe preto do 8% do total, situándose en 2018 no 7,9%. Isto é unha ratio superior á participación da poboación galega no total do Estado (5,8%). En relación á contía percibida, a pensión media en Galicia entre 2010 e 2018 incrementouse en 147,7 euros, mentres que a suba na media do Estado foi de 165,2 euros.

Cadro 12.3

**Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias.
Galicia/España. 1985/1990/2000/2006-2018**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Nº	161.300	100.700	88.400	130.800	481.200	5.396.600
	Pensión Media	159,34	148,20	149,78	156,74	154,54	171,52
1990	Nº	189.100	111.800	98.500	125.900	525.300	6.102.100
	Pensión Media	246,69	220,36	221,41	236,60	234,09	267,23
2000	Nº	243.300	124.200	109.800	190.100	667.400	7.598.900
	Pensión Media	418,63	358,57	353,99	408,65	394,06	471,30
2006	Nº	260.256	122.267	109.531	205.444	697.498	8.165.336
	Pensión Media	565,82	480,39	471,96	562,39	535,10	641,86
2007	Nº	263.032	121.961	109.261	208.191	702.445	8.273.939
	Pensión Media	594,13	504,06	495,64	590,83	562,19	673,69
2008	Nº	266.666	121.635	109.016	211.222	708.539	8.390.796
	Pensión Media	634,15	537,10	529,46	631,98	600,73	719,68
2009	Nº	270.228	121.116	109.084	214.494	714.922	8.531.935
	Pensión Media	664,93	562,30	553,95	662,39	629,85	754,06
2010	Nº	273.418	120.690	109.113	217.770	720.992	8.671.018
	Pensión Media	688,68	580,52	571,20	685,66	651,88	779,49
2011	Nº	276.696	120.482	109.133	221.241	727.552	8.805.164
	Pensión Media	711,85	598,94	588,87	709,95	674,13	804,96
2012	Nº	279.809	119.822	108.911	224.175	732.717	8.919.997
	Pensión Media	734,39	618,76	606,79	733,62	696,28	829,79
2013	Nº	283.282	119.700	108.932	227.200	739.114	9.065.830
	Pensión Media	759,44	639,57	626,24	759,18	720,32	856,37
2014	Nº	286.603	119.553	109.308	230.567	746.031	9.201.080
	Pensión Media	773,99	650,92	636,22	773,47	733,92	871,01
2015	Nº	289.275	118.995	109.191	233.266	750.727	9.304.555
	Pensión Media	788,9	663,0	646,9	788,3	748,1	886,8
2016	Nº	291.929	118.313	109.096	235.533	754.873	9.409.174
	Pensión Media	804,3	675,5	657,6	803,4	762,6	903,6
2017	Nº	294.307	117.516	108.946	237.939	758.708	9.514.801
	Pensión Media	819,7	689,7	670,3	818,4	777,7	920,6
2018	Nº	296.378	116.989	108.629	239.966	761.963	9.622.519
	Pensión Media	842,1	710,2	689,7	840,6	799,6	944,7

Elaboración propia.

Números redondeados en centos, anos 1985, 1990 e 2000. Medias anuais.

Pensión media en euros, a decembro de cada ano.

Fonte: Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social.

Relación activos-pasivos

A relación activos-pasivos do sistema da Seguridade Social constitúe un indicador do fluxo traballo-prestacións públicas. No cadro 12.4 inclúense os datos a nivel provincial, galego e para o conxunto do Estado.

Analizando a situación para Galicia, a relación entre activos e pasivos na Seguridade Social non para de caer dende 2010 (1,8) ata 2018 (1,6). Ademais, a situación por provincias é moi distinta. As que sistematicamente presentan un peor comportamento son Ourense e Lugo. Para 2018, a ratio en Ourense era de 1,2 e en Lugo de 1,3. Este resultado contrasta co 1,8 de Pontevedra e o 1,7 de A Coruña. A media estatal é de 2,4 (o dobre do resultado obtido para a provincia de Ourense).

Cadro 12.4

**Relación de persoas activas/pasivas na Seguridade Social.
Galicia/España. 1985/1990/2000/2007-2018**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985						
Activos	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
Pasivos	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
Proporción	1,65	1,20	1,06	1,70	1,46	1,96
1990						
Activos	301,2	116,4	95,7	255,6	768,9	12.513,9
Pasivos	189,1	118,0	98,5	125,9	525,3	6.102,1
Proporción	1,59	0,99	0,97	2,03	1,46	2,05
2000						
Activos	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
Pasivos	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
Proporción	1,47	0,94	0,89	1,62	1,32	1,98
2007						
Activos	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
Pasivos	263,0	122,0	109,3	208,2	702,4	8.273,9
Proporción	1,69	1,09	1,02	1,84	1,52	2,31
2008						
Activos	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
Pasivos	266,7	121,6	109,0	211,2	708,5	8.390,8
Proporción	1,67	1,09	1,02	1,81	1,51	2,27
2009						
Activos	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,6	17.916,8
Pasivos	270,2	121,1	109,1	214,5	714,9	8.531,9
Proporción	1,60	1,07	0,99	1,68	1,44	2,10
2010						
Activos	544,9	161,0	142,8	455,8	1.304,4	23.364,6
Pasivos	273,4	120,7	109,1	217,8	721,0	8.671,0
Proporción	1,99	1,33	1,31	2,09	1,81	2,69
2011						
Activos	551,1	161,8	144,8	458,7	1.316,6	23.434,1
Pasivos	276,7	120,5	109,1	221,2	727,6	8.805,2
Proporción	1,99	1,34	1,33	2,07	1,81	2,66
2012						
Activos	555,2	158,2	142,8	461,5	1.317,7	23.443,7
Pasivos	279,8	119,8	108,9	224,2	732,7	8.920,0
Proporción	1,98	1,32	1,31	2,06	1,80	2,63
2013						
Activos	543,0	158,0	136,6	453,3	1.290,9	23.190,1
Pasivos	283,3	119,7	108,9	227,2	739,1	9.065,8
Proporción	1,92	1,32	1,25	2,00	1,75	2,56
2014						
Activos	538,4	154,8	133,4	447,4	1.273,9	22.954,6
Pasivos	286,6	119,6	109,3	230,6	746,0	9.201,1
Proporción	1,88	1,29	1,22	1,94	1,71	2,49
2015						
Activos	532,7	154,9	133,4	439,8	1.260,7	22.922,0
Pasivos	289,3	119,0	109,2	233,3	750,7	9.304,6
Proporción	1,84	1,30	1,22	1,89	1,68	2,46
2016						
Activos	532,0	154,6	132,7	436,8	1.256,1	22.822,7
Pasivos	291,9	118,3	109,1	235,5	754,9	9.409,2
Proporción	1,82	1,31	1,22	1,85	1,66	2,43
2017						
Activos	530,7	152,1	131,2	434,3	1.248,3	22.741,7
Pasivos	294,3	117,5	108,9	237,9	758,7	9.514,8
Proporción	1,80	1,29	1,20	1,83	1,65	2,39
2018						
Activos	503,1	150,6	130,1	432,7	1.243,5	22.806,8
Pasivos	296,4	117,0	108,6	240,0	762,0	9.622,5
Proporción	1,70	1,29	1,20	1,80	1,63	2,37

Elaboración propia.

Número de persoas en miles. Medias anuais.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

Altas iniciais e baixas

O cadro 12.5 reflicte as altas iniciais de pensións contributivas, e dicir, o número de prestacións ás que se lle recoñece o dereito por primeira vez, sen incluír as altas por traslado de provincias. O cadro 12.6 recolle as baixas, isto é o número de baixas de pensións contributivas derivadas por falecemento, por perda do dereito ou incomparecencia ao cobro durante catro meses consecutivos.

En 1992, primeiro ano considerado, as altas das pensións de xubilación en Galicia superan amplamente ás baixas (18.327 fronte 13.160). En 1998 as baixas comezan a superar ás altas iniciais, reproducíndose este resultado con maior amplitude entre 2001 e 2006. En 2013, prodúcese un cambio. Por primeira vez en moitos anos, as altas de pensións de xubilación superan as baixas en Galicia, situación que dura ata 2014, para logo invertirse. En 2018, último ano dispoñible, as baixas das pensións de xubilación en Galicia (22.713) superan as altas (21.685).

En 2018, as baixas de pensións de viuvez (10.603), son lixeiramente superiores en Galicia ás altas (10.521). As cifras de altas e baixas de orfandade e en favor de familiares nese mesmo ano son de 2.124 e 2.082, respectivamente.

No que atinxe ás prestacións de invalidez, despois de se produciren máis baixas que altas durante boa parte do período estudado (consecuencia da inclusión das e dos pensionistas de máis de 65 anos como titulares de pensións de xubilación), as baixas destas pensións experimentan unha substancial diminución de máis das dúas terceiras partes. En 2018 producíronse 6.713 altas e 2.055 baixas nesta categoría.

O número total das altas iniciais de pensións en 2018 (41.134) aumentan lixeiramente en Galicia respecto a 2017 (40.960). En España aumentan dende as 566.363 en 2017, ás 586.286 en 2018.

A Coruña é a provincia onde se acusa máis a diferenza entre altas e baixas en 2018 (16.599 fronte 14.292). A segunda é Pontevedra (13.389 altas e 11.433 baixas). Na provincia de Ourense a relación garda un certo equilibrio (5.425 baixas e 5.459 altas); en Lugo as altas (5.721) son moi inferiores ás baixas (6.269).

Cadro 12.5

Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/2009-2018⁽¹⁾

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	7.138	3.472	3.153	4.564	18.327	224.138
	2009	8.003	2.461	2.560	6.658	19.682	287.904
	2010	8.058	2.465	2.397	6.734	19.654	288.172
	2011	8.412	2.494	2.729	7.323	20.958	286.143
	2012	8.907	2.453	2.615	7.341	21.316	308.400
	2013	9.162	2.741	2.777	7.770	22.450	314.204
	2014	9.045	2.662	2.649	7.399	21.755	298.496
	2015	8.761	2.557	2.488	7.005	20.811	289.721
	2016	8.710	2.507	2.457	7.019	20.693	307.511
	2017	8.646	1.659	2.486	7.050	19.841	309.709
	2018	8.995	2.676	2.610	7.404	21.685	328.159
Invalidez	1992	2.113	2.099	1.133	2.592	7.937	92.172
	2009	3.152	863	1.197	2.491	7.703	98.056
	2010	2.798	1.013	1.002	2.762	7.575	90.949
	2011	2.651	1.083	958	2.460	7.152	86.851
	2012	2.541	1.111	951	2.109	6.712	84.136
	2013	2.371	1.124	969	1.882	6.346	79.481
	2014	2.035	1.205	1.123	1.782	6.145	81.573
	2015	2.444	1.105	1.149	2.197	6.895	86.957
	2016	2.521	958	1.206	2.380	7.065	89.674
	2017	2.747	1.218	1.268	2.222	7.455	92.983
	2018	2.517	1.052	1.106	2.038	6.713	91.532
Viuvez	1992	3.257	1.743	1.460	2.338	8.798	116.692
	2009	4.042	1.747	1.490	3.099	10.378	129.615
	2010	3.862	1.712	1.515	2.981	10.070	127.439
	2011	4.049	1.644	1.550	3.205	10.448	128.883
	2012	4.017	1.633	1.533	3.221	10.404	131.978
	2013	4.045	1.694	1.559	3.087	10.385	129.610
	2014	4.166	1.697	1.443	3.027	10.333	129.705
	2015	4.208	1.646	1.500	3.108	10.462	132.581
	2016	4.151	1.669	1.373	3.146	10.339	130.831
	2017	4.122	1.597	1.453	3.239	10.411	131.667
	2018	4.283	1.583	1.444	3.211	10.521	135.000
Orfandade e en favor de familiares	1992	693	262	254	733	1.942	22.864
	2009	838	274	255	756	2.123	28.290
	2010	720	297	243	690	1.950	27.538
	2011	763	293	248	692	1.996	27.935
	2012	794	262	281	687	2.024	29.984
	2013	843	296	253	734	2.126	30.977
	2014	937	276	236	785	2.234	32.669
	2015	925	248	281	852	2.306	32.635
	2016	860	306	261	792	2.219	32.743
	2017	857	327	227	842	2.253	32.004
	2018	804	319	265	736	2.124	31.595
Total	1992	13.201	7.576	6.000	10.227	37.004	455.866
	2009	16.035	5.345	5.502	13.004	39.886	543.865
	2010	15.438	5.487	5.157	13.167	39.249	534.098
	2011	15.875	5.514	5.485	13.680	40.554	529.812
	2012	16.259	5.459	5.380	13.358	40.456	554.498
	2013	16.421	5.855	5.558	13.473	41.307	554.172
	2014	16.183	5.840	5.451	12.993	40.467	542.443
	2015	16.338	5.556	5.418	13.162	40.474	541.894
	2016	16.278	5.440	5.297	13.337	40.352	560.759
	2017	16.372	5.801	5.434	13.353	40.960	566.363
	2018	16.599	5.721	5.425	13.389	41.134	586.286

Elaboración propia.

(1) Non incluídos os datos relativos ao réxime de traballadores/as do mar.

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

Cadro 12.6

**Baixas de pensións contributivas. Por provincias.
Galicia/España. 1992/ 2009-2018⁽¹⁾**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	5.032	2.779	2.643	2.706	13.160	142.039
	2009	7.775	3.942	3.462	6.196	21.375	244.146
	2010	7.580	3.756	3.443	6.287	21.066	240.624
	2011	7.721	3.764	3.471	6.451	21.407	245.951
	2012	7.986	3.919	3.584	6.833	22.322	259.530
	2013	8.285	3.950	3.452	6.600	22.287	256.718
	2014	8.127	3.791	3.268	6.331	21.517	257.207
	2015	8.805	4.175	3.630	6.892	23.502	277.366
	2016	8.404	4.071	3.393	6.696	22.564	263.878
	2017	8.432	4.003	3.332	6.756	22.523	268.294
	2018	8.621	3.869	3.352	6.871	22.713	270.651
Invalidez	1992	1.426	1.909	1.005	1.828	6.168	65.547
	2009	992	228	258	858	2.336	28.349
	2010	894	227	257	713	2.091	29.367
	2011	931	248	236	894	2.309	29.241
	2012	942	229	216	891	2.278	30.281
	2013	799	255	216	784	2.054	29.060
	2014	926	271	204	791	2.192	29.146
	2015	896	281	275	757	2.209	29.023
	2016	909	270	217	786	2.182	27.998
	2017	929	267	238	814	2.248	28.478
	2018	841	231	241	742	2.055	28.631
Viuvez	1992	1.728	1.060	885	1.103	4.776	64.972
	2009	3.341	1.667	1.467	2.475	8.950	110.143
	2010	3.362	1.586	1.454	2.453	8.855	107.754
	2011	3.278	1.695	1.480	2.518	8.971	110.629
	2012	3.466	1.778	1.571	2.787	9.602	119.878
	2013	3.599	1.679	1.489	2.631	9.398	115.345
	2014	3.652	1.699	1.438	2.621	9.410	118.333
	2015	4.028	1.934	1.695	3.092	10.749	134.287
	2016	3.830	1.940	1.607	2.882	10.259	125.864
	2017	3.864	1.953	1.572	2.856	10.245	130.298
	2018	3.983	1.935	1.609	3.076	10.603	132.494
Orfandade e en favor de familiares	1992	603	182	186	540	1.511	21.228
	2009	765	230	192	601	1.788	21.686
	2010	727	239	186	633	1.785	22.578
	2011	653	216	223	631	1.723	23.324
	2012	321	105	124	250	800	8.784
	2013	362	123	124	254	863	9.265
	2014	318	113	108	253	792	9.207
	2015	736	221	215	704	1.876	27.452
	2016	852	207	261	804	2.124	29.124
	2017	877	243	229	776	2.125	29.343
	2018	847	234	257	744	2.082	28.311
Total	1992	8.789	5.930	4.719	6.177	25.615	293.786
	2009	12.873	6.067	5.379	10.130	34.449	404.324
	2010	12.563	5.808	5.340	10.086	33.797	400.323
	2011	12.583	5.923	5.410	10.494	34.410	409.145
	2012	12.715	6.031	5.495	10.761	35.002	418.473
	2013	13.045	6.007	5.281	10.269	34.602	410.388
	2014	13.023	5.874	5.018	9.996	33.911	413.893
	2015	14.465	6.611	5.815	11.445	38.336	468.128
	2016	13.995	6.488	5.478	11.168	37.129	446.864
	2017	14.102	6.466	5.371	11.202	37.141	456.413
	2018	14.292	6.269	5.459	11.433	37.453	460.087

Elaboración propia.

(1) Non incluídos os datos relativos ao réxime de traballadores/as do mar.

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: INSS.

Media das pensións

No cadro 12.7 aparece o número de pensións e o seu importe medio por CC.AA. Do total das e dos 9.614.600 pensionistas españois en 2018, Galicia (799.600), representa o 7,9%, unha porcentaxe superior en máis de dous puntos, en relación coa que existe respecto da total da poboación.

O cadro 12.8 resume a evolución do importe mensual medio das pensións na comunidade autónoma dende 1985. Dende este ano, no que a diferenza do importe da pensión media de Galicia respecto á media española era de 15,02 euros, ata os 145,1 euros de 2018, prodúcese ano tras ano unha maior diferenza na contía. De feito, Galicia é a comunidade autónoma con menor importe medio de pensións ata o ano 2014, momento en que Estremadura ocupa este derradeiro lugar. En 2018 foi o 84,6% da media estatal. No País Vasco foi un 124,2% da media estatal. A baixa contía media das pensións galegas, explícase significativamente polo peso que aínda teñen as pensións do réxime especial agrario, de importe moito máis reducido que as do réxime xeral ou de autónomos.

Cadro 12.7

Pensions do sistema de seguridade social. Por comunidades autónomas. 1990/2000/2010-2018																						
	1990		2000		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾
Andalucía	938,0	252,8	189,3	437,4	1379,3	75,6	1399,9	736,8	1417,6	757,4	1443,0	778,8	1468,7	789,4	1486,7	800,4	1505,2	813,1	1526,1	826,6	1546,0	846,6
Aragón	223,2	272,3	260,0	482,0	280,9	807,8	283,9	835,5	286,3	863,8	289,7	892,9	292,6	909,9	294,4	928,3	296,6	947,8	299,0	967,4	301,7	994,8
Asturias	240,5	38,6	283,2	575,1	294,7	930,9	296,1	958,8	297,1	984,7	298,3	1022,3	299,5	1028,8	300,2	1048,0	300,7	1066,7	301,0	1085,6	301,6	1113,3
Baleares	1212	244,4	146,8	426,6	35,9	708,0	38,8	734,0	1719	758,3	175,2	784,4	178,3	799,4	380,9	815,8	313,6	833,4	316,2	851,5	388,8	874,9
Canarias	3514	258,7	2013	444,5	253,9	732,2	260,9	755,2	267,9	777,7	275,7	801,0	283,7	811,7	291,5	823,1	299,6	835,4	308,2	848,1	316,3	867,7
Cantabria	1013	274,9	120,0	486,9	130,7	811,2	132,0	837,9	133,0	863,5	134,3	891,4	135,5	909,1	136,2	927,1	137,4	946,7	138,7	966,7	139,8	993,9
Castela-A Mancha	257,4	256,3	312,4	433,4	340,4	728,5	344,7	751,2	348,0	775,0	352,9	798,8	357,6	809,6	360,9	821,7	364,1	834,9	367,2	849,4	611,2	930,7
Castela e León	479,3	263,4	561,9	455,4	586,8	757,9	589,9	782,7	592,1	808,6	596,4	836,1	600,6	851,9	603,1	869,1	605,6	887,2	608,2	905,4	370,4	870,7
Cataluña	10714	270,1	1335,1	484,3	1550,7	803,8	1578,4	831,0	1602,1	857,0	1630,0	885,2	1651,6	901,0	1668,6	918,4	1685,3	937,0	1701,6	956,0	1717,1	981,1
C. Valenciana	597,5	245,2	739,4	423,3	879,8	75,3	895,6	739,0	909,2	762,5	923,8	787,7	937,8	802,1	947,6	836,9	958,0	832,3	968,1	848,0	879,2	870,0
Estremadura	158,8	245,0	392,9	405,3	206,7	664,8	208,5	684,2	210,0	704,4	213,4	723,9	216,5	732,6	218,6	742,4	221,0	753,4	223,4	765,7	225,7	784,6
Galicia	552,2	234,1	667,4	394,1	721,0	651,9	727,6	674,1	732,7	696,3	739,1	720,3	746,0	733,9	750,7	748,1	754,9	762,6	758,7	777,7	762,0	799,6
Madrid	581,5	306,9	790,4	558,6	965,3	922,4	990,4	953,4	1011,5	982,0	1038,0	1013,4	1062,7	1030,9	1083,9	1049,4	1104,5	1068,8	1123,8	1087,6	1145,6	1134,5
Murcia	359,1	245,9	384,7	420,6	222,4	687,1	226,4	709,5	229,1	731,0	233,1	755,3	236,5	767,8	239,1	781,0	241,3	794,5	243,5	809,2	245,4	829,8
Navarra	79,0	286,4	99,8	534,2	139,3	879,4	121,2	910,7	123,1	941,5	125,4	973,5	127,6	992,1	129,3	1013,2	131,0	1035,0	133,0	1056,9	135,0	1086,3
País Vasco	3314	320,8	423,8	594,5	494,8	966,1	501,8	995,7	508,2	1024,8	516,6	1057,3	533,9	1076,6	530,2	1098,2	536,7	1120,5	543,7	1142,6	551,3	1173,8
A Ríoxa	48,0	256,8	56,6	452,1	63,6	744,6	64,3	769,7	64,9	794,7	65,7	821,9	66,5	839,4	67,0	857,6	67,6	876,4	68,3	894,9	69,0	921,1
Ceuta e Melilla	11,0	288,6	13,8	504,0	14,8	801,3	15,0	819,0	15,1	837,5	15,4	855,1	15,6	863,0	15,8	883,0	16,0	895,4	16,2	897,6	8,5	939,5
España	6.102,1	267,2	7.598,8	468,2	8.671,0	779,5	8.805,1	805,0	8.920,0	829,8	9.065,8	856,4	9.201,1	871,0	9.304,5	871,0	9.409,2	903,6	9.514,8	920,6	9.614,6	944,7

Elaboración propia.
Números en miles. Medias anuais.
(1) Contía mensual. Medias anuais en euros.
Fonte: INSS.

Cadro 12.8

Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1985/1989/2000-2018

	1985	1989	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Andalucía	159,87	222,37	437,54	461,60	480,45	504,65	530,81	561,90	592,91	621,84	663,13	693,53	715,64	736,82	757,4	778,8	789,4	800,4	813,1	826,6	846,6
Aragón	171,29	239,20	482,01	509,31	532,17	560,54	592,83	627,95	661,03	695,32	744,03	780,79	807,79	835,50	863,8	892,9	909,9	928,3	947,8	967,4	994,8
Asturias	200,74	284,28	575,17	606,27	628,19	661,45	700,04	738,74	777,87	814,61	865,70	903,27	930,86	958,82	984,7	1.012,3	1.028,8	1.048,0	1.066,7	1.085,6	1.113,3
Baleares	158,67	217,57	426,72	450,01	469,24	493,89	521,59	551,09	580,54	609,20	651,26	683,40	707,95	733,95	758,3	784,4	799,4	815,8	833,4	851,5	874,9
Canarias	164,68	229,59	444,75	468,90	487,94	512,67	539,94	571,26	602,80	632,63	675,82	708,27	732,16	755,20	777,7	801,0	811,7	823,1	835,4	848,1	867,7
Cantabria	174,29	243,41	486,82	515,40	537,14	566,34	599,92	633,82	666,31	700,28	748,52	784,35	811,17	837,86	863,5	891,4	909,1	927,1	946,7	966,7	993,9
Castela-A Mancha	161,67	225,38	433,33	456,97	475,43	499,05	523,74	556,63	590,52	622,51	667,79	702,46	728,49	751,23	775,0	798,8	809,6	821,7	834,9	849,4	870,7
Castela e León	164,68	230,19	455,57	480,94	501,05	526,41	554,23	587,26	620,11	651,26	696,06	731,42	757,87	782,69	808,6	836,1	851,9	869,1	887,2	905,4	930,7
Cataluña	171,89	239,20	484,42	511,83	535,33	564,48	597,71	630,94	661,52	694,25	742,80	777,76	803,81	830,96	857,0	885,2	901,0	918,4	937,0	956,0	981,1
C. Valenciana	155,66	216,36	432,13	456,73	476,17	501,13	528,99	559,34	586,98	616,45	658,93	691,18	715,27	738,95	762,5	787,7	802,1	816,9	832,3	848,0	870,0
Estremadura	153,86	215,76	405,08	426,20	442,30	463,14	484,44	513,80	544,26	572,13	611,84	642,06	664,75	684,17	704,4	723,9	732,6	742,4	753,4	765,7	784,6
Galicia	153,26	207,95	394,26	415,45	432,38	454,43	478,26	506,23	535,10	562,19	600,73	629,85	651,88	674,13	696,3	720,3	733,9	748,1	762,6	777,7	799,6
Madrid	189,92	280,07	558,34	591,44	616,75	649,37	687,47	726,13	762,83	799,39	852,79	892,78	922,37	953,43	982,0	1.013,4	1.030,9	1.049,4	1.068,8	1.087,6	1.114,5
Murcia	159,87	217,57	420,71	443,84	461,75	485,04	510,35	539,34	567,12	593,77	633,80	664,36	687,09	709,46	731,0	755,4	767,8	781,0	794,5	809,2	829,8
Navarra	176,70	251,22	513,87	545,89	570,90	602,61	639,44	679,36	718,08	755,56	808,54	849,52	879,42	910,65	941,5	973,5	992,1	1.013,2	1.035,0	1.056,9	1.086,3
País Vasco	195,93	280,67	540,31	629,29	655,51	691,17	733,16	771,82	806,10	843,02	898,27	938,44	966,11	995,68	1.024,8	1.057,3	1.076,7	1.098,2	1.120,5	1.142,6	1.173,8
A Ríoxa	159,87	226,58	451,96	478,55	499,06	524,40	552,05	583,42	612,55	642,78	686,52	719,75	744,64	769,74	794,7	821,9	839,5	857,6	876,4	894,9	921,1
Ceuta e Melilla ^(*)	177,90	254,23	504,25	532,85	555,21	583,13	613,37	646,60	679,60	704,50	751,00	780,40	801,33	819,01	837,5	855,1	863,0	873,4	885,4	897,6	919,5
España	168,28	236,80	468,19	497,89	518,89	546,04	576,57	609,75	641,86	673,69	719,68	754,06	779,49	804,96	829,8	856,4	871,0	886,8	903,6	920,6	944,7

Elaboración propia.

Datos en euros mes.

(*) Media de ambas as dúas cidades autónomas.

Fonte: INSS.

Pensións con complemento a mínimo

Co obxecto de garantir un nivel mínimo de subsistencia a todos e todas as pensionistas, establécense contías mínimas. Isto permite unha renda mínima, que procura evitar situacións de pobreza. As pensións contributivas cuxa contía fora a da pensión mínima poden ser complementadas, baixo o cumprimento de certos requisitos ata ese importe mínimo. Dentro das pensións contributivas caben varias modalidades: xubilación, incapacidade permanente e morte e supervivencia.

Os cadros 12.9 e 12.10 mostran o número de pensións cos complementos a mínimo e co tanto por cento do total, por tipos de prestacións, para as catro provincias galegas, para o total do Estado e en porcentaxe por CC.AA. Como pode observarse, para 2018, en orfandade máis da metade das pensións recoñecidas en Galicia, o 51,4%, benefíciáanse deste complemento e o 74,9% na modalidade de “en favor de familiares”. En xubilación, o número de pensións con complemento de mínimo é de 152.156, o 32,0% do total.

Por CC.AA., Galicia constitúe en porcentaxe a quinta que máis se beneficia deste complemento, detrás de Andalucía, Canarias, Castela-A Mancha e Estremadura, estando a súa porcentaxe 6,1 puntos por riba da media estatal.

Cadro 12.9

Pensións con complemento a mínimo. Galicia a setembro de 2018^(*)

	Incapacidade permanente		Xubilación		Viuvez		Orfandade		En favor de familiares		Total	
	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)
A Coruña	3.471	13,33	55.026	29,81	23.658	31,83	4.668	48,53	1.662	70,39	88.485	29,80
Lugo	1.811	16,88	28.366	38,66	6.393	22,22	1.765	55,91	724	81,26	39.059	33,41
Ourense	1.909	18,05	27.997	40,98	8.325	32,41	1.711	61,44	1.058	86,44	41.000	37,75
Pontevedra	2.824	12,41	40.767	27,34	17.150	29,46	4.104	49,56	1.383	70,20	66.228	27,56
Galicia	10.015	14,29	152.156	32,01	55.526	29,69	12.248	51,37	4.827	74,88	242.214	31,76
España	129.712	13,62	1.361.049	22,87	708.010	30,00	155.380	45,55	22.457	53,61	2.376.614	24,64

(*) % sobre o total de cada tipo de pensións.

Fonte: Informe económico-financiero dos orzamentos xerais da Seguridade Social 2019.

Cadro 12.10

	Porcentaxe de pensións contributivas con complemento a mínimos por comunidades autónomas. 2013-2018																																			
	I. Permanente					Xubilación					Viuvez					Orfandade					En favor de familiares					Total										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Andalucía	17,41	18,06	18,57	19,37	19,44	19,61	16,62	16,57	16,94	14,31	13,21	12,46	42,63	41,89	41,53	41,36	40,30	38,43	55,50	55,63	56,81	56,92	56,20	54,94	54,34	55,31	54,71	52,22	52,03	53,74	36,09	35,86	35,61	35,09	34,31	33,41
Aragón	6,79	9,34	9,45	9,44	9,95	10,07	24,33	23,66	22,82	22,51	21,11	20,16	36,48	35,83	35,28	35,24	33,87	31,13	41,60	41,33	41,75	41,33	40,60	39,56	50,61	49,00	48,72	49,84	47,43	45,98	26,64	26,27	25,61	25,38	24,34	22,80
Asturias	8,29	8,76	8,77	8,90	9,11	9,11	16,66	16,12	17,70	17,56	16,46	15,81	19,77	19,38	19,21	19,37	18,69	16,98	37,57	36,50	36,88	37,12	35,55	34,88	39,19	38,87	37,82	36,61	36,56	35,04	16,44	16,14	17,87	17,85	17,01	16,14
Baleares	8,83	8,90	8,89	8,96	9,39	9,40	23,31	21,52	21,50	20,93	19,99	19,10	26,81	26,46	26,17	26,17	25,29	23,53	44,13	44,64	45,18	45,56	44,62	41,37	50,36	49,62	46,27	46,97	45,11	45,67	23,15	22,79	22,23	21,88	21,08	20,01
Canarias	13,20	13,75	14,31	13,52	14,84	15,63	30,70	29,71	29,08	28,19	27,66	27,28	45,32	44,76	44,46	43,93	43,53	42,19	56,79	56,43	57,33	56,88	57,18	55,93	58,89	57,73	56,45	54,80	52,42	54,66	33,70	33,57	33,12	32,20	31,81	31,28
Castalia	10,11	10,49	10,48	10,49	9,81	9,37	20,83	20,27	19,63	19,34	18,37	17,67	24,00	23,69	23,38	23,33	22,80	21,05	42,15	41,20	41,61	41,44	41,00	39,05	50,73	50,18	48,80	49,94	44,74	44,19	21,37	21,12	20,68	20,47	19,65	18,68
Castela e León	11,08	11,35	11,70	11,50	11,86	12,21	30,62	29,69	28,77	28,58	26,72	25,28	41,34	40,79	40,37	40,50	39,57	37,33	52,78	52,24	53,02	53,37	51,99	50,75	58,50	59,25	58,73	57,93	56,74	55,88	32,74	32,18	31,51	31,36	29,88	28,37
Castela-A Mancha	11,64	11,76	11,06	11,73	11,01	11,02	40,87	39,50	38,49	38,09	35,94	34,35	59,82	59,18	58,84	58,77	57,82	55,31	57,44	56,72	57,84	58,39	57,65	56,36	65,17	64,96	64,67	63,75	63,07	63,80	43,44	42,75	42,10	41,73	40,16	38,53
Cataluña	7,99	8,18	8,48	8,49	8,90	9,14	18,53	17,95	17,56	17,28	16,68	16,32	19,91	19,39	19,10	19,07	18,38	17,10	33,78	33,67	34,32	34,27	33,72	32,94	37,12	36,24	36,02	36,00	36,59	36,96	18,07	17,79	17,52	17,34	16,81	16,29
C. Valenciana	11,55	11,35	11,91	11,79	11,76	11,95	28,13	27,60	27,21	26,74	25,82	25,19	36,96	36,67	36,74	36,63	35,86	34,35	48,42	48,65	49,94	49,85	49,49	48,43	52,44	51,31	52,63	52,31	52,11	50,99	29,45	29,46	29,34	28,99	28,29	27,46
Extremadura	22,29	22,43	22,41	21,78	22,41	23,25	51,12	49,51	48,29	47,53	45,26	43,69	62,24	61,51	61,01	61,04	59,74	57,29	66,91	66,52	68,11	68,18	67,77	65,91	68,18	67,87	67,13	64,42	63,66	65,61	51,56	50,86	49,98	49,37	47,70	46,14
Galicia	14,54	14,67	14,53	14,40	14,42	14,29	17,11	16,03	15,28	15,07	13,28	12,01	31,03	30,87	30,90	30,89	30,57	29,69	54,41	53,78	54,16	54,33	53,28	51,37	75,09	76,17	75,20	73,64	73,08	74,88	34,08	33,66	33,22	33,06	31,84	30,78
Madrid	7,99	8,59	8,65	8,52	9,04	9,33	14,82	14,56	14,31	13,95	11,79	11,82	26,39	25,88	25,40	25,29	24,58	22,65	34,25	33,93	34,40	34,17	33,80	32,60	33,98	34,81	34,25	34,00	34,28	33,18	17,66	17,60	17,21	16,98	16,68	16,19
Murcia	11,44	11,59	11,81	11,91	11,95	11,71	33,08	32,09	31,56	31,10	29,09	29,10	39,23	38,68	38,51	38,32	37,82	36,60	54,61	54,15	54,82	54,58	53,78	52,18	61,82	60,56	59,30	54,86	59,29	59,47	32,86	32,53	32,79	31,98	31,29	30,45
Navarra	6,35	6,92	7,14	7,18	7,42	7,48	18,74	18,20	18,60	18,20	17,13	16,49	31,90	31,11	30,27	30,18	28,27	25,70	37,03	36,54	36,40	35,96	35,38	34,35	52,72	52,55	52,15	51,24	52,22	49,19	21,81	21,60	20,94	20,62	19,49	18,44
País Vasco	5,60	5,67	5,76	5,76	6,05	6,18	11,94	11,73	11,52	11,30	10,96	10,78	17,49	16,95	16,56	16,56	15,67	13,72	28,78	28,26	28,28	28,27	27,47	25,91	31,00	30,50	30,01	30,40	27,67	26,97	13,30	13,14	12,91	12,75	12,28	11,64
A Rixa	8,78	9,53	9,79	9,97	10,12	10,12	25,91	25,17	24,48	24,11	22,67	21,67	38,10	37,45	36,91	36,78	35,49	32,78	46,57	46,12	46,15	46,13	45,99	43,88	53,89	51,61	53,89	53,59	51,91	52,20	27,99	27,63	27,08	26,82	25,53	24,18
Ceuta	6,70	6,64	7,46	7,20	7,31	8,25	21,98	22,03	21,26	21,09	20,79	20,23	39,31	39,62	39,93	39,99	38,64	36,19	49,44	52,32	55,14	54,12	53,58	50,60	42,22	46,67	42,22	42,22	46,51	41,86	28,04	28,70	28,66	28,40	27,83	26,45
Illas	10,60	10,43	11,28	10,99	11,41	11,92	25,96	25,66	25,09	24,57	23,87	23,60	41,80	40,91	40,59	40,20	38,96	38,14	64,15	60,15	61,12	61,12	61,12	61,12	62,50	61,29	60,00	48,48	60,00	56,67	32,12	31,84	31,85	31,76	31,02	30,23
Media	12,22	12,64	12,94	12,83	13,42	13,62	26,26	25,51	24,95	24,53	23,54	22,87	33,41	32,90	32,61	32,55	31,73	30,80	46,95	46,66	47,51	47,47	46,83	45,55	54,70	55,27	54,81	53,47	53,01	53,61	27,26	26,99	26,62	26,31	25,51	24,64

Elaboración propia.
Nota: Porcentaxes sobre o número de cada unha das prestacións e o sobre o total destas. Os datos de pensións con complemento a mínimo son a agosto de 2012 a 2014, a xullo en 2015, 2016 e 2017 e a setembro en 2018.
Fonte: Informes económico-financieros dos orzamentos da Seguridade Social.

Análise por réximes

Como foi apuntado en informes anteriores, en Galicia prodúcese a partir de 1994 unha inflexión no crecemento continuo de pensionistas do réxime agrario, comezando a ser maior o número das pensións que causan baixa que o número de novas e novos pensionistas.

Galicia é a comunidade autónoma que experimentou un proceso de transformación máis importante con respecto á configuración da súa poboación activa nestes últimos anos. A importante diminución do colectivo agrario cotizante desembocou, en gran medida, na xubilación ou a invalidez. Ademais, as pequenas diminucións dos últimos anos parecen indicar que o proceso vai remitindo na súa intensidade.

A inmensa maioría das e dos pensionistas galegos do réxime agrario, pasan a integrarse no de autónomos (cadro 12.11) a partir de 2008, o que posibilita obter unha cifra moi próxima a de pensionistas do réxime xeral. Os 5.900 pensionistas do réxime agrario en 2011 constitúen un escaso 0,81% do total, e a partir de 2012 non se computan ao integrarse os de conta allea no réxime xeral.

As pensións do réxime xeral da Seguridade Social (413.400 en 2018) experimentan unha suba de 8.700 con respecto ao ano anterior. As provincias de Lugo e Ourense, con 48.900 e 60.900 pensións, respectivamente, representan conxuntamente o 26,6% das persoas perceptoras de pensións do réxime xeral en Galicia.

As pensións galegas do réxime especial de traballadores autónomos (RETA) increméntanse coa suma dos agrarios/as por conta propia a partir de 2008, acadando en 2018 o 46,1% do total de pensionistas de Galicia. A cifra máis numerosa de pensionistas deste réxime é a da provincia da Coruña, con 91.200 pensións, contando Lugo con 61.100, unha cifra moi próxima á de Pontevedra, 63.600.

Cadro 12.11
**Evolución do número de pensións polos principais réximes.
Por provincias. Galicia. 2000/2008-2018**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Xeral⁽³⁾	2000	97,6	29,5	37,4	76,8	241,3
	2008	120,2	35,3	45,6	97,1	298,1
	2009	123,9	36,2	46,8	100,4	307,3
	2010	127,4	37,1	48,1	103,7	316,3
	2011	131,1	38,0	49,3	107,3	325,7
	2012	136,2	40,2	51,2	113,2	340,7
	2013	146,8	43,7	55,1	121,7	367,3
	2014	150,9	44,9	56,6	125,3	377,6
	2015	154,7	45,9	57,8	128,7	386,9
	2016	158,5	46,8	58,9	131,7	395,8
	2017	162,1	47,8	60,0	134,8	404,7
	2018	165,6	48,9	60,9	138,0	413,4
Autónomos⁽¹⁾	2000	23,4	10,0	9,7	16,8	59,9
	2008	97,5	75,4	54,8	67,0	294,6
	2009	97,2	74,0	53,6	66,9	291,7
	2010	96,7	72,7	52,5	66,8	288,7
	2011	96,2	71,5	51,3	66,6	285,7
	2012	95,6	70,0	50,0	66,2	281,9
	2013	95,1	68,8	48,8	65,9	278,5
	2014	94,5	67,5	47,9	65,7	275,6
	2015	93,7	65,9	46,7	65,2	271,5
	2016	92,9	64,4	45,5	64,7	267,6
	2017	92,1	62,7	44,3	64,3	263,4
	2018	91,2	61,1	43,1	63,6	259,0
Agrario⁽¹⁾⁽²⁾	2000	77,6	75,2	54,8	55,1	262,7
	2008	1,4	1,3	0,8	2,7	6,2
	2009	1,4	1,3	0,8	2,7	6,1
	2010	1,4	1,3	0,8	2,6	6,0
	2011	1,4	1,2	0,8	2,5	5,9
Mar	2000	23,3	2,3	0,1	20,3	46,0
	2008	25,6	2,5	0,1	23,1	51,3
	2009	25,8	2,6	0,1	23,4	51,9
	2010	26,1	2,6	0,1	23,7	52,4
	2011	26,3	2,6	0,1	24,0	53,0
	2012	26,5	2,6	0,1	24,3	53,6
	2013	26,8	2,7	0,1	24,7	54,2
	2014	26,9	2,7	0,1	25,0	54,7
	2015	26,9	2,7	0,1	25,2	54,9
	2016	26,8	2,7	0,1	25,4	55,0
	2017	26,7	2,7	0,1	25,4	55,6
	2018	26,6	2,7	0,1	25,3	54,7
Outros	2000	21,4	7,2	7,8	21,1	57,5
	2008	22,0	7,1	7,8	21,4	58,3
	2009	22,0	7,1	7,8	21,2	58,0
	2010	21,8	7,1	7,8	21,1	57,7
	2011	21,7	7,0	7,7	20,9	57,3
	2012	21,5	7,0	7,7	20,5	56,6
	2013	14,7	4,6	4,9	14,9	39,0
	2014	14,3	4,5	4,8	14,6	38,2
	2015	14,0	4,4	4,7	14,2	37,3
	2016	13,7	4,4	4,6	13,8	36,5
	2017	13,4	4,3	3,9	13,4	35,0
	2018	13,1	4,3	4,5	13,0	34,9
Total	2000	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4
	2008	266,7	121,6	109,0	211,2	708,5
	2009	270,2	121,1	109,1	214,5	714,9
	2010	273,4	120,7	109,1	217,8	721,0
	2011	276,7	120,5	109,1	221,2	727,5
	2012	279,8	119,8	108,9	224,2	732,7
	2013	283,3	119,7	108,9	227,2	739,1
	2014	286,6	119,6	109,3	230,6	746,0
	2015	289,3	119,0	109,2	233,3	750,7
	2016	291,9	118,3	109,1	235,5	754,9
	2017	294,3	117,5	108,9	237,9	758,7
	2018	296,4	117,0	108,6	240,0	762,0

Elaboración propia.

Medias anuais en miles.

(1) As persoas traballadoras por conta propia do reximen agrario intégranse no de autónomos a partir de 2008.

(2) A partir do 01/01/2012 as persoas traballadoras por conta allea do rexime agrario intégranse no rexime xeral.

(3) A partir de xuño de 2013 as pensións do rexime especial de empregados/as do fogar intégranse no rexime xeral.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

Galicia é a comunidade autónoma con maior número de pensionistas do réxime especial do mar, dobrando a Andalucía que ocupa o segundo lugar. Os e as 54.700 pensionistas deste réxime en Galicia en 2018, representan o 43,2% do total español, estando sobre todo na provincia da Coruña (26.600) e Pontevedra (25.300).

Cadro 13.12

Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/2011-2018

	Réxime Xeral ⁽¹⁾										Autónomos ⁽¹⁾									
	1990	1995	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	1990	1995	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Andalucía	367,2	481,6	728,8	1.068,8	1.122,6	1.145,0	1.161,9	1.188,9	1.207,9	1.216,7	77,0	96,2	213,5	217,0	221,4	226,4	229,6	234,7	237,9	239,7
Aragón	96,6	124,0	171,1	182,7	189,8	192,6	195,2	199,8	203,1	204,8	26,9	30,7	73,9	74,0	74,6	75,3	75,2	75,2	75,3	75,2
Asturias	82,7	103,6	145,4	149,2	156,9	159,3	161,9	165,5	168,0	169,2	18,6	23,0	76,2	75,5	75,2	74,9	74,1	72,8	72,1	71,7
Baleares	54,5	68,6	103,3	110,9	118,3	121,0	123,4	127,5	130,2	131,3	14,2	19,0	43,0	43,6	44,4	45,2	45,7	46,3	46,7	46,8
Canarias	66,9	89,6	166,6	192,4	203,0	210,1	217,1	228,6	236,5	240,0	11,9	16,0	47,1	47,9	49,0	50,3	51,3	52,9	53,8	54,3
Cantabria	47,5	58,1	79,0	81,2	84,7	86,3	87,7	90,3	92,1	92,9	10,2	11,9	35,5	35,2	35,1	35,1	34,8	34,6	34,4	34,3
Castela e León	159,7	207,5	294,5	319,2	334,1	340,2	346,0	355,2	361,6	364,4	55,3	64,0	204,4	202,2	201,1	200,3	198,3	195,1	193,0	192,1
Castela-A Mancha	84,5	114,7	180,7	232,4	241,9	245,9	249,3	254,2	257,4	258,9	31,8	36,2	89,8	90,1	90,9	91,9	92,2	92,5	92,8	93,0
Cataluña	626,5	758,9	1.072,4	1.117,3	1.177,1	1.197,6	1.216,4	1.244,8	1.263,4	1.271,5	126,5	152,4	286,8	291,3	297,5	303,3	306,8	311,6	314,3	315,6
C. Valenciana	273,6	349,1	553,5	650,3	680,7	693,0	702,6	718,4	728,5	733,8	59,5	70,8	152,9	156,3	160,1	164,2	167,1	171,6	174,2	175,6
Estremadura	47,6	68,0	98,4	145,4	151,9	154,8	157,0	160,7	163,3	164,4	17,2	19,8	51,1	51,1	51,5	51,8	51,9	52,1	52,2	52,2
Galicia	146,9	197,2	325,7	340,7	367,3	377,6	386,9	400,0	409,5	413,4	40,1	49,2	285,7	281,9	278,6	275,6	271,5	265,5	261,2	259,0
Madrid	402,1	511,8	749,7	775,8	824,3	845,4	864,7	894,0	912,6	922,7	57,6	70,4	123,9	127,2	132,0	137,5	141,6	146,9	150,3	152,3
Murcia	56,5	71,8	114,9	157,3	167,5	170,5	172,8	176,1	178,0	178,9	16,9	20,5	45,7	46,4	47,3	48,3	48,9	49,7	50,1	50,3
Navarra	36,6	47,3	77,0	82,6	86,2	88,1	90,0	93,0	95,1	96,1	10,0	11,4	28,3	28,4	28,9	29,4	29,5	29,8	29,9	29,9
País Vasco	197,5	250,3	346,9	354,1	367,6	374,0	380,5	390,2	398,4	402,3	35,2	41,8	81,7	83,2	85,3	87,8	89,5	91,8	93,4	94,2
A Ríoxa	20,1	26,4	37,5	39,7	41,4	42,1	42,7	43,9	44,8	45,2	6,2	7,2	17,7	17,7	17,8	18,1	18,2	18,2	18,2	18,3
Ceuta	3,4	4,3	5,3	5,4	5,7	5,8	5,9	6,1	6,1	6,2	0,7	0,9	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4
Melilla	2,6	3,4	4,2	4,3	4,7	4,8	4,9	5,1	5,3	5,3	1,0	1,3	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
España	2.773,0	3.536,2	5.254,9	6.009,5	6.325,7	6.454,0	6.566,9	6.742,5	6.861,7	6.918,0	617,1	742,4	1.860,0	1.871,8	1.893,6	1.918,2	1.929,0	1.944,5	1.952,9	1.957,5

	Agrario ^{(1) (2)}			Mar									
	1990	1995	2011	1990	1995	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Andalucía	326,1	344,3	323,0	18,5	21,0	21,8	21,6	21,5	21,5	21,2	21,0	20,6	20,5
Aragón	61,9	60,2	8,7	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Asturias	58,7	59,9	1,1	5,0	5,3	4,7	4,6	4,5	4,5	4,4	4,3	4,2	4,1
Baleares	30,2	29,4	4,8	2,9	3,1	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8	2,8	2,7	2,7
Canarias	37,9	38,1	19,3	9,3	10,4	10,3	10,2	10,1	9,9	9,8	9,5	9,4	9,3
Cantabria	26,3	26,9	0,8	3,6	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	3,9	3,8	3,8	3,7
Castela e León	185,5	186,7	19,4	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Castela-A Mancha	112,0	113,3	48,3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Cataluña	123,5	123,2	22,7	8,7	9,0	8,4	8,3	8,2	8,1	8,0	7,8	7,8	7,7
C. Valenciana	142,7	143,4	84,5	8,6	9,1	8,3	8,1	8,0	7,9	7,7	7,5	7,3	7,3
Extremadura	77,0	77,4	45,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Galicia	271,5	275,1	5,9	33,9	40,9	53,0	53,6	54,3	54,7	55,0	55,0	54,8	54,7
Madrid	29,0	26,3	7,3	1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	1,4	1,4
Murcia	51,7	54,5	39,7	1,8	1,9	2,0	2,0	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8
Navarra	20,5	20,5	3,7	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
País Vasco	29,0	28,1	1,3	11,7	13,1	13,2	13,0	12,9	12,8	12,6	12,3	12,1	12,0
A Ríoxa	12,7	12,6	1,5	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ceuta	—	0,0	0,0	0,6	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Melilla	—	0,0	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
España	1.596,2	1.619,9	637,1	106,3	120,5	131,3	131,1	131,1	130,8	130,0	128,6	127,2	126,4

Elaboración propia.
Medias anuais en miles.
A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España ao empregar cantidades reducidas.
(1) A partir do 01/01/2008, as persoas traballadoras por conta propia do rexime agrario intégranse no de autónomos.
(2) A partir do 01/01/2012 as persoas traballadoras por conta allea do rexime agrario intégranse no rexime xeral.
(3) A partir de xunio de 2013 as pensións do rexime especial de empregados/as do fogar intégranse no rexime xeral.
Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

12.3. Análise dos datos sobre as pensións do sistema

12.3.1. Pensións de xubilación

En Galicia (cadro 12.13) hai en 2018 474.800 pensións de xubilación, 3.300 máis que en 2017. Esta cifra representa o 8,0% das 5.929.500 existentes en España. Ademais, prodúcese un importante incremento do número destas prestacións entre 1997 e 1998, pola conversión das pensións de incapacidade permanente das persoas beneficiarias de 65 ou máis anos en pensións de xubilación. Os aumentos interanuais de 1999 a 2002, de menor contía, son consecuencia do incremento natural do número de pensións.

Na provincia de Lugo, dende 2008 (79.200) baixan o número de pensións ata chegar as 73.500 en 2018; en Ourense baixan dende as 70.100 (en 2008) ata as 68.400 (en 2018). Nestes últimos once anos aumentan en gran medida nas outras dúas provincias galegas (de 160.400 a 184.200 na Coruña e de 126.400 ás 148.800 en Pontevedra). Como se indicaba en informes anteriores, a estrutura da poboación das provincias de Lugo e Ourense, cun peso importante da poboación maior, condiciona claramente estes resultados.

A media en 2018 das pensións galegas de xubilación situouse en 910,6 euros mensuais, subindo 25,7 euros con respecto a 2017. A media estatal increméntase en 2018 en 27,2 euros, situándose en 1.090,7 euros, isto é, 180,1 euros por riba da media galega.

As provincias de Lugo e Ourense, polo importante número de pensións de xubilación do sistema especial agrario, aparecen ambas as dúas cunha diferenza con respecto a media estatal de 292,4 euros no primeiro caso e 335,5 no segundo.

Cadro 12.13

Pensións de xubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2008-2018

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	%
1990							
Nº	101,6	55,6	54,9	57,8	269,9	2.803,8	9,63
Pensión media	282,09	251,62	248,92	279,69	268,61	308,07	87,19
1997							
Nº	124,8	62,6	60,7	77,0	325,1	3.502,5	9,28
Pensión media	419,60	364,01	355,15	414,34	395,42	478,28	82,68
1998							
Nº	147,8	83,0	74,8	111,0	416,6	4.400,9	9,47
Pensión media	433,53	374,40	365,07	427,70	407,99	496,15	82,23
2008							
Nº	160,4	79,2	70,1	126,4	436,0	4.936,8	8,83
Pensión media	737,0	616,0	598,5	739,9	693,9	845,4	82,08
2009							
Nº	162,7	78,7	69,9	128,6	440,0	5.038,9	8,73
Pensión media	764,2	635,6	616,6	766,4	718,7	875,0	82,14
2010							
Nº	165,0	78,0	69,7	130,9	443,6	5.140,6	8,63
Pensión media	793,3	656,2	636,2	794,1	745,1	905,9	82,24
2011							
Nº	167,6	77,5	69,6	133,4	448,1	5.246,2	8,54
Pensión media	820,7	677,7	655,7	824,7	771,9	936,4	82,43
2012							
Nº	169,9	76,7	69,3	135,4	451,3	5.330,2	8,47
Pensión media	829,3	684,6	660,7	834,3	780,3	946,4	82,45
2013							
Nº	172,8	76,3	69,1	138,0	456,1	5.451,5	8,37
Pensión media	860,3	709,4	682,8	866,1	809,9	979,5	82,68
2014							
Nº	175,7	75,8	69,3	140,9	461,6	5.559,0	8,30
Pensión media	871,4	717,2	689,4	877,7	820,4	991,0	82,78
2015							
Nº	178,0	75,2	69,0	143,2	465,5	5.641,9	8,25
Pensión media	911,7	748,3	714,5	916,3	857,8	1.033,2	83,02
2016							
Nº	180,2	74,5	68,8	145,1	468,6	5.732,0	8,18
Pensión media	920,6	755,3	720,0	924,9	866,2	1.042,7	83,07
2017							
Nº	182,2	73,9	68,5	146,9	471,5	5.826,1	8,09
Pensión media	939,7	773,4	733,6	943,6	884,9	1.063,5	83,20
2018							
Nº	184,2	73,5	68,4	148,8	474,8	5.929,5	8,01
Pensión media	965,6	798,3	755,2	969,2	910,6	1.090,7	83,48

Media mensual, en euros, a decembro de cada ano.

Porcentaxe: %Galicia/ España.

A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

12.3.2. Pensións de invalidez permanente

As pensións de incapacidade experimentan pequenas subas no seu número ata 1997 (cadro 12.14). En 1998 sofren unha importante diminución, xa que dende novembro de 1997 as persoas beneficiarias das pensións de incapacidade permanente de 65 anos ou máis considéranse como xubilados. En 2018 o número das pensións de invalidez aumenta en 200 en Galicia, subindo no total estatal en 4.700. As 70.000 pensións de incapacidade permanente en Galicia pasan a representar un 7,4% sobre as da mesma natureza en España. O importe da pensión media en Galicia é do 89,7% da media estatal.

Cadro 12.14

Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2008-2018

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	%
1990							
Nº	36,3	32,8	23,2	54,7	147,0	1.567,9	9,38
Pensión Media	251,10	226,82	229,24	240,22	238,21	284,33	83,78
1997							
Nº	39,6	31,2	22,1	53,6	146,5	1.626,6	9,01
Pensión Media	432,98	337,76	353,46	378,47	385,22	471,29	81,74
1998							
Nº	19,5	10,9	7,7	21,1	59,2	804,5	7,36
Pensión Media	456,19	355,08	372,07	396,08	407,74	492,94	82,72
2008							
Nº	26,4	9,3	9,2	22,7	67,5	906,8	7,44
Pensión Media	726,33	675,68	674,50	712,32	707,67	826,39	85,63
2009							
Nº	26,8	9,2	9,3	23,0	68,3	920,9	7,42
Pensión Media	745,75	710,45	701,48	731,78	730,23	845,66	86,35
2010							
Nº	27,2	9,3	9,5	23,2	69,1	933,7	7,40
Pensión Media	762,89	736,89	719,78	753,85	750,46	864,96	86,76
2011							
Nº	27,2	9,5	9,5	23,6	69,8	938,5	7,44
Pensión Media	780,35	760,77	743,47	772,79	770,08	883,05	87,21
2012							
Nº	27,1	9,7	9,6	23,6	69,9	943,3	7,41
Pensión Media	784,52	767,29	750,29	778,58	775,46	887,29	87,40
2013							
Nº	26,9	9,8	9,6	23,3	69,5	935,2	7,44
Pensión Media	805,53	790,66	776,75	801,48	798,12	907,64	87,93
2014							
Nº	26,4	10,1	9,7	22,8	68,9	929,5	7,42
Pensión Media	810,12	797,71	783,48	808,11	803,97	912,89	88,07
2015							
Nº	25,9	10,2	9,9	22,6	68,5	931,7	7,36
Pensión Media	829,21	813,63	806,45	823,31	821,64	927,53	88,58
2016							
Nº	25,9	10,3	10,1	22,7	69,0	938,3	7,36
Pensión Media	832,75	817,15	812,54	826,52	825,41	929,69	88,78
2017							
Nº	26,0	10,5	10,4	22,8	69,8	947,1	7,37
Pensión Media	842,39	824,29	829,30	835,21	835,36	936,00	89,25
2018							
Nº	26,0	10,7	10,5	22,8	70,0	951,8	7,36
Pensión Media	855,77	833,73	851,10	847,71	849,08	946,19	89,74

Media mensual, en euros, a decembro de cada ano.

Porcentaxe: Galicia/ España.

A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

O cadro 12.15 proporciona información sobre a distribución do número de pensións de invalidez, segundo os grados de incapacidade. De acordo con estes datos, o volume maior de pensionistas de invalidez en Galicia son os incapacitados permanente totais: 48.470, que representan o 69,2% das pensións de incapacidade permanente en Galicia, e o 8,6% das pensións por incapacidade a nivel estatal, unha cifra case tres puntos superior a que correspondería á proporción da poboación.

Cadro 12.15

**Pensións de incapacidade permanente en vigor segundo grao de incapacidade.
Por provincias. Galicia/España. 2008-2018**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	%
Gran invalidez							
2008	998	339	279	743	2.359	31.650	7,45
2009	990	344	270	721	2.325	32.178	7,23
2010	978	351	264	724	2.317	32.700	7,09
2011	993	360	262	715	2.330	32.973	7,07
2012	984	362	270	721	2.337	33.050	7,07
2013	983	361	285	712	2.341	32.625	7,18
2014	965	366	284	679	2.294	32.405	7,08
2015	935	356	292	676	2.259	32.553	6,94
2016	939	351	296	669	2.255	32.841	6,87
2017	934	340	300	681	2.255	33.389	6,75
2018	923	340	300	698	2.260	33.658	6,72
Incap. perm. Absoluta^(*)							
2008	8.198	3.339	3.113	7.652	22.302	381.941	5,84
2009	8.130	3.331	3.115	7.619	22.195	384.492	5,77
2010	8.012	3.369	3.099	7.619	22.099	386.271	5,72
2011	7.853	3.476	3.063	7.523	21.915	384.932	5,69
2012	7.723	3.517	3.051	7.319	21.610	383.297	5,64
2013	7.529	3.511	3.028	7.065	21.133	376.306	5,62
2014	7.255	3.515	3.030	6.828	20.628	370.386	5,57
2015	6.971	3.479	3.065	6.662	20.177	367.210	5,49
2016	6.765	3.393	3.127	6.519	19.805	364.227	5,44
2017	6.635	3.287	3.210	6.492	19.624	360.766	5,44
2018	6.499	3.172	3.251	6.361	19.283	355.597	5,42
Incap. perm. total							
2008	17.132	5.583	5.774	14.266	42.755	492.088	8,69
2009	17.671	5.540	5.953	14.580	43.744	503.276	8,69
2010	18.150	5.549	6.134	14.839	44.672	514.054	8,69
2011	18.352	5.660	6.164	15.339	45.515	520.079	8,75
2012	18.419	5.788	6.232	15.562	46.001	526.949	8,73
2013	18.377	5.950	6.254	15.509	46.090	526.289	8,76
2014	18.151	6.207	6.364	15.293	46.015	526.693	8,74
2015	17.981	6.388	6.496	15.245	46.110	531.905	8,67
2016	18.205	6.600	6.674	15.481	46.960	541.262	8,68
2017	18.426	6.842	6.936	15.675	47.880	552.971	8,66
2018	18.582	7.162	6.996	15.730	48.470	562.582	8,62

Elaboración propia.

Medias anuais. Porcentaxe: % Galicia/ España.

(*) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación.

As pensións de incapacidade permanente parcial suprimíronse no ano 1966, pasando a percibir os novos beneficiarios unha cantidade a tanto alzado.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

12.3.3. Pensións de viuvez

Integrada dentro do que tradicionalmente se considera como seguro por falecemento ou prestacións por morte e supervivencia, a pensión de viuvez ten como finalidade reducir a perda económica que supón a desaparición dun dos cónxuxes ou parella de feito. En 2018 redúcese o número de pensións de viuvez en Galicia (cadro 12.16), con 3.300 pensionistas menos que o ano anterior. As 184.000 pensións de viuvez en Galicia representan un 7,8% do total español, destacando con respecto ao total da poboación, as cifras de Lugo (28.800) e Ourense (25.700).

Como se sinalou en anteriores informes, a media da contía económica das pensións de viuvez nas provincias galegas é inferior á do conxunto de España, nun proceso no que a

diferenza a favor da media estatal vai acrecentándose ano a ano. En 2018 a pensión media en Galicia foi de 563,3 euros, mentres que na media estatal foi de 644,4 euros. Como no resto das pensións, as diferenzas das medias de Lugo (484,1 euros) e Ourense (493,9 euros), con respecto ao total español, son aínda maiores.

Cadro 12.16

Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2008-2018

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	%
1990							
Nº	44,8	21,6	18,4	34,6	119,5	1.541,0	7,75
Pensión media	175,80	137,43	138,96	171,94	162,07	188,76	85,86
1997							
Nº	57,1	26,3	23,0	44,0	150,4	1.897,5	7,93
Pensión media	271,07	206,26	214,72	266,10	250,20	297,63	84,06
1998							
Nº	58,4	26,8	23,6	45,0	153,8	1.936,7	7,94
Pensión media	278,54	215,35	221,12	273,88	257,36	307,09	83,80
2008							
Nº	69,8	29,9	26,2	53,9	179,8	2.249,9	7,99
Pensión media	496,2	391,9	402,7	484,8	461,9	550,8	83,86
2009							
Nº	70,5	29,9	26,3	54,5	181,2	2.270,3	7,98
Pensión media	512,7	405,2	417,1	500,3	477,4	568,8	83,93
2010							
Nº	71,1	30,0	26,4	55,1	182,6	2.290,1	7,97
Pensión media	526,3	416,9	430,0	513,6	490,6	583,6	84,07
2011							
Nº	71,7	30,1	26,4	55,7	183,8	2.309,3	7,96
Pensión media	540,1	428,8	441,8	526,3	503,7	598,6	84,16
2012							
Nº	72,3	29,9	26,4	56,3	184,9	2.322,9	7,96
Pensión media	542,7	431,6	444,7	528,9	506,5	601,6	84,20
2013							
Nº	72,7	30,0	26,4	56,8	185,8	2.336,2	7,95
Pensión media	557,4	444,6	458,5	543,5	520,9	617,6	84,34
2014							
Nº	73,1	29,9	26,4	57,2	186,6	2.348,4	7,94
Pensión media	561,0	448,3	461,9	547,0	524,6	621,5	84,41
2015							
Nº	73,5	29,7	26,3	57,4	186,8	2.353,3	7,94
Pensión media	574,0	460,2	472,0	559,1	537,1	634,6	84,64
2016							
Nº	73,8	29,5	26,1	57,6	187,1	2.358,7	7,93
Pensión media	576,9	463,1	474,6	562,2	540,2	637,9	84,68
2017							
Nº	74,1	29,2	25,9	58,0	187,3	2.360,4	7,93
Pensión media	584,4	471,0	481,8	570,3	548,1	646,4	84,80
2018							
Nº	74,3	28,8	25,7	58,2	184,0	2.359,9	7,80
Pensión media	599,9	484,1	493,9	586,4	563,3	644,4	87,40

Media mensual, en euros, a decembro de cada ano.

Porcentaxe: %Galicia/ España.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

12.3.4. Pensións de orfandade

A pensión de orfandade ten como finalidade a obtención dunha axuda económica por cada fillo ou filla que sexa menor de certa idade ou estea en situación de incapacidade para traballar, sempre que teña cuberto o período mínimo de cotización esixido para ter dereito á pensión de viuvez.

Durante 2018 produciuse en Galicia (cadro 12.17) un descenso en 228 pensións de orfandade con respecto ao ano anterior, diminución que ten lugar en todas as provincias. As 23.747 persoas beneficiarias acollidas ao sistema da Seguridade Social en Galicia representan o 6,99% do total estatal, das cales o 40,4% son da Coruña, o 34,7% de Pontevedra, o 13,2% de Lugo e o 11,7% de Ourense.

O importe medio da contía da pensión por orfandade experimenta no ano 2018 un incremento en Galicia de 8,3 euros e no conxunto do Estado de 7,9 euros.

Cadro 12.17

Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2008-2018

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	%
1990							
Nº	5.448	1.564	1.561	4.707	13.280	163.653	8,11
Pensión media	154,31	138,21	137,60	155,83	150,99	157,84	95,66
1997							
Nº	6.986	2.163	1.942	5.829	16.920	212.146	7,98
Pensión media	177,23	164,13	171,66	173,75	173,72	181,37	95,78
1998							
Nº	7.559	2.363	2.127	6.369	18.418	231.733	7,95
Pensión media	181,52	167,37	174,46	176,58	177,18	186,05	95,23
2008							
Nº	8.177	2.631	2.396	6.729	19.933	261.012	7,64
Pensión media	342,58	323,84	328,46	323,35	331,92	337,77	98,27
2009							
Nº	8.165	2.621	2.457	6.802	20.045	266.436	7,52
Pensión media	355,71	335,67	339,52	336,94	344,74	348,69	98,87
2010							
Nº	8.133	2.641	2.490	6.821	20.085	270.488	7,43
Pensión media	366,06	342,03	348,42	345,84	353,85	357,60	98,95
2011							
Nº	8.186	2.690	2.487	6.870	20.233	275.077	7,36
Pensión media	375,60	352,07	357,56	356,47	363,76	367,62	98,95
2012							
Nº	8.633	2.831	2.620	7.275	21.359	294.827	7,24
Pensión media	372,23	352,29	354,29	352,19	360,56	365,30	98,70
2013							
Nº	9.105	2.980	2.739	7.716	22.540	315.546	7,14
Pensión media	377,19	360,43	358,93	357,37	365,97	370,57	98,76
2014							
Nº	9.626	3.100	2.817	8.148	23.691	335.637	7,06
Pensión media	373,72	357,67	357,87	354,07	362,97	368,01	98,63
2015							
Nº	9.751	3.094	2.837	8.284	23.966	338.208	7,09
Pensión media	377,49	362,18	364,96	357,75	367,21	373,15	98,41
2016							
Nº	9.793	3.132	2.849	8.300	24.074	340.519	7,07
Pensión media	738,22	363,98	365,57	359,71	368,49	374,61	98,37
2017							
Nº	9.707	3.141	2.836	8.292	23.975	340.427	7,04
Pensión media	382,78	368,26	368,46	363,99	372,68	379,43	98,22
2018							
Nº	9.583	3.138	2.787	8.240	23.747	339.589	6,99
Pensión media	391,67	375,98	376,75	371,93	381,00	387,39	98,35

Porcentaxe: % Galicia/ España.
Fonte: INSS.

12.3.5. Pensións en favor de familiares

O aseguramento derivado do pasamento pode chegar ademais de ao cónxuxe e aos fillos a outros parentes consanguíneos da persoa causante que reúnan certos requisitos, entre outros, a convivencia con ela dous anos antes do falecemento, non ter dereito a outra pensión e carecer de medios de subsistencia e de familiares obrigados a dar alimentos.

En 2018, en Galicia (cadro 12.18), increméntanse en 201 o número de pensións en favor de familiares en relación co ano anterior, ata acadar 6.406 pensionistas, que representan o 15,4% do total do conxunto do Estado.

O dato máis salientable da análise provincial é o elevado número de pensionistas da provincia da Coruña (36,7%) e Pontevedra (30,5%). Ademais, increméntase en 2018 o número de pensións nas catro provincias galegas.

No que se refire á contía media de pensión cabe destacar, polo que atinxe ao global galego en 2018 (489,15 euros), que é netamente inferior á media estatal (548,62 euros), sendo a diferenza máis importante nas provincias de Lugo e Ourense.

Cadro 12.18

Pensións a favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2008-2018

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	%
1990							
Nº	977	193	462	1.110	2.742	26.484	10,35
Pensión media	188,74	189,47	171,65	175,81	180,68	190,59	94,80
1997							
Nº	1.658	502	869	1.706	4.735	45.988	10,30
Pensión media	222,21	198,29	218,83	217,33	217,30	217,62	99,85
1998							
Nº	1.659	502	898	1.646	4.705	45.460	10,35
Pensión media	230,87	205,90	221,74	224,36	224,18	225,49	99,42
2008							
Nº	1.967	702	1.102	1.596	5.367	37.674	14,25
Pensión media	419,69	378,39	403,32	414,58	409,41	443,94	92,22
2009							
Nº	2.010	726	1.104	1.659	5.499	37.810	14,54
Pensión media	418,14	426,54	393,11	414,05	421,65	455,93	92,48
2010							
Nº	2.027	732	1.124	1.680	5.563	37.628	14,78
Pensión media	440,96	406,98	424,47	436,93	431,94	470,57	91,79
2011							
Nº	2.098	762	1.144	1.684	5.688	38.121	14,92
Pensión media	454,63	416,66	436,95	455,10	446,13	482,70	92,42
2012							
Nº	2.095	698	1.159	1.726	5.678	37.967	14,96
Pensión media	462,03	417,81	437,46	462,52	451,73	488,24	92,52
2013							
Nº	2.100	751	1.144	1.730	5.725	38.030	15,05
Pensión media	476,38	433,95	445,21	477,31	464,87	505,60	91,94
2014							
Nº	2.125	759	1.165	1.783	5.832	38.667	15,08
Pensión media	477,28	441,03	449,86	478,58	467,48	510,91	91,50
2015							
Nº	2.205	776	1.199	1.824	6.004	39.273	15,29
Pensión media	482,07	451,60	449,23	491,01	474,29	522,52	90,77
2016							
Nº	2.233	793	1.201	1.841	6.068	39.694	15,29
Pensión media	484,53	450,07	451,73	492,26	475,88	525,63	90,54
2017							
Nº	2.293	830	1.198	1.884	6.205	40.727	15,24
Pensión media	488,66	453,83	458,18	498,82	481,20	535,27	89,90
2018							
Nº	2.350	882	1.222	1.952	6.406	41.690	15,37
Pensión media	497,64	460,32	465,20	506,95	489,15	548,62	89,16

Porcentaxe: %Galicia/ España.

Fonte: INSS.

12.4. Outras prestacións

12.4.1. Prestacións de incapacidade temporal

En 2018 (cadro 12.19) existían 45.272 persoas en Galicia en situación de incapacidade temporal, 2.386 máis que en 2017, das que o número maior correspondían a provincia da Coruña (19.274) e o inferior á de Ourense (4.436). Ademais, destaca o elevado número de procesos por continxencias comúns das persoas traballadoras por conta propia representando nese ano o 9,0% do total español.

Cadro 12.19

Procesos de incapacidad temporal en vigor. Galicia/España. 2013-2018

	Continxeencias Comúns												Continxeencia profesionais						Total 2013	Total 2014	Total 2015	Total 2016	Total 2017	Total 2018
	conta allea						conta propia						conta propia e allea											
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018						
A Coruña	8.280	9.233	10.816	12.301	12.992	13.845	3.272	3.223	3.479	3.568	3.548	3.448	1.343	1.439	1.637	1.835	1.821	1.981	12.895	13.895	15.932	17.704	18.361	19.274
Lugo	2.082	2.284	2.728	3.091	3.264	3.574	1.405	1.292	1.550	1.617	1.581	1.463	409	411	501	566	619	602	3.896	3.987	4.779	5.274	5.464	5.639
Ourense	1.743	2.032	2.187	2.681	2.772	3.025	892	846	869	971	926	933	296	314	369	410	465	478	2.931	3.192	3.425	4.062	4.163	4.436
Pontevedra	7.124	7.423	8.941	10.180	10.654	11.659	2.544	2.414	2.793	2.737	2.673	2.561	1.012	1.124	1.262	1.513	1.571	1.703	10.680	10.961	12.996	14.430	14.898	15.923
Galicia	19.229	20.972	24.672	28.253	29.682	32.103	8.113	7.775	8.691	8.893	8.728	8.405	3.060	3.288	3.769	4.324	4.476	4.764	30.402	32.035	37.132	41.470	42.886	45.272
España	301.553	335.440	393.918	466.293	491.360	530.706	80.239	80.364	85.873	91.104	94.779	92.875	40.975	45.107	52.584	59.876	59.891	64.033	422.767	460.911	532.375	617.273	646.030	687.614

Fonte: Informe económico-financiero dos orzamentos da Seguridade Social.

A prevalencia da incapacidade temporal fai referencia ao número de procesos rexistrados en vigor en relación coa poboación protexida, e calcúlase dividindo o número de procesos ao final do período entre a poboación protexida nesa data e o resultado multiplícase por mil.

Como pode apreciarse no cadro 12.20, Galicia supera moi amplamente as ratios do total estatal, sobre todo na prevalencia das continxencias comúns das persoas traballadoras por conta propia. Supera 5,71 puntos en 2018 o dato do total estatal; de feito as catro provincias superan moi amplamente as cifras estatais, sobre todo Pontevedra, no que atinxe a prevalencia das continxencias comúns e a provincia de Lugo nas continxencias profesionais (82,81) fronte a media galega (39,54).

Cadro 12.20

Prevalencia de IT por tipo de continxencia.
Galicia/ España. Datos a 30-09-2018

	Continxencias comúns		Continxencias profesionais
	Prevalencia por mil persoas traballadoras		Prevalencia por mil persoas traballadoras
	conta allea	conta propia ⁽¹⁾	conta propia e allea
A Coruña	38,39	40,09	5,46
Lugo	38,69	82,81	5,94
Ourense	36,47	37,34	5,65
Pontevedra	38,93	37,99	5,82
Galicia	38,43	39,54	5,66
España	32,72	28,77	4,04

Elaboración propia.

(1) Autónomos e fogar.

Fonte: Informe económico- financeiro dos orzamentos da Seguridade Social 2019.

12.4.2. Prestacións de maternidade

Dentro das prestacións de maternidade considéranse a maternidade, a adopción e o acollemento preadoptivo ou permanente, durante os períodos de descanso, consecuencia desas situacións. A prestación é un subsidio en función da base reguladora que, no caso da maternidade, é de 16 semanas de duración, ampliábles por parto múltiple en dúas semanas máis por cada fillo ou filla. Nos supostos de adopción e acollemento de menores de ata seis anos, a suspensión terá unha duración de 16

semanas, ampliables no suposto de adopción ou acollemento múltiple en dúas semanas por filla ou fillo. O período de descanso poderá ser utilizado pola nai ou, a opción desta, tamén polo outro proxenitor no caso de que ambos os dous traballen, sen prexuízo das seis semanas inmediatas ao parto de descanso obrigatorio para a nai.

De acordo co cadro 12.21, hai 12.502 persoas perceptoras do subsidio de maternidade en Galicia a 31 de decembro de 2018, 1.657 menos que en 2017, percibido polas nais nun 97,7%. Por provincias, A Coruña ten o número máis grande de persoas beneficiarias (5.513) e Ourense o máis reducido (1.068). O importe anual en concepto de prestación por maternidade en Galicia (cadro 12.21) representa en 2018 os 67,7 millóns, 4,3 millóns de euros menos que o ano anterior.

Cadro 12.21

Prestacións de maternidade. 2012-2018

	Número de prestaciones														Importe das prestaciones													
	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	total	% percibidas pai ^(*)	total	% percibidas pai	total	% percibidas pai	total	% percibidas pai	total	% percibidas pai	total	% percibidas pai	total	% percibidas pai	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros
A Coruña	6.561	2,1	6.467	2,5	6.153	2,4	6.237	2,5	6.394	2,6	5.973	1,8	5.513	2,6	36.152,26	33.913,36	32.522,71	33.342,89	33.763,14	32.951,68	30.766,75							
Lugo	1.564	2,2	1.562	2,0	1.499	1,9	1.596	2,3	1.521	2,4	1.508	2,1	1.496	1,3	7.868,65	7.611,46	7.414,09	7.810,46	7.404,52	7.418,59	7.680,35							
Ourense	1.360	3,4	1.363	2,8	1.328	2,2	1.284	1,9	1.343	3,1	1.238	2,3	1.068	2,5	6.753,86	6.544,12	6.409,91	6.272,03	6.429,60	6.047,24	5.469,80							
Pontevedra	5.708	2,0	5.491	1,8	5.299	1,8	5.325	2,1	5.274	2,2	5.166	1,8	4.712	2,1	29.154,21	26.479,48	26.146,22	26.412,37	26.112,65	25.685,30	23.873,60							
Galicia	15.193	2,2	14.883	2,2	14.279	2,1	14.442	2,3	14.522	2,5	14.159	3,4	12.502	2,3	79.928,98	74.548,42	72.492,93	73.837,75	73.709,91	72.102,82	67.790,49							
España	268.732	1,7	288.842	1,7	281.151	1,7	278.389	1,9	278.509	2,0	272.821	1,7	247.975	1,9	1.741.478,97	1.609.516,41	1.585.345,76	1.579.656,08	1.560.661,00	1.519.134,23	1.475.867,89							

(*) Só pode dispoñer as de adopción ou acollemento.
Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

12.4.3. Prestacións de paternidade

A prestación de paternidade, regulada na Lei orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, constitúe un dereito individual, exclusivo e intransferible do pai. Consiste na suspensión do contrato polos mesmos motivos que a situación de maternidade, cun dereito ao 100% da base reguladora e, dende o 1 de xaneiro de 2017, cunha duración de catro semanas.

Como pode comprobarse no cadro 12.22, o número de prestacións no ano 2018 redúcese lixeiramente co respecto a 2017 (en 727). As 12.245 persoas perceptoras en Galicia da prestación de paternidade en 2018 representan o 4,8% do total do Estado. A dotación en 2017 ascende a 19,8 millóns de euros, o que supón o 4,4% da contía a nivel estatal.

Cadro 12.22

Prestacións de paternidade. Galicia/España. 2011-2018

	Número de prestacións								Importe das prestacións (miles de euros)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	5.624	5.215	5.016	4.831	5.019	5.315	5.653	5.304	4.440,47	4.177,84	3.919,65	3.984,46	4.011,61	4.223,06	8.086,85	8.917,63
Lugo	1.143	1.099	1.135	1.139	1.231	1.195	1.488	1.576	800,28	819,01	796,84	820,06	910,19	833,48	1.771,06	2.150,83
Ourense	1.121	1.038	1.067	1.018	1.049	1.121	1.148	1.079	800,49	767,13	761,17	760,79	750,97	802,28	1.412,59	1.668,59
Pontevedra	4.773	4.304	4.142	4.168	4.120	4.188	4.683	4.286	3.660,24	3.328,36	3.222,87	3.243,99	3.181,89	3.265,88	6.610,56	7.102,61
Galicia	12.661	11.656	11.360	11.156	11.419	11.819	12.972	12.245	9.701,48	9.092,34	8.700,53	8.809,30	8.854,66	9.124,69	17.881,06	19.839,66
España	269.715	245.867	237.988	235.678	238.806	244.468	264.632	255.531	225.273,97	208.725,48	198.974,13	201.229,15	201.786,30	206.268,08	399.845,94	448.706,70

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

12.4.4. Prestacións familiares por filla/fillo a cargo

A prestación familiar por filla/fillo experimentou en 1991 unha importante transformación, pasando a ter un carácter universal. Co RDL 1/2000, do 14 de xaneiro, actualizouse a

contía das prestacións por fillas/filos menores de 18 anos non discapacitados, e por fillas/filos menores discapacitados nun grao igual ou superior ao 33%. Ademais, establécense dúas novas prestacións de pago único: nacemento do terceiro ou posterior fillo/a e a de parto múltiple.

No cadro 12.23 recóllese a media anual do número de persoas beneficiarias e causantes da prestación en 1993 e de 2004 a 2017. En 2017, hai en Galicia 50.253 familias con dereito a prestación, recollendo un lixeiro aumento (244) respecto a 2016. Da análise provincial, infírese que é na provincia de Pontevedra onde existe maior número de familias beneficiarias, 19.884.

Cadro 12.23

Beneficiarios/as de prestacións por filla/o a cargo. Galicia/España. 1993/ 2004-2017

	Total														
	1993	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
A Coruña	31.539	17.116	16.605	15.769	15.287	15.362	15.326	15.646	15.629	15.816	16.582	17.618	18.241	18.847	18.950
Lugo	14.588	6.323	6.087	5.657	5.357	5.388	5.417	5.481	5.376	5.301	5.567	5.762	5.909	6.159	6.191
Ourense	12.597	5.692	5.335	4.972	4.731	4.735	4.735	4.757	4.716	4.701	4.850	4.996	5.058	5.182	5.228
Pontevedra	32.697	16.759	16.688	15.412	14.663	14.743	14.996	15.618	15.747	15.981	17.167	18.437	18.970	19.821	19.884
Galicia	91.421	45.890	44.714	41.810	40.038	40.228	40.474	41.502	41.468	41.799	44.166	46.813	48.178	50.009	50.253
España	1.011.512	694.075	682.904	656.682	630.025	663.777	716.265	791.980	825.888	850.744	913.115	976.083	1.008.706	1.049.684	1.055.475

Elaboración propia.

Medias anuais.

Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

12.4.5. Prestacións por desemprego

A prestación por desemprego ten por obxecto garantir a continxencia na que se atopan as persoas que, podendo e querendo traballar, perden o seu emprego, ou ven reducida a súa xornada habitual. O desemprego pode ser total ou parcial. O primeiro caso é cando a persoa cesa na actividade que viña desenvolvendo, polo que xa non ten dereito ao seu salario. O segundo aparece cando ve reducida temporalmente a súa xornada ordinaria de traballo, polo menos nunha terceira parte, coa redución proporcional do seu salario.

A protección por desemprego estrutúrase nun nivel contributivo e outro asistencial. O primeiro proporciona unha prestación substitutiva das rendas salariais deixadas de percibir; a súa duración está en función dos períodos de ocupación cotizados nos 6 anos anteriores. O segundo, é complementario do contributivo e permite garantir unha protección ás persoas en desemprego baixo certos requisitos: ter esgotado a prestación contributiva por desemprego e ter responsabilidades familiares, ou ben, ser maior de 45 anos, traballador emigrante retornado, liberado de prisión etc.

Xunto coas prestacións contributiva e asistencial, a partir de 2001 estableceuse, seguindo as directrices sobre o emprego da UE, a renda activa de inserción, que combina medidas activas con pasivas. Este programa persigue mellorar a capacidade de inserción profesional das persoas desempregadas de longa duración; para iso, asínase un compromiso de actividade coa persoa perceptora, incorporándoa a programas de emprego e/ou formación e co apoio complementario dunha renda como axuda

económica. A renda, cunha duración máxima de once meses, será igual ao 80% do IPREM mensual.

No cadro 12.24 preséntanse os datos do número de persoas beneficiarias da prestación por desemprego. A serie recolle un comportamento contra cíclico, aumentando o número de persoas beneficiarias en situacións de crise e reducíndose cando mellora a economía. O número máximo acádase en 2012 (158.640). Nos últimos anos, recóllese unha tendencia decrecente, ata chegar a 89.083 perceptores en 2018. A diminución prodúcese nas catro provincias galegas, cunha intensidade semellante en proporción a poboación.

Cadro 12.24

Persoas beneficiarias da prestación por desemprego. Galicia/ España. 1993/2004-2018																
	1993	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	44.000	30.900	32.600	33.300	33.200	38.500	51.700	58.200	57.400	62.169	60.972	52.552	44.437	38.992	38.233	34.104
Lugo	12.900	8.300	8.000	8.100	8.100	9.300	12.500	14.800	14.600	16.601	16.637	14.235	11.907	10.721	10.796	9.477
Ourense	16.000	9.600	10.100	9.900	9.900	11.300	14.800	16.800	16.200	17.421	16.741	14.517	12.835	11.502	11.171	10.194
Pontevedra	39.700	26.300	27.900	27.900	28.100	35.200	51.300	59.900	58.700	62.449	61.124	53.479	45.389	40.126	39.624	35.308
Galicia	112.600	75.100	78.600	79.200	79.300	94.300	130.300	149.700	146.900	158.640	155.474	134.783	114.568	101.340	99.824	89.083
España	1.993.000	1.065.100	1.103.900	1.145.600	1.421.000	1.815.000	2.681.000	3.042.700	2.846.000	2.942.061	2.865.153	2.542.977	2.224.172	2.010.245	1.949.762	1.835.488

Datos en medias anuais. De 1993 a 2011 redondeados en centos.
Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

As 89.083 persoas beneficiarias das prestacións de desemprego en decembro de 2018 (cadro 12.25) supoñen o 4,9% do total español. O 52,5% perciben unha prestación asistencial (subsídio ou renda activa de inserción); as persoas beneficiarias da prestación contributiva acadan o 47,4% e o resto benefíciense do programa de activación para o emprego. Pola súa banda, as 1.835.488 persoas beneficiarias en España en decembro de 2018 distribúense nunha proporción do 43,9% que perciben a prestación contributiva e o 45,8% a asistencial. O resto benefíciense do programa de activación para o emprego

Cadro 12.25

Prestación por desempleo. Beneficiarios/as por tipo de prestación. Galicia/ España Decembro 2013-2018																								
	prestación contributiva												PERSONAS BENEFICIARIAS											
	Subsidio						Renda activa de inserción (RESGA)						Total		Total		Total		Total		Total			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A Coruña	29.948	23.960	19.968	18.617	17.001	16.904	23.152	21.589	18.931	16.402	14.799	14.097	4.724	4.964	4.591	4.088	3.543	3.087	57.854	50.513	43.763	39.350	36.148	34.104
Lugo	8.343	6.222	5.141	4.823	4.481	4.556	6.453	5.983	5.430	4.751	4.228	4.156	1.222	1.337	1.192	1.128	956	761	16.018	13.542	11.857	10.758	9.903	9.477
Ourense	7.011	5.684	4.862	4.384	3.915	4.362	7.528	6.897	6.294	5.540	4.898	4.991	1.366	1.442	1.326	1.192	1.049	837	15.905	14.033	12.576	11.199	10.117	10.194
Pontevedra	28.463	21.261	17.495	16.662	15.407	16.478	26.237	24.379	21.897	18.961	16.299	15.935	5.180	5.271	4.639	4.602	3.958	2.861	59.910	50.910	44.428	40.496	38.594	35.308
Galicia	73.795	57.137	47.466	44.506	40.804	42.300	63.400	58.847	52.552	45.574	40.214	39.179	12.492	13.014	11.748	11.010	9.406	7.576	149.687	126.998	112.634	101.803	92.762	89.083
España	1.221.534	976.785	819.013	780.074	708.928	606.949	1.140.367	1.049.903	1.056.533	966.690	886.982	690.330	250.333	265.098	233.868	217.044	182.819	151.171	2.742.908 (1)	2.417.742 (1)	2.134.099 (1)	1.984.376	1.894.209	1.835.488

(1) Inclúen renda agraria e subsidio eventual agrario.
Nº de beneficiarios/as a decembro.
Fonte: Servicio Público de Empleo Estatal. Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

12.5. Pensións de carácter non contributivo e asistencial

As pensións non contributivas son prestacións periódicas vitalicias en función da idade ou o grao de incapacidade, e a favor daquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para acadar prestacións de nivel contributivo, pola realización de actividades profesionais.

Como foi indicado noutros informes, a Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, tratou de integrar as diferentes pensións non contributivas nun único nivel, a favor daquelas e daqueles cidadáns que se atopen en situación de necesidade protexible e carezan de recursos económicos suficientes para a súa subsistencia. Non obstante, estas pensións non contributivas substitúen, aínda con maior contía, ás de vellez e enfermidade do Fondo de

Asistencia Social (FAS), e aos subsidios de garantía de ingresos mínimos e o de axuda de terceiras persoas da Lei de integración social do discapacitado (LISMI).

Complementariamente, a Xunta de Galicia, mediante a Lei 9/1991, do 2 de outubro, de medidas básicas para a reinserción social, estableceu unha prestación, a renda de integración social (RISGA). O obxecto desta prestación é garantir un mínimo de subsistencia persoal a persoas entre 25 (nalgúns casos dende os 18) e os 65 anos. Este programa articúlase a través dun proxecto individualizado, a través dun conxunto de accións que posibiliten unha integración persoal, familiar, social e laboral.

As 284 persoas beneficiarias da LISMI en Galicia a decembro de 2017, representan o 1,9% dos 15.097 pensionistas españois. Na provincia da Coruña houbo 107; 135 en Pontevedra; 11 en Lugo e 31 en Ourense.

Cadro 12.26

Beneficiarios/as das prestacións da LISMI⁽¹⁾. Por provincias. Galicia/España. 1991/2008-2017

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Subsidio de garantía ingresos mínimos	1991	7.309	1.956	2.645	8.215	20.125	251.092
	2008	439	66	132	518	1.155	28.728
	2009	383	57	116	450	1.006	24.927
	2010	332	46	96	382	856	21.424
	2011	264	29	74	299	666	17.007
	2012	249	26	68	274	617	15.603
	2013	209	23	60	240	532	13.364
	2014	169	17	51	196	433	11.143
	2015	151	15	40	172	378	9.220
	2016	134	13	37	157	341	8.470
	2017	107	11	31	135	284	7.286
Subsidio axuda de terceira persoa	1991	3.337	798	888	3.074	8.097	91.560
	2008	90	17	10	84	201	3.391
	2009	76	15	9	68	168	2.879
	2010	63	13	7	54	137	2.446
	2011	52	8	5	41	106	1.827
	2012	51	7	4	36	98	1.657
	2013	42	6	3	27	78	1.379
	2014	36	4	2	20	62	1.144
	2015	31	4	2	19	56	947
	2016	29	4	2	17	51	871
	2017	24	2	2	15	43	744
Subsidio de mobilidade e compensación por pagos de transporte	1991	1.818	104	117	852	2.891	38.769
	2008	132	25	3	61	221	2.845
	2009	119	26	2	26	173	2.460
	2010	108	24	2	12	146	2.189
	2011	96	19	2	10	127	1.766
	2012	88	19	2	8	117	1.667
	2013	79	18	2	6	105	1.554
	2014	67	13	1	6	87	1.456
	2015	53	12	1	6	72	1.336
	2016	48	13	1	5	67	1.265
	2017	39	11	2	4	56	1.135
Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica	1991	3.664	395	782	3.525	8.366	56.140
	2008	189	35	229	426	879	13.893
	2009	165	40	234	416	855	13.274
	2010	147	45	240	253	685	12.259
	2011	130	48	245	238	661	11.216
	2012	125	47	241	239	652	10.874
	2013	117	43	110	165	435	9.718
	2014	96	37	74	61	268	8.269
	2015	90	29	40	58	217	7.812
	2016	76	28	28	53	185	7.661
	2017	4	27	21	32	84	7.095
Total	1991	11.410	2.463	3.556	11.482	28.911	329.792
	2008	724	119	362	927	2.132	43.891
	2009	641	115	352	824	1.932	39.317
	2010	564	108	337	592	1.601	34.687
	2011	475	90	322	500	1.387	29.040
	2012	449	86	311	480	1.326	27.262
	2013	392	78	171	376	1.017	23.865
	2014	368	71	128	283	850	22.012
	2015	288	54	80	214	636	17.836
	2016	254	53	65	196	567	16.902
	2017	151	48	53	153	405	15.097

Elaboración propia.

(1) A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, suprime estes subsidios pero seguen cobrándolos os que os percibían con anterioridade á entrada en vigor da lei, agás que as persoas interesadas pasen a percibir unha pensión non contributiva.

M edias anuais agás 1991, 2011, 2014 e 2015 que son a decembro.

A suma de cada unha das rúbricas dos beneficiarios/as, segundo a clase de prestación, non coincide necesariamente co total de persoas beneficiarias xa que unha mesma persoa pode recibir máis dunha prestación.

Fonnte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

As pensións non contributivas poden obterse por estar en situación de invalidez-discapacidade igual ou superior ao 65%, ou en idade de xubilación. Ademais, é necesario cumprir con outros requisitos, como carecer de rendas ou ingresos suficientes.

En 2017 produciuse en Galicia un descenso de 1.179 pensionistas de pensións non contributivas (cadro 12.27). A partir de 1996, e como quedou reflectido en informes anteriores, o número de persoas beneficiarias de pensións non contributivas de invalidez supera ás de xubilación, aínda que nos últimos anos medraron máis as pensións por xubilación. En 2017, en Galicia, as pensións de invalidez reducíronse en 367, e as de xubilación en 812. Non obstante, estas, en número de 24.862 constitúen as maioritarias.

Por provincias, A Coruña, con 15.743 pensionistas, representa o 39,2% do total galego de prestacións non contributivas. No extremo oposto, na provincia de Lugo soamente existen 4.767 pensionistas desta modalidade, que constitúen o 11,8% do total de Galicia.

Cadro 12.27

Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2011-2017																								
	Invalidez								Xubilación								Total							
	1994	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	1994	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	1994	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
A Coruña	5.179	6.575	6.381	6.224	5.992	5.904	5.831	5.654	7.406	11925	11683	11460	11030	10.692	10.449	10.089	12.585	18.500	18.064	17.684	17.022	16.596	16.280	15.743
Lugo	1406	1876	1839	1777	1733	1720	175	1672	1437	3.579	3.478	3.379	3.285	3.238	3.164	3.095	2.843	5.455	5.317	5.255	5.038	4.938	4.879	4.767
Ourense	2.909	2.488	2.426	2.368	2.270	2.205	2.190	2.116	2.332	4.116	4.041	3.958	3.807	3.736	3.694	3.596	5.221	6.605	6.467	6.326	6.077	5.941	5.874	5.732
Pontevedra	3.764	6.321	6.234	6.342	6.021	5.908	5.878	5.794	4.333	9.050	8.797	8.638	8.570	8.452	8.367	8.082	7.897	15.370	15.031	14.760	14.591	14.360	14.245	13.876
Galicia	13.258	17.260	16.880	16.511	16.036	15.737	15.603	15.236	15.288	28.670	27.999	27.435	26.692	26.098	25.674	24.862	28.546	45.930	44.879	43.926	42.708	41.835	41.277	40.098
España	114.487	194.712	194.876	195.478	196.934	199.538	199.761	199.120	154.486	254.295	251.549	250.835	253.702	254.029	254.741	256.187	268.973	449.006	446.425	446.292	450.636	453.547	454.502	455.307

Elaboración propia.
Medias anuais 1994 e de 2011 a 2013. Os datos de 2014 e 2015 son a decembro.
Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

No cadro 12.28 figura o número de pensións non contributivas por CC.AA. en 2017. Galicia é a quinta, despois de Andalucía, Cataluña, Comunidade Valenciana e Canarias. As 40.098 persoas perceptoras de pensións non contributivas en 2017 representan o 8,8% do total estatal, moi por riba de CC.AA. con moito maior número de habitantes que Galicia, como pode ser o caso de Madrid.

Cadro 12.28

Pensiones non contributivas da Seguridade Social. Por comunidade autónomas. 1997/2007-2017												
	Total núm. pensionistas											
	1997	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Andalucía	94.445	108.198	106.064	104.955	104.104	102.924	101.768	101.707	102.447	102.025	101.669	101.173
Aragón	12.123	9.139	8.679	8.338	8.093	7.923	7.762	7.701	7.631	7.546	7.515	7.402
Asturias	10.618	10.917	10.526	10.056	9.813	9.729	8.565	9.489	9.300	9.184	9.138	9.038
Baleares	7.270	7.878	7.749	7.655	7.621	7.638	7.590	7.509	7.647	7.802	7.929	7.938
Canarias	34.188	42.204	42.275	42.341	42.258	42.160	42.603	42.714	43.005	43.712	43.869	43.704
Cantabria	5.616	6.223	6.164	6.143	6.163	6.181	6.309	6.424	6.609	6.720	6.896	7.010
Castela-A Mancha	21.281	22.309	21.709	21.337	21.039	20.798	20.375	20.174	19.902	19.682	19.497	19.645
Castela e León	27.457	26.085	24.772	23.801	23.150	22.740	22.424	22.386	22.276	22.128	22.051	21.966
Cataluña	49.581	58.679	57.685	56.589	56.194	55.905	56.012	55.659	56.527	57.884	58.400	58.854
C. Valenciana	37.248	47.162	46.376	46.548	46.723	46.656	46.332	46.400	46.952	47.629	48.394	48.921
Estremadura	1.343	16.305	15.977	15.674	15.239	14.868	14.446	14.202	14.282	14.115	13.959	13.575
Galicia	46.508	51.657	50.198	48.673	47.275	45.930	44.878	43.925	43.146	42.247	41.277	40.098
Madrid	30.512	33.753	33.406	33.038	32.891	32.846	33.599	34.645	35.722	37.315	38.415	39.989
Murcia	11.798	14.721	14.415	14.192	14.096	13.957	13.923	14.175	14.503	14.670	14.954	15.128
Navarra	3.449	2.979	2.876	2.807	2.711	2.687	2.653	2.635	2.616	2.625	2.686	2.678
País Vasco	10.692	9.850	9.658	9.741	9.949	10.107	10.230	10.449	10.772	10.991	11.298	11.586
A Rioja	2.415	1.998	1.895	1.825	1.781	1.763	1.732	1.772	1.807	1.829	1.865	1.893
Ceuta	1.560	1.742	1.746	1.750	1.705	1.702	1.727	1.778	1.756	1.913	1.877	1.882
Melilla	2.400	2.584	2.553	2.571	2.490	2.492	2.498	2.548	2.731	2.711	2.815	2.824
España	410.504	474.383	464.723	458.034	453.295	449.006	445.426	446.292	449.631	452.728	454.504	455.304

Elaboración propia.
Media anual.
Fonte: Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

O cadro 12.29 mostra que o número de persoas beneficiarias do RISGA en Galicia se reduce lixeiramente en 2017 respecto a 2016 (390 menos), despois dos fortes incrementos de 2012 e 2013, acadando a 31 de decembro de 2017 as 10.371 persoas, máis do dobre que en 2010. Hai que destacar o elevado número de persoas beneficiarias na provincia de Pontevedra (4.834) e A Coruña (2.948), mentres que as de Lugo (1.294) e Ourense (1.295), constitúen as de inferior colectivo.

Cadro 12.29

Persoas beneficiarias da renda de integración social (RISGA). Por provincias, Galicia. 1992-2016

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
A Coruña	237	635	1.323	1.600	1.633	1.769	1.858	1.850	1.731	1.887	1.825	1.904	1.844	1.785	1.769	1.700	1.717	1.654	1.528	1.500	1.638	2.532	2.345	2.808	3.090	2.948
Lugo	88	159	283	294	306	364	427	453	426	453	477	540	464	424	427	403	405	492	468	500	725	990	1.169	1.226	1.335	1.294
Ourense	86	190	349	415	438	387	347	382	421	447	529	543	559	612	635	600	658	730	779	835	1.079	1.361	1.445	1.278	1.448	1.295
Pontevedra	148	492	803	1.128	1.335	1.407	1.508	1.607	1.578	1.570	1.479	1.515	1.306	1.324	1.334	1.399	1.570	1.920	2.213	2.285	3.276	4.417	4.205	4.401	4.888	4.834
Galicia	559	1.476	2.758	3.437	3.712	3.927	4.140	4.292	4.156	4.357	4.310	4.502	4.173	4.145	4.165	4.102	4.350	4.796	4.988	5.120	6.718	9.300	9.164	9.713	10.761	10.371

Elaboración propia.
Datos a 31 de decembro.
Fonte: Xunta de Galicia.

No cadro 12.30 figura o importe medio da prestación do RISGA en cada unha das provincias galegas para 2012-2017. A contía maior sempre corresponde as provincia de Pontevedra e A Coruña. O RISGA supón un desembolso de máis de 58,7 millóns de euros en 2017, dos que o 44,9% (26,3 millóns) corresponde a provincia de Pontevedra.

Cadro 12.30

Importe medio e total pagos RISGA. 2012-2017

	Importe medio mensual ⁽¹⁾						Total neto					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017
A Coruña	405,09	405,39	448,97	441,64	446,58	451,73	7.489.165	10.299.215	12.236.151	14.569.902	16.770.507	17.296.654
Lugo	377,89	378,95	446,75	444,09	441,56	445,71	2.682.624	3.736.459	4.784.688	5.994.371	7.005.188	7.310.056
Ourense	374,33	378,36	454,97	438,04	438,02	446,42	4.462.403	5.492.650	6.529.649	7.280.262	7.582.359	7.792.707
Pontevedra	387,41	388,29	420,17	417,65	422,93	429,12	12.197.265	17.269.548	20.499.662	22.368.646	24.896.143	26.360.007
Galicia	388,59	390,50	462,01	430,61	434,07	439,78	26.831.457	36.797.872	44.050.150	50.213.181	56.254.197	58.759.425

Elaboración propia.
(1) Importe medio por beneficiario/a. Datos de decembro de cada ano.
Fonte: Xunta de Galicia.

No cadro 12.31 inclúese o conxunto de prestacións periódicas de carácter asistencial en Galicia: as derivadas da LISMI, as do FAS (ata 2013), as non contributivas da Seguridade Social e as do RISGA.

Como xa se indicou, as do FAS extinguíronse en 2014; as pensións do LISMI vanse reducindo notablemente. A partir de 1994 aparecen as pensións non contributivas como as máis importantes numericamente, representando en 2017 o 78,8% do conxunto das asistenciais (40.098). As prestacións do RISGA (10.371 en decembro de 2017) experimentan un importantísimo incremento nos tres últimos anos e pasan a representar un 20,3% do total.

Cadro 12.31

**Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial.
Por provincias. Galicia. 1982/2008-2013**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
LISMI	1992	11.154	2.091	2.825	10.776	26.846
	2008	724	119	362	927	2.132
	2009	641	115	352	824	1.932
	2010	564	108	337	592	1.601
	2011	475	90	322	500	1.387
	2012	449	86	311	480	1.326
	2013	392	78	171	376	1.017
	2014	368	71	128	283	850
	2015	288	54	80	214	636
	2016	254	53	65	196	567
	2017	151	48	53	153	405
Asistenciais ⁽¹⁾	1992	13.084	3.985	3.785	7.863	28.717
	2008	12	10	22	19	63
	2009	8	8	16	14	46
	2010	6	7	12	11	36
	2011	4	6	10	9	29
	2012	3	3	6	7	19
	2013	1	3	2	6	12
Non contributivas	1992	4.341	1.067	2.755	3.074	11.237
	2008	20.598	5.867	7.227	16.506	50.198
	2009	19.808	5.763	7.031	16.072	48.674
	2010	19.090	5.594	6.834	15.758	47.276
	2011	18.213	5.410	6.523	15.210	45.356
	2012	18.064	5.317	6.467	15.031	44.879
	2013	17.684	5.155	6.326	14.760	43.925
	2014	17.022	5.018	6.077	14.591	42.708
	2015	16.596	4.938	5.941	14.360	41.835
	2016	16.280	4.879	5.874	14.245	41.277
	2017	15.743	4.767	5.712	13.876	40.098
RISGA	1992	237	88	86	148	559
	2008	1.717	405	658	1.570	4.350
	2009	1.654	492	730	1.920	4.796
	2010	1.528	468	779	2.213	4.988
	2010	1.500	500	835	2.285	5.120
	2012	1.637	725	1.079	3.276	6.717
	2013	2.532	990	1.361	4.417	9.300
	2014	2.345	1.169	1.445	4.205	9.164
	2015	2.807	1.226	1.278	4.401	9.712
	2016	3.090	1.335	1.448	4.888	10.761
	2017	2.948	1.294	1.295	4.834	10.371
Total	1992	28.816	7.231	9.451	21.861	67.359
	2008	23.051	6.401	8.269	19.022	56.743
	2009	22.111	6.378	8.129	18.830	55.448
	2010	21.188	6.177	7.962	18.574	53.901
	2011	20.192	6.006	7.690	18.004	51.892
	2012	20.153	6.131	7.863	18.794	52.941
	2013	20.609	6.226	7.860	19.559	54.254
	2014	19.735	6.258	7.650	19.079	52.722
	2015	19.691	6.218	7.299	18.975	52.183
	2016	19.624	6.267	7.387	19.329	52.605
	2017	18.842	6.109	7.060	18.863	50.874

Elaboración propia.

(1) A partir de 2014 xa non hai persoas beneficiarias.

Fonte: Xunta de Galicia e Ministerio de Trabajo, Migracións e Seguridade Social.

12.6. Dependencia

A Lei de autonomía persoal e atención as persoas en situación de dependencia recoñece a partir de 2007 o dereito ás persoas que non poidan valerse por si mesmas para que sexan atendidas polo Estado e as CC.AA. Trátase de garantir unha serie de prestacións económicas (vinculadas ao servizo, para coidados no entorno familiar e para asistencia persoal) e en especie (servizos de prevención das situacións de dependencia e os de promoción da autonomía persoal, teleasistencia, axuda a domicilio, coidados persoais, servizo de centro de día e de noite e servizo de atención residencial). As situacións de dependencia fíxanse en tres grados: moderada, severa e gran dependencia.

As contías das prestacións económicas fíxanse polo Consello Territorial de Servizos Sociais e do Sistema para a Autonomía e Atención á Dependencia (SAAD), tendo en conta a capacidade económica da persoa beneficiaria a efectos de determinar a contía individual das prestacións económicas.

No cadro 12.32 contéplase por CC.AA. o número de persoas beneficiarias con dereito a prestación por cada un dos seus tipos, xunto á ratio de número de prestacións por persoa. As prestacións por coidados familiares constitúen no conxunto do Estado as prestacións máis numerosas, a 31 de decembro de 2018, o 30,8% (406.849). En Galicia esta prestación (12.953) supón o 18,4% das prestacións, e a axuda a domicilio é a quinta por número de beneficiarios (23.309), que representan o 33,1%. Segue en importancia en Galicia as de atención residencial (8.516), que constitúen o 12,1%.

Cadro 12.32

Persoas beneficiarias e prestacións do sistema de dependencia a 31-12-2018

	Beneficiarios/as con dereito a prestación	Prev.dep. e Prom. a. persoal	Teleasistencia	Axuda a domicilio	Centros de día/noite	Atención residencial	P.e. vinculada ao servizo	P.e. coidados familiares	P.e. asistencia persoal	Total	Ratio prest. por beneficiario/a
Andalucía	212.243	1.836	87.995	75.732	14.015	24.718	3.930	71.038	10	279.274	1,29
Aragón	29.146	3.683	2.546	3.649	1.564	4.110	5.581	13.415	0	34.548	1,12
Asturias	22.049	6.434	1.215	4.232	2.352	3.220	2.491	8.468	1	28.413	1,28
Baleares	17.328	2.907	2.742	667	1.096	2.245	747	11.711	0	22.115	1,13
Canarias	21.638	93	968	5	4.705	3.892	4.217	8.652	0	22.532	1,04
Cantabria	15.734	0	1.875	1.227	1.938	4.538	0	8.438	0	18.016	1,12
Castela e León	93.374	14.263	11.650	23.385	8.505	9.164	33.072	24.676	850	125.565	1,30
Castela-A Mancha	57.838	5.928	11.256	16.223	3.418	12.476	7.095	13.071	23	69.490	1,21
Cataluña	155.037	740	20.528	30.464	12.848	33.727	14.329	80.288	71	192.995	1,25
C. Valenciana	74.354	646	3.179	104	6.793	11.606	13.040	41.963	11	77.342	1,06
Extremadura	29.189	1.324	1.869	923	1.994	4.507	14.504	6.804	0	31.925	1,10
Galicia	60.099	4.758	5.268	23.309	7.173	8.516	8.132	12.953	111	70.220	1,15
Madrid	141.699	3.566	46.234	42.677	15.730	22.938	20.056	35.811	89	187.101	1,30
Murcia	34.999	3.933	6.151	1.064	3.872	4.478	1.652	22.750	2	43.902	1,25
Navarra	13.668	884	2.342	1.091	333	1.789	1.387	9.866	14	17.706	1,27
País Vasco	65.017	168	15.960	7.023	7.393	12.800	1.282	33.674	5.844	84.144	1,23
A Ríoxa	8.100	681	2.306	3.266	986	1.618	965	1.839	0	11.661	1,40
Ceuta e Melilla	2.763	430	630	883	87	237	11	1.432	0	3.710	1,34
España	1.054.275	52.274	224.714	235.924	94.802	166.579	132.491	406.849	7.026	1.320.659	1,23

Fonte: Inmerso.

No cadro 12.33 figura o número de persoas beneficiarias con dereito a prestación en relación coa poboación por CC.AA. e a nivel estatal. Galicia está en 2018 a catro centésimas por baixo da media estatal, cun número a 31 de decembro de 2018 de 60.099 perceptores, 4.729 máis que o ano anterior.

Cadro 12.33

Persoas beneficiarias con prestación do sistema de dependencia en relación coa poboación. Por comunidades autónomas. 2014-2018

	Poboación*					Persoas beneficiarias con dereito a prestación					%persoas beneficiarias/poboación				
	2014	2015	2016	2017	2018	a 31/12/2014	a 31-12-2015	a 31-12-2016	a 31-12-2017	a 31-12-2018	a 31/12/2014	a 31-12-2015	a 31-12-2016	a 31-12-2017	a 31-12-2018
Andalucía	8.402.305	8.399.043	8.388.107	8.379.820	8.384.408	163.348	179.239	183.962	196.730	212.243	1,94	2,13	2,19	2,35	2,53
Aragón	1.325.385	1.317.847	1.308.563	1.308.750	1.308.728	17.076	17.828	21.038	25.617	29.146	1,29	1,35	1,61	1,96	2,23
Asturias	1.061.756	1.051.229	1.042.608	1.034.960	1.028.244	15.354	17.524	20.034	21.242	22.049	1,45	1,67	1,92	2,05	2,14
Baleares	1.103.442	1.104.479	1.107.220	1.115.999	1.128.908	11.483	11.630	14.587	16.761	17.328	1,04	1,05	1,32	1,50	1,53
Canarias	2.104.815	2.100.306	2.101.924	2.108.121	2.127.685	23.196	13.885	16.852	19.417	21.638	1,10	0,66	0,80	0,92	1,02
Cantabria	588.656	585.179	582.206	580.295	580.229	13.774	13.945	13.370	15.283	15.734	2,34	2,38	2,30	2,63	2,71
Castela e León	2.494.790	2.472.052	2.447.519	2.425.801	2.409.164	62.047	73.546	85.301	88.709	93.374	2,49	2,98	3,49	3,66	3,88
Castela-A Mancha	2.078.611	2.059.191	2.041.631	2.031.479	2.026.807	36.322	36.796	41.338	51.473	57.838	1,75	1,79	2,02	2,53	2,85
Cataluña	7.518.903	7.508.106	7.522.596	7.555.830	7.600.065	125.821	126.450	126.668	141.058	155.037	1,67	1,68	1,68	1,87	2,04
C. Valenciana	5.004.844	4.980.689	4.959.968	4.941.509	4.963.703	41.809	43.239	51.564	61.488	74.354	0,84	0,87	1,04	1,24	1,50
Estremadura	1.099.632	1.092.997	1.087.778	1.079.920	1.072.863	21.697	22.242	24.435	25.582	29.189	1,97	2,03	2,25	2,37	2,72
Galicia	2.748.695	2.732.347	2.718.525	2.708.339	2.701.743	39.004	41.823	49.101	55.370	60.099	1,42	1,53	1,81	2,04	2,22
Madrid	6.454.440	6.436.996	6.466.996	6.507.184	6.578.079	90.038	101.304	108.817	117.758	141.699	1,39	1,57	1,68	1,81	2,15
Murcia	1.466.818	1.467.288	1.464.847	1.470.273	1.478.509	27.029	27.485	32.134	33.962	34.999	1,84	1,87	2,19	2,31	2,37
Navarra	640.790	640.476	640.647	643.234	647.554	8.454	9.038	9.754	12.284	13.668	1,32	1,41	1,52	1,91	2,11
Pais Vasco	2.188.985	2.189.257	2.189.534	2.194.158	2.199.088	41.049	51.044	56.449	62.070	65.017	1,88	2,33	2,58	2,83	2,96
A Rioxa	319.002	317.053	315.794	315.381	315.675	6.320	6.743	7.592	7.396	8.100	1,98	2,13	2,40	2,35	2,57
Ceuta y Melilla	169.472	169.847	170.545	171.079	171.528	1.899	2.348	2.568	2.631	2.763	1,12	1,38	1,51	1,54	1,61
España	46.771.341	46.624.382	46.557.008	46.572.132	46.722.980	745.720	796.109	865.564	954.831	1.054.275	1,59	1,71	1,86	2,05	2,26

* Cifras INE de poboación a 1 de xaneiro.

Fonte: Inmsero.

Eleccións sindicais

13

Benigno Sánchez García

Capítulo 13. ELECCIÓN SINDICAIS

Neste apartado reflíctense os procesos de conformación da representación sindical das persoas traballadoras e os seus resultados, para o cal se procede a análise dos resultados das eleccións celebradas e das súas continxencias, respecto dos procesos electorais desenvolvidos na Comunidade Autónoma Galega. Todo iso coa finalidade de expresar a realidade, nunca estática, da representatividade sindical de Galicia.

Para facer unha primeira análise desa representatividade sindical non sería suficiente co exame dos datos referidos a 2018, ano ao que se circunscribe este Informe, senón que tamén se contempla como período máis amplo o dos últimos catro anos (de 2015 a 2018) e, nalguna outra ocasión, o período anterior a este (de 2014 a 2017).

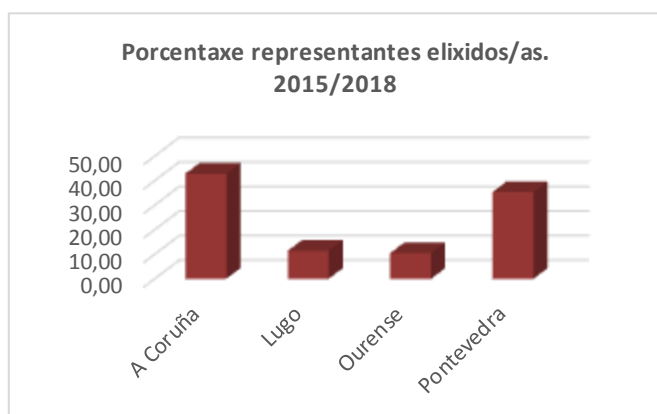
Se tomamos en consideración (cadro 13.1.1) o período que abrangue dende o 1 de xaneiro de 2015 ata o 31 de decembro de 2018, o número de persoas elixidas foi de 15.635. A Coruña foi a provincia onde máis representantes se elixiron, co 42,8% do total

Cadro 13.1.1

Distribución provincial de representantes elixidos/as segundo as actas rexistradas e porcentaxe de representantes elixidos/as. Galicia. 01.01.2015/ 31.12.2018

	Representantes elixidos/as	Porcentaxe de representantes elixidos/as sobre o
A Coruña	6.695	42,82
Lugo	1.780	11,38
Ourense	1.631	10,43
Pontevedra	5.529	35,36
Galicia	15.635	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

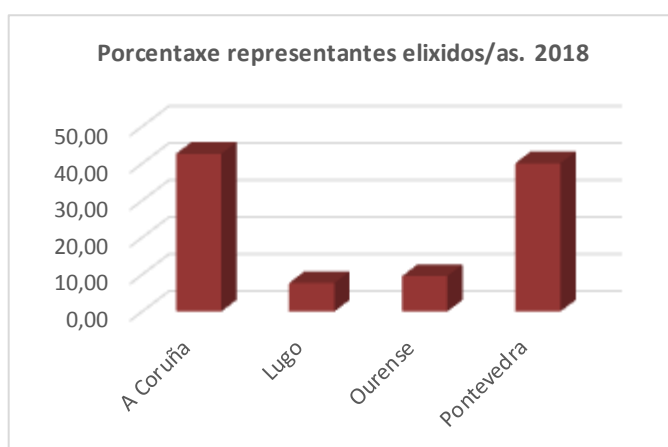
En 2018 (cadro 13.1.2) rexistráronse un total de 894 actas de procesos electorais e elixíronse 2.532 representantes, coa distribución, dende o punto de vista sindical que se dirá máis adiante. Tamén neste ano foi A Coruña a provincia onde se elixiron máis representantes, de novo algo por riba do 42%.

Cadro 13.1.2

Distribución provincial dos avisos previos, actas rexistradas, representantes elixidos/as segundo as actas rexistradas e porcentaxe de representantes elixidos/as. Galicia. 01.01.2018/ 31.12.2018

Provincia	Nº de avisos previos presentados	Nº de actas rexistradas	Representantes elixidos/as	Porcentaxe de representantes elixidos/as sobre o
A Coruña	452	373	1.080	42,65
Lugo	130	82	195	7,70
Ourense	149	93	243	9,60
Pontevedra	432	346	1.014	40,05
Galicia	1.163	894	2.532	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

No que se refire á participación das persoas traballadoras nos procesos electorais (cadros 13.2 a 13.3) nos últimos catro anos, participaron en Galicia un 70,8% das persoas afectadas polas eleccións, producíndose a maior porcentaxe de participación na provincia de Ourense e a menor na da Coruña.

Cadro 13.2

Distribución provincial da participación electoral. Galicia. 01.01.2015/ 31.12.2018

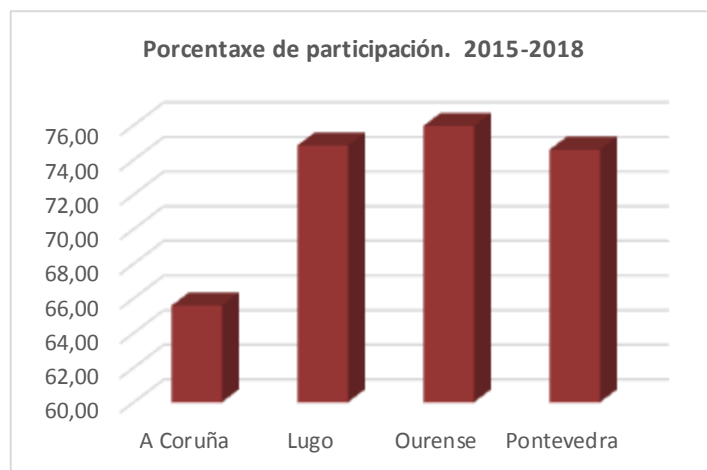
	Persoas traballadoras afectadas ⁽¹⁾		Participantes/ votantes ⁽²⁾		Porcentaxe de participación por provincias ⁽³⁾
	N.º	% ⁽¹⁾	N.º	% ⁽²⁾	%
A Coruña	145.069	44,24	95.143	41,00	65,58
Lugo	37.608	11,47	28.144	12,13	74,84
Ourense	30.951	9,44	23.512	10,13	75,97
Pontevedra	114.276	34,85	85.238	36,73	74,59
Galicia	327.904	100,00	232.037	100,00	70,76

(1) Porcentaxe de persoas traballadoras afectadas en relación co total.

(2) Porcentaxe de participantes en relación co total das catro provincias.

(3) Porcentaxe de participantes en relación co total de cada provincia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

No cadro 13.3 pódese constatar a casuística dos votos emitidos.

Cadro 13.3

Características dos votos emitidos. Galicia. 01.01.2015/ 31.12.2018

	A candidaturas	Nulos	En branco	Total votos	%
A Coruña	93.497	1.095	3.466	98.058	41,19
Lugo	27.052	338	784	28.174	11,84
Ourense	22.822	221	677	23.720	9,96
Pontevedra	84.109	748	3.241	88.098	37,01
Galicia	227.480	2.402	8.168	238.050	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

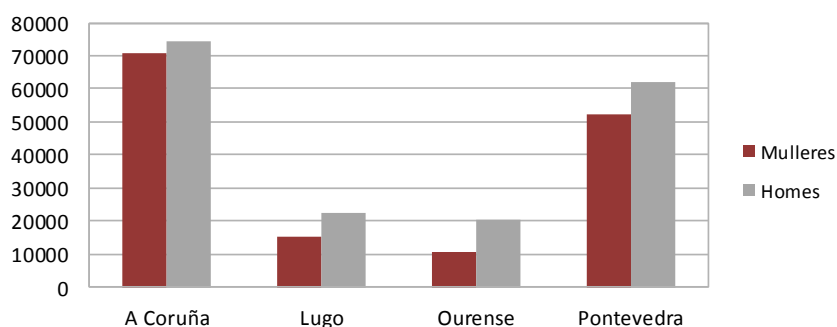
Dende unha perspectiva de xénero, os homes tiveron unha lixeira maior participación (71,8%) que as mulleres (69,4%). A maior porcentaxe de participación das mulleres deuse na provincia de Ourense (75,8%) e a dos homes na provincia de Pontevedra (76,2%).

Cadro 13.4

Distribución provincial dos/as electores/as, votantes e participación electoral. Por xénero. Galicia. 01.01.2015/ 31.12.2018

	Electores			Votantes			Participación electoral		
	Mulleres	Homes	Total	Mulleres	Homes	Total	Mulleres	Homes	Total
A Coruña	70.747	74.322	145.069	46.233	48.910	95.143	65,35	65,81	65,58
Lugo	15.115	22.493	37.608	11.122	17.022	28.144	73,58	75,68	74,84
Ourense	10.550	20.401	30.951	7.995	15.517	23.512	75,78	76,06	75,97
Pontevedra	52.284	61.992	114.276	37.985	47.253	85.238	72,65	76,22	74,59
Galicia	148.696	179.208	327.904	103.335	128.702	232.037	69,49	71,82	70,76

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Electores/as por provincia. 2015/2018

E no que ten que ver coa dimensión dos centros de traballo (cadro 13.5), o maior número de procesos electorais, medido en termos de actas rexistradas, deuse nas empresas de ata 30 persoas traballadoras, seguido polo das empresas de entre 50 e 100. Nos diferentes tramos contemplados, a provincia da Coruña concentra o maior número de procesos electorais, coa excepción do das empresas entre 31 e 49, en que tal circunstancia dáse na provincia de Pontevedra.

Cadro 13.5

Distribución provincial do número de actas rexistradas segundo o tamaño do centro de traballo. Galicia. 01.01.2015/ 31.12.2018

	Ata 30 trab.	De 31-49 trab.	50-100 trab.	101-250 trab.	251-500 trab.	501-750 trab.	751-1000 trab.	1001-5000 trab.	> de 500 trab.	Total
A Coruña	1.335	268	313	173	44	20	9	17	3	2.182
Lugo	459	76	83	32	10	4	3	5	0	672
Ourense	397	70	76	38	11	6	0	2	0	600
Pontevedra	1.256	269	254	131	40	12	6	8	2	1.978
Galicia	3.447	683	726	374	105	42	18	32	5	5.432

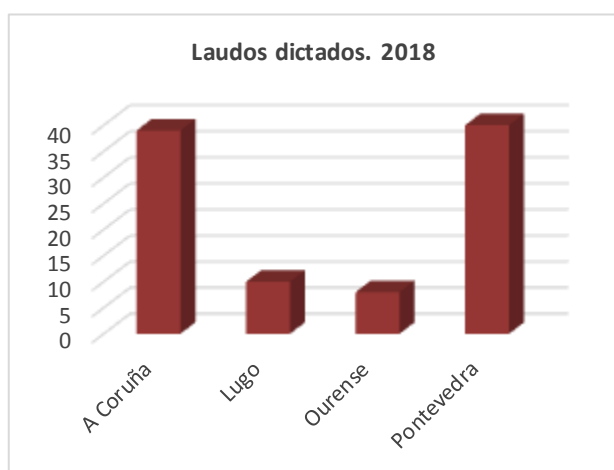
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Polo que respecta ás impugnacións dos procesos electorais, o cadro 13.6 reflicte que é a provincia de Pontevedra, de xeito destacado, a de maior conflictividade neste terreo, situación contraditoria co feito de que foi na provincia da Coruña onde máis procesos electorais se produciron, onde máis actas se rexistraron e onde máis representantes se elixiron (segundo se viu no cadro 13.1.2).

Cadro 13.6**Impugnacións, desestimacións e laudos. Galicia. 2018**

	Impugnacións presentadas	Desestimacións	Laudos ditados	Impugnacións pendentes
A Coruña	38	2	39	0
Lugo	15	1	10	0
Ourense	11	2	8	1
Pontevedra	66	2	40	6
Galicia	130	7	97	7

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Analizando os resultados dos procesos electorais en Galicia do período 2015/2018 (cadro 13.7.1) podemos constatar que a Confederación Intersindical Galega (CIG), cun resultado do 28,7% do total de persoas elixidas, é a que obtivo maior número de representantes, seguida da Unión Xeral de Traballadores (UGT-Galicia), co 27,9%, e do Sindicato Nacional de CC OO de Galicia, co 25,1%. O resto de entidades sindicais obtiveron un resultado global de algo máis do 18%.

Ademais, no período reflectido a CIG é primeira forza sindical na Coruña e Pontevedra, e terceira en Lugo e Ourense. UGT resultou ser primeira forza sindical en Lugo e Ourense, e segunda na Coruña e Pontevedra. E CC OO foi segunda forza en Lugo e Ourense, e terceira na Coruña e Pontevedra.

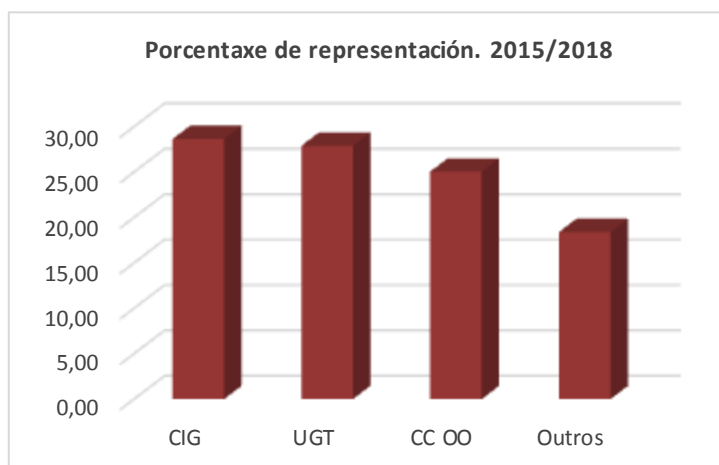
A posición relativa entre as tres organizacións sindicais máis representativas de Galicia mantense, en xeral, nos mesmos termos que vimos de sinalar, se o que consideramos é tan só o último dos anos do período analizado, 2018. Non obstante, neste ano a CIG aumentou a súa porcentaxe de persoas elixidas en algo máis dun punto, respecto do total do período de catro anos, mentres que diminuíron a súa a UGT, nun 0,5%, e CC OO, nun 1,2%.

Cadro 13.7.1

Representantes elixidos/as por sindicato e provincia. Galicia. 01.01.2015/ 31.12.2018

Sindicato	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	%
CIG	1.959	394	346	1.780	4.479	28,65
UGT	1.861	551	517	1.433	4.362	27,90
CC OO	1.673	453	371	1.420	3.917	25,05
Outros	1.202	382	397	896	2.877	18,40
Totais	6.695	1.780	1.631	5.529	15.635	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

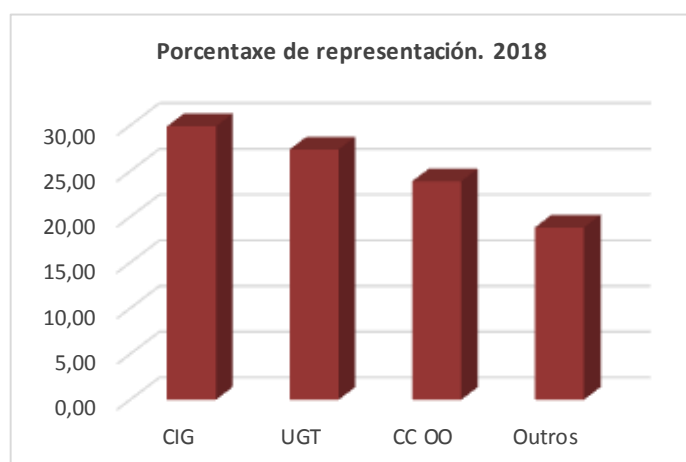

Cadro 13.7.2

Representantes elixidos/as por sindicato e provincia. Galicia. 01.01.2018/ 31.12.2018

Sindicato	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	%
CIG	332	49	61	315	757	29,90
UGT	260	55	74	304	693	27,37
CC OO	263	51	70	221	605	23,89
Outros	225	40	38	174	477	18,84
Totais	1.080	195	243	1.014	2.532	100,00

Fonte: elaboración propia con datos da Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Tomando como referencia a comparativa entre o período dos últimos catro anos (2015/2018) e período inmediatamente anterior (2014/2017), as conclusións son moi similares ás que se veñen de dicir (cadro 13.8): CIG acumula un incremento de 64 representantes, exactamente o mesmo número que perde UGT, mentres que CC OO ve rebaixado o seu número en 14 representantes .

Cadro 13.8

Comparativa, a nivel provincial, dos/as representantes elixidos/as entre o período actual (PA: 01.01.15/ 31.12.18) e o período anterior (PRM: 01.01.14/ 31.12.17). Galicia

Provincia	Centrais sindicais									
	CC OO		UGT		CIG		Outros		Totais por provinciais	
	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM
A Coruña	1.673	1.634	1.861	1.837	1.959	1.891	1.202	1.196	6.695	6.558
Lugo	453	458	551	568	394	377	382	395	1.780	1.798
Ourense	371	379	517	567	346	381	397	422	1.631	1.749
Pontevedra	1.420	1.460	1.433	1.454	1.780	1.766	896	902	5.529	5.582
Galicia	3.917	3.931	4.362	4.426	4.479	4.415	2.877	2.915	15.635	15.687

Fonte: elaboración propia con datos da Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego .

Nos cadros 13.9.1 e seguintes detállase o número de representantes que obtivo en Galicia e en cada unha das catro provincias o total de organizacións sindicais e profesionais concorrentes aos procesos electorais producidos no período 2015/2018 e en 2018.

Cadro 13.9.1

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Galicia. 01.01.2015/ 31.12.2018

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	3.121	1.358	4.479
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES- UGT GALICIA (UGT)	3.016	1.346	4.362
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIONS OBRERAS DE GALICIA (CC.OO)	2.681	1.236	3.917
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSH-CSIF)	410	201	611
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	270	148	418
99	NON SINDICADOS	213	142	355
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES DEL COMERCIO (FETICO)	152	190	342
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	100	115	215
01	CONFEDERACIÓN XERAL DO TRABALLO (CGT)	77	34	111
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUJ)	75	32	107
720293	UNIÓN SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	52	24	76
39	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES SINDICALES GRANDES ALMACENES (FASGA)	27	38	65
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	37	2	39
90	COALICIÓN DE SINDICATOS (COAL.SIND)	27	11	38
820526	FEDERACIÓN INDEPENDIENTE TRABAJADORES DEL CRÉDITO (FITC)	22	6	28
170001	SINDICATO DE ENFERMERIA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	7	21	28
100024	ALTERNATIVA SINDICAL DE CAJAS (afiliado a confederac.cód.10)	21	4	25
720319	SINDICATO DE PROFESIONAIS DA SANIDADE GALEGA PUBLICA (PROSAGAP)	7	16	23
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	9	11	20
720218	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES-FSI (SIT-FSI)	17	3	20
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA	18	2	20
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	6	11	17
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O MEGA)	10	3	13
720309	SINDICATO INDEPENDIENTE Y PROFESIONAL DE PROFESORES DE RELIGIÓN DE GALICIA	4	8	12
720302	SINDICATO INDEPENDIENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	10	2	12
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	11	0	11
820588	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINISTAS Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	11	0	11
821835	SINDICATO DE LA ELEVACIÓN	11	0	11
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGIA (SIE)	11	0	11
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	6	5	11
821893	CENTRAL SINDICAL OBRERA INDEPENDIENTE	7	3	10
720311	SINDICATO MOVIMIENTO ALTERNATIVO SINDICAL	10	0	10
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER (vinculado a FINE)	9	0	9
821786	SINDICATO FERROVIARIO	7	2	9
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	8	1	9
03	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (C.C.)	7	1	8
821749	UNIÓN NACIONAL DE FUNCIONARIOS DE GESTIÓN HACIENDA (GESTHA)	3	5	8
05	CONFEDERACIÓN SINDICATOS TRABAJADORES ENSEÑANZA (STES)	4	3	7
821816	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES CUERPOS SUPERIORES ADMINISTRACIÓN CIVIL ESTADO	5	2	7
720301	SINDICATO INDEPENDIENTE BOMBEROS DE GALICIA (SIB-GAL)	7	0	7
820692	SINDICATO LIBRE DE CORREOS Y TELECOMUNICACIONES	5	2	7
821842	UNIÓN DE GRUPOS C DE HACIENDA	5	2	7
720313	MOVIMIENTO SINDICAL DE TRABAJADORES Y TRABAJADORAS	4	2	6
821272	SINDICATO PROFESIONAL POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	6	0	6
821114	SINDICATO EMPLEADOS CAJA AHORROS Y PENSIONES BARCELONA (SECPB)	6	0	6
720310	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE FRIGOLUORO	6	0	6
230005	ASOCIACIÓN CUADROS BANCA DE BBVA	4	1	5
821656	ASOCIACIÓN GENERAL DE PROFESORES TITULARES DE UNIVERSIDAD	3	2	5
820445	CONFEDERACIÓN ESTATAL SINDICATOS MEDICOS (CESM)	5	0	5
720317	GRUPO TRABAJADORES DEL CTAG-INDEPENDIENTES DE CTAG (I DE C)	3	2	5
720295	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABALLADORES DE AUTOPISTAS E AUTOESTRADAS (SITA)	4	1	5
150837	SINDICATO PROFESIONAL DA ADMINISTRACIÓN DE XUSTIZA (SPJ- USO)	4	1	5
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	4	1	5
821822	CONFEDERACIÓN DE SINDICATOS PROFESIONALES AEREOS (CSPA)	4	0	4
170002	CONVERGENCIA ESTATAL DE MEDICOS Y DE ENFERMERIA (ADHERIDO A FSES.-C.17)	3	1	4
230003	CUADROS GRUPO BANCO SABADELL	4	0	4
821901	FEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EMPLEADOS PUBLICOS	4	0	4
821791	SINDICATO DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STA.J)	4	0	4
821891	UNIDOS POR LA ENFERMERIA	2	2	4
030006	ASOCIACIÓN CUADROS GRUPO CAJA MADRID (ACCA.M)	3	0	3
720316	ORGANIZACIÓN DE ESTIBADORES PORTUARIOS DE VIGO	3	0	3
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES	3	0	3
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	1	2	3
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	0	3	3
720314	TRABALLADORES DA SANIDADE PUBLICA	2	1	3
820003	AGRUPACIÓN INDEPENDIENTES DE CITROËN (AIC)	2	0	2
720288	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE	2	0	2
821817	ASOCIACIÓN PROFESIONAL FUNCIONARIOS DE PRISIONES (APFP)	2	0	2
230001	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES DE SERVICIOS FINANCIEROS	2	0	2
100005	SINDICATO AUTÓNOMO DE TRABAJADORES DE ESTALVI (SATE)	1	1	2
821773	SINDICATO DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (STC)	2	0	2
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (AST)	1	0	1
821897	COLECTIVO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE PREVENCIÓN Y SALUD (CITPS)	0	1	1
821409	COMISION DE TRABAJADORES DE AVIACIÓN (CTA)	1	0	1
821113	COORDINADORA ESTATAL DE TRABAJADORES DEL MAR (CTM)	1	0	1
821847	SINDICATO DE TRABAJADORES FIJOS DISCONTINUOS DE LA AET	1	0	1
230004	SINDICATO DE EMPLEADOS DEL BANCO POPULAR	1	0	1
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	1	0	1
821308	SINDICATO INDEPENDIENTE DE COMUNICACIÓN Y DIFUSIÓN	1	0	1
720124	SINDICATO INDEPENDIENTE TRABAJADORES (SIT)	1	0	1
821871	SINDICATO LIBRE DE SEGURIDAD	1	0	1
821917	SINDICATO LIBRE DE TRABAJADORES AÉREOS	1	0	1
821768	SINDICATO LIBRE DE TRANSPORTES	1	0	1
720315	SINDICATO UNIDOS EN UNA MANO	1	0	1
821919	TRABAJADORES INDEPENDIENTES DE REPSOL	0	1	1
821369	UNIÓN SINDICAL DE CONTROLADORES AÉREOS	1	0	1
821859	UNIÓN Y EMPLEO	0	1	1
TOTAIS		10.622	5.013	15.635

Fonte: elaboración propia con datos da Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.9.2

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Galicia. 01.01.2018/ 31.12.2018

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	535	222	757
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT- GALICIA)	454	239	693
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓNS OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	440	165	605
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	48	65	113
39	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES SINDICALES GRANDES ALMACENES (FASGA)	25	33	58
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	30	26	56
23	FEDERACION FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	28	2	30
99	NON SINDICADOS	19	11	30
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	23	7	30
100024	ALTERNATIVA SINDICAL DE CAJAS (afiliado a Confederac.cód.10)	21	2	23
720218	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES-FSI (SIT-FSI)	17	3	20
01	CONFEDERACIÓN XERAL DO TRABALLO (CGT)	13	5	18
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	5	8	13
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	9	2	11
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	6	5	11
720293	UNIÓN SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	9	2	11
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	6	4	10
821114	SINDICATO EMPLEADOS CAJA AHORROS Y PENSIONES BARCELONA (SECPB)	6	0	6
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	5	0	5
05	CONFEDERACIÓN SINDICATOS TRABAJADORES ENSEÑANZA (STES)	3	1	4
820526	FEDERACIÓN INDEPENDIENTE TRABAJADORES DEL CRÉDITO (FITC)	4	0	4
030006	ASOCIACIÓN CUADROS GRUPO CAJA MADRID (ACCAM)	3	0	3
720295	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABALLADORES DE AUTOPISTAS E AUTOESTRADAS (SITA)	2	1	3
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	1	2	3
821901	FEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EMPLEADOS PÚBLICOS	2	0	2
821272	SINDICATO PROFESIONAL POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	2	0	2
100005	SINDICATO AUTÓNOMO DE TRABAJADORES DE ESTALVI (SATE)	1	1	2
230001	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES DE SERVICIOS FINANCIEROS	1	0	1
821773	SINDICATO DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (STC)	1	0	1
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA	1	0	1
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGIA (SIE)	1	0	1
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	0	1	1
821919	TRABAJADORES INDEPENDIENTES DE REPSOL	0	1	1
821369	UNIÓN SINDICAL DE CONTROLADORES AÉREOS	1	0	1
TOTAIS		1.722	810	2.532

Fonte: elaboración propia con datos da Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.10.1

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. A Coruña. 01.01.2015/ 31.12.2018

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	1.448	511	1.959
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES- UGT- GALICIA	1.349	512	1.861
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓN OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	1.201	472	1.673
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	180	63	243
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	107	89	196
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	133	52	185
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	67	35	102
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	40	25	65
720293	UNIÓN SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	39	13	52
39	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES SINDICALES GRANDES ALMACENES (FASGA)	15	29	44
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	30	13	43
01	CONFEDERACION XERAL DO TRABALLO (CGT)	29	8	37
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	22	0	22
90	COALICIÓN DE SINDICATOS (COAL.SIND)	16	5	21
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA	18	2	20
100024	ALTERNATIVA SINDICAL DE CAJAS (afiliado a la Confederac.cód.10)	14	2	16
820526	FEDERACIÓN INDEPENDIENTE TRABAJADORES DEL CRÉDITO (FITC)	12	1	13
720311	SINDICATO MOVIMIENTO ALTERNATIVO SINDICAL	10	0	10
821835	SINDICATO DE LA ELEVACIÓN	8	0	8
03	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (C.C.)	7	0	7
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	3	4	7
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGIA (SIE)	7	0	7
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	4	3	7
720313	MOVIMIENTO SINDICAL DE TRABAJADORES Y TRABAJADORAS	4	2	6
821114	SINDICATO EMPLEADOS CAJA AHORROS Y PENSIONES BARCELONA (SECPB)	6	0	6
720301	SINDICATO INDEPENDIENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SB-GAL)	5	0	5
720309	SINDICATO INDEPENDIENTE Y PROFESIONAL DE PROFESORES DE RELIGIÓN DE GALICIA	2	3	5
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	5	0	5
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	5	0	5
05	CONFEDERACIÓN SINDICATOS TRABAJADORES ENSEÑANZA (STES)	3	1	4
170001	SINDICATO DE ENFERMERIA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	1	2	3
170002	CONVERGENCIA ESTATAL DE MEDICOS Y DE ENFERMERÍA (ADHERIDO A FSES-C.17)	3	0	3
720295	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABALLADORES DE AUTOPISTAS E AUTOESTRADAS (SITA)	2	1	3
720319	SINDICATO DE PROFESIONAIS DA SANIDADE GALEGA PÚBLICA (PROSAGAP)	3	0	3
820588	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINISTAS Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	3	0	3
821749	UNIÓN NACIONAL DE FUNCIONARIOS DE GESTIÓN HACIENDA (GESTHA)	2	1	3
821816	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES CUERPOS SUPERIORES ADMINISTRACIÓN CIVIL ESTADO	3	0	3
821822	CONFEDERACIÓN DE SINDICATOS PROFESIONALES AEREO (CSPA)	3	0	3
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER (vinculado a FINE)	3	0	3
030006	ASOCIACIÓN CUADROS GRUPO CAJA MADRID (ACCAM)	2	0	2
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	0	2	2
720288	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE	2	0	2
820692	SINDICATO LIBRE DE CORREOS Y TELECOMUNICACIONES	1	1	2
821272	SINDICATO PROFESIONAL POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	2	0	2
821791	SINDICATO DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STAJ)	2	0	2
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES	2	0	2
821842	UNIÓN DE GRUPOS C DE HACIENDA	1	1	2
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	2	0	2
821893	CENTRAL SINDICAL OBRERA INDEPENDIENTE	2	0	2
100005	SINDICATO AUTÓNOMO DE TRABAJADORES DE ESTALVI (SATE)	1	0	1
820003	AGRUPACIÓN INDEPENDIENTES DE CITROËN (AIC)	1	0	1
821113	COORDINADORA ESTATAL DE TRABAJADORES DEL MAR (CTM)	1	0	1
821308	SINDICATO INDEPENDIENTE DE COMUNICACIÓN Y DIFUSIÓN	1	0	1
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	0	1	1
821768	SINDICATO LIBRE DE TRANSPORTES	1	0	1
821773	SINDICATO DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (STC)	1	0	1
821786	SINDICATO FERROVIARIO	1	0	1
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (AST)	1	0	1
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	1	0	1
821847	SINDICATO DE TRABAJADORES FIJOS DISCONTINUOS DE LA AET	1	0	1
821871	SINDICATO LIBRE DE SEGURIDAD	1	0	1
821901	FEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EMPLEADOS PÚBLICOS	1	0	1
821917	SINDICATO LIBRE DE TRABAJADORES AÉREOS	1	0	1
TOTAIS		4.841	1.854	6.695

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.10.2

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. A Coruña. 01.01.2018/ 31.12.2018

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	262	70	332
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓN OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	220	43	263
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT- GALICIA)	187	73	260
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	28	34	62
39	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES SINDICALES GRANDES ALMACENES (FASGA)	15	24	39
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	13	7	20
100024	ALTERNATIVA SINDICAL DE CAJAS (afiliado a la Confederac.cód.10)	14	0	14
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	13	0	13
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	13	0	13
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	9	3	12
720293	UNIÓN SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	9	1	10
821114	SINDICATO EMPLEADOS CAJA AHORROS Y PENSIONES BARCELONA (SECPB)	6	0	6
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	3	2	5
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	5	0	5
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	5	0	5
05	CONFEDERACIÓN SINDICATOS TRABAJADORES ENSEÑANZA (STES)	3	1	4
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	2	2	4
820526	FEDERACIÓN INDEPENDIENTE TRABAJADORES DEL CRÉDITO (FITC)	4	0	4
720295	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABALLADORES DE AUTOPISTAS E AUTOESTRADAS (SITA)	2	1	3
030006	ASOCIACIÓN CUADROS GRUPO CAJA MADRID (ACCAM)	2	0	2
01	CONFEDERACIÓN XERAL DO TRABALLO (CGT)	1	0	1
100005	SINDICATO AUTÓNOMO DE TRABAJADORES DE ESTALVI (SATE)	1	0	1
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA	1	0	1
821773	SINDICATO DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (STC)	1	0	1
TOTAIS		819	261	1.080

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.11.1

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Lugo. 01.01.2015/ 31.12.2018

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT- GALICIA)	356	195	551
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓNS OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	323	130	453
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	237	157	394
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	70	41	111
99	NON SINDICADOS	27	25	52
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	29	15	44
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	10	22	32
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	8	18	26
720293	UNIÓN SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	13	6	19
820526	FEDERACIÓN INDEPENDIENTE TRABAJADORES DEL CRÉDITO (FITC)	7	3	10
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA (ADHERIDO A FSES.- Cód.17)	1	8	9
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.- Cód.17)	4	4	8
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	7	1	8
01	CONFEDERACIÓN XERAL DO TRABAJO (CGT)	3	2	5
100024	ALTERNATIVA SINDICAL DE CAJAS (afiliado a la Confederac.cód.10)	4	1	5
821893	CENTRAL SINDICAL OBRERA INDEPENDIENTE	4	1	5
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	4	0	4
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	1	3	4
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	1	2	3
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	3	0	3
720309	SINDICATO INDEPENDIENTE Y PROFESIONAL DE PROFESORES DE RELIGIÓN DE GALICIA	1	2	3
820588	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINISTAS Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	3	0	3
230003	CUADROS GRUPO BANCO SABADELL	2	0	2
230005	ASOCIACIÓN CUADROS BANCA DE BBVA	2	0	2
720301	SINDICATO INDEPENDENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	2	0	2
720319	SINDICATO DE PROFESIONAIS DA SANIDADE GALEGA PÚBLICA (PROSAGAP)	0	2	2
820692	SINDICATO LIBRE DE CORREOS Y TELECOMUNICACIONES	2	0	2
821786	SINDICATO FERROVIARIO	2	0	2
821817	ASOCIACIÓN PROFESIONAL FUNCIONARIOS DE PRISIONES (APFP)	2	0	2
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	2	0	2
03	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (C.C.)	0	1	1
030006	ASOCIACIÓN CUADROS GRUPO CAJA MADRID (ACCAM)	1	0	1
150837	SINDICATO PROFESIONAL DA ADMINISTRACIÓN XUSTIZA (SPJ- USO)	0	1	1
720124	SINDICATO INDEPENDIENTE TRABAJADORES (SIT)	1	0	1
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGIA (SIE)	1	0	1
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	1	0	1
821749	UNIÓN NACIONAL DE FUNCIONARIOS DE GESTIÓN HACIENDA (GESTHA)	0	1	1
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	1	0	1
821791	SINDICATO DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STAJ)	1	0	1
821835	SINDICATO DE LA ELEVACIÓN	1	0	1
821842	UNIÓN DE GRUPOS C DE HACIENDA	1	0	1
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER (vinculado a FINE)	1	0	1
TOTAIS		1.139	641	1.780

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.11.2

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Lugo. 01.01.2018/ 31.12.2018

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT- GALICIA)	31	24	55
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓNS OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	29	22	51
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	24	25	49
99	NON SINDICADOS	2	4	6
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	1	4	5
100024	ALTERNATIVA SINDICAL DE CAJAS (afiliado a la Confederac.cód.10)	4	1	5
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	3	2	5
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	4	1	5
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	3	1	4
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	4	0	4
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	1	2	3
030006	ASOCIACIÓN CUADROS GRUPO CAJA MADRID (ACCAIM)	1	0	1
720293	UNIÓN SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	0	1	1
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGIA (SIE)	1	0	1
TOTAIS		108	87	195

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.12.1

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Ourense. 01.01.2015/ 31.12.2018

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT- GALICIA)	347	170	517
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓNS OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	217	154	371
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	230	116	346
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	50	54	104
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	67	28	95
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	33	30	63
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	16	26	42
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	7	16	23
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	3	5	8
01	CONFEDERACIÓN XERAL DO TRABALLO (CGT)	5	1	6
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	3	2	5
820445	CONFEDERACIÓN ESTATAL SINDICATOS MÉDICOS (CESM)	5	0	5
150837	SINDICATO PROFESIONAL DA ADMINISTRACIÓN XUSTIZA (SPJ- USO)	4	0	4
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	2	2	4
720319	SINDICATO DE PROFESIONAIS DA SANIDADE GALEGA PÚBLICA (PROSAGAP)	2	2	4
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	1	3	4
820588	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINISTAS Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	3	0	3
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGIA (SIE)	3	0	3
821272	SINDICATO PROFESIONAL POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	2	0	2
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	2	0	2
821786	SINDICATO FERROVIARIO	2	0	2
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER (vinculado a FINIE)	2	0	2
821893	CENTRAL SINDICAL OBRERA INDEPENDIENTE	1	1	2
821901	FEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EMPLEADOS PÚBLICOS	2	0	2
100005	SINDICATO AUTÓNOMO DE TRABAJADORES DE ESTALVI (SATE)	0	1	1
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	1	0	1
230001	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES DE SERVICIOS FINANCIEROS	1	0	1
230005	ASOCIACIÓN CUADROS BANCA DE BBVA	1	0	1
720315	SINDICATO UNIDOS EN UNA MANO	1	0	1
820526	FEDERACIÓN INDEPENDIENTE TRABAJADORES DEL CRÉDITO (FITC)	1	0	1
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	1	0	1
821749	UNIÓN NACIONAL DE FUNCIONARIOS DE GESTIÓN HACIENDA (GESTHA)	0	1	1
821791	SINDICATO DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STAJ)	1	0	1
821816	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES CUERPOS SUPERIORES ADMINISTRACIÓN CIVIL E	1	0	1
821842	UNIÓN DE GRUPOS C DE HACIENDA	1	0	1
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	0	1	1
TOTAIS		1.018	613	1.631

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.12.2

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Ourense. 01.01.2018/ 31.12.2018

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT- GALICIA)	50	24	74
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓNS OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	37	33	70
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	38	23	61
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	10	7	17
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	1	3	4
99	NON SINDICADOS	2	2	4
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	1	2	3
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	1	1	2
821272	SINDICATO PROFESIONAL POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	2	0	2
821901	FEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EMPLEADOS PÚBLICOS	2	0	2
100005	SINDICATO AUTÓNOMO DE TRABAJADORES DE ESTALVI (SATE)	0	1	1
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	1	0	1
230001	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES DE SERVICIOS FINANCIEROS	1	0	1
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	1	0	1
TOTAIS		147	96	243

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.13.1

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Pontevedra. 1.01.2015/ 31.12.2018

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	1.206	574	1.780
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT)	964	469	1.433
11	SINDICATO NACIONAL DE COMIÓNS OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	940	480	1.420
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	93	69	162
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	75	51	126
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	30	67	97
99	NON SINDICADOS	69	28	97
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	34	42	76
01	CONFEDERACIÓN XERAL DO TRABALLO (CGT)	40	23	63
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	39	17	56
39	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES SINDICALES GRANDES ALMACENES (FASGA)	12	9	21
720218	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES-FSI (SIT-FSI)	17	3	20
90	COALICIÓN DE SINDICATOS (COAL.SIND)	11	6	17
720319	SINDICATO DE PROFESIONAIS DA SANIDADE GALEGA PÚBLICA (PROSAGAP)	2	12	14
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	10	2	12
720302	SINDICATO INDEPENDIENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	10	2	12
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	2	6	8
720310	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE FRIGOLUORO	6	0	6
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	1	5	6
720293	UNIÓN SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	0	5	5
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	3	2	5
720317	GRUPO TRABAJADORES DEL CTAG-INDEPENDIENTES DE CTAG (I DE C)	3	2	5
821656	ASOCIACIÓN GENERAL DE PROFESORES TITULARES DE UNIVERSIDAD	3	2	5
100024	ALTERNATIVA SINDICAL DE CAJAS (afiliado a la Confederac.cód.10)	3	1	4
720309	SINDICATO INDEPENDIENTE Y PROFESIONAL DE PROFESORES DE RELIGIÓN DE GALICIA	1	3	4
820526	FEDERACIÓN INDEPENDIENTE TRABAJADORES DEL CRÉDITO (FTC)	2	2	4
821786	SINDICATO FERROVIARIO	2	2	4
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	4	0	4
821891	UNIDOS POR LA ENFERMERÍA	2	2	4
05	CONFEDERACIÓN SINDICATOS TRABAJADORES ENSEÑANZA (STES)	1	2	3
720314	TRABALLADORES DA SANIDADE PÚBLICA	2	1	3
720316	ORGANIZACIÓN DE ESTIBADORES PORTUARIOS DE VIGO	3	0	3
820692	SINDICATO LIBRE DE CORREOS Y TELECOMUNICACIONES	2	1	3
821749	UNIÓN NACIONAL DE FUNCIONARIOS DE GESTIÓN HACIENDA (GESTHA)	1	2	3
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	3	0	3
821816	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES CUERPOS SUPERIORES ADMINISTRACIÓN CIVIL ESTADO	1	2	3
821842	UNIÓN DE GRUPOS C DE HACIENDA	2	1	3
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER (vinculado a FINE)	3	0	3
230003	CUADROS GRUPO BANCO SABADELL	2	0	2
230005	ASOCIACIÓN CUADROS BANCA DE BBVA	1	1	2
720295	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE AUTOPISTAS E AUTOESTRADAS (SITA)	2	0	2
820588	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINISTAS Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	2	0	2
821272	SINDICATO PROFESIONAL POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	2	0	2
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	2	0	2
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	0	2	2
821835	SINDICATO DE LA ELEVACIÓN	2	0	2
170002	CONVERGENCIA ESTATAL DE MEDICOS Y DE ENFERMERÍA (ADHERIDO A FSES.-C.17)	0	1	1
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	0	1	1
230001	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES DE SERVICIOS FINANCIEROS	1	0	1
230004	SINDICATO DE EMPLEADOS DEL BANCO POPULAR	1	0	1
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	0	1	1
820003	AGRUPACIÓN INDEPENDIENTES DE CITROËN (AIC)	1	0	1
821369	UNIÓN SINDICAL DE CONTROLADORES AÉREOS	1	0	1
821409	COMISIÓN DE TRABAJADORES DE AVIACIÓN (CTA)	1	0	1
821773	SINDICATO DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (STC)	1	0	1
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES	1	0	1
821822	CONFEDERACIÓN DE SINDICATOS PROFESIONALES AEREOS (CSPA)	1	0	1
821859	UNIÓN Y EMPLEO	0	1	1
821893	CENTRAL SINDICAL OBRERA INDEPENDIENTE	0	1	1
821897	COLECTIVO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE PREVENCIÓN Y SALUD (CITPS)	0	1	1
821901	FEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EMPLEADOS PÚBLICOS	1	0	1
821919	TRABAJADORES INDEPENDIENTES DE REPSOL	0	1	1
TOTAIS		3.624	1.905	5.529

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.13.2

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Pontevedra. 1.01.2018/ 31.12.2018

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	211	104	315
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT- GALICIA)	186	118	304
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓNS OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	154	67	221
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	15	27	42
720218	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES-FSI (SIT-FSI)	17	3	20
39	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES SINDICALES GRANDES ALMACENES (FAGS)	10	9	19
01	CONFEDERACIÓN XERAL DO TRABAJO (CGT)	12	5	17
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	6	8	14
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	10	2	12
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	6	5	11
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	4	6	10
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	6	2	8
99	NON SINDICADOS	6	2	8
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	1	5	6
100024	ALTERNATIVA SINDICAL DE CAJAS (afiliado a la Confederac.cód.10)	3	1	4
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	0	1	1
821369	UNIÓN SINDICAL DE CONTROLADORES AÉREOS	1	0	1
821919	TRABAJADORES INDEPENDIENTES DE REPSSOL	0	1	1
TOTAIS		648	366	1.014

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

ANEXO

María Bastida Domínguez

Santiago Lago Peñas

Alberto Vaquero García

ANEXO

Cadros de persoal ao servizo da Comunidade Autónoma de Galicia

Cadro A-1

Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. 2009-2018

	Total			% Mulleres		
	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total
2009	41.681	3.715	45.396	63,68%	66,49%	63,91%
2010	41.840	3.506	45.346	64,22%	68,82%	64,58%
2011	42.055	3.018	45.073	64,62%	67,56%	64,82%
2012	41.037	3.082	44.119	64,93%	66,58%	65,04%
2013	39.977	3.458	43.435	65,27%	68,16%	65,50%
2014	38.693	4.239	42.932	65,82%	69,07%	66,14%
2015	37.787	4.852	42.639	65,79%	69,23%	66,18%
2016	36.859	5.698	42.557	65,92%	68,64%	66,29%
2017	35.666	5.963	41.629	66,48%	69,50%	66,91%
2018	35.417	6.212	41.629	66,86%	70,07%	67,34%

Consellería de Facenda. Función Pública.

A partir de xaneiro de 2017 inclúense datos de persoal docente en formación ou en prácticas, antes incluídos dentro da categoría de funcionarios/as de carreira.

O persoal laboral fixo das Consellerías e Organismos Autónomos inclúe tamén o persoal fixo discontinuo.

O persoal da Administración de Xustiza incluído na categoría "Funcionario de carreira" trátase de "Funcionarios titulares/propietarios", modificáronse os datos de xaneiro de 2010 tras unha actualización destes.

Fonte: IGE.

Cadro A-1a

Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. A Coruña. 2009-2018

	Total			% Mulleres		
	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total
2009	17.796	1.566	19.362	63,47%	69,28%	63,94%
2010	17.881	1.526	19.407	63,88%	70,51%	64,40%
2011	18.199	1.192	19.391	64,15%	68,88%	64,44%
2012	17.757	1.277	19.034	64,02%	66,33%	64,17%
2013	17.344	1.457	18.801	64,55%	68,84%	64,88%
2014	16.745	1.725	18.470	65,17%	69,10%	65,53%
2015	16.413	1.925	18.338	65,05%	69,19%	65,49%
2016	16.046	2.248	18.294	65,10%	69,13%	65,60%
2017	15.520	2.382	17.902	65,88%	69,56%	66,37%
2018	15.481	2.488	17.969	66,22%	70,98%	66,88%

Cadro A-1b**Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. Lugo. 2009-2018**

	Total			% Mulleres		
	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total
2009	5.569	501	6.070	61,77%	65,27%	62,06%
2010	5.500	474	5.974	62,04%	68,57%	62,55%
2011	5.597	368	5.965	62,80%	66,58%	63,03%
2012	5.483	400	5.883	64,00%	63,75%	63,98%
2013	5.319	430	5.749	64,60%	66,28%	64,72%
2014	5.179	520	5.699	63,60%	66,35%	63,85%
2015	5.082	574	5.656	63,75%	68,47%	64,23%
2016	4.989	676	5.665	63,96%	67,16%	64,34%
2017	4.623	738	5.361	64,46%	68,70%	65,04%
2018	4.565	823	5.388	64,73%	70,23%	65,57%

Cadro A-1c**Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. Ourense. 2009-2018**

	Total			% Mulleres		
	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total
2009	2.902	300	3.202	62,30%	61,10%	62,19%
2010	2.943	286	3.229	62,86%	65,00%	63,04%
2011	2.848	299	3.147	63,18%	61,52%	63,02%
2012	2.835	222	3.057	63,51%	62,01%	63,40%
2013	2.806	244	3.050	63,85%	65,24%	63,95%
2014	2.732	315	3.047	64,59%	66,46%	64,77%
2015	2.689	355	3.044	64,78%	65,99%	64,92%
2016	2.651	399	3.050	64,96%	67,28%	65,25%
2017	2.613	433	3.046	64,87%	65,91%	65,02%
2018	2.607	437	3.044	65,22%	66,41%	65,39%

Cadro A-1d**Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. Pontevedra. 2009-2018**

	Total			% Mulleres		
	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total
2009	13.658	1.157	14.815	65,21%	65,51%	65,24%
2010	13.777	1.066	14.843	65,99%	68,11%	66,15%
2011	13.751	972	14.723	66,46%	69,34%	66,65%
2012	13.333	1.047	14.380	67,00%	69,53%	67,18%
2013	12.919	1.197	14.116	67,01%	68,92%	67,17%
2014	12.539	1.520	14.059	68,01%	70,79%	68,31%
2015	12.141	1.815	13.956	67,99%	70,47%	68,31%
2016	11.743	2.181	13.924	68,21%	68,96%	68,33%
2017	11.495	2.186	13.681	68,66%	70,77%	69,00%
2018	11.374	2.243	13.617	69,15%	70,08%	69,30%

Cadro A-2

	Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia. Por grupos. 2008-2018																		
										Porcentaxe									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Total Laboral	10.623	11.065	10.976	11.283	11.051	11.112	11.106	11.021	10.752	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Fixo	7.441	8.240	8.029	7.902	7.705	7.448	7.206	6.946	6.667	79,9%	70,0%	74,5%	73,2%	70,0%	69,7%	67,0%	64,9%	63,0%	
Temporal	3.182	2.825	2.947	3.381	3.346	3.664	3.900	4.075	4.085	20,1%	30,0%	25,5%	26,8%	30,0%	30,3%	33,0%	35,1%	37,0%	
Mulleres total	6.880	7.193	7.119	7.220	7.075	7.192	7.235	7.202	7.062	64,6%	64,8%	65,0%	64,9%	64,0%	64,0%	64,7%	65,1%	65,3%	
Mulleres fixo	4.553	5.133	4.970	4.894	4.783	4.630	4.464	4.311	4.127	62,5%	61,2%	62,3%	61,9%	61,9%	62,1%	62,2%	61,9%	62,1%	
Mulleres temporal	2.327	2.060	2.149	2.326	2.292	2.562	2.771	2.891	2.935	73,1%	73,1%	72,9%	72,9%	68,8%	68,5%	69,9%	71,1%	70,9%	

Consellería de Facenda. Función Pública.

A partir de xaneiro de 2012 inclúense datos de persoal docente en formación ou en prácticas, antes incluídos dentro da categoría de funcionarios de carreira.

O persoal laboral fixo das Consellerías e Organismos Autónomos inclúe tamén o persoal fixo discontinuo.

O persoal da Administración de Xustiza incluído na categoría "Funcionario de carreira" trátase de "Funcionarios titulares/proprietarios", modificáronse os datos de xaneiro de 2010 tras unha actualización destes.

Fuente: IGE.

Cadro A-2a

	Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia. A Coruña. 2008-2018																			
	Número										Porcentaxe									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total Laboral	4.395	4.221	4.446	4.359	4.494	4.375	4.400	4.443	4.451	4.367	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fixo	3.470	2.874	3.150	3.008	3.052	2.993	2.902	2.814	2.730	2.624	79,0%	68,1%	70,9%	69,0%	67,9%	68,4%	66,0%	63,3%	61,3%	60,1%
Temporal	925	1.347	1.296	1.351	1.442	1.382	1.498	1.629	1.721	1.743	21,0%	31,9%	29,1%	31,0%	32,1%	31,6%	34,0%	36,7%	38,7%	39,9%
Mulleres total	2.910	2.783	2.945	2.862	2.940	2.861	2.931	2.973	2.983	2.944	66,2%	65,9%	66,2%	65,7%	65,4%	65,4%	66,6%	66,9%	67,0%	67,4%
Mulleres fixo	2.208	1.764	1.984	1.874	1.913	1.882	1.827	1.765	1.720	1.657	63,6%	61,4%	63,0%	62,3%	62,7%	62,9%	63,0%	62,7%	63,0%	63,1%
Mulleres temporal	702	1.019	961	988	1.027	979	1.104	1.208	1.263	1.287	75,9%	75,6%	74,2%	73,1%	71,2%	70,8%	73,7%	74,2%	73,4%	73,8%

Cadro A-2b

	Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia. Lugo. 2008-2018																			
	Número										Porcentaxe									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total Laboral	1.870	1.859	2.073	2.035	2.072	2.059	2.067	2.058	2.024	1.993	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fixo	1.562	1.418	1.603	1.581	1.481	1.441	1.397	1.354	1.294	1.242	83,5%	76,3%	77,3%	77,7%	71,5%	70,0%	67,6%	65,8%	63,9%	62,3%
Temporal	308	441	470	454	591	618	670	704	730	751	16,5%	23,7%	22,7%	22,3%	28,5%	30,0%	32,4%	34,2%	36,1%	37,7%
Mulleres total	1.172	1.168	1.314	1.301	1.281	1.277	1.286	1.300	1.283	1.269	62,7%	62,8%	63,4%	63,9%	61,8%	62,0%	62,2%	63,2%	63,4%	63,7%
Mulleres fixo	949	850	991	976	899	877	850	827	795	765	60,8%	59,9%	61,8%	61,7%	60,7%	60,9%	60,8%	61,1%	61,4%	61,6%
Mulleres temporal	223	318	323	325	382	400	436	473	488	504	72,4%	72,1%	68,7%	71,6%	64,6%	64,7%	65,1%	67,2%	66,8%	67,1%

Cadro A-2c

	Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia.Ourense 2008-2018																			
	Número										Porcentaxe									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total Laboral	1.719	1.684	1.772	1.654	1.700	1.656	1.663	1.627	1.608	1.546	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fixo	1.329	1.168	1.256	1.241	1.207	1.157	1.104	1.060	1.015	978	77,3%	69,4%	70,9%	75,0%	71,0%	69,9%	66,4%	65,2%	63,1%	63,3%
Temporal	390	516	516	413	493	499	559	567	593	568	22,7%	30,6%	29,1%	25,0%	29,0%	30,1%	33,6%	34,8%	36,9%	36,7%
Mulleres total	901	890	976	870	886	862	877	862	854	831	52,4%	52,9%	55,1%	52,6%	52,1%	52,1%	52,7%	53,0%	53,1%	53,8%
Mulleres fixo	665	594	623	609	604	579	557	533	510	477	50,0%	50,9%	49,6%	49,1%	50,0%	50,0%	50,5%	50,3%	50,2%	48,8%
Mulleres temporal	236	296	353	261	282	283	320	329	344	354	60,5%	57,4%	68,4%	63,2%	57,2%	56,7%	57,2%	58,0%	58,0%	62,3%

Cadro A-2d

	Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia.Pontevedra 2008-2018																			
	Número										Porcentaxe									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total Laboral	2.862	2.859	2.774	2.928	3.017	2.961	2.982	2.978	2.938	2.846	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fixo	2.310	1.981	2.231	2.199	2.162	2.114	2.045	1.978	1.907	1.823	80,7%	69,3%	80,4%	75,1%	71,7%	71,4%	68,6%	66,4%	64,9%	64,1%
Temporal	552	878	543	729	855	847	937	1.000	1.031	1.023	19,3%	30,7%	19,6%	24,9%	28,3%	28,6%	31,4%	33,6%	35,1%	35,9%
Mulleres total	2.024	2.039	1.958	2.086	2.113	2.075	2.098	2.100	2.082	2.018	70,7%	71,3%	70,6%	71,2%	70,0%	70,1%	70,4%	70,5%	70,9%	70,9%
Mulleres fixo	1.596	1.345	1.535	1.511	1.478	1.445	1.396	1.339	1.286	1.228	69,1%	67,9%	68,8%	68,7%	68,4%	68,4%	68,3%	67,7%	67,4%	67,4%
Mulleres temporal	428	694	423	575	635	630	702	761	796	790	77,5%	79,0%	77,9%	78,9%	74,3%	74,4%	74,9%	76,1%	77,2%	77,2%

Cadro A3
Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos

	2015			2016			2017			2018		
	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres
Estatutarios/as	31.229	36,2%	76,4%	31.762	36,6%	77,0%	32.346	37,0%	76,9%	32.365	37,2%	77,0%
Funcionarios/as	42.639	49,4%	66,2%	42.557	49,0%	66,3%	41.629	47,6%	66,9%	41.629	47,8%	67,3%
Laborais	11.112	12,9%	64,7%	11.106	12,8%	65,1%	11.021	12,6%	65,3%	10.752	12,3%	65,7%
En formación	1.402	1,6%	73,1%	1.393	1,6%	72,3%	2.381	2,7%	71,0%	2.332	2,7%	70,8%
Outros												
Total	86.382			86.818			87.377			87.078		

Consellería de Facenda. Función Pública.

A partir de xaneiro de 2017 inclúense datos de persoal do cente en formación ou en prácticas, antes incluídos dentro da categoría de funcionarios de carreira.

O persoal laboral fixo das Consellerías e Organismos Autónomos inclúe tamén o persoal fixo discontinuo.

O persoal da Administración de Xustiza incluído na categoría "Funcionario de carreira" trátase de "Funcionarios titulares/propietarios" modificáronse os datos de xaneiro de 2010 tras unha actualización.

Fonte: IGE.

Cadro A3a
Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. A Coruña

	2015			2016			2017			2018		
	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres
Estatutarios/as	13.713	36,9%	76,9%	14.074	37,5%	77,7%	14.424	38,1%	77,2%	14.474	38,2%	77,2%
Funcionarios/as	18.338	49,4%	65,5%	18.294	48,8%	65,6%	17.902	47,3%	66,4%	17.969	47,4%	66,9%
Laborais	4.400	11,8%	66,6%	4.443	11,8%	66,9%	4.451	11,7%	67,0%	4.367	11,5%	67,4%
En formación	694	1,9%	71,9%	687	1,8%	70,6%	1.107	2,9%	70,1%	1.072	2,8%	68,4%
Outros												
Total	37.145			37.498			37.884			37.882		

Cadro A3b
Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. Lugo

	2015			2016			2017			2018		
	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres
Estatutarios/as	4.478	36,3%	76,9%	4.493	36,4%	77,4%	4.624	37,7%	77,5%	4.594	37,6%	77,2%
Funcionarios/as	5.656	45,9%	64,2%	5.665	45,9%	64,3%	5.361	43,7%	65,0%	5.388	44,1%	65,6%
Laborais	2.067	16,8%	62,2%	2.058	16,7%	63,2%	2.024	16,5%	63,4%	1.993	16,3%	63,7%
En formación	128	1,0%	71,9%	133	1,1%	71,4%	260	2,1%	70,8%	248	2,0%	77,0%
Outros												
Total	12.329			12.349			12.269		3	12.223		

Cadro A3c
Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. Ourense

	2015			2016			2017			2018		
	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres
Estatutarios/as	4.386	40,3%	75,7%	4.572	41,5%	76,5%	4.562	41,1%	76,1%	4.596	41,6%	76,3%
Funcionarios/as	4.689	43,1%	64,9%	4.674	42,4%	65,3%	4.685	42,2%	65,0%	4.655	42,2%	65,4%
Laborais	1.663	15,3%	52,7%	1.627	14,8%	53,0%	1.608	14,5%	53,1%	1.546	14,0%	53,8%
En formación	147	1,4%	75,5%	151	1,4%	74,2%	235	2,1%	71,5%	243	2,2%	70,4%
Outros												
Total	10.885			11.024			11.090			11.040		

Cadro A3d
Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. Pontevedra

	2015			2016			2017			2018		
	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres
Estatutarios/as	8.652	33,2%	75,8%	8.623	33,2%	76,1%	8.736	33,4%	76,5%	8.701	33,6%	76,8%
Funcionarios/as	13.956	53,6%	68,3%	13.924	53,7%	68,3%	13.681	52,3%	69,0%	13.617	52,5%	69,3%
Laborais	2.982	11,5%	70,4%	2.978	11,5%	70,5%	2.938	11,2%	70,9%	2.846	11,0%	70,9%
En formación	433	1,7%	74,6%	422	1,6%	74,6%	779	3,0%	72,1%	769	3,0%	72,4%
Outros												
Total	26.023			25.947			26.134			25.933		

Cadro A-4
Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica (Administración xeral e especial)

	Total								Mulleres			
	2015		2016		2017		2018		2015	2016	2017	2018
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	%	%	%	%
	27.862		27.613		27.104		27.263		28,8%	28,8%	29,2%	29,3%
Total												
A Coruña	12.868	46,2%	12.723	46,1%	12.496	46,1%	12.720	46,7%	28,6%	28,6%	28,7%	28,8%
Lugo	2.864	10,3%	2.839	10,3%	2.778	10,2%	2.772	10,2%	27,6%	26,9%	27,4%	27,5%
Ourense	2.654	9,5%	2.619	9,5%	2.606	9,6%	2.599	9,5%	33,7%	34,0%	34,4%	34,2%
Pontevedra	9.476	34,0%	9.432	34,2%	9.224	34,0%	9.172	33,6%	28,2%	28,1%	29,0%	29,2%

Ministerio de Facenda e Función Pública. Rexistro central de persoal.

Nota: Ata xaneiro de 2012 a categoría "Universidades" só inclúe unha parte do persoal das universidades: aquel inscrito no Rexistro Central de Persoal, ben sexa por obrigación no mativa (funcionarios/as de corpos docentes e funcionarios de corpos da Administración do Estado) ou ben por decisión da propia universidade. A partir desta data inclúese todo o persoal ao servizo das universidades, estea ou non inscrito no Rexistro Central de Persoal.

Fonte : IGE.

Cadro A-5
Cadro de persoal de universidades. Por categoría de persoal. Galicia. 2016-2018

		Universidade da Coruña	Universidade de Santiago	Universidade de Vigo	Total
2016	Persoal docente e investigador	1.501	2.109	1.572	5.182
	Persoal de administración e servizos	773	1.239	741	2.753
	Total	2.274	3.348	2.313	7.935
	% Mulleres				
	Persoal docente e investigador	38,11	41,73	40,01	40,16
	Persoal de administración e servizos	61,58	56,58	59,92	58,88
2017	Total	46,08	47,22	46,39	46,65
	Persoal docente e investigador	1.421	2.066	1.362	4.849
	Persoal de administración e servizos	772	1.242	746	2.760
	Total	2.193	3.308	2.108	7.609
	% Mulleres				
	Persoal docente e investigador	38,08	41,53	39,87	40,05
2018	Persoal de administración e servizos	61,91	56,44	59,92	58,92
	Total	46,46	47,12	46,93	46,89
	Persoal docente e investigador	1.497	2.114	1.607	5.218
	Persoal de administración e servizos	800	1.240	765	2.805
	Total	2.297	3.354	2.372	8.023
	% Mulleres				
	Persoal docente e investigador	39,55%	42,86%	41,07%	41,36%
	Persoal de administración e servizos	63,13%	56,69%	60,78%	59,64%
	Total	47,8%	48,0%	47,4%	48,6%

Fonte: Sistema Integrado de Información Universitaria (SIU). Secretaría General de Universidades.

Cadros de persoal dos organismos autónomos, entidades públicas e sociedades mercantís

Cadros de persoal dos organismos autónomos

Cadro A.6

Consello Consultivo de Galicia.
Cadro de persoal. 2001/2008-2018

	Persoal funcionario	Persoal laboral	Persoal asesor	Total
2001	16	7		23
2008	18	1	1	20
2009	19	1		20
2010	20	1		21
2011	20	1		21
2012	20	1		21
2013	20	1		21
2014	19	1		20
2015	19	1		20
2018	18	1	1	20
2019	18	1	1	20

Consello Consultivo de Galicia.
Persoal funcionario. 2019

Nível	Subgrupo	Puestos
30	A1	7
28	A1/A2	1
25	A1	1
20	A2/C1/C2	1
20	C1/C2	5
18	C1/C2	1
12	C2	1
10	E	1

Fonte: Consello Consultivo de Galicia.

Cadro A-7

Cadro de persoal da Administración xeral e especial

	2016		2017		2018		% Mulleres		
	H	M	H	M	H	M	2016	2017	2018
Administración pública estatal	19.669	7.944	19.710	7.909	19.272	7.991	28,77	28,64	29,31
Administración xeral do Estado	5.142	5.522	5.088	5.448	4.941	5.404	51,78	51,71	52,24
Ministerios OO.AA. e áreas vinculadas	4.974	5.319	4.919	5.250	4.769	5.195	51,68	51,63	52,14
Axencias estatais (Lei 28/2006)	168	203	169	198	172	209	54,72	53,95	54,86
Institucións sanitarias S.S./Defensa	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Outros Administración pública estatal	14.527	2.422	14.622	2.461	14.331	2.587	14,29	14,41	15,29
Forzas e Corpos Seguridade Estado	7.043	632	7.023	631	6.922	782	8,23	8,24	10,15
Forzas Armadas	5.950	947	6.052	969	5.950	982	13,73	13,80	14,17
Administración de Xustiza	323	552	318	558	312	551	63,09	63,70	63,85
Entes públicos	1.211	291	1.229	303	1.147	272	19,37	19,78	19,17
Comunidades autónomas	25.900	60.918	25.585	60.683	25.167	61.013	70,17	70,34	70,80
Administración local	13.299	11.957	13.904	12.727	13.914	12.813	47,34	47,79	47,94
Universidades	4.042	3.562	4.045	3.580	4.006	3.607	46,84	46,95	47,38

Fonte: IGE.

Cadro A-8

Cadro de persoal da Administración pública estatal. Por provincias. Galicia 2016-2018										
	Administración xeral do Estado			Outra Administración pública estatal					Total xeral	
	Ministerios e xencias estatais (Lei 28/2006)		Total	FFCC	Forzas	Admón.	Entes	Total		
	OO.AA.	(Lei 28/2006)		Seg. Estado	Armadas	Xusticia	públicos			
2016	A Coruña	4.479	153	4.632	2.888	4.197	374	632	8.091	12.723
	Lugo	1.359		1.359	1.228	33	104	115	1.480	2.839
	Ourense	1.319		1.319	1.018	11	99	172	1.300	2.619
	Pontevedra	3.136	218	3.354	2.541	2.656	298	583	6.078	9.423
	Galicia	10.293	371	10.664	7.675	6.897	875	1.502	16.949	27.604
	España	190.858	14.184	208.573	140.212	120.017	24.446	31.660	316.335	524.908
2017	A Coruña	4.329	155	4.484	2.864	4.200	364	584	8.012	12.493
	Lugo	1.308		1.308	1.235	29	105	101	1.470	2.778
	Ourense	1.309		1.309	1.030	13	93	161	1.297	2.606
	Pontevedra	3.060	227	3.287	2.534	2.545	298	560	5.937	9.224
	Galicia	10.006	382	10.388	7.663	6.787	860	1.406	16.716	27.104
	España	190.858	14.184	208.573	140.212	120.017	24.446	31.660	316.335	524.908
2018	A Coruña	4.335	148	4.483	2.887	4.383	373	594	8.237	12.493
	Lugo	1.296	0	1.296	1.240	30	100	106	1.476	2.778
	Ourense	1.294	0	1.294	1.032	13	96	164	1.305	2.606
	Pontevedra	3.039	233	3.272	2.545	2.506	294	555	5.900	9.224
	Galicia	9.964	381	10.345	7.704	6.932	863	1.419	16.918	27.104
	España	190.858	14.184	208.573	140.212	120.017	24.446	31.660	316.335	524.908

(1) Inclúe efectivos do Instituto Nacional de Xestión Sanitaria de Ceuta e Melilla e outros do ISM e rede hospitalaria de Defensa.

Fonte: Rexistro Central de Persoal do Ministerio de Facenda e Administracións Públicas a xullo de 2016-2018.

Cadro A-9

Persoal ao servizo das Administracións públicas. Por provincias. Galicia/España. 2016-2018

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
2016	Administración pública estatal	12.723	2.839	2.619	9.423	27.613
	Administración da C.A. ⁽¹⁾	37.498	12.349	11.024	25.947	86.818
	Administración local	9.229	3.841	4.189	7.997	25.256
	Universidades	4.826	602	425	1.751	7.604
	Total	64.276	19.631	18.257	45.118	147.291
2017	Administración pública estatal	12.496	2.778	2.606	9.224	27.104
	Administración da C.A. ⁽¹⁾	37.446	12.140	11.006	25.791	86.383
	Administración local	9.469	3.954	4.230	8.095	25.748
	Universidades	4.793	658	409	1.732	7.592
	Total	64.204	19.530	18.251	44.842	146.827
2018	Administración pública estatal	12.720	2.772	2.599	9.172	27.263
	Administración da C.A. ⁽¹⁾	37.497	12.114	10.953	25.616	86.180
	Administración local	9.635	4.194	4.571	8.327	26.727
	Universidades	4.859	612	436	1.706	7.613
	Total	64.711	19.692	18.559	44.821	147.783

(1) En España conxunto das comunidades autónomas.

Fonte: Rexistro Central de Persoal. Ministerio de Facenda e Administracións Públicas a xullo de 2016 e 2017, excepto persoal da C.A.

**CONCLUSIÓNS do equipo
autor deste informe**

CONCLUSIÓNS

CAPÍTULO 1. A ECONOMÍA GALEGA EN 2018

Primeira. En 2018 Galicia acadou un crecemento económico do PIB (2,7%) lixeiramente maior que a media estatal (2,6%). No que atinxe ao PIB por habitante, Galicia, con 23.294 euros, alcanzou o 90,1% da media estatal.

Segunda. Do PIB galego en 2016, a provincia da Coruña xerou un 43,6% e a de Pontevedra un 33,0%. Conxuntamente, as provincias de Lugo (12,2%) e Ourense (11,3%) representan menos da cuarta parte do PIB en Galicia.

Terceira. En 2017 un 23,7% dos fogares en Galicia non tiña capacidade económica para facer gastos imprevistos (13,6 puntos porcentuais menos ca media estatal) e un 3,7% tiveron retrasos nos pagos relacionados coa súa vivenda principal (3,7 puntos menos ca media estatal). Un 6,2% dos fogares galegos tiveron moita dificultade para chegar a fin de mes (3,1 puntos porcentuais menos que a media estatal). Finalmente, os ingresos medios anuais netos por persoa en Galicia en 2018 estaban un 2,0% por baixo da media española.

Cuarta. O valor das exportacións/expedicións de Galicia ao estranxeiro acadou en 2017 os 21.676 millóns de euros, mentres que as importacións foron de 17.140 millóns de euros. A diferenza foi de 4.535 millóns de euros.

CAPÍTULO 2. ESTRUCTURA EMPRESARIAL E POLÍTICA INDUSTRIAL

Primeira. En 2018 Galicia mantén a aportación do 6,02% ao total de empresas do Estado, con 200.801 entidades. A evolución neste ano confirma a lixeira perda de representación das empresas galegas iniciada no 2015, aínda que esta tendencia non se debe tanto á ralentización da creación de empresas na comunidade galega, coma a maior expansión na media estatal.

Segunda. Rexístrase unha mellora do 3,56% das empresas do sector industrial. A comunidade galega aporta o 3,40% das 55.300 novas empresas rexistradas en 2018 no conxunto do Estado. A porcentaxe de representación sectorial é superior nas empresas industriais e de “resto de servizos” (5,64% e 4,13% das novas empresas de cada sector, respectivamente), e inferior nas empresas de construción (1,43 %).

Cuarta. As Administracións públicas son maioritarias no emprego de mulleres en I+D. Galicia, con preto dun 61% desta partida destinada a persoal feminino, lidera esta porcentaxe, superando en 7 puntos a media do Estado.

Quinta. O número de debedores concursados en Galicia se reduce en 2018, o que supón situar o número de debedores concursados en valores próximos aos rexistrados en 2013. A comunidade galega é a segunda onde máis se reducen os debedores concursados en 2018.

CAPÍTULO 3. ECONOMÍA SOCIAL

Primeira. O número total de cooperativas inscritas na Seguridade Social en Galicia tivo unha diminución continuada nos tres últimos anos, diminución que, en 2018 respecto de 2016, foi do 2,8%, a pesar do cal o número de persoas que traballan nelas tivo un incremento do 6,5% nese mesmo período. A provincia da Coruña segue a ser a que conta con máis cooperativas que, non obstante, empregan un número de persoas inferior ás de Ourense e Pontevedra. Se temos en conta a variable de xénero, nese mesmo período aumentou a porcentaxe de mulleres traballadoras en Pontevedra (dende o 44,2% de 2016 ata o 45,9% de 2018) e Lugo (dende o 44,1% de 2016 ata o 45% de 2018), mentres diminuíu na provincia da Coruña (dende o 46,9% en 2016 ata o 45,5% en 2018) e se mantivo practicamente igual na provincia de Ourense (43,7% en 2016 e 43,8% en 2018).

Segunda. Tamén diminuíu nos tres últimos anos o número total de sociedades laborais inscritas na Seguridade Social en Galicia, nunha tendencia uniforme en todas as provincias galegas. A diminución en 2018 respecto de 2016 foi do 8,9%, mentres que o número de persoas traballadoras diminuíu nun 1,6%. A porcentaxe de emprego de mulleres, nese mesmo período, diminuíu en tres das catro provincias galegas. A excepción foi a provincia da Coruña, en que esa porcentaxe medrou lixeiramente dende o 34% de 2016 ata o 34,6% de 2018.

CAPÍTULO 4. POBOACIÓN E MERCADO DE TRABALLO

Primeira. A poboación galega diminuíu en 2018 respecto a 2017 en 6.980 persoas, ata chegar a 2.703.149 habitantes. Este resultado é consecuencia da perda de peso demográfico que se está a producir en Galicia dente 2001. Contrasta este resultado coa grande suba da poboación a nivel estatal entre 2001 e 2018, un 14,7%, fronte ao descenso do 18,9% en Galicia.

Segunda. A taxa de natalidade en Galicia en 2017 (ultimo ano con datos dispoñibles) foi de 6,8 por 1.000 habitantes, moi por baixo da media estatal (8,4 por 1.000 habitantes). Galicia é a antepenúltima comunidade autónoma do Estado nesta clasificación, por diante de Asturias e Castela e León. Por outra banda, a taxa de crecemento vexetativo de Galicia en 2017 (-5,7 por 1.000 habitantes) contrasta coa redución do 0,7 por cada 1.000 habitantes de España ou a diminución de 0,4 por cada 1.000 habitantes de la UE.

Terceira. A poboación activa galega no cuarto trimestre de 2018 totalizou 1.237.000 persoas, 900 persoas menos que no ano anterior. A participación de Galicia na poboación activa en España en 2018 é de 5,4%, estabilizándose nesta cifra. A taxa de actividade en Galicia foi do 73,2% en 2018, tres décimas máis que no ano anterior, e 1,7 puntos porcentuais por baixo da taxa estatal. Galicia pechou 2018 con 1.088.100 persoas ocupadas, tras a creación de emprego neto de 32.300 postos de traballo no último ano. A suba porcentual da poboación ocupada en Galicia en 2018 (3,1%) foi lixeiramente superior á do conxunto do Estado (3,0%). A taxa de ocupación en Galicia en 2018 respecto ao ano pasado subiu en 2,27 puntos porcentuais (a media española fíxoo en 1,43 puntos).

Cuarta. En decembro de 2018, o total de homes parados rexistrados alcanzaba os 73.383, o que supoñía un 43,3% do total da poboación parada, fronte a unha poboación parada feminina de 95.912 mulleres, que representaban o 56,7% do total.

Quinta. A taxa de temporalidade foi en 2018 en Galicia dun 26,6 %, catro décimas menos que o ano anterior. Xa que logo, a taxa de contratación indefinida foi do 73,4 %. O 4,7 % dos contratos temporais en Galicia son dunha duración inferior a un mes, o 10,7 % están entre 1 e 3 meses e o 14,9 % son de 4 a 6 meses. O 30 % dos contratos temporais en Galicia ten unha duración inferior a medio ano.

Sexta. A formación de demanda ou programada polas empresas experimentou un leve aumento de todos os indicadores excepto o crédito disposto e o número de permisos individuais de formación, que baixa lixeiramente en 2018. O número de mulleres (44%)

participantes segue sendo inferior ao de homes (56%). Apréciase unha leve redución da duración media das horas de formación que alcanza o 16,6 en 2018.

Sétima. A distribución das horas de formación segundo o sector de actividade, tanto en España coma en Galicia, concéntranse maioritariamente no sector servizos, chegando ao 62% en Galicia e ao 73% no conxunto do Estado.

CAPÍTULO 5. MULLER E MERCADO LABORAL

Primeira. Mantense unha maior representación dos homes na contratación fronte ás mulleres (46% de mulleres en 2018), unida a un maior uso dos contratos temporais, dos contratos a tempo parcial (62%) e un menor concerto de contratos indefinidos, chegando en 2018 ao 44.8%.

Hai que destacar que seguen existindo modalidades contractuais eminentemente femininas como o de interinidade (72%), que o contrato para a formación volve a superar os concertados con homes e o de prácticas é inferior no grupo de mulleres. O sector servizos e ocupacións como empregada administrativa e traballadoras de servizos de restauración, persoais e de comercio manteñen a maioría feminina.

Segunda. Polas características do traballo das mulleres (máis traballo a tempo parcial, subrepresentación en postos altos, menor antigüidade media, maior temporalidade, categorías menos retribuídas altamente feminizadas etc.), as mulleres galegas percibiron un salario medio anual un 22,6% inferior ao do home e o 37% das mulleres galegas tiveron ingresos iguais ou inferiores ao salario mínimo interprofesional.

Terceira. O importe medio das prestacións por desemprego percibidas polas mulleres galegas foi o 71,7% das recibidas polos homes, un 28,3% menos. De igual forma, as pensionistas galegas só percibiron como media o 62,9% das pensións do grupo de homes.

Cuarta. As excedencias para o coidado de familiares foron solicitadas por mulleres no 77,3% dos casos. Porcentaxes aínda máis altas danse nas excedencias por coidado de fillas e fillos (92% de mulleres). Do total de persoas que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de nenos e nenas e persoas enfermas, incapacitadas ou maiores, o 95,22% en 2018 son mulleres.

CAPÍTULO 6. INICIO DA RELACIÓN LABORAL

Primeira. A 31 de decembro de 2018 o 74,3% das empresas de Galicia que contan con persoal asalariado pertencen ao sector servizos e dan ocupación ao 72% das persoas traballadoras. Aínda que en 2018 medra en máis de seiscentas o número de empresas que contan con persoal asalariado, descende o número das de autónomas e autónomos sen persoal asalariado en máis de mil cen, do que resulta un menor número total de empresas en 2018 respecto do ano anterior. Sendo as empresas organizadas xuridicamente baixo a fórmula de persoa xurídica, o 59% do total, as que empregan o 90% das persoas traballadoras por conta allea.

Segunda. Continúa a tendencia á alza dos últimos catro anos respecto do número de persoas afiliadas á Seguridade Social, sen chegar aínda ás cifras de 2009 (primeiro ano que se recolle no correspondente cadro evolutivo), sendo o 48,2% das persoas afiliadas mulleres e o 51,8% homes. O incremento de afiliacións en 2018 sitúase na totalidade no réxime xeral, desagregándose nun 50,8% de homes e 49,2% de mulleres. Por sectores, a meirande parte das persoas afiliadas e en alta sitúanse no sector servizos, seguido de industria, construción e agrario, por esa orde. Medra en case doce mil o número de contratos concertados con persoas estranxeiras, o 74,6% no sector servizos e maioritariamente baixo fórmulas de contratación temporal. Das contratacións a persoas estranxeiras en 2018, o 54,95% foi con homes e o 45,05% con mulleres.

CAPÍTULO 7. CONTRATACIÓN

Primeira. Por cuarto ano consecutivo medra o número total de contratos en Galicia. En 2018 concertáronse cincuenta e un mil catrocentos corenta e cinco contratos máis que no ano anterior. A modalidade contractual máis empregada foi a de eventuais por circunstancias da produción, subindo en vinte seis mil contratos respecto do ano anterior. Incrementábase tamén a contratación indefinida ordinaria por terceiro ano consecutivo con oito mil trinta e un contratos máis (un 55,22% con homes e un 44,78% con mulleres). As contratacións indefinidas representaron en 2018 en Galicia o 5,27% do total da contratación realizada (medio punto por riba do ano anterior, pero máis baixa que no conxunto do Estado).

Segunda. A rotación do persoal asalariado galego (número de contratos eventuais que, por termo medio, se concertan con cada persoa asalariada temporal) alcanzou os 3,99 contratos no caso das mulleres e os 4,69 nos homes en 2018 superando ao ano anterior no total. A media en España foi de 4,10 no grupo de mulleres e de 5,28 no de homes. Mantense unha elevada porcentaxe de persoal asalariado temporal, especialmente no colectivo feminino, e aumentan as distancias entre o grupo de homes e de mulleres entre 2018 e 2017. Seguen existindo determinadas modalidades contractuais maioritariamente femininas como son o contrato de interinidade ou os concertados a tempo parcial, e outras maioritariamente masculinas como o contrato de relevo ou xubilación parcial. Por sectores de actividade, só no sector servizos a contratación das mulleres supera a dos homes.

CAPÍTULO 8. A NEGOCIACIÓN COLECTIVA

Primeira. A 31 de decembro de 2018 existen en Galicia 1.006 convenios colectivos, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente, dos cales 125 son de sector e 881 de empresa.

Neste ano asináronse por primeira vez 27 convenios (1 de sector e 26 de empresa), que afectan a 1.447 persoas traballadoras, das que 920 son homes e 527 mulleres..

Segunda. Durante o ano 2018 asináronse e/ou revisáronse 177 convenios colectivos (148 convenios asinados e 29 revisados), dos que 36 son de sector (27 asinados e 9 revisados) e 141 son de empresa (121 asinados e 20 revisados).

Afectaron estes convenios a 257.915 persoas traballadoras, das que 172.552 son homes e 85.363 mulleres.

Terceira. O incremento salarial pactado nos convenios colectivos asinados e revisados este ano en Galicia foi do 1,84%, media superior ao IPC galego (1%) e ao estatal (1,2%).

Recollen cláusulas de revisión salarial o 25,68% dos convenios asinados e o 27,59% dos revisados este ano.

Teñen pactos de ultraactividade o 83,78% dos convenios asinados neste ano (o 88,89% dos de sector e o 82,64% dos de empresa).

A xornada media pactada no ano 2018 foi de 1.768,54 horas, sendo nos convenios de empresa de 1.728,86 horas e nos de sector de 1.771,13 horas.

O 68,92% dos convenios colectivos asinados este ano establecen unha xornada anual inferior á máxima legal (20 convenios de sector e 82 de empresa).

Cuarta. Rexistráronse en 2018 en Galicia 49 inaplicacións de convenio que afectan a 799 persoas traballadoras, das que 543 son homes e 256 mulleres. As condicións de traballo que se inaplican refírense maioritariamente á contía salarial (93,88%), sendo dentro destas a redución do salario a que máis se produce (85,71%).

No 79,59% a composición da comisión negociadora correspóndese co establecido no artigo 41 do Estatuto dos traballadores (comisión dun máximo de tres membros integrada por persoas traballadoras da propia empresa e elixida por estas democraticamente). No 20,41% está constituída pola representación legal dos traballadores/as.

Non acudiron en ningún caso á mediación do AGA nin á decisión do órgano tripartito.

O 46,94% das inaplicacións rexistradas en 2018 teñen lugar en empresas que teñen entre 1 e 5 persoas traballadoras e o 36,73% en empresas que teñen entre 6 e 30.

Quinta. No ano 2018 existe participación de mulleres na comisión negociadora en 115 convenios, o 77,7% do total dos asinados este ano. Estes convenios afectan a 165.934 persoas traballadoras (o 98,4%), das que 107.252 son homes e 58.682 mulleres.

O número de mulleres que participou nas comisións negociadoras foi de 109 por parte das empresas e/ou organizacións empresariais (un 27% fronte a 291 homes, un 73%) e 234 por parte das organizacións sindicais (un 28% fronte a 597 homes, un 72%).

CAPÍTULO 9. A SINISTRALIDADE LABORAL

Primeira. En 2018 o número de accidentes en xornada de traballo con baixa en Galicia medrou un 3,6% respecto do ano anterior. Este incremento global explícase polo incremento dos accidentes leves, que foi do 3,7%, e o dos mortais, neste caso do 20,9%, experimentando unha baixada tan só os accidentes graves, baixada que foi do 2,9%. O total de accidentes en xornada de traballo con baixa en Galicia (28.740) supuxo un 5,2% respecto do total estatal, sendo os graves (433) un 11,1%, e os mortais (52) un 10,3% dos producidos no conxunto do Estado.

Segunda. Os homes sufriron en 2018 o 71,6% do total dos accidentes en xornada de traballo, fronte ao 28,4% das mulleres traballadoras, díxitos moi similares aos de 2017, que foron do 70,5% e do 29,5%, respectivamente. As mesmo, os homes foron vítimas do 81,8% dos accidentes de traballo graves, fronte ao 18,2% das mulleres (de novo, cifras moi similares ás de 2017, o 82,3% e o 17,7%, respectivamente), e do 96,2% dos accidentes mortais, fronte ao 3,8% das mulleres (tamén aquí en cifras semellantes ás de 2017: o 93,0% e o 7%).

Terceira. A nosa comunidade autónoma encadeou catro anos seguidos (entre 2013 e 2016) en que o seu índice de incidencia tivo un mellor comportamento que o da maioría das comunidades autónomas, posición que se mantivo en 2018, despois do mal ano que, neste parámetro que analizamos, supuxo 2017. En 2018 Galicia ten índices de incidencia menores que os do conxunto estatal no sector agrario, construción e servizos, sendo superiores, non obstante, na industria. Neste sector, o mal índice de incidencia de Galicia tan só é superado polo da Comunidade Autónoma das Illas Baleares.

CAPÍTULO 10. CONFLITIVIDADE E MEDIOS DE SOLUCIÓN DE CONFLITOS DE TRABAJO

Primeira. No ano 2018 volve a reducirse o número de folgas, pero resulta especialmente significativo que en canto ás persoas participantes, se acadou en 2018 a cifra máis alta dende 2009 (medra en máis de 110.000 persoas respecto do ano anterior), o mesmo que sucede coas xornadas non traballadas. O maior número de folgas en todo o Estado corresponde ao sector servizos. No caso de Galicia séguelle o sector da industria única e exclusivamente, pero cunha terceira parte de participantes e de xornadas non traballadas. Durante 2018 foron realizadas en Galicia 67 folgas das 129 convocadas (54 de empresa e 13 de sector, 51 provinciais e 16 autonómicas).

Segunda. No que se refire ao AGA, en 2018 iniciáronse 106 expedientes (o número máis alto dende a sinatura do acordo), que afectaron a 1.266 empresas e 20.534 persoas traballadoras. Sobre o total de mediacións e arbitraxes levadas a cabo polo AGA, a efectividade acadada ao longo do ano foi do 80%, un punto por baixo do ano anterior. O 86,66% dos procedementos tramitados no ano 2018 foron conciliacións ou mediacións que afectaron a 11.282 persoas traballadoras e 903 empresas. O 13,34% restante foron arbitraxes que afectaron a 1.202 persoas traballadoras e 10 empresas.

CAPÍTULO 11. REGULACIÓN DE EMPREGO E FOGASA

Primeira. Os expedientes nas catro provincias galegas en 2018, tanto en expedientes pactados coma non pactados ou sen período de consultas, diminuíron sensiblemente en número, pasando de 205 en 2017 a 13 en 2018.

O maior número de persoas afectadas concéntrase no sector de servizos, seguido do sector de industria e na medida de despido colectivo.

A maior redución interanual respecto a 2017 concéntrase no sector de industria e concretamente en suspensión de contratos cun 94,7% menos

Desagregando por sexo, hai máis homes afectados que mulleres, sendo a diferenza máis relevante nas suspensións de contratos. A redución das mulleres afectadas alcanzou o -99,5% e o -96,3% no caso dos homes.

Segunda. Tanto no conxunto do Estado coma en Galicia, reduciuse de forma significativa o número de expedientes, de empresas afectadas e de persoas beneficiarias das resolucións do FOGASA, chegando ao 35% en 2018, con respecto a 2017. A provincia galega máis afectada por esta diminución foi Lugo, seguida da Coruña. Por sexos, as mulleres só representan o 38,3% das persoas beneficiarias.

CAPÍTULO 12. PROTECCIÓN SOCIAL

Primeira. Galicia é unha das comunidades autónomas con maior porcentaxe de pensionistas (8,0 % en 2018) unha ratio moi superior ao que representa a poboación galega no total do Estado (5,8 %). En relación á contía percibida, a pensión media na nosa comunidade autónoma entre 2010 e 2018 incrementouse en 147,7 euros, fronte a 165,2 euros na media do Estado.

Segunda. En 2018 en Galicia computáronse 474.800 pensións de xubilación, 3.300 máis que en 2017. Esta cifra representa o 8,0% das 5.929.500 existentes en España. A media en 2018 das pensións galegas de xubilación situouse en 910,6 euros mensuais, subindo 25,7 euros con respecto a 2017. A media estatal incrementábase, en 2018, en 27,2 euros, situándose en 1.090,7 euros, isto é, 180,1 euros por cifra para Galicia. As provincias de Lugo e Ourense, debido ao importante número de pensións de xubilación do sistema especial agrario, recollen as maiores diferenzas con respecto a media estatal, 292,4 euros e 335,5 euros, respectivamente.

Terceira. As 89.083 persoas beneficiarias en Galicia das prestacións de desemprego en decembro de 2018 supoñen o 4,9% do total español. O 45,8% das persoas perceptoras en Galicia son dunha prestación asistencial (subsídio ou renda activa de inserción); as persoas beneficiarias da prestación contributiva acadan o 43,9%. O resto de persoas beneficiarias son do programa de activación para o emprego.

Cuarta. Galicia foi en 2017 a quinta comunidade autónoma con maior número de pensións non contributivas, despois de Andalucía, Cataluña, Comunidade Valenciana e Canarias. As persoas perceptoras de pensións non contributivas en 2017 representan o 8,8% do total estatal, moi por riba de comunidades autónomas con moito maior número de habitantes que Galicia, como pode ser o caso da Comunidade de Madrid.

CAPÍTULO 13. ELECCIÓN SINDICAIS

Primeira. Nos procesos electorais realizados en Galicia no período 2015/2018, a Confederación Intersindical Galega (CIG), cun resultado do 28,7% do total de persoas representantes elixidas, é a que obtivo maior número de representantes, seguida da Unión Xeral de Traballadores (UGT- Galicia), co 27,9%, e do Sindicato Nacional de CCOO de Galicia, co 25,1%. O resto de entidades sindicais obtiveron un resultado global de algo máis do 18%. Ademais, no período reflectido a CIG foi primeira forza sindical na Coruña e Pontevedra, e terceira en Lugo e Ourense. UGT resultou ser primeira forza sindical en Lugo e Ourense, e segunda na Coruña e Pontevedra. E CCOO foi segunda forza en Lugo e Ourense, e terceira na Coruña e Pontevedra.

Segunda. Para ese mesmo período 2015/2018, e se partimos do dato do número de persoas representantes elixidas de cada forza sindical, CC OO é quen obtivo unha maior porcentaxe de mulleres elixidas, pois estas supuxeron o 31,6% do total de representantes desa forza sindical, fronte ao 30,9% da UGT e o 30,3% da CIG. CC OO mantivo esa preeminencia en tres das catro provincias galegas, sendo a excepción a de Lugo, onde as mulleres elixidas das candidaturas da CIG supuxeron 39,9% das persoas representantes desa forza sindical. A provincia onde máis mulleres foron elixidas dunha forza sindical foi a de Ourense, na que o 41,5% das persoas elixidas de CC OO son mulleres.